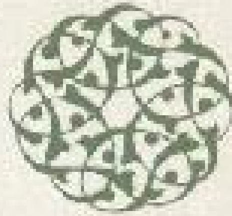
PEYGAMBERLER TARİHİ

5

PEYGAMBERLER TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

TERTİP HEYETİ

İHLÂS MATBAACILIK, GAZETECİLİK ve SAĞLIK HİZMETLERİ A.Ş. adına sahibi

ENVER ÖREN

GENEL YAYIN MÜDÜRÜ

İlhan Apak

TERTİP HEYETİ

Doç. Dr. Ramazan Ayvallı

Doç. Dr. Kemâl Yavuz

Yar. Doç. Dr. Ethem Levent

Muzaffer Durgut : E. Müftü

Sâim Kökçü : E. Müftü

Burhan Kılıç : İ.H.L. Meslek Dersi Öğr.

Yaşar Taşdemir : İ.H.L. Meslek Dersi Öğr.

Ali Kara: İ.H.L. Meslek Dersi Öğr.

Mustafa Kuzu: İ.H.L. Meslek Dersi Öğr.

Ali Yılmaz: İ.H.L. Meslek Dersi Öğr.

Ömer Faruk Yılmaz : Öğretmen

Erdoğan Sevim : İlahiyatçı

TEKNİK SEKRETER

Cemil Bilgiç

KAMERA

Mustafa Güntekin

MONTAJ

Mustafa Asım Gök

BASKI ŞEFİ

Mustafa Kum

DİZGİ VE BASKI

İhlâs Matbaacılık, Gazetecilik ve Sağlık Hizmetleri A.Ş.

Çatalçeşme Sokak No: 17 Cağaloğlu-İST. Tel: 526 18 00 (8 Hat) Telex: 22000

Programlayan:

www.belgelerleislam.com

bilgi@begelerleislam.com

5. CİLT

ÎSÂ ALEYHİSSELÂM

İsrâiloğullarına gönderilen peygamberlerin sonuncusu. Şeriat sâhibi yâni yeni bir din getiren peygamberlerdendir. Peygamberler içinde en yüksekleri olan ve kendilerine ülü’l-azm denilen altı peygamberin de beşincisidir.

Îsâ aleyhisselâm insan idi. Peygamber idi. Allahü teâlâ onu, babasız yarattı. Kudüs'de doğdu. Otuz yaşında peygamber oldu. Allahü teâlâ buna, İncîl kitabını gönderdi. Otuzüç yaşında diri olarak göğe kaldırılan hazreti Îsâ, kıyâmet yaklaştığında Şam'da bulunan Ümeyye Câmii minaresine inecek, evlenecek, çocukları olacak, hazreti Mehdî ile buluşacak, kırk sene yaşayıp Medîne-i münevverede vefât edecek ve Hücre-i seâdet'e yâni Muhammed aleyhisselâmın türbesine defnedilecektir.

Îsâ aleyhisselâm, kendisine inananlar arasından havârî denen oniki kişiyi seçti. Yahudilerin çoğu ona inanmadı. Bolüs (Pavlos) isminde bir Yahudi, Îsevîlerden görünüp, havârîler arasına girdi. Îsâ aleyhisselâmın semâya kaldırılmasından hemen sonra, ilk iş olarak İncîl’i yok etti. Îsâ aleyhisselâma îmân eden Barnabas ismindeki zât, Îsâ aleyhisselâmdan görüp işittiklerini doğru olarak yazdı ise de, yahudi Bolüs, bunun yayılmasına mâni oldu. Bozuk İncîl kitapları meydana çıktı. Bolüs bunları her tarafa yaymaya çalıştı. Hakîkî İncîl elde bulunmadığından, yazılan İncîllerin hiç birisi doğru ve aslına uygun değildir. Bunun için şimdi elde bulunan İncîller birbirine benzemez. Katoliklerin, Ortodoksların ve Protestanların birbirine uymayan başka başka İncîlleri vardır.

Meryem Hâtun:

Îsâ aleyhisselâmın annesidir. Dâvûd aleyhisselâmın neslinden olan İmrân isminde bir zâtın kızı olup, annesinin adı Hunne'dir.

Kaynak eserlerde zikredildiğine göre, İmrân'ın hanımı Hunne'nin çocuğu olmuyordu. Hunne bir zaman, bir ağaç altında otururken, bir kuşun yavrusuyla oynadığını görünce, imrendi ve bir evlâdının olmasını gönülden diledi. “Allahü teâlâ bana bir çocuk ihsân ederse onu Beyt-ül-Makdis'e hizmetçi yapacağım” diye nezretti, adakta bulundu. O zaman Beyt-ül-Makdis hizmetine, erkek çocukları nezretmek (adamak) câiz ve çok sevâb idi. Böyle nezredilen erkek çocukları, doğumlarından yetişinceye kadar, oranın hizmetinde bulunur, büluğundan sonra isterse hizmete devam eder, isterse dilediği yere giderdi. Büluğundan evvel ayrılması câiz olmazdı ve böyle nezir sâdece erkek çocuklar için yapılırdı. Ancak Allahü teâlânın, Hazret-i Meryem'i Beyt-i Makdis hizmetinde bulunmaya kabûl etmesinden sonra, kız çocukları da bu hizmet için kabûl edildi.

İşte, Hunne böyle bir nezirde bulunduktan sonra, Allahü teâlânın izni ile hâmile kaldı. Bu husûsta Âl-i İmrân sûresinin 35. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: “İmrân (bin Mâsân) ın hanımı (olan Hunne binti Kâfûz ki, Îsâ aleyhisselâmın ceddesi yâni büyük annesidir) dedi ki: yâ Rabbî! Karnımdakini (çocuğumu) âzâdlı bir kul olarak, (dünyâ meşgûliyetlerinin hepsinden uzak ve sana ibâdetle, Beyt-i Makdis'in hizmetinde bulunması için) sana nezrettim, adadım. Allah'ım! O nezrimi benden kabûl eyle. Muhakkak ki sen, (benim duâmı ve yakarışımı) işitici (bu nezirdeki niyetimi) en iyi bilicisin.”

Rûh-ul-beyan tefsîri’nde bildirildiğine göre, bu âyet-i kerîme, Hazret-i Meryem'in fazîletine delâlet etmektedir. Çünkü Hak teâlâ, Hazret-i Meryem'in, küçüklüğündeki cismanî ve yetişkinliğindeki rûhanî terbiyeyi başka hiç bir kadına nasîb etmemiştir.

Hunne böyle nezredince, İmrân; “Oğlan olacağını bilmeden nasıl nezrettin? Şâyet kız olursa nezrini nasıl îfâ edeceksin?” dedi.

Tefsîr âlimleri bildiriyorlar ki, Hunne nezrederken; “Karnımdakini” demiş, erkek veya kız diye ayrıca bildirmemişti. Âlimler, Hunne'nin böyle iki mânâya da gelebilecek kapalı bir ifâde kullanmasını iki şekilde izâh etmişlerdir.

1- Bâzı âlimler demişlerdir ki: Gerçi Beyt-i Makdis için sâdece erkek çocuklar nezredilirdi. Kız çocukları nezredilmezdi. Buna rağmen onun; "...doğacak çocuğumu nezrettim" demesi, erkek çocuğu diye ayrıca bildirmemesi, doğacak çocuğun erkek olmasını çok istemesi ve böyle ümidlenmesi sebebiyle idi. Yâni çocuğunun erkek olmasını istedi. Bunun için duâ etti. Bu nezrini, çocuğunun erkek olmasına vesile yaptı. Yâni; "Yâ Rabbî! Karnımdakini sana adadım. Bu sebeple onu erkek kıl" demek istedi.

2- Bâzı âlimler de; Hunne (radıyallahü anhâ), eğer karnımdaki erkek olursa demek istemişti demişlerdir.

Hunne hâmile iken, Beyt-i Makdis hizmetinde bulunmasını nezrettiği çocuğu doğmadan, babası İmrân vefât etti.

Bu Meryem binti İmrân ile Mûsâ aleyhisselâmın kız kardeşi olan Meryem binti İmrân'ı karıştırmamalıdır. Bilindiği gibi Hazret-i Mûsâ'nın Meryem isminde bir kızkardeşi vardı ve babalarının ismi de İmrân idi. Bu İmrân'ın babasının ismi Yasher'dir. Îsâ aleyhisselâmın dedesi olan İmrân'ın babasının ismi ise Mâsân'dır ve bu iki zât arasında onbeş asırdan fazla bir zaman vardır. Rivâyete göre, İmrân bin Mâsân'ın baba ve dedeleri, İsrâiloğullarının önde gelenleri ve reîsleri idiler ve Benî Mâsân diye tanınırlardı. Ayrıca, Mûsâ aleyhisselâmın kız kardeşinin adının Gülsüm olduğu rivâyeti de vardır.

İmrân bin Mâsân'ın vefâtından sonra, hanımı Hunne'nin hâmileliğinden bir kız çocuğu dünyâya geldi. Halbuki o, çocuğunun erkek olmasını ümid ve temenni ediyordu. Burnunla beraber, ona Allahü teâlânın kulu mânâsına Meryem ismini koydu ve; "Yâ Rabbî! Ne yapayım ki, kızım oldu. Sen onu kabûl buyur" diye Hak teâlâya yalvardı. Bu husûsta Âl-i İmrân sûresinin 36. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: "Vaktaki (Hunne) hamlini vad' edince (doğurunca), Allahü teâlâ onun ne doğurduğunu daha iyi bildiği hâlde, o (kız olduğunu görüp, düşündüğü gibi olmadığı için hüzünlenerek); Yâ Rabbî! Ben, onu kız doğurdum. Erkek, kız gibi değildir. (Kız, Beyt-i Makdis'e bir erkek gibi hizmet edemez. Zirâ kuvvetsiz ve zayıf olur.) Ve ben, ona (bu sıfatların kendisinde bulunması dileğiyle, Allahü teâlânın kulu, çok ibâdet ve hizmet edici, mânâlarına gelen) Meryem ismini verdim.

Yâ Rabbî! Ben, onu ve zürriyetini, senin rahmetinden tard olmuş, koğulmuş olan şeytanın vesvese ve şerrinden, senin muhâfazana, himâyene ısmarlıyorum" dedi."

Allahü teâlânın nice hikmetlerinden dolayı, kız çocuğu olunca; "Yâ Rabbî! Kız doğurdum..." demesi, doğan çocuğunun kız olduğunu Allahü teâlâya bildirmek için değildir. Böyle düşünmek mümkün olamaz. Allahü teâlâ bunu elbette biliyordu. Zirâ O, her şeyi en iyi bilendir. Hunne, doğacak çocuğunun oğlan olmasını ümîd ederken, kızı olması sebebiyle, nezrini yerine getiremeyeceği endişesiyle Hak teâlâya mâzeretini arzederek böyle ilticada bulunmuş ve çok üzülmüştür. Hak teâlâ hazretleri de onun bu niyazına karşılık, çocuğu kız olmasına rağmen, nezrini ve duâsını kabûl buyurdu.

Hunne; "... erkek, kız gibi değildir" dedi. Bu da onun, nezrini yerine getiremeyeceği için, Allahü teâlâya mâzeret arzettiği sözlerindendir. O, bu sözüyle mabedin hizmetlerini görmede erkeğin kadından üstün olduğunu anlatmak istemiştir. Bunun bir kaç sebebi vardır:

1- O zaman Beyt-i Makdis'in hizmetine, sâdece erkek çocuklar nezredilebilirdi.

2- Erkek, ibâdethanenin hizmetinde devamlı sûrette bulunabilirdi. Bilindiği gibi, Beyt-i Makdis hizmetine nezredilen çocukların orada bulunma mecbûriyeti büluğ çağına kadar idi. Büluğundan sonra dilerse oradan ayrılır, dilerse hizmetine devam ederlerdi. İşte, erkek olsun, kız olsun, büluğundan sonra hizmete devamı tercih edenlerden erkek olanlar devamlı sûrette hizmette, ibâdette bulunabilirler. Halbuki kadınlar, hayz ve nifas gibi kadınlık hâllerinden dolayı ibâdethanede devamlı kalıp hizmet edemezlerdi.

3- Erkekler, bedenî yapıları îtibâriyle kuvvetli olduklarından, hizmette bulunmaya daha elverişlidir. Kadınlar ise, bedenen zayıf oldukları için, erkekler gibi hizmete ve diğer işlere müsait değildirler.

İşte bütün bunlar, Beyt-i Makdis hizmetinde erkeğin kadından üstünlüğünü ve tercihini icâbettiren sebeplerdendir.

Tefsîr âlimlerinin bildirdiklerine göre, Hunne (radıyallahü anhâ) bu sözüyle bunları kasdetmiş ve sanki şöyle demek istemiştir: “Beyt-i Makdis’in hizmetine nezrettiğim için, çocuğumun erkek olması benim arzumdur. Doğan bu kız ise, Allahü teâlânın takdiridir. Benim arzum olan erkek çocuğu, Allahü teâlânın, benim isteğim dışında hikmetinin icâbı ihsân ettiği bu kız gibi değildir.” Hunne'nin bu sözü, onun, Allahü teâlânın marifetine daldığını, Allahü teâlânın, kulu için yaptığının, kulun kendisi için istediğinden elbette daha hayırlı olduğunu çok iyi bildiğini göstermektedir.

Âlimler bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde buyurmuşlardır ki: “... İsmini Meryem koydum...” diye zikredildi. Bu sözden, Hunne hâmile iken, zevci İmrân'ın vefât etmiş olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü, çocuğun ismini normalde babası verir. Bu vazifeyi Hunne'nin alması, İmrân'ın vefât ettiğini göstermektedir. Yine bundan, çocuk dünyâya gelince isminin konulacağı anlaşılmaktadır.

Nitekim Buhârî ve Müslim'de bildirildiğine göre, Enes'in (radıyallahü anh) bir kardeşi olmuştu. Resûlullah efendimize götürdü. Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem); “Kardeşin hayırlı olsun” buyurup ismini Abdullah koydu.

İmâm-ı Ahmed ve Tirmizî'nin bildirdikleri bir hadîs-i şerîfte; “Her çocuk akîkasına rehindir. Yedinci günü akîka hayvanı kesilir, ismi konur ve başının saçı tıraş edilir.” buyruldu. Âlimler, bu Hadîs-i şerîfi; çocuğun âfet ve belâlardan korunması, akîkasına bağlıdır şeklinde izâh etmişlerdir.

İslâm âlimleri buyuruyorlar ki: Akîka, çocuk nîmetine karşılık, Allahü teâlâya şükretmek niyetiyle hayvan kesmektir. Akîka hayvanı kurbanlık hayvan gibi olmalıdır. Kurban için câiz olmayan hayvan, akîka için de kesilmez. Çocuğa doğumunun yedinci günü isim koymak, başını kazıyıp, saçının ağırlığı kadar, erkek için altın veya gümüş, kız için gümüş sadaka vermek ve erkek için iki, kız için bir akîka hayvanı kesmek müsteâbdır. Her zaman kesilebilir. Kurban bayramında da kesilebilir. Ölü olarak doğana isim konmaz ve akîkası kesilmez. Akîka, pişmiş veya çiğ olarak zengin, fakir herkese verilebilir. Akîka kesmek, Şafiî ve Mâliki mezheplerinde sünnet-i müekkededir. Şafiî ve Hanbelî mazheblerinde, kemikleri atılmaz, kırılmaz.

Oynak yerlerinden ayrılıp toplanır. Bir temiz, beyaz bez içinde gömülür. Hanefî ve Mâlikî mezheplerinde, kemikleri kırılabilir. Akîka, çocukları belâlardan, hastalıklardan korur. Kıyâmette, anaya, babaya, ayrı bir şefâat ederler. Mevâhib-i ledünniyye kitabında diyor ki: “Hicretin sekizinci yılında İbrâhim dünyâya gelince, yedinci günü, Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) İbrâhim'in başını tıraş ettirip, saçının ağırlığı kadar gümüş sadaka verdi ve akîka olarak iki koç kesti. Saçlarını gömdü.

Şir'at-ül-İslâm’daki bir hadîs-i şerîfte; (Akîka) erkek çocuk için iki, kız çocuğu için bir koyun kesmektir.” buyruldu. Koyunun erkek veya dişi olmasına bakılmaz. Şir'at-ül-İslâm’da buyruluyor ki: Peygamber efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) peygamber olduğu kendisine bildirildikten sonra, kendi akîkasını kesmiş olduğu haber verilmiştir. Buradan, zaman geçmekle, bu borcun sakıt olmadığı anlaşılmaktadır.

Akîkayı keserken; “Yâ Rabbî! Bu filan kimsenin akîkasıdır. Bunun kanı, onun kanına, eti etine, kemiği kemiğine, derisi derisine, kılı kılına karşılık olsun. Yâ Rabbî! Bu akîkayı filan kimsenin Cehennem’den kurtulmasına karşılık, sebep eyle!” denir.

Akîka, doğumunun yedinci günü kesilir. Olmazsa ondördüncü ve yirmidördüncü günü de kesilebilir. Bu da olmazsa daha sonra istenilen bir zamanda kesilebilir.

Doğumunun yedinci günü, çocuğun saçı tıraş edilir. Saçının ağırlığınca gümüş veya altın sadaka verilir. Çünkü bu sünnettir. Nitekim Resûlullah'ın (sallallahü aleyhi ve sellem), torunu Hazret-i Hüseyn’in doğumunun yedinci gününde, kızları Hazret-i Fâtıma'ya çocuğun saçlarını tıraş etmesini ve sadaka olarak saçlarının ağırlığınca gümüş veya gümüş para vermesini emrettiği bildirilmiştir.

İhyau ulûmiddîn’de, Ebüşşeyh ve İbn-i Hibbân'ın, Enes'den (radıyallahü anh) rivâyet ettikleri bir hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Çocuk yedi günlük olunca, akîkası kesilir. İsmi verilir ve temizlenir. Altı yaşında terbiye edilmeye başlanır. Yedi yaşında yatağı ayrılır. Onüç yaşında namaz kılması için dövülür. (Namaz kılması için zorlanır.) Onaltı yaşına ulaşınca, babası

onu evlendirir, sonra da elinden tutarak; “Oğlum! Seni terbiye ettim. İlim, edeb öğrettim. Dünyâda bir felakete, âhırette ise azâba uğramandan, Allahü teâlâya sığınırım. Yâni aklını başına al da ona göre çalış der.”

Âlimler bildiriyorlar ki: Allahü teâlâ, Hunne'nin; “Yâ Rabbî! Ben onu ve zürriyetini, senin rahmetinden tard olmuş, koğulmuş olan şeytanın vesvese ve şerrinden senin muhâfazana ve himâyene ısmarlıyorum” şeklindeki duâsını kabûl buyurdu.

Nitekim, İmâm-ı Âhmed'in (rahmetullahi aleyh) senetleri ile bildirdiği bir hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Dünyâya gelen her çocuğa, doğarken, şeytan parmakları ile dokunur. Ancak, Meryem ve oğlu (Îsâ aleyhisselâm) bunun dışındadır. (yani şeytan onlara dokunmamıştır.)”

Ebû Hüreyre'nin (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Her dünyâya gelen çocuğu, doğarken şeytan bir veya iki defâ sıkar. Meryem oğlu Îsâ ve Meryem bundan müstesnadır.” Resûlullah efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) böyle buyurduktan sonra, Hunne'nin (radıyallahü anhâ) duâsı olan ve yukarıda bildirilen; “Yâ Rabbî! Ben, onu ve zürriyetini...” meâlindeki Al-i îmrân sûresinin 36. âyet-i kerîmesini okudular.

Hazret-i Meryem'in Beyt-i Makdis'e teslim edilmesi ve Zekeriyyâ aleyhisselâmın onu himâyesine alması:

Hunne (radıyallahü anhâ), kızı Meryem'i alarak Beyt-ül-Makdis'e götürdü. Oradakilere durumunu izâh etti. Bu çocuk her ne kadar kız ise de, daha o doğmadan evvel doğacak çocuğunu mabedin hizmetine vermek üzere nezrettiğini, bunu bu hâliyle kabûl etmelerini söyledi. Sonra Meryem'i vazifelilere teslim ederek; “Alınız! Bu çocuk buraya adaktır” dedi. Vazifeli zevat bunu kabûl etmeye karar verdiler. Ancak, bu kızı kimin himâyesine vermeleri husûsunda karara varmaları icâbediyordu. İlk davranan Zekeriyyâ aleyhisselâm oldu. Zirâ, Hazret-i Zekeriyyâ, Beyt-ül-Makdis'in imâmı ve Meryem'in teyzesi olan Elîsânın beyi idi. Zekeriyyâ (aleyhisselâm); “Bu çocuğa benim yakınlığım vardır. Bunun teyzesi benim hanımımdır. Bu sebeple onu benim alıp yetiştirmem daha münâsiptir” buyurdu. Fakat, gelen

çocuk, İmrân bin Mâsân gibi meşhûr ve büyük bir zâtın kızı olduğu için, orada bulunan herkes onu almak ve yetişmesiyle bizzat meşgûl olmak istediler. Hal böyle olunca herkesin râzı olacağı bir usûle başvurdular. Herkes Tevrât-ı şerîfi yazdıkları kalemi suya atacaktı. Kiminki batmazsa o, Hazret-i Meryem'le meşgûl olacaktı. Anlaşmaları bu şekilde olmuştu. Nihâyet çocuğu himâyesine almak isteyenlerin hepsi, aralarında tespit edip anlaştıkları şekilde bir derenin kenarına gittiler. Her biri Tevrât yazmakta kullandıkları kalemlerini suya attı. Atılan kalemlerin hepsi battığı hâlde Zekeriyyâ aleyhisselâmın kalemi suyun yüzünde kaldı. Bunun üzerine ittifâkla, Hazret-i Meryem'in Zekeriyyâ aleyhisselâmın himâyesine verilmesi kararlaştırıldı.

Bu husûsta Âl-i İmrân sûresinin 44. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: (Ey Habîbim!) İşte bu (Zekeriyyâ, Yahyâ, Îsâ aleyhimüsselâm, Hunne ve Meryem kıssaları) sana vahyetmekte olduğumuz gayb haberlerindendir. Meryem'i hangisi himâyesine alacak diye (Benî İsrâil âlimlerinin Tevrât yazdıkları) kalemlerini nehre bıraktıklarında, sen onların yanlarında değildin ve yine sen, onlar bu husûsta muhâseme ederlerken (bu husûsta adeta birbirleriyle çekişirlerken) de onların yanlarında değildin.”

Rûh-ul-Beyân tefsîri’nde, hâdisede Tevrât'ı yazdıkları kalemleri seçmeleri, onları mübârek ve çok kıymetli tuttukları içindir. Ayrıca bereketlenmeleri de söz konusudur buyrulmaktadır.

Tefsîr âlimleri, Hazret-i Meryem'i himâye etmeye çok ehemmiyet verilmesi, hattâ onu kimin himâyesine verecekleri husûsunda aralarında anlaşmazlığa düşmelerinin sebebini de şöyle izâh etmişlerdir:

1- Hazret-i Meryem'in babası olan İmrân, kavminin efendisi, reîsi idi. Bunun için, babasına hürmeten onun himâyesine çok ehemmiyet verdiler, herkes; “Ben himâyeme alayım” diye can attı.

2- Bilindiği gibi, Hunne, doğacak çocuğunu Allahü teâlâya ibâdette ve Beyt-i Makdis’in hizmetinde bulunması için nezretmişti. Orada bulunanlar bunu, tâ başından beri biliyorlardı. Bu sebeple herkes onu, kendi himâyesine almak için can attı.

3- Daha önce nâzil olan ilâhî kitaplarda, Hazret-i Meryem ve oğlu Îsâ aleyhisselâmdan bahsedildiği için, herkes böyle bir çocuğu kendi himâyesinde bulundurmayı istedi. O kadar ki, bu husûsta aralarında anlaşmazlık meydana geldi. Bakacak olanı, bir nevi imtihân ile tespit etmeye karar verdiler.

Zekeriyyâ aleyhisselâm Allahü teâlânın emriyle gâlip geldi ve Meryem'e hizmet vazifesi ona verildi. Zirâ ne yönden bakılırsa bakılsın, bu hizmete lâyık ve müstehak olan yalnız o idi.

Allahü teâlâ Hunne'nin (radıyallahü anhâ) bu samîmi duâsını kabûl edip, Meryem'i çok güzel bir yere yerleştirmişti. Nitekim Âl-i İmrân sûresinin 37. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: "Bunun üzerine Rabbi onu (Meryem'i) güzel bir kabûl ile kabûl etti. Onu güzel bir nebât gibi büyüttü. (Onu iyi bir şekilde yetiştirdi, terbiye etti veya onun yaratılışını noksansız yaptı.) Zekeriyyâ'yı da ona (bakmaya) kefil kıldı..."

Hazret-i Meryem'e husûsi bir oda ayrılması:

Hazret-i Meryem sütten kesilip, kendisi oturup kalkar bir hâle geldikten sonra, Zekeriyyâ aleyhisselâm, Beyt-ül-Makdis'de onun için husûsi bir oda yaptırdı. Bu oda yüksekçe bir yerde olup, çardağa benzerdi ve oraya merdivenle çıkılırdı. Hazret-i Meryem bu odada yalnız başına kalırdı. Buraya, Hazret-i Zekeriyyâ'dan başka hiç kimse giremezdi. Girerken anahtar ile açıp odaya girer, çıkarken de kapıyı kilitleyip anahtarı üzerine alırdı.

Zekeriyyâ aleyhisselâm bu şekilde her gün Hazret-i Meryem'in odasına bir günlük yiyecek ve içecek götürürdü. Fakat içeriye girdiğinde, odada çeşit çeşit yiyecek ve meyvelerin olduğunu görür ve çok hayret ederdi. İçeriye kendisinden başka kimsenin girip çıkmadığını bildiği hâlde, bu nasıl oluyordu. Üstelik Meryem'in yanında; yazın sıcağında kış meyveleri, kışın soğuğunda ise yaz meyveleri bulunurdu. Hazret-i, Meryem'e sorunca, o, bu nîmetler için; "Hak teâlânın bir ihsânıdır" diye cevap verirdi. Bu husûsta Âl-i İmrân sûresinin 37. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki "...Her ne

zaman ki, Zekeriyyâ (aleyhisselâm Meryem'in bulunduğu) mihraba (odaya) girse, onun (Meryem'in) yanında bol rızık (ve vakitsiz meyveler yâni kışta yaz, yazda kış meyveleri) bulurdu. Yâ Meryem! Bu rızık sana nereden geliyor? (Normalde bu vakitte böyle meyve bulunmaz. Üstelik senin üzerine kapılar da kilitlenmiştir) derdi. Bunun üzerine Meryem; Bu, Allahü teâlâ tarafındandır. Muhakkak ki, Allahü teâlâ, dilediği kimseyi hesapsız olarak rızıklandırır derdi.”

Hazret-i Meryem'in kerâmeti: Tefsîr-i Mazharî ve Tefsîr-i Kebîr gibi meşhûr ve mûteber eserlerde, bu âyet-i kerîmenin tefsîri için; Bu âyet-i kerîme, evliyânın kerâmetinin hak olduğunu göstermektedir buyrulmuştur. Âlimler; Zekeriyyâ aleyhisselâmın her gelişinde, Hazret-i Meryem'in odasında fevkalâde güzel yiyecekler bulması, Hazret-i Meryem'in bir kerâmetidir buyurmuşlardır.

Fahreddîn-i Razî hazretleri, bunun Hazret-i Meryem'in kerâmeti olduğunu bildirerek buyuruyor ki: Bu hal, Hazret-i Zekeriyyâ'nın bir mûcizesi olsaydı, kendisinin bu mûcizeden haberdâr olması yâni bilmesi lâzımdı. Halbuki o; “Yâ Meryem! Bu rızık sana nereden geliyor?...” diye sormuştu. Suâlinden onun bu fevkalâde durumu bilmediği, dolayısıyla bu hâlin onun bir mûcizesi olmadığı anlaşılmaktadır. O hâlde, bu hal, hazreti Meryem'in bir kerâmetidir ve bu âyet-i kerîme, evliyânın kerâmetinin hak olduğuna delildir.

Hazret-i Meryem'in yetişmesi:

Hazret-i Meryem, Zekeriyyâ aleyhisselâmın himâyesinde yetişti. Hazret-i Zekeriyyâ'nın zevcesi (hanımı) ile Hazret-i Meryem'in annesi Hunne hanım kardeş idi. Hazret-i Zekeriyyâ'nın hanımı Îsâ’ veya Elîsâ ile hazreti Meryem'in kardeş oldukları da rivâyet edilmiştir. Buna göre hazreti Meryem, hazreti Zekeriyyâ'nın baldızı olmaktadır. Aralarındaki bu yakın akrabâlıktan dolayı hadîs-i şerîfte, Îsâ ile Yahyâ aleyhimesselâmın teyze oğlu oldukları bildirilmiştir.

Tefsîr âlimleri âyet-i kerîmede geçen; “Güzel bir kabûl ile kabûl buyurdu...” kısmını şu şekilde izâh etmişlerdir. Önce, Allahü teâlâ Hazret-i Meryem'i ve oğlu Îsâ aleyhisselâmı şeytanın dokunmasından korudu. İkinci olarak, Zekeriyyâ aleyhisselâmın himâyesine verdi. Sonra rızkını Cennet nîmetlerinden ihsân etti. Yukarıda da zikredildiği gibi, Hazret-i Meryem'in rızkı Cennet’ten gelirdi. Ayrıca, o zamana kadar Beyt-i Makdis hizmetine sâdece erkek çocuklar kabûl edildiği hâlde, annesi Hunne'nin yalvarması ve ilticası üzerine Hak teâlâ onu da kabûl buyurdu.

Rûh-ul-beyan tefsîri’nde bildirildiğine göre, Hunne'nin, daha başlangıçta yaptığı nezrinde, niyeti doğru, sâdık idi. Ancak, kız çocuk doğurmakla nezrini yerine getiremeyeceği için, Allahü teâlâdan utanmış ve bu husûstaki güçsüzlüğünü Allahü teâlâya arzetmiştir. Buradan anlaşılıyor ki, kul, nefsini kırmak, ihlâsı kalbine yerleştirmek için uğraşmalı ve yaptığı amelleri Allahü teâlânın kabûl etmesi için bütün gücüyle gayret etmeli, bununla beraber yine de kendini, nefsini kusurlu görmelidir.

Yine Rûh-ul-beyan tefsîri’nde, bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde, var gücüyle çalışıp gayret ettikten sonra, yine kendisini kusurlu görüp istiğfâr etmesi icâb ettiği husûsunda Şeyh Ebül-Abbâs'ın (rahmetullahi aleyh) şöyle buyurduğu nakledilmektedir: “Allahü teâlâ masiyeti (günahı), tâatin (sevab olan amelin) içine katar. Meselâ bir kul tâat işler, Allahü teâlânın beğendiği amelleri yapar. Bundan sonra da kendisinde ucb hâsıl olur. Yâni kendini ve ibâdetini beğenir. Yaptığı tâata güvenir. Bu tâati yapmayanları küçük görür. “Benim gibisi var mı?” der. Allahü teâlâdan bunların karşılığını ve bedelini ister. İşte bu kulun yaptığı tâat, güzeldir, sevâb bir iştir. Fakat çeşitli uygunsuz düşüncelerle bu tâatin etrâfı günâhlarla kuşatılmış, çok günâh işlenmiş olur. Yâni o tâat sanki tâat olmaktan çıkarılmış, günâha vesile hâline getirilmiştir.

Diğer taraftan bir kul da, unutarak, yanılarak bir kabahat, günâh işler. Fakat günâhın hemen arkasından çok pişman olur, üzülür. Bunun affı için Allahü teâlâya ilticâ eder ve O'na sığınır. İşlediği bu günâh sebebiyle kendi nefsini çok aşağı ve pek bayağı görür. Bu günâhı işlemeyen mü’minleri kendinden üstün ve kıymetli bilir.

İşte, yukarıdaki misâlin aksine olarak bu kul, günâh işlememeye âzamî dikkat ve gayret ettiği hâlde, yanılarak bir günâh işlemiş, fakat arkasından hemen pişman olup kendi nefsini aşağılamıştır. Bu sebeple de işlediği günâhın etrâfı sevâblarla çevrilmiştir.

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, kul kendi nefsini her zaman haksız, kusurlu ve noksan bilmeli, hatâyı başkasında değil kendinde görmelidir. Tâat husûsunda, ibâdetlerde çok gayretli olmalı, gevşeklik göstermemeli, ancak yaptığı ibâdet ve tâatlara da güvenmemelidir. Tâatı yaptıktan sonra unutmalı, yaptığını noksan ve kusurlu bilmelidir. Böyle olduğu takdirde yüksek mertebelere ve Cennet nîmetlerine kavuşması umulur.

Yoksa, devamlı olarak yaptığı tâatları düşünür, kabahatlerini hiç hatırlamazsa, kendisinde ucb hâsıl olur. Yaptığı ibâdetleri, dolayısıyla kendini beğenir ve kibre kapılır. Yaptığı amellerine güvenir. Böyle olunca amelleri boşa gider. Bunun için; “Taatı muhâfaza etmek, onu işlemekten daha zordur” demişlerdir.

İnsanın, amellerindeki gayret ve çalışmasındaki maksadı, Allahü teâlânın rızâsını kazanmaktan başka bir şey olmamalıdır. Kendi iyiliklerini ve başkalarında gördüğü kusur ve kabahatleri örtmeli, unutmalı, görmezlikten gelmeli; işlediği hatâ ve günâhları ise aslâ unutmamalı, devamlı tevbe ve istiğfâr etmelidir.

Tefsîr âlimleri, Âl-i İmrân sûresinin 37. âyet-i kerîmesinde; “...Rabbi onu güzel bir nebât gibi büyüttü...” şeklinde zikredilen kısmı tefsîr ederlerken buyuruyorlar ki: Rabbi onu güzel terbiye ile terbiye edip, yetiştirdi. Rabbi onun yaratılışını, noksansız ve eksiksiz bir şekilde tam, düzgün yaptı. Allahü teâlâ onu ve oğlunu (Îsâ aleyhisselâmı) âlemlere bir âyet yâni kudretine alâmet ve delil kıldı.

Hazret-i Meryem'in fazîletleri:

Hazret-i Meryem, Dâvûd aleyhisselâmın neslindendir. İbn-i Asakir'in (rahmetullahi aleyh) rivâyetine göre, Hazret-i Meryem'in, Dâvûd

aleyhisselâma kadar olan nesebi şöyle bildirilmiştir: Meryem, İmrân'ın kızıdır. İmrân, Mâsân'ın oğlu, o Âzer'in, o Yûd'un, o Ahnez'in, o Sâduk'un, o Iyazûz'ün, o Elyakîm'in, o Eybûd'un, o Zeryabil'in, o Şaltâl'ın, o Yûhînâ'nın, o Berşâ'nın, o Amûn'un, o Mîşâ'nın, o Hazkiyâ'nın (Hazkıyâl'ın), o Ahâz'ın, o Mûsâm'nın, o Azriyâ'nın, o Yevârim'in, o Yûşâfat'ın, o Îsâ'nın, o İbân'ın, o Rec'âm'ın, o Süleymân'ın, o da Dâvûd'un (aleyhisselâm) oğludur. Bu silsile hakkında daha değişik rivâyetler de vardır. Fakat, Dâvûd aleyhisselâmın neslinden olduğunda ihtilaf yoktur. Babası İmrân, zamanında, çok namaz kılmakla tanınmıştı. Annesi Hunne de Fâkûd'un kızı idi. Fâkûd, Kâbîl'in oğlu idi. Annesi de o zamanın çok ibâdet edenlerinden idi.

Meryem (radıyallahü anhâ) gece-gündüz hep ibâdetle meşgûl olurdu. O kadar çok ibâdet ederdi ki, ibâdeti Benî İsrâil arasında darb-ı mesel hâline geldi. Hâli ve hareketi, yaşayışı pek güzel idi. Allahü teâlâ ona bir çok kerâmetler, güzel hâller ihsân etmiş idi. Kerim hâllerden, şerefli muâmelelerden yâni kerâmet cinsinden onda görünen şeyler, harikulade hâller meşhûr olup yayıldı.

Âyet-i kerîmelerde meâlen buyruldu ki: "Habîbim! Meryem'i de) yâd eyle ki, o, ırzını (bir kal'a gibi) haramdan korumuştu..." (Enbiyâ sûresi: 91)

"(Allahü teâlâ, îmân edenlere Fir'avn'un hanımı Âsiye binti Müzahim'i (radıyallahü anhâ) bir misâl yaptığı gibi) İmrân'ın kızı Meryem'i de (radıyallahü anhâ) bir misâl yaptı ki, o ırzını, bir kal'a gibi korumuş, pek sağlam bir şekilde muhâfaza etmişti." (Tahrim sûresi: 12)

"Yâd eyle şu vakti ki; melekler (yani Cebrâil aleyhisselâm, Hazret-i Meryem'e şifâhen) şöyle demişti: Ey Meryem! Muhakkak ki Allahü teâlâ (çok ibâdet etmenle ve tertemiz olmanla) seni seçti ve seni (kötü hasletlerden ve kabîh, çirkin âdetlerden) pâk etti. Ve seni âlemdeki (zamanındaki) bütün kadınlara mümtaz kıldı, (Hazret-i Meryem, Allahü teâlânın pek çok lütûf ve ihsânına kavuştu. Allahü teâlâ bunu beyân buyurduktan sonra, bu nîmetlere şükür olarak ibâdet ve tâatını arttırmasını ona vâcib kıldı ve buyurdu ki:) "Ey Meryem! (Şükür için) Rabbin teâlâ hazretlerine tâata devam eyle! (Veya O'na şükür için namazında kıyamını

uzun eyle!) Rabbine secde eyle! Rükû edenlerle beraber rükû eyle (namaz kılanlarla namaz kıl). (Âl-i İmrân sûresi: 42-43)

Bu emirden sonra hazreti Meryem'in ibâdet ve tâata devamı daha çok arttı. İmâm-ı Evzâî (rahmetullahi aleyh) buyurdu ki: “Vakta ki Meryem (radıyallahü anhâ) bununla emrolundu, namazda çok durmaktan, çok namaz kılmaktan ayakları şişti...”

Hazret-i Meryem, o zamanda bulunan bütün kadınların en fazîletlisi idi. Nitekim Buhârî’de Hazret-i Ali'nin rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte, Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem); “İmrân kızı Meryem, zamanında dünyâda bulunan bütün kadınların hayırlısıdır. Bu ümmetin kadınlarının en hayırlısı da Hadice'dir.” (radıyallahü anhümâ) buyurmuşlardır.

Tefsîr âlimleri yukarıda meâli verilen Âl-i İmrân sûresinin 42. âyet-i kerîmesini tefsîr ederken buyuruyorlar ki: Hazret-i, Meryem'e gelerek, söz söyleyen Cebrâil aleyhisselâm idi. Nitekim Meryem sûresinin 17. âyet-i kerîmesinde bu husûsta meâlen; “Derken biz ona rûhumuzu (Cebrâil aleyhisselâmı) gönderdik de o, Meryem'e hilkati tam, her âzası düzgün, yakışıklı bir genç sûretinde görünüverdi...” buyruldu. Bu âyet-i kerîme, Hazret-i Meryem ile konuşanın Cebrâil aleyhisselâm olduğuna delâlet etmektedir. Hal böyle iken, aynı husûs Âl-i İmrân sûresinin 42. âyet-i kerîmesinde zikredilirken, Hazret-i Meryem'e söz söyleyenin bir melek değil de melâike şeklinde çoğul olarak zikredilmesi, Cebrâil aleyhisselâmın kıymetini ve şânının büyüklüğünü bildirmek içindir. Çünkü, Cebrâil aleyhisselâm meleklerin reisidir.

Tefsîr âlimleri yukarıda meâli verilen Âl-i İmrân sûresinin 43. âyet-i kerîmesinin tefsîrinde buyuruyorlar ki: Bu âyet-i kerîmede Hazret-i Meryem'e, Hak teâlâya şükür için namazda kıyamı uzun yapması emredildi. Bundan sonra secde ve rükû emredildi. Böylece bu rükûnlerin fazîletine ve bunlara hakkıyla riâyet edilmesine işâret olunmuştur. Ayrıca secdenin rükûdan önce zikredilmesi de, namazın en fazîletli rüknü olmasından dolayıdır. Nitekim bir hadîs-i şerîfte; “Kulun Rabbine en yakın olduğu an,

secde ettiği andır” buyruldu. İşte secde bu derece fazîletli ve pek kıymetli bir tâat olduğu için, âyet-i kerîmede rükûdan evvel zikredilmiştir.

Hazret-i Meryem'in fazîletleri, üstünlükleri hakkında İmâm-ı Ahmed'in senetleri ile hazret-i Enes'den bildirdiği hadîs-i şerîfte; “Âlemdeki kadınlardan dördü pek yüksektir: Meryem binti İmrân, Fir’avn'ın hanımı Âsiye, Hadîce binti Huveylid ve Fâtıma binti Muhammed” buyruldu.

Tirmizînin çeşitli yollarla hazret-i Enes'den bildirdiği hadîs-i şerîfte de; “Âlemdeki kadınların en hayırlıları dörttür. Meryem binti İmrân, Fir’avn'ın hanımı Âsiye, Hadîce binti Huveylid ve Fâtıma binti Muhammed Resûlullah” buyruldu.

Ebû Yala, senetleri ile İbn-i Abbâs'dan bildirir: Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) toprağın üzerine dört çizgi çizdi ve; “Bunların ne olduğunu bilir misiniz?” buyurdu. “Allah ve Resûlü bilir” dediler. Buyurdu ki: “Cennet’teki kadınların en üstünleri; Hadîce binti Huveylid, Fâtıma binti Muhammed, Meryem binti İmrân ve Fir’avn'un hanımı Âsiye binti Müzâhim'dir.” Bu Hadîs-i şerîfi Nesâî de bildirmektedir.

İbn-i Asâkir'in senetleri ile Câbir bin Abdullah'tan bildirdiği hadîs-i şerîfte; “Dünyâdaki kadınların efendileri dörttür. Fâtıma binti Muhammed, Hadîce binti Huveylid, Âsiye binti Müzâhim ve Meryem binti İmrân” buyruldu.

Âyet-i kerîmede bildirildiği gibi, Cebrâil aleyhisselâm Hazret-i Meryem'e geldiğinde, Allahü teâlânın onu âlemdeki bütün kadınlar üzerine seçtiğini bildirdi. Allahü teâlâ bu seçmenin, onun babasız olarak çocuk doğurması ve bu çocuğun büyük bir peygamber olacağını müjdelemesi şeklinde olduğunu bildiriyor.

Tefsîr âlimleri buyuruyorlar ki: “Ey Meryem! Muhakkak ki, Allahü teâlâ seni seçti ve seni pâk etti ve seni âlemdeki bütün kadınlara mümtaz kıldı” demek, seni kötü ahlâktan arındırdı, iyi ve güzel ahlâk ile seni süsledi demektir. “Âlemdeki kadınlar” dan maksat, zamanındaki kadınlardır. Nitekim, A’râf sûresinin 144. âyet-i kerîmesinde Mûsâ aleyhisselâma da; “Muhakkak ki, seni bütün insanlar üzerine seçtim” buyurdu. Halbuki, malûmdur ki, İbrâhim aleyhisselâm, Mûsâ aleyhisselâmdan efdâldir,

üstündür ve Muhammed Mustafa (sallallahü aleyhi ve sellem) ikisinden de üstündür. Bunun gibi Duhân sûresinin 32. âyet-i kerîmesinde İsrâiloğulları için; "İlimde onları bütün âlemler üzerine seçtik" buyrulduğu hâlde, Resûlullah'ın ümmeti, geçmiş ümmetlerin hepsinden üstündür; sayı bakımından onlardan çok, ilimde onlardan efdâl, amelde, İsrâiloğullarından ve başkalarından daha çok beğenilendir. Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, âlemdeki bütün insanlar demek, o zamanda, âlemlerde bulunan bütün insanlar demektir.

Meryem'in (radıyallahü anhâ) ismi, Kur'ân-ı kerîmde çok zikredilmiş, Enbiyâ sûresinin 91. âyet-i kerîmesinde ismi geçmeden, fakat ona işâretle, ırzını çok güzel koruduğu bildirilmiş, Mâide sûresinin 75. âyet-i kerîmesinde ise "Sıddîka" diye övülmüştür.

Hazret-i Meryem'in fazîletleri, diğer insanlar arasında mümtaz, ayrı bir yeri olması, maddeler hâlinde özetle şöyledir.

1- Beyt-ül-Makdis'e nezir olarak kabûl edilmesi. Halbuki, o zamana kadar, sâdece erkek çocuklar kabûl edilir, kız çocuklar kabûl edilmezdi.

2- Beyt-ül-Makdis'de bulunan odasına, Hak teâlâ tarafından gaybî olarak rızkının gönderilmesi.

3- Kerâmetlere nâil olması.

4- Cebrâil aleyhisselâm ile konuşup görüşmesi.

5- Hazret-i Îsâ'nın kundakta iken konuşması ve böylece, Hazret-i Meryem'in iftirâlardan temiz olduğunun sabit olması.

6- Kendinin ve oğlu Hazret-i Îsâ'nın, âleme ibret ve misâl kılınması.

Hazret-i Meryem'e, Îsâ aleyhisselâmın müjdelenmesi:

Hazret-i Meryem onbeş yaşına ulaştığında, Yûsuf-i Neccâr isminde biriyle nişânlanmıştı. Fakat onunla evlenmeden, Allahü teâlâ, Hazret-i Meryem'e babasız olarak bir çocuk vereceğini müjdelemişti.

Rivâyete göre, Hazret-i Meryem, Beyt-ül-Makdis'te kendisi için Zekeriyyâ aleyhisselâm tarafından tahsis edilen odada bulunur, ihtiyaç hâlinde dışarı giderdi veya ibâdetini orada yapar, sair zamanlarda Zekeriyyâ aleyhisselâmın hanımının yanında bulunurdu. Bu husûsta rivâyetler muhteliftir. Böyle bir vesile ile, evinin veya Beyt-ül-Makdis'in doğusunda bir yerde bulunurken veya güneşlenirken, yanına Cebrâil aleyhisselâm geldi. Her âzası tam, düzgün bir genç insan şeklinde idi. Aslî şeklinde değil de böyle bir insan şeklinde gelmesi, Hazret-i Meryem'in onu aslî şekliyle görmeye tahammül edemiyeceği içindir.

Hazret-i Meryem, birden karşısında böyle birini görünce, kemâl-i edebinden ve iffetinin çokluğundan pek fazla endişelendi, kalbine ürperti geldi. Bulunduğu yer tenhâ idi. Buna rağmen perde de çekmişti. Böyle iken oraya genç bir kimsenin gelmesi onu telâşa düşürmüştü. Hemen; “Ben senin bana bir zarar vermenden, kullarını böyle zararlardan korumaya kâdir ve her nîmet ve ihsânın sâhibi olan Allahü teâlâya sığınırım. Benim yanımdan çekil. Eğer Allahü teâlânın azâbından korkar, günâh işlemekten sakınırsan, herhangi bir fenâlık yapmazsın. Yanımdan git ve bana taarruz etme” dedi.

Genç bir delikanlı sûretinde gelen Cebrâil aleyhisselâm, ona, kendinin melek olduğunu ve endişelenmemesini bildirip; “Ben senin, benden kendisine sığındığın Hak teâlâ hazretlerinin bir elçisiyim. Yâni ben insan değilim. Allahü teâlâ tarafından gönderilen bir haberci meleğim. Senin temiz bir oğlan doğuracağını müjdelemek için gönderildim” dedi. Meryem (radıyallahü anhâ), onun vazifeli bir melek olduğunu anlayınca, biraz rahatladı. Fakat endişesi de gittikçe arttı. Sonra; “Benim hiç çocuğum olur mu? Ben evli değilim. İffetsiz bir kimse de değilim ki, başkasından hâmile kalmış olayım. Bana hiç bir erkek dokunmadı. Bir erkek ile bir araya gelmedim. Günâh da işlemedim. O hâlde benim nasıl çocuğum olur ki?” dedi.

Cebrâil aleyhisselâm ona; “Evet iş dediğin gibidir. Sen evli değilsin. Şer'î hudûdun dışına taşarak bir iffetsizlik de yapmadın. Fakat Hak teâlâ sana, babasız bir çocuk ihsân edecek. Böyle yapmak O'na pek kolaydır. Zirâ O, her dilediğini yapmaya kâdirdir” dedi.

Hazret-i Meryem, Allahü teâlânın, bir çocuğu babasız olarak halketmeye kâdir olduğunu elbette bilir ve tasdik ederdi. “Benim nasıl çocuğum olur ki...” diye sorup, kendi durumunu izâh etmesi, buna inanmamasından değil, bu işin nasıl olacağını anlamak istemesindendir.

Daha sonra, Cebrâil aleyhisselâm bu işin takdir edildiğini, tamam olduğunu; çocuğun, babasız olarak Allahü teâlânın (Kün=Ol) emriyle yaratılacağını ve isminin Meryem oğlu Mesîh Îsâ olduğunu bildirdi. Ayrıca çocuğun, Allahü teâlâ katında mertebe ve derecesinin pek yüksek, makbûl bir kul olduğunu söyleyerek, onun sıradan bir çocuk olmadığını insanlara hak ve hakîkati bildireceğini de haber verdi.

Mesîh; meshedilmiş, meshedilen demektir. Îsâ aleyhisselâma niçin Mesîh dendiği husûsunda tefsîr âlimlerinden muhtelif rivâyetler gelmiş olup, bunlardan bâzıları şöyledir:

1- Her türlü pisliklerden uzak, günâhlardan temizlenmiş olduğu için ona bu isim verilmiştir.

2- Hangi hastaya dokunsa, Allahü teâlânın izni ile hasta iyi olurdu. Bunun için Mesîh denilmiştir.

3- Îsâ aleyhisselâm yeryüzünde çok seyahat ederdi. Buna işâretle Mesîh denilmiştir.

4- Mesîh, İbranî dilinde Mübârek mânâsınadır. Hazret-i Îsâ'nın şerefinin ve fazîletinin üstünlüğünü bildirmek için, bu mânâya işâretle Mesîh denilmiştir.

Ayrıca kıyâmetin büyük alâmetlerinden olan Deccal'e de Mesîh denir ki, onun -haşa- yukarıdaki fazîletlerle hiç bir ilgisi yoktur. Ona, Mesîh denmesinin sebebi gözünün birinin silik olmasıdır.

Cebrâil aleyhisselâmın genç bir insan şeklinde Hazret-i Meryem'e gelerek, onu bir oğul ile müjdelemesi ve bu esnada aralarında geçen konuşmalar husûsunda, Âl-i İmrân sûresinin 45-47. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: “Melâike (Cebrâil aleyhisselâm) dedi ki: Ey Meryem! Allahü teâlâ, kendinden bir kelimeyi ("Ol" emri ile yaratılacak bir çocuğu) sana müjdeliyor ki, o çocuğun ismi, Meryem oğlu Mesîh Îsâ'dır. Dünyâda da âhırette de vecîh (şerefi yüksek, kadri yüce) dir. (Denildi ki, dünyâda vecîh olması, peygamberliği; âhırette vecîh olması ise şefâatidir.) ve o mukarreb (yani Hak teâlâ indinde yüksek derecelere sâhip) olanlardandır. O beşikte iken (süt emerken) de, yetişkin iken de insanlarla konuşacaktır. O sâlihlerden (bütün emirlere uyan ve bütün yasaklardan kaçınan, içini ve dışını Hak teâlânın emirlerine uyduran iyi kimselerden) dir.

(Melek böyle söyleyince, Hazret-i) Meryem; “Ey Rabbim! Bana hiç bir insan dokunmamışken benim nasıl çocuğum olabilir?” dedi. (Bunun üzerine Allahü teâlâ ona Cebrâil aleyhisselâm vâsıtasıyla, onun lisânıyla) buyurdu ki: “Evet öyledir. Sana bir kimse dokunmamıştır. Fakat Allahü teâlâ neyi dilerse yaratır. Bir şeyi dileyince ona sâdece “Ol" der. O da hemen oluverir.”

Allahü teâlâ eşyayı, mahlûkları bilinen zâhirî sebepler ve maddelerle, tedricen, safha safha yaratmaya kâdir olduğu gibi, bu sebepler hiç olmadan, bir defâda ve bir anda yaratmaya da elbette kâdirdir.

Yine bu husûsta Meryem sûresinin 16-21. âyet-i kerîmelerinde de meâlen buyruldu ki: “Kur'ân-ı kerîmde Meryem kıssasını da zikret. Hani o, âilesinden ayrılıp şark tarafında, (evinin veya Beyt-ül-Makdis'in doğu tarafında) bir yere çekilmişti. (Bir rivâyette hayzdan temizlenip gusül etmeğe gitmişti. Burası çok tenhâ bir yer ise de, tesettüre, örtünmeye pek çok riâyet ettiğinden) onların kendini görmemesi için ayrıca bir de perde edinmişti. Perde ile örtünmüş, perde çekmiş idi. Derken biz ona rûhumuzu (Cebrâil aleyhisselâmı) gönderdik de, o, Meryem'e, hilkati tam, her âzası düzgün, yakışıklı bir genç sûretinde göründü. (Meryem (radıyallahü anhâ) bu tanımadığı yabancıyı görünce, melek olduğunu bilemediği için, kemâl-i iffetinden dolayı pek telâşlanarak): “Ben senden, rahmân olan Allahü teâlâya sığınırım. Eğer mü’min ve müttekî isen, fenâlıktan hakkıyla sakınan

bir insan isen bana taarruz etme. Bana yaklaşma ve yanımdan çekil (yani senden, Allahü teâlâdan korkman ümid olunur. Senin Allahü teâlâdan korkman ise, benim O'na sığınmamla mümkün olur. Bu sebeple senden Allahü teâlâya sığınırım.)” dedi.

(Tefsîr âlimleri Cebrâil aleyhisselâma rûh buyrulması husûsunda muhtelif sebepler bildirmişlerdir. Bâzıları; “Hak teâlânın, onu sevdiğini, ondan râzı ve kendine yakın kullarından olduğunu beyân içindir. Nitekim bir kimsenin sevdiğine “rûhum” demesi âdet olmuştur dediler. Cebrâil aleyhisselâm da ona) dedi ki: Gerçekten ben senin, kendisine sığındığın Rabbin teâlâ tarafından, O'nun emriyle gelen haberciyim ki, sana, bütün fenâlıklardan temiz, hayırlı olmasıyla medholunan, bir oğlan vermeye (vesile olmaya) geldim. (Meryem (radıyallahü anhâ), gelenin hakîkî bir insan değil, bu sûrette görünen bir melek olduğunu, ondan kendisine bir zarar gelmeyeceğini anlayıp, bununla beraber, bunun nasıl olacağını merâk ederek;) “Benim nasıl bir oğlum olabilir ki, bana hiç bir beşer (nikahı ile) dokunmamış, yaklaşmamıştır. Ben zinâkâr, iffetsiz ve fâcire biri de değilim dedi.

(Cebrâil aleyhisselâm) dedi ki: “(Yâ Meryem!) Evet hâl dediğin gibidir. Lâkin, Rabbin teâlâ hazretleri, buyurdu ki; O (zahiri sebepleri bulunmadan bir çocuk halketmek, yaratmak) bana pek kolaydır. Biz onu kudretimize bir alâmet ve insanlardan onun dînine tâbi olanlara onu bir rahmet kılarız. Bu ezelde hükmolunmuş, takdir edilmiş bir iştir. Bu hükümde bir değişiklik, bozulma olmaz.”

Yukarıda da bildirildiği gibi Hazret-i Meryem, Âdem aleyhisselâmdan o zamana kadar hiç olmamış bir durumla, yâni babasız çocuk meydana gelmesi durumuyla karşılaştığı için ziyâdesiyle hayrete düşmüştü. Kendinin evli ve iffetsiz biri olmadığını bildirip, nasıl çocuğum olabilir ki diye suâl etmesi, babasız olarak bir çocuk meydana gelemeyeceğinden değildi. Zâhirî sebepleri olmadan, Allahü teâlânın sâdece "Ol" emri ile dilediğini her an var etmeye mutlak kâdir olduğunu elbette biliyordu. Suâli, böyle bir şeyin nasıl olacağını anlamak içindi. Gerçi Âdem aleyhisselâm, Allahü teâlânın kudretiyle annesiz ve babasız meydana gelmişti. Ondan sonra, Hazret-i Havvâ, Hazret-i Âdem'in sol kaburga kemiğinden yaratılmıştı. Yâni Âdem

aleyhisselâm, anasız ve babasız olarak topraktan halkolunduğu, yaratıldığı gibi, hazreti Havvâ da ondan annesiz olarak yaratıldı. Fakat ondan sonra insanın çoğalmasına hep anne ile babanın bir araya gelmesi sebep kılındığından, bu âdetin aksine bir durum görünüşte mümkün değildi. Hazret-i Âdem'den bu kadar zaman geçtikten sonra yeniden böyle bir hâlin zuhûr etmesi, elbette herkesin hayret ve dikkatini çekecekti. İşte hazret-i Meryem'in hayret ve endişesi de bu noktadan kaynaklanıyordu. Âlemde kimseye nasîb olmamış bu ilâhî lütûf, onu ziyâdesiyle heyecanlandırıyordu. Bu iş ve bu işin netîcesi nasıl olacaktı? Sonra insanların tavrı ne olacaktı? Hazret-i Meryem ne gibi iftirâlara uğrayacak, bu husûsta ne sıkıntılar çekecekti? İnsanlara ne diyecek, bu hâli nasıl kabûl ettirecekti? İnanacaklar mıydı?

Hazret-i Meryem'in, Hazret-i Îsâ'ya hâmile olması:

Hazret-i Meryem bu endişe ve heyecan içinde iken, Cebrâil aleyhisselâm, onun yakasına veya gömleği üzerine nefha etti, üfürdü, sonra oradan ayrıldı ve gitti.

Böylece Hak teâlânın emri ve kudretiyle, hazret-i Meryem, hazret-i Îsâ'ya hâmile oldu. Cebrâil aleyhisselâmın o nefhasından, üfürmesinden sonra, onun hazreti Îsâ'ya hâmile olduğu Meryem sûresinin 22. âyet-i kerîmesinde, bildirilmektedir. Bu sırada onbeş yaşında idi. Hazret-i Îsâ'ya hâmile olduğunda on yaşında olduğu, yeni büluğa ermiş olup, bundan evvel sâdece iki defâ hayız gördüğü de bildirilmiştir. Bundan bir müddet sonra, normal olarak hâmilelik hâlleri görülmeye başlandı. Rivâyete göre onun hâmile olduğunu ilk farkeden, Yûsuf-i Neccâr oldu. Bilindiği gibi, Yûsuf-i Neccâr ile Hazret-i Meryem nişânlı idiler.

Yûsuf-i Neccâr onun hâmile olduğunu görünce, adeta ne olduğunu şaşırdı. Bunu nasıl yorumlayacağını bilemedi. Onun iffet, hayâ ve edebinin ne derece kemâlde olduğunu biliyor, yanlış bir iş yapmasına aslâ ihtimâl vermiyordu. Fakat hazreti Meryem hâmile idi ve bunun, zâhirde bir tek izâhı vardı, o da, bir erkeğe yakın olması... Bu durum karşısında ne

yapacağını, nasıl tavır alacağını bilemiyor, fakat mes’eleyi çözemediği için de adeta aklını kaçıracak gibi oluyordu. Nihâyet bir yolunu bulup, hazreti Meryem'e dedi ki: “Ben sende çok garib bir hâl görüyorum. Bu mes’eleyi saklayıp, kendimle mezâra götürmeyi yâni ölünceye kadar hiç kimseye bahsetmemeyi istediysem de muvaffak olamadım.” Hazret-i Meryem ona; “Söylemek istediğini söyle” dedi. Yûsuf-i Neccâr; “Bana söyler misin? Hiç tohum ekmeden ekin biter mi?” dedi. O; “Evet biter” dedi. Yûsuf; “Peki yağmur yağmadan ağaç yetiştiği olur mu?” dedi. O; “Evet olur” dedi. Yûsuf; “Erkek olmadan çocuk meydana gelir mi? Babasız olarak çocuk doğar mı?” dedi. Bunun üzerine Meryem (radıyallahü anhâ), şöyle dedi: “Evet doğar. Allahü teâlâ tohumu ilk yarattığında, tohumdan mı yarattı? Elbette tohumsuz yarattı. Bunu biliyor musun? Allahü teâlâ, ağacı ilk yarattığında yağmur ile mi yarattı? Elbette yağmursuz yarattı. O, yağmuru da, suyu da, ağacı da, tohumu da kendi ilâhî kudretiyle ve sâdece "Ol" emri ile yarattı. (Yine ezelî takdiri ile bu âlemde her şeyin sebepler ile meydana gelmesini dilediğinden, meselâ yağmuru, ağacın yetişmesi için bir sebep kıldı. Böyle sebepler olmadan da elbette yaratır. Fakat yine O, hâdiselerin sebepler ile vukû bulmasını dilediği için, hâdiseler, sebepler ile cereyan etmektedir. Meselâ; ateşi yakmaya, bıçağı kesmeye sebep kılmıştır. Fakat dilerse bunlarda tesir halketmez. Meselâ; ateşin, İbrâhim aleyhisselâmı yakmaması, bıçağın, hazreti İsmâil'i kesmemesi böyledir.) Yoksa sen, tohum ile yağmur sebepleri olmazsa, Allahü teâlâ ekin ile ağaç yetiştiremeyeceğini mi zannediyorsun?”

Hazret-i Meryem'in bu sözlerine karşı Yûsuf-i Neccâr; “Hayır öyle bir şey demiyorum. Bilakis Allahü teâlâ dilediği her şeyi yapmaya kâdirdir. Mutlak kudret sâhibi yalnız O'dur. Bir şeyin olmasını dileyince yalnız "Ol" emrini verir. O şey de hemen oluverir diyorum” dedi. Meryem (radıyallahü anhâ) “Peki sen Allahü teâlânın Hazret-i Âdem-i ve Hazret-i Havvâ'yı da anasız ve babasız olarak yarattığını bilmiyor musun?” deyince, o; “Evet biliyorum” dedi.

Bu konuşmalardan, Hazret-i Meryem'in -haşa- yanlış bir iş işlemediğini, bu hâmileliğin, Hak teâlânın takdiri ve kudretiyle, bir erkekle temas olmadan meydana geldiğini iyice anlayan Yûsuf-i Neccâr, artık bu husûsta daha fazla

soru sormanın, fikir yürütmenin ve çeşitli zanlarda bulunmanın yersiz olduğunu düşündü ve yanlış karar vermekten kaçındı.

Hazret-i Meryem'in hâmileliği belli olup, açığa çıkınca, ortalıkta bu mes'ele konuşulmaya ve herkes tarafından dedikodusu yapılmaya başlandı. Yahudiler çeşit çeşit iftirâlarda bulunuyor, akla gelmeyecek ve ağza alınmayacak şeyler söylüyorlardı. Hazret-i Meryem gibi, iffet ve nâmusun, edeb ve hayânın zirvesinde olan tertemiz bir hanım için bu şekildeki sözler ve dedikodular elbette tahammülü mümkün olmayan bir sıkıntı, acısı çok şiddetli olan bir dert idi.

Bu husûsta Meryem sûresinin 22. âyet-i kerîmesinde meâlen şöyle buyrulmaktadır: "… Bununla (karnındaki bu çocuğu ile) âilesinden uzak bir yere (bir dağın ardında ve Beyt-i Lahm denilen bir yere) çekildi." (Beyt-i Lahm, Kudüs'ün 10 kilometre güneyinde bir kasaba olup, o zaman sâkin, tenhâ bir yerdi.)

Hazret-i Meryem'in bu şekilde ayrı bir yere çekilmesi tabii ki, sıkıntıları gidermiyor, belki sâdece azalmasına sebep oluyordu. Lâkin insanların böyle ileri geri konuştuklarını düşündükçe, üzüntü ve sıkıntısı artıyordu. Zâten hâmilelik hâli başlı başına, çok zahmetli bir durum idi. Bununla beraber, insanların yalan yanlış, uygunsuz lâflar konuşmaları da bu zahmetin üzerine ikinci bir sıkıntı ve zahmet oluyordu. O ise, bütün bunların, Hak teâlânın dilemesi ve takdiri ile olduğunu düşünerek tahammül etmeye çalışıyordu. Günleri hep böyle üzüntü ve sıkıntı içinde geçiyordu.

Îsâ aleyhisselâmın doğumu:

Doğumun ilk alâmetleri belirdiği sırada, bulunduğu yerin bahçesinde yürürken, kurumuş bir hurma ağacının altına gelmişti. Doğum sancıları şiddetlendiğinden, mecbûren bu ağaca yaslandı. Çok büyük sıkıntı ve darlık içinde idi. "Ne olaydı ben unutulmuş, aranmaz, ismi bile kimsenin hatırına gelmeyen bir şekilde yok olup gideydim. Ve bu hâlleri görmeyeydim" diye hüznünü dile getirdi.

Nihâyet, yaslandığı kuru hurma ağacının altında, hazreti Îsâ dünyâya geldi. Mevsim kış olup, hurma ağacı da, dalları ve baş kısmı olmayan kuru bir hâlde idi.

Doğumdan sonra, iftirâ ve dedikoduların çoğalması ihtimâli muhakkak olduğundan, böyle durumlara karşı hazreti Meryem'in mahcubiyeti, rûhî elemi de artıyordu. Nihâyet hazreti Meryem'in aşağı tarafından Cebrâil aleyhisselâm veya bir irhâs olarak hazreti Îsâ nidâ edip dedi ki: “Sakın mahcub olma. Üzülecek bir şey yoktur. Bilakis sevin, haz duy ki, öyle muhterem bir oğula nâil oluyorsun. Muhakkak ki, Rabbin teâlâ hazretleri, senin ayağının altında küçük bir nehir yarattı. Böyle yapmakla senin mertebeni yüksek eyledi. O nehirden bedeninde ve elbisende yıkanması icâbeden yerleri yıkarsın. Elinle tutunduğun kuru hurma ağacını kendine doğru çek, silkele. O kuru ağaç, hem de bu kış mevsiminde yeşillenecek, taze hurma verecektir. Bu da başka bir hârikadır, bir iyiliktir. Bundan istifâde et.

Artık o taze hurmalardan ye! Akarsudan içerek harâretini gider. Gözün aydın olsun. Sen tebrike lâyıksın. Manevî bir lezzet ile yaşa! İnsanlardan herhangi bir kimseyi görürsen; Ben, bana bu nîmetleri ihsân eden kerîm Rabbim, Allahü teâlâ hazretleri için orucu nezrettim. Sükut etmek (susmak) için veya sükut etmek sûretiyle oruç tutmak için adakta bulundum. Artık bu husûsu size işâretle haber verdikten sonra, bu gün hiç bir insan ile konuşmayacağım. Ben ancak melekler ile konuşurum. Sırf Rabbime niyaz ve yalnız O'na münâcâtta bulunurum diye söyle.” (Kâdı Beydâvî hazretlerinin beyânına göre, onlar oruçlu oldukları gün konuşmazlardı.)

Hazret-i Meryem de, kendisine yapılan bu nidâdan ve bu sözlerden sonra, ayağının altında küçük bir su arkının aktığını gördü. Hurma ağacını sallayıp silkelemek sûretiyle kuru ağaç, Hak teâlânın izni ve emri ile bir anda yeşeriverdi. O anda ağaçta; dallar, yapraklar ve olgun taze hurmalar peydâ oldu. Meryem (radıyallahü anhâ) hurmalardan yeyip, sudan içerek harâretini giderdi. Biraz sâkinleşmiş, hüznü azalmış, sıkıntısı hafiflemişti. Âlimler buyurmuşlardır ki: Allahü teâlânın kudretiyle, kuru hurma ağacının, bir anda yeşerip, hem de kış mevsiminde taze hurma vermesinde, Hazret-i Meryem'i tesellî etmek vardır. Çünkü kuru ağacın yeşerip meyve

vermesi ile, hazreti Meryem'in babasız çocuk doğurmasında benzerlik ve yakınlık vardır. Dolayısıyla bu hurmanın yeşerip meyve vermesi, hazreti Meryem'in mübârek hatırını hoş etmek, onu tesellî etmek içindir.

Hazret-i Meryem'in doğum sancıları içinde kuru hurma ağacının yanına gelmesi ve bundan sonraki durum hakkında, Meryem sûresinin 23-26. âyet-i kerîmelerinde buyruldu ki: "Derken doğum sancısı onu kuru bir hurma ağacına dayanmaya sevketti, mecbûr etti. (Mevsim kış idi. Yanında, doğum esnâsında kendisine yardımcı olacak birisi de yoktu) Bu hâlden ve doğumdan sonra insanların ayıplama ve kınamaları düşüncesinden dolayı; "N'olaydı, bundan evvel ölmüş ve tamâmen unutulmuş olaydım, unutulup gideydim dedi. (Doğum olup, hazret-i Meryem'in muhtemel iftirâlar düşünerek mahcubiyeti ve kalbî hüznü arttığında) aşağı tarafından (Cebrâil veya yeni doğan Îsâ aleyhisselâm) ona şöyle nidâ etti; "Tasalanma. Mahzûn olma, Rabbin teâlâ senin ayaklarının altında küçük bir nehir halketti, yaratıp akıttı. O kuru hurma ağacını da kendine doğru çek, hareketlendir, silkele ki, ondan üzerine, taze hurma düşecektir.

Acıktığında o hurmalardan ye! Susadığında nehrin tatlı suyundan iç. Oğlunla gözün aydın olsun. Rahat ol, merâk etme (insanlar, ayağının altından nehrin akmaya başlamasını, kurumuş hurma ağacının, hem de vaktinden evvel yeşillenip, meyve vermesini görünce, bunları yapmaya kâdir olan Allahü teâlânın sana da babasız olarak bir evlad vermeye kâdir olduğunu bilirler. Senin iffetini, temizliğini de bildikleri için, hakkında şüpheye düşmekten uzak dururlar.)

Şâyet insanlardan birini görürsün de o senin babasız çocuk getirdiğinden suâl ederse, cevâbında sen, işâretle; "Bugün ben Allahü teâlânın rızâsı için orucu nezrettim (oruca niyetlendim.) Bugün ben hiç bir insana elbette söz söylemem de!" (Onların şeriatında oruç, terk-i taam ve kelâm idi. Yâni, onlarda oruç; yemeyi-içmeyi bırakmak ve konuşmayı terketmek idi.)

Meryem (radıyallahü anhâ) doğumdan sonra bu sesleri duyunca, bir nebze de olsa rahatlamıştı. Fakat, şu anda her şey bitmiş değildi. O kendine kalsa, hiç üzülmeyecekti. Fakat insanlara nasıl izâh edecekti? İnsanlar bu söylediklerini kabûl edecek, inanacaklar mıydı? O aslında en çok buna

üzülüyordu. Fakat, ona nidâ edilerek, yapacağı hareketin ne şekilde olacağı bildirilmiştir.

Âyet-i kerîmede, doğumdan sonra, hazreti Meryem'e aşağı tarafından nidâ edildiği bildiriliyor ise de nidâ edenin kim olduğu zikredilmemiştir. Fahreddîn-i Razî hazretlerinin beyânına göre, seslenenin Cebrâil aleyhisselâm olmak ihtimâli varsa da, sahih ve kuvvetli olan, yeni doğmuş olan hazreti Îsâ'nın nidâ ettiğidir.

Çünkü Meryem'e tesellî vermek için seslenen kimsenin, malûm yâni belli, görünürde olması tesellî etmede daha ziyâde tesirlidir. Bu sebeple, seslenenin Îsâ aleyhisselâm olması ihtimâli daha fazladır. Onun dünyâya gelmesi, harikulade bir şekilde, Allahü teâlânın ilhâmı ile doğar doğmaz konuşması ve bu konuşmasında mübârek vâlidesine nasıl hareket edeceğini bildirmesi, hazreti Meryem'i tesellî etmekte elbette daha tesirlidir.

Vehb bin Münebbih (rahmetullahi aleyh) bildirdi ki: “O doğduğu zaman doğudaki ve batıdaki bütün putlar yıkılıp yere döküldü. Şeytanlar bu duruma şaştı. Nihâyet büyükleri olan iblis, onlara Îsâ aleyhisselâmın dünyâya geldiğini haber verdi. Hepsi gelip, onu annesinin bulunduğu yerde etrâfını melekler kuşatmış hâlde buldular.

O doğunca gökte büyük bir yıldız göründü. İran şahı bu yıldızın görünmesinden korktu ve kâhinlere sordu. (Bu, yeryüzünde büyük bir doğum olduğuna işârettir) cevâbını verdiler.

Diğer taraftan İsrâiloğulları, hazret-i Meryem'in yerinde bulunmadığını anlayınca, hayrette kalıp merâk ettiler. İçlerinden birisi onu, Beyt-i Lahm'de gördüğünü söyledi. Hemen toplanıp, Beyt-i Lahm denilen yere geldiler.

Hazret-i Meryem onların geldiğini öğrenince, kucağında çocuğuyla beraber onların yanına geldi. Onlar. Hazret-i Îsâ'yı görünce; “Ey Meryem! Bu nedir? Gerçekten çok çirkin bir iş yapmış olarak geldin. Sen pek genç, fakat zevci olmayan bir kız olduğun hâlde bu çocuğu nereden aldın. Bu ne acâib ve ne garib bir haldir!

Ey Hârûn'un kız kardeşi! Senin baban İmrân, uygunsuz bir kimse değildi. Zina etmezdi ve fuhşiyata ise hiç meyli yoktu. Annen Hunne de, zâten çok iffetli idi. Anası, babası ve kardeşi tertemiz olan bir kız, nasıl olur da gayr-i meşru bir çocuğun sâhibi olabilir? Onlar çok iyi kimseler oldukları hâlde, sen nasıl oldu da böyle hâlleri başımıza getirdin?" dediler.

Âlimler bildirmişlerdir ki, burada geçen Hârûn ile murâd, Hazret-i Mûsâ'nın birâderi olan Hârûn aleyhisselâm olabilir. Hazret-i Meryem, Hazret-i Hârûn'un neslinden olduğu için "Hârûn'un kız kardeşi" ibaresi kullanılmıştır.

Başka bir rivâyette ise, Hazret-i Meryem'in, Hârûn isminde baba bir kardeşi vardı ve burada zikredilen odur. Bu rivâyetin daha kuvvetli olduğu bildirilmiştir.

Diğer bir rivâyete göre ise, o zamanda Hârûn isminde güzel hâl sâhibi sâlih bir zât vardı. Hazret-i Meryem de onun gibi güzel hâl sâhibi olduğundan kardeş sayılmışlar, bu sebeple böyle zikretmişlerdir.

Bu husûsta Meryem sûresinin 27 ve 28. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: "Derken çocuğunu yüklenerek, (kucağına alarak) kavminin yanına geldi. Onlar (kucağında çocuğu görünce ayıplamaya başlayıp) dediler ki; Ey Meryem! Doğrusu pek büyük, çirkin bir şey ile geldin. (Çirkin bir iş yaparak geldin ki o iş pek acâib ve pek garip, bizlere ise âr ve rezilliktir. Şüphesiz ki sen, çok acâib bir iş yapmışsın, babasız çocuk getirmişsin. Senin âilende hiç vâki olmayan çok çirkin bir iş işlemişsin.)

Ey Hârûn'un (soy îtibâriyle neslinden gelen) kız kardeşi! Senin baban kötü bir adam değildi. Annen de iffetsiz bir kadın değildi."

Onların anlayışlarına göre bunun başka bir izâh tarzı yoktu. Çok temiz olarak tanınmış bir hâtun iken, onun zina ile hâmile kaldığını ve bu çocuğun böyle meydana geldiğini zannetmişlerdi.

Çirkin bir iş işlemek muhakkak ki, bütün insanlara ayıptır. Fakat çirkin bir iş, sâlih, iyi olarak tanınmış bir âilenin evlâdından meydana gelirse, daha ziyâde ayıplanmakta ve çok kınanmaktadır. Onlar da bunu dile getirmişler

ve; “...annen, baban ve kardeşin tertemiz, sâlih kimseler iken böyle yaptığın için tekdîre, azarlanmaya herkesten ziyâde müstehaksın...” demek istemişlerdir.

Hazret-i Meryem bütün söylenilenleri sabırla dinledi. Hiç cevap vermedi. Çünkü bu işin hakîkatini onlara izâh etmek gâyet zor ve belki imkânsız bir işti. Bunun için; “İşin hakîkatini size o, kendisi haber versin. Siz onunla konuşun, ondan sorup anlayın” mânâsına, kundakta bulunan Hazret-i Îsâ'yı işâret etti.

Onlar; “Biz beşikteki sabiye nasıl söz söyleyelim. Zirâ o durumdaki çocuk, söz söylemeye muktedir değildir. Sen cevap veremeyince, cevâbı ona havâle etmekle, çâresizlik içinde ondan imdâd istemek için böyle yapıyorsun. Bu çocuk, her ne kadar o çirkin işin netîcesinde meydana gelmiş ise de onda bir kabahat yoktur” dediler.

Bunun üzerine, kundakta (beşikte) bulunan Hazret-i Îsâ, elini kaldırarak cevap verdi ve dedi ki: “Ey câhiller! Benim yüksek şânıma taarruz etmeyiniz. İffet ve hayâ bakımından son derece temiz olan annemi ayıplamayınız ve şânına lâyık olmayan iftirâlarda bulunmayınız. Kadrinin yüksekliğini lekelemeye kalkışmayınız ve böyle bir şeye cüret etmeyiniz.

Biliniz ki ben, Allahü teâlânın makbûl bir kuluyum. Dolayısıyla Hak teâlâ beni, kullarını irşad ve onları hidâyete sevk etmekle vazifelendirdi. Bunun için bana kitap verdi. O, çeşit çeşit iyiliklerle beni mümtaz ve seçkin kıldı. Lütfu ve keremiyle beni babasız olarak, sâdece "Kün=ol" emri ile yarattı. Beni nebî (peygamber) kıldığı gibi, her nerede bulunursam bulunayım, çok hayırlar ve tam bereket sâhibi eyledi.

Şu hâlde, hangi beldede bulunursam bulunayım, bereketim ve faydam, Allahü teâlânın kullarına ulaşır ve onlar bereketimden istifâde ederler.

Hayatta olduğum müddetçe, Rabbim bana, namaz ve duâyı, zekâtı vasiyet etti. Bütün âzâlarımla yönelerek, vücûdumun her zerresiyle O'na kulluğumu izhar edeyim. Yine O bana, dünyevî alâkaların tamamından alâkamı kesmemi, zekât vermemi ve emrine uyup anneme ihsânda bulunmamı, hizmetine devam etmemi, tevâzû kanatlarımı üzerine açmamı ve lâyıkıyla

haklarına riâyet etmemi emretti. Rabbim beni, kibirli ve şakî kılmadı. Kâmil bir temizlik, tam bir iyilik, güzel ahlâk ve çeşit çeşit kerâmet ve iyiliklerle, nîmetlendirdi, taltif etti.

Allahü teâlânın selâmı, hıfzı, himâyesi, doğduğum gün benim üzerime nâzil olmuştu. Zirâ Allahü teâlâ, şeytanın şerrinden muhâfaza etti. Öldüğüm gün de şeytanın şerrinden korumakla selâmet benim üzerime olacaktır. Mahşer günü dirilip kabrimden kalktığımda da selâmet benim üzerimdedir. Zirâ o günde zarar göreceklerden değilim."

Tefsîr-i Hâzin'de bildirildiğine göre; Hazret-i Îsâ'nın herkesi hayrette bırakan bu konuşmasında, çok çeşitli hikmetler vardır. Îsâ aleyhisselâm, evvela Allahü teâlânın kulu olduğunu beyân etti ki, kendini mâbud edinmesinler.

Bu sözleriyle annesinin herhangi bir günâh işlemediğini, onun temiz ve muhâfaza edilmiş olduğunu da çok güzel bir şekilde izâh ve ispat etmiş oldu. Çünkü gayr-i meşru bir çocuktan, böyle harikulade bir hâl zuhûr edemeyeceği herkesçe çok iyi bilinir.

Hazret-i Îsâ, bu sözlerinde yahudilerin iftirâ atmaktan vazgeçmeleri için, ileride peygamber olacağını, namaz ve zekâtla emrolunacağını, kendisine, Hak teâlâ tarafından kitap verileceğini haber verdi.

Ebüssü'ûd hazretlerinin beyânına göre; Hazret-i Îsâ, o sözlerinde, doğumunda, vefâtında ve kabrinden kalktığında selâmı kendine tahsis etti. Böyle yapmakla, kendisine ve vâlidesine düşmanlık edenlere lânette bulunulacağını işâret etmiştir. Çünkü selâmın zıddı lânettir. Selâmı kendine has kılarak söylemek, düşmanlarına lânetin geleceğini icâb ettirmektedir.

Hazret-i Meryem'in, kucağında oğlu ile kavminin yanına gelmesinden sonra onların sözlerine karşı, Hazret-i Meryem'in kundaktaki Hazret-i Îsâ'yı işâret etmesi ve bundan sonraki durum hakkında Meryem sûresinin 29-34. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: "Vaktâ ki Meryem onlara cevap için, Îsâ'yı (aleyhisselâm) gösterince, onlar; (Böyle çirkin bir fiili işlediğinden başka bir de bize sihir mi yapacaksın.) Henüz beşikte bulunan bir çocuk ile biz nasıl konuşabiliriz dediler.

(Îsâ aleyhisselâm onların sözlerini duyunca, fasîh bir lisân ile) şöyle söyledi: “Muhakkak ki ben, Allahü teâlânın kuluyum. O bana kitap verip, beni peygamber kılacaktır. Her nerede olsam beni mübârek kıldı. (Beni, insanlara hayrı öğreten ve onlara çok faydalı bir kimse yaptı, baras hastalığını ve körleri iyi etmemi nasîb etti) ve hayatta olduğum müddetçe, namaz kılmamı ve zekât vermemi emretti. Beni anneme hürmetkar kıldı (Ona ihsân, iyilik etmemi emretti.) ve beni, kibirli, mahlûkları inciten, zorba, isyânkar ve bedbaht bir kimse yapmadı.

Doğduğum günde, öleceğim günde ve diri olarak kabrimden kaldırılacağım günde selâm (selâmet) benin üzerimedir. İşte, hakkında (yahudilerle hıristiyanların) ihtilaf edip durdukları, (kimisinin; O Allah'tır, kimisinin; O Allah'ın oğludur dediği, kimisinin de; O sihirbazdır dedikleri) Îsâ (aleyhisselâm, Allahü teâlânın oğlu değil) Meryem'in oğludur. Ona dâir hak kelâmı işte budur.”

Âyet-i kerîmede bildirildiğine göre, Îsâ aleyhisselâmın söylediği ilk sözler bunlardır. Konuşmaya başlarken, ilk sözünün; “Muhakkak ki ben, Allahü teâlânın kuluyum” olması, Rabbinin kulu olduğunu îtirâf ve ikrardır ve ayrıca, Rabbinin Allahü teâlâ olduğunu beyândır. Böylece zâlimlerin dediği, Îsâ Allah'ın oğludur sözünü, cenâb-ı Allah'tan uzak tutmuştur. Kendisinin Allah'ın kulu, resûlü olacağını haber vermiş ve Allahü teâlânın kulcağızı olan bir hanımın oğlu olduğunu söylemiştir. Sonra câhillerin, annesi için söyledikleri sözlerden onun uzak ve temiz olduğunu söyleyip, iftirâlarını yüzlerine çarparak; “Bana kitap verip, beni peygamber kılacaktır” demiştir. Çünkü Allahü teâlâ, onların zannettikleri gibi gayr-i meşru kimselere peygamberlik vermez. Nitekim Allahü teâlâ. Nisâ sûresinin 156. âyetinde meâlen; “Yahudiler Îsâ'yı (aleyhisselâm) inkâr ve Meryem'e zina isnadı ile büyük iftirâda bulundular” buyurdu. Zirâ yahudilerden bir tâife, o zaman, hazret-i Meryem için, zina edip, ondan hâmile kaldı demişlerdi. Bunun için Allahü teâlâ, Hazret-i Meryem'in, böyle çirkin bir fiilden uzak olduğunu bildirip, ondan “Sıddîka”, yâni çok doğru, temiz ve dürüst kelimesi ve sıfatı ile bahsetti. Oğlunu peygamber, hem de resûl, hattâ, ülü’l-azm denen altı büyük peygamberden biri eyledi. Bunun için Hazret-i Îsâ bu ilk konuşmasında; “Her nerede olsam beni mübârek kıldı” dedi. Zirâ nerede insanları Allahü teâlâya ibâdete çağırsa, Allahü teâlânın bir olduğunu,

ortağı, eşi, benzeri bulunmadığını söyler, O'nu noksanlık ve ayıptan, çocuk ve eş edinmekten tenzih eder; “O çok yüce ve mukaddes Rabdır” derdi.

“Beni anneme hürmetkar kıldı ve beni kibirli, mahlûkları inciten zorba, isyânkar ve bedbaht bir kimse yapmadı” dedi. Yâni, ana hakkına çok riâyetkar eyledi. Sert ve şiddetli eylemedi. Bunun içindir ki, Allahü teâlânın emrine ve O'na itâate ters düşen bir şeyin benden meydana gelmesinden muhâfaza eyledi.

Tefsîr-i Kebîr ve Rûh-ul-beyan tefsîrlerinde bu âyet-i kerîmelerin tefsîrinde buyruldu ki: Bu âyet-i kerîmelerde bildirildiğine göre, Hazret-i Îsâ, beşikteki bu ilk konuşmasında, Allahü teâlânın, kendisine ihsân buyurduğu bâzı husûsiyetleri zikrettikten sonra; “Hayatta olduğum müddetçe namaz kılmamı ve zekât vermemi emretti” dedi. (Namaz, azîz ve hamîd olan Allahü teâlâya karşı, gerçek kulluk vazifesidir. Zekât da, Allah'ın kullarına iyilik ve ihsânda bulunmaktır. Bu iki vazife, kalbleri kötü ahlâk ve huylardan, malı ise kirve pislikten temizler.)

Beydâvî tefsîri'nde; “Zekât vermemi emretti” kısmı; Eğer mala malik isem onun zekâtını vermeyi yahut, nefsi kötülüklerinden temizlemeyi emretti diye tefsîr edilmiştir. Îsâ aleyhisselâmın zekât ile emrolunması, onun zengin olduğunu göstermez. Nitekim kaynaklarda, Hazret-i Îsâ'nın fevkalâde zühd sâhibi olduğu, hattâ kalmak için belli bir evinin bile bulunmadığı bildirilmektedir. O hâlde bu emir, ümmetinin zenginlerinedir. Çünkü, ilâhî kitaplardaki hükümlerin hepsi, peygamberlerin kendilerine hitâben bildirilmiştir. Böylece onlar için ümmetlerini, emirlere uyup, yasaklardan sakındırmaya teşvik vardır.

Nitekim Tefsîr-i Mazharî’de bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde Hazret-i Îsâ'nın sözü; “Rabbim bana, size namaz ve zekâtı tavsiye etmemi emir buyurdu” şeklinde izâh edilmiştir.

Hazret-i Îsâ'nın kundakta iken konuşmasına hayret eden İsrâiloğulları, dillerini yutmuş gibi oldular. Hiç bir şey söyleyemediler. Buna rağmen daha sonra, dedikodu yapmaktan, çeşit çeşit iftirâlarda bulanmaktan da geri kalmadılar.

Hak teâlânın emri, dilemesi ve takdiri ile Hazret-i Meryem'in, Hazret-i Îsâ'ya hâmile olduktan sonra, hâmilelik müddetinin ne kadar sürdüğü ve doğumdan ne kadar zaman sonra kavmi ile karşılaştığı husûsunda muhtelif rivâyetler vardır. Ekseri rivâyetlere göre, hâmilelik müddeti diğer insanlarda olduğu gibi dokuz ay on gün sürmüştür. Kavmi ile görüşmesi ise doğumdan kırk gün geçip, nifastan temizlendikten sonradır.

Hazret-i Îsâ'nın babasız olarak dünyâya gelmesi, Hazret-i Âdem'e benzetilmekte, bu husûsta Âl-i İmrân sûresinin 59. âyeti kerîmesinde meâlen şöyle buyrulmaktadır: "Muhakkak ki, Îsâ'nın (aleyhisselâm babasız olarak dünyâya geliş) hâli, Allahü teâlâ katında Âdem'in (aleyhisselâm babasız ve anasız olarak yaratılması) hâli gibidir. Hak teâlâ Âdem'i (aleyhisselâm) topraktan yaratıp sonra ona, "Ol" dedi. O da, derhal (beşer, insan) oluverdi."

Noel:

Bizans İmparatoru Büyük Konstantin'in, Hıristiyanlık dînine karıştırdığı ve Îsâ aleyhisselâmın doğduğu gece olduğunu iddia edip, bayram îlân ettiği geceye Noel gecesi adı verilmiştir. Miladî senenin Ocak ayının birinci günüdür. Bu günü esas alarak hazırlanan takvime de "Miladî Takvim" denir.

Büyük Konstantin, putperest iken, miladın 313. senesinde, hıristiyanlığı kabûl etmiş ve İstanbul şehrini büyültüp imar etmiş ve (Konstantiniyye) ismini vermişti. Bütün İncîllerin birleştirilmesi için bir konsil toplamış, konsilde mevcût İncîlleri dörde indirtmiş ve noel gecesinin yılbaşı olmasını da kabûl etmiş, böylece yeni bir hıristiyanlık dîni kurulmuştu.

Dünyânın güneş etrâfında dönmesi esnâsında, 1 Ocak târihinin hiç bir husûsiyeti yoktur. Bu târihin sene başı olması için de hiç bir kozmografik mahiyet bulunmamaktadır.

Kudüs civarında dünyâya gelen Hazret-i Îsâ'nın doğum târihi hakkında, o zamanın edip ve münevverlerinin eserlerinde hiç bir bilgiye rastlanmamaktadır. En küçük vakaları bile yazan Roma târihçilerinin,

Hazret-i Îsâ gibi büyük bir peygamber hakkında derin bir sükûnet göstermesi ayrıca dikkate şayandır. Yunanca, ibrânîce eser yazanlar da, aynı lakayıdlık, ilgisizlik içindedirler.

Hıristiyanların mukaddes kitabı bu günkü İncîl, bir tane değildir. Bütün İncîllerde hazret-i Îsâ'nın doğum günü ile ilgili olarak en küçük bir bilgi yoktur. Doğduğu sene hakkında da kapalı, tahminler yapılacak malûmatlar vardır. İncîl'in birinde, hazret-i Îsâ'nın yahudi kralının zamanında doğduğunu yazıyor. Roma kaynakları ise, bu kralın mîladdan önce öldüğünü bildiriyor. İki İncîl'de ise hiç bir kayıt yoktur. Miladî târih, altıncı yüzyıla kadar hiç kullanılmadı. Miladdan sonra 525 târihinde Denys adında bir râhip, miladî târihi kullandı. Târihçiler uzun müddet ya Roma'nın kuruluşunu, yahut dünyânın kuruluşu olarak Tevrât'da tahmin edilen mebdei, başlangıç yaptılar. Onsekizinci asra kadar eser yazanlar böyle hareket ettiler. Sorbon profesörlerinden Gungnebert, Hazret-i Îsâ'nın miladî târihinden onbeş sene önce veya sonra doğduğu ispat edilemez diyor. Doğum senesi tahmin edilemeyince, doğduğu gün elbette hesaplanamaz.

Eflatun'un, Îsâ aleyhisselâm zamanında yaşadığı Burhân-ı kâtı' ve başka bâzı kaynaklarda belirtilmektedir. Avrupa kitaplarında ise Eflatun'un, mîladdan yâni Îsâ'nın (aleyhisselâm) dünyâya gelmesinden 347 sene önce öldüğü yazılıdır. Platon ismi de verilen Eflatun'un, dersleri meşhûr olduğundan ölüm zamanına inanılır. Ancak Îsâ aleyhisselâm gizli dünyâya gelip ve dünyâda az kalıp, göke çıkarıldığından ve kendisine çok az kimsenin îmân edip, senelerce gizli yaşadıklarından, milat yâni noel gecesi doğru anlaşılamamıştır. Miladın, birinci Kânun (Aralık) ayının 25'inde veya ikinci Kânun (Ocak) ayının 6. veya başka gün olduğu sanıldığı gibi, bu günkü miladî senenin beş sene az olduğu, çeşitli dillerdeki kitaplarda, meselâ Hasîb Bey'in 1333 (m. 1915) baskılı Kozmoğrafya kitabında ve Takvîm-i Ebüzziya'da yazılıdır.

O hâlde, miladî sene, müslümanların senesi olan hicrî sene gibi doğru ve kat'î olmayıp, günü de, senesi de şüpheli ve yanlıştır. Büyük âlim İmâm-ı Rabbânî ve Burhân-ı Kâtı'ın bildirdiklerine göre, bilinen miladî sene, üçyüz seneden fazla olarak noksandır ve Îsâ aleyhisselâm ile peygamberimiz Muhammed aleyhisselâm arasındaki zaman, bin seneden az değildir.

Îsâ aleyhisselâmın doğum günü belli olmayınca, noelin mânâsı efsaneden öteye gidememektedir. İslâmiyette, güneş yılının ayları içinde sayılı bir mübârek gün yoktur. Meselâ, Mart'ın yirminci Nevruz günü ve Mayıs'ın altıncı Hıdırellez günü ve Eylül'ün yirminci Mihrican günü, bâzı yerlerde mübârek sanılır. Bu günlerin, müslümanlarla bir ilgisi yoktur ve müslümanlıkta değerli sayılmaz. Noel günü ve gecesinin ise dînimizde yeri hiç yoktur.

İslâmiyet, müslümanların, îmânlarında ve ibâdetlerinde müslüman olmayanlara benzemelerini, onları taklid etmelerini ve onların dinlerinin ve ibâdetlerinin alâmeti olan şeyleri yapmayı ve kullanmayı yasak etmiştir. İslâm dîninde, kâfirlerden her kavmin, her memleketin âdet olarak yaptıkları ve kullandıkları şeylerden, haram olmayıp, insanlara faydalı olanları yapmak ve kullanmak hiç günâh değildir. Pantolon, gömlek ve çeşitli ayakkabı, çatal, kaşık kullanmak, yemeği masada yemek ve herkesin önüne tabaklar içinde koymak, ekmeği bıçakla dilimlere ayırmak, çeşitli eşya ve aletleri, binek vâsıtalarını kullanmak hep âdete bağlı şeyler olup, İslâmiyet bunlara izin vermiştir. Bunları kullanmak, İslâmiyetin yasak etmediği, günâh saymadığı husûslardır.

Hinduların bayram günlerine ve ateşe tapanların kutsal günlerine ve hıristiyanların noel gecelerine ve diğer paskalyalarına hürmet etmek ve o zamanlarda, onların âdetlerini, onlar gibi yapmak, bu günleri müslüman bayramı zannederek, onlar gibi birbirine hediye göndermek, eşyalarını ve sofralarını, onların yaptığı gibi süslemek, o geceleri başka gecelerden ayırt etmek büyük günâh olur. Bezzâziye fetvasında diyor ki: “Nevruz günü, mecûsîlerin bayramıdır. O gün, mecûsîlerin yanına gidip onların yaptıklarını yapmak küfürdür. O gün, bayram yapan müslümanın îmânı gider de haberi olmaz.” Noel günü ve gecesinde ve kâfirlerin paskalya ve yortularında, onlar gibi bayram yapanın da îmânsız olduğu bu fetvadan anlaşılmaktadır. Allahü teâlâ, sûre-i Yûsuf’da meâlen buyuruyor ki: “Biz Allahü teâlânın varlığına, birliğine, her şeyi yaratan O olduğuna inandık, müslüman olduk diyenlerin çoğu; başkalarına ibâdet ve itâat ederek ve daha bir çok hareketleri ve sözleri ile, müşrik oluyorlar.”

Din düşmanları, müslümanları aldatmak için, kâfirlerin âdetlerini, bayramlarını, müslüman âdeti, müslümanların mübârek günü diyerek bunların, İslâmiyetin kabûl etmediği bozuk inançlar olduğunu örtmeye uğraşıyorlar. Büyük Konstantin'in hıristiyanlık dînine karıştırdığı noel gecesini ve Cemşid'in ortaya çıkardığı Nevruz günü mecûsî bayramını, millî bayram olarak tanıtıyorlar. Müslümanların bu günlerde bayram yapmalarını istiyorlar. Genç ve saf müslümanların bunlara aldanmaması gerekir. Meşhûr olan din bilgilerini bilmediği için aldanan, Cehennem'den kurtulamayacaktır. Allahü teâlâ, bu gün, dînini dünyânın her tarafına duyurmuş, îmânı, helâli, haramı, farzları, güzel ahlâkı öğrenmek pek kolaylaşmıştır. Bunları, lüzumu kadar öğrenmek farzdır. Öğrenmeyip câhil kalan, farzı terk etmiş olur. Öğrenmeye lüzum görmeyen, ehemmiyet vermeyen îmânsız olur.

Muharrem ayının birinci gecesi, müslümanların kamerî yılbaşı gecesidir. Müslümanların Şemsî yılbaşı gecesi ise, efrencî Eylül ayının 20. gecesidir. Muharrem ayı, İslâm kamerî yılının birinci ayıdır. Muharrem ayının birinci günü, müslümanların yeni yılının, yâni, hicrî yılın birinci günüdür. Kâfirler, kendi yılbaşıları olan Ocak ayının birinci gecesinde, noel baba yapıyorlar. Güyâ hıristiyan dîninin emrettiği küfürleri işliyorlar. Bu gecede tapınıyorlar. Müslümanlar da kendi yılbaşı gecelerinde ve günlerinde birbirlerini ziyâret eder, hediye verir ve müsafeha ederek, mektuplaşarak tebrikleşirler. Yılbaşını mecmua ve gazetelerle kutlarlar. Yeni yılın, birbirlerine ve bütün müslümanlara hayırlı ve bereketli olması için duâ ederler. Büyükleri, akrabâyı, âlimleri ziyâret edip duâlarını alırlar. O gün, bayrammış gibi temiz giyinirler. Fakirlere sadaka verirler.

Zekeriyyâ aleyhisselâmın şehîd edilmesi:

Îsâ aleyhisselâmın kundakta iken ve en açık sözlerle, iftirâya mahal bırakmayacak şekilde konuşması, yahudileri susturmuştu. Bu sözlerle onların bütün iftirâlarını, yalan yanlış sözlerini çürütmüştü.

Fakat bir müddet sonra aynı iftirâ ve ithamlarını tekrarladılar. Hazret-i Meryem'e -haşa- zinâ isnat ediyorlar, hiç bir şekilde, çocuğun babasız

olarak meydana gelemeyeceği iddiasında bulunuyorlardı. Bu iftirâ ve çirkin yalanlarını Zekeriyyâ aleyhisselâma da bulaştırdılar. Hâşâ; “Bu zinayı yapsa yapsa o yapmıştır” dediler. Bunu insanlar arasında yaydılar ve nihâyet o mübârek peygamberi şehîd ettiler. (Bkz. Zekeriyyâ aleyhisselâm) Bâzı bozuk itikatlı, pis, kötü kalbli zındıklar, Hazret-i Meryem'e ve onunla -haşa- zina etti diye Hazret-i Zekeriyyâ'ya iftirâ ettikleri, hattâ işi, Zekeriyyâ aleyhisselâmı şehîd etmeye kadar vardırdıkları gibi, bununla da kalmadılar. Hazret-i Meryem'le aynı mescidde bulunan ve değişik bir odada ibâdetle meşgûl olan Yûsuf-i Neccâr'a da iftirâ ettiler. Hazret-i Meryem, Yûsuf ile gayr-i meşru alâka kurmuş diye ithamda bulundular.

İşte Hazret-i Meryem'in insanlardan saklanıp, tenhâ bir yere çekildiği ve âyet-i kerîmede de bildirildiği gibi: “Keşke bundan evvel ölmüş ve tamâmen unutulmuş olsaydım” sözünü, bu zaman söylediği de rivâyet edilmiştir.

Hazret-i Meryem, insanların, kendisini töhmet altında tutacaklarını, elinde çocukla onların yanına gelince, ona inanmayacaklarını, ne söylerse yalanlayacaklarını biliyordu. Halbuki yine o insanlar, onun çok ibâdet ettiği mescidde mücâvir olup, hep tâat üzere bulunduğunu, zarurî bir ihtiyâcı olmayınca dışarı çıkmadığını, ayrıca peygamberler âilesinden, dînini seven ve kayıranlardan olduğunu da biliyorlardı. Bu sebepten büyük ve ağır gam yükünü yüklenip, keşke bundan evvel ölmüş olaydım ve tam unutulaydım. Yâni hiç yaratılmayaydım dedi.

Onların Hazret-i Meryem'e yaptıkları iftirâların çirkinliği husûsunda Nisâ sûresi: 156. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: “Yahudiler, Îsâ'yı (aleyhisselâm) inkâr ve Meryem'e zina isnat etmekle büyük iftirâda bulundular.”

Hazret-i Meryem'in, oğlu ile birlikte Mısır'a gitmesi:

Kaynak eserlerde zikredildiğine göre, Hazret-i Îsâ doğduğu sırada, Filistin’deki yahudi kralı çocukları öldürtüyordu. Bu sebeple, Hazret-i

Meryem, oğlu Îsâ aleyhisselâmı alarak Mısır'a gitti. Orada oniki sene kaldılar. Mısır'a gitmeleri husûsunda daha değişik rivâyetler de vardır.

Bu husûsta Mü'minun sûresinin 50. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: "Biz, Meryem oğlu Îsâ'yı (aleyhisselâm, beşikte iken konuşmasıyla) ve annesini (herhangi bir erkekle, temas olmadan bir oğlan doğurmasıyla) kudretimize delâlet eden bir âyet (alamet) kıldık ve o ikisini, oturaklı (sabit, geniş, üzerinde oturmaya çok müsait) akarsuları bulunan yüksek bir mekânda barındırdık."

Âyet-i kerîmede bildirilen mekânın Mısır olduğu haber verilmiş, Dımeşk (Şam) ve başka yerler olduğu husûsunda da çeşitli rivâyetler gelmiştir.

Hazret-i Meryem'in, oğlu Hazret-i Îsâ ile birlikte Mısır'a hicret etmesine sebep olarak şu rivâyet de zikredilmiştir: Hazret-i Îsâ'nın doğduğu gece gökyüzünde büyük bir yıldız görünmüş ve İran şahı bu hâdiseden korkarak kâhinlere sormuştu. Onlar da; "Bu, yeryüzünde büyük bir doğumun olduğuna işârettir" cevâbını vermişlerdi. Böylece şah, dört bir yana elçiler gönderip, bu durumu (doğumu) anlamalarını emretti. Onlara altın ve mücevherden çeşitli hediyeler verip, etrâfa yolladı. Şam kıtasına geldiklerinde, oranın hükümdârı, geliş sebeplerini sordu. Durumu ona anlattılar. O zamanı (yani yıldızın gökte göründüğü zamanı) sordu. Hükümdâr ve adamları cevap olarak hazret-i Îsâ'nın o saatte Beyt-i Lahm'de doğduğunu ve daha sonra beşikte iken konuşması mûcizesinin her tarafta duyulduğunu söylediler. Bunun üzerine Şam hükümdârı, elçileri, yanlarındaki hediyelerle Hazret-i Meryem'in yanına gönderdi. Tanıdık bir adamını da yanlarına katıp; "Bunlar onun yanından ayrılınca, sen çocuğu öldürürsün" dedi. Hediyelerle birlikte Hazret-i Meryem'e geldiklerinde, Hazret-i Meryem'e nidâ gelip; "Şam hükümdârının elçileri, senin çocuğunu öldürmek için geldiler" dendi.

Bunun üzerine Hazret-i Meryem, Hazret-i Îsâ'yı yüklenip, onu Mısır'a götürdü. Hazret-i Îsâ, oniki yaşına ulaşıncaya kadar orada ikâmet ettiler. Bu küçük yaşta, kendisinden kerâmetler ve fevkalâde hâller zâhir oldu. Bunlardan biri şu idi ki; evinde kaldıkları ağanın bir şeyi kaybolmuştu. Bu evde, fakirler, zayıflar, düşkünler muhtâçlar kalırdı. Ağa, kaybolan bu malı,

parayı kimin aldığını anlayamadı. Hazret-i Meryem'e bu hâdise çok ağır geldi. Orada kalan diğer insanlar da çok üzüldü. Ev sâhibinin canı çok sıkılmıştı. Bu işi siz yaptınız diyerek oradakileri azarladı. Îsâ aleyhisselâm bu hâli görünce, duruma müdahale etti. O sırada orada biri kör, biri kötürüm iki kişi vardı. Hazret-i Îsâ, kör adama seslenip; “Hadi, şu kötürümü al ve ayağa kalk” dedi. “Ben bunu yapamam” diye cevap verince; “Hadi, hadi. Evin şurasındaki delikten, ikiniz parayı alırken yaptığın gibi yap” buyurdu. O böyle deyince, körle kötürüm onu tasdik ettiler ve aldıkları parayı getirdiler. Îsâ aleyhisselâm, insanların gözünde büyüdü. Halbuki yaşı daha pek küçük idi.

Hazret-i Îsâ'nın Mısır'da kaldığı oniki sene içinde kendisinde görülen, fevkalâde hâllerden biri de şudur: Ağanın oğlu, çocuklarının sadakası olarak insanlara ziyâfet tertip etmişti. İnsanlar toplanıp, yemeğe başlayınca, onlara içecek bir şey de vermek istemişti. Küplerin yanına gelince bir şey bulamadı. Canı sıkılıp mahcub oldu. Îsâ aleyhisselâm bu hâlini görünce, kalktı yanına geldi ve elini küpün ağzına sürdü. Böyle yapar yapmaz küplerin hepsi pek güzel şerbetler ile doluverdi. Oradaki insanlar, parmaklarını ısırırcasına hayrette kaldılar ve ona tâzim ettiler. Kendisine ve annesine pek çok mal ve para arz ettiler. Onlar ise kabûl etmediler.

Hazret-i Meryem, oğlu Hazret-i Îsâ ile birlikte oniki sene Mısır'da kaldı. Sonra tekrar Kudüs'e gelerek Nâsıra şehrine yerleştiler.

Îsâ aleyhisselâmın peygamberliği:

Îsâ aleyhisselâm oniki yaşına kadar annesiyle Mısır'da kaldı. Sonra, küçüklüğünde gittikleri Mısır'dan Kudüs'e dönerek Nâsıra kasabasında yerleştiler. Otuz yaşına girince, burada, Hak teâlâ tarafından peygamber olduğu bildirildi. Bulunduğu Nâsıra şehrine nispetle, Hazret-i Îsâ'ya tâbi olanlara Nâsrânî denilmiştir. Nâsrânî denilmesinin sebebi hakkında başka rivâyetler de vardır.

Peygamber olduğu kendisine bildirilince, hemen tebliğe başladı. İnsanların îmâna gelmelerini, Allahü teâlânın emir ve yasaklarını öğreterek, ona göre

amel etmelerini ve isyânda bulunmamalarını istedi.

Îsâ aleyhisselâmın peygamberliği husûsunda Hadid sûresinin 26 ve 27. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: “Hiç şüphesiz ki biz, (Hazret-i) Nûh'u (kavmine) ve (Hazret-i) İbrâhim'i de (kavmine ve Nemrud ve ona tâbi olanlara) birer peygamber olarak gönderdik. Peygamberliği de, kitabı da onların nesillerine verdik. Onların kavimlerinden bâzısı, pek azı îmân edip, hidâyet buldular. Pek çoğu da, peygamberlerine itâati ve kitaplarıyla ameli terkederek fâsıklardan oldular. (Âyet-i kerîmede husûsen Nûh ve İbrâhim aleyhimesselâmın zikredilmesi, onların şerefini bildirmek içindir. Bilindiği gibi Hazret-i Nûh, Hazret-i Âdem'den sonra bütün insanlığın atasıdır. Hazret-i İbrâhim de Arabların ve İbranîlerin ceddi, atasıdır.)

(Nûh ve İbrâhim aleyhimesselâmdan) sonra, onların arkalarından peygamberlerimizi ardarda gönderdik. Hepsinden sonra da Meryem oğlu Îsâ'yı (aleyhisselâm) onlara tâbi kıldık, peygamber olarak gönderdik. Ona İncîl’i verdik. Ona tâbi olan mü’minlerin kalblerinde birbirlerine şefkât ve merhamet ihsân ettik...”

Îsâ aleyhisselâm tebliğ vazifesine devam ederken birçok kimse küfürde direterek söylenilenleri kabûl etmiyordu. Nitekim yukarıdaki meâli verilen âyet-i kerîmelerde, Hak teâlâ hazretleri, Nûh ve İbrâhim aleyhimesselâmın peygamberliklerini ve bunların gönderildiği kavimlerin pek azının îmâna geldiğini, ekseriyetinin ise küfürde kaldıklarını, haber vermektedir.

Târih boyunca, insanların çoğu kendilerine gönderilen peygamberlere karşı çıkmış, yalnız pek azı inanıp kabûl etmiştir. İnanmayanlar, inanmamakla yâni dâveti kabûl etmemekle kalmamış, o peygambere ve ona tâbi olanlara, çirkin iftirâlar atmaya, çeşit çeşit sözler ve hareketlerle onları incitmeye, akla hayâle gelmeyen ezâ ve cefâlarda bulunmaya başlamışlardır. İşte Hazret-i Îsâ tebliğe devam ederken insanların çoğu inanmayıp, ona da karşı çıktı.

Îsâ aleyhisselâmın peygamberliğinin dâvetinin üç safhada olduğu bildirilmiştir. O, ilk önce kendisinin, Allahü teâlâ tarafından İsrâiloğullarına peygamber gönderildiğini ve Rabbinden bir hikmet ile geldiğini bildirdi.

Kendisine îmân etmelerini söyledi. İnsanlara Allahü teâlâdan korkmalarını, peygamber olduğu için kendine tâbi olmalarını ve itâat etmelerini emretti.

Bütün peygamberlere yaptıkları gibi, insanlar ondan da, peygamberliğine delil olarak, mûcizeler istediler. Umûmiyetle, kabûl etmeye yanaşmayan insanlar, inâdlarına bir sebep bulmak isterlerdi. Bu yüzden mûcize göster derlerdi. Güyâ peygamber olduğunu söyleyen zât, mûcize olacak fevkalâde bir şey gösteremeyecek, onlar da inanmamalarının bahanesini bulmuş olacaklardı. Bâzıları da, hakîkaten samîmi kalb ile, o zâtın peygamber olduğunu anlamak için, mûcize ister ve mûcizeyi görünce de derhal kabûl ve tasdik ederdi.

İşte, bütün peygamberler gibi, Îsâ aleyhisselâm da bütün bu istekler karşısında pek çok mûcizeler gösterdi. Böylece şüphe ve tereddüde mahal bırakmadı.

Hazret-i Îsâ, dâvetinin ikinci safhasında; kendinden önce, Benî İsrâil peygamberlerinin ilki olan Mûsâ aleyhisselâma gönderilen Tevrât'ın ve hükümlerinin bozulmamış aslî şeklini tasdik edici olduğunu bildirdi. Bununla beraber, Hak teâlânın, kendisine yeni bir din verdiğini ve İncîl kitabını indirdiğini söyledi. Böylece Tevrât'da bulunan bâzı hükümlerin değiştirildiğini açıkladı.

Bilindiği gibi, Tevrât'ı tasdik demek, onun ilâhî kitaplardan olduğunu kabûl etmek demektir. Îsâ aleyhisselâma hattâ bizim peygamberimiz Muhammed aleyhisselâma bildirilen dinlerde, ibâdetlere ve muâmelâta âit bâzı hükümlerde değişiklikler bulunması onun ilâhî bir kitap olduğunu tasdike mâni değildir. Nitekim şimdi bütün mü'minler, Tevrât ve diğer ilâhî kitapların hak olduklarına inanmakta, fakat bugün Kur'ân-ı kerîm hariç diğerlerinin tahrif edilip, değiştirilmiş olduğunu bilmektedirler. Yine bütün ilâhî kitaplarda, Allahü teâlâ tarafından, peygamberler vâsıtası ile bildirilen îmân, îtikâd husûsları hep aynı olup, hiç değişmemiştir. Bütün peygamberler ümmetlerine aynı îmânı bildirmişler, hep aynı şeylere inanmayı emretmişlerdir. Çeşitli zamanlarda gönderilen ilâhî dinlerde olan değişiklikler, hep ibâdetlerde, kalb ve beden ile yapılması ve sakınılması icâbeden husûslarda olmuştur. Îmâna âit husûslar değişmemiştir.

Îsâ aleyhisselâm da kavmine, kendinden önce gönderilmiş olan Tevrât'ı tasdik ettiğini bildirip, bununla beraber, Hak teâlânın kendisine İncîl ismindeki ilâhî kitabı vahyedip bildirdiğini söyledi. Bu husûsta Âl-i İmrân sûresinin 50. âyet-i kerîmesinde meâlen Îsâ aleyhisselâmın kavmine şöyle dediği bildirilmiştir; “... Size hem benden önce nâzil olan Tevrât'ı tasdik edici olarak, hem de üzerinize haram kılınmış olan şeylerin bâzısını helâl kılmak (Hak teâlânın sizlere mubah ettiğini bildirmek) için geldim ve sizlere Rabbinizden, peygamberliğimi tasdik edici bir alâmet, mûcize getirdim. O hâlde artık Allahü teâlâdan korkun ve sizi O'na dâvet ettiğim şeyde bana itâat edin.”

Saf sûresinin 6. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: “Bir vakit Meryem oğlu Îsâ (aleyhisselâm) şöyle demişti; “Ey İsrâiloğulları! Ben size Allahü teâlânın peygamberiyim. Benden evvel Mûsâ'ya (aleyhisselâm) nâzil olan Tevrât'ı tasdik edici ve benden sonra gelecek Ahmed (Muhammed aleyhisselâm) ismindeki peygamberin müjdecisiyim...”

Zuhruf sûresinin 63. âyet-i kerîmesinde de meâlen buyruldu ki: “Vaktâ ki Îsâ (aleyhisselâm) mûcizelerle (İncîl âyetleri ile ve yeni bir din ile) geldiğinde şöyle demişti: “Ben size ilâhî hükümlerle ve ayrılığa düştüğünüz şeylerin bir kısmını size açıklayayım diye geldim. Onun için Allahü teâlâyı inkâr etmekte ve insanları O'nun dîninden alıkoymakta O'ndan korkun ve size tebliğ ettiğim husûslarda bana itâat edin.”

Tefsîr-i Mazharî'de bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde buyruldu ki: Mûsâ aleyhisselâmdan sonra yahudiler hevâ ve arzularına uyarak 71 fırka oldular. Îsâ aleyhisselâm gelince, onların bâtıl ve bozuk inanışlarına mâni oldu. Onlara hak dîni, doğru yolu gösterdi.

Nitekim Ebû Hüreyre'nin (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadis-i şerîfde, Resûlullah efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: “Yahudiler yetmişbir fırkaya, nasârâ (hıristiyanlar) da yetmişiki fırkaya ayrılmışlardı. Ümmetim ise yetmişüç fırkaya ayrılacaktır.” Bu Hadîs-i şerîfi; Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî ve İbn-i-Mace sahih senetle rivâyet etmişlerdir.”

Fahreddîn-i Razî hazretlerinin beyânına göre; âyet-i kerîmede geçen "hikmet", Allahü teâlânın zâtı, sıfatları ve fiillerinden lâzım olanlar yâni îtikâd edilecek husûslardır. Yâni akaid ilmidir. "Ayrılığa düştükleri şeylerin bâzısı..." ile murâd ise, dînin fürûî kısımları yâni amelî hükümlerdir.

Îsâ aleyhisselâm dâvetinin üçüncü safhasında, kendilerine peygamber olarak geldiği İsrâiloğullarını tevhîde, ancak ve sâdece Allahü teâlâya inanmaya, sırf O'na îmân etmeye dâvet etmiştir. Bu husûsta âyet-i kerîmelerde meâlen buyruldu ki: "(Îsâ aleyhisselâm İsrâiloğullarına şöyle dedi:) Şüphe yok ki, Allahü teâlâ benim de Rabbimdir, sizin de Rabbinizdir. Öyle ise O'na ibâdet edin. İşte dosdoğru yol budur." (Âl-i İmrân sûresi: 51, Zuhruf sûresi: 64, Meryem sûresi: 36)

"(Îsâ aleyhisselâma ilâhlık isnat ederek;) "Meryem oğlu Mesîh Îsâ şüphesiz ki, Allah'ın kendisidir" diyenler, muhakkak ki, kâfir olmuşlardır. Halbuki Mesîh (Îsâ aleyhisselâmın kendisi, bizzat) onlara; "Ey İsrâiloğulları! Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allahü teâlâya ibâdet ediniz. Her kim Allahü teâlâya şirk, ortak koşarsa, muhakkak ki, Allahü teâlâ ona Cennet'i haram etmiştir. Onun meskeni, varıp kalacağı yer Cehennem'dir. Şirkle kendi nefislerine zulmedenlere, kendilerini Cehennem'den kurtarma husûsunda yardım edecek hiç kimse yoktur demişti." (Mâide sûresi: 72)

Tefsîrlerde bu âyet-i kerîme açıklanırken buyruluyor ki: "Hazret-i Meryem'in oğlu Mesîh Îsâ ilâhdır diyenlerin sözleri küfür ve bunları söyleyenlerin kâfir oldukları bildirildi."

Fahreddîn-i Razî hazretlerinin bildirdiğine göre, hıristiyanlardan Yakubiyye fırkası böyle söylemişlerdir. Onlar; "Allahü teâlâ, Hazret-i Meryem'in oğlu Îsâ'ya hulûl edip, girdi. Onun bedeninde şekillendi, onun şeklinde göründü. Dolayısıyla Allah budur. Yâni Îsâ'dır" dediler. Böylece Hak teâlâya şirk koştular. Böyle söyleyip îtikâd edenlerin hepsi kâfir oldu.

Îsâ aleyhisselâm onların bu bozuk îtikâdlarını düzeltmek ve kendilerini hak yoluna sevketmek için onlara buyurdu ki: "Ey İsrâiloğulları! Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allahü teâlâya ibâdet edin. Benim ilâh olduğum şeklinde bir îtikâdda bulunmayın. Zirâ ilâh olmakla benim

münâsebetim yoktur. Çünkü ben de sizin gibi bir beşerim. Dolayısıyla Allahü teâlâ sizin nasıl Rabbiniz ise benim de Rabbimdir. Ben de O'nun bir kuluyum. Şu hâlde bu yanlış îtikâddan vaz geçin, Hak teâlâya şirk koşmayın. Zirâ şirk koşan kimseye, Allahü teâlâ Cennet'i haram kılmıştır. Müşrik olan kimsenin makâmı, meskeni, kalacağı yer Cehennem ateşidir." Îsâ aleyhisselâm böyle söylemekle onlara, hem hak olan doğru îtikâdı bildirip târif etti, hem de şirk ve başka sebeplerle kendilerine zulmedenlere aslâ yardımcı bulunmayacağını bildirdi.

Yine tefsîr âlimlerinin bildirdiklerine göre, Hak teâlâ hazretleri, bu âyet-i kerîmede, müşrik olanların, Allahü teâlâya şirk koşanların cezâlarının üç şekilde olduğunu beyân etmiştir. Birincisi, Cennet'in onlara haram olması; ikincisi, meskenlerinin, kalacakları yerin Cehennem ateşi olması ve üçüncüsü ise, o gibi zâlimlere herhangi bir şekilde yardım edebilecek yardımcıları olmamasıdır.

Ensârullah (Havârîler):

Kaynak eserlerde bildirildiğine göre, Îsâ aleyhisselâm, İsrâiloğullarının îmâna gelmeleri ve hidâyete kavuşmaları için ne kadar dâvet ve tebliğde bulundu ise de, pek az kişi inandı. Üstelik onun, dâvette ısrârı çoğalıp devam ettikçe, İsrâiloğullarının bunu kabûl etmemek husûsundaki inâd ve ısrarları da artıyordu. Gün geçtikçe biraz daha hırçınlaşıyorlar, bu dâveti kabûl etmemelerinin yanında, onun, tebliğe devam etmesine de dayanamıyorlardı. Bir de, onu, bu vazifeden alıkoymaya çalışmak için fevkalâde gayret sarfediyorlardı.

Nihâyet Benî İsrâil işi daha da ileri götürüp Hazret-i Îsâ'yı öldürmeye (şehîd etmeye) teşebbüs ettiler. Bunun üzerine Hazret-i Îsâ, kendisine îmân edenler arasından seçtiği oniki mü'mine (havârîlere); "Allahü teâlânın dînine hizmette ve onu muhâfaza edip korumada kim bana yardımcı olacak?" buyurdu. Havârîlerin hepsi birden dediler ki: "Bizler, Allahü teâlânın dînine yardımcılarız. Bizler, Hak teâlâ hazretlerine inanıp, îmân ettik. Bütün varlığımızla, her şeyimizle Allahü teâlânın dînine yardım edeceğiz, bu yola destek olacağız. Allahü teâlânın dîninin yardımcıları olmamız elbette

lâzımdır. Çünkü biz, Allahü teâlâya îmân ettik. O'na îmân ise; O'nun dînine yardımcı olmayı, O'nun sevdiklerini himâye ve müdâfâa etmeyi, Allahü teâlânın dîninin düşmanları ile de muhârebe etmeyi icâbettirir.

Sen şâhid ol ki bizler sana tam bağlı gerçek müslümanlardanız. Yâni biz, sana yardım husûsunda bizden istediğine boyun eğici, seni himâye ve müdâfâa edicileriz. Bu husûsta Allahü teâlânın emrine teslim olucularız. Peygamberlerin aleyhimüsselâm, kavimlerinin lehinde ve aleyhinde şâhidlik edecekleri o kıyâmet gününde, bizim müslüman olduğumuza şâhidlik eyle."

Onların bu sözleri, dinlerinin İslâm olduğunu ve İslâm'ın ise her peygamberin (aleyhimüsselâm) dîni olduğunu ikrâr ettiklerini ifâde etmektedir. Bundan sonra da havârîler, Hak teâlâya yönelerek; "Ey Rabbimiz! Tarafından, katından bize ne inzal etmiş, göndermiş isen, biz onların hepsine îmân ettik. Artık bizi, birliğini ve peygamberlerinin hak olduğunu tasdik eden, emrine uyup, nehyettiklerinden sakınanlarla ismimizi onların isimleri ile beraber yaz. İkram ettiğin şeylerde bizi de onların arasına kat" diye yalvarıp ilticada bulundular.

Bu husûsta Âl-i İmrân sûresinin 52. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: "Vaktâ ki Îsâ (aleyhisselâm) onlardan (ısrar ile taşan) küfrü hissedip, anladı. (ve kendisini öldürmeye kasd ve teşebbüs ettiklerini bildi.) Bunun üzerine; Allahü teâlânın yolunda bana yardım edecekler kimlerdir? dedi. Havârîler; Biz Allahü teâlânın (dininin, resûlünün ve onun yardımcılarının) yardımcılarıyız. Biz Allahü teâlâya îmân ettik. (Yâ Îsâ aleyhisselâm!) Sende şâhid ol ki, biz muhakkak müslümanlarız dediler."

Aynı sûrenin 53. âyet-i kerîmesinde ise, havârîlerin Hak teâlâ hazretlerine şöyle münâcât ve ilticâ ettikleri bildirilmektedir: "Ey Rabbimiz! Bize inzal ettiğine (İncîl ve diğer kitaplara) îmân ettik. (Bize emrettiği her husûsta) peygambere (Hazret-i Îsâ'ya) tâbi olduk. Artık sen bizi, (vahdaniyetini, birliğini tasdik eden) şâhidlerle beraber yaz."

Havârîlerin böyle söylemeleri, şâhidlerin onlardan üstün olmalarını icâbettirmektedir. Bu sebeple İbn-i Abbâs (radıyallahü anh) âyet-i kerîmede

geçen şâhidleri, Muhammed aleyhisselâm ve ümmeti olarak tefsîr etmiştir. Çünkü bunlarda bu üstünlük ve efdâliyet mevcûttur.

Şâhidleri, peygamberler olarak da tefsîr etmişlerdir. Çünkü ümmetler, kıyâmet gününde peygamberlerinin (aleyhimüsselâm) tebliğ yaptığına dâir şâhidlik edecekleri gibi, peygamberler aleyhimüsselâm da, kendi ümmetleri hakkında şâhidlik edeceklerdir.

Sâf sûresinin 14. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: “Ey mü’minler! Allahü teâlânın (dinini yaymakta O'nun Resûlüne) yardımcı olunuz. Nitekim Meryem oğlu Îsâ aleyhisselâm, havârîlere; “Allahü teâlânın dînini yaymakta kimler bana yardımcıdır?” demişti. Havârîler de; “Biziz, Allahü teâlânın dîninin yardımcıları” demişlerdi...”

Ayet-i kerîmelerde de bildirildiği gibi, Allahü teâlânın dînini yaymak husûsunda Hazret-i Îsâ'ya hakkıyla yardımcı olan bu mümtaz (seçkin) kimselere; “Allahü teâlânın dîninin yardımcıları” mânâsına “Ensârullah” denmiştir. Bu hâlis mü’minler “Havârîler” adı ile de anılmışlar ve daha çok bu isimle tanınmışlar, âyet-i kerîmelerde de bu isimle zikrolunmuşlardır.

Havârîler, Îsâ aleyhisselâmın, kendisinden sonra İsevîliği dünyâya yaymak için, eshâbı arasından seçtiği oniki mü’min zâttır. Bunların isimleri şöyledir:

1- Petrus veya Pierre: Asıl isminin, Şem’ûn, Simon veya Sim'ân olduğu da bildirilmiştir.

2- Andreas: Petrus'un kardeşidir. Buna Andre de denir.

3- Yuhannâ: Yahyâ demektir. Buna; Johannes, Jean ve Jani de denir. Ortodokslar Juvan, İngilizler John, Ermeniler de Ohannes demektedirler.

4- Büyük Ya’kûb: İngilizler buna James, Fransızlar ise Jacque derler. Yuhannâ'nın kardeşidir.

5- Filip.

6- Toma yahut Thomas.

7- Bartelemi veya Bartolome.

8- Matthias veya Mathias: Bilindiği gibi, Yudas İshar Yot (Yehuda) mü’min iken mürted olmuş yâni îmândan ayrılmış ve Îsâ aleyhisselâmın bulunduğu yeri yahudilere haber vermişti. Netîcede yahudilerin gözüne, Îsâ aleyhisselâm şeklinde gösterilmiş, dolayısıyla onlar, Hazret-i Îsâ zannıyla bunu çarmıha germişlerdi. Hazret-i Îsâ da semâya kaldırılmıştı. İşte, dinden çıkarak, mürted olup çarmıha gerilen Yudas'ın yerine, havârîler, Mathias'ı havârî seçtiler.

Îsâ aleyhisselâmdan sekiz sene sonra ondan işittiklerini yazan Metta (Matthaus, Mattieu) başka olup havârîlerden değildir.

9- Küçük Ya’kûb veya Jacque.

10- Simon veya Şem’ûn.

11- Yehuda veya Yudas: Küçük Ya’kûb'un kardeşidir.

12- Taddeus (Thaddaus): Luka'nın İncîl’inde, havârî olarak bunun yerine Judas Yakobi'nin ismi yazılıdır. Metta'nın İncîl’inde ise Lebbaus denildiği bildirilmiştir.

Îsâ aleyhisselâmdan gördüklerini ve işittiklerini doğru olarak yazmış olan Barnabas, kendisinin oniki havârîden biri olduğunu bildiriyor. Hıristiyan kitaplarında bunun yerinde Thomas yazılıdır.

Bunlara niçin havârî dendiği husûsunda ihtilaf vardır. Tefsîr-i Hâzin kaynak alınarak, Mir’ât-ı Kâinat kitabında şöyle bildirilmektedir: Bir cemiyetin seçkinlerine Arapça'da havârî derler. Havâriyyûn da çoğul olup havârîler demektir. Hazret-i Îsâ'nın eshâbına havârîler denmesinin sebebinde ihtilaf olundu. Bâzıları hâlis niyetlerinden dolayı; bâzıları üzerlerinde ibâdet nûrlarının eserleri bulunduğundan havârî demişlerdir. Ayrıca bâzıları, bunların avcı olduklarını, beyaz elbise giydikleri için bu adla anıldıklarını söylediler. Zirâ tam beyaza Arapça'da hûr derler. Rivâyete göre, hazret-i Îsâ bir yolculukta bunlara uğradığında balık avlarlarken gördü ve; “Siz şimdi balıkçılarsınız. Bana tâbi olursanız, halkı ebedî hayatta ve sonsuz saâdette

tutarsınız” dedi. “Sen kimsin?” diye sorduklarında; “Ben Allah'ın kulu ve resûlü olan Meryem oğlu Îsâ'yım” buyurdu. Mûcize istediler. Reisleri olan Şem’ûn balık ağını gece suya atmış ve boş çıkmıştı. Îsâ aleyhisselâm tekrar sal buyurdu. Ağı tekrar saldığında o kadar balık avlandı ki, iki sandalın adamları toplanıp balıkları güçlükle çıkardılar. Sandalları balıkla doldurdular. Sonra hepsi îmân ettiler deniyor.

Bâzıları; bunlar gemici idiler. Gemiciliği terkederek, Hazret-i Îsâ'ya tâbi oldular. Bir ara; “Ey Rûhullah acıktık, susadık” dediklerinde; Hazret-i Îsâ mübârek elleriyle yere vurunca, Allahü teâlânın izni ile her biri için iki ekmek ve içecek su çıkardı. “Bizden üstün kimlerdir ki, sana îmân getirip, istedikçe yiyecek ve içecek verirsin” dediklerinde; “Sizden üstün olan, elinin emeği ve alnının teri ile geçinendir” buyurdu. Bunun üzerine bunlar da ücretle bez ağartmaya başladılar. Böylece ağartıcılar mânâsına havârîler diye anıldılar.

Bâzıları, bunlar beyaz elbiseler giyen beyler idiler. Bir defâsında bir pâdişah halka ziyâfet vermişti. Îsâ aleyhisselâm da orada idi. Yedikleri yemek eksilmeyince, bu durumu pâdişaha haber verdiler. Pâdişah Hazret-i Îsâ'yı çağırtıp; “Sen kimsin?” dedi. Îsâ aleyhisselâm; “Meryem oğlu Îsâ'yım” diye cevap verdi. Olanlara şâhid olan pâdişah, saltanatı bırakıp, erkânıyla birlikte Hazret-i Îsâ'ya eshâb oldu demişlerdir.

Meşhûr âlimlerden Kaffâl (rahmetullahi aleyh) der ki: “Bu oniki kişinin kiminin balıkçı, kiminin boyacı olması mümkündür. Hepsi hazret-i Îsâ’nın eshâbı olduklarından havârîler ismi ile anılmışlardır.”

Mîrhand, Ravdat-üs-safa’da, birçok târihçiler, havârîler kumaş ağartıcısı olup, Îsâ aleyhisselâm bunlara uğrayınca; “Nefislerinizi günâhlardan yıkayıp ağartsanız, sizin için daha faydalı olurdu” demişti. Bu söz üzerine onlar, Hazret-i İsâ'ya tâbi olmuşlardır, diyor. Bir çokları da boyacı olduklarını söylemişlerdir. Îsâ aleyhisselâm onlara uğrayıp, dîne dâvet ettiğinde, mûcize istemişler ve kumaşlarını, içinde boya olan büyük bir kazana atmışlar. Sonra kumaşların her birinin türlü renge boyanmış olduğunu görmüşler ve îmân etmişlerdir. Velhasıl havârîler hakkında ihtilaf olup, isimlerinde dört-beş türlü rivâyet vardır.

Mâide (Gökten sofra inmesi) hâdisesi:

İmâm-ı Begavî (rahmetullahi aleyh) Meâlim-üt-tenzil isimli tefsîrinde, Selmân-ı Fârisî hazretlerinden rivâyet ederek özetle şöyle bildirmektedir: Havârîler, gökten bir sofra inmesi için, Hazret-i Îsâ'dan duâ etmesini istediler. Îsâ aleyhisselâm onlara; hakîkî îmân sâhibi iseler, Allahü teâlâdan korkmalarını ve böyle şeyler istememelerini bildirdi. “Siz Allahü teâlânın kudretinden şüphe mi ediyorsunuz? O'nun gökten bir sofra indirmeye kâdir olduğu husûsunda tereddüdünüz olduğundan mı böyle bir şey istemeye cesâret ediyorsunuz?” diyerek, bu isteklerinin münâsip olmadığını anlattı. Daha evvel kendilerine mûcize gösterdiğini, artık Allah'tan korkmalarını, fazla ileri gidip haddi aşmamalarını emretti. Havârîler; “Biz o maideden (sofradan) yemeyi, kalbimizin mutmain olmasını, senin bize söylediklerinin doğru olduğunu yakînen bilmek istiyoruz. Maksadımız, Allahü teâlânın lütfuna nâil olmak, buna kavuşmakla îmânımızın kuvvet bulmasını te’min etmektir. Yoksa bozuk bir maksadımız yoktur” dediler. Böylece havârîler, bunu istemekteki maksatlarının, Hak teâlânın kudretinde tereddüt ve daha önce gördükleri mûcizelere kanaatsizlik olmadığını bildirdiler. Gerçekten maksatları; açlıklarını gidermek, sofranın indiğini bizzat görerek kalben mutmain olup îmânlarını kuvvetlendirmek; bir de bizzat gözleriyle gördüklerini orada bulunmayanlara anlatmaktı.

Böylece istek ve niyetlerinde samîmi oldukları anlaşılınca, Îsâ aleyhisselâm gusledip iki rekat namaz kıldı. Üzerinde eski bir elbise vardı. Ayakta durdu ve ellerini bağlayarak, başını önüne eğdi. Çok ağlıyordu. Allahü teâlânın lütfuna güvenerek duâ edip yalvardı. Hak teâlâdan, kendilerine bir maide (sofra) indirmesini, sofranın kendisinin peygamberliğine bir âyet, mûcize olmasını, o günün, kendileri ve daha sonra gelenler için bayram, neşe ve sevinç günü olmasını niyaz etti. Niyazında Hak teâlânın, rızık verenlerin en hayırlısı olduğunu beyân etti.

Mâide; üzerinde yemek bulunan sofradır. Mâide bizim için bayram olsun demek, maidenin indiği günü bayram kabûl edelim demektir. Bayram insanlara, neşe ve sürûr verecek bir gün olduğundan ıyd denilmiştir. Mâidenin inmesi neşe ve sürûr bahşedeceğinden, Îsâ aleyhisselâm,

maidenin indiği günün, o zamanda bulunanlara ve daha sonra geleceklere bir bayram olmasını, duâsına ilave etmiştir.

Havârîler, maide istemekten maksatlarını beyân ederlerken, önce dünyevî olan yemek yemeyi, daha sonra ise uhrevî olan îmânlarının kuvvet bulmasını zikretmişlerdi. Îsâ aleyhisselâm ise münâcâtında, önce uhrevî olan kısmı zikretmiş, daha sonra; "Bizi hayırlı rızıklarla rızıklandır. Şüphesiz sen, rızık verenlerin en hayırlısısın" diyerek dünyevî olan kısmı söylemiştir. Böylece âhıret işini önce zikretmenin münâsip olduğuna işâret etmiştir. Hazret-i Îsâ'nın bu münâcâtı üzerine Allahü teâlâ buyurdu ki: "Yâ Îsâ! Ben istenilen maideyi istenilen şekilde semâdan indirmeye mutlak kâdirim, elbette indiririm. Lâkin maide geldikten sonra nîmete nankörlük ve küfreden olursa, böylelerine âlemde hiç bir kimsenin görmediği azâbı ederim."

Bundan sonra, insanların gözleri önünde, duman gibi hafif iki bulut arasından kırmızı bir sofra indi. Îsâ aleyhisselâm ağlıyor, bir taraftan da; "Ey Allah'ım! Beni şükredenlerden eyle. Yâ Rabbî! Onu rahmet kıl! Ceza ve azâb kılma" diye yalvarıyordu.

Sofra indiğinde orada bulunan herkes sanki hayretten donakalmıştı. Bereketli sofranın güzel kokusu hazır olanların üzerine misk ve amber gibi yayılıverdi. Sonra Îsâ aleyhisselâm abdestini tazeleyip namaz kıldı. Ümmeti hakkında, bu nîmetlere şükretmemeleri hâlinde çok büyük cezâya uğrayacaklarını düşünerek endişeleniyor ve bu sebeple ağlayıp, sızlıyordu. Daha sonra; "Bismillah hayr-ur-râzıkîn" yâni rızık verenlerin en hayırlısı olan Allahü teâlânın ismi ile diyerek sofranın üstünde bulunan örtüyü kaldırdı. Örtü kaldırılınca, sofranın üzerinde, kendi yağıyla kızarmış ve kebap olmuş bir balık gördüler. Balığın üstünde pul, içinde kılçık yoktu. Baş tarafında tuz ve kuyruk kısmında ise bir kase içinde sirke ve etrâfında çeşit çeşit sebze (yeşillik) bulunuyordu. Ayrıca sofrada ayrı ayrı konmuş beş adet ekmek (çörek) vardı. Ekmeklerden birinin üzerinde zeytin, ikincisinde bal, üçüncüsünde yağ, dördüncüsünde peynir ve beşincinin üzerinde de kurumuş et (pastırma) vardı.

Havârîlerin reîsi olan Şem'ûn, Hazret-i Îsâ'ya "Yâ Rûhallah! Bu yemek dünyâ mı yoksa âhıret yiyeceklerinden midir?" diye suâl etti. Bunun üzerine Îsâ aleyhisselâm; "Hiç birinden değil. Allahü teâlânın, kudretiyle şimdi yarattığı yemektir. Yeyin ve Allahü teâlânın nîmetlerine şükredin" buyurdu.

Havârîler; "Ey Allah'ın peygamberi! Bu mûcize içinde bir mûcize daha gösterir misiniz?" deyince; Hazret-i Îsâ; "Ey balık! Kâinatın Rabbinin izni ile diril!" buyurdu. Sofradaki balık o anda canlandı. Üzerinde pullar peydâ oldu ve hareket etti. Havârîler endişeye kapıldılar. Îsâ aleyhisselâm onların, mûcize üzerine mûcize istemelerini hoş karşılamadı. Sonra; "Korkarım ki, azâb olunursunuz" dedi. Ardından da; "Ey balık! Hak teâlânın izni ile eski hâline dön" buyurdu. Balık hemen eski kızarmış hâlini aldı.

Orada bulunanlar, Hazret-i Îsâ'ya; "Yâ Rûhallah! önce siz yeyin" dediler. O ise; "Hayır kim istediyse onlar yesin" buyurdu. Havârîlerde bir korku meydana geldi. Îsâ aleyhisselâm fakir, hasta, cüzzamlı, abraş ve sakatları çağırıp; "Allahü teâlânın ihsân ettiği bu rızıktan yeyin! Sizin için âfiyet, başkaları için belâdır" buyurdu. Bunlardan erkek ve kadın binüçyüz kişi yedi. Hepsi doydu. Bereketinden, herkes yeyip doyduğu hâlde balık olduğu gibi kalmış, sofrada bir eksilme olmamıştı. İnsanların gözleri önünde bu bereket sofrası tekrar göğe çekildi. Sofranın bereketiyle hastalar şifâ bulup, fakirler zengin oldu. Üstelik; bunlar ömürleri boyunca hastalık ve yoksulluk da görmediler. Sofradan yemeyenler bu hâli görünce üzülüp, pişman oldular.

Sofranın inmesinin keyfiyeti, nasıl olduğu husûsunda şöyle bir rivâyet de zikredilmiştir: Îsâ aleyhisselâm havârîlerine, otuz gün oruç tutmalarını emretmişti. Onlar sözünü tutup orucu tamamladıklarında, Îsâ aleyhisselâmdan, gökten üzerlerine bir sofra indirilmesini, ondan yemelerini, oruçlarının Allahü teâlâ tarafından kabûl edilip, istediklerini kabûl buyurduğuna dâir kalblerinde itminan ve rahatlık hâsıl olmasını, orucu bitirip yedikleri günün; bu vesile ile onlara bir bayram, zengin ve fakirleri, evvelleri ve âhirleri için yeterli olmasını ricâ ettiler. Îsâ aleyhisselâm böyle bir istekte bulundukları için onlara nasîhat eyledi ve şükrünü yerine getiremeyeceklerinden, şartlarını gözetemeyeceklerinden korktuğunu söyledi ve onları bundan men etmeye çalıştı.

Onlar bu isteklerinden vaz geçmeyince, seccadesi üzerinde durdu. Onlar da arkasında saf oldular. Îsâ aleyhisselâm başını önüne eğdi ve gözyaşlarını iplik iplik akıtmaya, Allahü teâlâya isteklerini kabûl buyurması için yalvarıp, yakarmaya başladı. O daha duâsını bitirmemişken, bütün insanların gözü önünde Allahü teâlânın kudretiyle gökten sofra indi. Sofrayı iki sarıklı kimse taşıyor, ağır ağır insanlara yaklaşıyordu. Yaklaştıkça, Îsâ aleyhisselâm, Rabbine duâ edip, bunun rahmet olmasını, azâb olmamasını, bereket ve selâmet olmasını diliyor, böyle duâ ediyordu. Sofra yaklaştı, yaklaştı, nihâyet Îsâ aleyhisselâmın önüne gelip durdu. Sofra bir örtü ile örtülü idi. Îsâ aleyhisselâm kalkıp; "Bismillâhi hayr-ur-râzıkîn" yâni rızık verenlerin en hayırlısı olan Allahü teâlânın adıyla deyip, örtüyü kaldırdı. Bir de ne görsünler, üzerinde yedi balık ve yedi pide var. Ayrıca sirke, nar ve başka meyveler de vardı diyenler de olmuştur. Balıklar ve pideler taze pişmiş, kızarmış olup, cidden çok hoş kokuyorlardı. Allahü teâlâ onlara; "Ol" demiş ve hemen oluvermişlerdi.

Sofra, gün aşırı inmeye başladı. Tıpkı Sâlih aleyhisselâmın devesinin sütünü gün aşırı içtikleri gibi. Sofranın gökten inmesi kesilmeyip, kırk gün devam etti. Yalnız kuşluk vakitlerinde ve gün aşırı olarak indi. Erkek-kadın, fakir-zengin, küçük-büyük, köle-hür kim varsa hepsi toplanıp yediler. Kuşluk vaktinde inen, öğleyin göke çekilen sofranın bu hâlini insanlar seyrederlerdi. Hattâ göke doğru yükselirken gölgesi yere düşerdi.

Bundan sonra; "Soframı ve rızkımı fakirlere ve hastalara mahsus kıldım. Sağlamlar ve zenginler yemesin" diye vahiy geldi. Bu hâl bâzı kimselere pek ağır geldi. Görünüş îtibâriyle zengin ve sağlam, fakat kalbi bozuk ve hasta olanlar; bu ilâhî ihsânı hafife alarak ileri geri konuşmaya başladılar. Üstelik; "Siz bu sofrayı gerçekten hak nesne mi zannedersiniz?" diyerek alay ettiler. Netîcede böyle yaramaz söz söyleyenlerin hepsi bir gece içinde domuz sûretine dönüştüler. Otuz veya üçyüzotuz kişi olduğu bildirilen bu kişiler, böylece Hak teâlânın bildirdiği azâba uğradılar.

İnsanlar bunları görüp korktular ve Hazret-i Îsâ'ya sığındılar. Domuz hâlini almış olanlar da Hazret-i Îsâ'yı gördükleri zaman derman dilerler, etrâfında dolaşarak bunu ifâde edici hareketler yaparlardı. Hazret-i Îsâ bunlardan her birine ismi ile hitâb ettiği zaman, başlarıyla işâret edip, ağlarlar, fakat

konuşamazlar ve bir şey söyleyemezlerdi. Netîcede bunlar üç gün sonra helâk olup gittiler. Leşlerini bile hiç kimse görmedi.

Bu sofrada bulunan yiyeceklerin neler olduğu, kimlerin nasıl yedikleri, sofranın ebadı, kaç gün indiği ve sofrada bulunan nîmetlere nankörlük edip alaya ve hafife almakla domuz şekline girenlerin adedi hakkında İslâm âlimlerinden başka rivâyetler de gelmiştir.

Mâide hâdisesi Kur'ân-ı kerîmde bildirilmiş olup, Mâide sûresinin 112-115. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: “Hani bir vakit, havârîler; “Ey Meryem oğlu Îsâ! (Allahü teâlâya duâ etsen, duâna icâbet edip) Rabbin bize gökten (içinde taam, yemek bulunan) sofra gönderir mi? demişlerdi de o; Eğer siz mü’min iseniz (Allahü teâlânın kudretine ve benim peygamberliğime hakîkaten inanmış kimseler iseniz) bu gibi şeyleri istemekten sakının demişti. Havârîler de şöyle söylemişlerdi: (Gerçi Hak teâlânın kudretinin tam olduğunda şüphemiz yoktur.) Lâkin, isteriz ki, ondan (o bildirdiğimiz şekilde gelecek olan sofradaki yemeklerden bereketlenmek için) yiyelim. (O'nun kudretinin kâmil olduğunu böyle gözümüzle görerek) kalblerimiz mutmain otsun. Senin bize hakîkaten doğru söylediğini bilelim (ve sen sıdk ile Hak teâlâdan ne istersen onu vereceğini bilmiş olalım.) Böylece bu mûcizelere, yakînen görerek şâhidlik edenlerden olalım.

Bunun üzerine Meryem oğlu Îsâ (aleyhisselâm) şöyle yalvardı: “Yâ ilâhî! Ey Rabbimiz! Bize gökten bir sofra indir ki, onun inme vakti (günü) bizim hem evvelimiz, hem de sonra gelenlerimiz için bir bayram ve senden (kudretinin kemâline ve benim peygamberliğimin hak olduğuna) bir âyet (bir mûcize) olsun. Bizi hayırlı rızıkla rızıklandır. (Bize o sofrayı gönder ve ona şükretmeyi de nasîb ve kolay eyle.) Çünkü sen rızık verenlerin en hayırlısısın. (Rızkın yaratıcısı ve hiç bir niyet, karşılık istemeden karşılıksız olarak herkesin rızkını vericisin.)”

(Hazret-i Îsâ'nın bu duâsı üzerine) Allahü teâlâ buyurdu ki: “Şüphesiz ki ben o sofrayı size elbette indiririm. Fakat ondan sonra içinizden kim nankörlük ederse, (küfre dönerse) muhakkak ki, ben ona, öyle bir azâbla azâb ederim ki, zamanlarında, âlemde hiç kimseye öyle azâb etmem.”

Tefsîr-i Hazin’de bu âyet-i kerîmelerin tefsîrinde bildiriliyor ki: Havârîlerin bu sözleri mecazdır. Buradaki mânâ zâhire göre değildir. Havârîlerin, Hak teâlânın kudreti hakkında şüphe ettiklerini düşünmek, sözlerinden böyle mânâ çıkarmak doğru değildir. Onların bu sözleri, bir kimsenin, arkadaşına; Benimle beraber kalkabilir misin? demesi gibidir. Halbuki, bu kimse, bunu söylerken arkadaşının kalkmaya gücünün yettiğini, hemen kalkabileceğini bilmektedir. Yâni arkadaşına böyle söylemekle; Benimle beraber kalkman sana kolay olur mu? Sence bir mahzuru var mı? demek istemektedir. Havârîlerin sözlerinde de böyle mânâ vardır. Çünkü havârîler, Allahü teâlâya, O'nun kudretinin kemâline ve her şeye kâdir olduğuna inanıyor, tasdik ediyor ve bunu îtirâf ediyorlardı. Bu şekilde bir talebde bulunmaları, inanmamaları sebebiyle değil, bizzat görerek bilmek ve böylece kalblerindeki itminanın artması için idi.

Nitekim İbrâhim aleyhisselâmın; “Yâ Rabbî! ölüleri nasıl diriltiyorsun, bana göster.” demesi de böyledir. İbrâhim aleyhisselâm, Allahü teâlânın ölüleri dirilttiğini, buna mutlak kâdir olduğunu elbette biliyordu. O, bizzat görerek anlamak ve bilmek istedi. Zirâ, duyularak, öğrenilerek, başkalarının bildirmesi ile öğrenilen bilgilere şek ve şüphe karışabildiği hâlde; görerek,müşâhede ederek elde edilen bilgiye şek ve şüphenin karışması ihtimâli yoktur. Bu sebeple; “Ölüleri nasıl diriltiyorsun, bana göster” dedi. Aynı sebepten dolayı havârîler de; “Kalblerimiz mutmain olsun” dediler. Şüphesiz ki bu büyük mûcizeyi görmek kalbdeki itminanı elbette arttırır. Onlar da bunun için böyle söylediler.

Onların böyle bir mûcize talebinde bulunmalarına karşı, Îsâ aleyhisselâm; “Eğer mü’min iseniz Allah'tan korkun!” dedi. Burada iki husûs vardır.

1- Hazret-i Îsâ, havârîlere; “Mûcizeyi tâyin ederek istemekte Allahü teâlâdan korkun” buyurdu. Bunda kendi arzu ve isteğine göre hareket etmek düşüncesi olabileceğini haber verdi. Rabbi hakkında, kuldan böyle bir şeyin meydana gelmesi ise büyük cüret ve cürüm yâni suçtur.

Ayrıca, daha bir çok mûcizeler görülmüş iken, tekrar bir mûcize daha taleb etmek, üstelik bu mûcizeyi kendileri tâyin etmek de büyük bir cürümdür.

2- Îsâ aleyhisselâm; “Eğer mü’min iseniz Allah'tan korkun!” demekle, onlara, isteklerinin meydana gelmesine vesile olması için takvâyı emretti.

Nitekim Talak sûresi, 2. âyet-i kerîmesinin sonunda; “...Kim ki, Allahü teâlâdan korkup, yasak ettiklerinden sakınırsa, Allahü teâlâ ona dünyâ ve âhıret mihnet ve sıkıntılarından bir çıkış yeri, kurtuluş ihsân eder ve ona hatırına hayâline gelmeyen, hiç ummadığı yerden rızık ihsân eder...” buyruldu. Bâzı âlimler bu husûsta şöyle söylemişlerdir: Îsâ aleyhisselâm: “Eğer mü’min iseniz Allah’dan korkun!” demekle; “Eğer Allahü teâlânın sofra indirmeye kâdir olduğuna inanıyorsanız, Allahü teâlâdan korkunuz. Bu takvânız (korkunuz) matlûbunuzun, maksadınızın husulüne, meydana gelmesine vesile olsun” demek istemiştir.

İbn-i Ebî Hatim ve İbn-i Cerir'in (rahmetullahi aleyhima) senetleri ile Ammâr bin Yasir'den, onun da Resûlullah'tan (sallallahü aleyhi ve sellem) bildirdiği bir hadîs-i şerîfte; “Sofra gökten inerdi, üzerinde ekmek ve et bulunurdu. Yiyenlere, hıyânet etmemeleri, alıp saklamamaları ve ertesi gün için ayırmamaları emir olundu. Onlar dinlemeyip, hıyânet ettiler, aldılar, sakladılar. Bunun üzerine maymun ve domuz hâline döndürüldüler” buyruldu.

Havârîlerin ve Îsâ aleyhisselâmın Nusaybin'e gitmeleri:

Mîrhând târihinde Selmân-ı Fârisî hazretlerinden şöyle rivâyet edilir: Îsâ aleyhisselâm Nusaybin'de bulunan kibri ve zulmü ile meşhûr bir hükümdârı îmâna dâvete me’mûr edilince, harekete geçti. Havârîlere; “Hanginiz bu şehre varıp; Allahü teâlânın kulu ve resûlü ve kelimesi olan Îsâ aleyhisselâm, size doğru geliyor diye seslenir” buyurdu. İçlerinden Ya’kûb; “Ben gideyim” dedi. Îsâ aleyhisselâm ona; “Peki git, ama benden en önce uzaklaşan sen olacaksın” buyurdu. Sonra yine içlerinden Tevmân, izin alıp beraber gittiler. Hazret-i Îsâ, Tevmân'a; “Ey Tevmân! Takdir böyledir ki, yakın zamanda senin başına belâ gelecek” buyurdu. Şem’ûn da; “Yâ Rûhallah! İzin verirseniz ben de gideyim, ama bir şartım vardır. Eğer dara düşersem ve sizi çağırırsam, nazarınızı, himmet ve yardımınızı eksik

etmeyesiniz” deyip, izin aldı. Üçü beraber o şehre doğru gittiler. Şem’ûn, şehrin dışında durup, yoldaşlarına; “Siz girin seslenin, zarara uğrarsanız, ben sizi kurtarmaya çalışırım” dedi. Ya’kûb'la Tevmân şehre girdi. Ya’kûb bildirilen şekilde seslendi. Sesi duyunca insanlar onların başlarına toplandı. “Konuşan hanginizdir” dediler. Ya’kûb inkâr etti, Tevmân ise söylediklerini ikrâr yâni kabûl ettikte, onlar inanmadılar.

Oranın halkı, daha önce Îsâ aleyhisselâm ile Meryem'i gerçek dışı şekilde işitip, su-i zan ettiklerinden, -haşa- dil uzatıp, lânet ettiler. Tevmân'ı şâha götürdüler. Şâh, bunun ellerini, ayaklarını kestirdi. Gözlerine kızgın mil çektirip, zindana bıraktırdı. Şem’ûn bu hâli haber alıp şehre girdi. Hâlini gizledi. Güzel tedbir ve bâzı çârelerle şâha yaklaştı. Hususî adamlarından ve nedimlerinden, sohbet arkadaşlarından oldu. Bir gün şâha; “Müsamahanıza sığınarak Tevmân'dan birkaç şey sormama izin vermenizi isterim” dedi. Şâh; “Peki” dedi. Şem’ûn; Tevmân'ı yanına getirtti. Birbirlerini hiç tanımıyor gibi davrandılar. Şem’ûn; “Ey kişi, senin sözün nedir?” dedi. Tevmân; “Îsâ aleyhisselâm Allah'ın kulu ve resûlüdür derim” dedi. “Sözünün doğruluğuna delilin nedir” deyince; “Her hastalığa ilaç olmaktır” dedi. “Tabipler de bunu yapabilir, başka hüccet (delil) var mı?” diye sordu. Tevmân delil olarak; “Evlerinde ne yeyip ne sakladıklarını bildirmektir” cevâbını verdi. Şem’ûn yine; “Kâhinler de bunu yapabilir, başka alâmet var mı?” dedi. “Çamurdan kuş sûreti yapıp üfleyince, kuşun canlanıp uçması” deyince; “Sihirbazlar da bunu yapabilir, başka alâmet var mı?” dedi. Tevmân; “Hak teâlânın izni ile ölüleri diriltir” dedi. Bunun üzerine Şem’ûn şâha bakıp; “Bu kimse büyük iddiadadır. Ölüleri diriltmek, Allahü teâlâya ve mûcize olarak peygamberlere mahsustur, sihirbaz ve yalancıların işi değildir. Eğer doğru ise, Îsâ'yı çağırtıp soralım. O bunu inkâr ederse, bu adama her çeşit azâbı yapalım; yok ölüyü diriltirse ki bu çok zor bir ihtimâldir, o zaman ona îmân getirelim” dedi. Şah, Şem’ûn'un bu sözlerini hoş karşıladı. Haber gönderdiler. Hazret-i Îsâ geldi. Şem’ûn yine tanımıyor gibi davranıyordu. Uzun uzun suâller sorup, Îsâ aleyhisselâm ikrâr ve kabûl edince, Şem’ûn; “Eğer doğru isen, hastaya şifâyı bu sakat adamında deneyelim dedi. Îsâ aleyhisselâm, Tevmân'ın kesilen ellerini, ayaklarını koyup, her birini kesilen yere bitiştirerek üzerlerine eliyle sürünce, bitişip düzeldiler. Gözlerini eliyle silince, açıldılar. Şem’ûn şâha bakıp, bu alâmet peygamberliğe delildir dedi. Sonra; “Ey Îsâ! Meclisimizde

olanlar bu gece evlerinde ne yediler, ne sakladılar, haber ver” dedi. O da hepsini bir bir söyledi. Çamurdan yarasa teklif etti. Onu da yapıp uçurdu. Diğer hastalar için de şifâ istedi. Bütün hastalar sıhhate kavuştu, ölüyü diriltmeyi söyledi. Sam bin Nûh'u tâyin ettiler. Yukarıda anlatıldığı gibi onu da diriltti. Sam, hazret-i Îsâ'nın hak peygamber olduğuna şehâdette bulundu ve ardından yine vefât etti. Şâh ve askerleri, kumandanları bu mûcizeleri görüp, Hazret-i Îsâ'nın, Allah tarafından peygamber olarak, gönderildiğine gönülden inanıp îmân getirdiler.

Habîb'ün-Neccâr:

Îsâ aleyhisselâm havârîlerinden iki kişiyi, Allahü teâlânın emri ile Antakya'ya göndererek, orada yaşayan ve putlara tapan insanları, îmâna dâvet etmeleri için vazife vermişti. Bu emir üzerine Antakya’ya giden elçiler, halkı Allahü teâlâya îmâna, tevhide, dâvet ettiler. Onların bu dâvetleri, Antakya'yı idâresi altında bulunduran kral tarafından da duyuldu. Elçileri yanına çağırtıp görmek istedi. Elçiler kralın yanına geldiklerinde onlara; “Siz kimsiniz?” dedi. Elçiler; “Biz Îsâ aleyhisselâmın elçileriyiz” dediler. Kral putlara tapardı. Elçilere; “Bu şehre niçin geldiniz, maksadınız nedir?” deyince, şöyle cevap verdiler: “Sizi; işitmeyen, görmeyen ve hiç bir şeye kâdir olmayan âciz putlara tapmaktan vazgeçip, her şeye kâdir olan ve her şeyi yaratan Allahü teâlâya îmân ve ibâdet etmeye dâvet için geldik.” dedi. Kral; “Putlarımızdan başka bir ilâh mı vardır?” deyince de; “Evet vardır. Seni ve ilâh diye taptığın putları ve her şeyi yaratan Allahü teâlâdır” diyerek, kralı îmâna dâvet ettiler. Bunun üzerine kral onları hapsettirdi.

Bu hapsedilme hâdisesinden sonra, Îsâ aleyhisselâm, havârîlerinin reîsi olan Şem’ûn'u (radıyallahü anh) da, Antakya'ya gönderdi. Şem’ûn oraya varıp, kendini tanıtmadan ve dikkat çekmeden, kralın yakınlarıyla yavaş yavaş temas kurdu. Onlarla samîmi bir hava içinde görüşüp konuşmaya başladı. Onlar da Şem’ûn'un kral ile temas kurmasını sağladılar. Nihâyet Şem’ûn, kralın muhabbetini kazandı. Bundan sonra hapsedilmiş olan elçileri kurtarmak, kralı ve halkı, Allahü teâlâya îmâna dâvet etmek için faaliyete geçti.

Şem'ûn, krala çok tesir ettiğine iyice kanaat getirdikten sonra, maksadını krala açıkladı. Bunun üzerine kral ve krala bağlı olanlardan bir cemâat îmân ettiler. Halka da tebliğde bulundular. Fakat halk onları yalanlayıp, îmân etmedi. Onlarla mücâdele ettiler.

Diğer taraftan halkın bu îtirâzlarını haber alan, Habîb'ün-Neccâr, şehrin uzağında bulunan evinden koşarak halkın arasına geldi. Bu elçilerin bildirdiğine kendisinin inandığını söyledi. Halka da, îmân etmelerini bildirdi. Fakat dinlemediler. Büyük bir kızgınlıkla, Habîb'ün-Neccâr'ın üzerine yürüyüp, onu şehîd ettiler. Bu hâdiseler, Kur'ân-ı kerîmde Yâsîn-i şerîf sûresinde bildirilmiş olup, meâlen şöyledir: "(Ey Resûlüm!) Onlara (Mekke halkına) o şehir halkının (Antakyalıların) hâlini misâl ver. Hani oraya (Îsâ aleyhisselâmın gönderdiği) elçiler gelmişti. Biz o zaman iki elçi göndermiştik de, bunları tekzip etmişlerdi, yalanlamışlardı. Biz de bir üçüncüsüyle bunları takviye etmiştik. (Bu üç elçi Antakya halkına) şöyle demişlerdi; Gerçekten biz, size, (imana dâvet etmek için) gönderilmiş elçileriz. (Allahü teâlâya îmân ediniz.) (Yâsîn sûresi: 13,14)

Tefsîr-i Kebîr'de ve Tefsîr-i Hazin'de bu âyet-i kerîmeler tefsîr edilirken şöyle buyrulmuştur; Antakya ahâlisi putperest olduğu için, irşada (doğru yol bildirilmeye) muhtâç durumda idi. Bunun için Allahü teâlâ, Îsâ aleyhisselâma, oraya elçi göndermesini emir buyurdu. Bu emir üzerine, Îsâ aleyhisselâm, Antakya ahâlisini îmâna dâvet etmek için, önce iki elçi gönderdi. Rivâyete göre bu elçilerin ismi, Yûnus ve Yahyâ idi. Bunlar Antakya'ya gidip, halkı îmâna dâvet ettiklerinde, halk küfür ve isyân içinde olduğundan, onları yalanladılar, inanmadılar. Onları yalanlayıp, hakâret ve alay etmeleri üzerine, Îsâ aleyhisselâm, emire uyarak üçüncü bir elçi gönderdi. Bu da Şem'ûn idi.

Bu üç elçinin dâveti ve halkın îtirâzı, Kur'ân-ı kerîmde meâlen şöyle bildirilmektedir: "Onlar resûllere (elçilere) dediler ki; "Siz de bizim gibi insansınız, bizden üstün bir meziyetiniz yoktur (ki iddia ettiğiniz gibi bir işle vazifelendirilmiş olasınız). Hem Rahmân (Allahü teâlâ) bir şey indirmemiştir. (Allahü teâlâ âleme ne vahiy, ne risalet, kısaca hiç bir şey göndermemiştir.) Siz yalan söyleyenlerdensiniz." (Yâsîn sûresi: 15)

Antakya ahâlisi, elçileri kendilerine kıyas ederek; “Siz de bizim gibi insansınız, bize risalet, böyle bir vazife gelmedi ki, size gelmiş olsun” dediler. Allahü teâlânın kullarından seçtikleri peygamberlerine vahiy yoluyla emirlerini bildirdiğini kabûllenemediler. Bu sebeple: “Biz sizin söylediklerinize inanmayız” dediler. Elçilerin, onlara verdikleri cevap, Yâsîn sûresi 16 ve 17. âyet-i kerîmelerde meâlen şöyle bildirilmektedir: (Elçiler) dediler ki: “Rabbimiz biliyor ki biz, hakîkaten size gönderilmiş elçileriz. (Biz, Rabbimizin emriyle, Îsâ aleyhisselâmın sizi îmâna dâvet etmek için gönderdiği elçileriz.) Bizim üzerimize düşen vazife apaçık bir tebliğdir. (Sözümüzün doğruluğuna şâhid olarak âmânın gözünü açmak, baras hastalığını tedavi ve hastaları iyileştirmek, ölüyü diriltmek gibi, açık deliller göstermek sûretiyle vazifemiz açık bir tebliğdir.”

Tefsîr-i kebir’de bu âyet-i kerîmelerin tefsîrinde buyruluyor ki: Îsâ aleyhisselâmın dâvet için gönderdiği zâtlar, Antakya halkının kendilerini yalanlamaları sebebiyle bıkkınlık ve gevşeklik göstermediler. Bilakis; “Hakikaten, size (Allahü teâlânın emri ile sizi îmâna dâvet için) gönderilmiş elçileriz” sözlerini ısrarlı olarak tekrarladılar. “Rabbimiz biliyor ki...” diyerek, bu sözlerini yemînle tekîd ettiler, pekiştirdiler. Allahü teâlâ biliyor demek, yemîn yerindedir. Olmamış bir şeyde, bu işin olmadığını bile bile olduğunu kastederek; “Allahü teâlâ biliyor ki, bu iş böyle oldu” demek, îmândan çıkmaya, cezâ ve azâba sebeptir. Çünkü böyle demekle yalan söylemiş ve yalanına hâşâ Hak teâlâyı şâhid tutmak istemiş olmaktadır.

Yukarıda meâli geçen 15. âyet-i kerîmede de bildirildiği gibi, Antakyalılar, vazifeli elçilere; “... Siz de bizim gibi insansınız. Bizden üstün bir meziyetiniz yoktur (ki, iddia ettiğiniz gibi bir işle vazifelendirilmiş olasınız)...” demişlerdi. İşte, elçilerin; “Rabbimiz biliyor ki” sözlerinde. Antakyalıların sözlerine cevap vardır. Yâni; “Allahü teâlâ her şeyi bilir ve her şeye kâdirdir. İşte Allahü teâlâ bizi bu vazife için seçti” dediler.

Îsâ aleyhisselâmın gönderdiği elçiler; “Bizim üzerimize düşen, apaçık bir tebliğdir” demekle, hem kendilerini tesellî ediyorlardı. Yâni; “Biz size tebliğde bulunmak sûretiyle vazifemizi yaptık. Artık biz bunun mes’ûliyetinden, boynumuzdaki bu borçtan kurtulduk” dediler. Hem de Antakya halkını, dâvetleri üzerinde düşünmeye teşvik ettiler. Çünkü “Bizim

üzerimize düşen, apaçık bir tebliğdir" demek, onların bu tebliğ hakkında ve kendi durumları hakkında düşünmelerini icâbettiriyordu. Çünkü bu elçiler, tebliğlerine karşılık olarak onlardan ne bir ücret, ne de bir riyâset (başkanlık, makâm, mevki) istiyorlardı. Onların işleri sâdece tebliğ (insanları îmâna dâvet) ve bunu insanlara anlatmak idi. Bütün bunlar ise akıl sâhiplerini, tefekküre, iyi düşünmeye sevkeden sebeplerden idi.

Yine âyet-i kerîmede, onların yaptıkları dâvet için; "Apaçık bir tebliğ" buyrulmuştur. Bunun bir kaç izâhı vardır:

1- Bu dâvet, mûcize ve burhan (kat'î delil) ile hakkı bâtıldan ayıran bir tebliğdir.

2- Sâdece bir iki kişiye mahsus olmayıp, herkese ulaştırılan bir tebliğdir.

3- Hakkı, hakîkati mümkün ve münâsip olan her yolla izhar eden bir tebliğdir.

İşte böyle tam olarak, şümullü bir tebliğ yapılır da, buna rağmen kabûl etmezlerse o insanlar, elbette ki helâke müstehak olurlar.

"(Antakya ahâlisi) dediler ki; Doğrusu biz, sizin yüzünüzden uğursuzluğa düştük (sizin sebebinizle yağmursuz kaldık). Eğer (bu sözünüzden) vazgeçmezseniz, muhakkak sizi taşlarız (taşla öldürürüz.) Bizden size acıklı bir işkence de dokunur." (Yâsîn sûresi: 18)

Putperest ahâlinin, sizin yüzünüzden uğursuzluğa düştük demeleri, îmân etmek istemedikleri içindir. Böyle söylemeleri, elçilerin kendilerine telkin ettikleri tevhid dînini sevmediklerinden ve bu dîne girmek, nefislerine ağır gelmesinden dolayı idi. Elçilerin; "Rabbimiz biliyor ki, biz, hakîkaten size gönderilmiş elçileriz" diyerek, dâvetlerinde kesin ve doğru söylediklerini bildirmelerine rağmen, inanmayıp, yalan dediler. "Rabbimiz biliyor ki" demeleri bir nevi yemîn olduğundan, onların yalan yere yemîn ettiklerini söylediler. Bunu da uğursuzluk ve kötülüğe alâmet saydılar. "Siz yalancısınız, uğursuzluk ve yalanınızda ısrâr ve yemîn ediyorsunuz. Bu ise yağmurun kesilmesine ve kıtlığa sebep olur. Siz hayra alâmet değilsiniz!"

dediler. Böylece kendilerini saâdete kavuşturmak için îmâna dâvet eden elçileri, kendilerince güyâ suçlu çıkarmak istediler.

Câhillerin âdeti şöyledir ki, hep nefislerinin arzu ettiği şeyleri ararlar. Hevâ ve heveslerine uygun görmedikleri şeyi red ve inkâr ederler. Hattâ bütün hayırları ve saâdetleri içinde toplayan bir şeyi nefslerinin hevâsına ve bozuk isteklerine uymadığı için kabûl etmezler. Evliyânın büyüklerinden Zeyn-ül-mecalis Ebû Mücâhid hazretleri; "Mahlûkâtın en ahmağı nefstir. Çünkü hep kendi aleyhine olan şeyleri ister" buyurmuştur.

İşte bu sebeple, Antakya ahâlisi, elçilere; "Biz sizi sevmiyoruz. Zirâ siz, bizim arzumuzun tersine bir takım şeyler teklif ediyorsunuz. Bize böyle bir tekliften, (iman ediniz demekten) vaz geçin. Eğer bu teklifinizden vazgeçmezseniz, sizi taşa tutarak öldürürüz" dediler. Nefslerinin hevâsına ve taşkın isteklerine uyan azgın insanların âdeti şöyledir ki; maksatlarına kavuşmak için önce çeşitli hîle ve desiselere başvururlar. Böylece, içlerinde bulundurdukları azgınlığı ve kötülükleri gizlemek isterler. Eğer böylece maksatlarına ulaşamazlarsa, zora ve tehdide başvururlar. Nitekim putperest Antakyalılar, Îsâ aleyhisselâmın gönderdiği elçilere karşı bu yola başvurmuşlardır. Size bizden acıklı bir işkence dokunur diyerek, öldürünceye kadar taşlayacaklarını söylemeleri bu sebepledir.

Yâsîn sûresinin 19. âyet-i kerîmesinde bildirildiğine göre, onlar böyle söyleyince, elçiler; "Uğursuzluğunuz beraberinizdedir (batıl inancınızda ve bozuk amelinizdedir.) Size nasîhat edilirse bunu uğursuzluk sayacak ve küfrünüzde devam mı edeceksiniz? Doğrusu siz haddi aşmış bir kavimsiniz" dediler."

Antakya ahâlisi, kendilerini saâdete kavuşturmak isteyen elçiler ile inâdçı bir mücâdeleye girdiler ve aslâ dinlemediler. Netîcede onları taşlayarak öldürmeye karar verdiler. Bu kararlarını, daha önce elçilerle görüşüp îmân eden, Habîb'ün-Neccâr işitmişti. Şehrin en uzak bir yerinde olan evinden çıkıp, sür'atle koşarak, îmân etmeyenlerin, elçiler ile mücâdele etmekte oldukları yere geldi. Halka, böyle bir işten vazgeçip, onlara inanmalarını söyledi. Bu husûs, Kur'ân-ı kerîmde meâlen şöyle bildirildi: "Bir adam (Habîb'ün-Neccâr) şehrin tâ ucundan (kenarından) koşarak geldi. Ey

kavmim! Uyun bu gönderilen elçilere dedi. Uyun sizden hiç bir ücret istemeyen o kimselere... Onlar hidâyet üzeredirler. (Onlara uyunuz ki, tebliğ etmeleri ve sakındırmalarından dolayı, sizden bir ücret istemiyorlar. Onlar sizi dünyâ ve âhıret hayrına dâvet etmektedirler. Layık olan şey, onlara ittibâ etmeniz, tâbi olmanızdır.) (Yâsîn sûresi: 20, 21)

Habîb'ün-Neccâr böyle deyince, putperest halk; "Yoksa sen, bizim dînimize muhâlefet edip, bu elçilerin dînine mi tâbi olursun? Bizim ilâhlarımıza tapmayıp, onların ilâhına mı ibâdet ediyorsun?" dediler. Bunun üzerine meâlen şöyle cevap verdiği, Yâsîn sûresinde bildirilmektedir: "Bana ne oldu ki, beni yaratan Allahü teâlâya ibâdet etmeyeyim? Siz (öldükten sonra) O'na döndürüleceksiniz. (Allahü teâlânın huzûrunda küfrünüzün, bâtıl amellerinizin cezâsını göreceksiniz.) Ben, Allah'tan başkasını (putları) tanrı edinir miyim? Eğer Allahü teâlâ bana bir zarar yapmak dilerse, onların (putların) şefâati bana hiç bir fayda vermez ve onlar beni kurtaramazlar. Eğer ben, Allahü teâlâdan başkasına ibâdet edersem, apaçık bir hüsrân, sapıklık içinde olurum. (Zirâ fayda ve zarar vermeye kâdir olmayan şeylere yâni putlara tapmak, her şeye kâdir olan Allahü teâlâya inanmamak ve O'na ibâdet etmemek apaçık bir sapıklıktır.)" (Yâsîn sûresi: 22-24)

Habîb'ün-Neccâr, kavminin inkâr içinde olduğunu görünce, onlara karşı ifâde tarzı çok üstün olan bir hitapla konuştu. Böylece, insanı yoktan yaratanın Allahü teâlâ olduğunu ve insanın öldükten sonra yeniden dirileceğini, dünyâda yaptıklarının hesâbını vereceğini anlatmak istedi. İnsanın yaratılmasının bir nîmet olduğuna, bu nîmete şükür gerektiğine işâret etti. Bu şükrün de, insanın, Allahü teâlâya îmân ve ibâdet etmesi ile olacağını belirtti. "Bana ne oldu ki, beni yaratan Allahü teâlâya ibâdet etmeyeyim" diyerek, kabahati kendine nispet etmek tarzıyla hitâb etmesi, aslında kavmini uyarmaktır. Bu söz; "Neden sizi yaratan Allahü teâlâya îmân ve ibâdet etmiyorsunuz da mânâsız ve âciz putlara tapıyorsunuz?" demektir. Kendine nispet ederek konuşması, dinleyenlerin kızgınlığını teskin etmek maksadından dolayı idi. Bu hitap ve ifâde tarzıyla, yaradılışı ve ölümü, dünyâ ve âhıretin hâllerini kısaca anlattı.

Fahreddîn-i Razî hazretleri, Tefsîr-i Kebîr'inde Allahü teâlâya yapılan ibâdetin üç derece olduğunu kaydederek şöyle buyurmuştur.

1- İbâdeti, sâdece ve sâdece Allahü teâlânın rızâsı için yapmak. Başka bir şey düşünmemek. İster çeşitli nîmetlere kavuşmuş olsun isterse kavuşmamış olsun, insanın her halükarda vazifesinin kulluk olduğunu düşünerek kulluk yapmasıdır. Bu hal, ibâdetin en üstün derecesidir.

2- Allahü teâlânın verdiği nîmetleri düşünerek ve bu nîmetlerin şükrünü edâ etmek maksadıyla ibâdet etmektir. Bu, kullukta orta derecedir.

3- Allahü teâlânın kahrını ve gadabını düşünerek ve bundan korkarak ibâdet etmektir. Bu hâl ise ibâdette aşağı derecedir.

Habîb'ün-Neccâr, kavmini ikaz edip, gelen elçileri dinlemelerini ve Allahü teâlâya îmân etmelerini söyledikten sonra, kendisinin Allahü teâlâya îmân ettiğini şöyle bildirmiştir: “Şüphe yok ki ben, (sizi yaratan) Rabbinize (Allahü teâlâya) îmân ettim. İşte bunu benden duyun. (Gelin nasîhatlerimi dinleyin.) (Yâsîn sûresi: 25) Habîb'ün-Neccâr bu sözleri söyleyince, bunu işiten putperest halk, hep birden hücûm edip, taşa tutarak onu şehîd ettiler. Bir rivâyete göre de, ayakları altına alıp üzerinde tepinmek sûretiyle şehîd etmişlerdir. Habîb'ün-Neccâr, şehîd edilmek üzere iken de; “Yâ Rabbî! Kavmime hidâyet ver” diyerek duâ ediyordu. O şehîd edilince, Allahü teâlâ tarafından rûhuna hitâben; “Haydi gir Cennet’e” buyruldu.

Bu husûsta Yâsîn sûresinin 26 ve 27. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: “(Bütün nasîhatlerine rağmen kavmi onu şehîd ettiler. Şehit edilince, Hak teâlâ tarafından onun rûhuna hitâbedilerek;) Haydi gir Cennet’e denildi. (Onun rûhu) dedi ki: Ne olurdu, kavmim, Rabbimin beni bağışladığını, Cennet’le ikrâm edilenlerden kıldığını bilselerdi. (Böylece küfürden vazgeçip, îmân etselerdi ve böyle nîmeti kazanmaya rağbet etselerdi.)”

Tefsîr-i Mazharî’de bildirildiğine göre; Allahü teâlâ onun rûhuna böyle hitâb buyurdu. Diğer şehidler gibi, Cennet’e girmesine izin vererek, ona ikrâmda bulundu.

Beydâvî tefsîri’nin Şihâb hâşiyesinde buyruluyor ki: “Şehidlerin rûhları Cennet’te dolaşırlar. Onlar kabirlerinde diridirler. Cennet’teki makâmlarını görürler.”

Meşhûr ve mûteber tefsîrlerde şöyle bildirildi: Habîb'ün-Neccâr şehîd edilince, rûhuna hitâben; “Haydi gir Cennet’e” denildikten sonra o, kavminin kendi hâlini bilmelerim temenni etti. Böyle bir temennide bulunması, kavminin küfür ve inkârdan dönüp tevbe etmelerini, şiddetti kızgınlık zamanında sâlih kimselerin yaptıkları gibi yapmalarını, yâni düşmanlarına bile acıyıp, merhamet göstermelerini ve bu husûsta kendisine benzemelerini teşvik içindir. Nitekim o, kavmi kendisini öldürdükleri esnada bile, onlara acıyıp; “Yâ Rabbî! Kavmime hidâyet ver” diye duâ etmiştir.

Habîb'ün-Neccâr'ın kabrinin Antakya'da olduğu rivâyet edilmiştir.

Allahü teâlâ, îmân etmeyen ve Habîb'ün Neccâr'ı şehîd eden putperest kavme gadab edip, cezâlarını hemen verdi. Cebrâil aleyhisselâmın sayhası ile hepsi helâk oldu. Kur'ân-ı kerîmde meâlen şöyle buyruldu: “Ondan (Habîb'ün Neccâr'ın, kavmi tarafından şehîd edilmesinden) sonra, kavminin üzerine gökten (onları helâk edecek meleklerden) bir ordu indirmedik, indirecek de değildik. (Helak edilişlerine sebep) yalnız bir sayha (Hazret-i Cebrâil'in sayhası) oldu, hemen sönüverdiler (ölüp gittiler). Daha önce yaşayan ümmetlerden, Semûd kavmi ve Şuayb'ın (aleyhisselâm) gönderildiği ümmet de Cebrâil aleyhisselâmın sayhası ile helâk edilmişlerdi. Cebrâil aleyhisselâm, Antakya ahâlisini helâk etmek üzere emir alıp bir sayha edince, hepsi ölüp yere seriliverdiler. Bu husûsu bildiren âyet-i kerîmede; “Hemen sönüverdiler” buyrulmasında, Cebrâil aleyhisselâmın sayhası ile birlikte hiç te’hir edilmeden sür’atle helâk edildiklerine işâret vardır.

Bu sayha ile helâk edilenler, parlak bir ateşe, helâk edilmeleri de ateşin sönüşüne benzetilmiştir. Canlı kimse parlak bir ateş gibidir. Canlı kimsede tabii bir harâret vardır. Bu harâret arttığı, çoğaldığı zaman, insandaki gadab ve şehvet hâlleri de artar. İşte Habîb'ün Neccâr'ın kavminde de gadab ve şehvet hâlleri pek fazla idi. Çünkü aşırı gadab ve hiddetleri sebebiyle, kendilerine nasîhatte bulunan mü’min bir zâtı şehîd ettiler. Şehvetlerine, arzu ve isteklerine o kadar düşkün idiler ki, bir anlık, bir göz açıp kapayıncaya kadarlık bir lezzeti, tadı tadabilmek için ebedî azâbı yüklenmişlerdi. İşte onlar, arzu ve isteklerini yerine getirmekte ve

gadablarında pek şiddetli oldukları için, sanki yanan bir ateş gibi idiler. Yine onlar o kadar kibirli idiler ki, sanki topraktan değil de ateşten yaratılmışlardı. Nitekim iblis de; "Âdem aleyhisselâm topraktan, ben ise ateşten yaratıldım. O hâlde ben ondan daha üstünüm" demişti de bu kibri yüzünden Hazret-i Âdem'e secde etmemiş, Allahü teâlânın emrine karşı çıkmış, bu sebeple de, Allahü teâlânın rahmetinden kovulmuştu.

İşte Antakya ahâlisi de, gadablarının şiddeti sebebi ile Habîb'ün Neccâr'ı şehîd ettiler. Şehvetlerine, nefslerinin nevasına pek ziyâde dalmış olduklarından, hevâ ve heveslerine tâbi olarak hak ve doğru sözü dinlemediler. Kendilerine gelen elçiler ve bu elçileri dinleyip, söylediklerini kabûl etmelerini söyleyen Habîb'ün Neccâr, onların dünyâ ve âhıret saâdetine kavuşmalarını istemişti. Fakat ne var ki, nefslerinin isteklerine uymaları ve isyânları sebebiyle helâk edildiler ve bir anda sönüp gittiler. Kur'ân-ı kerîmde bunların helâk edilişi beyân edildikten sonra, meâlen şöyle buyruldu:

"Ey (îmân etmeyen) kullar üzerine çöken büyük hasret, nedamet! Zirâ (bu îmân etmeyenler), her ne zaman kendilerine bir peygamber geldiyse onlar muhakkak o peygamberi alaya alırlardı." (Yâsîn sûresi: 30) Hasret tabiri, bahsedilen zamanın ve hâlin, hasret, nedamet, gam ve hüznü icâbettiren bir hâl veya zaman olduğunu muhatabın zihninde yerleştirmek ve onu ikaz içindir. Çünkü Araplar, bu zamanın veya hâlin nedamet ve hüzün zamanı olduğuna kuvvetli bir şekilde delâlet etmesi için tembih, ikaz ve dikkati çekmek olarak; "Ey hasret! Ey aceb (taaccüb)! tabirini kullanırlar.

Bâzı âlimler, bu âyet-i kerîmede Allahü teâlânın; "Onların işlediklerinin kendileri aleyhine olduğunu, bunun pek büyük ve çok vahim bir suç olduğunu bildirmektedir" demişlerdir. "Ey kullar üzerine çöken hasret..." sözünü söyleyenin Allahü teâlâ olduğu bildirildiği gibi, söyleyenin melekler veya müslümanlar olduğu da haber verilmiştir. Fahreddîn-i Razî hazretlerinin bildirdiğine göre, âyet-i kerîmede geçen "kullar" ile murâd, sayha ile helâk edilen Antakya halkıdır. Yâhud bütün kâfirlerdir.

Dünyâda iken îmân etmeyip isyân içinde yaşayan ve küfür üzere ölen âsî insanların dehşetli hâllerine herkes esef edecektir. Çünkü kendilerini dünyâ

ve âhıret saâdetine kavuşturmak için hâlisane nasîhatler yapan resûlleri alaya alan ve dâvetlerini kabûl etmeyenlerin hâli esef vericidir. Küfürde, îmân etmemekte ısrâr göstermekten daha büyük bir cinayet yoktur. Bu hâl, herkesi büyük bir üzüntüye sevkeder. Kur'ân-ı kerîmde beyân buyrulan bu hâdise, îmân etmemekte ısrâr eden Mekke müşriklerine bir uyarma ve ibrettir. Peygamberimiz Muhammed aleyhisselâm, müşriklere; putlara tapmaktan vazgeçip, Allahü teâlâya îmân ederek müslüman olmalarını söyleyince, alaya almışlar ve îmân etmemişlerdir. Onların bu hâline misâl olarak bildirilen Antakya ahâlisinin hâli ve helâk edilişleri beyân edildikten sonra, meâlen şöyle buyruldu: “(Ey habîbim! Mekke ehli seninle alay ve dînini inkâr ederler de) bilmezler mi ki, onlardan önce nice kavimleri helâk ettik. Onlardan hiç biri dünyâya geri dönmezler. (Mekke ehli onlardan ibret almaz mı? Ümmetlerin) hepsi (kıyâmet gününde) toplanıp huzûrumuza getirileceklerdir. (Her biri amelinin karşılığını elbette görecektir.) (Yâsîn sûresi: 31, 32)

Îsâ aleyhisselâmın ref’i (göğe çıkarılması):

Îsâ aleyhisselâm, İsrâiloğullarına gönderilen bir peygamberdir. İsrâiloğulları daha önce kendilerine Mûsâ aleyhisselâmın getirdiği hak dîne uymakta gevşeklik gösterdiler. Pek çok îtirâzda bulundular, hattâ doğru yoldan tamâmen ayrıldılar. Mûsâ aleyhisselâmdan sonra da nebîler gönderildi. Bu nebîler, İsrâiloğullarını Mûsâ aleyhisselâmın bildirdiği dîne uymaları için uyarıp, tebliğde bulundular. İsrâiloğulları bunları dinlemediği gibi, pek çoğunu da şehîd ettiler, İsrâiloğullarının bütün bu isyânları ve azgınlıkları; bâzan zulüm ile öldürülmelerine, bâzan da esir edilip zillet içinde yaşamalarına sebep oldu.

Îsâ aleyhisselâma peygamberliği bildirildiği sırada da İsrâiloğulları dağınık bir şekilde ve zillet içinde yaşıyorlardı. Hattâ kendilerini kurtaracak bir peygamber bekliyorlardı. Bekledikleri bu peygamberin, mücâdeleci, tuttuğunu koparan, çok şiddetli, kavgacı, yahudileri diğer milletlerin esâretinden kurtaracak olan bir şahsiyet olmasını umuyorlardı. Îsâ aleyhisselâm, onları hidâyete kavuşturmak için gönderilip,

vazifelendirilince, İsrâiloğulları ona inanmadılar. Onu çok yumuşak buldular.

Kurtarıcı olarak gelen Îsâ aleyhisselâm, dünyâda sulh ve selâmet hisleri yerleştirmeye, insanları birbirleriyle barıştırmaya çalıştı. Yahudilere, sapık yolda olduklarını ve bundan dönmelerini söyledi, ibâdet olarak yaptıkları şeylerin gerçek ibâdet olmadığını ve ahlâklarının bozukluğunu bildirdi. Kendisine tâbi olmalarını ve sâdece gösterdiği yolun doğru olduğunu söyledi. Îsâ aleyhisselâma inanmayan yahudiler, sonunda onu öldürmeye kalkıştılar. Fakat Allahü teâlâ, Îsâ aleyhisselâmı diri olarak semâya kaldırdı.

Yahudilerin, Îsâ aleyhisselâmı öldürmeye teşebbüsleri ve Îsâ aleyhisselâmın semâya kaldırılmasının keyfiyeti husûsunda farklı rivâyetler vardır:

İbn-i Abbâs'dan şöyle rivâyet edilmiştir: Yahudilerden bir cemâat, Îsâ aleyhisselâm ve annesi Hazret-i Meryem'e dil uzattılar. Îsâ aleyhisselâm bunu duyunca onlar hakkında; "Allah'ım! Sen benim Rabbimsin. Sen beni "Ol" kelimen ile yarattın. Bana ve anneme dil uzatanlara lânet eyle" diye bedduâda bulundu. Allahü teâlâ, onun bu duâsını kabûl eyledi. Hazret-i Îsâ'ya ve annesine dil uzatanları maymun ve domuza çevirdi. Bu durumu gören yahudiler, hâdiseyi aralarında görüştüler. Hepsi Hazret-i Îsâ'yı öldürmek üzere anlaştılar. Hazret-i Îsâ'yı aramaya başladılar. Îsâ aleyhisselâmın havârîlerinden biri olan Yehuda (Judas), birkaç kuruş karşılığı Îsâ aleyhisselâmın yerini onlara haber verdi. Îsâ aleyhisselâmı yakalamak için yahudilerle beraber eve girince, Allahü teâlâ, Yehuda'yı Îsâ aleyhisselâma benzetti. Yahudiler de, onu Îsâ aleyhisselâm diye yakaladılar, öldürüp astılar. Îsâ aleyhisselâm da göğe kaldırıldı. Bu sırada 33 yaşında idi.

Hıristiyanlar, Îsâ aleyhisselâmın haça gerilip, orada öldüğüne, fakat sonra dirilip göke çıktığına; müslümanlar ise, Îsâ aleyhisselâmın haça gerilmediğine, doğrudan doğruya göke kaldırıldığına inanırlar.

Yahudiler, Îsâ aleyhisselâma benzetilen şahsı yakalayıp, Îsâ aleyhisselâm diye öldürdükten sonra; "Eğer bu Îsâ (aleyhisselâm) ise, bizim arkadaşımız nerede? Şâyet, bu bizim arkadaşımız ise, Îsâ aleyhisselâm nerede?" dediler.

İşte bu, yahudilerin Îsâ aleyhisselâm hakkındaki ihtilaflarıdır. Bu husûsta şüpheye düştüler. “Yüzü ona benziyor, bedeni o değil” dediler.

Bu husûsta, Kur'ân-ı kerîmde Tevrât'ı değiştiren İsrâiloğullarının inkârları ve isyânları sebebiyle lânete uğradıkları meâlen şöyle bildirildi: “Bu, (onları lânetlememiz) bir de inkârlarından, Meryem'e büyük iftirâda bulunmalarında, Allah'ın resûlü Meryem oğlu Îsâ'yı; öldürdük demelerinden ötürüdür. Yoksa onu öldürmediler ve haça germediler. Fakat onlara öyle göründü. (Onlardan biri Îsâ (aleyhisselâm) şeklinde kendilerine gösterildi ve bu adam öldürüldü.) Bu husûsta ihtilaf edenlerin bilgileri ancak zan etmekten ibârettir.

Onu asmadılar, onu öldürmediler. (Onların Îsâ aleyhisselâmı öldürmeleri, iddia ettikleri gibi, aslâ meydana gelmemiştir. Veya onların, onu öldürmeleri, kendileri yanında kat’î olarak sabit değildir. Onların; “Biz Îsâ'yı öldürdük” demeleri zan iledir. Fakat bu bir hakîkat değildir. Yâhud onlar öldürdükleri şahsın Îsâ aleyhisselâm olduğunu kat’î bir şekilde bilip öldürmemişlerdir.” Bilakis, Allahü teâlâ, onu kendi katına yükseltti.

Allahü teâlâ her şeye kâdirdir, (yahudilerden intikâmını alır. Dilediği şeyde O'na kimse mâni olamaz.) Hakîmdir, (yahudiler üzerine lânet ve gadabı ile hükmetti. Nitekim onlara Yentıyûnus bin Esbisyanûs Rûmî'yi musallat etti. O, pek çok yahudiyi topluca öldürdü. Yâhud Îsâ aleyhisselâmı yahudilerden kurtarıp, onu kendi katına yükseltmesine dâir tedbirinde hikmet sâhibidir.)” (Nisâ sûresi: 157, 158)

Îsâ aleyhisselâmın diri olarak göke çıkarılması husûsunda Âl-i İmrân sûresinde de şöyle buyrulmaktadır: “Yahudiler (Îsâ aleyhisselâmı öldürmek için) hîleye saptılar. Allah da (Îsâ aleyhisselâmı göke kaldırmak ve hîlekârlardan birini Îsâ aleyhisselâm gibi gösterip, yine kendilerine öldürtmek sûretiyle onlara) mukabele etti, cezâ verdi. Allahü teâlâ (hile yapanlara, umulmayan yerden cezâ vermeye) onlardan daha kâdirdir. O zaman Allahü teâlâ buyurdu ki: “Yâ Îsâ! Muhakkak ben, seni yerden (en mükemmel şekilde) alıp meleklerin makâmına yükselteceğim. Seni (ecelin bitince) öldürecek olan benim. Seni (sana kasteden) kâfirlerin arasından çıkaracağım, onların şerlerinden kurtaracağım. Senin dînine tâbi olanları,

kıyâmet gününe kadar küfredenlerin (inkâr edenlerin) üstünde tutacağım. Sonra (ahirette) dönüşünüz (yani, Îsâ aleyhisselâm, ona îmân edenler ve inkâr edenlerin dönüşü) de yalnız banadır. O vakit aranızda, ihtilaf ettiğiniz şeyde (Îsâ aleyhisselâmın durumuna dâir, hak olan şeyde) hükmü ben vereceğim.

O kâfirlere gelince, ben onları dünyâda da âhırette de en şiddetli bir azâb ile (dünyâda kat'î, esirlik, cizye ve zillet ile âhırette Cehennem azâbı ile) cezâlandıracağım ve onları azâbdan kurtarmak için (azabımıza mâni olacak) hiç bir yardımcıları yoktur. Fakat îmân edip, sâlih amel işleyenlere gelince, Allah onların hayır amellerinin sevâbını (mükâfatını) noksansız olarak verecektir. Allah zâlimleri sevmez (kâfirlere merhamet etmez, merhamet etmeyince, onlara azâb eder). (Âl-i İmrân sûresi: 54-57)

Fahreddîn-i Razî (rahmetullahi aleyh); "Yahudiler hîle yaptılar. Allahü teâlâ onlara mukabelede bulundu ve cezâ verdi..." meâlindeki bu âyet-i kerîmeyi tefsîr ederken şöyle buyurdu: Yahudilerin mekri (hilesi), Îsâ aleyhisselâmı öldürmeye kastetmeleridir. Onların bu mekrine, Allahü teâlânın ne ile mukabele buyurduğu, onları ne ile cezâlandırdığı hakkında şunlar bildirilmiştir:

1- Yahudilerin Îsâ aleyhisselâmı öldürme teşebbüsleri üzerine, Allahü teâlâ Îsâ aleyhisselâmı göke yükseltti. Bu şöyle olmuştur: Yahudilerin Îsâ aleyhisselâmı öldürmeye kastettikleri sırada, Cebrâil aleyhisselâm bir an bile Îsâ aleyhisselâmdan ayrılmıyordu. Nitekim âyet-i kerîmede; "Biz onu Rûh-ul-kuds (Cebrâil aleyhisselâm) ile te'yid ettik" (Bakara sûresi: 253) buyrulmuştur. İşte, yahudilerin bu teşebbüsleri üzerine, Cebrâil aleyhisselâm Îsâ aleyhisselâma çatı penceresi olan bir eve girmesini söyledi. Îsâ aleyhisselâm böyle bir eve girince, Cebrâil aleyhisselâm onu bu evden göke çıkardı. Yehuda, Îsâ aleyhisselâm gibi gösterildi. Îsâ aleyhisselâm diye o yakalandı ve haça gerildi. Orada hazır bulunanlar üç fırkaya (gruba) ayrıldılar. Onlardan bir fırka; "Îsâ aramızda Allah idi. Şimdi gitti", diğer fırka; "Îsâ aleyhisselâm, Allahü teâlânın oğlu idi", öbür fırka ise; "Îsâ aleyhisselâm, Allahü teâlânın kulu ve resûlüdür. Hak teâlâ semâya (göke) kaldırmak sûretiyle ona ikrâm ve ihsânda bulundu" dediler. Bu fırkalardan her birinin müstakil cemâati vardır. Ancak itikatlarının

bozukluğu sebebiyle, ilk iki fırka kâfir olup, îtikâdlarının düzgünlüğü sebebiyle üçüncü fırka mü'min kalmıştır.

Hülasa, Allahü teâlânın onların mekrine mukabelesi; Îsâ aleyhisselâmı göke kaldırması ve onlara Îsâ aleyhisselâma zarar vermeye imkân vermemesi ile olmuştur.

2- Havâriler 12 kişi idiler. Onlar bir evde toplanmışlardı. İçlerinden birisi münâfıklık etti. Yahudilere, Îsâ aleyhisselâmın bulunduğu yeri gösterdi. Allahü teâlâ, onu, yahudilere Îsâ aleyhisselâm gibi gösterdi. Îsâ aleyhisselâmı ise göke kaldırdı. Onlar da o münafığı, Îsâ aleyhisselâm diye yakaladılar, haça gerdiler. İşte Allahü teâlânın onların mekrine mukabelesi böyle olmuştur.

3- Muhammed bin İshâk (rahmetullahi aleyh) şöyle anlattı: Yahudiler, Îsâ aleyhisselâmın göke kaldırılmasından sonra, havârîlere pek çok eziyet ve işkence yaptılar. Onlara güneşte eziyet ettiler. Fakat havârîler bütün bu eziyetlere sabır ve tahammül gösterdiler.

Âl-i İmrân sûresinin 55. âyet-i kerîmesinde geçen "müteveffîke" lâfzı sıfat olup, seni öldüreceğim mânâsına değildir. Bir hıristiyan papazın hazırlamış olduğu ve Beyrut'ta katolik matbaasında basılan Arapça El-Müncid lügat kitabında (teveffâ) kelimesine; "Hakkını tam olarak almak" mânâsı verilmiştir. Şânına lâyık olanı vermek demektir. Öldürmek mânâsına mecazen kullanılmaktadır. Yâni bu âyet-i kerîmenin meâli; "Ben, senin şânına lâyık olanı yaparım, meleklerin makâmına yükseltirim" demektir. Allahü teâlâ dilerse yükseltir. Allahü teâlâ, Îsâ aleyhisselâmı yükseltmeyi dilemiş ve yükseltmiştir. Yahudiler tarafından öldürülmesini dilememiş ve çarmıha başkasını gerdirmiş, Hazret-i Îsâ'yı öldürtmemiştir. Bunun için bâzı tefsîr âlimleri "teveffî" kelimesine "almak" mânâsını verip; "Yahudilerin katlinden hıfzetmek için, yerden seni kâmilen alır kabzederim" meâli ile tevil etmişlerdir.

Kurtubî tefsîrinde bu âyet-i kerîme tefsîr edilirken şöyle buyrulmuştur: Dahhak ve Ferrâ; "Ben seni yerden (en mükemmel şekilde) alıp..." meâlindeki âyet-i kerîmede "teveffî" kelimesi ile "râfî" yâni yükseltmek

kelimesi arasında takdim te’hir vardır. Çünkü bu iki kelime arasındaki “vav”, tertipi gerektirmez. Takdim te’hire göre mânâ şöyledir: “Seni, îmân etmeyip küfredenlerin arasından, tertemiz olarak kurtarıp meleklerin makâmına yükselteceğim. Yeryüzüne indirilmenden sonra da (ecelin gelince) vefât ettireceğim.”

Bu husûsta Hasen-i Basri hazretleri ve İbn-i Cüreyc (rahmetullahi aleyhima) şöyle buyurmuşlardır: Teveffînin mânâsı, “Seni ölmeden yeryüzünden alıp semâya yükseltirim” demektir. Nitekim Arapça'da; “Falan kimseden malımı teveffî ettim” demek, malımı aldım demektir. Bu bakımdan “teveffî” kelimesi öldürmek mânâsına değil, almak mânâsınadır... İbn-i Zeyd de; Teveffî, kabz yâni almak mânâsınadır. Teveffî ve yükseltme birlikte olmuştur. Îsâ aleyhisselâm ölmemiştir, diridir buyurdu.

Rebî' bin Enes de; “Teveffî, uyku ölümüdür, yâni uyumak, uyutmak mânâsınadır” buyurmuştur. Nitekim En’âm sûresi 60. âyet-i kerîmesinde bu kelime; uyutmak, uyutarak ölü gibi yapmak mânâsında geçmektedir. Çünkü uyku, ölümün kardeşidir yâni ölüme benzer. Peygamber efendimize (sallallahü aleyhi ve sellem) “Cennet’te uyku var mıdır?” diye sorulunca; “Hayır, uyku ölümün kardeşidir. Cennet’te ise ölüm yoktur” buyurdu. Bu husûsta sahih olan kavl, Hasen-i Basri'nin (rahmetullahi aleyh) ve İbn-i Zeyd'in (radıyallahü anh) buyurdukları gibi olup, şöyledir: “Allahü teâlâ Îsâ aleyhisselâmı diri olarak göke kaldırmıştır. Göke çıkarılırken vefât ettirilmemiş ve uyutulmamıştır. Bu kavl, Taberî'nin tercihidir.”

Rûh-ul Beyân tefsîrinde, Hasen-i Basri'nin (rahmetullahi aleyh) şöyle buyurduğu kaydedilmiştir. Allahü teâlâ, Îsâ aleyhisselâmı semâya kaldırdı. Semâ, Allahü teâlânın ihsân ve ikrâm mahallidir. Meleklerin mekânıdır. Orada Allahü teâlâdan başka hiç bir kimsenin hükmü geçerli değildir. Bu sebeple, Îsâ aleyhisselâmın böyle bir mekâna kaldırılması, Allahü teâlâya kaldırılmak gibi oldu. Çünkü bu mekânda Allahü teâlâdan başkasının hükmü cereyan etmez.

Yine Rûh-ul-Beyân’da Îsâ aleyhisselâmın semâya kaldırılmasındaki hikmet şöyle bildirilmiştir: “Îsâ aleyhisselâm, Allahü teâlânın kelimesi olduğu için, meleklerin onunla beraber bulunmak sûretiyle, ondan bereketlenmelerini,

faydalanmalarını murâd buyurmuştur. Nitekim melekler, Âdem aleyhisselâm ile beraberlikleri sırasında ondan isimleri ve çeşitli ilimleri öğrenmek sûretiyle bereketlenmişlerdi.”

Yahudilerin, Îsâ aleyhisselâmı öldürüyoruz zannederek, ona benzetilen birini öldürmeleri ve onu çarmıha germe hâdisesi, o zaman Rum imparatoru tarafından duyuldu. Yahudiler, o Rum imparatoruna bağlı idiler. Rum imparatoruna şöyle denildi: “İsrâiloğullarından birisi çıktı. Kendisinin Allahü teâlânın resûlü olduğunu haber verir, ölüleri diriltir, abraş ve ekmehi (anadan doğma körü) iyileştirirdi. Fakat şimdi o öldürüldü.” Bunun üzerine Rum imparatoru; “Haberim olsa idi, onun öldürülmesine mâni olurdum” dedi. Ve havârîleri yahudilerin arasından çekip aldı. Havârîlere Îsâ aleyhisselâm hakkında sordu. Onlarda, Îsâ aleyhisselâmın ahvâlini olduğu gibi anlattılar. İmparator, Îsâ aleyhisselâmın dînine tâbi oldu. Yahudilerin haça gerdikleri şahsı indirip, gözler önünden kaldırdı. Onun asıldığı haça, hürmette bulundu. Onu muhâfaza etti. Sonra İsrâiloğulları ile muhârebe etti. Onlardan pek çok kimse öldürdü. İşte Rumlar arasında nasrânîlik böyle zuhûr etti. Rum imparatorunun ismi Tabârîs idi. O, böylece nasrânî oldu. Ancak nasrânîliğini belli etmedi. Bundan sonra gelen Maltîs ismindeki imparator, Îsâ aleyhisselâmın göke yükseltilmesinden 40 sene sonra Beyt-ül-Makdis'e hücûm etti. Pek çok kimseyi öldürdü ve esir etti. Şehirde taş üstünde taş bırakmadı. Bu hâdiseden sonra, Kureyza ve Nadr isimlerindeki yahudi kabîleleri buradan çıkıp, Hicaz'a gittiler. İşte bütün bunlar, Allahü teâlânın Îsâ aleyhisselâmı yalanlamaları ve öldürmeye kastetmelerine karşılık yahudilere verdiği cezâlardır.

Hazret-i Îsâ'nın son günleri hakkında Barnabas İncîl’i aşağıdaki bilgiyi veriyor: “Roma askerleri Îsâ aleyhisselâmı yakalamak için evden içeri girdikleri zaman, cenâb-ı Hakk'ın emriyle Kerubiyyun (dört büyük melek) Cebrâil, İsrâfil, Mikâil ve Azrâil aleyhimesselâm onu kucaklayıp pencereden çıkararak göğe kaldırdılar. Romalı askerler kendilerine kılavuzluk eden Yehuda'yı (Judas'ı); “Sen Îsâ'sın!” diye yakaladılar. Bütün inkârına, bağırıp çağırmasına, yalvarmasına rağmen, sürükleye sürükleye hazırlanmış olan çarmıha götürüp astılar.

Daha sonra hazret-i Îsâ, annesi Meryem ve havârîlerine göründü. Meryem'e; “Anneciğim, görüyorsun ki ben asılmadım. Benim yerime hâin Yehûda haça gerildi ve öldü. Şeytandan sakının! Çünkü o, dünyâyı süsleyerek aldatmak için her şeyi yapacaktır. Gördüğünüz ve duyduğunuz şeyler için sizi şâhid yapıyorum” dedi. Ondan sonra inananları koruması ve günâhkârların nedamet getirmesi için Allahü teâlâya duâ etti. Şakirdlerine yâni havârîlere dönerek; “Allahü teâlânın nîmeti ve rahmeti sizinle olsun” dedi. Bundan sonra dört büyük melek onu şakirdlerinin ve anasının gözü önünde tekrar semâya kaldırdılar.) (Bâb: 215-222)

Îsâ aleyhisselâmın gökten indirilmesi:

Îsâ aleyhisselâm kıyâmet yaklaşınca, Şam'daki Ümeyye Câmii minaresine inecek ve kırk sene yaşayacaktır. Bu zaman zarfında, İslâmiyeti yayacak ve Mehdî aleyhisselâm ile buluşacak evlenip çocukları olacaktır. Sonra Medîne'de vefât edip, Peygamber efendimizin medfûn bulunduğu Hücre-i seâdete defnolunacaktır.

Îsâ aleyhisselâm, gökten indirildiği zaman, İslâmiyete uyup, kendi ictihâdı ile hüküm çıkaracaktır. İchtihad ile çıkaracağı bütün ahkam, Hanefî mezhebindeki ahkama benzeyecek, yâni İmâm-ı âzam’ın ictihâdına uygun olacağını büyük âlim Muhammed Pârisâ hazretleri bildirmektedir.

Kur'ân-ı kerîmde Zühruf sûresi 61. âyet-i kerîmesinde meâlen şöyle buyruldu: “Gerçekten o (Îsâ'nın nüzûlü) kıyâmet için (yaklaştığını bildiren) bir beyândır, alâmettir. Onun için, o kıyâmetin geleceğinde sakın şüphe etmeyin de, benim şeriatime tâbi olun. İşte bu biricik doğru yoldur.”

İmâm Ahmed'in râvîleri ile Ebû Hüreyre’den, onun da bizzat Resûlullah'tan bildirdiği hadîs-i şerîfte şöyle buyruldu: “Peygamberlerin babaları bir, dinleri (nin furû'u ayrı, esası) bir, anneleri ayrıdır. Ben, Meryem oğlu Îsâ'ya (aleyhisselâm) herkesten lâyıkım. Çünkü benimle onun aramızda peygamber yoktur. Kıyâmete yakın o inecektir. Onu görünce şu hâlleri ile tanıyın: Orta boylu, kırmızı beyaz tenli, düz (kıvırcık olmayan) saçlıdır. Yaş olmasa da saçı ıslak gibidir. İki asâsı (küçük bastonu) olur. Salîbi (haçı)

kırar, domuzu öldürür. Cizyeyi kaldırır. Zamânında müslüman olmayan bütün milletler pasif ve helâk olur. Allahü teâlâ onun zamanında Deccal'i helâk eder. Yeryüzünde emniyet (ve adâlet) tesis olur. Hattâ deveyle aslan, inekle kaplan, koyunla kurt birlikte otlar. Çocuklar yılanlarla oynar da zarar görmezler. Allahü teâlânın dilediği kadar yeryüzünde kalır. Sonra vefât eder. Cenâze namazını Müslümanlar kılıp, sonra onu defnederler.” Yine İmâm-ı Ahmed'in bir başka yolla Ebû Hüreyre hazretlerinden olan rivâyetinde: “Yeryüzünde kırk sene kalır. Sonra vefât eder ve müslümanlar namazını kılarlar” diye gelmiştir.

Hazret-i Îsâ, Şam'daki Mescid-i Emevî’nin Ak minaresine iner. Tam sabah namazı kılınacağı sırada indiğinden, müslümanların imâmı ona; “Ey Rûhullah! Öne geç namazı sen kıldır” der. “Hayır, sen kıldır. Ben sana uyayım” deyip, arkasında durur ve namazını kılar. Sonra müslümanlarla birlikte çıkıp, Deccal'i aramaya koyulur ve Lud kapısında ona yetişir. Kerâmetli eli ile onu öldürür. Îsâ aleyhisselâm inince, domuzu öldürür, istavrozu kırar. İslâm'dan başka hiç bir şeyi kabûl etmez. Revha geçidinden hac yahut umre yahut her ikisi için çıkar. Kırk sene kalır. Sonra ölür ve denildiğine göre Resûlullah'ın ve Eshâbından hazret-i Ebû Bekr ile Ömer'in bulunduğu hücreye, yâni Ravda-i mutâhharaya defnolunur.

İbn-ül-Harrât’ın (radıyallahü anh) El-Cem'u beyn-es-Sahîhayn adlı kitabında bildirdiği bir hadîs-i şerîfte; “Vallahi Meryem'in oğlu (Îsâ aleyhisselâm) adil bir hakem olarak mutlaka inecek ve mutlaka haçı kıracak, domuzu öldürecek, cizyeyi kaldıracak, genç-dişi develer başıboş bırakılarak onlara rağbet edilmeyecek, bütün düşmanlıklar, küsüşmeler ve hasetlikler muhakkak sûrette kalkacak. (Îsâ aleyhisselâm) insanları mala dâvet edecek, fakat malı hiç bir kimse kabûl etmeyecektir” buyrulmuştur.

Sahîh-i Müslim’de Deccal'den bahsedilen bir hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “...Mesîh (Îsâ aleyhisselâm), Dımeşk'ın doğusundaki Ak minare’ye iki boyalı elbise içinde, elini iki meleğin kanatları üzerine koymuş olarak inecek. Başını eğdiği zaman su damlayacak, kaldırdığı zaman ondan inci gibi gümüş taneleri yuvarlanacaktır. Onun nefesinin kokusunu duyan her kâfir mutlaka ölecektir. Nefesi de gözünün gördüğü yere varacaktır. Mesîh (Îsâ aleyhisselâm) bu adamı (Deccal'i) arayacak, nihâyet ona Lud kapısında

yetişerek öldürecektir. Sonra bu adamın şerrinden kendilerini Allahü teâlânın koruduğu bir kavim, Meryem oğlu Îsâ'ya gelecek, onların yüzlerini silecek, onlarla Cennet'teki derecelerine güre konuşacaktır. O bu hâlde iken, Allahü teâlâ Îsâ'ya (aleyhisselâm); "Ben öyle bir takım kullarımı çıkardım ki, onları öldürmeye hiç bir kimsenin eli varmaz. Şimdi sen benim kullarımı Tûr'a götürerek koru" diye vahiy indirecek ve Allahü teâlâ Ye'cüc'ü ve Me'cüc'ü gönderecektir. Bunlar her tepeden sür'atle sızacaklardır. Bu sûretle öncüleri Taberiye gölüne uğrayacak ve içindeki suyu içecekler. Son gelenleri oraya uğrayacak ve; "Bu gölde bir zamanlar hakîkaten su vardı" diyeceklerdir. Nebiyyullah Îsâ aleyhisselâm ile arkadaşları muhâsara edilecek, hattâ onlardan birine bir öküz başı, sizden birinize bugün yüz altından daha makbûl olacaktır. Bunun üzerine Nebiyyullah Îsâ aleyhisselâm ile arkadaşları (Allahü teâlâya) niyaz edecekler. Allahü teâlâ da Ye'cüc ve Me'cüc'ün üzerine, boyunlarına isabet edecek deve kurdu gönderecektir. Böylece bir kişinin ölmesi gibi helâk olarak sabahlayacaklardır. Sonra Nebiyyullah Îsâ aleyhisselâm ile arkadaşları (Tûr'dan) yeryüzüne inecekler. Yeryüzünde onların lâşe ve pislikleri ile dolmadık bir karış yer bulamayacaklardır. Nebiyyullah Îsâ aleyhisselâm ile arkadaşları yine Allahü teâlâya niyaz edecekler, Allahü teâlâ da Horasan develerinin boyunları gibi kuşlar gönderecek, bu kuşlar onların cesetlerini yüklenerek Allah'ın dilediği yere atacaklardır. Sonra Allahü teâlâ öyle bir yağmur gönderecek ki, ona ne kerpiç ev, ne de çadır mâni olabilecektir. Bu yağmur yeryüzünü yıkayacak, onu ayna gibi yapacaktır. Sonra yere, mahsulünü bitir, bereketini tekrar getir, denilecektir. İşte o gün cemâat, nar yiyecekler ve onun kabuğu altında gölgeleneceklerdir. Süte bereket verilecek hattâ yeni doğurmuş bir deve, bir çok insana kâfi gelecek; yeni doğurmuş bir sığır, insanlardan bir kabîleyi doyuracak, yeni doğurmuş bir koyun, akrabâdan bir oymağa yetecektir. Onlar bu hâlde iken Allahü teâlâ latîf, hoş bir rüzgâr gönderecek, bu rüzgâr onları koltuklarının altlarından yakalayacak, her mü'minin ve her müslümanın rûhunu kabzedecek, (dünyâda) insanların kötüleri kalarak yeryüzünde eşekler gibi alenen çiftleşeceklerdir. İşte kıyâmet bunların üzerine kopacaktır."

İmâm-ı Süyutî hazretleri, Îsâ aleyhisselâmın kıyâmete yakın geleceğine dâir yazdığı, "Nüzulü Îsâ fî âhır-iz-zemân" isimli eserinde buyuruyor ki: Allahü teâlâya hamd ve seçtiği kullarına selâm olsun. 888 (m. 1483) senesi

Cemâzil-evvel ayının altısı Perşembe günü bana bir suâl geldi. Suâlde; “Îsâ aleyhisselâm âhır zamanda gökten indiği zaman, bu ümmet arasında ne ile hükmedecek? Resûlullah'ın (sallallahü aleyhi ve sellem) getirdiği din (İslâmiyet) ile mi, yoksa kendi tebliğ ettiği İsevîlik dîni ile mi hükmedecek? v.s.” deniliyordu. Ben de ona kısa olarak şu cevapları verdim.

Îsâ aleyhisselâm gökten inince, bu ümmet arasında Resûlullah efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) getirdiği din ile hükmedecektir. Âlimler bunu açık olarak beyân etmişlerdir. Bu husûsta Hadîs-i şerîfler ve icma' vardır.

Ahmed ibni Hanbel, Bezzâr ve Taberânî’nin (rahmetullahi aleyhim) rivâyet ettikleri bir hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Îsâ bin Meryem, Muhammed'i, dîni üzere tasdik ettiği hâlde iner. Deccal'i öldürür, sonra kıyâmet kopar.”

İbn-i Hibbân, Sahîh’inde şu Hadîs-i şerîfi rivâyet etmiştir. “Îsâ bin Meryem gökten iner. İmâm olur. Rükû'dan kalkınca; “Semi' Allahü limen hamideh” der. Deccal-i öldürür ve mü’minler gâlip olur.”

Böyle söylemek ise, Muhammed aleyhisselâmın ümmetine mahsustur.

Ebû Hüreyre'nin (radıyallahü anh) rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Îsâ bin Meryem iner. Beş vakit namazı ve Cumâ namazını kılar.” Bu Hadîs-i şerîf, Îsâ aleyhisselâmın, Resûlullah efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) dîni üzere ineceği husûsunda çok açıktır. Çünkü beş vakit ve Cumâ namazı Muhammed aleyhisselâmın ümmetine mahsustur.

İbn-i Abbâs'ın rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Evvelinde benim, sonunda Îsâ bin Meryem'in, ortasında Ehl-i beytimden olan Mehdî'nin bulunduğu bir ümmet nasıl helâk olur.” (Aynı Hadîs-i şerîfi, Nesâî de İbn-i Abbâs'dan rivâyet etmiştir. İmâm-ı Süyutî Ed-Dürer-ül-Mensur’da da rivâyet etmiştir.)

Alimlerin bu husûsta buyurdukları:

Hattâbî (rahmetullahi aleyh) Meâlim-üs-sünen kitabında buyurdu ki: Hadîs-i şerîfte; “Îsâ aleyhisselâm domuzu öldürür” buyruldu. Bu Hadîs-i şerîf;

domuzun öldürülmesinin vâcib ve bu hayvanın necis yâni pis olduğuna delildir. Îsâ aleyhisselâmın domuzu öldürmesi, Muhammed aleyhisselâmın dîninin hükmüne göredir. Îsâ aleyhisselâm âhır zamanda inecektir. İslâmiyet ise, kıyâmete kadar bâkîdir.

İmâm-ı Nevevî, Müslim'in şerhinde buyuruyor ki: “Îsâ aleyhisselâmın gökten inmesinden murâd, Muhammed aleyhisselâmın dînini nesh eden, onun hükmünü ortadan kaldıran bir din ile inmesi değildir. Hadîs-i şerîflerde bu mânâda hiç bir şey bulunmamaktadır. Bilakis, Hadîs-i şerîfler, Îsâ aleyhisselâmın, Muhammed aleyhisselâmın dînine dokunmayacağını, Muhammed aleyhisselâmın dîninden insanların terkettikterini ihya edeceğini göstermektedir. Îsâ aleyhisselâmın, Muhammed aleyhisselâmın dînini bilmesi ve onun ile hükmetmesinin dört yolla olduğu söylenebilir.

1- Bütün peygamberler, kendi zamanlarında kendilerinden önceki ve sonraki peygamberlerin aleyhimüsselâm dinlerini biliyorlardı. Bu ise vahiyle onlara indirilen kitaplarda görülmekte ve diğer peygamberlerin dinlerine dâir işâretlerle olmaktadır.

Bunun delili şöyledir: Hadîs-i şerîflerde ve eserlerde Îsâ aleyhisselâm, ümmetine, Muhammed aleyhisselâmın kendisinden sonra geleceğini müjdelediği; O'nun dîninin kendi dîninden başka olacağını haber verdiği bildirildi.

Arais-ül-mecalis kitabında, Ka’b-ül-Ahbâr'dan (radıyallahü anh) şöyle nakledilmektedir: Ka'b-ül-Ahbâr, bir yahudiyi ağlarken gördü ve; “Niye ağlıyorsun” dedi.

Yahudi; “Bâzı şeyleri hatırladım da onun için ağlıyorum” diye cevap verdi. Ka'b; “Allah için, seni ağlatan şeyi sana haber verirsem, beni tasdik eder misin?” dedi. Yahudi âlimi; “Evet, tasdik ederim” dedi. Ka'b-ül-Ahbâr dedi ki: “Allah için söyle! Tevrât’da; Mûsâ aleyhisselâmın Tevrât'a bakıp; “Ben burada bir ümmet buluyorum. Onlar insanlar içinden çıkarılmış ümmetlerin en hayırlısıdır. Mârufu, yâni Allahü teâlânın sevdiği, beğendiği şeyleri emrederler. Münkeri, yâni O'nun sevmediği beğenmediği şeyleri yasaklarlar. Bütün kitaplara îmân ederler. Kör Deccal'i, öldürünceye kadar,

dalâlet ehli ile harbederler” buyrulduğunu gördüğünü ve; “Yâ Rabbî! Onları bana ümmet eyle” dediğini. Allahü teâlânın da ona; “Onlar, Muhammed aleyhisselâmın ümmetidir ey Mûsâ!” buyurduğunu buldun mu? Okuduğun kitaplarda hiç böyle bir hâdiseye rastladın mı?” Yahudi âlimi; “Evet” dedi.

Ka'b buyurdu ki: “Allah için söyle! Mûsâ aleyhisselâmın, Tevrât'a bakıp; Ben bir ümmet buluyorum ki, onlar hamd edici, güneşi gözetip, ona göre amel edici bir iş yapmak isteyince, inşâallahü teâlâ deyicidirler” buyrulduğunu ve; “Onları bana ümmet eyle” dediğini, Allahü teâlânın; “Onlar, Muhammed aleyhisselâmın ümmetidir, ey Mûsâ!” buyurduğuna, rastladın mı?” Yahudi âlimi; “Evet” cevâbını verdi.

Ka'b dedi ki: “Allah için söyle! Mûsâ aleyhisselâmın Tevrât'a bakıp; “Yâ Rabbî! Ben bunda bir ümmet buluyorum. Kefâret (yemin, oruç) borçlarını ve sadakalarını (zekatlarını) emredilen yerlere verirler, heba etmezler. Onlar tesbîh ederler, duâlarının kabûl olmasını isterler, duâları kabûl olunur, şefâat ederler, şefâatleri kabûl olunur” buyrulduğunu ve Mûsâ aleyhisselâmın; “Yâ Rabbî! Onları bana ümmet eyle” dediğini, Allahü teâlânın; “Onlar Muhammed aleyhisselâmın ümmetidir, ey Mûsâ!” buyurdu dediğini buluyor musun? Kitaplarınızda bunu da okudun mu?” Yahudi âlimi; “Evet okudum” dedi.

Ka'b (radıyallahü anh) devam edip; “Allah için söyle! Mûsâ aleyhisselâmın Tevrât'a bakıp; Ben burada bir ümmet buluyorum, onlardan biri yüksek bir yere çıkınca, Allahü teâlâyı tekbir eder, yâni “Allahü Ekber” der, alçak bir yere inince “Elhamdülillah” der. Toprak onlar için temiz, yeryüzü onlara mesciddir. Nerede olsalar, cünüplükten temizlenirler. Su bulamadıkları zaman, temiz toprakla temizlenmeleri (teyemmüm etmeleri), su ile abdest almaları gibidir” buyrulduğunu ve Hazret-i Mûsâ'nın; “Onları bana ümmet eyle” dediğini, Allahü teâlânın; “Onlar, Muhammed aleyhisselâmın ümmetidir ey Mûsâ!” buyurduğunu da görüp okudun mu?” dedi. Yahudi âlimi; “Evet” dedi.

Ka'b dedi ki: “Allah için söyle!” Hazret-i Mûsâ'nın Tevrât'a bakıp; “Yâ Rabbî! Ben bunda bir ümmet buluyorum. Onlardan biri, bir iyilik yapmaya niyet edince, yapmasa da ona sevâb verilir. Kötülük yapmaya niyet edince,

yapmayınca günâh yazılmaz, yaparsa bir günâh yazılır" buyrulduğunu ve; "Yâ Rabbî! Onları bana ümmet eyle" dediğini, Allahü teâlânın; "Onlar, Muhammed aleyhisselâmın ümmetidir" buyurduğunu buluyor musun?" Yahudi âlimi; "Evet" dedi.

Ka'b yine dedi ki: "Allah için söyle! Mûsâ aleyhisselâmın Tevrât'a bakıp; "Yâ Rabbî! Ben seçilmiş, rahmet olunmuş bir ümmet buluyorum, kitaba vâris olurlar. Kimi nefsine zulmeder, kimi hak, adâlet üzere olur, kimi de iyilikte çok ileriye geçer. Ben onların hepsini merhamet olunmuş buluyorum. Onları bana ümmet eyle" dediğini ve Allahü teâlânın; "Onlar, Ahmed'in (Muhammed aleyhisselâmın) ümmetidir ey Mûsâ!" buyurduğunu buluyor musun?" Yahudi âlim; "Evet" dedi.

Ka'b (radıyallahü anh) devam edip; "Allah için söyle! Mûsâ aleyhisselâmın Tevrât'a bakıp; "Yâ Rabbî! Ben bir ümmet buluyorum. Mıshafları göğüslerindedir. (Kitapları olan Kur'ân-ı kerîmi ezberlemişlerdir.) Cennet ehlinin çeşitli elbiselerini giyerler. Namazlarında melekler gibi saflar hâlinde dururlar, mescidlerinde sesleri arı vızıltısı gibidir. Onlardan bir kişi Cehennem'e girmez ve onlardan kimisi, hesâba çekileceği kıyâmet gününü, ölümü, ağaç ardındaki harman gibi (yani pek yakın) görürler. Onları bana ümmet eyle dediğini" ve Allahü teâlânın ona; "Onlar Muhammed aleyhisselâmın ümmetidir ey Mûsâ!" buyurduğunu buluyor musun?" Yahudi âlim; "Evet" dedi.

Mûsâ aleyhisselâm, Muhammed'in (sallallahü aleyhi ve sellem) ümmetine ihsân olunan iyiliklerin ve nîmetlerin bu kadar çok olduğunu hayretle müşâhede edince; "Keşke Muhammed'in (sallallahü aleyhi ve sellem) eshâbından olsaydım" dedi. Bunun üzerine Allahü teâlâ ona vahyederek, "O'nu seçip beğendiğini, O'nun esbabından olmasının imkânsız olduğunu, çünkü O'nun daha sonraki zamanlarda yâni kıyâmete yakın geleceğini bildirdi. Fakat, kıyâmette seni O'nunla buluştururum. Yakınında eylerim." buyurdu. Bunlar ve daha başka husûslar, Resûlullah efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) getirdiği dîne (İslâmiyete) mahsus hükümler olup, önceki dinlerde bulunmamaktadır. Allahü teâlâ bunları Mûsâ aleyhisselâma bildirdi. Mûsâ aleyhisselâm da, ictihâd ve taklid ile değil, vahy ile öğrendi.

Allahü teâlâ peygamberlerine aleyhimüsselâm ve onlara indirdiği kitaplarda, bu ümmetle alakalı haberleri, hâdiseleri ve halîfelerle ilgili haberleri de bildirmiştir.

Peygamberlere bu bilgiler ictihâda ve taklide ihtiyaç duymadan vahiy yoluyla, Allahü teâlâ tarafından bildirilmiştir. Kur'ân-ı kerîm önceki kitapların bilgilerini kendinde toplamıştır.

2- Îsâ aleyhisselâmın, Hadîs-i şerîflere müracaat etmeden Kur'ân-ı kerîmden İslâmiyetle alakalı hükümleri çıkarması mümkündür. Zâten Resûlullah efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) Kur'ân-ı kerîmin mânâlarını ümmetine açıklamıştır. Îsâ aleyhisselâmın peygamber olması, doğrudan Kur'ân-ı kerîmden İslâmiyetle alakalı bilgileri anlamasını gerektirir. Bu bakımdan, din bilgilerinin hepsi, Resûlullah efendimizin, Kur'ân-ı kerîmi açıklayıp bildirdikleridir. İmâm-ı Şafiî (rahmetullahi aleyh) buyurdu ki: Din âlimlerinin bildirdiklerinin hepsi, Resûlullah'ın (sallallahü aleyhi ve sellem) sünnet-i seniyyesinin; sünnet-i seniyyenin hepsi de, Kur'ân-ı kerîmin açıklamasıdır.

3- Aralarında Tacüddîn Sübkî'nin de bulunduğu bâzı âlimler, Îsâ aleyhisselâmın peygamberliği devamlı olmakla beraber, Resûlullah efendimizin ümmetinden ve Eshâb-ı kirâmdan sayıldığını; Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) hayatta iken, tasdik edip O'nunla görüştüğünü söylemişlerdir. Îsâ aleyhisselâm, İsrâ (Mîrâc) gecesindeki görüşmelerinden başka, Peygamber efendimizle birkaç defâ görüşmüştür.

İbn-i Asakir, Enes bin Mâlik'ten şöyle rivâyet etti. Enes bin Mâlik (radıyallahü anh) buyurdu ki: Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) Kâbe-i muazzamanın etrâfında tavâf ediyordu. Bu sırada Resûl-i Ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) görmediğimiz birisi ile müsafeha ettiler. Biz; “Ey Allah'ın Resûlü senin, tanımadığımız birisi ile tavâf ettiğini gördük.” deyince, Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem); “O, kardeşim Îsâ bin Meryem'dir. Tavâfını bitirinceye kadar onu bekledim ve ona selâm verdim” buyurdu.

Îsâ aleyhisselâmın, İslâmiyete dâir hükümleri doğrudan Resûlullah efendimizden (sallallahü aleyhi ve sellem) almış olması da mümkündür. Bunun için bir mâni bulunmamaktadır.

4- Îsâ aleyhisselâm gökten indiği zaman yeryüzünde Resûlullah efendimizle buluşacağı ve lâzım olan dîni bilgileri Resûlullah efendimizden alacağıdır. Bunda da hiç bir mâni yoktur. Bu, bana zâhir olan yoldur. Bu husûsta dört senedim var:

a) Ebû Yala (rahmetullahi aleyh) Müsned'inde Ebû Hüreyre'den (radıyallahü anh) şu hadîs-i şerîfi bildirmiştir. "Nefsim yed-i kudretinde olan Allahü teâlâya yemîn ederim ki, Îsâ bin Meryem elbette inecektir. Sonra kabrime gelip, "Yâ Muhammed!" dese, elbette ona cevap veririm."

b) Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) hayatta iken, peygamberleri aleyhimüsselâm görür ve yeryüzünde onlarla buluşurlardı. Resûlullah efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) mîrâc yolculuğunda, kabrinde namaz kılarken Mûsâ aleyhisselâma uğradığı doğrudur. Resûl-i ekrem buyurdu ki: "Peygamberler diridirler ve kabirlerinde namaz kılarlar." Aynı şekilde Îsâ aleyhisselâm yeryüzüne inince, peygamberleri görecek ve onlarla buluşacaktır. Resûlullah efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) ile de buluşup, lâzım olan dîni bilgileri O'ndan öğrenecektir.

c) Bâzı âlimler şöyle buyurdular: "Evliyânın, Resûlullah'ı (sallallahü aleyhi ve sellem) uyanık olarak görmesi ve onunla buluşması, Resûlullah efendimizden ilim ve marifet alması, o velînin kerâmetlerindendir."

İmâm-ı Gâzâlî, Ahmed Rıfâî, Tacüddîn Sübkî, İmâm-ı Yafiî, Kurtubî, İbn-i Ebî Hamza bu âlimlerdendir. Bunu açık açık söylemişlerdir.

Evliyâdan birisi şöyle anlattı: Bir âlimin yanına gitmiştim. Bu âlim, hâdis diye bir şey rivâyet etti. O sırada orada bulunan velî bir zât, o âlime; "Senin söylediğin söz hadîs-i şerîf değildir." dedi. Âlim olan zât; "Sen bunun hadîs-i şerîf olmadığını nereden biliyorsun?" deyince, velî zât; "İşte bak! Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) başında durmuş; "Ben bu sözü söylemedim" buyuruyor) dedi. Bu hâl o âlime de keşfolundu. O âlim de Resûlullah efendimizi (sallallahü aleyhi ve sellem) gördü ve tevbe etti.

Şeyh Ebü'l-Hasen de şöyle buyurdu: "Bir göz açıp kapayıncaya kadar, Resûlullah'ı (sallallahü aleyhi ve sellem) görmeseydim kendimi müslümanlardan saymazdım."

Evliyânın böyle hâlleri olunca, Îsâ aleyhisselâm gibi bir peygamberin istediği vakitte Resûlullah efendimizle buluşması, ictihâd ve Hadîs-i şerîfleri ezberleme gibi durumlara ihtiyaç duymadan, doğrudan Resûlullah efendimizden dînin hükümlerini alması elbette mümkündür.

d) Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) çok Hadîs-i şerîf rivâyet ediyordu. Fakat onun bu kadar Hadîs-i şerîf rivâyet etmesi iyi karşılanmıyordu. Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) da onlara şöyle cevap verdi: "Eğer ben vefât etmeden önce Îsâ aleyhisselâm inse, ona Resûlullah'ın (sallallahü aleyhi ve sellem) bir Hadîs-i şerîfini nakletsem, o beni tasdik ederdi" dedi. Ebû Hüreyre'nin (radıyallahü anh), Îsâ aleyhisselâm beni tasdik eder sözü; "Hazret-i Îsâ'nın, Resûlullah efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) sünnet-i seniyyesinin hepsini bildiğine delildir. Hattâ bu sözü ile Ebû Hüreyre (radıyallahü anh), Hazret-i Îsâ'yı, rivâyet ettiği Hadîs-i şerîflerin sahih olduğu husûsunda da merciî kabûl etmiş oluyor.

Mehdî aleyhisselâm:

Kıyâmete yakın geleceği, Peygamber efendimiz tarafından haber verilen ve İslâmiyeti yeryüzüne hâkim kılacak olan mübârek bir zâttır. Nesebi, peygamberimiz Muhammed aleyhisselâma dayanacak ve Hazret-i Fâtıma evlâdından olacaktır. İsmi Muhammed, babasının ismi Abdullah'tır. Müceddid ve müctehid olacaktır. O zaman gökten inecek olan Îsâ aleyhisselâm ile buluşacaktır. Eshâb-ı Kehf uyanıp, Mehdî aleyhisselâmın askeri olacaktır. (Bkz. Eshâb-ı Kehf) Geleceği haber verilen Mehdî aleyhisselâm, Peygamber efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) kızı Hazret-i Fâtıma'nın oğlu Hazret-i Hüseyn'in neslinden yâni seyyid olacak, Medîne-i münevverede doğacak ve Mekke-i mükerremede ortaya çıkıp, tanınacaktır. İlimde ve evliyâlıkta derecesi çok yüksektir. Kendi ictihâdı ile bir mezhep kuracaktır. Kuracağı mezhebin hükümlerinin Hanefî hükümlerine uygun olacağını büyük İslâm âlimi İmâm-ı Rabbânî hazretleri

haber vermektedir. Bütün müslümanlar, Hazret-i Mehdî'ye tâbi olacak ve yeryüzünün tamamına hâkim olacaktır.

Ebû Sa'îd'i Hudrî'nin (radıyallahü anh) rivâyet ettiği Hadîs-i şerîflerde buyruldu ki: "Yeryüzü zulüm ve düşmanlıkla dolduktan sonra, benim Ehl-i beytimden mutlaka birisi çıkar. Dünyâ daha önce nasıl zulüm ve düşmanlık ile dolu ise, o, dünyâyı adâletle doldurur."

"Ümmetim, bal arılarının beyleri etrâfında toplanması gibi, Mehdî'ye sığınırlar. O daha önce zulümle dolu olan dünyâyı adâletle doldurur. Uykuda olan uyandırılmaz ve bir damla bile kan dökülmez."

İbn-i Mes'ûd'dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte de şöyle buyruldu: "Mehdî ile müjdelenmiş olun. Mehdî, Kureyş kabîlesinden ve benim Ehl-i beytimden biridir. O, insanların ihtilaf içinde oldukları ve içtimâi sarsıntılar içinde bulundukları bir zamanda çıkar. Mehdî, daha önce zulüm ve cevr ile dolu olan dünyâyı, adâlet ve insâf ile doldurur. Ondan yer ve gök ehli (insanlar, cinler ve melekler) râzıdır. O, malı insanlar arasında adâletle dağıtır. Ümmet-i Muhammed'in kalplerini zenginlik ile doldurur ve adâleti onları kuşatır. O kadar ki, bir münadiye; Kimin ihtiyâcı varsa bana gelsin diye nidâ (ilan) etmesi emrolunduğunda, bir kişiden başka kimse gelmez. O kimse istekte bulunur. Mehdî (aleyhisselâm) da ona; Hazînedara git sana versin der. O kişi, hazînedâr'a gidip, Mehdî'nin aleyhisselâm gönderdiğini söyleyip, hazînedârdan götürmeye gücünün yettiği kadar mal alır. Fakat daha sonra pişman olarak; "Ben, herkesten daha mı muhtâcım, kimse gitmedi, ben gittim!" diyerek aldığı malı iâde etmek ister, o zaman hazînedâr şöyle der: Biz verdiğimizi geri almayız.Bu devir; altı, yedi, sekiz veya dokuz sene devam eder. Bundan sonraki hayatta, hayır yoktur."

Târihte bâzı câhiller, büyük zan ettikleri kimselere Mehdî demişlerdir. Mehdî'nin alâmetlerini Resûlullah efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) bildirmiştir. İbn-i Hacer-i Mekkî hazretlerinin Alamât-ül-Mehdî kitabında ve İmâm-ı Süyuti'nin El-Bürhân kitabında, bu alâmetlerden, ikiyüze yakını yazılıdır. Fütûhât-ül-İslâmiyye, ikinci cüz, 297. sayfasında diyor ki: "Beklenilen Mehdî, hazret-i Fâtıma'nın (radıyallahü anhâ) soyundan olacaktır. Mekke'de zuhûr edecektir. O zaman, müslümanlar halîfesiz

olacaktır. O istemediği hâlde, zor ile halîfe yapılacaktır. Zuhur edeceği zaman, yaşı ve ömrü kesin olarak bildirilmiş değildir.” Mehdî çıkacağı zaman yeryüzünde halîfe bulunmayacağı ve mehdiliklerini îlân edenlerin veya Mehdî diye tanıtılanların gerçek Mehdî olmadıkları buradan anlaşılmakladır.

İmâm-ı Rabbânî hazretleri, birinci cildin 255. mektubunda, Mehdî'nin, Medîne'deki sapık din adamlarını öldüreceğini yazmakta ve şöyle buyurmaktadır: “İşittiğimize göre, hazret-i Mehdî, hükûmet sürdüğü zaman, dîni yayarken ve sünnetleri ortaya çıkarırken, bid’at işlemeğe alışmış olan Medîne'deki âlim tanınan bir kimse, bid’ati güzel sandığı ve ibâdet olarak yaptığı için, hazret-i Mehdî'nin emirlerine şaşarak; Bu adam, bizim dînimizi yok etti ve milletimizi öldürdü diyecektir. Hazret-i Mehdî, bu kimseyi öldürüp, onun güzel sandığı bid’atlerin kötülüğünü insanlara bildirecektir.”

İmâm-ı Rabbânî (rahmetullahi aleyh), ikinci cilt 68. mektubunda da buyuruyor ki: Hadîs-i şerîfte; “Yeryüzünü küfür kaplamadıkça ve her yerde küfür ve kâfirlik yayılmadıkça, hazret-i Mehdî gelmez” buyruldu. Bundan anlaşılıyor ki, hazret-i Mehdî çıkmadan evvel, küfür ve kâfirlik her tarafa yayılacak. İslâm ve müslümanlar garip olacaktır. Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) âhır zamanda, müslümanların garip olacaklarını haber vermiştir.”

İbn-i Hacer-i Mekkî Heytemî hazretleri El-Kavl-ül muhtasar fî alâmet-il-Mehdî kitabında şöyle buyurdu: “Mehdî, Ehl-i beytten olacaktır. Hazret-i Hüseyin’in neslinden gelecektir. İsmi, Resûlullah efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) ism-i şerîflerinden yâni Muhammed olacaktır. Babasının ismi de, Resûl-i ekremin (sallallahü aleyhi ve sellem) mübârek babasının ismi gibi olacaktır. Hazret-i Mehdî'nin alnı geniş ve dişleri seyrektir.

Hadîs-i şerîflerde buyruldu ki: “Nefsim yed-i kudretinde olan Allahü teâlâya yemîn ederim ki, Allahü teâlâ benim neslimden, dişleri aralıklı, alnı açık, yeryüzünü adâletle dolduracak, malı ve mülkü insanlara bol bol ikrâm edecek bir evlâdımı gönderecektir. Zulüm ve fıskla dolu olan dünyâ, o geldikten sonra adâletle dolup taşacaktır.”

“Mehdî'nin başı hizasında bir bulut olacaktır. Buluttan bir melek; “Bu Mehdî'dir. Sözünü dinleyiniz!” diyecektir.”

Allahü teâlâ, İslâmiyeti nasıl Resûlullah efendimizle (sallallahü aleyhi ve sellem) başlatmışsa, Hazret-i Mehdî ile sona erdirecektir. Sayıları Bedir gazâsında bulunan Eshâb-ı kirâm kadar olan bir grup insan ona bîat edecek ve her zâlim onun karşısında mağlûb olacaktır. Zamânı son derece imrenilecek bir şekilde adâletle dolacaktır. Onun bayrakdârı, doğudan, Temîmî nesline mensup bir gençtir. İnsanlar hakka dönünceye kadar, Hazret-i Mehdî mücâdelesini sürdürecek ve fitnelerin zuhûr ettiği bir zamanda gelecektir. İhsânı karşılıksız olacaktır. Îsâ aleyhisselâm, namazı Hazret-i Mehdî'nin arkasında kılacaktır. Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) bir hadîs-i şerîfte; “(Hazret-i) Îsâ, saçlarından sanki sular damlıyormuş gibi gökten inecektir. (Hazret-i) Mehdî ona; “Yâ Îsâ, geç de bize namaz kıldır” dediğinde, Îsâ (aleyhisselâm); İkâmet senin için getirilmiştir diyecek ve benim evlatlarımın birisinin arkasında namaz kılacaktır” buyurdu. Hazret-i Mehdî'nin sağ yanağı üzerinde yıldız gibi parlayan bir ben vardır. İnsanlar, Hazret-i Mehdî'nin etrâfında toplanırlar. Zülkarneyn ve Süleymân aleyhimesselâm gibi, bütün dünyâya sâhip olur. İslâmiyet aleyhine söylenen bir söz ona ağır gelir. Mehdî aleyhisselâm bir hakem olarak çıkacak, haçları kıracak, domuzu öldürecek, çok mal, mülk dağıtacaktır. Fakat o kadar bolluk olacak ki, kimse ihtiyaç duyup verileni almayacak. Hazret-i Mehdî, yeryüzünün hazînelerini çıkaracak ve küfür diyârlarını fethedecektir.

Masum insanlar katloluncaya kadar, Mehdî çıkmayacaktır. Bu katliamlara, yerde ve göktekiler tahammül edemez bir hâle gelince, ortaya çıkacaktır. Hazret-i Mehdî gelince, insanlar onu aşk ve muhabbetle kucaklayacaklardır. O, bütün haramların helâl sayıldığı, büyük bir fitneden sonra gelecektir. Hilafet, ona evinde otururken gelecek ve devrinde yeryüzünün en hayırlısı olacaktır.

O çıkmadan önce, Medîne'de simsiyah taşların kan gölünde kalacağı büyük bir vak'a görülecektir. O zamanda bir kadının öldürülmesi, bir kamçının sallanması kadar kolay olacaktır.

Hazret-i Mehdî'nin karşısına dağlar bile çıksa, onları kolayca aşıp kendisine yol bulacaktır.

Hazret-i Mehdî çıkmadan önce, milletlerin birbiri ile olan münâsebetleri (ticaret ve yolları) kesilecek, insanlar arasında fitne çoğalacaktır. Doğudan siyah bayraklı bir ordu çıkacak, hiç bir kavmin yapmadığı, eşine rastlanmadık bir savaşa giriştikten sonra, Mehdî aleyhisselâm Mekke'de ortaya çıkıp görünecektir. Çeşitli memleketlerden bir çok âlim, birbirlerinden habersiz olarak, Hazret-i Mehdî'yi aramak için yola çıkacak, bu âlimlerin her birine yaklaşık olarak 310 kadar insan refakat edecektir. Sonunda hepsi Mekke'de buluşup, birbirlerine niçin geldiklerini soracaklar, maksatlarının aynı olduğu anlaşılınca, Hazret-i Mehdî'yi arayıp bulacaklardır. Sonra ona; “Sen Mehdî'sin” dediklerinde, o kendini buna lâyık görmeyip kaçacak. Nihâyet âlimler ikna edecekler ve ona tâbi olacaklardır. İnsanların kalbleri onun muhabbeti ile dolup taşacaktır.

Hazret-i Mehdî, Kudüs'e hicret edecektir. Onun sakalı gür ve sık, gözü de sürmeli olacaktır. Dişleri seyrek ve parlaktır. Yüzünde yıldız misâli parlayan bir ben, omzunda ise Peygamber efendimizdeki (sallallahü aleyhi ve sellem) nübüvvet mührü gibi bir mühür bulunacaktır. Hazret-i Mehdî, birçok beldede câmi inşâ eder ve Peygamber efendimizin bayrağıyla görünür. O bayrak dikişsiz olup siyah ve dört köşelidir. Resûl-i ekremin (sallallahü aleyhi ve sellem) vefâtından sonra hiç açılmayan bu bayrağı, Hazret-i Mehdî açacaktır. Allahü teâlâ ona yardım için üçbin melek vazifelendirip gönderecektir. Bunlar, Hazret-i Mehdî'ye karşı gelenin yüzüne ve arkasına vuracaktır.

Mehdî aleyhisselâmın yaşı otuz ile kırk arasında olacaktır. Hâşimî soyundan olup, hilâfeti Hazret-i Îsâ'ya devredecektir.

Hazret-i Mehdî havada uçmakta olan bir kuşa işâret ettiği zaman, kuş hemen yere düşecek, kuru bir ağaç diktiğinde, o anda yeşillenip, yapraklanacaktır. Onun zamanında, kurtla koyun bir arada oynayacak, yılanlar insanlara zarar vermeyecektir. İnsanlar tarlaya bir avuç tohum atacak, yediyüz avuç mahsul kaldıracak, yerden bereket fışkıracaktır. Riyâ, ribâ zina, içki ortadan kalkacaktır. Ömürler uzayacak ve emânetler zâyi

olmayacaktır. Kötüler helâk olacak, Resûl-i ekreme buğzeden kimse kalmayacaktır. Hazret-i Mehdî bütün bid'atleri ortadan kaldırıp, sünnet-i seniyyeyi ihyâ edecektir.

Gökte ve yerde bulunan mahlûkâtın hepsi ondan râzı olacak, adâleti âlemi tutacak ve Peygamber efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) yüce sünneti ile muâmele edecektir. Onun devrinde ümmetin iyileri ve kötüleri, o zamana kadar görülmemiş pek çok nîmetlere kavuşacaklardır. Hattâ çok yağmur yağacak, bir damlası bile boşa gitmeyecek, az bir tohum ile yerden bereket fışkıracak ve çok mahsul alınacaktır.

Hazret-i Mehdî'nin alâmetlerinden biri de, Deccal'in onun zamanında ortaya çıkmasıdır. Hadîs-i şerîfte; "On büyük alâmet görülmeyince kıyâmet kopmaz; Duhân, Deccâl, Dâbbet-ül-erd, güneşin batıdan doğması, Îsâ'nın (aleyhisselâm) gökten inmesi, Ye'cüc ve Me'cüc'ün çıkması, doğuda, batıda ve Arabistan'da yer batması. Bunlardan sonra Yemen'den bir ateş çıkıp, halkı bir araya getirecektir" buyruldu.

Ali Muttakî el-Hindî hazretleri de; Mehdî-yi âhır zaman adlı kıymetli eserinde, âhır zamanda Mehdî aleyhisselâmın geleceğini uzun olarak anlatmaktadır. Bu kitapta, Mehdî aleyhisselâmın bir çok alâmetleri yazılmıştır. Bunlardan bâzıları şunlardır:

1- Kıyâmet kopmadan önce, Mehdî (aleyhisselâm) muhakkak gelecektir. Ebû Sa'îd-el-Hudrî'den rivâyet edilen hadîs-i şerîfte buyruldu ki: "Benim ümmetimden Mehdî gelecektir. Ömrü uzasa da kısalsa da, altı, yedi, sekiz veya dokuz yıl saltanat sürecektir. Daha önce zulümle dolu olan dünyâyı, adâletle dolduracaktır..."

2- Mehdî (aleyhisselâm), yeryüzünün zulüm ve fitnelerle dolu olduğu bir zamanda gelip, dünyâyı adâletle dolduracaktır. Hadîs-i şerîfte buyruldu ki: "Âhır zamanda, ümmetimin başına sultânlardan şiddetli belâlar gelir. Öyle ki, yerler müslümanlara dar gelir. O zaman Allahü teâlâ, daha önce zulümle dolu olan dünyâyı adâletle dolduran, benim soyumdan birisini gönderecektir. O zaman gökyüzü yağmur damlasını esirgemeyecek, yer de

bereketlenecektir. O, dünyâda altı, yedi, sekiz veya dokuz yıl hüküm sürecektir.”

3- Hazret-i Mehdî'nin ismi Muhammed ve Hazret-i Fâtıma evlâdından olacaktır. Hadîs-i şerîfte de buyruldu ki: “Mehdînin adı Muhammed'dir. Mehdî benim neslimdendir ve Fâtıma'nın evlâdındandır.”

4- Hazret-i Mehdî'nin fizikî özellikleri hakkında, hadîs-i şerîfte; “Mehdî benim evlâdımdandır. Yüzü nûrlu, alnı açıktır. Burnunun üst tarafı yüksekçedir. Yeryüzünü adâlet ve doğrulukla doldurur. Nitekim ondan önce dünyâ zulüm ve cefâ ile dolu olur...” buyruldu.

5- Hazret-i Mehdî gelmeden önce, fitne fesâd çok olacaktır. Hakem bin Uyeyne'den rivâyet edilir: O dedi ki: Ben Seyyid Muhammed bin Ali'ye dedim ki: “İşittiğimize göre sizden (Peygamberimizin soyundan) bir zât çıkıp, bu ümmet arasında adâlet yapacak.” O dedi ki: “Biz de insanların umduğunu ummaktayız ve ümîd ediyoruz ki, dünyâda bir gün bile kalsa, Allahü teâlâ o günü uzatır, tâ ki bu ümmetin umduğu olsun. Ancak, ondan önce fitneler görülecektir. Bu fitnelerin içinde en şerlisi; bir kişinin mü’min olarak akşama ermesi, ama sabah kâfir olarak kalkması, mü’min olarak sabahlayıp, kâfir olarak akşama ulaşmasıdır.”

6- O zaman açıkça Allahü teâlâyı inkâr eden kişiler çok olacaktır. Hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Açıkça Allahü teâlâ inkâr edilmedikçe, Mehdî'ye bîat edilmez.”

7- Hazret-i Mehdî çıkacağı zaman, sünnetler unutulup bid’atler yaygınlaşmış olacaktır.

Hadîs-i şerîfte; “Kıyâmete yakın mü’minlerin kalbi; ölüm, açlık, fitneler, sünnetlerin kaybolması, bid’atlerin yaygınlaşması, emr-i bil-maruf ve nehy-i anil-münkerin terkedilmesi gibi sebeplerle zayıfladığı zaman, benim evlâdımdan Muhammed bin Abdullah'la (Mehdî), Cenabı-ı Hak, sünnetleri ihyâ eder. Onun adâlet ve bereketiyle, mü’minlerin kalbi ferahlar. Acem ve Arab milletleri arasında ülfet ve muhabbet yerleşir. Bu durum bir müddet devam ettikten sonra, o vefât eder” buyruldu.

8- Mehdî, Îsâ aleyhisselâmla buluşacak, Îsâ (aleyhisselâm) onun arkasında namaz kılacaktır.

Hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Mehdî, bu ümmettendir ve Îsâ'ya imâm olacaktır.” Kendisinde bu alâmetlerin hiç biri bulunmadığı hâlde, târihte değişik zamanlarda Mehdî olduğunu iddia eden birçok kimseler, çeşitli maksatlarla ortaya çıkmıştır. Bunlar bâzı câhilleri etrâflarında toplamışlarsa da, İslâm âlimleri ve sâlih müslümanlar tarafından bunlara lüzumlu cevaplar verilmiş, fitneleri önlenmiş ve isimleri unutulmuştur. Geleceği bildirilen Mehdî'nin(aleyhisselâm) alâmetleri meydandadır ve bunlar açıkça bildirilmiştir. Bu ölçülere göre ve alâmetleri belli iken hiç alakası bulunmayan çeşitli kimseleri Mehdî sanmak ve Mehdî demek, doğru yoldan ayrılmak olur.

İmâm-ı Rabbânî hazretleri, Mektûbât'ının ikinci cildi, altmışyedinci mektubunda şöyle buyurdu: “Hindistan'da birisi, Mehdî olduğunu iddia etmişti. Bir çok câhiller de, ona inanmıştı. Bunlara göre, Mehdî gelmiş ve ölmüş, mezârı da Fere şehrinde imiş. Meşhûr, hattâ mânâsı tevatür derecesine varmış birçok Hadîs-i şerîfler böylelerinin bu îtikâd ve sözlerini yalanlamaktadır. (Bâzı câhiller, tasavvuf kitaplarından tercüme ederek söyleyen ve yazan kimselere Mehdî diyor. Bunları, kendisi yazıyor sanıyorlar.) Halbuki bir çok Hadîs-i şerîflerde buyruldu ki: “Mehdî'nin başı hizasında bir bulut olacaktır. Buluttan bir melek; Bu Mehdî’dir, sözünü dinleyiniz! diyecektir.”

“İsmini duyduğunuz kimselerden, yeryüzüne dört kişi malik oldu. İkisi mü’min, ikisi de kâfir idi. Mü’min olan iki kişi, Zülkarneyn ile Süleymân (aleyhimesselâm) idi. Kâfir olan ikisi de, Nemrut ile Buhtunnasar idi. Beşinci olarak, yeryüzüne, benim evlâdımdan biri, yâni Mehdî de malik olacaktır.”

“Kıyâmet kopmadan önce, Allahü teâlâ, benim evlâdımdan birini yaratır ki, ismi, benim ismim gibi, babasının ismi, benim babamın ismi gibi olur ve dünyâyı adâletle doldurur. Ondan önce dünyâ zulümle dolu iken, onun zamanında adâlet ile dolar.”

“Eshâb-ı kehf, (hazret-i) Mehdî'nin yardımcıları olacaktır ve Îsâ (aleyhisselâm) bunun zamanında gökten inecektir, Îsâ (aleyhisselâm), Deccal ile harb ederken, (hazret-i) Mehdî, onunla (Îsâ aleyhisselâm ile) beraber olacaktır. Bunun hükümdârlığı zamanında, her zamankinin aksine olarak ve hesapların tersine olarak, Ramazân-ı şerîfin ondördüncü günü güneş tutulacaktır ve birinci gecesinde ay tutulacaktır.”

Deccal:

Âhır zamanda kıyâmetin yaklaştığı sırada ortaya çıkacak olan azgın ve zâlim bir kimsedir. Âdem aleyhisselâmdan beri benzeri görülmemiş büyük bir musîbet olarak insanlara musallat olacak ve onlara zarar verecektir. Bu kimsenin ortaya çıkması, kıyâmetin büyük alâmetlerindendir. Allahü teâlâ kullarını onunla imtihân edecektir. Deccal, önce istidrâc olarak bâzı harikulade hâller gösterecek, fakat sonunda büsbütün âciz kalacaktır. Çok memleketleri istila edip, ilâh olduğunu söyleyerek insanları aldatacaktır. Dünyâda kalacağı müddet kesin olarak bildirilmemiştir. Ancak bu zamanın, kırk gün veya kırk sene olduğu rivâyet edilmiştir. Sonunda Îsâ aleyhisselâm tarafından öldürülecektir.

Deccal kelimesi "Decl" kelimesinin mübalağa sîgası olup; yalan söyleyen hîlekâr demektir. Bu mânâda Deccal, hakkı-batılı, iyiyi-kötüyü birbirine karıştıran kişi demektir. Ayrıca Deccal'e Mesîh denilmiş. Deccal yalancı, Mesîh de mel'ûn mânâsına kullanılmıştır.

Sahîh-i Buhârî, Sahîh-i Müslim ve diğer Hadîs-i şerîf kitaplarında Deccal hakkında pek çok Hadîs-i şerîf bildirilmiş olup, bunlardan Deccal'in çıkışı, çeşitli vasıfları ve işleri bildirilmiştir.

Deccal hakkındaki pek çok hadîs-i şerîften bâzıları şöyledir:

"Geçmiş peygamberler; şaşı, kör ve yalancı olan Deccal'in, büyük fitne ve musîbet olduğunu haber verip, ümmetlerini onun şerrinden, zararından korkuttular."

"Şüphesiz Deccal çıkacaktır. Ve şüphesiz beraberinde su ve ateş olacaktır. Ama insanların su gördüğü şey ateştir, yakar. İnsanların ateş gördüğü şey ise tatlı, soğuk sudur. Sizden buna kim erişirse, ateş gördüğüne koşsun. Çünkü o güzel, tatlı sudur."

"Ben, Deccal'in beraberinde olan şeyleri pekala biliyorum, onun beraberinde sudan bir nehir ve ateşten bir nehir olacaktır. Ama ateş

gördüğünüz şey sudur. Su gördüğünüz de ateştir. İmdi sizden buna kim erişir de su içmek isterse, ateş gördüğünden içsin. Çünkü onu su bulacaktır.”

“Size Deccal'den hiç bir peygamberin kavmine söylemediği bir hâdis haber vereyim mi? Muhakkak onun bir gözü kördür. Ve muhakkak o beraberinde Cennet ve Cehennem’in misli olduğu hâlde gelecektir. Cennet’tir diye söylediği ateştir. Ben sizi Nûh'un, kavmini uyardığı gibi uyardım.”

Deccal'in çıkması, akıllara hayret verecek derecede büyük bir fitne olacaktır. Rivâyetlerde beyân edildiğine göre, Deccal, istidrâc olarak bir çok garib hâller gösterecek, yanında sudan ve ateşten nehirler bulunduracak ve ilâhlık iddia edecek, halkı aldatarak davasına inandırmaya çalışacaktır. Gittiği yerlerde fazla durmayıp sür’atle geçtiğinden, îmânı zayıf olanlar, onun hakkında düşünmeye vakit bulamadan ve alâmetlerini inceleyemeden onu tasdik edecekler. Bu sebeple bütün peygamberler, Deccal'e karşı ümmetlerini uyarmışlardır.

Kâdı Iyâd'ın beyânına göre, Deccal bir şahsı öldürecek, sonra istidrac olarak onu tekrar diriltecek. Dirilen şahsa kendini tasdik ettirmek isteyince, o şahıs; “Senin şerrini böylece daha iyi anladım” diyerek onu reddedecektir. Deccal'in beraberinde ateşten ve sudan bir nehir bulundurması, Allahü teâlâ tarafından kullara bir imtihândır. Su misâlinden murâd, Cennet’tir. Çünkü su, bütün nîmetlerin zâhirî sebeplerindendir. Ateş misâlinden murâd da, elem ve azâba sebep olacak şeylerdir. Fakat kullarını imtihân için bu hârikaları ona veren Allahü teâlâ, Deccal'in ateşini suya, suyunu da ateşe çevirecek. Böylece Deccal, insanlar arasında rezil rüsva olacaktır. Bu sûretle Deccal’in gösterdiği hârikaların, istidrac ve sihir nev’inden bir şey olduğu anlaşılacaktır. Bilindiği gibi, harikulade bir hal, din düşmanlarından zuhûr ederse, buna istidrac denmektedir.

Sahîh-i Müslim’de, Nevvâs bin Şem'ân’dan rivâyet edilen bir Hadîs-i şerîf şöyledir: Nevvâs dedi ki: “Bir sabah Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) Deccal'i zikretti. Onun hakkında alçaltma ve yükseltme (tahkir ve büyültme veya konuşurken seslerini yükseltip alçaltma) yaptı. Hattâ Deccal'i hurma bahçeliğinde zannettik. Akşam Resûlullah'ın (sallallahü

aleyhi ve sellem) huzûruna vardığımızda bu zannımızı anladı ve; “Hâliniz nedir?” diye sordu. Biz; “Yâ Resûlallah! Sabahleyin Deccal'den bahsettiniz. Onun hakkında o kadar alçaltma ve yükseltme yaptınız ki, onu hurma bahçesinde zannettik” dedik. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

“Deccal'den başkası sizin namınıza beni daha çok korkutur. Eğer ben sizin aranızda iken çıkarsa, sizin namınıza ben ona galebe çalarım. Ben aranızda yok iken çıkarsa, herkes kendi nefsinin gâlibi olur. Allahü teâlâ her müslümanı, benim onu ondan (Deccal'den) koruduğum gibi korur.

Bu adam (Deccal) kıvırcık saçlı bir gençtir. Gözü fırlamıştır. Ben onu, Abdü'l-uzzâ bin Katan'a benzetir gibiyim. Sizden ona kim yetişirse, üzerine Kehf sûresinin ilk âyetlerini okuyuversin. O, Şam ile Irak arasında bir semtten çıkacak ve sağa sola fesâd saçacak. Ey Allah'ın kulları sebât edin.”

Biz; “Yâ Resûlallah! Deccal yeryüzünde ne kadar kalacaktır?” dedik. “Kırk gün. Bir gün, bir sene gibi. Bir gün bir ay gibi. Bir gün bir hafta gibi. Diğer günleri de sizin günleriniz gibi olacaktır” buyurdular.

“Yâ Resûlallah! Bu bir sene gibi olacak günde, bir günün namazı bize kâfi gelecek mi?” dedik.

“Hayır! Onun için günün miktarını takdir edin” buyurdu.

“Yâ Resûlallah! Onun yeryüzünde sürati ne olacak?” dedik.

“Arkasından rüzgâr esen yağmur gibidir. Bir kavim üzerine gelerek onları dâvet edecek. Onlar da kendisine inanacak ve icâbette bulunacaklar. Gökyüzüne emredecek, o yağmur yağdıracak. Yere emredecek o da nebât bitirecektir. Akşamleyin deve sürüleri o kavmin yakınlarına alabildiğine uzun hörgüçlü ve bol sütlü, böğürleri dolu olarak döneceklerdir. Sonra, bir kavme gelerek onları da dâvet edecek, fakat onun sözünü reddedecekler. O da kendilerinden uzaklaşıp gidecektir. Bunlar kıtlık içinde sabahlayacaklar, ellerinde mallarından bir şey kalmayacaktır. Deccal, bir harâbeye uğrayacak ve harâbeye definelerini çıkar diyecek. Harâbenin defineleri arı kovanları gibi hemen arkasına düşeceklerdir. Sonra genç babayiğit bir adam çağıracak ve onu kılıçla vurarak ikiye bölecek, her parçayı bir ok atımı yere

fırlatacaktır. Sonra bu adamı çağıracak. Adam ona, gülerek, yüzü parlar bir hâlde gelecektir. O, bu hâlde iken aniden Allahü teâlâ, Meryem oğlu Mesîh'i (Îsâ aleyhisselâmı) gönderecektir. Mesîh, Dımeşk'ın doğusundaki Ak minâre'ye iki boyalı elbise içinde, elini iki meleğin kanatları üzerine koymuş olarak inecek. Başını eğdiği zaman su damlayacak, kaldırdığı zaman ondan inci gibi gümüş taneleri yuvarlanacaktır. Onun nefesinin kokusunu duyan her kâfir mutlaka ölecektir. Nefesi de gözünün gördüğü yere varacaktır. Mesîh bu adamı arayacak, nihâyet ona Lud kapısında yetişecek ve öldürecektir...”

Râmûz’da bildirilen diğer bâzı Hadîs-i şerîflerde de buyruldu ki: “İsfehan yahudilerinden yetmişbin yahudi, Deccal'e tâbi olur. Hepsinin üzerinde taylasan (şal) vardır.”

“Deccal, Medîne ve Mekke'ye giremez.”

Îsâ aleyhisselâmın mûcizeleri:

Îsâ aleyhisselâm daha doğmadan evvel onun, fevkalâde hâlleri görülmüştü. Diğer peygamberler gibi o da, kavminin en asîl, şerefli ve îtibâr sâhibi sülalesinden geldi. Annesi Hazret-i Meryem, Kur'ân-ı kerîmde Hak teâlâ tarafından, ırzını çok güzel koruduğu bildirilerek Sıddîka diye medholunmuştur. Böylece o, her kadına nasîb olmayan çok yüksek bir şerefe kavuşmuş, oğlu Îsâ aleyhisselâm da Allahü teâlânın takdiri ve emri ile babasız olarak doğmuştur.

Doğumundan hemen sonra, annesinin ayağının altından pek güzel bir su kaynamış, Hazret-i Meryem'in yaslandığı, kurumuş hurma kütüğü yeşermiş, mevsimi olmadığı hâlde sallanmakla taze hurmalar dökülmüştür. Bütün bunların yanında, Îsâ aleyhisselâm beşikte iken konuşmuş, çocukluğunda kendisinden çeşit çeşit gizli hâlleri haber vermiştir. Bunların hepsi ondan meydana gelen belli başlı fevkalâde hâllerdir. İslâm âlimleri, herhangi bir peygamberden, peygamber olduğunun bildirilmesinden evvel görülen böyle alışılmışın yâni âdetin üstünde olan hâllere irhâs demişlerdir.

Mûcize:

Peygamberlerden hâsıl olan, insan gücünün yapamayacağı harikulade hâdisedir. Peygamber olduğunu haber veren zâtın doğru söylediğini ispat için, Allahü teâlânın, âdetini değiştirerek, bozarak ilâhî kudret ile peygamberlerine ihsân ettiği fevkalâde şeylerdir. Bir peygamberin elinde, peygamberliği zamanında, peygamberlik iddiasını ispat sebebiyle görülen, âdet dışı hâl ve hâdiselere mûcize denir. Diğer insanlar, onun benzerini göstermekten âciz oldukları için böyle denmiştir. Zâten mûcize, lügatte; "Konulamayan, âciz bırakan, harikulade şey" mânâlarına gelir. Harikulade; sık rastlanmayan, ortaya çıkmasında insan gücünü aşan ve âdetin üstünde olan demektir.

Allahü teâlânın yarattığı şeylerin hepsi, O'nun ezelde tâyin ettiği âdet-i ilâhiyyesi içinde meydana gelmektedir. Yâni Allahü teâlâ her şeyi bir sebep altında yaratmaktadır. Bu sebeplere, iş yapabilecek tesir yâni kuvvet vermiştir. Bu kuvvetlere; tabîat kuvvetleri, fizik, kimya kanunları denir. Bir işi yapmak, bir şeyi elde etmek için, bu işin sebeplerine yapışmak lâzımdır. Meselâ, buğday hâsıl olması için; tarlayı sürmek, ekmek, ekini biçmek lâzımdır. İnsanların bütün hareketleri ve işleri, Allahü teâlânın âdeti içinde meydana gelmektedir. Allahü teâlâ sevdiği insanlara iyilik, ikrâm olmak için, âdetini bozarak sebepsiz şeyler yaratıyor. Meselâ, peygamberlerden âdet dışı olarak kudret-i ilâhî ile meydana gelen bu şeylere mûcize denir. Peygamberlerin mûcize göstermesi lâzımdır. Evliyâda meydana gelen âdet dışı şeylere kerâmet denir. Sâlih, îtikâdı ve ameli düzgün olan temiz müslümanlardan meydana gelene de firaset denir.

Mûcize, peygamber olan zâtın, peygamberliğini kabûl etmeyen kimselere karşı meydan okumak üzere elinde bulunan ve eşyanın alışılmış düzeninden inhiraf eden (ayrılan), öyle bir şeydir ki, başka kimselerin benzerini yapmaları imkânsız bir mahiyet taşımaktadır. Böylece mûcize, peygamberlerin doğruluğunu göstermek husûsunda, Allahü teâlânın bir şehâdeti olmaktadır. Mûcize ile peygamber olduğunu iddia eden kimsenin doğruluğunu ispat etmesi kastedilmiştir. Mûcizenin şartları vardır. Bunlar;

1- Allahü teâlânın mu'tad (alışılmış) sebepler olmadan yapmasıdır. Çünkü, peygamberlerini tasdik ettirecektir.

2- Harikulade olmalıdır. Âdet olan şeyler, meselâ güneşin her gün şarktan doğması, ilkbaharda çiçeklerin açması mûcize olmaz.

3- Başka hiç kimsenin yapamaması lâzımdır.

4- Peygamber olduğunu bildiren zâtın, istediği zaman hâsıl olması gerekir.

5- İstediğine uygun olmalıdır. Meselâ şu ölüyü dirilteceğim deyince, başka hârika hâsıl olursa, meselâ dağ ikiye ayrılırsa veya başka bir ölü dirilirse mûcize olmaz.

6- İsteyince hâsıl olan mûcize, kendisini yalanlamamalıdır. Meselâ şu hayvan ile konuşacağım deyince, hayvan; "Bu yalancıdır" derse mûcize olmaz.

7- Mûcize, peygamber olduğunu söylemeden önce hâsıl olmamalıdır. Hazret-i Îsâ'nın beşikte konuşması, kuru ağaçtan hurma isteyince, annesi Hazret-i Meryem'in eline taze hurma gelmesi, Muhammed aleyhisselâmın çocuk iken göğsünün yarılarak kalbinin yıkanıp temizlenmesi, başının üstünde bulut bulunması, ağaçların, taşların, kendisine selâm vermeleri gibi önceden hâsıl olan hârikalar mûcize değildir. Bunlara irhâs denir. Peygamberliği kuvvetlendirmek içindir. Bunların evliyâda olması da câizdir. Evliyâda hâsıl olanlara kerâmet denir. Peygamberler, peygamberlikleri kendilerine bildirilmeden önce evliyâ derecesinden aşağı değildirler. Kendilerinde âdet dışı şeyler görülür. Mûcize, peygamber olduğunu bildirdikten az zaman sonra hâsıl olabilir. Meselâ; bir ay sonra şöyle olur deyince, hâsıl olduğu zaman mûcize olur. Fakat ortaya çıkmadan önce, onun peygamber olduğunu tasdik etmek lâzım olmaz.

Mûcize gösterirken açıkça tehaddî etmek, yâni; "Haydi siz de yapsanıza! Yapamazsınız ki" demek şart değil ise de, mûcizenin mânâsında tehaddî vardır. Kıyâmet hâllerinden ve ileride olacak şeylerden haber vermekte tehaddî olmayacağı için, bunlar kâfirlere karşı mûcize değildir. Mü'minler bu haberlerin mûcize olduklarına inanırlar. Evliyânın kerâmetleri de,

peygamberlik iddia etmedikleri için ve tehaddî bulunmadığı için, mûcize olmazlar. Mûcizenin peygamberlik iddiasının doğruluğunu ispatlaması, başkalarının aynısını yapamayıp âciz kaldıkları içindir. Bu da mûcizenin husûsi tesiri var demektir. Hattâ asıl ispat eden budur.

Her peygamber mûcize göstermiştir. Allahü teâlâ her peygambere, o zamanda yayılmış olan, kıymet verilen şeylere benzer mûcizeler ihsân etti. Kur'ân-ı kerîmde bâzı peygamberlerin gösterdiği mûcizeler haber verilmektedir. Meselâ; Mûsâ aleyhisselâm zamanında sihir (büyücülük) ilerlediğinden, bu işle uğraşan pek çok insan vardı. Mûsâ aleyhisselâmı imtihân etmek istediler. Sihirbazlardan her biri ellerindeki ipleri yılan şekline soktular. Mûsâ aleyhisselâm ise, asâsı ile onların sihirlerini (büyülerini) bozdu. Asâ ejderhâ olup, sihirbazların yılanlarını yuttu. Mûsâ aleyhisselâmın elinin nûr (ışık) gibi parlaması da mûcizesi idi. (Bkz. Mûsâ aleyhisselâm)

Allahü teâlâ, Sâlih aleyhisselâma taş içinden deve yarattı. Hazret-i İbrâhim üzerine Nemrut'un ateşini serin ve selâmet kıldı. Hazret-i Dâvûd'a demiri mum gibi yumuşak kıldı. Böylece ondan zırh yapardı. Allahü teâlâ, birlikte tesbîh etmeleri için, dağları ve kuşları hazret-i Dâvûd'un emrine verdi. Cinleri ve kuşları Süleymân aleyhisselâmın emrine verip, rüzgârı da hizmetinde kıldı. Ayrıca kuşlar ile karıncaların ve diğer hayvanların dillerini bildirdi.

Son peygamber Muhammed aleyhisselâmın gösterdiği mûcizeler ise sayılamayacak kadar çoktur. Her peygamberin mûcizesinden O'na da verilmiştir. Bunların çoğu kitaplarda, meselâ Mirât-ı Kâinât'ta yazılıdır. Muhammed aleyhisselâm zamanında, konuşmada (hitabette) ve yazmada: fesâhat ve belâgat çok ileri gitmişti. Muhammed aleyhisselâm; içinde ilâhî ilimler, astronomi bilgileri, ahlâk, helâl, haram, hikmet, tasavvuf, tıp, târih, kıssalar ve daha nice bilgileri toplayan Kur'ân-ı kerîm ile; inkar edenleri, kıyâmete kadar âciz bıraktı. (Bkz. Muhammed aleyhisselâm)

Bakara sûresi 87. ve 253. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki:
“Meryem oğlu Îsâ'ya (aleyhisselâm) açık mûcizeler verdik ve kendisini Rûh-ul-kuds (Cebrâil aleyhisselâm) ile takviye ettik, kuvvetlendirdik.”

Bilindiği gibi, her peygamberin, peygamberliğini ispat için gösterdiği mûcizeler, o zamanda bulunan insanların hâline uygun idi. Meselâ; Mûsâ aleyhisselâmın mûcizesi zamanın hâline uygun cinsten olup, o zaman sihirbazlık çok yayılmıştı. Pek usta ve gerçekten mâhir sihirbazlar var idi. Bunun için Mûsâ aleyhisselâm; gözlere hitâb edip, gâlip gelen, boyunları Hakk'a eğdiren, âyet, alâmet ve mûcizelerle gönderildi. Sihirbazlar, sihir mevzuunda son derece mâhir ve bilgili oldukları hâlde, yaptıkları sihirleri mahveden ve kendilerine üstün gelen Mûsâ aleyhisselâmın elinde, Allahü teâlânın ihsân eylediği hârika ve mûcizeleri görünce, âciz kalmışlar, sonunda peygamberliğini tasdik edip, hiç tereddütsüz o anda îmâna gelmişlerdir.

Aynı şekilde Hazret-i Muhammed (sallallahü aleyhi ve sellem), edebiyatın zirvede olduğu, fesâhat ve belâgatın meyvelerinin olgunlaştığı bir zaman ve mekânda gönderildi. Allahü teâlâ ona Kur'ân-ı azîmi indirdi. Hükümler, hikmetler taşıyan ve çok övülmüş olan Kur'ân-ı kerîm, bütün şâir ve edipleri susturacak üslup, ifâde ve beyân ile geldi. Kur'ân-ı kerîmin lâfzı da mûcizedir. İnsanlar ve cinler onun bir benzerini yapmak için bir araya gelip, birbirlerine yardımcı olsalar, değil on sûresinin, bir kısa sûresinin bile bir mislini getirmeye çalışsalar, yapamazlar. İnsanlar buna güçlerinin yetmeyeceğini kat'î olarak anlamışlardır. Çünkü bu, insan sözü değil, âlemleri yaratanın kelâmıdır. Allahü teâlânın ise, zâtında, sıfatlarında ve fiillerinde hiç benzeri yoktur.

Bunun gibi, Îsâ aleyhisselâm da, tıbbın, doktorluğun kuvvetli olduğu bir zamanda gönderildi. Allahü teâlâ, ona da, insanların karşı duramayacakları, tıp ilmi ile çâre bulamayacakları mûcizeler verdi. Ben hakîmim, tabîbim, anadan doğma körleri, gözsüzleri iyi ederim. Abraşları, cüzzamlıları ve müzmin hastalıklara yakalanmış olanları sıhhate kavuştururum dedi. Ölüleri diriltti. Bunlar, değil ölüleri diriltmek, hastalığa bile kesin çâre bulamayan tabiplerin işi olamazdı. Velhasıl, Îsâ aleyhisselâm, onlara hüccet, burhan yâni mûcizeler gösterdiği hâlde, yine de pek çoğu küfür ve sapıklıklarına devam ettiler, inâd ve taşkınlıklarını arttırdılar. Aralarında çıkan sâlih bir tâife de hemen inanarak ona tâbi olup, nasîhat arkadaşları ve yardımcıları olma şerefine kavuştu.

Îsâ aleyhisselâmın mûcizelerinden bâzıları şöyledir:

1- Ölüleri diriltmesi: Îsâ aleyhisselâm, Allahü teâlânın izni ile mûcize olarak ölüleri diriltirdi. Bu hâl pek çok vâki olmuştur.

Bir kız çocuğunun diriltilmesi: Îsâ aleyhisselâm, bir gün bir yerden geçiyordu. Bir kabrin başında oturmuş ağlayan bir kadın çördü. Kadının hâline acıyıp; “Ey Allah'ın kulu, sana ne oldu?” buyurdu. Kadın; “Bir tek kızım vardı, o da öldü. Ya burada öleceğim, yâhud onu benim için diriltinceye kadar buradan ayrılmayacağım diye, Rabbime söz verdim. Bakalım ne olacak” dedi. Îsâ aleyhisselâm; “Onu görsen, buradan ayrılır mısın?” buyurdu. Kadın; “Evet” dedi. Bunun üzerine Îsâ aleyhisselâm iki rekat namaz kıldı. Sonra gelip, kabrin yanına oturdu ve; “Ey kızcağız! Rahmân olan Allahü teâlânın izni ile kalk ve kabrinden çık!” dedi. Kabir sallandı. İkinci defâ seslendi. Kabir, Allah'ın izni ile yarıldı. Bir daha seslendi. Kızcağız, başındaki toprakları saçarak çıktı. Îsâ aleyhisselâm ona; “Niçin geciktin” buyurunca; “İlk sesi duyduğum zaman, Allahü teâlâ bana bir melek gönderdi. Beni öldüğüm zamanki şeklime getirdi. İkinci sesi duyunca, Allahü teâlâ rûhumu bedenime iâde eyledi. Üçüncü ses gelince, kıyâmetin sayhası (öd koparan sesi) dir diye, korktum. Başımdaki saçlar, kaşlarım ve gözlerimin kirpikleri, kıyâmetin dehşetinden bir anda beyazlaştı”. Sonra annesine dönüp; “Ey anneciğim! Ne olursun, ölümün şiddetini bana iki defâ yükleme. Anneciğim, sabret ve sevâbını Allah'tan bekle! Benim dünyâya hiç ihtiyâcım yok.” Bundan sonra Hazret-i Îsâ'ya dönerek; “Ey Rûhullah ve Kelimetullah! Hak teâlâya duâ et de, beni âhırete döndürsün ve ölüm şiddetini baha hafif eylesin” dedi. Bunun üzerine Îsâ aleyhisselâm duâ eyledi ve kızın rûhu kabz olundu. Tekrar üzerine toprak örtüp düzelttiler. Kadının acısı hafifledi. Verdiği söze sadâkat gösterip, oradan ayrıldı. Bu büyük mûcize, yahudilere ulaşınca Îsâ aleyhisselâma düşmanlıkları ve kızgınlıkları daha da arttı. Çünkü onlar inanmıyorlar, muhâlefet ediyorlardı.

Âzir isminde bir zâtın diriltilmesi: Ârais-ül-mecalis kitabında anlatıldığına göre, Hazret-i Îsâ'nın Âzir isminde bir dostu vardı. Bu zât hastalandı. Can

çekişirken, kız kardeşi Îsâ aleyhisselâma haber gönderip, onun durumunu bildirdi.

Hazret-i Îsâ haber alır almaz yola çıkıp oraya geldi. Yol epeyce uzun olduğundan, geldiğinde Âzir vefât etmiş ve defnedilmişti. Îsâ aleyhisselâm, Âzir'in kabri başına varıp duâ etti.

“Ey Allah'ım! Ey yedi kat göklerin ve yerin sâhibi! Sen beni, İsrâiloğullarına peygamber olarak gönderdin. Onları senin dînine dâvet ederim ve onlara, senin izninle ölüleri dirilttiğimi söylerim. Âzir'i dirilt” diye yalvardı. Allahü teâlânın izni ile Âzir kalktı. Nice zaman yaşadı. Hattâ evlendi ve bir de oğlu oldu.

Arais’de şöyle yazar: Îsâ aleyhisselâm, Havârîlerle seyahat ederken bir şehre uğramıştı. “Burada bir hazîne vardır. Onu bizim için gidip kim çıkarır?” buyurdu. Havârîler; “Ey Rûhullah! Bu şehrin halkı, oraya giden her garibi, yolcuyu öldürürler” dediler. Îsâ aleyhisselâm; “Siz durun, ben varıp geleyim” buyurup, şehre girdi. Bir kapıda durup, selâm verdi; “Ey ev sâhipleri! Garibim, yemek verin” dedi. Bir kadın kapıya gelip; “Seni tutup zabtiyeye vermediğimiz yetmez mi? Başka ne istersin?” diye çıkıştı. O sırada, kadının oğlu da geldi. O da aynı şekilde söyledi. Îsâ aleyhisselâm, gence; “Beni misâfir etseniz, hükümdârın kızını sana nikâh ederdim” buyurdu. O yiğit; “Sen ya delisin, ya da Îsâ'sın” dedi. Hazret-i Îsâ sesini çıkarmadı. Genç onu misâfir etti. Sabahleyin Îsâ aleyhisselâm; “Ey yiğit! Hükümdâra varıp, kızını kendime istemeye geldim de!” buyurdu. O da öyle yaptı. Sarayda dövülüp, kovuldu, hakârete uğradı. Üzüntülü hâlde geri geldi. Hazret-i Îsâ; “Yarın tekrar git, iste” buyurdu. Genç, ertesi gün gitti. Yine dövülüp, sövülüp geri geldi. “Yarın yine git. O sana, kızımı bir saray dolusu altın, gümüş ve çeşitli mücevherat vermek şartıyla veririm diyecek. Sen de kabûl et. Adam gönder, istediklerini teslim edeyim de!” buyurdu. Genç, gidip söyledi. Hükümdâr aynı şeyleri isteyip, yiğit de öyle deyince, hükümdâr gencin yanına adamlar katıp gönderdi. Îsâ aleyhisselâmın yanına geldiklerinde, Hak teâlânın kudretiyle altın ve mücevheratın hepsini hazır bulup, hükümdâra götürdüler. Hükümdâr çok hayrette kaldı. Fakat sözünden dönmedi. Kızını gence verdi. Damat da şaşırıp kaldı. Hazret-i Îsâ'yı tanıyıp; “Ey Rûhullah! Sen bu mertebelere yükselmiş iken, ne kadar

fakirlik üzeresin. Dilesen her şey senin için altın olur” dedi. O da; “Ben, Allah sevgisini kalbimde yerleştirmişim ve bu fânî dünyâyı, bakî olan âhıret için terk etmişimdir” deyince, o yiğit, annesini ve hanımını bırakıp, Îsâ aleyhisselâmın ardına düştü. Beraberce havârîlerin yanlarına geldiklerinde, Îsâ aleyhisselâm; “Size söylediğim hazîne işte bu idi. Alıp getirdim” buyurdu.

Bir zaman sonra bu yiğit vefât etti. Tabut içinde götürülürken, Îsâ aleyhisselâm görüp duâ etti. Hak teâlânın izni ile genç dirilip, elbisesini giydi. Tabutunu omuzlayıp evine gitti. Uzun bir ömür sürdükten sonra öldü.

Bir kızın diriltilmesi: Lübâb’da yâni Tefsîr-i Hazin’de bildirildiğine göre, Îsâ aleyhisselâm zamanında bir kimsenin kızı vefât etmişti. Bir gece sonra Îsâ aleyhisselâm duâ etti. Kız dirildi. Çok yaşadı. Evlendi ve çocuğu da oldu.

İbn-i Abbâs'dan (radıyallahü anh) rivâyet edildi ki: İsrâiloğullarının meliklerinden biri ölmüş, tabut üzerinde götürülüyordu. Îsâ aleyhisselâm gelip, duâ eyleyince, Allahü teâlâ onu diriltti. İnsanlar bu müthiş manzara karşısında hayran ve şaşkın kaldılar.

Nûh aleyhisselâmın oğlu Hâm'ın diriltilmesi: Bir gün havârîler, n'olaydı Nûh aleyhisselâmın gemisinde bulunanlardan birini diriltseydiniz de, geminin durumunu bize haber verseydi dediler. Îsâ aleyhisselâm onlarla birlikte gidip, bir evin yanına vardı. Oradan bir avuç toprak alıp; “İşte bu, Nûh aleyhisselâmın oğlu Hâm'ın toprağıdır” buyurdu. Asâ ile o toprağa vurdu ve; “Allah'ın izni ile kalk!” dedi. Hâm, hemen canlanıp, başından toprak saçarak yerden çıktı. İhtiyâr görünüyordu, Hazret-i Îsâ ona; “Vefât ettiğinde böyle mi idin?” dedi, O; “Hayır, yiğit idim, lâkin şimdi kıyâmet koptu sanıp, korkumdan kocadım, birden ihtiyârladım” dedi. Îsâ aleyhisselâm; “Nûh aleyhisselâmın gemisinden bize haber ver” dedi. Hâm; “Geminin boyu binikiyüz, eni altıyüz arşın; yâni boyu altıyüz, eni üçyüz metre olup, üç kat idi. Birinde vahşî ve ehlî hayvanlar, birinde insanlar, birinde de kuşlar vardı” dedi. Îsâ aleyhisselâm, ona “Eski hâline dön” dedi. Hâm tekrar ölüp, hemen toprağa döndü. Arais'de, İbn-i Abbâs'dan

nakledilerek, Îsâ aleyhisselâmın gemiyi sormak için diriltiği kimsenin, Nûh aleyhisselâmın oğlu Sâm olduğu rivâyet olunmuştur.

Âd oğlu Şeddâd'ın diriltilmesi: Îsâ aleyhisselâm, Yemenli bir kısım kimselere Allahü teâlânın dînini anlatıyor, onları îmâna dâvet ediyordu. Onlar, bulundukları bölgede, Hûd aleyhisselâmın kavminden Âd oğlu Şeddad ismindeki zâlim hükümdârın kabrinin bulunduğunu, mûcize olarak onu diriltmesini söylediler.

Bunun üzerine Îsâ aleyhisselâm, Hak teâlâya duâ etti. Duânın hemen akabinde kabri bir dağın başında bulunan Şeddad, dirilip kalktı ve insanlara şöyle seslendi: "Ey insanlar! Biliniz ki, ben tam bin sene hükümdârlık yaptım. Bin tane bâkire kız ile evlendim. Çok büyük mülk ve saltanata malik oldum. Yalnız kendi askerî gücüm ile, hasmım olan orduları mağlûb ve perişân eyledim. Bin ayrı kasabanın mâliki, hâkimi oldum.

Bütün bunların hepsi bir hiç imiş. Mal ve servetim, ordu ve adamlarım bu kadar çok olduğu hâlde, bunların hiç biri benden ölümü def edemedi. Aklınızı başınıza toplayınız. Dünyâyı, ömrünüzü benim gibi faydasız boş şeylerle geçirmeyiniz. Ölüm mutlaka var ve herkese gelecek. Ondan sonra, sonsuz âhıret hayatı başlayacak. Hak teâlâya ibâdet ve tâata sarılınız, sebât ediniz...)

Üzeyr aleyhisselâmın diriltilmesi: Mir'ât-ı Kâinat kitabında Tefsîr-i Hazin ve Arais-ül-mecalis'den alarak şöyle anlatılmaktadır: Yahudiler; Îsâ aleyhisselâma gelerek; "Hazret-i Üzeyir'i dirilt, yoksa seni ateşte yakarız" deyip, odun topladılar. O da; "Gidin, cesedini getirin" buyurdu. Hazret-i Üzeyir'in kabrinin taştan olan kapağını kaldıramadılar. Gelip haber verdiler. Îsâ aleyhisselâm bir kase su verdi ve; "Bu suyun bir kısmını tabuta saçın" buyurdu. Öyle yaptılar; kapak açıldı. Peygamberlerin cesedleri çürümediğinden bedenin taptaze olduğunu gördüler. Çıkarıp, getirdiler. Hazret-i Îsâ kefenini açıp, tabaktaki sudan üzerine serpti. "Ey Üzeyir! Allahü teâlânın izniyle diril" dedi. Hazret-i Üzeyir, hemen dirilip kalktı, oturdu. İnsanlar onu gördüklerinde; "Ey Üzeyir! Bu kişinin (Hazret-i Îsâ'nın) hakkında ne dersin?" dediler. O da; "Şehâdet ederim ki, o Allah'ın kulu ve resûlüdür" dedi. Bunun üzerine halk; "Ey Îsâ! Duâ et de, Üzeyir

aleyhisselâm bizim aramızda kalsın ve yaşasın” dediler. Îsâ aleyhisselâm; “Hayır, bunu hemen kabrine iletin!” deyince, hemen vefât etti. Kabrine ilettiler. Bu mûcizeyi görenlerin pek çoğu hazret-i Îsâ'ya îmân etti.

2- Hastaları iyi etmesi: (Körlerin gözünü açması, abraşı iyi etmesi): Îsâ aleyhisselâm, Allahü teâlânın izni ile, mûcize olarak, hastaları iyi ederdi. Mübârek elini dokundurmakla, anadan doğma körlerin gözleri hemen açılıverirdi. Yine aynı şekilde, elinin temasıyla, vücûdunda baras yâni alacalık bulunan hastalar o anda iyileşirler ve hastalıklarından hiç bir eser kalmazdı. Bütün bu mûcizeler sâdece elini sürmesi ile olduğundan, elini dokunan mânâsına Mesîh dendiği ve Mesîh isminin buradan geldiği bildirilmiştir.

Arais-ül-mecalis isimli eserde zikredildiğine göre, Îsâ aleyhisselâmın hastalığı iyi etmede ve ölüyü diriltmede ettiği duâ şu idi: “Yâ Rabbî! Göklerdekilerin ve yerdekilerin mâbudu yalnız sensin. Senden başka ilâh, mâbud yoktur. Gökte ve yerde olanların meliki, sâhibi sensin. İkisinde senden başka melik yoktur...

Gökte ve yerde olanların hâkimi sensin, bu ikisinde senden başka hâkim yoktur. Yerdeki kudretin, gökteki kudretin gibidir. Yerdeki saltanatın, gökteki sultânlığın gibidir. Yâni sâdece yerlerin veya sâdece göklerin hâkimi, sâhibi, meliki değil, bütün âlemlerin, her şeyin sâhibi, mâliki, yaratıcısısın. Kudretinin ve saltanatının dışında hiç bir şey yoktur. Kerim olan isminle istiyorum. Muhakkak ki, sen her şeye kâdirsin!”

3- Yenilenleri ve evlerde saklanılanları bilmesi: Îsâ aleyhisselâm yine mûcize olarak, kavminin ne yediklerini ve evlerinde ne sakladıklarını bilip, haber verirdi.

4- Çamurdan kuş yapıp uçurması: Îsâ aleyhisselâm, çamurdan bir kuş şekli yapıp ona üfleyince, Hak teâlânın izni ile, mûcize olarak o kuş canlanır, uçup giderdi.

Bir defâsında İsrâiloğulları, bir parça çamuru kuş şeklinde yapıp Îsâ aleyhisselâma getirdiler ve; “Gerçekten hak peygamber isen, bu çamuru

canlı kuş hâline getir” dediler. Hazret-i Îsâ duâ etti. Kuş o anda canlandı ve uçup gitti.

5- Mâide (Gökten sofra inmesi) hâdisesi: İmâm-ı Begavî hazretlerinin Meâlim-üt-tenzil isimli tefsîrinde, Selmân-ı Fârisî hazretlerinden rivâyet edilerek bildiriliyor ki: Havârîler, gökten bir sofra indirilmesi için duâ etmesini ricâ ettiler. Hazret-i Îsâ, ağlayarak, Hak teâlâya yalvardı. Allahü teâlâ duâsını kabûl edip, bir sofra indirdi. Bu da Hazret-i Îsâ'nın bir mûcizesi idi. İndirilen bu sofrada çeşit çeşit nîmetler vardı ve bir çok insan yeyip karnını doyurdu. Hastalar şifâ buldu. Fakirler zengin oldu.

6- Uyku hâlinde iken, etrâfta söyleneni ve yapılanı duyması ve bilmesi: Îsâ aleyhisselâm, Allahü teâlânın izni ile, mûcize olarak, kendisi uyurken neler konuşulduğunu bilir anlardı.

7- Semâdan yemek ve meyve gelmesi: Îsâ aleyhisselâm ne zaman acıksa veya yemek ihtiyâcı duysa, ellerini kaldırıp duâ ederdi ve mûcize olarak gökten yemek ve meyve gelirdi. Bu, yukarıda zikrolunan mâide (sofra) mûcizesinden ayrı, başka bir mûcizesi idi.

8- Uzakta ve gizli olarak konuşulan şeyleri duyması: Îsâ aleyhisselâm, uzakta bulunan insanların neler konuştuklarını, aralarında gizli gizli neler fısıldaştıklarını, mesâfenin uzak olmasına rağmen, mûcize olarak, duyar ve bilirdi.

Kur'ân-ı kerîmde Îsâ aleyhisselâmın bâzı mûcizeleri haber verilmekte ve Mâide sûresinin 110-115. âyet-i kerîmelerinde meâlen şöyle buyrulmaktadır: “Allahü teâlâ o kıyâmet gününde şöyle buyuracak: “Ey Meryem oğlu Îsâ (aleyhisselâm)! Sana ve annene olan nîmetimi hatırla! Hani seni Rûh-ul-kuds (Cebrâil aleyhisselâm) ile kuvvetlendirmiş, desteklemiştim. Hem beşikte hem de kemâl yaşında insanlarla konuşuyordun. Hani sana kitabı (yazı yazmayı), hikmeti, Tevrât'ı İncîl’i öğretmiştim. Hani benim iznimle, çamurdan kuş sûretinde bir kuş şekli yapıyordun. Sonra ona üfleyince, benim iznimle o, canlı bir kuş oluveriyordu. Hani anadan doğma körü ve abraşı da yine benim iznimle iyi

ediyordun. Hani, ölüleri yine benim iznimle (kabrinden diri olarak) çıkarıyordun.

Hani, İsrâiloğulları seni öldürmeye kastettiklerinde onların şerrini senden men ve def etmiştim (de seni öldürememişlerdi).

Sen, İsrâiloğullarına apaçık deliller ve mûcizeler getirdiğin zaman da, içlerinden kâfir olanlar; “Bu apaçık sihirden başka bir şey değildir demişlerdi.

Hani havârîlere; Bana ve resûlüm Îsâ'ya (aleyhisselâm) îmân edin diye ilham etmiştim de onlar; “Îmân ettik. Hakîki müslümanlar olduğumuza sen de şâhid ol demişlerdi.

Hani bir vakit de havârîler; “Ey Meryem oğlu Îsâ! (Allahü teâlâya duâ etsen, duâna icâbet edip,) Rabbin bize gökten (içinde yemek, taam bulunan) sofra gönderir mi? demişlerdi de, o; “Eğer siz mü’min iseniz (Allahü teâlânın kudretine ve benim peygamberliğime hakîkaten inanmış kimseler iseniz) bu gibi şeyleri istemekten sakının demişti. Havârîler de şöyle söylemişlerdi: “(Gerçi Hak teâlânın kudretinin tam olduğunda şüphemiz yoktur.) Lâkin, isteriz ki, ondan (o bildirdiğimiz şekilde gelecek olan sofradaki yemeklerden bereketlenmek için) yiyelim. (O'nun kudretinin kâmil olduğunu böyle gözümüzle görerek) kalblerîmiz mutmain olsun. Senin bize hakîkaten doğru söylediğini bilelim (ve sen sıdk ile Hak teâlâdan ne istersen onu vereceğini bilmiş olalım). Böylece, bu mûcizeleri yakînen görerek şâhidlik edenlerden olalım.

Bunun üzerine Meryem oğlu Îsâ (aleyhisselâm) şöyle yalvardı: “Yâ İlâhî! Ey Rabbimiz! Bize gökten bir sofra indir ki, onun inme vakti (günü) bizim hem evvelimiz, hem de sonra gelenlerimiz için bir bayram ve senden (kudretinin kemâline ve benim peygamberliğimin hak olduğuna) bir âyet (bir mûcize) olsun. Bizi hayırlı rızıkla rızıklandır. (Bize o sofrayı gönder ve ona şükretmeyi de nasip ve kolay eyle.) Çünkü sen, rızık verenlerin en hayırlısısın (Rızkın yaratıcısı ve hiç bir niyet, karşılık istemeden, karşılıksız olarak herkesin rızkını vericisin.)”

(Hazret-i Îsâ'nın bu duâsı üzerine) Allahü teâlâ buyurdu ki: “Şüphesiz ki, ben o sofrayı size elbette indiririm. Fakat ondan sonra içinizden kim nankörlük ederse (küfre dönerse), muhakkak ki ben ona, öyle bir azâbla azâb ederim ki, zamanlarında, âlemde hiç kimseye öyle azâb etmem.”

Âl-i İmrân sûresinin 49. âyet-i kerîmesinde de meâlen buyruldu ki: “Allahü teâlâ Îsâ'yı (aleyhisselâm), İsrâiloğullarına peygamber gönderdi. Îsâ (aleyhisselâm) resûl (peygamber) olunca, şöyle dedi: Muhakkak ki ben, Rabbiniz tarafından âyetle (mucize ile) size geldim.

Muhakkak ki ben, sizin için çamurdan bir kuş sûreti yapar, sonra ona üfürürüm. Allahü teâlânın izni ile, o canlı bir kuş oluverir. Yine Allahü teâlânın izni ile, anadan doğma körü ve abraş illetini de iyi ederim. Ve yine Allahü teâlânın izni ile ölüleri diriltirim. Evlerinizde ne yediğinizi ve ilerisi için ne biriktirdiğinizi bilirim ve size haber veririm.

Eğer îmân ederseniz, muhakkak ki, bu mûcizelerde sizin için alâmetler ve iddialarımın doğru olduğuna delâlet eden işâretler, deliller ve ibretler vardır.”

Îsâ aleyhisselâmın fazîletleri:

Hazret-i Îsâ'nın fazîletleri pek çoktur. Daha doğumundan önce onun üstünlükleri, fevkalâde hâllerine işâret olan hâdiseler görülmeye başlamıştır.

Tefsîr-i Hazin’de bildirildiğine göre, Meryem (radıyallahü anhâ) Hazret-i Îsâ'ya hâmile iken, Zekeriyyâ aleyhisselâmın hanımı Elîsâ’ da Yahyâ aleyhisselâma hâmile idi. Bu hâmilelik günlerinden birinde Elîsâ’ (radıyallahü anhâ), Hazret-i Meryem'e; “Ben hâmileyim biliyor musun?” dedi. O da; “Ben de hâmileyim” dedi. Bunun üzerine Elîsâ’; “Benim karnımdakinin (Yahyâ aleyhisselâmın) senin karnındakine (Îsâ aleyhisselâma) hürmet ve tâzimde bulunduğunu hissediyorum” dedi.

İmâm-ı Kurtubî (rahmetullahi aleyh); “Elîsâ’, karnındaki oğlunun, başını Meryem'in karnı tarafına döndürdüğünü hissederdi” buyurdu.

Hazret-i Meryem demiştir ki: "Îsâ (aleyhisselâm) karnımda iken, yalnız olduğum zaman birbirimizle konuşurduk. Yanıma bir kimse gelse, konuşmayı keserdik. Ben zikir ve tesbîhle meşgûl olsam, o da karnımda tesbîhle meşgûl olurdu ve ben onun tesbîh ettiğini devamlı olarak işitirdim."

Hazret-i Îsâ bir günlük iken, iki aylık kadar görünürdü. Bu şekilde çok güzel olarak büyüdü. Bir miktar büyüyüp yetişince, Hazret-i Meryem onu hocaya vermek istedi. Hazret-i Îsâ; "Anneciğim! Allahü teâlâ bana hocaya lüzum ve ihtiyaç göstermedi. Senin karnında iken bana, Tevrât'ı ve İncîl'i öğretti" dedi. Hazret-i Meryem; "Evet doğrudur. Ama, yine de hocanın yanında bulunman iyidir" dedi. Mektebe ilk vardığında hoca, hemen ona yakın gel deyip derse başlamak istedi. Îsâ aleyhisselâm; "Ey hoca! Sen câhil imişsin. Zirâ sana bir çocuk getirildiği zaman önce ismini sorup, sonra öğretmeye başlaman lâzım değil mi?" dedi. Hoca; "Doğru söylüyorsun, ismin nedir?" dedi. O da; "Îsâ'dır" dedi.

Bundan sonra Hoca; "Besmeleyi oku" dedi. O da okudu. Sonra; "Ebced'i oku" dedi. Hazret-i Îsâ başını kaldırıp; "Ebced'in ne olduğunu bilir misin?" dedi. Hoca; "Bilmiyorum" dedi. O; "Bilmediğin şeyi bana nasıl öğreteceksin?" buyurdu. Hoca; "Öyleyse sen bana öğret" dedi. Hazret-i Îsâ ona; "Kürsiden in!" dedi. O da indi. Hazret-i Îsâ kürsîye çıkıp oturdu ve; "Şimdi sor" dedi. Hoca; "Ebced yâni elif, bâ, cim, dâl nedir?" dedi. Îsâ aleyhisselâm buyurdu ki: "Ebced'in elifi, Allah'a ve âlâullah'a yâni Allahü teâlânın nîmetlerine; bâ'sı behcetullah'a (Allahü teâlânın güzelliğine) ve behâullah'a yâni Allahü teâlânın kadrine, yüceliğine; cim'i cemâlullah'a (Allahü teâlânın güzelliğine); dâl'ı, dînullaha; hevvez'in hâ'sı, hâviyyeye yâni Cehennem'e; vav'ı "Veyl, nâr ehli içindir" demeye; zâ'sı, zefîr-i Cehennem'e yâni Cehennem'in feryâdına; huttî'nin hâ'sı, istiğfâr edenlerin hatâlarının düşmesine; kelemen, "Kelâmullah mahlûk değildir" demeye; sa'fes, "Gayrete gayret, cezâya cezâ" demeye; karaşet, "Kıyâmette Allahü teâlâ halkı bir yere toplar" demeye işârettir." O böyle söyleyince, hoca efendi şaşıp kaldı ve Hazret-i Meryem'e haber gönderip; "Hâtun, oğlunu al git. Onun üstâda ihtiyâcı yoktur. Kendisi üstâddır" dedi. Böylece Ebced'in mânâsını ilk veren Îsâ aleyhisselâm oldu.

Salebi'nin Arais-ül-Mecâlis isimli kitabında şöyle yazar: “Îsâ aleyhisselâm mektebde çocukların her birine evlerindekilerin yaptıklarını haber verir, ey filan, evine git. Evindekiler filan yemeği yeyip, senin hisseni ayırdılar der. Çocuklar eve gidince, bize Îsâ haber verdi, hani hissemiz deyip, alırlardı. Yahudiler çocuklarına, o sihirbazdır. Onunla oynamayın derlerdi. Sonra çocuklarını onunla görüştürmemek için bir odaya kapatırlardı.

Bir defâ Îsâ aleyhisselâm çocukları aramıştı. Anne-babaları yalan söyleyip, burada yoklar dediler. Bu odada ne var dedi. Maymunlar ve domuzlar vardır dediler. Îsâ aleyhisselâm, öyle olsunlar dedi. O gittikten sonra yahudiler kapıyı açıp baktıklarında, çocuklarının maymun ve domuz şekline dönüşmüş olduğunu gördüler. Yahudilerin arasında bu haber yayılınca, hepsi çok korktular. Hazret-i Meryem oğluna bir zarar gelmesinden korkup, bu hâdise üzerine bir merkebe binerek oğlu Îsâ (aleyhisselâm) ile Mısır'a gitti.

İshak bin Bişr, Cüveybir'den ve Mukatil'den, onlar, Dahhak'tan, o da İbn-i Abbâs hazretlerinden bildirdi: “Îsâ aleyhisselâm çocukluğunda, Allahü teâlâ tarafından ilhamla, acib, garib, yâni insanların görmedikleri şeyleri görür ve bilirdi. Bunlar yahudiler arasında yayıldı. Îsâ aleyhisselâm büyüdükçe İsrâil oğullarının düşmanlığı arttı. Ona kastettiler, yâni öldürmek istediler. Annesi korktu. Allahü teâlâ, annesine ilham edip, onu Mısır'a götürmesini bildirdi.”

Bütün âlimler bildirmişlerdir ki, peygamberlerin hepsi diğer insanların hepsinden elbette daha üstün, şerefli ve fazîletlidir. Peygamberler içinde resûller, yâni şeriat sâhibi, kendisine yeni bir din verilen peygamberler diğerlerinden daha fazîletli, üstün ve şereflidir. Bunlar arasında da, kendilerine ülü’l-azm denilen altı peygamber, diğerlerinden üstün ve kıymetlidir. Bu altı peygamber; Âdem, Nûh, İbrâhim, Mûsâ, Îsâ ve Muhammed aleyhimüsselâmdır. Bu Ülü’l-azm peygamberlerin de en üstünü, bizim peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmdır.

İşte hazret-i Îsâ da ülü’l-azm peygamberlerden olmakla, makâm ve derecesi pek üstün, fazîlet ve kemâlâtı pek yüksektir, Hazret-i Ebû Hüreyre de; “Peygamberlerin efendisi; Âdem, Nûh, İbrâhim, Mûsâ, Îsâ ve Muhammed aleyhimüsselâmdır” buyurmuştur.

Hazret-i Îsâ, Allahü teâlânın emri ve kudreti ile babasız olarak doğduğundan, ona Kelimetullah denir. Nitekim, daha evvel yukarıda geçen Âl-i İmrân sûresinin 45. âyet-i kerîmesinde bu husûsa işâret vardır. Yine bu husûsta Nisâ sûresinin 171. âyet-i kerîmesinde meâlen; "Muhakkak ki, (Allahü teâlânın kulu) Meryem oğlu Îsâ Mesîh, Allahü teâlânın (insanları, Allahü teâlânın dînine dâvet için gönderdiği) resûlü ve Allahü teâlânın kelimesidir (ki. Hak teâlânın "Ol" emri ile, babasız olarak, Allahü teâlânın kudretiyle meydana geldi)..."

Tefsîr-i kebir ve Rûh-ul-beyan'da yukarda meâli verilen Âl-i İmrân sûresinin 45. âyet-i kerîmesinin tefsîrinde, Îsâ aleyhisselâmın kelimetullah olması izâh edilirken buyruluyor ki: Allahü teâlâ Îsâ aleyhisselâmı; "Kün-Ol" emri (kelimesi) ile yarattı. Gerçi her şey Allahü teâlânın "Kün" emri ile var olmaktadır. Hakîkî sebep budur. Fakat, zâhirî (insanlar arasında bilinen, meşhûr olan) sebeplerde vardır ki, Hak teâlânın âdet-i ilâhiyyesi, işlerin bu zâhirî sebeplerle meydana gelmesidir. Hak teâlâ, hiç bir sebep olmadan da yaratmaya elbette kâdirdir. Fakat, kendi bildiği nice hikmetler ve kullar için nice faydalardan dolayı sebepler araya koymakta, sebepler ile yaratmaktadır.

Bilindiği gibi, bir çocuğun meydana gelmesi, diğer her şey gibi, zâhirî bir sebebe bağlıdır. O da ana ve babanın bir araya gelmesidir. Allahü teâlâ, belki herkesin anlayamayacağı nice hikmetlerinden dolayı, Hazret-i Îsâ'yı işte bu zâhirî sebep olmadan sâdece "Kün" emriyle yarattı. Bu bakımdan Hazret-i Îsâ'yı, Hak teâlânın "Kün" kelimesine nispet etmek daha muvafık olmaktadır. Bu sebeple, Hazret-i Îsâ, sanki Allahü teâlânın "Kün" kelimesinin bizzat kendisidir. Bunun için ona, Kelimetullah denilmiştir.

Hazret-i Îsâ'nın bir lakabı da Rûhullah'dır. Yukarıdaki âyet-i kerîmenin devamında buna işâret olunmuş ve Hazret-i Îsâ'nın diğer rûhlar gibi, Allahü teâlânın halk ettiği, yarattığı, O'nun tarafından gelen bir rûh olduğu bildirilmiştir. Hak teâlânın izni ile ölüleri diriltttiği, kalbleri ihya ettiği için ona Rûhullah denildi diyenler de olmuştur.

Yine yukarıda meâli verilen Âl-i İmrân sûresinin 45. âyet-i kerîmesinde, Hazret-i Îsâ'nın dünyâ ve âhırette vecîh (şerefi yüksek, kadri yüce) olduğu

bildirildi. Âlimler bu vecîh olmayı iki şekilde izâh etmişlerdir:

1- Îsâ aleyhisselâmın dünyâda vecîh olması; duâsının kabûl olması, Allahü teâlânın izni ile ölüleri diriltmesi, duâ ile körleri ve baras hastalığı olanları iyileştirmesidir. Âhırette vecîh olması ise; yolundan ayrılmayan, gösterdiği yolda bulunmuş olan ümmetine şefâatçi kılınmasıdır.

2- Dünyâda vecîh olması; yahudilerin, hakkında söyledikleri ayıplardan berî (uzak) olmasıdır. Âhırette vecîh olması ise; sevâbının çok ve Allahü teâlâ indinde derecesinin yüksek olmasıdır.

Bu âyet-i kerîmede, Hazret-i Îsâ'nın dünyâ ve âhırette vecîh olduğu zikredildikten sonra, onun mukarrebînden olduğu bildirildi. Âlimler bunun, Hazret-i Îsâ'nın semâya yükseltileceğine, meleklerin onunla birlikte bulunacaklarına işâret olduğunu bildirmişlerdir.

İshak bin Bişr'in senetleri ile Ebû Hüreyre'den (radıyallahü anh) verdiği haberde şöyle bildirildi: Îsâ aleyhisselâm bebekken olan ilk konuşmasından sonra, Allahü teâlâya, kulakların duymadığı bir tâzim münâcâtında bulunup şöyle dedi: “Ey Allah'ım! Yüceliğinde yakınsın; yakınlığında yücesin. Yarattıklarının hepsinden üstünsün. Sözlerinle havada yedi kat gök yarattın. Hepsi emrine hazır, el pençe divân durmaktadır. İçinde meleklerin vardır; seni tesbîh ve takdis ederler. Karanlıklar içinde, onlarda, yâni gökte ışık kaynakları yarattın. Geceyi ay ve yıldızla aydınlık, gündüzü güneşle ışıklı eyledin. Havada hamd ile tesbîh eden gök gürültüsü yarattın. Gökte yıldızlar yarattın ki, yolunu kaybetmiş olanlar, onlarla yollarını bulur.

Ey yüce Allah'ım! Denizleri, dağları yarattın. O yücelikleri, yükseklikleri ile dağlar, huzûrunda başları eğik ve itâatkar, emrine hazır, denizin dalgaları, izzetin karşısında dökük ve dağınıktır. Nehirler, dereler, kaynaklar akıttın. Ağaçlar, meyveler yarattın. Hepsi senin emrindedirler.

Ey Allah'ım! Sen ne yücesin! Seni hakkıyla kim medhedebilir? Vasfı ile senin vasfına, sıfatları ile senin sıfatlarına kim ulaşabilir? Bulutları yayar, esirleri darda kalanları kurtarırsın. Hükmün haktır, hak olan hükmü verirsin. Hüküm verenlerin en hayırlısı sensin. Senden başka ilâh yoktur. Sen her ayıb ve noksandan münezzehsin! Bize her günâhımızdan sonra istiğfâr

etmemizi emrettin. Senden başka ilâh yoktur. Akıllı kulların senden muhakkak korkar. Şehâdet ederiz ki, sen ihdâs edilen, meydana çıkarılıp, uydurulan bir ilâh değilsin. Zikri bitecek bir Rab değilsin! Bizi yaratmada sana yardım eden bir başkası yoktur ki, senin kudretinden şüphe edelim. Şehâdet ederiz ki, sen, bir teksin, samedsin, doğurmamış ve doğurulmamışsın ve senin eşin, benzerin yoktur.”

İshak bin Bişr, Cüveybir ve Mukatil'den, onlar Dahhak'tan, o da, İbn-i Abbâs'dan (radıyallahü anhüm) alarak dedi ki: Îsâ aleyhisselâm bebekken yaptığı mûcizevî konuşmadan sonra bir daha konuşmadı; çocukların konuşma çağına gelince konuşmaya başladı. Bu yaşa gelince, Allahü teâlâ, onu hikmet ve beyânla konuşturdu. Yahudiler onun ve annesinin hakkındaki iftirâlarını arttırdılar ve ona âsî oğlu diye isim verdiler. Nitekim Allahü teâlâ bunu bildirip, Nisâ sûresi: 156. âyet-i kerîmesinde; yahudilerin, Îsâ aleyhisselâmı inkâr etmekle küfre düştüklerini ve Hazret-i Meryem'e zina isnadı ile büyük bir iftirâda bulunup, aleyhinde konuştuklarını haber vermektedir.

İmâm-ı Buhârî ve Müslim (rahmetullahi aleyhima) râvîleri ile birlikte Ebû Hüreyre'den (radıyallahü anh), o da, Resûlullah efendimizden (sallallahü aleyhi ve sellem) şöyle bildirmektedirler: “Îsâ (aleyhisselâm) çalan (hırsızlık eden) bir adamı görüp ona; “Çaldın mı? Dedi. O da, hayır kendisinden başka ilâh olmayan (Allahü teâlânın) hakkı için söylüyorum ki, çalmadım dedi. Bunun üzerine Îsâ (aleyhisselâm); Allah'a inandım ve gözümü yalanladım (yani gözümle gördüğüme inanmadım) dedi.”

Yâni, yemîn ettiğin için gözümü yalanladım buyurmakla, kendisinin çok temiz yaratılış ve seciye üzere olduğunu gösterdi.

Yine Buhârî ve Müslim'de, Ubâde'nin (radıyallahü anh) bildirdiği bir hadîs-i şerîfte; “Allahü teâlâdan başka ilâh olmadığına, O'nun bir olup, ortağı, eşi, benzeri bulunmadığına ve Muhammed (aleyhisselâmın) Allahü teâlânın kulu ve resûlü olduğuna, Îsâ'nın (aleyhisselâm) Allah'ın kulu, resûlü, Meryem'e ilkâ' eylediği kelimesi ve rûhu olduğuna, Cennet ve Cehennem’in hak olduğuna şehâdet edeni, ameli ne olursa olsun Allahü teâlâ Cennet’e koyar” buyruldu.

Yine Buhârî'de Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) isnadı ile bildirilen bir hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Beşikte iken konuşan sâdece üç kişi olmuştur. Birisi (hazret-i) Îsâ'dır. Biri şudur ki, İsrâiloğullarından Cüreyc adında biri vardı. Namazda idi. Birden annesi gelip, onu çağırdı. (Kendi kendine) ona mı cevap vereyim yoksa namaza mı devam edeyim dedi. Annesi (onun kasıtlı olarak cevap vermediğini zannedip); Yâ Rabbî! Ona fahişe kadınların yüzlerini göstermeden canını alma dedi. Cüreyc bir kulübede kalırdı. Bir taraftan bir kadın gelip, onunla konuşmak istedi. Cüreyc konuşmaktan kaçındı. Kadın bir çobana yaklaşıp, nefsini ona teslim etti. (Çobanla zina etti.) Ondan bir oğlu oldu. Kadına, bu çocuk kimdendir dediler. Cüreyc'dendir dedi. Adamlar oraya koşup, kulübesini yıktılar, sövdüler, hakâret eylediler. (Cüreyc) abdest alıp namaz kıldı. Sonra o çocuğun yanına gitti ve; Ey oğlan! Baban kimdir? dedi. Çocuk; Filan çobandır dedi. İnsanlar (hakikati anlayınca, Cüreyc'e); Senin kulübeni altından yapalım mı? dediler. Hayır, topraktan yapın dedi.

Yine İsrâiloğullarında bir kadın vardı. Bir de emzikli oğlu vardı. Bir gün, hayvan üstünde heybetli, güzel elbiseli bir adam oradan geçti. Kadın; Yâ Rabbî! Oğlumu onun gibi yap dedi. Çocuk, annesinin göğsünü bırakıp, gelen atlıya döndü ve; Yâ Rabbî! Beni onun gibi yapma dedi. Sonra annesinin göğsünü emmeye başladı. Daha sonra kadın, çocuğuyla birlikte bir câriyeye uğradı. Kadın; Yâ Rabbî! Oğlumu bunun gibi yapma dedi. Çocuk, annesinin göğsünü bırakıp; Yâ Rabbî! Beni onun gibi eyle dedi. Annesi; Niçin böyle dedin? deyince, çocuk; O hayvan üstündeki heybetli adam, cebbârlardan, zâlimlerdendir. Bu kadın ise, zina ve hırsızlıkla itham edildi, ama, ikisini de yapmamıştır, temizlerdendir” dedi.”

Ebû Osman'dan gelen haberde buyruldu ki: Îsâ aleyhisselâm bir dağın başında namaz kılardı. İblis, yanına gelip; “Sen her şeyin kazâ ve kader ile olduğunu mu söylersin?” dedi. O da; “Evet” buyurdu. “Öyleyse kendini bu dağdan aşağı at ve kaderim böyle idi de!” dedi. Îsâ aleyhisselâm; “Ey mel’ûn! Allah, kullarını tecrübe, imtihân eder, kulların O'nu imtihân etmeğe hakkı yoktur” buyurdu.

Îsâ aleyhisselâm ile alakalı olarak bâzı âyet-i kerîmelerde meâlen buyruldu ki: “Meryem oğlu Mesîh (Îsâ aleyhisselâm) muhakkak bir peygamberdir.

Ondan önce de bir çok peygamberler geçti. Annesi (Hazret-i Meryem) ise sıddîka (çok doğru, dürüst ve iffetli) bir kadın idi...” (Mâide sûresi: 75)

“Sonra (Nûh ve İbrâhim aleyhimesselâmın) arkalarından peygamberlerimizi ardarda gönderdik. Arkalarından da Meryem oğlu Îsâ'yı (aleyhisselâm) gönderdik ve ona İncîl’i verdik. Kendisine tâbi olanların (bağlı kalanların) kalplerine de ince bir duygu ve merhamet ihsân ettik...” (Hadid sûresi: 27)

“...Meryem oğlu Îsâ'ya (ölüleri diriltmek, anadan doğma kör olanları ve baras illeti bulunanları tedavi etmek ve gaybden haber vermek gibi) apaçık mûcizeler verdik ve onu Rûh-ul-kuds ile takviye ettik, kuvvetlendirdik...” (Bakara sûresi: 87, 253)

Tefsîr âlimleri bu âyet-i kerîmelerde geçen Rûh-ul-kuds'ü çeşitli şekillerde tefsîr edip, açıklamışlardır.

1- Bâzı âlimler; Rûh-ul-Kuds'ün, Cebrâil aleyhisselâm olduğunu bildirmişler ve bunu bir kaç şekilde izâh etmişlerdir.

a) El-Kuds, tâhir yâni temiz demektir ve bu kelime ile burada Allahü teâlâ zikredilmektedir. Dolayısıyla Rûh-ul-Kuds, Rûhullah demektir. Rûh'la murâd, Cebrâil aleyhisselâmdır. Cebrâil aleyhisselâmın, Allahü teâlâya nispet edilmesi, yâni Rûh-ul-Kuds (Allahü teâlânın rûhu) buyrulması, Cebrâil'in aleyhisselâm şerefini bildirmek, onun Hak teâlâ katındaki derecesinin yüksekliğini beyân etmek içindir.

Nitekim, Allahü teâlâya nispet etmek sûretiyle şerefini ve kıymetini bildirmek için Kâbe-i muâzzamaya Beytullah (Allahü teâlânın evi), Sâlih aleyhisselâmın devesine de Nâkat-üllah (Allahü teâlânın devesi) buyrulması da böyledir.

b) Beden, rûh ile canlı kalabildiği gibi, din de Cebrâil aleyhisselâm ile canlı kalır. Çünkü Cebrâil aleyhisselâm, peygamberlere (aleyhimüsselâm) vahiy getirmekle me’mûr olup, mükellef olan insanlar; ancak Hazret-i Cebrâil'in Hak teâlâdan peygamberlere getirdiği vahiyle, dîni hayatlarında sabit kalabilmektedir.

c) Cebrâil aleyhisselâm ve diğer melekler rûhanî mahlûklardır. Ancak rûhanîlik, Cebrâil aleyhisselâmda daha tam ve kâmildir.

Âlimlerden Rûh-ul-Kuds ile alakalı olarak başka rivâyetler de gelmiş ise de, bu husûstaki en kuvvetli rivâyet, Rûh-ul-Kuds'ün, Cebrâil aleyhisselâm olduğu şeklindedir.

2- Bâzı âlimler Rûh-ul-Kuds, İncîl'dir demişlerdir. Nitekim Şura sûresinin 52. âyet-i kerîmesinde; "Sana emrimizden bir rûh vahyettik..." buyruldu. Mazharî, Celâleyn ve Medarik gibi birçok mûteber tefsîrlerde, bu âyet-i kerîmede geçen "Rûh"un, Kur'ân-ı kerîm olduğu bildirilmiştir.

İncîl'e rûh buyrulması, o asırda din işlerinin onunla canlı kalması, dünyâya âit faydaların onunla muntazam olması sebebiyledir. Çünkü, Allahü teâlânın kitabı, kalbleri canlı tutmaktadır.

3- Bâzı âlimler; "Burada geçen Rûh-ul-Kuds'le murâd, ism-i âzamdır. Îsâ aleyhisselâm ölüleri bunu okuyarak diriltir, bir çok mûcizeleri bunu söyleyerek gösterirdi" demişlerdir.

4- Bâzı âlimler de; "Rûh, Îsâ aleyhisselâmın rûhudur. Kuds ise Allahü teâlâdır. Hazret-i Îsâ'nın rûhunun Hak teâlâya nispet edilmesi, onun şerefine, yüksekliğine işârettir" demişlerdir.

Rûh kelimesinin, Cebrâil aleyhisselâma, İncîl'e ve İsm-i âzama söylenmesi, isnat edilmesi mecazdır. Çünkü rûh, insanın bedeninin canlılığına sebep olduğu gibi, Cebrâil'in (aleyhisselâm) bildirdikleri (Allahü teâlâdan vahiy yoluyla getirdikleri) de kalblerin canlılığına sebep olmaktadır.

İncîl, Allahü teâlânın emir ve yasaklarının öğrenilmesine sebeptir. İsm-i âzam ise, maksatların ve dileklerin hâsıl olmasına vesiledir.

Rûh ile Cebrâil aleyhisselâm arasındaki yakınlık ve beraberlik daha tamdır. Şöyle ki:

1- Cebrâil aleyhisselâm, nûranî, latîf bir mahlûktur. Bu sebeple ikisi arasındaki benzerlik daha tamdır. Dolayısıyla Rûh-ul-Kuds'e, Cebrâil

demek daha lâyık olmaktadır.

2- Âyet-i kerîmede; “...Biz onu Rûh-ul-Kuds ile takviye ettik” buyrulmasından murâd; yardım etmektir. Yardım etmenin, Cebrâil aleyhisselâma isnat edilmesi hakîkî mânâ ile; İncîl ve İsm-i âzama isnat edilmesi ise mecazî mânâ iledir. Bu sebeple de Rûh-ul-Kuds'ün, Cebrâil (aleyhisselâm) olması daha lâyıktır.

Îsâ aleyhisselâm zühd sâhibi olmakta pek ileri idi. Dünyâ malına hiç meyletmezdi. Hasen-i Basri (rahmetullahi aleyh); Îsâ aleyhisselâm, kıyâmette zahidlerin reîsidir buyurmuştur.

Zühd:

Zühd, şüpheli olmak korkusuyla mubahların fazlasından sakınmak, ihtiyatlı davranmak, dünyâya düşkün olmamak demektir. Âhıret yolcularının şerefli makâmlarından biridir. İlim, hâl ve amelden meydana gelir. Zühd; dünyâda kalb ve beden rahatının, âhırette ise seâdet ve nîmetlere kavuşmanın sebebidir.

Yahyâ bin Mu'âz (rahmetullahi aleyh) buyurdu ki: “Zühd, dünyâ zînetini terk etmektir. Zirâ Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) bir hadîs-i şerîfte; “Dünyâya düşkün olmak bütün hatâların başıdır. Dünyâdan kendini sakınan kimseler, zahid olanlardır” buyurmuştur.

İbrâhim bin Edhem (rahmetullahi aleyh), zühdün; farz, selâmet ve fazîlet olmak üzere üç derecesinin bulunduğunu bildirip, bu dereceleri şöyle izâh etti: “Farz olan zühd, haramlardan sakınmak. Selâmet olan zühd, şüphelileri terketmek. Fazîlet olan zühd ise, helâl olanlardan yetecek miktarı alıp, bir çoğunu terketmektir.”

Cömertlik göstermek veya âhıreti istemekten başka bir sebeple dünyâyı terk eden kimseye zahid denemez. Zühd, ancak haramlar ve şüphelilerde olur. Helâl, Allahü teâlânın emriyle mubah kılınmış olduğu içindir ki, ondan zühde varmak yâni helâlden yüz çevirmek câiz değildir. Ancak, zühd sâhibi, helâller, mubahlar dairesini daraltabilir ve hareketlerini farz ve sünnetlerle

sınırlandırabilir. Yoksa zühd, malı, kazancı ve mubah olan şeyleri büsbütün terketmek demek değildir. Asıl zühd, bütün bu mâlî ve mübah şeylere sâhip olduğu hâlde, kalbinde onlara karşı muhabbet beslememek, bunlara düşkün olmamak demektir. Nitekim Hazret-i Ömer, yeryüzündeki malları elinde tuttuğu hâlde, kalbinde bu mallarla ilgili hiç bir düşünceye, yer vermezdi. Onlardan tamâmen yüz çevirmişti.

Zühd, Hâk teâlâdan başka her şeyden tamâmen yüz çevirmek olduğuna göre, bu, ancak bunlardan daha sevgili olana yönelmekle mümkün olur. Yoksa daha kuvvetli bir sevgi bulmadan, kimse evvelki meyl ve muhabbetini terkedemez. İmâm-ı Şibli'ye (rahmetullahi aleyh) zühdden sorduklarında; "Allahü teâlâ hariç, her şeye sırt çevirmektir" buyurmuştur. Ebû Süleymân-ı Darani de (rahmetullahi aleyh) buyurdu ki: "Zühd bir çok şekillerde olur. Bize göre zühd, insanı Allahü teâlâdan alıkoyan her şeyi terketmektir."

Allahü teâlâ, bildiğimiz ve bilmediğimiz her şeyden daha sevgili olduğu için, Allahü teâlâdan başka her şeyi bir tarafa bırakıp, yalnız Allahü teâlâyı seven kimse, mutlak sûrette zahiddir. Kişinin Allahü teâlâya karşı olan sevgisi de, O'nun emirlerine uyup, uymadığından anlaşılır. Her ne kadar müslümana amelleri karşılığında Cennet nîmetleri verilecekse de, asıl olan, bütün amelleri Allahü teâlâ için yapmaktır.

Yalnız dünyâ zevklerini terk edip, âhıret zevklerinden vazgeçmeyen de zahiddir. Fakat yukarıdaki durum elbette daha kıymetlidir. Ahmed bin Hanbel hazretleri buyurdu ki: "Haramı terk, herkesin zühdüdür. Seçkin kulların zühdü, mubahların fazlalarından kaçınmaktır. İrfan ehlinin yâni âriflerin zühdü de, kalbi, Allahü teâlâdan başkasıyla meşgûl olmaktan sakındırmaktır."

Büyüklerden birine; "Bize ne oluyor ki, ölümü istemiyoruz ve ondan hoşlanmıyoruz. Halbuki o bize mutlaka gelecektir" dediklerinde, o zât buyurdu ki: "Siz ölüme hazırlanmadınız. Dünyânızı ma'mûr etmeye baktınız. Dolayısıyla, âhıretinizi harâb ettiniz. Elbetteki ma'mûr olan yerden harâb olan yere gitmek istemezsiniz. Ama isteseniz de, istemeseniz de, ölüm bir gün mutlaka gelecek, sonsuz olan âhıret yolculuğuna

başlayacaksınız.” Hakikat bu kadar açık bir şekilde ortada iken, hâlâ dünyâya düşkün olanlara ne kadar şaşılır.

Dünyâ sevgisi insanı iki cihânda helâke, ondan yüz çevirmek ise saâdete götürür.

Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem); “Kendisine susmak ve zühd verilen bir kimseyi gördüğünüz vakit, ona yaklaşın. Zirâ o, hikmet telkin eder” buyurmuştur. Allahü teâlâ da Kur'ân-ı kerîmde meâlen; “Her kime hikmet verilmişse, ona çok hayır verilmiştir” buyurmuştur. (Bakara sûresi: 269) İslâm âlimleri bu Hadîs-i şerîf ve âyet-i kerîmeyi; “Kırk gün dünyâdan yüz çeviren zahidin kalbine, Allahü teâlâ nehirler gibi hikmet akıtır ve diline hikmetli sözler söyletir” şeklinde tefsîr etmişlerdir.

Resûlullah efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) “Allahü teâlânın seni sevmesini istiyorsan, dünyâda zahid ol” buyurdu. Hârise (radıyallahü anh), Resûlullah efendimize (sallallahü aleyhi ve sellem); “Ben hak mü’minim” dediği zaman; “Bunun alâmeti nedir?” buyurdu. Hârise (radıyallahü anh), cevâbında; “Nefsim öyle zahiddir ki, altın ve taş bana göre aynıdır. Sanki Cennet’e ve Cehennem’e bakıyorum” dedi. Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem); “İyi muhâfaza et, lâzım olanı bulmuşsun” deyip, sonra; “Bu, kalbini Allahü teâlânın nûrlandırdığı bir kuldur” buyurdu.

Eshâb-ı kirâmdan (radıyallahü anhüm) biri şöyle anlatır: Resûl-i ekreme (sallallahü aleyhi ve sellem) “İnsanların hayırlısı kimdir?” diye suâl ettik. “Kalbi mahmûm, dili doğru olan kimsedir” buyurdu. Biz; “Kalbi mahmûm ne demektir?” dedik. “Takvâ sâhibi olan, gıll ü gışşı, kin ve çekememezliği bulunmayan temiz kalbdir” buyurdu. Bunun üzerine biz tekrar; “Bundan daha hayırlı olan kimdir?” diye sorduk. Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) “Dünyâyı kötüleyip, âhıreti sevendir” buyurdular ki, bu da ancak zühd sâhibinde bulunur.

Sahâbeden bâzısı, Tabiînden olanlara; “Sizin ibâdetiniz sahâbenin ibâdetinden çoktur. Fakat onlar, sizden daha üstündür. Çünkü dünyâda sizden daha zahid idiler” dediler. Ömer (radıyallahü anh) buyurdu ki: “Dünyâda zühd, hem kalb, hem beden rahatlığıdır.” İbn-i Mes'ûd

(radıyallahü anh); “Zahidin iki rekat namazı, zahid olmayanların ömrünün sonuna kadar olan ibâdetlerinden fazîletlidir” ve Sehl-i Tüsterî de; “Amelin ihlâsla olması, dört şeyden korkmadığın zaman mümkündür; Açlıktan, susuzluktan, fakirlikten ve hakîrlikten” buyurmuştur.

Rivayete göre, İslâm fütûhâtı genişleyip İslâmiyet etrâfa yayıldığı ve hazîne, ganîmet malları ile dolup taştığı vakit, Hazret-i Ömer'in kızı Hafsa (radıyallahü anhâ) babasına; “Etrâftan ziyâretçilerin geldiğinde, kıymetli ve ince kumaşlar giy, emret de güzel yemekler yaptır. Sen de ye, misâfirlerine de yedir” dedi. Bunun üzerine Hazret-i Ömer şöyle buyurdu: “Ey Hafsa! Hiç kimse kocanın hâlini hanımından daha iyi bilemez. Sen, Resûlullah'ın (sallallahü aleyhi ve sellem) zevcesi olduğun için, O'nun hâlini herkesten iyi bilirsin. Bu kadar yıl kavmi arasında bulundu. Hiç bir vakit hem akşam, hem sabah karnı doydu mu? Akşam buldu ise sabah, sabah buldu ise akşam bulamadı. Öyle değil mi? Yine Allah aşkına soruyorum: Hayber fethedilinceye kadar Resûl-i ekrem ve O'nun Ehl-i beyti hurma yiyip doydular mı? Yine Allahü teâlâ adına sana sorarım, hatırlar mısın ki, Resûl-i ekreme yüksek bir sofra getirdiğimiz vakit, üzülmüş, rengi değişmişti. Sonra da o sofranın kaldırılıp, yemeğin daha alçak bir şey üzerine veya yere konulmasını emretmemiş miydi? Yine sana yemîn verdiririm. Resûl-i ekrem, geceleri bir aba üzerinde yatarken, bir gece bu aba dört kat yapıldığı vakit sabaha kadar uyanamayıp; “Beni gece ibâdetimden alıkoydunuz, bunları ikiye indirin” demedi mi? Yine sana yemînle sorarım. Resûl-i ekrem sırtındaki elbiseyi yıkamak için çıkardığı sırada, Bilâl (radıyallahü anh) gelip de “Namaz” diye seslendiği vakit, giyecek başka elbisesi olmadığı için kuruyuncaya kadar o elbiseyi beklediğini bilmez misin? Yine yemînle sorarım. Zafer kabîlesinden bir kadın, Resûl-i ekreme, iki parça olan bir elbise hazırlamıştı. Bunlardan birinin dikilmesi henüz tamamlanmadığı için elbisenin yalnız bir kısmını önce gönderince, Resûl-i ekremin sade ona bürünerek namaz kıldırdığını ve başka giyeceği olmadığı için onu omuzlarına bağladığını bilmiyor musun?” Hazret-i Ömer'in bu sözlerinden sonra, Hafsa (radıyallahü anhâ) onu tasdik etti ve her ikisi de kendilerinden geçinceye kadar ağladılar.

Îsâ aleyhisselâm zühd sâhibi olmakta pek ileri idi. Bir gün Îsâ aleyhisselâm, başının altına yastık yerine bir taş koyup yatarken, canı uyumak istedi. O

anda iblis yanına gelerek; “Ey Îsâ! Sen dünyâ malından bir şey istemediğini söylemez miydin? Şimdi başının altındaki taş dünyâ malı değil midir?” dedi. Îsâ aleyhisselâm, bunu işitince, kalktı ve o taşı tuttuğu gibi iblisin üzerine fırlattı, sonra; “Ey mel’ûn! Dünyâ ile birlikte bu da senin olsun, al!” buyurdu.

Mu'temir bir Süleymân şöyle anlattı: “Îsâ aleyhisselâm,bir gün eshâbının yanına geldi. Üzerinde yünden cübbe, elbise ve iç çamaşırı vardı. Yalın ayak idi. Ağlıyordu. Saçı taranmamış, açlıktan yüzünün rengi sararmış, harâretten dudakları kurumuş bir hâlde idi. Eshâbına şöyle dedi: “Esselâmü aleyküm ey İsrâiloğulları! Ben, Allahü teâlânın izni ile dünyânın değerini düşürür, ona lâyık muâmele edilmesini söylerim. Bunu kendimi beğenmek ve öğünmek için söylemiyorum. Benim evim nerededir bilir misiniz?” Onlar da; “Evin nerededir?” diye sorduklarında, o; “Evim, mescidlerdir. Esansım, sudur. Katığım, açlıktır,Kandilim, geceleyin parlayan aydır. Kışın, ateşim güneştir. Çiçek bahçem, sebzelikler, yeşilliklerdir. Elbisem yün, şiarım izzet sâhibi olan Rabbimden korkmak, sohbet arkadaşlarım sakatlar ve fakirlerdir. Sabahleyin kalktığımda bir şeyim yoktur. Akşam olduğunda yine bir şeyim olmaz. Gönlüm rahat, kaygusuzum. O hâlde benden zengin ve mes’ûd kim vardır” buyurdu.

İbn-i Ömer (radıyallahü anh) şöyle rivâyet etmiştir: Îsâ aleyhisselâm, havârîlerine buyurdu ki: “Arpa ekmeği yiyin. Saf su için ve dünyâdan salim ve emîn olarak çıkın. Size kendisinden bahsettiğim Allahü teâlâ hakkı için şöyle derim: Muhakkak ki dünyânın tatlısı, âhıret için acıdır. Dünyâ acılığı da âhıret için iyidir. Allahü teâlâ kullarını dünyâya sırf dünyâ nîmetlerine kavuşmak, nîmetlerle rahatlamak için göndermedi. Sizin en kötünüz, nefsinin arzu ve isteklerini ilmine tercih eden âlimlerdir. Onlar bütün insanların kendileri gibi olmasını severler.”

Şöyle anlatılır: Merv şehrinin kadısının bir kızı vardı. Merv şehrinin eşrâf ve ileri gelenleri, bu kızı istediler. Kâdı, meşveret edilecek kişilerle meşveret etti. Kadının bir hıristiyan komşusu vardı. Bir de onunla meşveret edeyim. Başka dindendir ama, görünüşte komşumuzdur deyip, onu çağırdı. Onunla meşveret etti. Hıristiyan komşu, kadıya; “Ey kadı! Bu işte, bizim, bizden öncekilerimizin sünneti, yâni yolları, âdetleri vardır. Sizin yâni

sizden öncekilerin de âdeti, sünneti vardır. Zamanımızın insanlarının da âdetleri vardır. Şimdi sen serbestsin. Hangisini istersen seç” dedi. Kadı ona; “Üç yolu da açıkla?” dedi. Bunun üzerine şöyle anlattı: “Bizden öncekilerin yolu; asîl, soylu birisini bulup kızını ona verirlerdi. Sizden öncekilerin sünneti, âdeti; takvâ sâhibine vermekti. Zamanımızdakilerin âdeti ise, zenginleri tercih etmektir. İyi soya, asalete ve kuvvetli dîne îtibâr etmezler. Sen hangisini seçiyorsun?” Kadı; “Ben bizden öncekilerin sünneti ile amel eder ve takvâ sâhibini tercih ederim” dedi. Sonra düşündü. Merv şehrinde kendi kölesinden daha münasibini bulamadı. Kölesi, Mübârek isminde, müttekî ve dindar bir kimse idi. Kızını ona verdi.

Kölesi, kırk gün kızın yanına gitmedi. Bu durumdan kızın annesinin haberi olunca, efendisine yâni kadıya şikayet edip; “Böyle sâliha bir kızı, kölene verdin de, henüz yüzüne bile bakmadı. Senin bu yaptığın nedir?” dedi. Kadı, kölesi Mübârek'e; “Ey Mübârek! Sen benim çocuğuma naz mı ediyorsun da, yanına gitmiyorsun” dedi. Mübârek cevap olarak; “Ey müslümanların kadısı! Ben sizin kerîmenize nasıl naz ederim de yaklaşmam. Ama siz kadı olduğunuz için, korktum ki, bu kız sizin evinizde iken şüpheli bir şey yemiştir. Ben ise, lokmalarda çok dikkat ediyorum ve ona helâl yemek yediriyorum. Vücûdunun kanının tamâmen temiz olmasını istiyorum” dedi. Kırk gün tamam olunca, hanımının yanına yaklaştı. O, lokmalarında bu kadar ihtiyatlı olunca, Allahü teâlâ ona, Abdullah isminde bir evlat ihsân etti. İşte bu çocuk, büyüyünce pek büyük bir âlim olan Abdullah bin Mübârek hazretleri idi.

Yine şöyle anlatılır: Şah Şücâ’ Kirmânî’nin bir kızı vardı. Kirman vâlileri ona talip idi. Şah onlardan üç gün mühlet istedi. Bu üç gün içinde mescidleri dolaştı. Güzel namaz kılan bir genç gördü. Namazı bitinceye kadar onu seyretti. Sonra yanına gidip; “Ey genç! Evli misin?” diye sordu. Genç; “Hayır” deyince ona; “Kur'ân-ı kerîm okuyan, takvâ sâhibi ve güzel bir kızla evlenmek ister misin?” dedi. Genç; “Bana kim kız verir ki, dünyâda üç dirhemden başka hiç bir şeyim yok” dedi. “Ben veririm, bu üç gümüşün biri ile ekmek, biri ile katık, biri ile güzel koku satın al” dedi. Şah Şücâ’ kızını o genç ile evlendirdi. Kızı o fakir gencin evine girdiğinde, bir kuru ekmek parçası gördü. “Bu nedir?” diye sorunca, genç; “Senin nasîbindir. Yarın sabah yemek için ayırmıştım?” dedi. Şâh’ın kızı babasının

evine doğru gitmeye başlayınca, genç; “Ah! Ben, Şâh’ın kızının benim yanımda durmayacağını bilmiştim” dedi. Kız bunu işitince; “Ben senin fakirliğin sebebiyle gitmiyorum, îmânının zayıflığından dolayı gidiyorum. Sen, akşamdan sabahın ekmeğini hazırlıyorsun. Ben ise babama çok şaşıyorum. Çünkü o, bunca senedir bana; “Seni takvâ ve zühd sâhibi birine vereceğim” derdi. Bu gün öyle birine verdi ki, Rabbine itimat etmiyor. Bu evde ya ben kalırım, ya bu ekmek. Sen karar ver” dedi. Genç ekmeği bir fakire verdi. Şâh’ın kızı geri döndü ve onunla mes’ûd olarak yaşadı. İşte Allahü teâlânın velî kulları bu derece zühd sâhibi idiler.

Hazret-i Îsâ'nın Muhammed aleyhisselâmı haber vermesi, müjdelemesi:

Âl-i İmrân sûresinin 81 ve 82. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: “Hatırla şu zamanı ki, Allahü teâlâ peygamberlere hitâben; Size kitap ve hikmet verdim. Sonra sizin elinizdeki kitap ve hükümlerimizi tasdik edecek bir peygamber gelecektir. O'na elbette îmân edecek ve yardımda bulunacaksınız diye söylemiş ve bunun için peygamberler ve ümmetlerinden ahd, kuvvetli, sağlam söz almıştı.

(Hak teâlâ hazretleri böyle ahd alma sırasında onlara bu sözleri söyledikten sonra) “Bunu ikrâr ettiniz mi? Bu ağır ahdimi üzerinize alıp kabûl eylediniz mi? buyurdu. Onlar da; ikrâr ettik dediler. Allahü teâlâ da; öyle ise birbirinize karşı (kendiniz ve size tâbi olanlar üzerine) şâhid olun. Ben de sizinle beraber şâhidlerdenim. Artık ikrardan sonra, kim yüz çevirirse, işte onlar îmândan çıkmış asi, fâsık kimselerdir.”

Bu âyet-i kerîmede, Hak teâlânın peygamberlerden ahd aldığı bildirilmektedir. Peygamberden ahd almak, ümmetinden ahd almak demektir. Zirâ herhangi bir peygamberin, Allahü teâlâya itâatten yüz çevirmesi, aslâ düşünülemez. Böyle bir şey mümkün olmadığından, âyet-i kerîmede ümmetler muhatab alınmıştır. Yâni hitâb peygamberlere değil ümmetleredir.

Tefsîrlerde zikredildiğine göre, bu âyet-i kerîmeler, peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmı haber vermektedir. Âyet-i kerîmede geleceği bildirilen peygamber, Muhammed aleyhisselâmdır. Allahü teâlâ

Muhammed aleyhisselâmı, dünyânın her tarafında bulunan insanlara peygamber olarak göndereceğini, vaktiyle bütün peygamberlere ve onlar vâsıtasıyla bütün ümmetlere haber vermiş, O'nun bu risaletini (peygamberliğini) kabûl ve ikrâr etmelerini emir buyurmuştur.

Yine Hak teâlâ hazretleri, bütün insanlardan Muhammed aleyhisselâmın zamanına erecek olanların, muhakkak sûrette O'na îmân getirmelerini ve kendisine yardım etmelerini emretmiştir. Bununla beraber, buna riâyet etmeleri husûsunda onların hepsinden ahd yâni kuvvetli söz almıştır.

Bu ahde uymayanların fâsıklardan olacağı bildirilmiş, bütün bunlar Kur'ân-ı kerîmde haber verilmiştir. Hal böyle olunca, peygamberlerin hepsi diğerlerini kabûl ve tasdik etmekte ve Muhammed aleyhisselâmın geleceğini haber verip, O'nu doğrulamaktadırlar. Ayrıca, O, peygamberlerin en yükseği, en üstünü ve sonuncusu olup, bütün insanlara ve cinnîlere peygamber olarak gönderilmiştir. Bu bakımdan bütün peygamberler, diğerlerine ve ümmetlerine, O'nun zamanına ulaşanlardan ne pahasına olursa olsun, O'na inanıp uymalarını sıkı sıkıya emir ve vasiyet etmişlerdir. Bu husûs çok önemlidir. Onun için Hak teâlâ hazretleri, peygamberlerden ve dolayısıyla ümmetlerinden ahid almayı kâfi görmedi. Peygamberlere hitâben; “Âhır zaman peygamberi olan Muhammed aleyhisselâma, îmân edip; dînine yardımcı olacağınızı ikrâr ettiniz mi ve bu şekilde ümmetlerinizden ahid aldınız mı?” buyurdu. Enbiyâ-i kirâm (aleyhimüsselâm); “Bu minval üzere ahdimizi ikrâr ettik” dediler. Böylece Hak teâlâ hazretleri; “Siz, nefsinizin ve ümmetinizin ikrarına şâhid olun. Ben de sizinle beraber bu ikrarınıza şâhidim” buyurdu.

Bu husûsta Saf sûresinin 6. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: “Bir vakit Meryem oğlu Îsâ (aleyhisselâm) şöyle demişti: “Ey İsrâiloğulları Ben, size, Allahü teâlânın peygamberiyim. Benden evvel Mûsâ'ya (aleyhisselâm) nâzil olan Tevrât'ı tasdik edici ve benden sonra gelecek Ahmed (Muhammed aleyhisselâm) ismindeki peygamberin müjdecisiyim. Sonra o (Îsâ veya Muhammed aleyhimesselâm) apaçık mûcizelerle onlara geldiğinde; işte bu apaçık bir sihirdir dediler.”

Tefsîr âlimleri, bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde, Ebû Mûsâ el-Eş’arî'nin (radıyallahü anh) şöyle rivâyet ettiğini zikretmektedirler: Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) ilk müslümanların ağır işkence ve zulüm altında zor duruma düşmeleri üzerine; “Siz Habeş ülkesine gidiniz. Allah sizi orada ferahlığa kavuşturur ve sizi yine toplar...” buyurdu.

Bunun üzerine müslümanlardan bir grup, Habeşistan'a hicret ettiler. Habeş hükümdârı Necâşî, onlarla konuşunca, kendilerine çok yardım etti. Sonra kendisi de müslüman oldu. Necâşî dedi ki: “Muhakkak ki, Muhammed aleyhisselâm, Allahü teâlânın resûlüdür. Îsâ aleyhisselâm onu müjdeledi. Sâhip olduğum şu mülk ve şu insanların işlerini yüklenmem olmasaydı, O'na gider nalınlarını taşırdım...”

Abdullah bin Selâm'ın (radıyallahü anh) rivâyetine göre; Tevrât’da, Muhammed aleyhisselâmın sıfatı ve Îsâ aleyhisselâmın, Muhammed aleyhisselâmın yanına defnedileceği yazılıdır.

Âlimler, Hücre-i saâdette yâni Peygamber efendimizin medfûn bulunduğu türbede, bir kabirlik boş yer bulunduğunu, o yerin Îsâ aleyhisselâma âit olduğunu bildirmişlerdir.

Ka'b-ül-Ahbâr'dan (radıyallahü anh) şöyle rivâyet olunur: Havârîler, Îsâ aleyhisselâma; “Ey Rûhullah! Bizden sonra gelecek bir ümmet var mıdır?” diye suâl ettiler. Bunun üzerine Îsâ aleyhisselâm; “Evet. Sizden sonra hakîm, âlim ve takvâ sâhibi bir ümmet gelecektir. Onlar, ilimde sanki peygamberler gibidir. Onlar az bir rızıkla Allahü teâlâdan râzıdırlar, Allahü teâlâ da az bir amelleri sebebiyle onlardan râzıdır.”

Görüldüğü gibi. Îsâ aleyhisselâm, Peygamber efendimizi Ahmed ismiyle haber vermiş ve geleceğini müjdelemiştir. Ahmed, Resûlullah efendimizin güzel isimlerinden biri olduğu gibi, mânâ bakımından hamd ve senâsı, medhi en ziyâde ve çok olan demektir. Nitekim bizzat kendileri bir Hadîs-i şerîflerinde, isimlerinin Kur'ân-ı kerîmde Muhammed, İncîl’de ise Ahmed olarak bildirildiğini haber vermişlerdir. Resûlullah efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem), Ahmed isminin iki mânâda olabileceği bildirilmiştir:

1- Peygamberler (aleyhimüsselâm) Allahü teâlâya çok hamdederler. Fakat Resûlullah efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem), Allahü teâlâya hamdetmekte bütün peygamberlerden daha ileridedir. Ahmed ism-i şerîfi bunu ifâde etmektedir.

2- Güzel hasletleri sebebiyle peygamberler medholunurlar. Fakat medholunacak, övülecek, güzel huylar ve fazîletler bakımından Muhammed aleyhisselâm diğer peygamberlerin hepsinden daha ileridedir.

Başta, Buhârî, Müslim, Tirmizî, Dârimî, Nesâî ve başka hâdis âlimlerinin (rahmetullahi aleyhim) bildirdikleri bir hadîs-i şerîfte de buyruldu ki: “Benim müteaddid isimlerim vardır. Ben Muhammed'im, ben Ahmed'im. Ben Mâhî'yim ki, Allahü teâlâ benimle küfrü yok eder. Ben Hâşir'im ki, halk, kıyâmet günü benim izimce haşrolunacaktır. Ben Âkıb'ım (Sonuncuyum) ki, benden sonra peygamber yoktur.”

Peygamberlerin hepsi, Muhammed aleyhisselâmın geleceğini haber vermişlerdir. Îsâ aleyhisselâm da, O'nun gelmesinin çok yakın olduğunu müjdelemiştir. Bu sebeple, peygamberler içinde, ümmetlerine Muhammed aleyhisselâmdan en çok bahseden Îsâ aleyhisselâm olmuştur. Resûlullah efendimiz de Hazret-i Îsâ ile olan yakınlıklarını, Hadîs-i şerîflerinde beyân buyurmuşlardır.

Muhammed bin İshak, Sevr bin Yezid'den, o Hâlid bin Ma'dân'dan, o da Resûlullah'ın (sallallahü aleyhi ve sellem) Eshâbından alarak şöyle dedi: Eshâb-ı kirâm aleyhimürrıdvân dediler ki: “Yâ Resûlallah! Bize kendinizden haber verir misiniz?” Buyurdu ki: “Ben, ceddim İbrâhim'in duâsıyım. Kardeşim Îsâ’nın müjdesiyim! Annemin ise rüyâsıyım. O bana hâmile iken Şam saraylarını aydınlatan bir nûrun kendinden çıktığını görmüştü...”

Peygamberlik, İsrâiloğulları içinde Îsâ aleyhisselâma ulaşınca, onlar arasında kalkıp; “Artık peygamberlik, İsrâiloğullarında son buldu. Bundan sonra peygamberlerin mutlak sonuncusu olan Nebî, Arabî, ümmî Ahmed gelecektir. O, Muhammed bin Abdullah bin Abdülmuttalîb bin Hâşim olup,

Halîlullah İbrâhim aleyhisselâmın oğlu. İsmâil'in (aleyhisselâm) neslindendir" buyurdu.

İshak bin Bişr (rahmetullahi aleyh), senetleri ile Ebû Hüreyre'den bildirir: Allahü teâlâ, Îsâ bin Meryem'e vahyedip buyurdu ki: (Ey Îsâ! Emrimi yerine getirmeye çalış. Sakın gevşeklik gösterme! Ey çok temiz, iffetli hanımın oğlu, dinle ve itâat et! Seni âlemlere, âyet, alâmet olarak yarattım. Bana ibâdet ve tevekkül eyle! Kitabı kuvvetli tut, onu açıkla! Onlara beni anlatırken, haktır, haydır, hiç zeval bulmaz de! Ümmî, Arabî peygamberi, deve ve tâc (sarık), kaftan, nalın ve kılıç sâhibini tasdik etsinler. O (yani Muhammed Mustafa (sallallahü aleyhi ve sellem); iri gözlü, geniş alınlı, nûr yüzlü, hafif kıvırcık saçlı, sık sakallı, kaşları arası açık, latîf burunlu, ön dişleri seyrek, alt dudağı ile çene arası çukurca, boynu gümüş ibrik gibi, mübârek karnı geniş olup, göğsü ile karnı beraber, göğsü geniş, avuçlarının içi geniş, bakmak isteyince bütün bedeni ile dönen, yürüyünce sanki taşlık bir yerden yürüyor ve yukarıdan aşağı iniyormuş hissini veren, yüzündeki ter, inci taneleri gibi olup, kendisinden misk kokusu yayılan, kendinden önce ve sonra misli görülmemiş ve görülmeyecek olan, boyu, huyu, kokusu güzel, hanımı çok, nesli az, nesli ancak mübâreklerden olan bir şanlı peygamberdir. Cennet'te bir sarayı vardır. Onda sıkıntı ve gürültü yoktur. Benim katımda öyle bir yeri vardır ki, insanoğlundan oraya ulaşan kimse yoktur. Sözü Kur'ân, dîni İslâm'dır. Ben ise Selâm'ım. Tûbâ, O'nun zamanına ulaşıp, O'nun günlerini görüp, sözünü dinleyenlerin, O'na tâbi olanlarındır."

Hişâm bin Ammâr, Velîd bin Müslim'den, o Abdurrahmân bin Zeyd'den, o da babasından (rahmetullahi aleyhim) şöyle bildirir: Hazret-i Îsâ; "Yâ Rabbî! Bu merhume ümmetten bana haber ver" dedi. Allahü teâlâ da buyurdu ki: "Ahmed'in (sallallahü aleyhi ve sellem) ümmetidir. Peygamberler gibi âlim ve hâkimlerdir. Onlara az bir şey versem, benden râzı olurlar. Ben de az bir amelleri sebebiyle onlardan râzı olurum. La ilâhe illallah demeleri ile onları Cennet'e sokarım. Ey Îsâ! Cennet'te bulunanların çoğunu onlar teşkil eder." Bunu, İbn-i Asakir rivâyet etti.

Yine İbn-i Asakir senetleri ile bildiriyor ki: Allahü teâlâ Îsâ aleyhisselâma vahy edip buyurdu ki: "Ey Îsâ! En çok düşündüğün, en fazla kıymet verip

azîz tuttuğun şey, benim emir ve yasaklarım olsun. Onlara tam uy. Âhıretin için benim rızâmı azık tut. Nafile ibâdetlerle bana yaklaş ki, seni seveyim. Benden başkasına dönme. Ziyan edersin. Belalarıma sabret. Kazâma râzı ol! Senden râzı ve memnun olmama çalış. Benim memnuniyetim ve rızâm, itâat etmeye (bağlıdır.) İsyâna değil. Bana yakın ol. Zikrimi dilinde devamlı et. Muhabbetim kalbinde olsun. Ömrünün hiç bir ânı gaflet ile geçmesin. Beni arayıcı, bana koşucu ol. Kalbin, haşyetimden ölecek gibi olsun. Benim rızâmı kazanmak için geceleri kolla, uyuma; mahşer gününde susuz kalmamak için gündüzleri su içme, yâni oruç tut. Gayretini iyiliklere sarf et. Her yerde iyilik üzere ol, yüzün hayra, iyiliğe dönük olsun. Kullarım arasında nasîhatimle bulun, onlara adâletimle hükmet. Gözünü yorgunluk perdesinden koruyup parlattım. Ölü misâli yatıp uyuma, çünkü dirisin, nefes alıyorsun.

Ey Meryem oğlu Îsâ! Kulum, kendini benim huzûrumda küçük ve aşağı tutmadıkça, kâmil îmân etmiş olmaz. Benim için alçalırsa sevâbını bulur. Seni şâhid tutarım ki, o kul, değişmediği ve benim yolumu değiştirmediği müddetçe azâbımdan emîndir.

Ey bekâr, temiz, çok iffetli Meryem'in oğlu Îsâ! Yaşadığın müddetçe kendin için ağla! Dünyâdan ve dünyâ ehlinden uzak dur. Dünyâ lezzetlerini, dünyâyı sevenlere bırak. Tatlı ve yumuşak sözlü, açıkça selâm verici ol. Herkes uyurken, sen uyanık bulun. Âhıretle ilgili tehlikelerden sakın, geleceğe âit korku ve belâlardan kurtulma çârelerini ara. Çoluk-çocuğun ve malın fayda vermediği gün gelmeden hazırlan. Gâfiller gülerken, sen gözüne hüzün mili ile sürme çek. Bunda sabırlı ve sevap bekleyici ol. Sabredenlere vâd ettiklerime kavuşursan, sana müjdeler olsun. Dünyâdan maksadın, âhıreti kazanmak olsun. Sende kalmayacak olanı tatsan da, tadı nerede! Sana gelmeyenden ise, zâten tat alamazsın. Dünyâdan, sana yetecek kadarla yetin, rahat ol! Gör ki, bunlarla nelere ulaşacaksın. Hesaplı amel et. Çünkü mesul olacaksın. Eğer sâlih evliyâm için hazırladıklarımı gözlerin görseydi, kalbin erir, canın çıkardı.”

Ebû Huzeyfe'nin (radıyallahü anh) rivâyetine göre, Allahü teâlâ Îsâ aleyhisselâma vahyedip, buyurdu ki: “Ey Îsâ! Gökleri ve yeri yarattığım zaman; bana ibâdet edip, senin ve annen için benim söylediğimi

söyleyenleri sana komşu, arkadaş yapacağımı, sana olan iyilik ve ihsânımda onları da sana ortak edeceğimi takdir ettim. Yine gökleri ve yeri yarattığım zaman, seni ve anneni ilâh edinenlerin Cehennem'in en dibinde azâb görmelerini takdir eyledim.

Gökleri ve yeri yarattığım gün, dînimi kulum Muhammed'in elinde kuvvetlendirmeyi ve O'nunla peygamberlerin sonunu getirmeyi irâde eyledim. O Mekke'de doğar, Medîne'ye hicret eder ve Şam'a sâhip olur. O kaba ve sert değildir. Sokaklarda gürültü etmez. Giyinmede, süste, konuşmada yaramaz söz etmez. Her işte, her şeyde O'na güzel istikamet veririm. Her iyi ahlâkı ona ihsân ederim. İçini takvâ ile doldururum. Hikmeti O'nun aklı, vefâyı O'nun tabîatı, adâleti, O'nun sîreti, hakkı O'nun şeriatı, İslâm'ı O'nun dîni ederim. İsmi Ahmed'dir. O'na hidâyet ve ilim verir, şânını yüceltirim. O'nun eliyle insanlara hidâyet veririm. O'nunla; duymayan kulakları, perdeli kalbleri açarım. Çeşitli zararlı düşünce ve istekleri O'nun vâsıtasıyla yok ederim. Onlar marûfu emir ve münkeri nehyederler. İsmime karşı saygılı, ihlâslı olup, peygamberlerin getirdiklerini tasdik ederler. Mescidlerinde, meclislerinde, evlerinde ve bulundukları ve gittikleri yerlerde onlara tesbîh, takdis ve tehliller veririm. Rükû ve secde ederler, benim için namaz kılarlar. Benim uğrumda saflar ve kitleler hâlinde cihâd ederler. Kurbanları kanlarıdır. İlmin aslı kalblerinde olur. Gece bana ibâdette abid, gündüz benim için cihâdda arslandırlar. Bunlar benim onlara fazîlet ve ihsânlarımdır. Bunları dilediğime veririm. Ben büyük fazîletler, ihsânlar sâhibiyim."

Îsevîlik (Nâsrâniyyet) dîni ve Hıristiyanlık:

İsevîlik, Allahü teâlâ tarafından Hazret-i Îsâ'ya bildirilen semâvî, ilâhî dindir. Îsâ aleyhisselâmın bildirdiği, tebliğ ettiği bu dîne Îsevîlik, onu kabûl edip tâbi olanlara da İsevî denilmiştir. Bilindiği gibi, Hazret-i Îsâ, Kudüs yakınlarında bulunan Nâsıra kasabasında yetişmiş idi. Bu bakımdan Hazret-i Îsâ'nın bildirdiği dîne Nâsranîlik ve Nâsrâniyyet, ona tâbi olanlara da Nâsrânî ve çoğul olarak Nasârâ denilmiştir.

Îsâ aleyhisselâm yahudi dînini ıslâh için gönderildi. Yâni hakîkî İsevîlik, ıslâh edilmiş yahudi dînidir. İsevîlik dîni, sonradan değiştirildi ve hıristiyanlık ortaya çıktı. Şu hâlde hıristiyanlık, aslı bozulmuş olan semâvî dinlerden biridir. Semâvî din, değeri üstün ve yüce olan, ilâhî bir kaynağa dayanan ve tek Allah'a inanmayı kabûl eden hak din demektir. Hıristiyanlığın aslı, ilâhî vahye dayanır. Allahü teâlâ tarafından Hazret-i Îsâ'ya gönderilmiştir. Hazret-i Îsâ, 30 yaşında iken, Benî İsrâil'e peygamber olarak gönderildi. Bozulan yahudilik dîninin hükümlerini neshetti (yürürlükten kaldırdı). Kendisine İncîl kitabı verildi. İncîl'de, Allahü teâlânın bir olduğu, Hazret-i Îsâ'nın Allahü teâlânın kulu ve peygamberi olduğu ve bundan sonra âhır zamanda Ahmed (diğer adı ile Muhammed aleyhisselâm) isminde bir peygamber geleceği yazılıydı.

Îsâ aleyhisselâm peygamber olarak vazifelendirilince, önce bu yetiştiği kasaba halkına dîni tebliğ etmeye başladı. Mûsâ'nın aleyhisselâm gösterdiği doğru yoldan ayrılan yahudiler, bundan sonra çok sıkıntı çektiler. Zulüm ve işkence gördüler. Çeşitli devletlerin esâreti altında yaşadılar. Kendilerini bu esâretten ve zulümlerden kurtaracak bir peygamber bekliyorlardı. Hazret-i Îsâ peygamber olarak gönderilince, beğenmediler ve ona îmân etmediler. Hattâ Hazret-i Îsâ'yı öldürmeye teşebbüs ettiler. Allahü teâlâ, Îsâ aleyhisselâmı göke çıkardı.

Hazret-i Îsâ göke çıkarıldıktan 40 sene sonra Romalılar, Kudüs'e hücûm ettiler. Yahudilerin kimini öldürdüler, kimini esir aldılar. Kudüs'ü de yağmaladılar ve yakıp, yıktılar. Tevrât nüshalarını ve başka din kitaplarının hepsini yaktılar. Kudüs şehri harâbe hâline geldi. Yahudiler bundan sonra derlenip toparlanamadılar. Dağıldıkları yerlerde hor, hakîr ve aşağılanarak yaşadılar.

Hazret-i Îsâ'nın 12 havârîsinden birisi olan Yehuda mürtet olunca, yerine Matthias'ı havârî seçtiler ve etrâfa dağılıp İsevîlik dînini yaymaya başladılar. Bunlardan Barnabas, havârîlerin en eskilerindendir. Kıbrıslıdır. Anadolu'yu ve Yunanistan'ı dolaşmıştır. Hazret-i Îsâ'nın semâya kaldırılmasından otuz sene sonra Kıbrıs'ta şehîd edildi. Bugünkü hıristiyanlar, Barnabas'ı havârîlerden kabûl etmemekte, onun yerine Thomas'ı kabûl etmektedirler. İsevîlik yayılmaya başlayınca, yahudiler,

putperestler, Yunanlılar ve Romalılar, hep birleşip bu dînin karşısına çıktılar.

Hazret-i Îsâ'nın dînine inananlar yakalanıp öldürüldüler. Hattâ sirklerde vahşi hayvanlara yem oldular. Fakat hak olan bu din, kendini tanıtmakta ve sevdirmekte gecikmedi. İsevîler dinlerini gizli gizli sürdürmeye başladılar. Gizli yerlerde kurdukları mabetlerde ibâdet ettiler. Fakat Allahü teâlânın gönderdiği bu dînin, doğru olarak yayılması ve değiştirilmeden kalabilmesi ancak 80 sene sürebildi.

Peşâver Üniversitesi öğretim üyelerinden, Ülfet Aziz Essamed,1399 (m. 1976) senesinde üçüncü baskısı Pakistan'da yapılan, “A Comparative Study of Christianity and İslâm” yâni İslâmiyet ile Hıristiyanlığın bir mukayeseli incelenmesi isimli kitabının, hıristiyan akîdelerinin kaynağı kısmında diyor ki:

Îsâ aleyhisselâmın tebliğ ettiği nasrânilik ile, göğe yükseltilmesinden sonra tesis edilen ve çeşitli kiliselerin inandığı hıristiyanlık, birbirinden çok farklıdır.

Îsâ aleyhisselâm, Allahü teâlânın emirlerini, ümmetine tebliğ ve onlara vâz ve nasîhat eden ve insan olan bir peygamber idi.

Ümmetinden, tevbe etmelerini ve eski, bozuk, kötü âdet ve alışkanlıklarından vazgeçmelerini istemişti. Îsâ aleyhisselâm, yeni bir dînin kurucusu değildi. Mûsâ aleyhisselâmın şeriatının yenileyicisi idi.

İsevî dîni, vâz ve nasîhat idi. Bu dinde vaftiz ve işâ-i rabbânî gibi, âyinler de yok idi.

O, günâhlara keffâret olarak ve çarmıha gerilerek kurban edilmeye gelmemişti.

Îsâ aleyhisselâmın, göğe yükseltilmesinden hemen sonra, kendisine îmân eden ve yakın arkadaşları olan havârîler, kendilerine resûller ismini verdiler.

Havârîler, hiç şüphesiz Îsâ aleyhisselâmın yolunda olan, tek Allah'a inanan ve Îsâ aleyhisselâmı O'nun peygamberi bilen kimselerdi. Havârîler, her işte Îsâ aleyhisselâmın kendilerine emrettiği gibi, Mûsâ aleyhisselâmın şerîatına göre amel ettiler.

Filistin civarında büyük yahudi cemâatleri oturmakta idi. Fakat, Kudüs'de oturan yahudiler, dünyâ yahudilerine göre çok azdı.

İskenderiyye şehri, büyük bir kültür merkezi idi. Burada birçok dîni ve felsefî görüşler öğretiliyordu.

Yahudilerin parçalanmaları ve bozulmaları, Yunan felsefesi ve mevcut putperest cemâatlerin tesiri ile olmuştu. Bu putperest cemâatlerin, her biri kurtarıcı tanrılar edinmişlerdi.

Îsâ aleyhisselâm, peygamberlik vazifesini yapmaya başladığı zaman, yahudilerden bâzıları, onu, beklenilen Mesîh kabûl ettiler. (Îsâ aleyhisselâmın, üç sene gibi kısa bir zaman süren tebliğinden sonra, kendisine inanan yahudiler çoğaldı.) Ancak, onun sözlerini ve zâtını; Yunan felsefesi ve putperest cemâatlerin fikirleri ışığında, tefsîre tâbi tuttular. Böylece, Îsâ aleyhisselâmın hakîkî dîni, değiştirilmeye başlandı. Îsâ aleyhisselâmın yolunu öğretmek yerine, onun şahsını yüceltmek teşebbüsleri de bu değişikliğin ilk işâretleri oldu.

Îsevîliğin değiştirilmesi:

Hazret-i Îsâ'nın hak olan dîni, az zaman sonra yahudiler tarafından sinsice değiştirildi. Bolüs adındaki bir yahudi, Îsâ’ya inandığını söyleyerek ve İsevîliği yaymaya çalışıyor görünerek, hakîkî İncîl’i yok etti. Dört kişi ortaya çıkıp, oniki havârîden işittiklerini yazarak, İncîl adında dört kitap meydana geldi ise de, Bolüs'ün (Paulos) yalanları, bunlara da karıştı. Bir yahudi olan Bolüs, Yunan felsefesi ile meşgûl oluyordu. Havârîlerden Barnabas ile senelerce arkadaşlık yaptı. Yıkıcılık taşıyan bozuk fikirlerini ona aşılamak istedi; muvaffak olamayınca, açıkça düşmanlık yapmaya başladı. Îsâ aleyhisselâma îmân etmeyen Bolüs, İsevî görünüp kendisini din

âlimi tanıtarak; “Îsâ Allah'ın oğludur” dedi. Daha başka şeyler de uydurup söyledi. Şarabın ve domuzun helâl olduğunu bildirdi. Namazdaki kıbleyi Mescid-i Aksâ'dan şarka yâni güneşin doğduğu tarafa döndürdü. “Allah'ın zâtı birdir, sıfatları üç türlüdür” dedi. Bu sıfatlara Uknum adı verildi. Bolüs'ün sapık fikirleri, Yunan filozofu Eflatûn'un felsefesine dayanıyordu. Eflatun felsefesine göre bir çok puta tapmak, her tanrı için ayrı bir put yapmak doğru değildi. İlâhlar hakîkatte üçtür: 1- Bunlardan en büyüğü, görünmez yaratıcı ilâh (ekinom). 2- Görünen veya hissedilen ve birincisinin veziri, yardımcısı olan logos (mantık), 3- Görünen ve bilinen kâinâtdır. İşte Bolüs, hıristiyanlığı buna benzetmek istemiştir. Hazret-i Îsâ; “Ben ancak sizin gibi bir insanım” dediği hâlde, onu “Allah'ın oğlu” olarak kabûl etmiş, buna bir de “Rûh-ul kuds” ekleyerek “Baba-oğul-kutsal rûh” adı altında üçlü tanrı manzumesini meydana getirmiştir.

Barnabas (Barnabe) adındaki havârî, Bolüs'ün yalanlarına aldanmadı. Hazret-i Îsâ'dan işittiklerini ve gördüklerini doğru olarak yazdı ise de, kendi adı ile anılan İncîl’i de yok edildi. Günümüze kadar ancak bir nüshası gelebildi.

Bu durumda Îsevîler ikiye ayrıldı. Bolüscüler ve Barnabascılar. Bolüscüler, yanlış propaganda ve okşayıcı sözlerle, Avrupa krallarını elde edip kuvvetlendiler. Barnabas'ın yolunda olanlar; “Hazret-i Îsâ insandır. İlâh değildir. Allah'ın oğlu da değildir. Ona tapılmaz” diyorlardı.

Uydurma İncîller zamanla çoğalarak, her yerde birbirini tutmayan başka başka İncîller okunur oldu. Büyük Konstantin putperest iken, mîladın 313. senesinde hıristiyanlığı kabûl etmiş, İstanbul şehrini büyütüp imâr etmiş ve Konstantiniyye ismini vermişti. Bir konsil toplayarak, İncîl nüshalarını dörde indirtmiş, ayrıca eski dîni olan putperestlikten de pek çok şeyi bu İncîllere sokturmuştu. Noel gecesinin yılbaşı olmasını da kabûl etmiş, böylece yeni bir hıristiyanlık dîni kurulmuştu.

Barnabas'ın yazdığı İncîl’de, Allah'ın bir olduğu bildirilmişti. Fakat bu İncîl elde bulunmadığı için, filozof diyerek kıymet verdikleri Eflatun’un ortaya atılan ve İncîllere sokulan teslis (üçlü tanrı) fikri, kabûl edilen dört bozuk İncîl’de aynen bırakılmıştı. Aryûs ismindeki bir papaz, bu dört İncîl’in

yanlış olduğunu, Allah'ın birliğini, Hazret-i Îsâ'nın O'nun oğlu değil, kulu olduğunu söyledi. Fakat söz geçiremedi. Onu dinlemedikleri gibi aforoz ettiler. Aryûs, Mısır'a kaçtı ve orada tevhidi (tek Allah inancını) yayarken öldürüldü.

Konstantin'den sonra gelen krallar, Aryûs'un mezhebi ile, yeni hıristiyanlık arasında şaşkına döndüler. İstanbul'da ikinci, sonra üçüncü, daha sonra, İzmir ile Aydın arasında bulunan Efes'te (Ephesus) dördüncü, Kâdıköy'de beşinci ve İstanbul'da altıncı meclisler kurulup, yeni yeni İncîller meydana çıktı. Nihâyet Luther Martin ve Calvin (Kalven) son değişiklikleri yapıp, yalanlar da katılarak, birbirine uymayan farklı İncîller yazıldı. Böylece, hıristiyanlık ismiyle, akıl ve hakîkat dışında bir din meydana geldi. Bu sebeplerden Avrupa'da Hıristiyanlığa karşı, yerinde olarak yapılmış olan hücûmlar, hâlâ devam etmektedir.

Hıristiyanların, bu mantığa uymayan üçlü tanrı inancını ortaya koymaları ve böylece İsevîlik dîninin esasını değiştirmesi, din adamları olan papayı günâhsız kabûl etmeleri, insanların günâhkâr olarak doğduklarını iddia etmeleri, hak dînini asıl doğru hâlinden çıkartmış, hele, İncîl'de yazılı olduğu hâlde, son peygamber Hazret-i Muhammed'i kabûl etmemeleri, bugün bile İncîl'de mütemadiyen değişiklikler yapmaları, cenâb-ı Hakk'ın gadabına sebep olmuştur. Bu husûsta âyet-i kerîmede meâlen buyruldu ki:

"Ey ehl-i kitap! Dîninizde haddi aşmayın ve taşkınlık etmeyin. Allahü teâlâyı hak üzere bilin. Allahü teâlâyı tenzih edin. (O'na zevce ve çocuk isnat etmekle iftirâda bulunmayın. Îsâ aleyhisselâm, Allahü teâlânın oğludur gibi sözler söylemeyin.) Allahü teâlâya karşı ancak hak olanı söyleyin. Muhakkak ki, Meryem oğlu Îsâ (aleyhisselâm) Allahü teâlânın resûlü, peygamberidir. O'nun, Meryem'e ilkâ edip bıraktığı kelimesidir. ("Ol" emriyle vâsıtasız olarak yarattığı, vücûda getirdiği mahlûkudur.) Allahü teâlâdan bir rûhtur. (Hazret-i Îsâ'ya O'ndan bir rûh buyrulması, Allahü teâlânın "Ol" emri ile yaratıldığı içindir.)

Artık Allahü teâlâya, peygamberlerine (ve peygamberleri vâsıtasıyla size haber verilenlere) îmân edin de ilâh üçtür demeyin. Böyle söylemekten çok sakının ki, bu sakınmanız sizin için pek hayırlıdır. Muhakkak ki, Allah bir

tek ilâhdır. Çocuğu olmaktan münezzehtir (uzaktır). Göklerde, yerde ve ikisi arasında ne varsa hepsi O'nun mülkü ve mahlûkudur.

Başka hiç bir şâhid bulunmasa bile, Allahü teâlânın vahdaniyetine, birliğine, kendi şâhidliği yeter. Bütün mahlûkât O'na muhtâçtır. O ise bütün mahlûkâtın hepsinden ganîdir, zengindir, bütün mahlûkâtın işlerine vekildir, kefildir.” (Nisâ sûresi: 171-172)

Tefsîr âlimleri bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde buyuruyorlar ki: “Dininizde haddi aşmayın...” hitâbı, yahudiler ve hıristiyanlaradır. İfrat ve tefrîtte bulunmayın demektir. Çünkü onlardan bir kısmı, Hazret-i Îsâ'ya hürmet ve tâzimde, onun ilâh olduğunu söyleyecek kadar ileri gitmişlerdi.

Bâzıları da, onun şânına yakışmayacak iftirâlarda bulunmuşlar -haşa- zinâ ile, gayr-ı meşru olarak doğduğunu söyleyerek ona hakâret etmişlerdi.

“Allahü teâlâya karşı ancak hak olanı söyleyin…” demek, “Allahü teâlânın ortağı ve çocuğu olduğu, O'nun Hazret-i Îsâ’nın bedenine girdiği, onunla birleştiği gibi yanlış ve bozuk iddialarda bulunmayın. Allahü teâlâyı bunlardan tenzih edip uzak tutun” demektir.

Rivayete göre Îsâ aleyhisselâmın semâya yükseltilmesinden (kaldırılmasından) sonra nasârâ (İsevîler), seksen yıl müddetle hakîkî Îsevîlik dîni üzere kaldılar. Bu zaman zarfında Îsevîliği yaymak için pek çok gayret gösterdiler. İsevîliğin değiştirilip bozulması asıl bundan sonra başladı. Bu değiştirilme ve bozulmada, Bolüs isimli münâfık bir yahudinin yaptığı hâince çalışmalar çok tesirli oldu. Onun, İsevîlik dînini değiştirmekte nasıl çalıştığı husûsunda; Tibyan tefsîrinde, yukarıda meâli verilen Nisâ sûresinin 171. âyet-i kerîmesinin tefsîrinde şu rivâyet yer almaktadır:

Rivâyete göre o zamanda Yahudilerle nasârâ arasında harb olmuştu. Yahudiler arasında bulunan Bolüs, cesâreti ile meşhûr idi. İsevîlerden çok kimseyi şehîd etti. Sonra yahudilere dedi ki: “Eğer hak olan din Îsâ’nın aleyhisselâm dîni ise, biz kâfiriz ve gideceğimiz yer Cehennem’dir. Onlar ise, Cennet’e giderler. Şimdi ben istiyorum ki, bir hîle ile onları dalâlete

düşüreyim. Böylece onlarda hak dîni terk etmek sûretiyle Cehennem'e girsinler."

Bolüs'ün, Ukâm adında bir atı vardı. Onun üstünde muhârebe ederdi. Bir gün bu atı boğazladı. Sonra da yüzüne gözüne toprak sürmek sûretiyle pişmanlığını izhar ediyor gibi göründü. Bunun üzerine İsevîler ona, niçin böyle yaptığını sordular. Onlara; "Semâdan bana bir nidâ geldi ve; Yahudilik dînini terkedip, İsevî olmadıkça, senin tevben kabûl olmayacaktır diye söylendi" dedi.

İsevîler, Bolüs gibi birinden bunları duyunca pek çok sevinip, onu ibâdethanelerine götürdüler. Bolüs, bir sene orada kalıp ibâdet ve tâat yapıyor göründü. İncîl'i öğrendi. Onlara İncîl'i okurdu. İsevîler onu canı gönülden sevdiler. Artık İsevîlerin en önde gelen âlimlerinden olarak tanınıyordu. Nihâyet bir gün yanında bulunan İsevîlere; "Bana, tevben kabûl oldu diye nidâ geldi" dedi. Îsevîler ona daha çok muhabbet ve iltifât eder oldular. O da çok sinsi hareket ediyor, hiç açık vermiyordu.

Bundan sonra Anadolu'ya doğru gitmek istedi. Giderken yerine Nestûr ismindeki İsevîyi halîfe tâyin etti. Ona Îsâ, Meryem ve Allah olmak üzere üç tane ilâh bulunduğunu söyledi.

Ya'kûb isimli Îsevî ile görüşüp, ona da; "Îsâ aleyhisselâm ne cisimdir, ne de insandır. O, Allahü teâlânın oğludur" dedi. Melekâ isimli Îsevî ile görüşüp ona da, Hazret-i Îsâ'nın ilâh olduğunu söyledi.

Bunların her üçü ile, ayrı ayrı ve gizli olarak görüşüp, her birine; "Sen benim has halîfemsin. Ben Îsâ aleyhisselâm için yarın kendimi kurban edeceğim. Sen, benden sonra İsevîleri sana bildirdiğim şekilde etrâfına topla!" diye söyledi.

Bundan sonra Nestûr, Ya'kûb ve Melekâ ortaya çıkıp, her biri, kendisinin Bolüs'ün halîfesi olduğunu iddia ederek insanları etrâflarında toplamaya çalıştılar. Böylece Îsevîlik bozulmuş, 72 bozuk fırka ve aslı ile hiç alakası olmayan yeni bir din ortaya çıkmıştı. Bu üç kişinin her birine çok kimseler tâbi olup, böylece birbirine muhalif, üç ayrı grup meydana geldi. İtikatta bölündüler. Her kısımda olan, diğerinin yanlış ve bozuk yolda olduğunu

söyledi. Bunun yanında hakîkî Îsevîler, bunların hepsinin yanlış yolda olduklarını, Hazret-i Îsâ'nın, ilâh olmadığını, Allahü teâlânın oğlu olamayacağını, onun, Allahü teâlânın kulu ve resûlü olduğunu söylediler. Hakikati anlatmaya bütün gayretleri ile çalıştılar.

Bütün bunlara rağmen, Bolüs'ün sapık fikirleri zamanla yayıldı ve birçok kilise papazı tarafından tasvip gördü. Böyle inanan hıristiyanlar, Avrupa krallarını elde edip kuvvetlendiler. Zamânla bozuk olan hıristiyanlık, büyük devletlerin resmî dîni hâline gelince, Orta çağda karanlık bir devir başladı. Hazret-i Îsâ'nın telkin ettiği; "İnsanlık, merhamet, şefkât" esasları tamâmen unutuldu.

Bunun yerine hıristiyanlar, kin ve nefreti, düşmanlığı ve zulmü ele aldılar. Hıristiyanlık adı altında akla sığmaz zulümler, haksızlıklar yaptılar. Galile gibi dünyânın döndüğünü bildiren bir bilgini dinsizlikle itham ederek; ona; sözünü geri almadığı takdirde öldüreceklerini söylediler. İnsanın tüylerini ürperten engizisyon mahkemeleri kurarak, yüzbinlerce insanı haksız yere ve çok kereler sırf servetlerini ele geçirmek için "dinsiz" adı altında türlü türlü işkenceler yaparak öldürdüler. Ancak Allah'a mahsus olan "Günâh affetmek" kudretini, papazlara verdiler. (!) Bunlar da, para karşılığı günâhları atfettiler. Hattâ Cennet'ten yerler sattılar. Papalar, türlü bahanelerle kralları bile aforoz ettiler. Hıristiyanlık dînine papazların evlenmemesi, evlenmiş olan kimselerin kat'îyyen boşanmaması, günâh çıkarmak mecbûriyeti gibi, mantık dışı kâideler konuldu. Dünyâda yaşamak adeta günâh sayıldı.

Îsevîliğin bozulmasına tesir eden faktörler:

Hıristiyan din adamlarının ileri gelenlerinden, Dr. Morton Scott Enslin; Christian Beginnings kitabının ikinci kısım 187. sayfasında diyor ki: İsevîlik, yahudilerin yaşadıkları yer olan Filistin'den, putperest milletlerin memleketlerine yayıldı. Bu yayılma, birçok değişmelere sebep oldu. İsevîler, Mûsâ aleyhisselâmın şeriatinden uzaklaştılar. Îsâ aleyhisselâmın tebliğ ettiği din bilgilerini, putperestlerin kabûl edebilecekleri hâle getirdiler. Böylece tutarsız, akıl ve mantığın dışında bir din meydana geldi.

Roma imparatorluğunda birkaç çeşit putperest cemâat vardı. Bu cemâatler, îtikâd (inanç) îtibârı ile, birbirinden çok farklı idi. Fakat, hepsi inançlarında şu dört husûsa yer vermişti.

1- Hepsi, kurtarıcı bir tanrıya inanıyor ve onun ölümünü, insanların günâhları için keffâret ve ona inananlar için kurtuluş kabûl ediyorlardı.

2- Hepsinde, o dîne girmek için, bir giriş âyini vardı. Bu âyinle o dîne kabûl edilen kimsenin, kötülüklerden temizlenmiş olduğuna inanılıyordu.

3- Hepsinde, tanrı ile mânevî olarak birleşmek, bütünleşmek inancı vardı. Bu bütünleşme, sembolik olarak o din mensupları tarafından, tanrının etini yemek ve kanını içmek şeklinde icra edilirdi.

4- Hepsinde, âhıret inancı vardı ve Cennet'i isterlerdi. Orada rahat edeceklerinden emîn idiler.

Encyclopedia Americana'da, sacrifice (kurban) kelimesinde diyor ki: Eski Yunanda, gök tanrısı olympus adına thusiai ve sphagia denilen, kurban âyinleri yapılırdı. Thusiai, her zaman gündüz olur ve tercihen sabahleyin yapılırdı. Kurban edilen hayvanların belli kısımları, biftek olarak bomos denilen taş üzerinde yakılırdı. Hayvanın geri kalan kısımlarını, yüksek bir taşın etrâfında toplanan kimseler yerdi. Ayin, müzik ve dans ile sona ererdi.

Sphagia denilen kurban âyini ise, gece yapılırdı. Bu âyinde etin yakılması için kullanılan taşa eschara denilirdi.

Yunanca olan bu âyin isimleri Latince'de sâdece sacrifice kelimesi ile ifâde edildi. Kurbanların yakıldığı taş olan bomos ve etrâfında toplanılarak kurbanın yenildiği taş olan eschara kelimeleri için altars kelimesi kullanılırdı."

Hıristiyanlık dîninde icra edilen işâ-i rabbanî veya ehvaristiya kurban âyininde, ekmek ve şarabın konulduğu ve etrâfında cemâatin toplandığı taşa da, altar denilirdi. Bu âyinde de, müzik bulunur. Mukaddes olan ekmek, kırılınca, kurban icra edilmiş, ekmek, şaraba batırılıp yenilince de, tanrı ile mânevî olarak birleşildiği zannedilirdi. Yunanlılarda thusiai ve sphagia

âyinleri ile, hıristiyanlıkdaki işâ-i rabbanî âyini arasındaki benzerlik açıkça görülmektedir.

Îsâ aleyhisselâmın, kurtarıcı tanrı olarak kabûlü, çarmıha gerildi denilmesi, kurban olarak telakkî edilmesi, yukarıda zikrettiğimiz Yunan putperest cemâatlerinin hıristiyanlığa etkilerinin bir sonucu olduğunda hiç şüphe bırakmamaktadır.

Dr. Morton Scott Enslin, vaftiz ve işâ-i rabbânî âyinleri ile hıristiyanlığın, Romalılar zamanındaki putperest fırkalardan birisi hâline geldiğini îtirâf ederek, aynı kitabının ikinci kısmının 190. sayfasında; "Miladın ikinci asrına doğru hıristiyanlık, bozuk dinlerden birisi hâline gelmişti" demektedir.

Lord Raglan, The Origins of Religions (Dinlerin Aslı) isimli kitabında, Roma imparatorluğu zamanındaki dîni cemâatlerin âyinlerini ele almakta, bu âyinleri, şimdiki hıristiyan âyinlerinin aslı olarak görmektedir. Raglan diyor ki: "Târih öncesi devirlerde, genç bir adamı, kutsal kurban olarak seçmek ve onu bir sene boyunca imtiyazlı kişi kabûl ederek her arzusunu yerine getirmek ve sene sonunda belli bir âyin tertip ederek, o kimseyi kurban edip, etini yemek, kanını içmek âdeti, dinden haberi olmayan bâzı kavimlerde var idi. Kurban edilen kimsenin, etinden ve kanından tarlalara da serpilir, böylece toprağın bereketli olacağına inanılırdı. Kurbanlık seçilen kimsenin, kendi kavminin dîni lideri ile anlaşarak, yerine başka birisinin kurban edilmesi de olurdu. Başka bir kimse kurban edildikten sonra, asıl kurban edilmesi lâzım olan kişi, tekrar bir sene boyunca, yine imtiyazlı ve kutsal oluyor ve her arzusu yerine getiriliyordu. Senenin sonunda, yerine, yine başka bir kimse kurban ediliyordu. Böylece, devamlı olarak kutsal sayılan ve her arzusu yerine getirilen imtiyazlı kişiler zuhûr etti. Bu ilk devamlı kutsal kişiler, kavimleri tarafından kral veya yaşayan tanrı olarak telakkî edilmeye başlandılar. Bu kutsal kişilerin insanlıklarının yâni bedenlerinin ayrı bir şahsiyet ilâhlıklarının ayrı bir şahsiyet olduğu kabûl edilirdi. İlâhın, tanrının bu kimselere hulûlü yâni vücutlarına girip yerleşmiş olduğu, bu kavimlerce kabûl edilirdi. Bir müddet sonra, kavimleri, kutsal kabûl ettikleri bu kimselere, tanrı veya tanrının oğlu diyerek tapınmaya başladılar.

Önce âyin, sonra bu âyini izâh için mitolojik hikayeler uydurulmuştur. (Eski çağdaki putperestlerde veya çeşitli milletlerde, tanrıların, yarı tanrıların ve kahramanların efsanevî hikayelerine mitoloji denir.) Hayalî tanrıların ölmesi veya dirilmesi ile kendilerinin kurtulacağı zan olunurdu.

Kurtarıcı tanrıya inanan kavimlerin âyinlerinin en mühimi, kişinin tanrı ile birleştiğine ve bütünleştiğine inandıkları, sembolik et yeme ve içki içme âyinleridir. Kurtarıcı tanrı inancı, bir müddet sonra güneş tanrısı inancı ile birleştirildi. Her bir kurtarıcı tanrının, kış başlangıcında doğduğuna inanıldı. Kış başlangıcı ise, Julian takvimine göre 25 Aralıktır. Hıristiyanlar da, Bizans kralı Konstantin zamanında Îsâ aleyhisselâmı kurtarıcı bir tanrı yaparak, bu târihte doğduğunu kabûl ettiler ve bu geceyi milat ve noel olarak her sene kutlamaya başladılar.

Edward Carpenter, çeşitli kurtarıcı tanrı hikayeleri, meselâ, Yunanlıların Dioysus'u, Romalıların Hercules'i, Perslerin Mithra'sı, Mısırlıların Amonra, Oziris ve İzis'leri kuzey Şamillerin Baâl'ı, Asur ve Bâbillilerin Temmuz'u ile hıristiyanların Îsâ aleyhisselâmın hayat hikayesi diye inandıkları şeyler arasındaki benzerliklere dikkati çekmektedir. Şöyle ki:

1- Hepsi, noel yâni 25 Aralık veya buna yakın bir günde doğmuştur.

2- Hepsi, bâkire annelerden doğmuştur.

3- Hepsi, bir mağara veya yeraltında bir mahzende doğmuştur.

4- Hepsi, insanlar için meşakkatlere katlanmışlardır.

5- Hepsi, nûrlandırıcı, iyileştirici, kurtarıcı ve şefâat edici gibi isimler almışlardır.

6- Hepsi, karanlık güçler tarafından mağlûb edilmişlerdir.

7- Hepsi, Cehennem'e yahut arz küresinin diğer tarafına inmişlerdir.

8- Hepsi, yeniden dirilmiş ve insanların Cennet'e girmelerine öncülük etmişlerdir.

9- Hepsi, insanlar ile irtibat kuran azizler seçmişler ve vaftiz âyini ile cemâat kabûl eden, dinler tesis etmişlerdir.

10- Hepsi, kurban yemekleri yenilerek anılmışlardır."

Newyork Üniversitesi târih profesörü olan Waelance Ferguson diyor ki: "Hıristiyanların yortuları, putperest yortuları ile aynı târihlere rastlar. Meselâ, noel târihi, İran ve Roma'da güneş tanrısı Mithra'nın doğum târihi idi. Ayrıca bu târih çok eskiden beri putperest dünyâsında önemli bir yortu günü idi."

Mitoloji kahramanları üzerinde çalışmalarını The Heros (Kahramanlar) isimli kitabında toplayan Lord Raglan, hikayelerde gördüğü hâdiseleri 22 madde hâlinde sıralamış ve hangi mitoloji kahramanının hayat hikayesinde bunlardan kaç tanesinin geçtiğini tespit etmiştir. Bu maddelerden onbeş tanesinin Îsâ aleyhisselâmı anlatan, bugünkü hıristiyanlıkta bulunduğunu da, maddeler hâlinde bildirmiştir.

Meşhûr felsefeci ve târihçi Winwood Reade diyor ki: Hıristiyan âlemi, putperest âlemine hâkim olunca, putperest âlemi de, hıristiyanlığı bozdu. Oziris ve Apollo masalları, Îsâ aleyhisselâma atfedildi. Yahudilerin inandıkları ve Îsâ aleyhisselâmın tebliğ ettiği, tevhid yâni tek Allah'a îmân yerine, (Brahmânizm'de de bulunan ve) Mısırlıların ihdas ettikleri ve Eflatun tarafından felsefeye sokulan, teslis (trinity) yâni üç tanrı inancı aldı. "Bana iyi demeyin, iyi bir tanedir. O da Allah'tır" diyen bir zâtın kendisi, bizzat Allah yerine konuldu veya birin, üçte biri denildi." Bütün bunlar gösteriyor ki, hıristiyanlık, Îsâ aleyhisselâmın tebliğ ettiği ve Mûsâ aleyhisselâmın şeriatını ıslâh eden nasrânîlik değildir. Îsâ aleyhisselâmın ismi arkasına sığınmış, putperestliğin karıştırıldığı, akıl ve mantığın kabûl edemeyeceği bir dindir.

Bugünkü hıristiyanlığın kabûl ettiği başlıca esaslar:

1- İnsanlar günâhkâr olarak doğar. Çünkü ilk insan Hazret-i Âdem, Allah'ın sözünü tutmamış ve onun için Cennet'ten koğulmuştur.

2- Hazret-i Âdem'den sonra gelen bütün insanlar bu günâhı taşırlar.

3- Hazret-i Îsâ, insanları bu günâhtan kurtarmak için dünyâya gelmiş olan Allah'ın oğludur.

4- Cenâb-ı Hak, insanların günâhını affetmek için kendi oğlunu haça gerdirmiştir.

5- Dünyâ, bir çile yeridir. Dünyâda zevk ve safâ yasaktır. İnsanlar çile çekmek ve ibâdet etmek için yaratılmıştır.

6- İnsanlar, doğrudan doğruya Allah ile temas edemezler. Allah'tan bir şey isteyemezler. Ancak râhipler, papazlar insanların yerine, Allah'a yalvarabilirler ve onların günâhını affedebilirler.

7- Hıristiyanlığın başında papa bulunur. Papa günâhsızdır. Onun her yaptığı iş doğrudur.

8- İnsanlarda rûh ve beden ayrıdır. İnsanın rûhunu ancak papazlar temizler. Beden ise, dâimâ günâhkâr kalan çirkin bir şeyden ibârettir.

9- İşâ-i rabbânî (Communion).

10- Teslis (Trinity) inancı.

Hıristiyanların ibâdetleri:

Hıristiyanlıkta kilise, toplumun rûhânî ve cismanî bütün hayatına hâkim olmuştur. Bu hâkimiyet şunlardan ibârettir.

1- Günâhların Îtirafı: Kilisenin, günâhları îtirâf ettirmesi ve papazın günâh çıkarması, en az hayatta bir defâ olarak kabûl edilmiştir.

2- Vaftiz: Hıristiyanlıkta baba, oğul ve azîz rûh adına vaftiz olmak kilisenin emridir. Bu, yüze su serperek veya vücûdu suya batırarak yapılır. Su ile yıkamak sûretiyle yapılan vaftiz, Îsâ'nın aleyhisselâm vâsıtasıyla insanların, kirlerini temizlemesini sembolize eder. Böylece vaftiz olan kimse, kilise önünde îmânını îlân etmiş olur.

Hıristiyanlar, vaftizin Îsâ aleyhisselâm tarafından konulduğuna inanırlar. Îsâ aleyhisselâm, ömrü boyunca kimseyi vaftiz etmedi. Vaftiz yapınız diye de emir buyurmadı. Hıristiyan olmak için ve bir kiliseden diğerine geçmek için, vaftiz yapılmasının şart olduğuna inanan hıristiyanlar, vaftizi; baba, oğul, rûh-ul-kuds adına yaparlar. Hıristiyanlara göre vaftiz, Îsâ aleyhisselâmın mânevî vücûdu, yâni ilâhlığı ile maddî vücûdunun birleşmesi ve rûh-ül-kuds ile yeniden doğuştur. Asli suç dedikleri ve tâ Âdem aleyhisselâmdan geldiğine inandıkları suçun, vaftizle affedileceğine inanırlar. Vaftiz kilisede yapılır. Kiliseler arasında vaftizin yapılışı birbirinden farklıdır. Bâzıları kudsiyetine inanılan bir suya daldırarak, bâzıları su serperek, bâzıları da su dökmek sûretiyle vaftiz yaparlar. Vaftiz yapılacak kimsenin yaşı da kiliseler arasında değişiktir. Hıristiyanlar, vaftiz yapılmadan ölenin günâhkâr olarak öldüğüne inanırlar. Burada rûhâniyyete dâir hiç bir mânâ yoktur.

3- Nikâh kıymak: Nikâh kilisede kıyılır. Kilise dışında yapılan nikâhlar meşru değildir. Böyle yapmayanlar nikâhsız kabûl edilir.

4- Ölüye mukaddes yağ sürmek: Ölüm döşeğindeki bir kişiye, din adamının zeytin yağı sürmesi vazifesidir.

5- İncîl okumak: Papaz İncîllerden bir parça okumakta, hazır olanlar da, bunu anlamadan dinlemektedirler.

6- İşâ-i rabbânî (Communion âyini): Bu, ekmeği kırıp üzerine şarap dökerek yemektir. Bu, Îsâ aleyhisselâmın, taraftarları (havârîleri) ile birlikte son gece yediği yemeği sembolize eder.

Kilise bunu âyin hâline getirdi. Önce senede bir defâ yapılırdı. Sonradan her hafta yapılmağa başlandı.

İşâ-i rabbânî, hıristiyanların din esaslarından, yâni akîde (inanç) esaslarındandır. Çünkü, hıristiyanların akidelerine göre, Îsâ aleyhisselâm, her biri hakîkî ilâh olan üç ilâhtan biri olduğundan, hıristiyanlar onun etini yeyip, kanını içerek güyâ onunla birleşirlermiş. İşlemiş oldukları günâhlar bu şekilde, (haşa) Allah'ın oğlunu kurban ederek affolunurmuş. Yâni mayalı veya mayasız bir parça ekmek ile bir miktar şaraba papaz okuduğu zaman, ekmek aynıyla Îsâ aleyhisselâmın eti, şarab da kanı olurmuş.

Böyle olduğu Matta İncîl'inin 26. bâbının 26. âyeti ve devamında, Markos İncîl'inin 14. bâbının 22. âyeti ve devamında, Luka İncîl'inin 22. bâbının 19. âyeti ve devamında yazılıdır diyorlar. Halbuki, bu İncîllerde, Îsâ aleyhisselâm hayatta iken icra edilmiş olan, bir vaka bildirilmektedir. Benden sonra, siz de, her zaman böyle beni kurban ederek günâhları affettiriniz diye bir emir, hiç bir İncîl'de yazılı değildir. Luka İncîl'inin 22. bâbının 19. âyetinde; "Benden sonra hatırlanmam için bunu yapın" diye yazılı ise de, bunu günâh affı ve îmân esası hâline getiriniz diye yazılı değildir. Ekmek ve şarabı aralarında paylaşarak, yerler ve içerler. Böylece Îsâ aleyhisselâm, kurban edilmiş ve yenilip içilmiş oluyormuş. Bu mes'elede yâni ekmek ve şarabın et ve kana dönüşmesi ve böylece Îsâ aleyhisselâmın kurban edilmiş olması mes'elesinde, hıristiyan kiliseleri (ve fırkaları) arasında muhtelif farklılıklar da vardır. Bâzılarının îtikâdına (inancına) göre; sâdece ekmek ve şarab, Îsâ aleyhisselâmın cesedine ve kanına dönüşüp kâmilen, tam olarak Îsâ olurmuş.

Yeryüzünde bir kaç bin papaz aynı anda ellerindeki ekmekleri okuyarak, mukaddes hâle getirdiklerinde, her bir papazın meydana getirdikleri birer Îsâ, ya birbirlerinden başkadırlar, yahut birbirlerinin aynıdırlar. Birbirlerinden başka olmaları, hıristiyanların îtikâdına göre bâtıldır. (Çünkü, pek çok Mesîhler haşa bir çok ilâhlar meydana gelmektedir.) Aynı olması da, işin aslına, eşyanın hakîkatine uygun değildir. Çünkü her birinin maddesi, diğerinin maddesinden ayrıdır, başkadır. Bir cismin, aynı anda, değişik mekânlarda bulunamayacağı açıkça bilinen şeylerdendir. Bunun için, okuyunca mukaddes olan ekmekler de tek bir Mesîh olamazlar. Bu dahî hıristiyanların îtikâdına göre bâtıldır. Çünkü onlar, tek bir Îsâ'nın varlığına inanmaktadırlar.

Bir papaz, ekmeği üç parçaya ayırıp, her birini birer şahsa verdiği zaman, ekmeğin parçalanmasından meydana gelen Mesîh, ya parça parça olur veya her bir parça tam bir Mesîh olur. Birincisine göre, ilâh parçalanmış olur. İlâhın parçalanabileceğine inanmak, hiç bir dîne uygun bir inanış değildir.

İkincisine göre, ekmek, bir Mesîh hâline dönmüştü. Ekmek taksim edilince, müteaddid Mesîhler nereden çıkmaktadır? Hıristiyanların inançlarına göre, Îsâ aleyhisselâm insanları günâhtan kurtarmak için, bir kurban olarak âleme geldi ve kendini fedâ etti. Şimdi, papazların kiliselerde yaptıkları işâ-i rabbânî kurbanı, vakti ile yahudilerin salîb üzerinde yaptıkları kurbanın aynı olursa, Îsâ aleyhisselâm hayatta iken, havârîlere ekmeği yedirmesi ve şarabı içirmesi ile icra edilen ilk işâ-i rabbanî, insanların günâhlardan kurtulmalarına kâfi olurdu. (Hıristiyanlara göre) Îsâ aleyhisselâmın sonradan yahudiler tarafından ağaçtan salîb üzerinde haça gerilmek sûreti ile kurban edilmesine ve dünyânın her yerinde papazların (kurban) âyinleri yapmalarına lüzum kalmazdı. İnsanların günâhlarının affolunması için, hazret-i Îsâ'nın kendini bir defâ kurban ettiği, bunun bir defâ zuhûr ettiği İbrânîlere mektubun 9. bâbının sonunda yazılıdır. Bu da gösteriyor ki, hıristiyanların kendi kitapları da birbirlerini nakz etmektedir.

Hıristiyanlıkta, kilisede yapılan günlük ve haftalık ibâdetlerden başka, senelik ibâdetler de vardır.

a) Günlük ibâdet evvelce yedi defâ iken, bugün her gün kilisede iki vakit ibâdet ve duâ vardır. Sabah ve akşam yapılan bu ibâdetler için, tespit edilmiş bir vakit yoktur. Günlük ibâdet bir saat sürer. Toplu ibâdet, ferdî ibâdetten daha makbûldür.

b) En büyük ibâdet Pazar günü yapılan ibâdettir. Bu ibâdet toplu olarak yerine getirilir. Pazar âyininde vâz ve nasîhatlere de yer verilir. Vaftiz ve diğer rûhanî merasimler, hep Pazar günleri yapılır. Düğün merasimleri, dünyevî olduğu için ikindiden sonraya bırakılır.

Hıristiyan bayramları:

1- Noel bayramı Hazret-i Îsâ'nın doğum yıl dönümü olarak kabûl edilir. Her sene Aralık ayının sonunda yapılır.

2- Paskalya yortusu: Hıristiyanlıkta, Hazret-i Îsâ’nın ölümünden üç gün sonra dirildiğine inanılır. Paskalya bunun hâtırasıdır. Nisan'ın 15’inden sonraki Pazar'a tesâdüf eder.

3- Transfiguration günü: Paskalyâdan yüz gün sonradır. Şekil değiştirme günüdür.

4- Meryem ana günü: 15 Ağustos'a yakın Pazar günü yapılır. Bu günde, kadınlar ve kızlar tarafından Meryem ananın iffeti, temsîlî olarak gösterilir.

5- Haç yortusu: Eylül'ün 15'inde olur. Kudüs'ten İran'a götürülen haçların alınmasıyla ilgilidir. Genelde hıristiyan ibâdetleri bunlardır.

Teslis (Trinity) inancı ve ortaya çıkışı:

Îsâ aleyhisselâmın semâya yükseltilmesinden az zaman sonra İsevîlik bozuldu. İsevîliği kabûl etmiş görünen Bolüs, hakîkî İncîl’i yok etti. Dört kişi ortaya çıkarak, havârîlerden işittiklerini yazdılar ve dört İncîl meydana geldi. Bolüs yalanlarını bu dört İncîl’e de karıştırdı. Eflatun tarafından sistemleştirilen teslis inancını İncîllere soktu. Hazret-i Îsâ'ya Allah'ın oğlu deyip, buna bir de “ruh-ul-kuds” ekleyerek “baba-oğul-ruh-ul-kuds” adı altında üçlü tanrı manzumesini meydana getirmiştir. Büyük Konstantin 325 yılında toplandığı İznik Konsili'nde, teslisi resmî hıristiyan îtikâdı îlân ettirmiştir. Üç uknum yâni teslis, yeni bir şey olmayıp, müteaddid ilâhlara tapınan kavimlerin inançlarından alınıp hıristiyanlığa sokulmuş bir fikirdir. İlk defâ Hindistan'da bulunan Brahma dînine mensup olanlardan işitildi.

Brahma dînine, felsefe, fikir demek daha doğrudur. Îsâ aleyhisselâmın miladından (doğumundan) 700 sene evvel ortaya çıktığı sanılmaktadır.

Brahma, mukaddes kelâm demektir. Hıristiyanlıkta da, Îsâ aleyhisselâm için bu tabir kullanılmıştır.

Brahmânların inancına göre Krishna, insan şeklinde yeryüzüne inmiş bir îlâhdır. Budistler de, Buda'yı ilâh olarak kabûl ediyorlar. Budistlere göre, Buda, insan olarak doğmadan önce, semâda yaşıyordu. Yeryüzünde inecek bir yer aradı ve nihâyet Sudhodona âilesinin bir ferdi olarak doğmaya karar verdi. Annesi, oruçlu olarak sarayın damında uyurken, rüyâsında, etrâfına nûrlar saçarak gökten bir beyaz filin yere indiğini ve sağ böğründen karnına girdiğini hayret ile gördü. Buda'nın doğmasına yakın, annesi, bulunduğu şehri terk etmiş ve bir ağacın altında, ilâh olan oğlu Buda yeryüzüne gelmiştir.

Brahmânların ve Budistlerin inançları ile, hıristiyanların teslis inancı isim farkları hariç, birbirine benzer. İlâhların yeryüzünde bâkire bir kıza nüfûz etmeleri ve doğmaları ve insanların onları ilâh olarak kabûl etmeleri arasında, insanı hayrette bırakan bir benzerlik vardır. Bunlardan bâzıları şunlardır:

1- Hıristiyanlara göre, Îsâ aleyhisselâm ölmüş ve öldükten üç ün sonra dirilmiştir. Krishna da öldükten sonra dirilerek göğe yükselmiştir.

2- Îsâ aleyhisselâm, öldürüleceğini önceden söylemiş, zindanlardaki yâni Cehennemlerdeki rûhları kurtarmış ve mezârdan kalkınca, Allah'ın sağına oturmuştur. Buda da, dünyâdan çekileceğini ve Nirvana'ya gideceğini haber vermiştir.

3- Îsâ aleyhisselâm mezârından, Buda ise tabutundan kalkmıştır.

4- Îsâ aleyhisselâm göğe çıkınca, bütün âlemin işlerini eline alarak hükmetmeye başlamıştır. Buda da, göklerin sultânlığını kurmuş ve âleme hükmetmeye başlamıştır.

Teslis ve tenasüh inancı, Brahma dîninde yer almış, oradan her tarafa bu arada Mısır’da da yayılmıştır.

Batıda üç uknum fikrini yâni teslisi ilk defâ ortaya atan filozof Time (Timeios) dir. Milattan beşyüz sene kadar önce Lokres şehrinde yaşayan Time, Pisagor'un talebelerindendir. Sisam adasında doğan Pisagor (Pythagoras) genç yaşında İtalya'nın Kroton şehrine gelmiş, buradan çeşitli seyahatler yapmış, Mısır ve Ortadoğu'da, uzun zaman kalmıştır. Mısır'da kaldığı zaman içerisinde, eski Mısır dîni ve inançları hakkında geniş malûmat sâhibi olmuştur. Üçlü tanrı inancı ve tenasüh fikrini öğrenerek, kabûl etmiştir.

Mısır'da öğrendiği şeylerden birisi de, hendese (geometri) idi. Bugün, Pisagor nazariyesi (teorisi) diye bilinen geometri faraziyesi de tecrübî olarak o zaman Mısır'da bilinmekte idi. Buralara Bâbil'den gelmişti. O zaman Bâbil'de, ilm-i nücûm (astronomi), matematik ve müneccimlik san’atı çok ileri idi. Bunları, daha önce gelmiş olan peygamberlerden öğrenmişlerdi. Pisagor, Bâbil'de de bunları iyice öğrendi. Tekrar Kroton şehrine döndü ve bir mektep açtı. Kendi ismi ile anılan yeni bir yol, hattâ yeni bir fırka kurdu. Kendisine inananlar tarafından çok efsaneler uydurulmuş; peygamber, hattâ ilâh olduğu iddia edilmiştir.

Pisagor, varlığın aslının arche yâni sayı olduğunu söyledi. Ona kadar olan sayıları, mukaddes kabûl etti. Bilhassa, bir, iki ve üç sayılarını; üç asıl kabûl etti. Pisagorcular, bir sayısının âlemin değişmez ve ebedî kaynağı ve ilk uknum yâni en büyük tanrı olduğunu, iki sayısının dişiliğini, dünyânın bundan meydana geldiğini ve ikinci uknum olduğunu, üç sayısının ise, âlemdeki ebedî üçlüğü gösterdiğini ve üçüncü uknum olduğunu iddia ederler. Dünyânın ve âlemin aslının bu üç adet olduğunu söylerler. Meselâ, âlemin esası beden, can ve rûhtur derler. Bunun gibi, tabiî, beşerî ve tanrı âlemi olarak, üç âlemden meydana geldiğini söylerler. Pisagorculara göre, herşey üçten meydana gelmiş olduğu gibi, yaratma da, bu üçlükten ortaya çıkar. Bunlar; yaratıcı irâde, yıldız akımı ve her an biraz daha kemâle eren âlem imiş. Pisagor'un sayıları husûsunda ve diğer felsefî görüşleri hakkında Gomperz'in “La Pensee Grecque” kitabında geniş bilgi vardır.

Pisagor'a göre, ilk uknum, yâni her dilediğini yapabilecek olan tanrı akıl ile anlaşılamaz. Rûhu, ebedî (ölümsüz) kabûl eden ve ölen bir kimsenin rûhunun bir hayvana geçebileceğine inanan Pisagorcular, hayvan eti

yemezler. Pisagor'un ileri gelen talebelerinden Time de, hocasının yolunu tâkip etmiştir.

Time, Rûh-ül-alem kitabında; “Her şeyden önce, mahlûkâtın bir fikr-i misâl-i dâimîsi vardır ki, ilk kelime ve ilk uknum odur. Kendisi madde değildir, rûhanîdir ve akıl ile anlaşılamaz. İkinci mertebe, madde-i gayr-i muntazımedir. Telaffuz olunan ikinci kelime ve ikinci uknumdur. Bundan sonra gelen üçüncü mertebe, İbn (oğul) yâni mânâ âlemidir ki, üçüncü uknumdur. Bütün kâinat, bu üç sınıftan ibârettir. İbn yâni oğul pek güzel bir tanrı yapmak istedi ve mahlûk olan bir tanrı yaptı” demektedir. Bu söz, karışık ve anlaşılamaz bir hâlde Eflatûn'a geldi. Time'nin, Eflatûn'un hocalarından biri olduğu da bildirilmektedir. Çünkü Eflatun, büyük üstâdı Sokrat ile Time'nin bir mecliste bulunduğunu bildirmektedir. Time'nin; matematik, Pisagor'un hayatı ve “Rûh-ül-alem” Âlemin rûhu isminde üç eseri olup, bunlardan ikisi kaybolmuştur. Kaybolmayan “Âlemin rûhu” kitabı ise, kendisinden sonra gelen filozofları çok meşgûl etmiştir. Çünkü, bu kitabın ilk altı kısmından çıkarılan fikir ile Eflatûn'un, Time (Timeios) konuşmasında anlattığı fikir arasında pek bir fark yoktur.

Böylece batıda teslis inancını ilk çıkaran Pisagor, ilk ortaya koyan da Time olmuştur.

Eflatun, Time'den gelen bu fikri başka bir şekle soktu ve üç esas ilâh olduğunu iddia etti. “Birincisi, babadır. En yüce ve yaratıcı ve diğer iki ilâhın babasıdır. Birinci uknumdur. İkincisi, asıl, görünür olan tanrıdır ki, görünmez olan babanın veziridir. Kelime (Logos) ve idrâk demektir. Üçüncüsü de, kâinat âlemidir” dedi.

Eflatûn'a göre, eşyanın, varlıkların hakîkati, mânâlar (idealar) dır. Eflatûn'un, idea diye bahsettiği şey, mâhiyet, fikir, a'yan-ı sabite demektir. Eflatûn'da idea, eşyanın ve varlıkların değişmeyen, sabit ve ebedî olan hakîkatidir.

Eflatun, âlemi ikiye ayırır: Birisi, görünen hisler âlemi. Diğeri ise, hakîkî âlem, yâni idealar âlemidir. Hakîkî yâni idealar âlemi, ebedî olduğu hâlde, hisler âlemi durmadan değişir. İdealar, sâdece aklımızda, hayâlimizde kaim

olmayıp, cisimsiz olarak kendilerine mahsus bir kıyam ve hayatları vardır. Eflatun her hakîkati yâni ideayı, daha yüksek hakîkatlere irca eder, bağlar. Böylece bütün hakîkatler, idealar, mutlak Bir'e irca olunur. Bu yüce idealardan meydana gelen bir hayrdır ki, tanrının kendisidir. Diğer yüce idealar, hakîkatler ona tabidir. Aşağı olan idealar, şeytanın kendisi olan şerdir. Diğer aşağı, kötü idealar da ona tabidir.

Eflatun, idealarn kendisinde birleştiği, bir kabûl ettiği ve hayır, iyilik diyerek aynen tanrı kabûl ettiği şeyin, hareket ve hayat sâhibi ve âlemin babası (baba tanrı) olduğunu söylemiştir. Bu birinci uknumdur. Baba tanrı yâni yüce idealar birliği, maddeye nizâm veren, fakat maddeden tamâmen farklı bir rûh yaratmıştır. Bu ise babanın oğludur. Bu rûh, yaratanla yaratılan arasında aracı bir varlıktır. İkinci uknumdur.

Eflatûn'un diğer felsefî görüşleri ile beraber, üç uknum fikri de, İskenderiyye mekteplerine geçmişti ve Îsâ aleyhisselâmın zuhuru sırasında bu mekteplerde okutuluyordu. Hattâ, o zamanlarda yahudi âlimlerinden olup, İskenderiyye'de meşhûr olan Philo dahi, bu teslis, üç uknum fikrini, Mûsâ aleyhisselâmın dîninin inanç esasları içinde bulmak istemiştir. Bu istekle; “Tevrât’da bildirilen dünyânın altı günde yaratılmış olduğu doğrudur. Çünkü, üç sayısı altının yarısıdır. İki sayısı da, altının üçte biridir. Bu âdet hem erkek, hem dişidir. Tanrı, akıl ile izdivaç edip, akıldan, sevdiği oğlunu meydana getirmiştir ki, bu dünyâdır” demiştir. Philo, meleklere, kelime-i ilâhiyye dediği gibi, dünyâya da kelime-i ilâhiyye demiştir. Bu da Eflatûn'un felsefesindendir.

Daha sonra yeni Eflatunculuk adını alarak devam eden Eflatun felsefesi, en büyük darbeyi nasrânîliğe, İsevîliğe vurdu. Eflatunculuğun en kuvvetli olduğu zaman, miladın üçüncü asrıdır. Bu devirde hıristiyanlık Roma devletinin dîni olmuştur. Bu felsefeye inananlar, Allahü teâlânın varlığına, birliğine ve Îsâ aleyhisselâmın peygamberliğine inanmak olan tevhid dînini tahrif ettiler. Daha sonra, bu dîne putperestlik de sokuldu. Miladın dördüncü asrında yaşayan Saint Augustin, Eflatûn'u hıristiyanlaştırmağa çalışır. Augustin, teslisi ispat için yazdığı “De Trinitete” kitabında ve diğer kitaplarındaki, tanrı, rûh ve kâinat hakkındaki düşünceleri, Eflatun felsefesinin aynıdır. Eflatûn'un; “Akıl, irâde ve his, bir insan meydana

getirir” sözünü teslisi ispat için delil getirir ve; “Teslisdeki üçlük birbirinden ayrı olmakla beraber, bir tanrı meydana getirir” der. Eflatun ve talebelerinin gerçek tanrıyı idrâk ettiklerini söyler. Eflatûn'un idealar felsefesinden hareket ederek, kelâmın yaratıcı olduğunu ve kelâmın Îsâ aleyhisselâm olduğunu savunur. Hıristiyanlar arasında kendisine kıymet verilen ve hıristiyan azîzlerinden kabûl edilen Augustin, hıristiyanlıktaki teslis, hayır ve şer inançlarının aynen Eflatûn'un felsefesinde bulunduğunu, îtirâf etmektedir. Hattâ teslisi ispat için, Eflatûn'un görüşlerini delil olarak gösterir. Milattan 350 sene önce ölen bir kimsenin fikirlerinin, hıristiyanlık inançları ile aynı olmasına hıristiyanlar acaba nasıl cevâp verirler. Bu hâl Eflatûn'un, Îsâ aleyhisselâm zamanında yaşadığını göstermektedir ki, doğrusu da budur. Büyük İslâm âlimi İmâm-ı Rabbânî Ahmed Fârûkî'nin (rahmetullahi aleyh) “Mektûbât” kitabının 266. mektubunda da böyle olduğu bildirilmektedir.

Miladın sekizinci asrında, kilise azîzlerinden Saint Thomas da, Eflatûn'un talebesi Aristo'nun felsefesini esas alarak, hıristiyanlık inançlarını, bilhassa teslisi ispata çalışır. Bütün Ortaçağ boyunca ve Avrupa'da rönesansın gerçekleşmesinden sonra dahi, Eflatun ve Aristo'nun felsefesine karşı çıkmanın, kabûl etmemenin, hattâ küçük bir îtirâzda bulunmanın cezâsı, kilisenin engizisyon mahkemeleri kararı ile ölümdü. Bugün teslise inanan hıristiyanlar acaba bunu nasıl izâh ederler?

Bütün târih kitapları ve kaynak eserler, Îsâ aleyhisselâmın hayatında ve havârîlerin zamanlarında, nasârâ (İsevîler) arasında teslise dâir bir fikir olmadığını bildirmekte ve bu husûsta ittifâk etmektedirler.

Teslis îtikâdı, hıristiyanlar arasında miladî ikinci asır sonlarına doğru yayıldı. Bu fikir, Îsâ aleyhisselâmın tebliğ ettiği dînin tamâmen hilâfına, zıddına olduğundan, üç uknuma inananlar, önce bu inançlarını nasrânîlerden gizlediler. Fakat gizli bir şekilde yaymağa çalışmaktan da geri durmadılar. Bu sıralarda teslis (üç tanrı) inancına sâhip olanlar, itikatlarının (inançlarının) ve tuttukları yolun revâç bulması için, Yuhannâ İncîl’ini ve sonradan yazılıp havârîlere atfedilen mektuplar ile Paulos'dan nakledilen mektupları neşrettiler, yaydılar. Bundan sonra, nasârâ arasında ihtilaflar meydana geldi. Pek çok münâkâşa ve mücâdelelerin meydana çıkmasına

sebep oldu. Allahü teâlânın birliğine, vahdete inanan nasârâ ile teslise inananlar içerisinde yazı yazabilen, eli kalem tutan kimseler, kendi itikatlarının revâç bulması ve diğer tarafa gâlip olmak için, günden güne İncîller ve havârîlere nispet edilen sayısız risaleler, mektuplar yazdılar.

Nihâyet miladî üçyüz yıllarında bu ihtilaflar iyice büyüyerek, hıristiyanlar iki büyük fırkaya ayrıldılar. Bir kısım hıristiyanlar, Îsâ aleyhisselâmın hiç bir fark olmadan aynen Allah olduğunu iddia ediyorlardı. Bunların reîsi İstanbul piskoposu Atnâs (St. Athanese) idi. Diğer kısım hıristiyanlar ise, Îsâ aleyhisselâmın mahlûkların en üstünü ve Allah tarafından gönderilmiş bir peygamber ve Allah'ın kulu olduğu inancında idiler. Bunların reîsi de, Aryüs (Arius) ismindeki râhip ile İzmit piskoposu Usb idi. Bundan önce Antakya patriki Yûnus Şemmâs da, Allahü teâlânın bir olduğunu îlân etmişti. Çok kimseler doğru yola gelmişti. Fakat sonradan, teslise inanan bâzı papazlar, teslise (üç tanrıya) inanmağa başladılar ve bunu yaymağa uğraştılar. Böylece teslise inananlar çoğalmış oldu.

Teslise inananlar ile, Îsâ aleyhisselâmın Allah'ın kulu ve peygamberi olduğuna inananlar arasındaki münâkâşalar, bütün milletin zihinlerini karıştırdı. Devlet işleri de, sıhhatli bir şekilde yapılamaz hâle geldi. Bunun üzerine, imparator Büyük Konstantin, bu karışıklıklara kat'î bir son verilmesi için İznik'te üçyüzyirmibeş târihinde, büyük bir rûhban cemiyeti topladı. Bu mecliste, hıristiyan din adamlarının ileri gelenleri bulundu. Birçok konuşmalardan sonra, Atnâs tarafı gâlip geldi. Üçyüzondokuz papazın ittifâkı ile, Îsâ aleyhisselâmın Allah'ın biricik oğlu olduğu, Allah'ın sulbünden geldiği, Allah'tan Allah, nûrdan nûr, Allah-ı hakîkînin Allah-ı hakîkîsi olduğu ve rûh-ül-kuds, azîz rûhun da Allah olduğuna îmân etmek esasları kabûl edildi.

Bu târihi tafsilattan anlaşılıyor ki, bugün hıristiyanların îtikâd esasları olan teslis ve üç uknum mes'elesinin ortaya çıkması ve ibâdetleri bâtına, kalbe mahsûs kılıp, İncîl'in zâhirî emirleri ile ibâdet edilmemesi gibi şeyler, incillerden alınmış doğru, sahih emirler değildir. Çeşitli şüpheler ve değişik maksatlar ile sonradan ortaya konulmuş ve rûhban meclislerinde, papazlar tarafından tesis edilmiş şeylerdir. İşâ-i rabbanî kurbanı, papanın Îsâ aleyhisselâmın halîfesi ve Petrus'un vekili olduğu ve geçmiş hıristiyan

azîzlerinin yâni havârîlerin mukaddes olmaları, çeşitli perhizler ve yortular, hazret-i Meryem için, kucağında Îsâ ile beraber Meryem ana diye uydurulan resimler, resimlere ve putlara ibâdet, papazların (belli bir ücret karşılığı) günâh affetmeleri ve Cennet'ten yer satmaları gibi, hıristiyanlığın esas mes'elelerinde, Katolikler ile Protestanlar arasında büyük akîde (inanç) farkları meydana geldi. Bu ihtilaflar (zıtlıklar) öyle bir dereceye ulaştı ki, her biri diğerine göre Cehennem ehlidir. Fakat bâzı papazlara göre, mâdem ki, her iki tarafın yâni protestanların ve Katoliklerin her birinin ortaya attığı cehennemlik sözü rûh-ül-kudsün ilhamı iledir, o hâlde iki taraf da, bu iddialarında sâdıktırlar. Hem katolikler hem de protestanlar, ehl-i cehennemdirler.

Üç uknum hakkında, Hıristiyanlığın başlangıcından ikiyüzelli sene geçtikten sonra başlayan ve zamanımıza kadar devam eden, çeşitli kiliseler arasındaki ihtilafların haddi hesâbı yoktur. Böyle olmakla beraber, tanrının; baba, oğul ve rûh-ül-kuds isimleriyle üç uknumdan ibâret ve cevher olduğunda bütün hıristiyan fırkaları ittifâk hâlindedir. Fakat bu üç cevherin tabîatları, birleşmeleri ve birbirlerine uymaları husûsunda, her biri farklı îtikâda sâhiptirler. Bâzılarına göre, üç uknumdan maksat her biri, ayrı ayrı şahıslar olmayıp, asıl olan bir zâtın sıfatlarıdır. Bâzılarına göre, ilim, uknumu kelâmdır. Mesîh'in cesedi ile birleşerek bir araya gelmiştir ki, bu tam bir birleşmedir. Suyun şarap ile birleşmesi gibidir. Melekâniyye fırkasına göre, güneşin kristal camda parlaması gibidir. Nestûriyye fırkasına göre ise, tanrı et ve kana dönüşerek Mesîh olmuştur. Yakubiyye fırkasına göre ise, tanrının insanda görünmesi, meydana çıkmasıdır. Meleğin beşer (insan) sûretinde görünmesi gibidir.

Îsâ aleyhisselâmın ilâh olmadığı yukarıda tafsilatlı olarak anlatıldığı gibi, kendi sözlerinden de açıkça anlaşılmakta, bunun sonradan ortaya çıktığı bilinmektedir. Bu husûsta Mâide sûresinin 116-118. âyet-i kerîmelerinde de meâlen buyruldu ki: "Yâd eyle şol vakti ki, kıyâmet gününde Allahü teâlâ (Îsâ aleyhisselâma) şöyle buyuracak; "Ey Meryem oğlu Îsâ! Allahü teâlâyı bırakıp da beni ve annemi iki ilâh edinin diye insanlara sen mi söyledin?"

Îsâ (aleyhisselâm) diyecek ki: "Yâ Rabbî! Ulûhiyyette sana şerîk, ortak bulunmaktan seni tenzih ederim. Hak olmayan sözü söylemek bana

yakışmaz. Eğer ben o sözü söylemişsem sen onu elbette bilirsin. (Söyleyip îlân ettiğimi bildiğin gibi) içimde gizlediğimi de bilirsin. Fakat ben, senin zâtında olanı (bana bildirmediğini) bilmem. Muhakkak ki sen gaybları kemâl üzere bilensin.

Sen bana ne emrettinse, ben kendilerine ondan başkasını emretmedim. Hep; "Benim Rabbim ve sizin de Rabbiniz olan Allahü teâlâya ibâdet edin (ibadetinizde hiç bir kimseyi O'na ortak koşmayın) dedim ve aralarında bulunduğum müddet, kendilerine gözcü idim (hallerini gözetlerdim.)

Ne zaman ki, beni semâya kaldırmakla aralarından aldın, üstlerine, kendilerine mürâkıb (gözetleyici) yalnız sen oldun. Zâten sen, her zaman her şeye hakkıyla şâhidsin.

Eğer kendilerine azâb edersen şüphe yok ki, onlar senin kullarındır. Eğer, onları mağfiret edersen yine şüphe yok ki, sen mutlak gâlipsin. Hüküm sâhibi ve hükmünde hikmet sâhibisin."

Yine Mâide sûresinin 17. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: "Meryem oğlu Mesîh (haşa) Allah'dır diye yalan ve iftirâda bulunanlar, muhakkak kâfir olmuşlardır.

(Habîbim, sen onlara) de ki: Eğer Allahü teâlâ, Mesîh'i (aleyhisselâm), annesini ve yeryüzünde olan insanların hepsini helâk etmek dilese, bu murâdından O'nu men etmeye kim malik olabilir (elbette kimse mâni olamaz. O hâlde Mesîh'in ilâh olduğuna nasıl îtikâd edersiniz).

Muhakkak ki, semâvat, yer ve ikisi arasında bulunan her şey Allahü teâlânındır (hepsi Allahü teâlânın mülkü ve mahlûkudur). O, dilediğini yaratır. Muhakkak ki, Allahü teâlâ her şeye kâdirdir."

Mâide sûresinin 72-75. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: "Muhakkak ki, Meryem oğlu Mesîh (Îsâ aleyhisselâm) Allah'dır diyenler, şüphesiz kâfir olmuşlardır. Halbuki, Mesîh (Îsâ aleyhisselâm kendisi bizzat onlara şöyle) demişti: "Ey İsrâiloğulları! Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allahü teâlâya ibâdet edin. Kim Allah'a ortak koşarsa, hiç

şüphesiz Allahü teâlâ ona Cennet’i haram kılar. Onun varacağı yer ateştir. Zalimlerin hiç bir yardımcıları da yoktur.

Allah, üç ilâhın üçüncüsüdür diyenler (Allahü teâlâdan başka Hazret-i Meryem'i ve Hazret-i Îsâ’yı da ilâh kabûl edenler) de elbette kâfir olmuşlardır. Halbuki, bir tek ilâhtan başka hiç bir ilâh yoktur. Şâyet söyleye geldikleri bu sözden vazgeçmezlerse, küfürde kalanlara muhakkak çok acıklı bir azâb dokunacaktır.

Hâlâ, Allahü teâlâya tevbe edip mağfiret dilemeyecekler mi? Şüphesiz ki, Allahü teâlâ tevbe edenleri mağfiret edici ve mağfiret olunmuşlara da çok rahmet edicidir.

Meryem oğlu Mesîh (Îsâ aleyhisselâm) ancak bir peygamberdir. Ondan önce bir çok peygamberler geçti. Annesi de sıddîka (çok doğru bir kadın) idi. İkisi de (birer kul, beşer olarak) yemek yerler (gıda alırlar, ilâhlık iddia etmezler) di…”

Tevbe sûresinin 30-33. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: “...Hıristiyanlar da; Mesîh (Îsâ aleyhisselâm) Allah'ın oğludur dediler. Bu, onların ağızlarıyla uydurdukları sözleridir ki, daha önce küfreden (melekler, Allah'ın kızlarıdır diyen) lerin sözlerine benzemektedir. Allah onları kahretsin. Haktan bâtıla nasıl çevriliyorlar.

Onlar, âlimlerini ve râhiplerini, Allah'tan başka ilâhlar edindiler. Meryem'in oğlu Mesîh'i de (ilâh edindiler). Halbuki, onlar da, ancak bir olan Allah'a ibâdet etmekle emrolunmuşlardı. Allahü teâlâdan başka hiç bir ilâh yoktur. O, müşriklerin ortak koştuğu şeylerden tamâmen münezzehtir.

Onlar, Allahü teâlânın nûrunu (Allahü teâlânın vahdâniyyetine, bir olduğuna, yüceliğine, çocuğu ve ortağı olmaktan münezzeh olduğuna alâmet ve işâret olan delilleri veya Kur'ân-ı kerîmi veyahut Muhammed aleyhisselâmın peygamberliğini veya Muhammed aleyhisselâmın şeriatını) ağızlarıyla, (bozuk ve yalancı sözleri ile) söndürüvermek istiyorlar. Fakat Allahü teâlâ diliyor ki, kâfirler, istemeseler ve hoşlanmasalar bile, O muhakkak nûrunu tamamlayacaktır.

Peygamberlerini hidâyetle ve hak din ile, bütün dinlerin üzerine gönderen O'dur. İsterse müşrikler hoş görmesinler.”

Bu husûsta Buhârî'de Hazret-i Ömer'den rivâyet olunan bir hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Nâsârânın İbn-i Meryem'i (Îsâ aleyhisselâmı) bâtıl üzere medhettikleri gibi, siz de beni medhetmekte mübalağa etmeyiniz. Şüphesiz ki, ben bir kulum. Binaenaleyh bana, Allahü teâlânın kulu ve resûlü deyiniz.”

İncîllere göre teslis:

Teslis İnancı, İlk defâ Yuhannâ İncîl’inde görüldüğü hâlde, Yuhannâ İncîl’inin içinde teslisi reddeden, Allahü teâlânın bir olduğunu ispat eden âyetler vardır. Bunlardan bâzıları şunlardır.

Yuhannâ İncîl’inin 17. bâbının 3. âyetinde Îsâ aleyhisselâm; “Ey baba, ebedî hayat (ahiret hayatı), hakîkî bir Allah olan seni ve senin gönderdiğin Îsâ Mesîh'i bilmelerinden ibârettir” demektedir. Bu âyette, Allahü teâlânın hakîkî, ebedî hayat sâhibi, bir olduğu ve Îsâ aleyhisselâmın Allahü teâlâ tarafından gönderilmiş bir resûl olduğu açıkça bildirilmiştir.

Bu âyete göre Yuhannâ İncîl’i, ebedî hayat yâni âhıret hayatına îmân etmeği yâni Allahü teâlânın varlığı ve birliği ve peygamberlere îmânı emredince, bunun aksi olan teslis inancının ebediyyen kabûlü mümkün olmayan bir hatâ olduğunu tembih eder. Yuhannâ'nın bu âyetinde, Îsâ aleyhisselâmın bir haberci, bir peygamber olduğu bildirilmiştir. Sonradan bunun tersini düşünmek ve buna inanmak; ebedî hayatı, âhıretteki sonsuz saâdeti yok etmektir. Îsâ aleyhisselâm burada tek mâbudun, tek ibâdete lâyık olanın Allahü teâlâ ve kendisinin de O'nun kulu ve resûlü olduğunu bildirmektedir. Allahü teâlâyı, bir olan Rab, kendisini de peygamber olarak kabûl edip, îmân edilmedikçe, ebedî hayatın, Cennet hayatının olamayacağını haber vermektedir. Îsâ aleyhisselâmın ve diğer bütün peygamberlerin aleyhimüsselâm haber verdikleri şey de zâten budur. Yâni Allahü teâlânın varlığına ve birliğine îmân ve O'nun peygamberini tasdik etmektir.

Markos İncîl'inin 12. bâbının 29. âyeti ve devamında, Îsâ aleyhisselâma, emirlerin en mühim ve birincisinin hangisi olduğunu soran bir yahudi âlimine, Îsâ aleyhisselâm; "Dinle ey İsrâil! Allah'ımız rab, bir olan rabdir. Ve Allah'ın olan rabbi, bütün kalbinle, bütün canınla bütün fikrinle ve bütün kuvvetinle seveceksin. İkincisi, komşunu kendin gibi seveceksin. Bundan daha büyük başka bir emir yoktur." Yahudi ona; "Çok iyi ey Muallim. Hakikat üzere dedin ki, Allah birdir. O'ndan başkası yoktur ve O'nu bütün kalbinle, bütün fikrinle, bütün kuvvetinle sevmek ve komşunu kendin gibi sevmek, bütün yapılan ibâdetlerden ve kurbanlardan üstündür" dedi. Îsâ da onun akıllıca cevap verdiğini gördüğü vakit, kendisine; "Sen Allah'ın melekûtundan uzak değilsin" dedi, demekledir.

Matta İncîl'inin 22. bâbının 36, 37 ve 38. âyetlerinde, Îsâ aleyhisselâma; "Ey Muallim! Şeriatte en büyük emir hangisidir?" diye sorulunca; "Îsâ ona dedi: Allah'ın olan Rabbi; bütün kalbinle, bütün canınla, bütün fikrinle seveceksin. Büyük ve birinci emir budur" demektedir. 42. âyetinde ise, bütün şeriat ve peygamberlerin bu emre bağlı olduğu açıkça yazılıdır ve baba kelimesi Rab ve sâhib ve hâkim demektir. İnsanın babası demek değildir.

Tevrât'da, hakîkî İncîl'de, bütün semâvî kitaplarda ve bütün peygamberlerin şeriatlerinde açıkça bildirilen ilk emir ve vasiyet, tevhîddir. Yâni Allahü teâlânın varlığına ve bir olduğuna inanmaktır. Eğer ilk ve en mühim emir teslis olsaydı, Âdem aleyhisselâm ve ondan sonra gelen bütün peygamberler aleyhimüsselâm bunu açıkça beyân ederlerdi. O peygamberlerden hiç biri böyle bir şey bildirmedikleri için, teslis fikrinin hakîkatte mevcût olmadığı, sonradan meydana çıktığı anlaşılmaktadır.

Ahd-i cedîdin bu âyetleri, hıristiyanların (üç Allah'a îmân) fikrini kesinlikle ortadan kaldırmaktadır. Îsâ aleyhisselâm burada, bir olan Allahü teâlâya îmânı, O'nu her şeyden çok sevmeyi açıkça emretmektedir. Tevrât'ta da Allahü teâlânın bir olduğunu bildiren pek çok yerler vardır.

Kitab-ı istisnânın (Tesniyye'nin) dördüncü bâbının, otuzdokuzuncu âyetinde; "Ve bugün bil ve yüreğine koy, iyice inan ki, yukarıda, göklerde ve aşağıda, yerde rab o Allah'dır, başka yoktur" demektedir.

6. bâbının 4. âyetinde ise; “Dinle ey İsrâil! Rab, bir olan rabdır ve Allah'ın olan rabbi bütün kalbinle ve bütün canınla ve bütün kuvvetinle seveceksin” demektedir.

43. bâbın 10. ve devamındaki âyetlerinde; “Rab diyor: Siz şâhidlerim ve seçtiğim kulumsunuz. Tâ ki, bilip bana mânâsınız ve benim O olduğumu anlayasınız. Benden önce Allah olmadı ve benden sonra olmayacak. Ben, Rabbim ve benden başka kurtarıcı yoktur. Rab diyor, ben Allah'ım” demektedir.

45. bâbın 5. âyetinde; “Rab benim ve başkası yoktur. Benden başka Allah yoktur” demektedir.

Yine Kitab-ı Eş'iya’nın 45. bâbının 18. âyetinde; “Çünkü gökleri yaratan Rab, dünyâya şekil veren ve onu yaratan, onu pekiştiren ve onu boşuna yaratmayan, üzerinde oturulsun diye ona şekil veren Allah şöyle diyor: Rab, benim ve başkası yoktur” demektedir.

21 ve 22. âyetlerinde ise; “(Ben Rab değil miyim? Ve benden başka Allah yoktur. Benden başka hak Allah ve kurtarıcı yoktur. Ey yeryüzünde olanlar, hepiniz bana dönünüz ve kurtulunuz. Çünkü, Allah benim, ve başkası yoktur” demektedir.

48. bâbın 9. âyetinde ise; “Allah benim, başkası yoktur. Ben Allah'ım ve benim gibisi yoktur” demektedir.

Kitab-ı mukaddes’in Ahdi atîk kısmına da inanan hıristiyanlara, bu âyetler, Allah'ın bir olduğunu, eşi ve benzeri olmadığını kat’î (kesin) olarak bildirmiştir. Hıristiyanlar teslise, üç tanrıya inanarak bu âyetleri inkâr ediyorlar.

Markos İncîl’inin 13. bâbının 32. âyetinde, Îsâ aleyhisselâm; “Fakat bu gün ve bu saat (kıyâmet) hakkında ne gökteki melekler, ne oğul, Babadan başka kimse bir şey bilmez” demektedir. Ancak, Babanın (yani Rabbin) bildiğini, bildirmektedir.

Markos İncîl’inde bildirildiği gibi, Îsâ aleyhisselâm, kıyâmetin ne zaman kopacağını kendisinin bilmediğini, ancak Allahü teâlânın bildiğini haber vermiştir. Bunu herkese bildirmekten çekinmemiştir. Allah'ın oğlu ve Allah olduğuna inanılan kimse, bunu bilmez mi? Bâzı Hıristiyanlar, bunu çeşitli şekillerde tevil etmeye çalışmışlar ise de, yaptıkları tevilleri kendileri de beğenmemişlerdir.

Bu âyetler, ilim ve kudreti, Îsâ aleyhisselâmın kendisinden kaldırarak, Allahü teâlâya tahsis etmektedir.

Matta İncîl’inin 19. bâbının 16 ve 17. âyetlerinde; “Biri Îsâ'ya gelip dedi: Ey kerîm olan Muallim! Ebedî hayata kavuşmam için ne iyilik yapayım?” Îsâ ona dedi: “Niçin bana kerîm diyorsun? Bir olan Allah'tan başka kerîm yoktur” demektedir. Bu âyet, teslisi kökünden kazımaktadır.

Îsâ aleyhisselâmın bu sözleri, İngiliz ve Amerikan Bible (İncîl) şirketlerinin, 1303 kamerî (m. 1886) senesinde İstanbul'da bastırdıkları Kitab-ı mukaddesde aynen yazılıdır. Birleşmiş Kitab-ı Mukaddes Cemiyetleri'nin 1982 baskılı Kitab-ı mukaddesinde bu onyedinci âyeti; “Îsâ ona dedi: İyilik için neden bana soruyorsun? İyi olan biri vardır” olarak yazmaktadır. Görülüyor ki; “Bir Allah'tan başka kerîm yoktur” sözü değiştirilmiştir. Allah'ın bir olduğu sözü kaldırılmış, böylece Kitab-ı mukaddesin her asırda yapılan değiştirilmelerine, bir yenisi daha eklenmiştir.

Kitab-ı Eş’iya (İşâya) nın 40. bâbının 28. âyetinde; “Ey İsrâil! Bilmedin mi? İşitmedin mi? Dünyânın uçlarını (yeri, göğü) yaratan Allah zayıflamaz ve yorulmaz. O'nun hikmetinin derinliğine erişilmez” demektedir.

44. bâbının 6. âyetinde; “...Rab şöyle diyor: İlk, evvel benim ve âhır, son benim ve benden başka ilâh yoktur” demektedir.

Kitab-ı Ermiyâ (Yeremya) nın 19. bâbının 10. âyetinde; “Fakat Rab, hak Allah’dır. Hay, diri ve ebedî olan (yani kendisine ölüm gelmeyecek olan) meliktir. Gadabından dünyâ titrer ve bu hâle milletler dayanamaz. Gökleri ve yeri halk etmeyen ilâhlar, yerin ve göklerin altında mahvolacaktır. Rab,

yeri, kuvveti ile yarattı. Dünyâyı hikmeti ile tesis etti. Gökleri ilmi ile yaydı" demektedir.

Ahd-i atîkin bu âyetlerinden de anlaşılacağı gibi, Allahü teâlâ birdir, sonsuz kuvvet sâhibidir. Hıristiyanlar, Allah kabûl ettikleri Îsâ aleyhisselâmı öldürmekle (öldürüldüğünü, haça gerildiğini söylemekle) kalmazlar. Aynı zamanda, öldükten sonra da, insanların günâhlarına keffâret olarak Cehennem'e sokarlar. Îsâ aleyhisselâmın Cehennem'e gireceğine Petrus'un birinci mektubunun 3. bâbının 18. ve 19. âyetlerini delil getirirler.

Rahmetullah Efendi (rahmetullahi aleyh) İzhâr-ül hak kitabında, hıristiyanların bu îtikatlarını ve papazların bu husûstaki yazılarını ve cevaplarını bildirirken diyor ki: Meşhûr papaz Martiros bir toplantıda; "Îsâ hiç şüphesiz bizler için insanlığı kabûl etmiştir. Bunun için, insanlara gelen ve gelecek olan bütün dert ve belâlara katlanması lâzım idi. Nitekim hepsine katlandı. Onun için, Cehennem'e girdi ve azâb olundu. Cehennem'den çıkarken, kendisinden önce Cehennem'e girmiş bulunanların hepsini de beraber çıkardı" demiştir. Bu husûsta hıristiyan fırkaları arasında îtikâd farklılıkları vardır. Böyle inandıkları bir zâtı her yerde, her an, hâzır ve nâzır, her şeye hâkim ve mâlik bir Allah kabûl etmektedirler.

Yuhannâ İncîl'inin 20. bâbının 14. ve sonraki âyetlerinde; "Îsâ aleyhisselâm Meryem'e göründü. Ve ona; Daha Babamın yanına çıkmadım. Fakat kardeşlerime (havârîlere) git ve onlara söyle; Benim Babama ve sizin Babanıza, benim Allah'ıma ve sizin Allah'ınıza çıkıyorum dedi" demektedir.

Bu âyetlerden anlaşılıyor ki, Îsâ aleyhisselâmın kendine oğul ve Allahü teâlâya, baba tabirini kullanması, yalnız kendisi için değildir. Konuştuğu şîvenin, lisânın bir husûsiyeti olarak kullanılan, mecazî bir tabirdir. Bu sözün, zâhirî mânâsına göre, Îsâ aleyhisselâm, Allahü teâlâya oğul olmakta ise de, aynı âyetlerde; "Benim Allah'ım ve sizin Allah'ınız" diyerek, Allahü teâlâyı mâbud, ilâh tanımaktadır. Ayrıca, kendisi ile havârîleri bir saymış, ortak yapmıştır.

“Benim Babama ve sizin Babanıza” dedikten sonra, bu sözünden maksat, benim Allah’ım ve sizin Allah'ınız demek olduğunu, tek bir Allah'ın kulları olduklarını söylemiştir. Böylece kullukta havârîler, Îsâ aleyhisselâma ortak olmuşlardır. Îsâ aleyhisselâm, Allahü teâlâ için; “Babama” demesi sebebiyle ilâh olarak kabûl edilirse, “Babanıza” dediği için de, havârîleri ona ortak birer ilâh kabûl etmek lâzım gelir. Îsâ aleyhisselâm hayatta iken, havârîlerden hiç biri onu bir ilâh, bir Allah olarak kabûl etmemiş, ona -haşa- Allah'ın oğlu dememiştir. Bu vasıf hıristiyanlara göre, öldükten ve göğe çıkarılmasından çok sonra kendisine verilmiştir. Bunlar da gösteriyor ki, Îsâ aleyhisselâm, Allah değildir. İbnullah yâni Allah'ın oğlu da değildir. Ancak, Abdullah’tır. Yâni Allah'ın kuludur.

Îsâ aleyhisselâm insan idi:

Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) efendimize, Necrân'dan bir hıristiyan heyeti gelmişti. (Necrân, Hicaz ile Yemen arasında bir şehirdir.) Bunlar, altmış süvâri olup, içlerinden yirmidördü büyükleri idi. Bunların içinde de, üçü en büyükleri idi. Reisleri Abdülmesîh idi. İçlerinden Ebü'l-Hâris bin Alkama, en âlimleri idi. Âhır zaman peygamberinin alâmetlerini İncîl’de okumuş idi. Fakat, dünyâ mevkîini, şöhretini sevdiği için, müslüman olmuyordu. Çünkü, ilmi ile meşhûr olup, kayserlerden ikrâm görür, bir çok kiliselere emir verirdi. Medîne'ye gelip, ikindi namazından sonra, Mescid-i şerîfe girdiler. Üstlerinde süslü papaz elbiseleri vardı. O sırada, onların da namaz vakti gelmiş olduğundan, Mescid-i şerîfte namaza kalkmışlar, Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellemde; “Bırakınız kılsınlar” buyurmuştu. Şarka doğru kıldılar. Üç büyükleri konuşmağa başladı. Söz arasında, Îsâ aleyhisselâm için, bâzan Allah diyorlar, bâzan Allah'ın oğlu, bâzan da, üç tanrıdan biri diyorlardı. Allah demelerine sebep, ölüleri diriltir, hastaları iyi ederdi. Gaybları haber verir, çamurdan kuş yapıp üfleyince uçar diyorlardı. Allah'ın oğlu olduğuna sebep, belli bir babası olmaması idi. Üçten birisi olmasına sebep de, Allah; “Yaptık, yarattık” diyor, eğer bir olsaydı; “Yaptım, yarattım” derdi diyorlardı. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem), bunları dîne dâvet etti. Birkaç âyet-i kerîme okudu, îmâna gelmediler. “Biz senden önce îmân ettik” dediler. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) “Yalan söylüyorsunuz! Allah'ın oğlu var diyenin îmânı

olmaz” buyurdu. “Allah'ın oğlu değilse, o hâlde bunun babası kim?” dediler.

Resûlullah efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki: “Biliyor musunuz? Allahü teâlâ, hiç ölmez ve her şeyi varlıkta tutan O'dur. Îsâ (aleyhisselâm) ise, yok idi ve yok olacaktır.” Onlar; “Evet biliyoruz” dediler. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem); “Bilmiyor musunuz, babasına benzemeyen hiç bir yavru var mı?” buyurunca; Her yavru babasına benzer. (Koyun yavrusu koyuna benzer.) dediler. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) “Bilmiyor musunuz, Rabbimiz her şeyi yaratıyor, büyütüyor, besliyor. Halbuki, Îsâ (aleyhisselâm) bunların birini yapmıyordu” buyurunca; “Evet, yapmıyordu” dediler. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) “Rabbimiz, Îsâ'yı (aleyhisselâm) dilediği gibi yarattı, değil mi?” buyurunca; “Evet yarattı” dediler. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) “Rabbimiz yemez, içmez. O'nda değişiklik olmaz. Bunu da biliyor musunuz?” buyurunca; “Evet, biliyoruz” dediler. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) “Îsâ'nın (aleyhisselâm) anası var idi. O, her çocuk gibi dünyâya geldi. Onlar gibi beslendi. Yer, içer, zararlı maddeleri kendinden atardı. Bunu da biliyorsunuz, değil mi?” buyurunca, onlar; “Evet biliyoruz” dediler. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) “O hâlde, Îsâ (aleyhisselâm) zan ettiğiniz gibi nasıl olur?” buyurdu. Onlar, bir şey diyemeyip, sustular. Biraz sonra; "Yâ Muhammed (sallallahü aleyhi ve sellem)! Sen, onun Allah'ın kelimesi ve O'ndan bir rûh olduğunu söylemiyor musun?” dediler. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) “Evet” buyurdu. Onlar; “Eh, bu da bize yetişir” deyip, inâdlarında ısrâr ettiler.

Bunun üzerine, Allahü teâlâ, onları mübâheleye çağırmasını emretti. Resûlullah efendimiz de (sallallahü aleyhi ve sellem); “Bana inanmıyorsanız, gelin sizinle mübâhele edelim (yani hangimiz zâlim isek, yalancı isek, Allahü teâlâ ona lânet etsin diyelim!) buyurdu. Allahü teâlânın bu emri, Âl-i İmrân sûresinin, 61. âyet-i kerîmesinde bildirilmektedir. Seyyid dedikleri Şerhabîl, bunları toplayıp; “Bunun peygamber olduğu, her şeyinden anlaşılıyor. Bununla mübâhele edersek, ne biz kurtuluruz, ne de bizden sonra gelenlerimiz kurtulur. Muhakkak bir belâya uğrarız!” dedi. Mübâhele etmekten kaçındılar ve; “Yâ Muhammed (sallallahü aleyhi ve

sellem)! Senden râzıyız. Ne istersen sana verelim. Eshâbından bir emîn kimseyi bizimle beraber gönder, vergilerimizi ona verelim!” dediler.

Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem); “Gayet emîn bir kimseyi, sizinle gönderirim” buyurdu. Eshâb-ı kirâm aleyhimürrıdvân, emîn olarak kimin, şereflendeceğini merâk ediyorlardı. Resûlullah efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem); “Kalk yâ Ebâ Ubeyde!” buyurdu; “Ümmetimin emîni budur” diyerek onlarla beraber gönderdi.

Sulh şartı şöyle idi; Her sene, ikibin elbise vereceklerdi. Bini Receb'de, bini Safer ayında teslim edilecekti. Her elbise ile de kırk dirhem gümüş verilecekti. Reisleri Abdülmesîh ile seyyidleri Şerhabîl, sonradan müslüman olup, Resûlullah'ın (sallallahü aleyhi ve sellem) hizmetinde bulunmakla şereflendiler.

Hıristiyanların ellerinde bulunan mukaddes kitapları; “Allah birdir. O'na benzeyen hiç bir şey yoktur” diyor, onlar ise; “Îsâ Allah’dır. Allah'ın oğludur” diyorlar. Kendi kitaplarını, kendileri inkâr ediyorlar.

Hıristiyanların, her lisâna tercüme ederek, her memlekete yaydıkları, Kitab-ı Mukaddesin, Ahd-i atîk kısmında, (Tesniyye) kitabının, altıncı bâbı, dördüncü âyetinde diyor ki: “Ey İsrâil, dinle! Allah'ımız, Rabbimiz birdir. Bu sözüm kalbine yerleşsin. Oğullarına da dikkatlice öğret!”

Eş’iya kitabının, kırkbeşinci bâbının, beşinci âyetinde diyor ki: “Rab, benim. Benden başka rab yoktur. Benden başka ilâh yoktur. Şarkta ve garbda olanlar, benden gayrı olmadığını bileler. Rab benim, benden başka yoktur.”

Yirmiikinci âyetinde diyor ki: “Hepiniz bana ibâdet ediniz! Allah benim ve benden gayrı yoktur.”

Kırkaltıncı bâbının dokuzuncu âyetinde diyor ki: “Allah benim ve gayrı yoktur. Ben Allah'ım. Benim nazîrım, bana benzeyen, hiç bir şey yoktur.”

Büyük İslâm âlimi, Tefsîr-i kebir ve çeşitli kıymetli kitapların sâhibi, İmâm-ı Fahreddîn-i Razî (rahmetullahi aleyh), Âl-i İmrân sûresinde, 61. âyet-i

kerîmeyi tefsîr ederken buyuruyor ki:

“Harezm şehrinde idim. Şehre bir papazın geldiğini ve hıristiyanlığı yaymak için çalıştığını işittim. Yanına gittim. Konuşmaya başladık. Bana; “Muhammed aleyhisselâmın peygamber olduğunu gösteren delil nedir?” dedi. Şu cevâbı verdim: “Mûsâ'nın, Îsâ'nın ve diğer peygamberlerin aleyhimüsselâm hârikalar, mûcizeler gösterdiği haber verildiği gibi, Muhammed aleyhisselâmın da mûcizeler gösterdiği haber verilmiştir. Bu haberler tevatür hâlindedir. Tevatür ile gelen haberleri, ya kabûl eder veya red edersin. Red eder ve mûcize, bir zâtın peygamber olduğunu ispat etmez der isen, mûcizeleri tevatür ile bize haber verilen diğer peygamberlere de inanmaman lâzım gelir. Şâyet tevatür ile gelen haberlerin doğruluğunu ve mûcize gösteren zâtın peygamber olduğunu kabûl eder isen, Muhammed aleyhisselâmın peygamber olduğunu kabûl etmen lâzım gelir. Çünkü, Muhammed aleyhisselâm mûcizeler göstermiş ve bu mûcizeler, bizlere tevatür denilen sağlam haberler ile bildirilmiştir. Diğer peygamberlerin peygamberliğine, tevatür ile bildirilen mûcizeler sebebi ile inandığın için, Muhammed aleyhisselâmın da, peygamber olduğuna îmân etmelisin!”

Papaz: “Îsâ aleyhisselâmın, peygamber değil, ilâh, tanrı olduğuna inanıyorum” dedi.

(Tanrı, mâbud demektir. Tapılan şeylerin hepsine tanrı denir. Allahü teâlânın ismi, Allah’dır, tanrı değildir. Allahü teâlâdan başka tanrı yoktur. Allah yerine tanrı demek, yanlıştır ve çok çirkindir.)

Ben; “Biz şimdi peygamberlik hakkında konuşuyoruz. İlâhlıktan önce, nübüvvet mevzuunu halletmemiz lâzımdır. Ayrıca, Îsâ aleyhisselâmın, ilâh olduğunu söylemen de bâtıldır. Çünkü, ilâhın, tanrının, her zaman var olması lâzımdır. Halbuki, Îsâ aleyhisselâm, cisim idi. İnsan idi. Yok iken var oldu. Önce çocuk idi. Yerdi, içerdi. Bizim gibi konuşurdu. Yatardı, uyurdu, uyanırdı, yürürdü. Her insan gibi yaşamak için, bir çok şeye muhtâç idi ve size göre öldürülmüştür. Muhtâc olan, ganî olur mu? Yok iken sonradan var olan bir şey, ebedî, sonsuz var olur mu? Değişen bir şey, devamlı, sonsuz var olur mu? O hâlde, madde, cisim, yer kaplayan şeyler tanrı olamaz.

Îsâ aleyhisselâmın kaçtığını, saklandığını, çok üzüldüğünü, bu durumdan kurtulmak için çârelere başvurduğu hâlde, yahudilerin onu yakalayıp astığını söylüyorsunuz. İlâh veya ilâhtan parça kendisine hulûl etmiş olsaydı, yahudilerden korunmaz mı, onları yok etmez mi idi? Niçin üzüldü ve saklanacak yer aradı? Vallahi, buna hayret ediyorum. Aklı olan kimse, bu sözleri nasıl söyler, buna nasıl inanır. Akıl, bu sözlerin bozukluğuna şâhidtir.

Üç türlü söylüyorsunuz:

1- O, gözle görülen cismani bir ilâh imiş, tanrı imiş. Öyle olsaydı, asıldığı zaman, yerlerin, göklerin tanrısı ölmüş olurdu. Bu âlem ilâhsız kalacaktı. Halbuki, âlemin ilâhsız kalması mümkün değildir. Ayrıca, Yahudilerin yakalayıp öldürdüğü, âciz, kuvvetsiz bir kimse, âlemlerin tanrısı olabilir mi?

Îsâ aleyhisselâmın, Allahü teâlâya çok ibâdet ettiği, tâata çok rağbet ettiği husûsu da, tevatür ile sabittir. Îsâ aleyhisselâm ilâh olsaydı, ibâdet ve tâatta bulunmazdı. Çünkü ilâh, aslâ kendisine ibâdet etmez. (Bilakis başkaları ona ibâdet eder.)

2- İlâh, ona tamâmen hulûl etmiştir. O, tanrının oğludur diyorsunuz. Bu inanış yanlıştır. Çünkü, ilâh, cisim ve arâz (sıfat) olamaz. İlâhın, bir cisme hulûl etmesi imkânsızdır. Eğer, ilâh cisim olsaydı, başka bir cisme de hulûl ederdi. Cisme hulûl eden şey cisim olur ve hulûl edince iki cismin maddeleri birbirine karışır. Bu da, ilâhın parçalanmasını icap ettirir. Eğer ilâh, arâz olsaydı, bir mahalle, mekâna muhtâç olurdu. Bu ise, ilâhın başkasına muhtâç olması demektir. Başkasına muhtâç olan ise, ilâh olamaz.

3- O, tanrı değildir. Fakat, tanrının bir parçası ona hulûl etmiş, yerleşmiştir diyorsunuz. Eğer ona hulûl eden parçanın, ilâhın ilâh olmasında tesiri var ise, bu parça ilâhtan ayrılınca, tamâmen ilâhlığı bozulur. Eğer bu parça, ilâhın ilâh olmasında tesirli değilse, tanrının parçası olmamış olur.

“Îsâ aleyhisselâmın, ilâh, tanrı olduğuna delilin nedir?” diye sordum.

Papaz; “Ölüleri dirilttiği, anadan doğma körlerin gözünü açtığı ve baras denilen, derideki çok kaşınan beyaz lekeleri iyi ettiği için, o tanrıdır. Böyle işleri ancak tanrı yapabilir” diye cevap verdi.

“Delil (alamet) bulunmayınca, medlûlün (delilin delâlet ettiği şeyin) bulunmayacağı söylenebilir mi? Delil bulunmayınca, medlûl de olmaz, var olmaz dersen, âlem yaratılmadan önce, yâni ezelde âlemi yaratanın yok olduğunu söylemiş olursun ki, bu bâtıldır. Çünkü, âlem (bütün mahlûklar), yaratanın varlığına delildir.

Delil bulunmayınca, medlûl bulunabilir dersen, ezelde mahlûklar yok iken yaratanın var olduğunu kabûl etmiş olursun. Fakat, Îsâ aleyhisselâm ezelde yok iken, ilâhın ona ezelde hulûl ettiğini söylersen, bunu delilsiz kabûl etmiş olursun. Çünkü, Îsâ aleyhisselâm sonradan yaratılmıştır. Ezelde var olması, delilin bulunmaması demektir. Tanrının Îsâ aleyhisselâma hulûl ettiğini delilsiz kabûl ediyorsun da, bana, sana, hayvanlara, otlara ve taşlara hulûl etmediğini nereden biliyorsun? Delilsiz, bunlara hulûl ettiğini niçin kabûl etmiyorsun?” diye sordum.

Papaz; “İlâhın, Îsâ aleyhisselâma hulûl etmesi ile sana, bana ve diğer varlıklara hulûl etmemesinin sebebi açıktır. Çünkü Îsâ aleyhisselâmda mûcizeler göründü. Sende, bende ve diğer varlıklarda böyle harikulade hâller görülmedi. Bundan ilâhın ona hulûl edip, bize ve diğer varlıklara hulûl etmediğini anlıyoruz” dedi.

“Îsâ aleyhisselâma hulûl etmesine delil olarak, onun mûcizeler göstermesi olduğunu söylüyorsun. Delil olmayınca yâni mûcizeler görülmeyince, hulûl edemeyeceğini niçin söylüyorsun? Sende, bende ve diğer varlıklarda hârikalar, mûcizeler bulunmadığı için tanrı bunlara hulûl etmez diyemezsin. Çünkü, delil olmadığı hâlde medlûl bulunabilir demiştik. Buna göre, ilâhın hulûl etmesi, delilin bulunmasına, yâni hârikaların, mûcizelerin görülmesine bağlı değildir. O hâlde, bana, sana, kediye, köpeğe, fareye de hulûl ettiğine inanman lâzım gelir. İlâhın, bu aşağı mahlûklara hulûl ettiğini inandırmağa varan bir din, hak din olabilir mi?

Asayı (bastonu) ejder, yılan yapmak; ölüyü diriltmekten daha güçtür. Çünkü baston ile yılan, hiç bir bakımdan birbirine yakın değildir. Mûsâ aleyhisselâmın asâyı ejdere çevirdiğine inanıyorsunuz da, ona, tanrı veya tanrının oğlu demiyorsunuz? Îsâ aleyhisselâma niçin tanrı veya şöyle böyle diyorsunuz?" dedim.

Papaz, bu sözüme karşı diyecek hiç bir şey bulamadı, susmağa mecbûr oldu.

Nâsârâ dediğimiz hıristiyanların dinlerinin esası olan ve İncîl dedikleri dört kitap, Allahü teâlânın Cebrâil aleyhisselâm ile gönderdiği asıl İncîl-i şerîf değildirler. Bu dört kitap, Îsâ aleyhisselâm semâya çıkarıldıktan sonra, dört kimse tarafından yazılmış birer târih kitabıdırlar. Bunlardan biri, Matta olup, havârîlerden biri imiş. Ahbaplarının arzu ve ısrarları üzerine, gördüklerini ve işittiklerini bildirmek için, Îsâ aleyhisselâmdan oniki sene sonra, Milad-i Îsâ isminde bir kitab yazmış. İkincisi, Markos olup, havârîlerden işittiklerini, yirmisekiz sene sonra yazmıştır. Üçüncüsü Luka olup, otuziki sene sonra, işittiklerini bildirmek için, İskenderiyye'de bir târih yazmıştır. Dördüncüsü Yuhannâ olup, havârîlerden imiş. Îsâ aleyhisselâmdan işittiklerini, semâya çıkarıldıktan kırkbeş sene sonra yazmış. Allahü teâlânın gönderdiği İncîl, ilâhî bir kitap idi. Bu dört kitabda ise, birbirlerine uymayan yalanlar doludur. Bunların hepsinde, Îsâ aleyhisselâmın çarmıha gerilerek öldürüldüğü yazılıdır. Kur'ân-ı kerîmde ise, başkasını öldürdükleri, Îsâ aleyhisselâmın diri olarak semâya kaldırıldığı açıkça bildirilmektedir. Bu dört İncîl de, Allah kelâmı olsalardı; Allah kelâmları arasında, birbirlerini yalanlayıcı haberler bulunmuş olurdu. Bu ise, olacak şey değildir. Bu kitaplarda, Îsâ aleyhisselâmdan işitmedikleri, hattâ semâya çıkarıldıktan sonra hâsıl olan şeyler de yazılıdır. Bunların misâlleri, İmâm-ı Kurtubî'nin "El-a'lam fi beyân-ı mâ-fî-din-in- nasârâ" kitabında ve İbn-ül-Kayyım-i Cevziyye'nin "Hidayet-ül-hiyârâ fî-ecvibet-il-yehud-i ven-Nasârâ" kitabında ve Sü'ûdî'nin "Tahcîl min-hasf-il-İncîl" kitabında ve Taşköprülü Ahmed Efendi ile Kâtib Çelebi'nin "Esamî-yül-kütüb" ve "Keşf-üz-zünûn" kitaplarında uzun yazılıdır. (rahmetullahi teâlâ aleyhim)

Asıl İncîl-i şerîf, hiç bir yerde mevcût değildir. Hattâ hıristiyanlardan bir kısmı, bu İncîl'in gönderildiğini inkâr etmektedir. Yahudiler, Îsâ aleyhisselâmı öldürmeye teşebbüs ettikleri zaman, bu İncîl'i yaktılar. Yâhud parçalayıp telef ettiler. Îsâ aleyhisselâmın dâvet zamanı üç sene kadar idi. Îmân edenler de az olmakla beraber, çoğu okumak, yazmak bilmez idi. Bunun için, İncîl-i şerîfin benzeri yazılmamıştır. Yalnız Îsâ aleyhisselâmın ezberinde idi. Yâhud, miladın üçyüzyirmibeş senesinde, İncîl denilen elli kadar kitap imhâ edilirken, onu da bâtıl zan ederek imhâ etmişler diyebiliriz.

Hıristiyanlıkta büyük mezhepler:

Bugün her biri ayrı dînin ortaya çıkışı gibi görülen bu mezheplerin en mühimleri; Katolik, Ortodoks ve Protestan'dır. Bunlar, çok sayıda kollara ayrılmıştır.

Katolik mezhebi: Bu mezhebi temsil eden Katolik Roma kilisesinin zirvesinde papa bulunur. Papa, rûhânî bir devletin başkanıdır. Papadan sonra kardinaller, piskoposlar ve râhipler gelir. Bunlar rûhban sınıfını teşkil ederler. Râhiplerin özel görevleri arasında evlenmemek de vardır. Katolik inancında teslis (Baba-oğul-aziz rûh) esastır. Başlıca takdis âyinleri; vaftiz, tevbe, çile, evlenme, papazlığa tâyin ve ölülere yağ sürme gibi törenlerdir. Hıristiyanların, papazlara günâh çıkarttırma mecbûriyetleri vardır. Merkezi Vatikan olan katolik kilisesi, kendini, hıristiyanlığı dünyâya yayan tek evrensel kilise sayar. Katolik kilisesine Batı ve Latin kilisesi dendiği gibi, Petrus'un kilisesi de denir.

Ortodoks mezhebi: Bu mezhebi temsil eden kiliseye Ortodoks kilisesi dendiği gibi Şark, Yunan ve Roma kilisesi de denir. Merkezi İstanbul'dur. Ortodoks kilisesi, Katolik kilisesinden kesin olarak XI. asırda (M. 1054) de ayrılmıştır. Katolik kilisesine göre kutsal rûh, baba ile oğuldan çıkmıştır. Ortodoks kilisesine göre ise, kutsal rûh yalnız babadan çıkmıştır. Ortodoks kilisesi; Meryem'in bir erkekle münâsebette bulunmadan hâmile oluşu ve papanın yanılmazlığı gibi görüşleri reddeder. Papazlar genellikle evlenir. Halk, ekmek ve şarapla işâ-i Rabbânî (communion) âyini yapabilir.

Protestanlık: Bu mezhebi temsil eden kiliseye, İncîl Kilisesi adı verilir. Bu isim, bu kiliseye mensup olanların İncîl'den başka bir şeye inanmadıklarına işâret eder. Protestanlarca, herkes İncîl'i okuyup anlar.

Luther ismindeki Alman papazı da, 1517 senesinde Roma'daki papaya isyân edince, kiliselerin bir kısmı buna uydu. Bunlara da Protestan kiliseleri denildi. Luther'in başlattığı bu hareket; İngiltere'de Anglikanizm kilisesini, Fransa ve İsviçre'de de Kalvinizm'i ortaya çıkarmıştır.

Protestanlığın özellikleri şunlardır: Protestan kiliseler, papanın otoritesini reddederler. Tanrıya ulaşabilmek için hiç bir kilise adamının aracılığını kabûl etmezler, papazlar evlenirler. Günâh çıkartmak umûmiyetle kaldırılmıştır. En yüksek otorite, kitaptır. Protestanlık Almanya'da, kuzey Avrupa memleketlerinde ve Kuzey Amerika'da yayılmış bulunmaktadır.

Hıristiyanlık mezhepleri arasında târihte çok şiddetli mücâdeleler olmuştur. Meselâ Saint Bartelemy yortu günü olan 1572 yılı 14 Ağustos'unda, 9. Şarl ve Kraliçe Katerin'in emri ile Paris ve civarında 60.000 protestan öldürüldü. Böyle nice işkencelerde dökülen hıristiyan kanları, müslümanların harp meydanlarında döktükleri hıristiyan kanlarından kat kat fazladır.

İncîl:

Allahü teâlânın, peygamberleri vâsıtasıyla insanlara gönderdiği mukaddes kitaplardandır. İncîl, Îsâ aleyhisselâma indirilmiştir. İncîl kelimesi Süryanîce olup, lügatte göz nûru demektir. Hazret-i Îsâ'ya vahyolunan, gönderilen İncîl, hiç şüphesiz Allah kelâmıdır. Fakat şimdi bu hakîkî İncîl mevcût değildir. Bugün hıristiyanların elinde bulunan ve Evangelium veya Bible adını verdikleri Mukaddes kitapta, eski hakîkî İncîl'den kalmış pek az parça vardır. Esas İncîl, İbranî dili ile idi. Bu kitap, sonraları Yunan ve Latin dillerine yanlış olarak çevrilmiş, zamanla içerisine birçok parçalar eklenmiş, sık sık değiştirilmiş ve nihâyet bugünkü bozulmuş ve karışık şeklini almıştır.

Kur'ân-ı kerîm; Îsâ aleyhisselâma vahyedilen İncîl'in, ilâhî bir kitap olduğunu ve diğer ilâhî kitaplarla beraber onun da aslına îmân etmenin lâzım olduğunu, haber vermektedir. Âl-i İmrân sûresi 84. âyet-i kerîmesinde meâlen; "(Ey Resûlüm) deki, biz Allah'a îmân ettik. Bize indirilene (Kur'ân-ı kerîme), İbrâhim'e, İsmâil'e, Ya'kûb'a ve oğullarına indirilenlere, Mûsâ'ya, Îsâ'ya ve peygamberlere, Rablerinden verilenlere de inandık..." buyrulmaktadır. Mâide sûresinin 68. ve Tevbe sûresinin 111. âyetlerinde de ilâhî kelâm olmaları ve aynı esasları telkin etmeleri yönünden İncîl, Kur'ân-ı kerîm ve Tevrât'la beraber zikredilmiştir. Ayrıca Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîminde, Hazret-i Îsâ'ya gönderdiği İncîl'ini, bir hidâyet (kurtuluş), bir nûr, bir rahmet ve fenâlıktan sakınanlar için bir nasîhat olarak vasıflandırmaktadır. Mâide sûresinin 46. âyet-i kerîmesinde meâlen; "Arkalarından da (bu peygamberlerin) izlerince, Meryem oğlu Îsâ'yı kendinden önceki Tevrât'ın bir tasdikçisi olarak gönderdik ve ona, sakınanlara bir hidâyet olmak üzere de, içinde nûrla hidâyet bulunan ve önündeki Tevrât'ı tasdik eden İncîl'i verdik" buyrulmaktadır.

Yine Kur'ân-ı kerîmde Allahü teâlâ, İncîl'i Hazret-i Îsâ'ya vahyettiğini ve onu da peygamber olarak gönderdiğini çeşitli âyet-i kerîmelerde meâlen şöyle bildirdi:

"Arkalarından da Meryem oğlu Îsâ'yı gönderdik. Ona İncîl'i verdik." (Âl-i İmrân sûresi: 3)

"(Îsâ, beşikte iken dile gelip) dedi ki; Ben, hakîkaten Allah'ın kuluyum! O, bana kitap (İncîl) verdi. Beni peygamber yaptı." (Meryem sûresi: 30)

"Hani sana kitabı (yazı yazmayı), hikmeti, Tevrât'ı ve İncîl'i öğretmiştim." (Mâide sûresi: 110)

Müslümanlar, diğer ilâhî kitaplarla beraber, hakîkî İncîl'in de Allah tarafından Hazret-i Îsâ'ya gönderilmiş hak bir kitap olduğuna inanırlar.

İncîl'in tahrif edilmesi (değiştirilmesi):

Îsâ aleyhisselâma gönderilen İncîl tek kitaptı. İbranî dilinde olan bu hakîkî İncîl, bugün mevcût değildir.

Bolüs (Paulos) adındaki bir yahudi, Hazret-i Îsâ'ya inandığını söyleyerek ve hıristiyanlığı yaymaya çalışıyor görünerek, gökten inen İncîl'i yok etti. Dört kişi ortaya çıkıp, oniki havârîden işittiklerini yazarak, İncîl adında dört kitap meydana geldi ise de, Bolüs'ün yalanları, bunlara da karıştı. Böylece Îsâ aleyhisselâmın hak olan dîni, az zaman sonra yahudiler tarafından sinsice değiştirildi. Barnabas adındaki bir havârî, Îsâ aleyhisselâmdan işittiklerini ve gördüklerini doğru olarak yazdı.

Yahudi olan Bolüs'ün yaptığı tahrifatların yanında, İncîl'in bozulmasında başka sebepler de tesirli oldu. İncîl üzerinde yapılan ilmî tetkiklerden de anlaşılacağı gibi, İncîl, Yunanca'ya ve Latince'ye çevrilince, o zamana kadar yüzlerce tanrısı olan putperest Romalılar ve Yunanlılar, ilâh adedini -haşa-çoğaltmak istediler. Doğru İncîl'deki tek Allah inancının Yunanca tercümede üçe çıkarılmasına, Yunanlıların Eflatun felsefesine bağlı olmaları sebep olmuştur.

Bilindiği gibi, hıristiyanlık akîdesinin (inancının) esası olan mukaddes kitaplar, Ahd-i atîk ve Ahd-i cedîd ismiyle iki kısma ayrılır: Ahd-i atîk (Eski ahid) ismindeki kısmı, semâvî kitap olan Tevrât'dan alındığı bildirilen parçalar ile, bâzı Benî İsrâil peygamberlerine isnat edilen hikayelerden meydana gelmiştir. Ahd-i cedîd (Yeni ahid) ise, dört İncîl ile, bâzı havârîlerin ve Bolüs'ün etrâflarındaki yerlere gönderdiği iddia edilen bir kısım mektuplar gibi risalelerden ibârettir. Ahd-i atîk kitaplarının tahrif edildiği, hıristiyanlar tarafından da, tasdik edilmiştir.

"Îsâ'nın Hayatı", "Hıristiyanlık Tâlimi", "Îsâ'nın Yeni Hayatı" gibi, eserler neşretmiş olan Alman protestan târihçilerinden Strauss şöyle demektedir: "İsevîliğin ilk yayıldığı zamanlarda hıristiyanlar, yahudiler tarafından çeşitli zamanlarda değiştirilmiş olan Ahd-i atîk'i Yunanca'ya tercüme ettiler. Bu tercüme o zaman, Benî İsrâil'in ellerindeki İsrâiliyyat kitaplarına uymuyor diye, yahudiler buna karşı çıktılar. Hıristiyanlar yahudileri susturacak cevaplar bulmak için, Ahd-i atîk'in bu Yunanca tercümesine, yeniden ilaveler yaptılar.

Meselâ, Îsâ aleyhisselâmın babaları diyerek, bâzı isimler Zebur'a sokuldu. Îsâ aleyhisselâmın Cehennemlere girmesi kısmı, Ermiyâ kitabına

yerleştirildi. Yahudiler bu tahrifleri görüp; “Bunlar bizim kitaplarımızda yoktur” diye feryâd ettikçe, papazlar; “Ey Allah'tan korkmaz hîlekârlar! Siz kütüb-i mukaddeseyi tahrif etmeğe cesâret ediyorsunuz" diye yahudilere saldırdılar. Daha sonra, hıristiyanlarla yahudiler arasındaki bu çekişme ilerledi. Hıristiyan papazlardan bir kısmı da şüphe ve tereddüde düştü. Böylece hıristiyanlar pek çok fırkalara bölündüler. Bu ihtilaflar, aralarında büyük harblerin yapılmasına sebep oldu.

Miladî 325 senesinde Bizans imparatoru Büyük Konstantin'in emri ile üçyüzondokuz papaz, İznik’te bir mecliste toplandılar. Her birinde pek çok şüpheler ve zıtlıklar bulunan İncîl nüshaları hakkında meşveret ve tahkik için işe başladılar. Bu mecliste, papazlar, Hazret-i Îsâ'nın ulûhiyyetini kabûl ettikleri gibi, İsrâiliyyat kitaplarından tercüme ettikleri kısımları da karıştırarak İncîlleri dörde indirdiler. Kabûl ettikleri bu nüshaların dışındaki diğer nüshaların şüpheli olduklarına karar verdiler.

364 senesinde Lodisiye isimli bir meclis daha toplandı. Bu meclis, Ahd-i atik kitaplarını kabûl ettikten sonra, İznik meclisinde reddedilen yedi adet İncîl kitabının da sıhhat ve doğruluğunu kabûl etti. Bunlar; “Kitab-ı Ester, Risâle-i Ya’kûb, Petrus'un ikinci risalesi, Yuhannâ'nın ikinci ve üçüncü risalesi, Yehuda risalesi, Paulos'un İbranîlere yazdığı risâle”dir. Bu kitapların ve mektupların doğruluğunu her yere îlân ettiler. Yuhannâ'nın müşâhedeler yâni vahiy kitabı 325 ve 364 senelerinde toplanan her iki mecliste de kabûl edilmeyip, şüpheli kaldı.

Bundan sonra 397 senesinde Kartaca'da, yüzyirmialtı kişiden müteşekkil bir meclis daha toplandı. Bu meclis, önceki iki meclisin şüpheli, uydurma gözü ile bakıp, reddettikleri kitaplardan, bir kaç tanesinin daha doğruluğunu kabûl etti. Bunlar “Kitab-ı Tûbiya, Kitab-ı Bârûh, Kitab-ı Kilisâî, Kitab-ül-Makâbiyyîn, Kitab-ı Muşahedât-ı Yuhannâ, yâni Vahiy kitabı”dır. Kartaca meclisinde bu kitapların kabûlünden sonra, şüpheli denilmiş olan kitaplar, bütün hıristiyanlarca makbûl oldu. Bu hal, binikiyüz sene kadar böylece kaldı. Protestanlığın ortaya çıkması ile Kitab-ı Tûbiya, Kitab-ı Bârûh, Kitab-ı Yehudiyyet, Kitab-ı Vezdüm, Kitab-ı Kilisâî, Kitab-ül Makâbiyyin-i evvel ve sâni hakkında büyük tereddütler meydana geldi. Protestanlar, daha önce hıristiyanların kabûl ettikleri bu kitapların doğru olmadığını ve

reddedilmelerinin lâzım olduğunu söylediler. Kitab-ı Ester'in bâzı bâblarını red, bâzı bâblarını kabûl ettiler. Red ve inkarlarını ise çeşitli delilller ile ispat ettiler. Bunlardan birisi, bu kitapların aslının İbranî ve Keldanî lisânları ile olduğu ve şimdi bu lisânlarda mevcût böyle bir kitabın olmamasıdır.

Protestanlar, binikiyüz seneden beri, bütün hıristiyanların rûh-ül-kuds (kutsal rûh) ile ilham olunmuş zannettikleri ve verdikleri kararları, Hıristiyanlığın esası kabûl ettikleri Konsil yâni eski rûhban meclislerinin, yanlış ve bâtıl şeyler üzere icma ve irtifakta bulunduğunu kabûl ve îtirâf ettiler. Böyle olmakla beraber, yine o meclislerin akıl ve kabûlden çok uzak olan, bir çok kararlarını kendileri de kabûl ettiler. Böylece birbirine zıt esaslar üzerine kurulmuş ve misli görülmemiş bir yola girdiler.

Hıristiyanlar, gerek Ahd-i atik, gerekse Ahd-i cedîd kitaplarından îmân esaslarını tespit etmektedirler. Bu kitaplar, şüphe ve tereddütlerden uzak değildir. Hiç birisinin, aslının sahih bir senet ile zamanımıza kadar geldiği de doğrulanmamıştır. Yâni adil kimselerce Îsâ aleyhisselâmdan, zamanımıza kadar ulaştırılmış değildir. Bilindiği gibi, bir kitabın doğruluğunun ve semâvîliğinin yâni Allahü teâlâ tarafından gönderilmiş olmasının kabûlü; “Şu kitap falan peygamber vâsıtası ile gelmiş, değiştirilmekten ve bozulmaktan uzak, muttasılan sağlam senet ile, adil kimseler tarafından rivâyet edilerek bize kadar ulaşmıştır” diye bildirilmesine bağlıdır. Akl-ı selim sâhibi olanlara, sağlam delillerle bu husûs ispat edilmedikçe, o kitap hakkında şüphe ve tereddütler yok olmaz. Çünkü, sâdece kendisine ilham geldiği zannedilen şahıslara isnat edilen bir kitap, o şahsın bizzat kendisinin tasnif etmiş olduğunu ispata kâfi değildir. Ayrıca bir veya bir kaç hıristiyan fırkasının taassup ve gayret ile, mücerret olarak doğruluğunu iddiaları da, bu kitapların sıhhatini ispata kâfi değildir. Hıristiyan papazların Kitab-ı Mukaddeslerinin sıhhatini geçmiş peygamberlerden veya havârîlerden birine isnattan başka ortaya koyacakları bir delilleri yoktur. Bu iddiaları, îtikâd (iman) esaslarını beyân eden ve doğruluğunda kalblerden şüpheleri giderecek, ikna edici delillerden değildir. Hiç bir akıl sâhibi, kendisini dünyâda rahata ve huzûra, âhırette de, azâbdan kurtaracak ve sonsuz saâdete kavuşturacak dîni, zayıf esaslar üzerine kurarak, emîn ve rahat olamaz. Halbuki, Ahd-i atîk'in içindeki kitapların birçoğunu ve Ahd-i cedîd kitaplarından, Hazret-i Îsâ ve Hazret-i

Meryem'e âit olan ve o asırlardan bahseden yetmişi aşkın hattâ bâzıları bugün mevcût olan kitapları hıristiyanlar inkâr edip bunlar uydurulmuş yalanlardır, demektedirler.

Cîrum (Jerome) yazdığı bir makalesinde; Eski hıristiyan âlimlerinden bâzıları Markos İncîl'inin son bâbının ve bâzıları Luka İncîl'inin yirmiikinci bâbının bâzı âyetlerinde ve bâzıları yine Luka İncîl'inin ilk iki bâbının doğruluğunda şüpheye düştüler. Hıristiyanların Marsiyon (Marcion) fırkasının ellerinde bulunan İncîl nüshalarında bu iki bâb yoktur demektedir. Bugün hıristiyanlar dört İncîl'i kabûl etmektedirler:

1- Matta İncîl'i: Filistinli olan Matta, Îsâ aleyhisselâmı yalnız göğe çıktığı sene görmüş ve bundan sekiz sene sonra, birinci İncîl'i yazmıştır. Burada Hazret-i Îsâ'nın, Filistin'de doğumunda görülen şaşılacak şeyleri ve yahudi pâdişahı Herod'un, onu çocuk iken öldürmek isteyince, annesi Hazret-i Meryem'in oğlunu alıp, Mısır'a götürdüğünü yazmaktadır. Hazret-i Meryem, oğlu göğe çıktıktan altı sene sonra vefât etti. Kabri Kudüs'tedir.

Matta İncîl'inin 9. bâbının, 9. âyetinde şöyle yazılıdır: "Ve Îsâ oradan geçerken gümrük yerinde oturan ve Matta denilen bir adam görüp, ona, bana tâbi ol, ardımca gel deyince, o da kalkıp ona tâbi oldu, ardınca gitti." Buradan anlaşılıyor ki, bu İncîl'i başka bir Matta yazmıştır. Şâyet bu cümleleri yazan Matta'nın kendisi ise, niçin kendisi olduğunu söylemeyip, bir başka Matta gibi söylemiştir. Eğer, bu İncîlli yazan Matta'nın kendisi olsa idi, hâdiseyi, "Ben gümrük yerinde oturur iken, Îsâ (aleyhisselâm) oradan geçiyordu. Beni gördü ve bana tâbi ol, ardımca gel dedi. Ben de, kalkıp ona tâbi oldum, ardınca gittim" şeklinde zikretmesi icâb ederdi.

Matta İncîl'inde, Îsâ aleyhisselâmın ağzından söylenilen her makale, o kadar, uzundur ki, bunların her birini, bir mecliste ve bir defâda söylemek mümkün değildir. Yine bu husûsta 10. bâbda havârîlere verdiği nasîhatler ve talimât 5, 6, ve 7. bâblarında devamlı söylediği sözler ve 23. bâbında Ferîsîlere hitâben yaptığı azarlamalar ve 8. bâbında devamlı getirdiği misâller, şüphesiz birer mecliste vâki olan şeyler değildir. Bunun delili de bu sözler ve getirdiği misâllerin, diğer İncîllerde değişik pek çok meclise

taksim edilmesidir. Buradan anlaşılıyor ki, bu İncîl'in müellifi Îsâ aleyhisselâmın devamlı arkadaşı olan gümrükçü Matta değildir.

Matta İncîl'inde zikredilen, Îsâ aleyhisselâmın; körleri, baras ve cin çarpmış kimseleri iyi etmesi ve mûcize olarak fakirlere yemek yedirmesi hep ikişer mahalde beyân edilmiştir. Halbuki Markos ve Luka İncîllerinde bu vakalar yalnız bir mahalde zikredilmişlerdir. Bundan anlaşılıyor ki, Matta'ya nispet edilen İncîl'in müellifi, bu kitabı yazarken, iki mehaza müracaat edip, bir vakayı ikisinde de görmüştür. Ancak, yanlış anlama sebebi ile birbirinden farklı zannederek kitabına yazmıştır.

Matta İncîl'inin 10. bâbının 5. âyetinde, Hazret-i Îsâ'nın, resûllere yâni havârîlere, putperest milletlere (dine dâvet için) gitmemelerini ve Sâmirîlilerin şehirlerine girmemelerini tembih ettiği yazılıdır. Daha sonra ise, kendisinin putperest yüzbaşının hizmetçisine ve Kenânlı bir kadının kızına şifâ verdiği bildirilmektedir.

7. bâbın 6. âyetinde; "Mukaddes şeyleri köpeklere (putperestlere) vermeyin ve İncîllerinizi domuzların önüne atmayın" dediği hâlde. 28. bâbının 19. âyetinde ise; "Siz gidip bütün milletleri şakird edinin... Dininizi onlara öğretin" demektedir.

10. bâbının 5. âyetinde; "Milletler yoluna gitmeyin ve Sâmirîlerin şehirlerinden hiç birine girmeyin" diye emredildiği hâlde, 24. bâbın 14. âyetinde ise; "İncîl, bütün milletlere vâz edilecektir ve sonu kurtuluş olacaktır" demektedir. Bu ve yukarıdaki âyetler, birbirine tamâmen zıttır.

Bunlar ve bunlar gibi sayısız ihtilaf ve tenakuzlar bu İncîl'de tekrarlanmıştır. Bu ilaveler, Matta İncîl'inde tahrif yapıldığını hiç şüphe bırakmayacak şekilde ispat etmektedir. Bâzı mühim hâdiseler diğer İncîllerde mevcût olduğu hâlde, Matta İncîl'inde yoktur. Meselâ, Îsâ aleyhisselâm tarafından yetmiş şakirdin seçilmesi, Mele-i havârîyyûnda urûcu, bayram yapmak için iki kere Yerûşâlim'e (Kudüs'e) gelmesi ve Luazer'in mezârdan kalkması kısımları bu İncîl'de yoktur. Bunun için Matta İncîl'inin havârîlerden Matta'ya isnadı yâni Matta'dan rivâyet edildiği şüphelidir.

Hıristiyan papazların eskileri ve sonra gelenleri ittifâk ile bildiriyorlar ki, Matta İncîl'i İbranîce idi. Hıristiyan fırkaları, birbirlerinden ayrılmaları sebebi ile, sonradan bu asıl nüshayı kaybettiler. Bugün mevcût olan Matta İncîl'i, İbranîce asıl nüshanın tercümesidir. Bu tercümeyi yapanın kim olduğu da belli değildir. Zamanımıza kadar mütercimin kim olduğunun bilinmediğini, hıristiyan papazların ileri gelenlerinden olan Cîrum da îtirâf etmektedir.

Markos İncîl'i: Îsâ aleyhisselâm göğe çıkarıldıktan sonra İsevî olmuş, tercümânı olduğu Petrus adındaki havârîden işittiklerini İncîl ismi ile yazmıştır. Markos'un havârîlerden olmadığında, bütün târihçiler ittifâk hâlindedir. Sâdece havârîlerden Petrus'un tercümânıdır.

Paypas diyor ki: "Markos, Petrus'un tercümânı idi. Markos, Îsâ aleyhisselâmın sözlerini ve fiillerini mümkün mertebe, doğrudur diyerek ezberden yazdı. Fakat intizamlı, düzgün bir şekilde yazmadı. Çünkü kendisi ne hazret-i Îsâ'dan işitti, ne de onun yanında bulundu. Dediğim gibi, Markos yalnız Petrus'un arkadaşlarından idi. Petrus ile konuştuğu şeyleri ve Îsâ aleyhisselâmın sözlerini içerisine alan bir kitap olsun diye tertipli ve düzgün söylemeyip, icâb ettiği vakit ve meclise göre söyledi. Bunun için, eğer Markos kitabında bâzı husûsları üstâdı Petrus'tan öğrenmiş gibi yazarsa, onu ayıblamamalıdır. Çünkü Markos işittiği şeyleri unutmayarak, değiştirmeyerek yazmaya lüzum görmemişti."

Markos İncîl'ine eski hıristiyan âlimler, çok fazla şerhler yazdılar. Bunlardan İren diyor ki: "Markos, ezberlediği şeyleri Petrus ve Paulos'un vefâtlarından sonra yazdı." İskenderiyyeli Kalman diyor ki: "Petrus daha Roma'da vâz verirken, Petrus'un talebeleri, Markos'a ricâ ettiler. O da, İncîl'ini yazdı. Petrus kitabın yazıldığını işitti. Fakat yazıp-yazmaması için bir şey demedi."

Târihçi Ousb diyor ki: "Petrus bu hâli işitince, talebelerinin bu gayretine memnun oldu. Kiliselerde onun okunmasını tembih etti." Halbuki Markos'un İncîl'i, Petrus'un risalelerinden (mektuplarından) ziyâde, Matta'nın İncîl'inin taklididir yâni ona benzetilmiştir. Buna göre, Paypas'ın Markos yazdı dediği kitap, elde bulunan ikinci İncîl'den başkadır.

Markos İncîl'inin 6. bâbının 17. âyetinde; "Fakat, Hirodes kardeşi Filupus'un zevcesi Hirodia ile evlenmişti. Bunun için Yahyâ'yı tutturup zindana hapsetti. Çünkü Yahyâ, Hirodes'e, kardeş hanımı ile evlenmek câiz değildir, derdi demektedir. Bu tamâmen yanlıştır. Çünkü Yosibis târihinde, 18. kitabın 5. bâbında, Hirodia'nın zevcinin ismi Filupus olmayıp, Hirius olduğu açıkça bildirilmektedir. Bu hatâ, Matta İncîl'inde de vardır. Hattâ 1821-1844 senelerinde basılan Arabca tercümenin mütercimleri, bu âyeti tahrif ederek, Matta ve Luka'nın ibarelerinde olan Filupus kelimesini düşürmüşler ise de, diğer senelerdeki tercüme nüshalarında mevcûttur. Nortin (Norton) 1253 (m. 1837) senesinde Boston'da basılan kitabının 70. sahifesinde Markos İncîl'i hakkında şöyle diyor: "Bu İncîl'de tahkîke muhtâç ibareler vardır ki, bunlar 16. bâbının 9. âyetinden sonuna kadar olan âyetlerdir." Metinde bir şek ve şüphe alâmeti göstermeyip, şerhinde bu âyetlerin İncîl'e sonradan sokulduğunu söyleyen ve bunun delillerini sıralayan Nortin, hayretini bildirerek, şöyle demektedir: "Kitapları istinsah eden kâtiplerin âdetlerini incelediğimiz zaman, onların metinlerdeki ibareleri anlayıp yazmaktan ziyâde, metinlere kendi fikirlerini sokmaya çalıştıklarını görürüz. Bu husûs bilinince, İncîl'deki ibarelerin niçin şüpheli olduğu anlaşılmış olur."

Luka İncîl'i: Antakyalı olan Luka, Îsâ aleyhisselâmı görmemiş, Îsâ aleyhisselâm göğe çıkarıldıktan sonra münâfık olan Bolüs tarafından güyâ hıristiyanlık dînine alınmış ve onun (bozuk) fikirleriyle aşılanarak, Allahü teâlânın kitabını büsbütün değiştiren bir İncîl yazmıştır.

Luka'nın, havârîlerden olmadığı muhakkaktır. Luka İncîl'inin başında diyor ki: "Ey fazîletli Teofilos! Kelâmın vekilleri, hizmetçileri olup, gözleri ile görmüş olanların bize naklettiklerine göre, aramızda vâki olan şeylerin hikayesini tertip ve tahrîr etmeğe bir çok kimseler giriştiğinde, ben de tâ başından beri olanların hepsini dikkat ile araştırıp, tahkik ederek, olduğu gibi, sırası ile sana yazmağı uygun gördün." (Luka: bâb 1, âyet 1-4)

Bu ibareden bir kaç mânâ anlaşılıyor:

Birincisi: Kendi zamanında daha bir çok kimseler İncîl yazdıkları sırada, Luka da bu İncîl'i yazmıştır.

İkincisi: Havârîlerin kendi elleri ile yazdıkları hiç bir İncîl bulunmadığını, Luka işâret etmektedir. Zirâ; “Kelâmın vekilleri ve gözleri ile görmüş olanların bize naklettiklerine göre” cümlesi ile, İncîl yazanları gözleri ile görenlerden tefrik etmiş, ayırmıştır.

Üçüncüsü: Kendisi için havârîlerden birinin şakirdi, talebesiyim demez. Çünkü o asırda havârîlerden birine isnat edilen pek çok telifler, yazılar, risaleler bulunduğundan, öyle bir senedin yâni havârîlerden birinin talebesi olduğunu bildirmesinin, kendi kitabı için, başkalarının itimadına sebep teşkil edeceğini ümîd etmemiştir. Belki her husûsu kendisi araştırarak, esasından öğrendiğini, daha kuvvetli bir delil olarak göstermiştir.

Dikkat edilecek bir husûs da şudur: Bugün ellerde mevcût olan İncîllerin her yeni baskısında, îtirâz edilen ibareleri münâsip bir kelime ile değiştirerek tahrif etmek, protestan papazların âdetleri olduğu gibi, Maârif nezaretinin 1301 târihli ve 572 numaralı rûhsatı ile İngiliz ve Amerikan Bible şirketlerinin, 1303 (m. 1886) senesinde İstanbul'da bastırdıkları Türkçe İncîl nüshasında dahî bu ibareyi başka şekle sokmuşlardır. “Bütün husûsları en ince noktalarına kadar bildiğim üzere” ibaresi yerine; “Benim de başından beri bütün husûslara dâir tam bir vukufum, bilgim bulunduğundan” ibaresi konularak, mânâyı maksatlarına göre değiştirmişlerdir. Fakat, Fransızca nüshalarda ve Almanya'da basılan nüshalarda bu ibare, yukarıdaki gibidir.

Luka'nın 2. bâbının başında; “O günlerde bütün dünyânın tahrîr-i nüfûsu yapılsın diye Kayser Augustus tarafından fermân çıktı. Kirinius, Suriye valisi iken, yapılan ilk tahrir bu idi” diye bildirilen 1 ve 2. âyetleri de yanlıştır. Zirâ Romalılar, bütün dünyâya hiç bir zaman hâkim olamamışlardır ki, bütün dünyânın tahrîr-i nüfûsuna fermân çıksın. Hattâ protestan papazları, âdetleri üzere bu soruyu geçiştirmek için, 1886 senesinde İstanbul'da bastırdıkları Ahd-i cedîd nüshasında bu ibareyi tahrif edip; “O günlerde Kayser olan Augustus tarafından bütün dünyânın deftere kaydedilmesi bâbında fermân çıktı” şeklinde yazdılar. Fakat, 1243 (m. 1827) senesinde İngiltere cemiyetinin Paris’te bastırdığı Türkçe nüshada, bu ibare; “Ve o günlerde vâki oldu ki, Kayser Augustus tarafından bütün dünyâyı tahrir etmeğe fermân çıktı. Yûsuf dahî tahrir olunmak için hâmile

olan nişânlısı Meryem ile Beyt-i Lahm denilen Dâvûd'un şehrine çıktı" şeklinde yazılıdır. Bundan sonra yazılan tahrir maddesi incelenmeğe başlayınca; ne Luka'ya muasır olan eski Yunan târihçilerinden bir kimse, ne de Luka'dan biraz önce geçen târihçiler bu tahrîr-i nüfusa dâir bir söz söylememişlerdir. Kirinius ise Îsâ aleyhisselâmın doğumundan onbeş sene sonra Suriye'ye vali olduğundan, tahrîr-i nüfûs işi şüpheli vukû bulmuş ise de, Kirinius zamanında olamıyacağı açıkça ortadadır.

Yuhannâ İncîl'i: Yuhannâ, Îsâ aleyhisselâmın teyzesinin oğlu olup, Hazret-i Îsâ'yı bir kaç kere görmüştür.

Yuhannâ'ya nispet edilen dördüncü İncîl'in ortaya çıkmasına kadar; Îsâ aleyhisselâmın dîni, esasen Mûsâ aleyhisselâmın şeriatinden ayrılmayıp, tevhid esasına dayanıyordu. Çünkü, üç uknum yâni teslisten ilk defâ bahseden, Îsâ aleyhisselâma inananlar arasına teslis (üç ilâha inanmak) akidesini (inancını) sokup, onları Îsâ aleyhisselâmın dîninden ayıran Yuhannâ İncîl'idir. Bu sebep ile, Yuhannâ İncîl'inin aslının doğruluğu üzerinde araştırma, inceleme yapmak gâyet mühimdir.

Bu kitap, Zeydî oğlu Yuhannâ'ya âit değildir. İkinci asırdan sonra, aslı meçhul bir şahıs tarafından kaleme alınmıştır. Bu husûsu, asrımız târihçilerinden Avrupalı müsteşrikler çeşitli delillerle ispat etmişlerdir.

Birinci delil; Yuhannâ İncîl'inin başında; "Kelâm başlangıçta var idi ve kelâm Allahü teâlânın nezdinde, indinde idi ve kelâm Allah idi" sözleri yazılıdır. Bu sözler, ilm-i kelâmın ince mes'elelerinden olup, diğer İncîllerin hiç birinde yoktur. Eğer bu sözler Îsâ aleyhisselâmdan işitilmiş olsaydı, diğer İncîllerde de bulunurdu. Bundan anlaşılıyor ki, bunu yazan, havârîlerden Yuhannâ olmayıp, Roma ve İskenderiyye mekteplerinde Eflatûn'un üç uknum felsefesini okumuş bir kimsedir.

İkinci delil: Yuhannâ İncîl'inin 8. bâbında, 1. âyetten 11. âyete kadar olan, zina eden kadın hakkındaki yazılarını, bütün hıristiyan kiliseleri kabûl etmeyip, reddetmekte ve bu yazılar İncîl'den değildir demektedirler. Bundan anlaşılıyor ki, bunu yazan, eline geçirdiği bir çok İncîllerden toplayıp, gözüne ilişen bir çok şeyleri de ayrıca kitabına koymuş veya

kendinden sonra bir başkası bu kısımları ilave etmiştir. Halbuki birinci hâle göre, müellif doğruyu ve yanlışı birbirinden ayıramayarak bir mecmua yazmış olacağından, yazdığı bu mecmuada kabûle şayan olmayan şeyler olması mümkündür. İkinci hâle göre, bu İncîl'in tahrif edilmiş olduğunu îtirâf etmek lâzım gelir. İki hâle göre de, aslı şüpheli ve inanılmağa lâyık değildir.

Üçüncü delil: Diğer İncîllerde getirilen bâzı misâllerin ve ahvâlin ve mûcizelerin, bu İncîl'de bulunmayıp, diğerlerinde bulunmayan bir çok şeylerin de bu İncîl'de bulunmasıdır. Luazer'in diriltilmesi, suların şaraba çevrilmesi ve çarmıhta iken sevdiği şakirdi ile annesini birbirilerine emânet etmesi gibi şeyler, sâdece Yuhannâ İncîl'inde bulunup, diğer İncîllerde yoktur.

Dördüncü delil: Eski hıristiyanlardan ne Paypas, ne de Justen bu İncîl'i gördüklerine dâir herhangi bir şey bahsetmemişlerdir. Hususen Justen de, Yuhannâ İncîl'ini yazanın Yuhannâ olmadığını tasdik ettiği hâlde, bu İncîl hakkında bir şey söylemez.

Beşinci delil: Diğer üç İncîl'de toplanan ve anlatılan haberlerin anlatılış tarzı ile, Yuhannâ İncîl'inin anlatış tarzı, tamâmen birbirlerine zıttır. Meselâ, diğer üç İncîl'de Îsâ aleyhisselâm halkın terbiyesini isteyen bir muallim gibi, Ferisîlerin riyâkar hâllerine îtirâz eder. Kalbin tasfiyesini yâni temizlenmesini Allahü teâlâya yaklaşmayı, insanları sevmeyi, güzel ahlâkı emreder ve Mûsâ aleyhisselâmın şeriatine zıd olan temayüllerden nehyeder. Halka öğrettiği şeyleri ve nasîhatleri gâyet açık ve tabiî ve herkesin anlayabileceği şekildedir. Bu üç İncîl, her ne kadar bâzı haberlerde birbirine zıt ve muhalif iseler de, müttefik oldukları husûslarda, hepsinin bir kaynaktan çıktığı anlaşılmaktadır. Fakat, Yuhannâ İncîl'i böyle olmayıp, gerek ifâde şekli, gerekse Îsâ aleyhisselâmın ahlâk ve davranışları husûsunda, bambaşka bir yol tâkip eder. Bu İncîl'de hazret-i Îsâ; Yunan felsefesini bilen, gâyet ince, güzel konuşan bir kimse olarak gösterildiği hâlde, onun sözleri, Allah korkusu ve güzel ahlâklı olmak gibi husûslarda olmayıp, kendi şahsının yüksekliğinden bahsetmektedir. Bunu da, insanlar arasında bilinen şekli yâni Mesîh'in konuşma tarzı olan kelime ve tabirlerle söylemez. İskenderiyye mekteplerinde kullanılan kelime ve cümlelerle

anlatır. Bu sözleri diğer üç İncîl’de gâyet açık ve sade olduğu hâlde bu İncîl’de kapalıdır. Mühim ve çok defâ iki mânâya gelen ve husûsi bir şekilde düzülmüş, muntazam tekrarlar ile doludur. Yuhannâ'da kullanılan üslûp, kalpleri kendisine çekecek yerde, red ve nefret uyandırır. Eğer bu İncîl, şimdiye kadar bir yerde gizlenmiş ve bugün ansızın ortaya çıkmış olsa idi, bunun havârîlerden birinin telifi olduğuna kimse inanmazdı. Fakat, asırlardan beri işitilmiş olduğundan, bu gariplikleri hıristiyanlar göremezler. Bu İncîl’de görülen hatâlar, diğer İncîllerde görülenlerden daha çoktur.

Yuhannâ'ya nispet edilen bu İncîl’de sağlam bir rivâyet senedi yoktur. Markos İncîl’i gibi, tahkike muhtâç, müphem, hattâ birbirine zıd ibareleri vardır. Meselâ:

Birincisi: Bu İncîl’de, Yuhannâ'nın, gördüğü şeyleri yazmış olduğuna dâir açık bir delil yoktur. Bir şeyin aksi ispat edilmedikçe eski hâlinin doğruluğuna hükmedilir.

İkincisi: Yuhannâ'nın 21. bâbın 24. âyetinde; “İşte bu cümleleri (yani Yuhannâ İncîl’ini) yazan ve doğruluğuna şehâdet eden şakird budur (yani Yunannâ'dır). Biz onun şehâdetinin doğru olduğunu biliriz” denilmektedir. Görülüyor ki, bu sözü Yuhannâ hakkında, Yuhannâ İncîl’ini yazan kâtib söylemiştir. Burada Yuhannâ'ya gaip zamiri olan “O” ile işâret edilmiş, asıl kitabı yazan (uyduran) kâtib kendisini, mütekellîm (yazan kimsenin kendisi) sîgası ile, “Biz” diye yazmıştır. Bundan anlaşıldığı gibi, Yuhannâ İncîl’ini yazan Yuhannâ'nın kendisi olmayıp, bir başkasıdır. Kendisi, Yuhannâ'nın şehâdetinin doğru olduğunda malûmatı bulunduğunu iddia etmiştir. Bunlardan anlaşılan; bu İncîl’i yazan adam, Yuhannâ'nın bâzı mektuplarını ele geçirip, bâzı ibareleri çıkarmış, bir kısım şeyler de ilave ederek, bu kitabı yazmıştır.

Üçüncüsü: Miladî ikinci asırda Yuhannâ İncîl’i üzerine ihtilaflar ve inkârlar meydana çıktığı zaman, Yuhannâ'nın talebelerinden Polycarpe'nin (Poltarp) talebesi İriyüs (İyryanûs) hayatta idi. Şâyet bu İncîl hakîkaten Yuhannâ'nın ve doğru ise, ihtilaflar çıktığında niçin inkârcılara cevap vermemiş, nakil ve rivâyet ettiği İncîl’in, doğru olduğunun delillerini ortaya koymamıştır. Eğer

rivâyeti doğru olsaydı, harâretle bunu beyân eder; “Benim rivâyetim doğrudur” derdi.

Eğer bu husûsun doğruluğu Polycarpe ile talebesi İriyüs arasında geçmemiştir denilirse, bu söz hakîkatten çok uzaktır. İriyüs pek çok lüzumsuz mes’eleleri durmadan üstâdından sorarak öğrenirken; “Bu İncîl, Yuhannâ'nın mıdır?” suâlini sormaması ve bunu öğrenmemesi mümkün müdür? Eğer unuttu denilirse, bu daha uzak bir ihtimâldir. Zirâ İriyüs'ün üstâdının yolunu, âdetlerini çok iyi bildiği ve duyduğu şeyleri lâyıkıyla hıfz ettiği bilinmektedir.

Yosibis (Eusebe), 1263 (m. 1847) senesinde neşredilen târihinde, 5. cilt, 20. bâbı, 219. sahifesinde, İriyüs'ün, Yuhannâ İncîl’inin rivâyet edildiği lisânlar hakkında olan sözünü, şöyle nakletmiştir: “Ben Allahü teâlânın fadlı ile şu sözleri işittim ve bunları ezberledim. Üzerine herhangi bir şey yazmadım. Eskiden beri âdetim budur. Böylece ezberlediğim şeyleri dâimâ tilâvet eder, okurum.” Buradan anlaşılıyor ki, 2. asırda dahi, İncîl’i inkâr edenler olmuş ve onlara karşı cevap verilerek, doğruluğu ispat edilememiştir. Hıristiyan din adamlarından Selsus (Celsus), miladın 2. asrında; “Hıristiyanlar, İncîllerini üç-dört defâ, belki daha fazla, mânâsını değiştirecek şekilde, tebdîl ve tahrif ettiler” diye feryâd etmiştir. “Mâni Kiz” fırkasının ileri gelen âlimlerinden Fastus da miladî 4. asırda; “İncîller üzerinde tahrif yapılmıştır. Bu doğrudur. Ahd-i cedîd'i ne Îsâ aleyhisselâm, ne de havârîleri telif etmemiştir. Bilakis hâli meçhul kimseler telif etmiştir. İnsanların îtibârını kazanmak için de, havârîlere ve onların arkadaşlarına nispet etmişlerdir. Bir çok yanlışlıklar ve tanâkuzlar bulunan kitaplar telif ederek hıristiyanları incitmişlerdir” demektedir.

Dördüncüsü: Katolik Herald, 1844 senesinde neşredilen kitabının 7. cilt, 250. sahifesinde, Estadlen isimli müellifden rivâyet ile, bu Yuhannâ İncîl’ini İskenderiyye mektebi talebelerinden birisinin yazmış olduğundan, hiç şüphesi olmadığını bildirmiştir.

Beşincisi: Bretşnayder, Yuhannâ İncîl’inin tamamı ve Yuhannâ'nın mektuplarının hepsinin Yuhannâ'ya âit olmayıp, ikinci asırda meçhul bir

şahıs tarafından yazılmış olabileceğini bildirmiştir. İncîl’i tenkit eden kitap yazmıştır.

Altıncısı: Kirdinius; “Yuhannâ İncîl’i 20 bâb idi. Sonradan Efsûs (Efes) kilisesi 21. bâbı ilave etmiştir” demiştir.

Yedincisi: Bu Yuhannâ İncîl’ini ve Yuhannâ'nın bütün yazdıklarını miladın ikinci asrında Vecîn (Alogiens) fırkasında olanlar inkâr ettiler.

Sekizincisi: Yuhannâ İncîl’inin, sekizinci bâbının başında olan 11 âyetini, bütün hıristiyan ilim adamları reddetmiştir. Japonca tercümesinde de yoktur.

Dokuzuncusu: Dört İncîl, telif edilirken, senetsiz pek çok bâtıl rivâyetler, içerisine karıştırılmıştır. Bu rivâyetlerle dahi, eldeki dört İncîl’in sıhhatine, doğruluğuna dâir getirebilecekleri bir senetleri yoktur. Thomas Hartwell 1237 (m. 1822) senesinde, neşrettiği kitabının 4. cilt, 2. bâbında şöyle diyor: “İncîllerin telif zamanları hakkında bizlere ulaşan nakil ve haberler, tamâmen noksan ve netîcesizdir. İncîllerin sıhhati husûsunda bizlere hiç bir yardımları yoktur. Hıristiyanların ilk din adamlarının ileri gelenleri, bâtıl rivâyetleri tasdik ve kabûl ederek, durmadan yazdılar. Daha sonra gelenler de, onlara hürmeten, yazdıklarını, nasıl olursa olsun, hiç düşünmeden ittifâk ile kabûl ettiler. İşte bu yalan yanlış rivâyetler, bir kâtipten diğer kâtibe, bir nüshadan diğer bir nüshaya nakledilerek zamanımıza kadar geldi. Üzerinden yüz yıllar geçtikten sonra, artık İncîlleri bu bâtıl rivâyetlerden temizlemek çok zor olmuştur.”

Yine aynı cildde diyor ki: “İncîl-i evvel yâni Matta İncîl’i, miladî 37, 38, 41, 47, 61, 62, 63, 64 veya 65 senelerinde; İncîl-i sanî yâni Markos İncîl’i, miladî 56 senesinde veya daha sonra 65 senesine kadar herhangi bir senede gâlip olan rivâyete (görüşe) göre, 60 veya 63'de telif olunmuştur. İncîl-i sâlis yâni Luka İncîl’i, miladî 53, 63 veya 64 senesinde, Yuhannâ İncîl’i ise 68, 69, 70 veya 98 senesinde yazılmıştır.”

İbrânilere mektup, Petrus'un ikinci risalesi, Yuhannâ'nın, ikinci ve üçüncü risaleleri, Risâle-i Ya’kûb, Risâle-i Yehuda ve Muşahedât-ı Yuhannâ'nın (Yuhannâ'nın vahyinin) bâzı kısımlarının, havârîlerden rivâyet edildiği husûsunda hiç bir senet ve vesika yoktur. Bunların, 365 senesine kadar

durumları şüpheli idi. Bâzı kısımları ise, bu ana kadar, hıristiyan din âlimlerine göre yanlış ve reddedilmiş idi. Hattâ Süryanî lisânına yapılan tercümelerinde bu kısımları yoktur. Arab ve Süryanî kiliselerinin hepsi, Petrus'un ikinci risalesini, Yuhannâ'nın ikinci ve üçüncü risalelerini, Risâle-i Yehuda ve Muşahedât-ı Yuhannâ'nın doğruluğunu kabûl etmemişler, başlangıcından bugüne kadar, bunları red ve inkâr etmişlerdir.

İncîl araştırmacısı Horn, kitabının 2. cilt, 206 ve 207. sahifelerinde diyor ki: "Petrus'un risalesi, Risâle-i Yehuda; Yuhannâ'nın ikinci ve üçüncü risaleleri ve Muşahedât'ı yâni vahyi ve Yuhannâ İncîl'inin sekizinci bâbının 2. âyetinden 11. âyetine kadar 9 âyet, Yuhannâ'nın 1. risalesinin 5. bâbının 7. âyeti, İncîl'in Süryanîce tercümesinde aslâ mevcût değildirler." Demek ki, Süryanî tercümeyi yapan mütercim, bu zikrettiğimiz kısımların doğru ve şer'i bir hüküm için senet olamayacağını anlamış ve tercüme ederken farkına varabildiği bu yerleri tercüme etmemiştir. Katolik Ward, 1841 senesinde neşrettiği kitabının 37. sahifesinde, Protestanların ileri gelenlerinden Rogers'in, "Risâle-i İbrâniyye'yi, Risâle-i Ya'kûb'u ve Yuhannâ'nın ikinci ve üçüncü risaleleri ile Müşahedât'ını, îtikâden tekzîb ettiğinden, papazların ileri gelenleri, bu risaleleri Kitab-ı mukaddesten çıkarmışlardır" dediğini bildirmektedir.

Dört İncîl arasında görülen tenâkuz ve ihtilaflar:

Mevcût İncîllerde görülen yanlışlıklar, tenakuzlar ve tahrifler, hesap edilemeyecek kadar çoktur. Bunlardan bir çoğu İzhar-ül-hak kitabında anlatılmıştır. Ayrıca, Alman müsteşriklerinden Joizer, Davis, Miel, Kepler, Maçe, Bred Schneider, Griesbach Huge, Lesinag, Herder Straus, Haus, Tobian, Thyl, Cari Butter ve daha nice araştırmacının yazdıkları ve hâlâ yazıp da neşretmekte oldukları kitaplarda, bu husûsta ayrıntılı ve pek çok malûmat olup, bunlardan bâzıları şöyledir:

Îsâ'nın (sallallahü ala nebiyyina ve aleyhi ve sellem) nesebi hakkında, Matta ve Luka İncîlleri arasındaki ihtilaf büyüktür.

Matta İncîl'inde, Îsâ aleyhisselâmın babaları olarak, İbrâhim aleyhisselâmdan hazret-i Îsâ'ya gelinceye kadar olan nesli bildirmek üzere yazılı isimler şunlardır: "İbrâhim, İshak, Ya'kûb, Yehuda, Fâris, Hasron, İram, Âminadab, Nahşon, Salmon, Buaz, Obid, Yessî, Dâvûd, Süleymân, Rehbeam, Abiya, Asâ, Yehaşafat, Yorâm, Uzziyâ, Yotam, Ahaz, Hazkiyâ, Manessî, Amon, Yûşiya, Yekonya, Şaltoil, Zerubâbel, Abihûd, Elyakim, Azor, Sadok, Ahim, Eliud, Eliazer, Mattan, Ya'kûb, Yûsuf."

Luka İncîl'inin 3. bâbının 23 ve sonraki âyetlerinde ise; "Târuh, İbrâhim, İshak, Ya'kûb, Yehuda, Fâris, Hasron, Aram, Âminadab, Nahşon, Salmon, Buaz, Obid, Yessî, Dâvûd, Nâtan, Mattasa, Mînân, Milya, Elyakîm, Yonan, Yûsuf, Yehuda, Şem'ûn, Lavî, Metsad, Yorîm, Eliazâr, Yusâ, Eyr, Elmodam, Kosam, Addi, Melkî, Neyrî, Şaltoil, Zerubâbel, Risa, Yuhannâ, Yehuda, Yûsuf, Şemî, Mattasiya, Mahat, Nâcay, Heslî, Nahum, Amos, Metasiya, Yûsuf, Yannâ, Melki, Lavi, Metsat, Heli, Yûsuf olarak yazılıdır.

1- Matta'ya göre, Hazret-i Îsâ'nın babası denilen Yûsuf, Ya'kûb'un oğludur. Luka'ya göre ise, Heli'nin oğludur. Matta, Hazret-i Îsâ'ya yakın olup, Luka da Petrus'un talebelerindendir. Bunların ikisi de, kendilerine yakın olan bir zâtı, inceleyerek, araştıracak kimselerdir. Böyle olduğu hâlde, Hazret-i Îsâ'nın dedesi dedikleri kimseyi tahkîk edip, doğrusunu yazamazlar ise, yazdıkları diğer rivâyetlerin doğruluğuna, nasıl itimat edilir, bunlara kim inanır?

2- Matta, Dâvûd aleyhisselâmın oğlu Süleymân aleyhisselâmdır diyerek hakîkati bildiriyor. Luka'ya göre ise, Dâvûd aleyhisselâmın oğlu Süleymân aleyhisselâm değil, Nâtan'dır.

3- Matta, Şaltoil, Yekonya'nın oğludur, diyor. Luka ise Neyrî'nin oğludur, diyor. Matta'da, Zerubâbel'in oğlunun adı Abihud, Luka'da ise, Risa'dır. Şuna da çok hayret edilir ki, sefer-i ûlanın yâni birinci târihlerin 3. bâbının 19. âyetinde, Zerubâbel'in oğullarının isimleri; Meşullam ve Hananye olarak yazılıdır. İçlerinde Abihûd ve Risa yoktur.

4- Matta'nın 1. bâbının 17. âyetine göre, İbrâhim aleyhisselâmdan Yûsuf-i Neccâr'a kadar Îsâ aleyhisselâma atfedilen dedelerin sayısı 42 batındır.

Halbuki yukarıda yazılı isimler sayıldığı zaman, yalnız 40 kişi vardır. Luka’nın beyânına göre ise, bu adet 55 kişiye ulaşır.

Hıristiyan âlimleri, İncîllerin ilk ortaya çıkmasından zamanımıza kadar, bu husûsta şaşkınlık içinde kaldılar. Bâzıları bu ihtilafları, hiç bir akl-ı selimin kabûl edemeyeceği zayıf deliller ile tevil ettiler. Bundan dolayı Ekhârn, Kîser, Haysî, Ghabuth, Wither, Fursen ve başkaları gibi araştırmacılar; “Bu İncîllerde, mânâ ihtilafı çoktur” diyerek, bu hakîkati îtirâf etmişlerdir. Doğru olan da budur. Zirâ her mevzuda ihtilaf ve yanlışlıklar olduğu gibi, burada da mevcûttur.

Îsâ aleyhisselâm babasız dünyâya gelmiştir. Fakat yahudiler, ona -haşa-veled-i zina diye iftirâlarında ısrâr ederlerken, hıristiyanların baba tarafından kendisine bir nesep ispat etmeleri ve hazret-i Îsâ'nın, babası olmayan Yûsuf'u onun babası kabûl etmeleri, pek şaşılacak bir gaflet ve tenakuzdur. Kur'ân-ı kerîmde, Îsâ aleyhisselâm için, vârid olan âyet-i kerîmelerde; “Îsâ ibni Meryem, yâni Meryem'in oğlu Îsâ” tabiri geçmektedir. Kur'ân-ı kerîmde Îsâ aleyhisselâmın babasının olmadığı açıkça bildirilmiştir.

5- Markos'un 1. bâbının 6. âyetinde; Yahyâ'nın, çekirge ve yaban balı yediğini yazmaktadır. Matta ise, 11. bâbının 18. âyetinde, Yahyâ'nın yemediğini ve içmediğini yazmaktadır. Söyledikleri birbirine tam terstir.

6- Yuhannâ İncîl’inin 5. bâbının 31. âyetinde, Îsâ aleyhisselâm der ki: “Eğer ben, kendi nefsim için şehâdet edersem, şehâdetim doğru olmaz.” 3. bâbının 11. âyetinde yine, Îsâ aleyhisselâm der ki: “Biz bildiğimizi söyler ve gördüğümüze şehâdet ederiz.” Bu iki cümle arasında tenakuz muhakkaktır.

7- Matta İncîl’inin 10. bâbının 27. âyetinde; “Benim size karanlıkta söylediğimi siz aydınlıkta söyleyin ve kulağınıza söylediğimi damlarda bağırın” demektedir. Luka'nın 12. bâbının 3. âyetinde ise; “Karanlıkta söylediğiniz her şey, aydınlıkta işitilir. Gizli olarak kulağa söylediğiniz şeyler damlar üzerinde îlân edilir” demektedir. Görülüyor ki, söz, tek bir kaynaktan alınmış, fakat sonradan tahrif edilmiş, değiştirilmiştir.

8- Petrus'un, Îsâ aleyhisselâmı tanıdığını inkâr etmesi husûsunda, İncîllerin arasında pek çok ihtilaflar vardır. Matta İncîl'inin 26. bâbının, 69 ve daha sonraki âyetlerinde diyor ki: "Petrus dışarıda, avluda otururken, yanına bir câriye (hizmetçi kız) gelip; "Sen de Celîleli Îsâ ile beraber idin" dedi. Fakat o herkesin önünde inkâr edip; "Senin söylediğin kimseyi ben bilmem" dedi. Avlu kapısına çıkınca, bir başka hizmetçi kız onu görüp, orada bulunanlara; "Bu Nâsıralı Îsâ ile beraber idi" dedi. O da; "Ben o adamı bilmem" diye yemîn ederek, tekrar inkâr etti. Biraz sonra orada duranlar gelip, Petrus'a; "Gerçek sen de onlardansın. Çünkü söyleyişin de seni bildiriyor" dediler. O zaman Petrus lânet ve yemîn ederek başlayıp; "Ben o adamı bilmiyorum" dedi. O anda horoz öttü. Petrus da Îsâ'nın; "Horoz ötmeden önce üç kere beni inkâr edeceksin" dediğini hatırladı ve dışarı çıkıp acı acı ağladı.

Markos İncîl'inin 14. bâbının 66 ve 72. âyetleri arasında ise; "Petrus aşağıda, avluda iken baş kâhinin câriyelerinden biri gelip, Petrus'u ısınırken gördü ve ona bakıp; "Sen de Nâsıralı Îsâ ile beraber idin" dedi. Fakat o inkâr edip; "Senin söylediğini ben bilmiyorum ve anlamam" dedi ve hariçteki dehlize çıktı ve horoz öttü. Câriye ise, yine onu gördü ve orada duranlara; "Bu da onlardandır" demeye başladı. Fakat, o yine inkâr etti. Biraz sonra tekrar orada duranlar Petrus'a; "Gerçekten sen onlardansın. Zirâ sen Celîlelisin" dediler. O ise, lânetle; "Dediğiniz adamı tanımıyorum" diye yemîn etmeye başladı ve horoz ikinci defâ öttü. Petrus, Îsâ'nın; "Horoz ötmeden evvel üç kere beni inkâr edeceksin" dediğini hatırladı ve ağlamaya başladı demektedir.

Luka İncîl'inin, 22. bâbının 55, âyeti ve devamında diyor ki: Avlunun ortasında ateş yakıp oturdukları zaman, Petrus da aralarında idi. Bir câriye (hizmetçi kız) onu ateş yanında görünce, ona dikkat ile bakıp; "Bu da onunla beraber idi" dedi. Fakat o, inkâr edip; "Ey kadın! Ben onu tanımam" dedi. Biraz sonra başka birisi onu görüp; "Sen de onlardansın" dedi. Fakat Petrus; "Ey adam! Değilim!" dedi. Bir saat kadar sonra bir başkası; "Gerçekten bu adam onunla beraber idi. Zirâ Celîlelidir" diye ısrâr etti. Fakat Petrus; "Ey adam! Senin söylediğini bilmem" dedi. Henüz söz söylemekte iken horoz öttü ve rab (Îsâ aleyhisselâm) dönüp Petrus'a baktı. Petrus, rabbin kendisine; "Bugün horoz ötmeden önce sen beni üç kere inkâr edeceksin" dediğini hatırladı ve dışarı çıkıp acı acı ağladı.

Yuhannâ İncîl'inin 18. bâbının 25. ve daha sonraki âyetlerinde ise; Petrus orada durup ısınırken, ona hitâben; "Sen de onun şakirdlerinden değil misin?" dediler. O inkâr edip; "Değilim" dedi. Petrus'un kulağını kesmiş olduğu adamın akrabâlarından ve baş kâhinin hizmetçilerinden biri; "Ben seni bahçede onunla beraber görmedim mi?" dedi. Petrus yine inkâr etti ve hemen horoz öttü" demektedir. Bu dört çeşit rivâyette ne gibi ihtilaflar olduğu akıl sâhiplerine açıktır.

9- Luka İncîl'inin 22. bâbının 36. âyetinde diyor ki: Hazret-i Îsâ, yakalanacağı gün havârîlere hitâben; "Kesesi olan onu alsın ve torbası olan yanına alsın ve olmayan esvabını satsın ve kılıç satın alsın" dedi. 38. âyetinde de şöyle diyor: Havârîler hazret-i Îsâ'ya; "İşte burada iki kılıç var" dediler. Îsâ'da onlara; "Kifayet eder" dedi. 49, 50, 51 ve 52. âyetlerinde; Onun etrâfında olanlar vâki olacakları görünce: "Yâ rab! Kılıçla vuralım mı?" dediler. Hattâ onlardan biri baş kâhinin hizmetçisine vurup sağ kulağını kesti. Îsâ cevap verip; "Bırakın bu kadar yetişir" dedi ve onun kulağına dokunup şifâ verdi demektedir. Halbuki diğer üç İncîl'de kılıç satın almak ve sonra hizmetçinin kesilen kulağına şifâ vermek gibi kısımlar yoktur.

10- Matta İncîl'inin 26. bâbının 51 ve daha sonraki âyetlerinde; O esnada Îsâ ile beraber olanlardan, şakirdlerden birisi kılıcını çekti ve baş kâhinin hizmetçisine vurup, kulağını düşürdü. O zaman Îsâ ona dedi ki: "Kılıcını yerine koy! Çünkü kılıç çekenler, kılıç ile helâk olur. Yoksa ben Babama ricâ etsem, şimdi bana oniki alaydan ziyâde melekler göndermesi mümkün değil mi zannedersiniz? Fakat böyle olması gerektir diye yazılanları o vakit nasıl yerine gelirdi?" demektedir. Halbuki diğer İncîllerde bu mânevî askerlerden meleklerden hiç bir şey yoktur.

11- Matta, Yehûdâ'nın intihar etmesi kıssasını, İncîl'inin 27. bâbının 3 ve daha sonraki âyetlerinde; O zaman Îsâ'yı haber veren Yehuda, katle hüküm olunduğunu görünce pişman olup, almış olduğu 30 gümüşü baş kâhinlere ve ihtiyârlara geri getirip; "Ben suçsuz bir kimseyi ele vermekle günâh işledim" dedi. Fakat onlar; "Bundan bize ne? Onu sen düşün" dediler. Yehûdâ, gümüşleri mabedin içine atıp gitti ve varıp kendisini astı. Baş kâhinler gümüşleri alıp; "Bunu mabedin hazînesine koymak câiz değildir.

Çünkü kan bahâsıdır” dediler. Müşavere ettikten sonra, yabancılara mezârlık olmak üzere, onunla çömlekçinin tarlasını satın aldılar. Bunun için bu tarlaya, bugüne kadar “Kan tarlası” denildi demektedir.

Luka ise, Petrus’tan naklederek Resûllerin İşleri risalesinin 1. bâbının, 18. âyetinde; “Yehuda fısk (Îsâ aleyhisselâmı haber verme günâhı) ücreti ile tarla edindi. Başaşağı düşüp ortadan çatladı. Bütün barsakları döküldü. Bunu bütün Orşilim'de (Kudüs'de) oturanlar bilir. Hattâ o tarlaya onların lisânında Haki yâni kan tarlası denilir” demektedir. Bu iki rivâyet, iki şekilde birbirine uymamaktadır:

Birincisi: Matta'nın rivâyetine göre, Yehuda pişman olup, aldığı gümüşleri geri vermiş ve kâhinler onunla tarla satın almışlardır. Luka’nın rivâyetine göre ise, o gümüş ile kendisi bir tarla sâhibi olmuştur.

İkincisi: Matta'nın rivâyetine göre, Yehuda kendini asmış, intihar etmiştir. Luka'nın rivâyetine göre ise, baş aşağı düşmüş ve karnı parçalanmıştır.

Dört İncîl’in bir çok mes’elelerde bir diğerine zıd ve muhalif olmasından başka, her İncîl’in içinde de birbirinden ayrı ve birbirini nakzeden nice mes’eleler de vardır. Buna misâl olarak;

1- Matta İncîl’inde yazdığına göre, Îsâ aleyhisselâm, oniki havârîyi, ilk defâ, dîne dâvet için vazifelendirip gönderdiğinde, putperest tâifelerin ve Sâmirîlerin şehirlerine gitmekten ve onlarla buluşmaktan men etti. (Matta; Bâb 19, âyet 5)

Dağdaki vâzında da, şakirdlerine, mukaddes şeyleri köpeklere vermekten ve İncîllerini hınzırlara atmaktan men etti. (Matta; Bâb 7, âyet 6) Yine aynı Matta İncîl’inde, bu emrin tam tersi emredilmektedir. 8 ve 21. bâblarında, yahudilerin yerine putperestlerin dîne dâvet edilmesini istemekte ve yahudilerin îmânsızlıklarından da şikayet edilmektedir. 24. bâbın 14. âyeti ile diğer yerlerinde, İncîl, yeryüzünde bulunan kavimlerin, milletlerin hepsine ulaştırılmadıkça, tebliğ edilmedikçe, dünyânın sonunun gelmeyeceği îlân edilmektedir. 28. bâbında ve başka yerde yalnız bir tek vaftiz ile, hiç bir fark gözetmeksizin başkalarının hıristiyanlığa kabûl edilmesi havârîlere tembih edilmektedir.

2- Yine Matta İncîl'inin 26. bâbının, 26. âyetinde ve Luka İncîl'inin 22. bâbının 19 ve 20. âyetlerinde ve Markos'un 14. bâbında anlatılan işâ-i rabbanî, kıssası birbiriyle karşılaştırılırsa, görülür ki, birisi yatsıdan önce, birisi yatsıdan sonra olduğunu ve bu üç İncîl de, sofrada şarap bulunduğunu zikrederler. Yuhannâ İncîl'inin 6. bâbında bu vakânın zuhura geldiğini ve bunun sâdece ekmek olduğunu nakletmekle beraber, şaraptan aslâ bahsetmez.

Halbuki, hıristiyanlığın îtikâd ve ibâdet esaslarından biri de işâ-i rabbânî yemek ve bundaki ekmeğin Îsâ aleyhisselâmın eti ve şarabın da kanı olduğuna inanmaktadır. Yuhannâ'nın bu gibi îtikâd esaslarındaki dikkat ve ihtimamı, diğerlerinden daha fazla olduğu âşikâr olduğu hâlde, şarabı zikretmemesi, bu itikatlarının bir hurafe olduğunu da açıkça göstermektedir.

Risâleler:

Bunlar 22 risale olup, 14'ü Paulos'a, 3 tanesi Yuhannâ'ya, 2 tanesi Petrus'a, bir tanesi Ya'kûb'a ve bir tanesi Yehuda'ya aittir. Bunlara, Hazret-i Îsâ'yı kurban edilmiş bir kuzu olarak tasvir eden Yuhannâ'nın vahyi risalesi de ilave edilir. Dört İncîl'in tamamlayıcısı ve ekleri denilen bu risalelere nazar edilirse, bunların da gerek birbirleri ile, gerekse İncîller ile çok fazla tenakuzları vardır. Bunlardan bâzıları şunlardır:

1- Resûllerin İşleri'nin 9. bâbının 7. âyetinde; "Onunla beraber yolculuk eden adamların, nutku tutulup durdular. Sesi işitiyorlar. Fakat kimseyi görmüyorlardı" demektedirler.

22. bâbının 9. âyetinde ise; "Benimle beraber olanlar gerçi nûru gördüler. Fakat bana söz söyleyenin sesini işitmediler" demektedir.

26. bâbda ise, sesin işitilip işitilmediği husûsu hiç bir şey söylenmeyerek kapalı geçilmiştir.

2- Aynı kitabın 9. bâbının 6. âyetinde; "Rab ona dedi ki: Kalk şehre gir, ne yapman icâb ediyorsa sana söylenecek" demektedir.

22. bâbın 10. âyetinde; “Rab bana; Kalk Şam'a git, orada ne yapılması lâzım geleceği sana söylenir dedi” demektedir.

26. bâbının 16. 17. ve 18. âyetlerinde ise; “Kalk ve ayakta dur! Çünkü hem gördüğün şeylerde, hem sana göstereceğim şeylerde, seni hizmetçi ve şâhid tâyin etmek için sana göründüm. Seni, kendilerine göndereceğim kavimden ve milletlerden kurtaracağım. Tâ ki, onların gözlerini açıp kendilerini karanlıktan nûra ve şeytanın tasallutundan (sataşmasından) Allah'a döndüresin ve bana îmân etmeye ve günâhların bağışlanmasına ve mukaddesler arasında nasîbe nâil olsunlar” diye yazılıdır.

Bunlardan şu netîceye varılır: 9. ve 22. bâbdaki âyetlerde, onun yapacakları, şehre vardıktan sonra, kendisine beyân edileceği söylenmiş iken, 26. bâbdaki âyetlere göre, sesi işittiği yerde ne yapacağı kendisine söylenmiştir.

3-26. bâbın 14. âyetinde; “Nûrun görünmesinde biz hepimiz yere düştük” demektedir. Halbuki, 9. bâbın 7. âyetine göre, onunla beraber bulunanların nutku tutulur, ses çıkaramaz olurlar. 22. bâbında ise, susmak, nutku tutulmak diye bir şeyden bahsedilmemiştir.

Paulos'un, Korintoslulara yazdığı 1. mektubun 10. bâbının 1. ve sonraki âyetlerinde; “Ecdadımız bulutun altında idiler. Denizden geçtiler. Bulutta ve denizde Mûsâ tarafından vaftiz oldular. Siz onların bâzıları gibi putperest olmayasınız ve zina etmeyesiniz. Nitekim onlardan bâzıları zina edip bir günde yirmiüçbini birden öldü” demektedir. Ahd-i atik’te Adetler (sayılar) kitabının 25. bâbının 1. ve sonraki âyetlerinde; “İsrâiloğulları zina etmeye başladı. Cenâb-ı Hak taûn hastalığını musallat eyledi. Taûndan ölen yirmidörtbin kişi idi” denilmektedir. Ölenlerin miktarı arasında 1000 kadar bir fark göründüğünden, ikisinden birisi elbette yanlıştır.

Yine Resûllerin İşleri'nin 7. bâbının 14. âyetinde; “Yûsuf (aleyhisselâm) adam gönderip babası Ya’kûb ile bütün akrabâsı, yetmişbeş kişiyi Mısır'a dâvet etti, çağırdı” demektedir. Bu ibarede Yûsuf aleyhisselâmın Mısır'da olan iki oğlu ile kendisi, bu yetmişbeş kişiye dâhil değildir. Zikredilen adet, sâdece Ya’kûb aleyhisselâmın aşiretinin sayısını bildirmektedir.

Halbuki Tekvîn'in 46. bâbının 27. âyetinde ise; “Ya’kûb oğullarından olup, Mısır'a gelenlerin adedi yetmiş kişi idi” demektedir. Resûllerin İşleri kitabının ibaresinin yanlış olduğu meydandadır.

İşte hıristiyanlık akidesinin (inancının) temel kitabı olan dört İncîl’in ve risalelerin hâli budur.

Müslümanların kendisine sarıldıkları, (kendisine uymaları sebebi ile dünyâ ve âhıret saâdetine kavuştukları) Kur'ân-ı kerîm ise, Allahü teâlânın; “Kur'ân-ı kerîmi biz indirdik ve yine onu biz hıfz edeceğiz” meâlindeki Hicr sûresinin 9. âyetinin mânâ-i şerîfi mucibince, hicret-i nebeviyyeden zamanımıza kadar, çeşitli milletlere mensup müslümanların ellerinde bulunduğu hâlde, bir noktası dahî fazla veya eksik olmayarak, Allahü teâlânın ilâhî hıfzı ile mahfûz olduğu, herkes tarafından tasdik edilmiştir.

Barnabas İncîl’i:

Hakîki İncîl’e çok yakın İncîllerin de mevcût olduğu bu gün bilinmektedir. Bunlardan en mühimi de Barnabas İncîl’idir. Barnabas, Kıbrıs’ta doğmuş bir yahudi olup, asıl ismi Joses idi. Îsâ aleyhisselâma îmân etti. Kendisi hazret-i Îsâ'ya inananların en başında gelmektedir. Havârî olup olmadığı kat’î bilinmemekte ise de havârîlerin arasında mühim bir mevkîi bulunmaktadır. Kendisine verilen Barnabas lakabı, nasîhat verici, iyiliğe teşvik edici anlamına gelmektedir. Hıristiyanlık âlemi, Barnabas'ı, Sen Pol (Saint Paul), (Paulos) ile birlikte ilk defâ olarak hıristiyanlığı yaymaya giden büyük bir azîz olarak tanımakta ve her senenin 11 Haziran'ı onun yortu günü sayılmaktadır. Barnabas, hazret-i Îsâ'dan duyduğu ve öğrendiği husûsları hiç bir değiştirme yapmadan kaydetmiştir. Bu İncîl, hıristiyanlığın ilk üçyüz senesinde diğer İncîllerle birlikte elden ele dolaşmış ve okunmuştur. 325 senesinde İznik (Nicene) rûhanî meclisi, ibrânîce yazılı bütün İncîllerin ortadan kaldırılmasına karar verince, Barnabas İncîl’i nüshaları da yakılmış, sâdece bir nüshası kalmıştır. Diğer İncîller, Latince'ye tercüme edilmiş, fakat kalmış olan Barnabas İncîl’i de birdenbire ortadan kaybolmuştur. Yalnız 383 senesinde, papa Damasus, tesâdüfen eline geçen, Barnabas İncîl’inden arta kalan bir nüshayı papalık kütüphânesinde

saklamıştır. 993 (m. 1585) senesine kadar burada kalan Barnabas İncîl’ini papa Sixtus'un dostu olan Fra Marino, kütüphânede bulmuş ve onunla çok ilgilenmiştir. Çünkü tanınmış hıristiyan din adamlarından Irananeus (130-200) tahminen 160 senesinde, “Bir tek Allah olduğunu, Îsâ'nın Allah'ın oğlu olmadığını” ileri sürerek, “Saint Paul, Romalıların bir çok tanrıya tapmak alışkanlığından ilham alarak teslisi, yâni üç Allah'a tapmak yanlış kanaatini Hıristiyan akîdesi arasına sokmak istemiştir” diyor ve Saint Paul'ü tenkit ederken, şâhid olarak yalnız bir tek Allah olduğunu belirten Barnabas İncîl’ini gösteriyordu. Bunu bilen Fra Marino, Barnabas İncîl’ini büyük bir dikkatle okumuş ve tahminen 1585-1590 seneleri arasında İtalyanca'ya çevirmiştir.

Bu İtalyanca el yazısı, bir çok sâhip değiştirdikten sonra, Prusya kralı müşavirlerinden Cramer'in eline geçmiş ve Cramer, 1120 (m. 1713) senesinde bu kıymetli el yazısını, Türkleri Zenta'da yendiği ve onların elinden Macaristan ile Belgrad kalesini geri aldığı için, Avrupa'da büyük bir ün kazanmış olan Prens Öjen'e (Eugene de Savoie) (1663-1736) hediye etmiştir. Prens Ojen öldükten sonra Barnabas İncîl’i, onun özel kütüphânesi ile birlikte, 1738'de Viyana'daki kraliyet kütüphânesine (Hofbibliothek) nakledilmiştir.

İlk defâ olarak bu kütüphânede Barnabas İncîl’inin İtalyanca tercümesini bulan iki İngiliz, Bay ve Bayan Ragg, bunu İngilizce'ye çevirmişler ve bu İngilizce tercüme, 1325 (m. 1907) târihinde Oxford'da basılmıştır. Fakat bu tercüme de esrârlı bir tarzda ortadan kaybolmuştur. Bu tercümeden yalnız bir tanesi, Britsh Museum ve bir tanesi de Vaşington'da Amerikan Kongresi Kütüphânesi'nde bulunmaktadır. Pakistan Kur'ân-ı kerîm cemiyeti (Qoran Council) büyük bir gayretle İngilizce nüshasını 1973 yılında tekrar basmaya muvaffak olmuştur.

Avrupa ansiklopedilerinde Barnabas İncîl’i hakkında şu bilgi vardır: “Barnabas İncîl’i diye tanımlanan bir el yazısı, onbeşinci yüzyılda İslâmiyeti kabûl etmiş bir İtalyan tarafından yazılmış uydurma bir kitaptır.” Bu açıklamanın tamamıyla yanlış olduğu şundan bellidir: Barnabas İncîl’i daha üçüncü yüzyılda, yâni hazret-i Muhammed'in gelmesinden 300 veya 700 sene evvel aforoz edilerek ortadan kaldırılmıştır. Demek ki, daha o

zaman da içinde fanatik hıristiyanların işine gelmeyen yâni üç ilâh inancının aleyhinde olan, başka bir peygamberin geleceğini bildiren bahisler vardı. Onun için, daha İslâmiyet başlamadan evvel, müslüman olması mümkün olmayan bir kimse tarafından yazılmasına imkân yoktur. İtalyanca'ya çeviren Fra Marino ise, bir katolik rahibi olup, müslümanlığı kabûl ettiğine dâir elimizde hiç bir vesika yoktur. Bunun için tercümeyi değiştirmesine bir sebep bulunmamaktadır.

Unutmamak gerekir ki, çok zaman evvel, yâni milattan sonra 300 ile 325 seneleri arasında bir çok önemli hıristiyan din adamları, hazret-i Îsâ'nın, Allah'ın oğlu olduğunu kabûl etmemiş ve Îsâ'nın bizim gibi bir insan olduğunu ispat etmek için Barnabas İncîl'ini öne sürmüşlerdir. Bunlardan en mühimi, Antakya piskoposu olan Luçian'dır. Fakat bundan da meşhûru, onun şakirdi olan Arius'dur. (270-336). Arius, İskenderiyye piskoposu tarafından aforoz edilmesine rağmen, etrâfında o kadar fazla taraftar toplanmıştı ki, onu tutup hapse atmak kabil olamamış, Bizans imparatoru Konstantin'in kız kardeşi bile onun kurduğu Arianlar mezhebine girmiştir.

Bundan sonra, Muhammed aleyhisselâm zamanında papa olan Honorius, hazret-i Îsâ'nın yalnızca insan olduğunu ve üç Allah'a inanmanın doğru olmadığını ileri sürmüştür. “Bu sebeple, 630'da ölen papa Honorius, ölümünden 48 sene sonra, 678 senesinde İstanbul'da toplanan rûhanî meclis tarafından resmen lânetlenmiştir.”

L.F.M. Sozzını, hıristiyanların en büyük din bilginlerinden biri olan Fransız Jean Calvin'e (1509-1564) müracaat ederek; “Ben teslise (üçlü tanrıya) inanmıyorum” diye meydan okumuş, Arius tarikatını tercih ettiğini bildirmiş ve mühim bir hıristiyan akîdesi olan; “Hazret-i Âdem'in esas büyük günâhı ve insanların bunun keffâreti için dünyâya geldiği” nazariyesini reddetmiştir. Bu zâtın yeğeni olan F.P. Sozzını, 1562'de bir kitap neşrederek, Îsâ'nın ilâhlığını kat’îyen inkâr etmiştir. 1577'de Sozzını, Transilvanya'da Klausenburg şehrine gitmişti. Çünkü bu memleketin başında bulunan Sigismund, teslisin aleyhtarı idi. Yine burada Piskopos Francis David (1510-1579) teslisin tamamıyla karşısında idi ve teslisi reddeden bir mezhep kurmuştu. Bu mezhep, Polonya'da Rakov şehrinde

kurulduğu için, sâlikleri Rakoviyanlar adını almışlardı. Bunların hepsi Arius'a inanıyorlardı.

Bütün bu târihi bilgiler, aklı başında olan bir çok hıristiyan din adamının, ellerinde bulunan İncîl'e inanmadıklarını ve Barnabas İncîl'inin doğruluğunu kabûl ettiklerini belirtmektedir. Bu isyânı gören papalar ve onların avânesi, Barnabas İncîl'ini ortadan kaldırmak için ellerinden gelen her şeyi yapmışlardır.

Barnabas İncîl'inden bâzı bölümler: 70. bâbından: "Hazret-i Îsâ, kendisine; Sen Allah'ın oğlusun diyen Petrus'a çok kızdı. Onu azarladı. Ona; Sen benden uzaklaş! Çünkü sen fenâ şeyler düşünüyor ve bana fenâlık yapmak istiyorsun dedi. Ondan sonra havârîlerine dönerek; Veyl (yazıklar olsun!) bana böyle söyleyenlere! Çünkü, Allah, bana bunlara lânet etmek emrini verdi" dedi."

71.babından: "Ben kimsenin günâhını affedemem. Ancak Allah günâhları affeder."

72. bâbdan: "Ben bu dünyâya, Cenâb-ı Hakk'ın dünyâya selâmet getirecek olan Resûlünün yolunu hazırlamak için geldim. Fakat sizler dikkat ediniz! O gelinceye kadar bir çok yalancı peygamberler zuhûr edebilir. Benim İncîl'im bozulabilir." Havârîlerin; "Geleceğini söylediğin bu Resûl hakkında bize bâzı işâretler verebilir misiniz? suâline karşı; "Bu Resûl sizin zamanınızdan sonra gelecektir. O geldiği zaman, benim İncîl'im tahrif edilmiş olacak ve hakîkî inananlar 20 kişiyi geçmeyecektir. İşte o zaman, Cenâb-ı Hak insanlara acıyarak, hakîkî Mesîh'i yollayacaktır. O'nun başının üzerinde dâimâ beyaz bir bulut bulunacaktır. O çok kudretli olacak, putları kıracak, puta tapanları cezâlandıracaktır. O'nun sayesinde, insanlar Allah'ı tanıyacak ve O'nu tebcil edecektir. Benim insandan başka bir şey olduğumu söyleyenlerden intikâm alacaktır..."

96. bâbından: "Ben, bütün dünyânın beklediği ve İbrâhim'in kendi kavmine geleceğini müjdelediği Mesîh değilim. Ben bu dünyâdan çekildiğim zaman, şeytan birçok insana benim Allah ve Allah'ın oğlu olduğumu söyleyerek onları kandıracaktır. Cenâb-ı Hak, dünyâ üzerinde ancak 30 hakîkî

hıristiyan kaldığı zaman insanlara acıyarak, hakikî Mesîh'i (Resûl'ünü) yollayacaktır. Bu resûl güneyden gelecektir. Büyük kudret sâhibi olacaktır. Putları kıracak, puta tapanları ortadan kaldıracak, şeytanın insanlar üzerindeki hâkimiyetine son verecektir. Kendisi ile birlikte Cenâb-ı Hakk'ın selâmeti de, inanan insanlara varacak ve kendisinin sözlerine inananlar, Cenâb-ı Hakk'ın türlü nîmetlerine nâil olacaktır.”

197. bâbından: “Söylediğin Mesîh'in ismi nedir ve O'nun geldiğini nasıl anlayacağız?” diye soran havârîlere, hazret-i Îsâ şöyle dedi: “Mesîh'in (Resûl'ün) adı, hayran olmaya değer güzelliktedir. Cenâb-ı Hak, O'nun nûrunu yarattığı zaman, O'na bu ismi verdi ve O'nu semâvî ihtişamı içine koydu ve; “Senin hatırın için ben Cennet’i, dünyâyı ve bir çok mahlûku yarattım. Bunları sana hediye ediyorum. Seni takdir eden, benden nîmet bulacak. Sana küfreden, tarafımdan lânet olunacaktır. Ben seni dünyâya benim resûlüm olarak göndereceğim. Senin sözün sırf hakîkat olacaktır. Yer ve gök ortadan kalkabilir. Fakat, senin îmânın dâimâ sonsuz olacaktır” dedi. O'nun mukaddes ismi Ahmed'dir. Bunun üzerine Îsâ’nın etrâfında toplanmış olan halk, seslerini yükselterek; “Ey Ahmed! Dünyâyı kurtarmak için çabuk gel! diye bağırdı.”

128. bâbından: “Kardeşlerim! Ben tıpkı sizin gibi topraktan yapılmış (yaratılmış) insanım. Sizin gibi toprak üzerinde yürüyorum. Günâhlarınızı bilin ve tevbe edin! Kardeşlerim! Şeytan, Romalı askerlerin yardımı ile, size benim Allah olduğumu söyleyerek sizi aldatacak. Ona inanmayın! Yoksa, Allah'ın lânetine lâyık (müstahak) olursunuz.”

136. bâbdan: “Bu bâbda, Cehennem hakkında izâhat verildikten sonra, hazret-i Muhammed'in kendi ümmetini Cehennem’den nasıl kurtaracağı anlatılmaktadır.”

163. bâbdan: “Havârîlerin: Geleceğini söylediğin zât, nasıl bir kişidir? suâline karşı, hazret-i Îsâ, kalbinin bütün sevinci ile; “O'nun ismi Ahmed'dir. O geldiği zaman, uzun müddet yağmur yağmasa bile, toprakta meyve ağaçları yetişecektir. Birlikte getirdiği, Allah'ın rahmeti sayesinde insanlar, O'nun zamanında iyi şeyler yapmak fırsatını bulacaklar, Allah'ın rahmeti insanlar üzerine yağmur gibi yağacaktır dedi.”

Hazret-i Îsâ'nın son günleri hakkında Barnabas İncîl'i aşağıdaki bilgiyi veriyor; (Bâb 215-222) Roma askerleri Îsâ aleyhisselâmı yakalamak için evden içeri girdikleri zaman, Cenâb-ı Hakk'ın emriyle Kerubiyyun (dört büyük melek) Cebrâil, İsrâfil, Mikâil ve Azrâil aleyhimüsselâm onu kucaklayıp pencereden çıkararak göğe kaldırdılar.

Romalı askerler kendilerine kılavuzluk eden Yehuda'yı (Judas), "Sen Îsâ'sın!" diye yakaladılar. Bütün inkârlarına, bağırıp çağırmasına, yalvarmasına rağmen, sürükleye sürükleye hazırlanmış olan çarmıha götürüp astılar. Sonra hazret-i Îsâ, annesi Meryem ve havârîlerine göründü. Meryem'e; "Anne, görüyorsun ki, ben asılmadım. Benim yerime hâin Yehuda haça gerildi ve öldü. Şeytandan sakının! Çünkü o, dünyâyı yanlış bilgi ile aldatmak için her şeyi yapacaktır. Gördüğünüz ve duyduğunuz şeyler için sizi şâhid yapıyorum" dedi. Ondan sonra inananları koruması ve günâhkârların nedamet getirmesi için Allahü teâlâya duâ etti. Şakirdlerine dönerek; "Allahü teâlânın nîmeti ve rahmeti sizinle olsun" dedi. Bundan sonra dört büyük melek onu şakirdlerinin ve anasının gözü önünde tekrar semâya kaldırdılar.

Görülüyor ki, Barnabas İncîl'i son Peygamberin geleceğini, O'ndan 600 veya 1000 sene kadar evvel bildirmektedir ve bir tek Allah'tan bahsetmektedir. Teslisi yalanlamaktadır.

Îsâ aleyhisselâmın hikmetli sözlerinden bâzıları:

"Dünyâ sevgisi bütün kötülüklerin başıdır. Gözde bakışı, kalbde şehveti büyütür. (insanı aç gözlü, doymaz eder.) Yemîn ederim ki, şehvet (nefsin isteklerine uymak), sâhibine uzun süren sıkıntı bırakır." "Dünyâdan geçmeye bakın. Tamîri ile uğraşmayın."

"Ey Âdemoğlu! Ey zayıf insan! Nerede olursan Allah'tan kork! Dünyâda yolcu gibi ol! Mescidleri ev edin. Gözüne ağlamayı, bedenine sabrı, kalbine tefekkürü öğret! Yarınki rızkı düşünüp üzülme! (Allahü teâlâ rızkı kendi üzerine almıştır, bunda şüphen olmasın,) yoksa günâha girersin."

“Sizden biriniz, denizin dalgaları üzerine ev yapamadığı gibi, dünyâyı da devamlı kalma yeri bilmesin.”

“Su ile ateş bir kapta durmadığı gibi, dünyâ ile âhıret sevgisi de aynı kalbde bulunmaz.”

“Dünyâyı isteyen, deniz suyu içene benzer, Ne kadar içerse, harâreti o kadar artar ve nihâyet ölür.”

“Şeytan dünyâ iledir. Mekri, aldatması mal ile; tezyini (süslemesi, güzel göstermesi), hevâ (nefsin arzuları) ile; yerleşmesi de şehvetler iledir.”

“Günâhlarını hatırladığı zaman ağlayana, dilini koruyana ve başını sokacak kadar evi olana müjdeler olsun.”

“Uyuyup da günâhla meşgûl olmayan ve günâhsız olarak uyanan göze müjdeler olsun.”

Mâlik bin Dinâr anlatır: Îsâ aleyhisselâm eshâbı ile giderken, yolun kenarında bir hayvan ölüsü gördüler. Eshâbı, ne fenâ kokuyor dediler. Îsâ aleyhisselâm, kötü söz ve gıybetten onları men etmek için; “Dişleri ne kadar da beyazdır” buyurdu.

“Allahü teâlânın zikri, hatırlatıcısı olan sözden başkasına teşekkür etmeyiniz, kalblerinizi katılaştırır. Katı, sert kalb ise, Allah'tan uzaktır, fakat uzak olduğunu bilmez. Kendinizi Rab gibi görüp, kulların günâhlarına o nazarla bakmayınız. Kendinize zayıf kullar bularak, onlara bakınız. Zirâ insanlar, âfiyet sâhibi ve müptela (belâ ehli) diye ikiye ayrılırlar. O hâlde belâ ehline merhamet edin ve âfiyette bulunduğunuz için de Allahü teâlâya hamd edin.”

“Allah için amel edin (çalışın), karınlarınız (mideleriniz) için çalışmayın! Şu kuşa bakın! Karnı tok, sırtı pektir yâni rahattır. Ne tarla eker, ne ekin biçer, fakat rızkını Allah verir. Eğer bizim midemiz kuşunkinden daha büyüktür derseniz, şu yabanî büyük hayvanlara, geyiklere, yabanî eşeklere bakınız. Hepsi de yiyor ve rahattırlar. Hiç birisi ekip biçmiyor. Rızıklarını Allah veriyor.”

“Allah katında en sevgili olan şey, sâlih kalblerdir. Allahü teâlâ, onların hürmetine dünyâyı yaşatır. Onlar bozulunca, yeryüzünü harâb eder.”

“Üç kişiye şaşarım. Dünyâyı elde etmeye çalışana şaşarım, zirâ ölüm ona yaklaşıyor; köşkler yapana şaşarım, zirâ kalacağı yer kabirdir; katıla katıla, ağız dolusu gülene şaşarım, halbuki önünde ateş (Cehennem) vardır.”

“Ey Âdemoğlu! Çokla doymaz, aza kanaat eylemezsin. Malını, seni iyilikle anmayan için biriktirirsin; halbuki Rabbinin huzûruna çıkacaksın ve özür ileri süremeyeceksin. Sen sâdece midenin ve şehvetinin kulusun. Miden ise, ancak kabre vardığında dolar. Ey Âdemoğlu! Sen topladığın malını başkasının terâzisinde görürsün.”

“İlim öğrenen, öğreten ve öğrendiği ile amel eden kimse; göklerdeki melekler arasında, ulu kişi diye çağrılır, anılır.”

“Ey havârîler topluluğu! Ehli olmayana hikmet, ilim söylemeyin. Hikmete, ilme hakâret etmiş olursunuz. Hikmeti, ilmi ehli olandan da esirgemeyin. Esirgerseniz, o kişelere zulmetmiş olursunuz.”

“İşler üç çeşittir: Emredilmiş, güzel şeyler; saâdete götürürler. Bunları yapınız. Men edilmiş, kötü işler; felakete götürürler. Bunlardan kaçınınız. Aranızda ihtilaf ettiğiniz şeyler; bunların ilmini Allah’a havâle edip, ihtiyatlı davranınız!”

Îsâ aleyhisselâma; “Fitne bakımından insanların en şiddetlisi, zararlısı hangisidir?” dediklerinde; “Yanılan âlimdir. Çünkü âlim yanılır, ayağı kayarsa, onunla birlikte birçok kimselerin de ayağı kayar” buyurdu.

Dinini dünyâya alet eden bozuk ilim adamları için buyurdu ki: “Ey kötü âlimler! Dünyâyı başınızın üzerinde tutup, âhıreti ayaklarınızın altına aldınız. Sözünüz şifâ; ameliniz, yaptığınız işler ise hastalık vericidir. Siz zakkum ağacı gibisiniz. Gören hayran olur, meyvesini yiyen ölür.”

“Kim ki faydalı ilim öğrenir, öğrendiği ile amel eder ve bunu başkalarına da öğretirse, göklerde bulunan melekler arasında hürmet ve tâzimle anılır.”

“Ağaçlar çoktur, ama hepsi meyve vermez. Meyveler çoktur, ama hepsi tatlı değildir. İlimler çoktur, ama hepsi faydalı olmaz.”

Îsâ aleyhisselâm yolda giderken, bâzı insanlara rastladı. O kimselerin vücutları zayıflamış, yüzlerinin rengi gitmişti. Bu hâli gören Îsâ aleyhisselâm; “Nedir bu hâliniz? Bu hâle düşmenizin hikmetini söyler misiniz?” buyurdu. Onlar da; “Cehennem ateşinin korkusu bizi bu hâle getirdi” dediler. Bunu işiten Îsâ aleyhisselâm; “Allahü teâlâ, korkanları, selâmete erdireceğini vâd etmiştir ve bunu zât-ı ilâhîsi için bir hak saymıştır” buyurdu ve yoluna devam etti. İkinci bir grup insana rastladı. Onları da diğerlerinden daha çok zayıflamış, renkleri değişmiş bir hâlde buldu. Bunlara da; “Bu hâle gelmenizin hikmeti nedir?” diye sordu. Onlar da; “Biz Cennet’e âşıkız, onun hasretiyle bu hâle geldik” dediler. Îsâ aleyhisselâm; “Allahü teâlâ sizin gibilerin arzu ve isteklerini vermeyi zât-ı ilâhîsi için hak kabûl etmiştir” buyurdu ve yoluna devam etti. Bu defâ daha da zayıflamış ve renkleri değişmiş bir gruba rastladı. “Sizlerin bu hâle gelmenizin hikmeti nedir?” diye sordu. Onlar da; “Bizler, Allahü teâlânın aşkından bu hâle geldik” deyince, Hazret-i Îsâ; “Siz Allahü teâlâya yakın olan kimselersiniz” buyurdu ve bu sözlerini üç defâ tekrar etti.

Îsâ aleyhisselâmın havârîleri; “İhlâs nedir?” diye suâl ettiklerinde buyurdu ki: “İşleri ve amelleri yaparken, insanların beğenmesini düşünmemek, sâdece Allahü teâlânın rızâsı için yapmaktır.” “İhlâslı kimse nasıldır?” diye sorduklarında da; “Önce Allahü teâlânın emirlerine uyar, hukûkullaha riâyet eder, sonra da insanların haklarını gözetir. Meselâ bu kimseye; biri dünyâya diğeri âhırete âit iki iş verilse, âhırete âit olanını yapar” buyurdu.

Îsâ aleyhisselâm; “Allahü teâlâyı, O'nun emir ve yasaklarını aranızda anlatınız. Bunlardan başkasıyla fazla meşgûl olmayınız. Eğer böyle şeylerle çok meşgûl olursanız, kalbiniz katılaşır. Katı bir kalb ise Allahü teâlâdan uzaktır” buyurdu.

Vehb bin Münebbih (rahmetullahi aleyh) şöyle anlatır: Havârîler, Hazret-i Îsâ'ya; “Kendileri için korku olmayan ve mahzûn da olmayacak olan, Allahü teâlânın velî kulları kimlerdir?” diye sordular. Îsâ aleyhisselâm onlara şöyle cevap verdi: “İnsanlar dünyâya baktıkları (meyledip

yöneldikleri) zaman, onlar âhırete bakarlar. Kendilerini günâha götürecek şeyi yapmazlar. Kendilerini terkedeceğini bildikleri şeyi terkederler, Onlar, hak etmeden kazandıkları dünyâ yüksekliğini bırakırlar. Onlara göre, dünyâ eskidir. Onu yenilemeye çalışmazlar. Evleri (dünyâ) harâb olmuştur, tâmire kalkmazlar. Dünyâ, onların kalblerinde ölmüştür. Onu canlandırmaya teşebbüs etmezler. Bilakis onlar, dünyâ ile âhıretlerini kurtarmaya, ahretlerini ma'mûr etmeye, güzelleştirmeye çalışırlar, (Dünyâyı gaye değil, âhıretleri için bir vâsıta görürler.) Onlar, fânî olan dünyâyı satıp, karşılığında baki olan âhıreti satın alırlar. Sonra dünyâ ehlinin, belâ, musîbet ve sıkıntılar ile yere serilmiş olduklarını görürler. Onun için, dünyânın isminden bile bahsetmeyip, âhıreti çok hatırlarlar. Onlar, Allahü teâlâyı ve O'nu anmayı severler. Allahü teâlânın kendilerine verdiği nûr ile aydınlandıkları gibi, bu nûr ile etrâflarını aydınlatırlar."

Îsâ aleyhisselâm, havârîlerine buyurdu ki: "Ey yeryüzünün sâlihleri! Fesat çıkarmayınız. Bir şey fesada uğradığı zaman, onu ancak sâlih, iyi olan kimseler düzeltir. Biliniz ki, sizin iki hasletiniz vardır: Birincisi, devamlı güler yüzlü olmanız, ikincisi de uyumadan sabahlamanızdır."

Îsâ aleyhisselâm; "Sağırı, dilsizi tedavi ettim, ölüyü diriltti̇m. Fakat, cehl-i mürekkebin ilacını bulamadım" buyurmuştur. Çünkü, böyle kimse, câhilliğini ilim ve kemâl sanmaktadır. Câhil ve rûh hastası olduğunu bilmez ki, ilacını arasın! Ancak, Allahü teâlânın hidâyeti ile hastalığını anlayan, bu dertten kurtulabilir."

"Ey havârîler! Rüzgâr çok ışıkları söndürmüştür. Ucb yâni kendini ve ibâdetini beğenmek de, çok ibâdetleri söndürmüştür, sevaplarını yok etmiştir."

"Hasta olup musîbete, felakete uğrayıp da, günâhları affolacağı için sevinmeyen kimse, âlim değildir."

"Varacağı yer âhıret iken, dünyâyı seven; bir de amel için değil de yalnız başkasına anlatmak için ilim öğrenen kimse, nasıl âlimlerden olabilir?"

"Allah'ım! Benimle, düşmanımı sevindirme, dostumu mahcup etme, ibâdetimde bana kusur ettirme. Maksadımı, dünyâlık eyleme. Bana

acımayanı, bana musallat etme yâ Hayyu yâ Kayyûm.”

Rivayete göre, Îsâ aleyhisselâm gördüğü bir adama; “Ne yaparsın?” diye sordu. Adam; “İbadetle meşgûl olurum” dedi. Îsâ aleyhisselâm; “Geçimini kim te’min eder?” diye sordu. Adam; “Kardeşim te’min eder” dedi. Îsâ aleyhisselâm; “Asıl abid kardeşimdir desene” buyurdu.

Îsâ aleyhisselâma; “Cennet’e götürecek bir amele bizi irşad et” dediler. Îsâ aleyhisselâm; “Hiç konuşmayın” buyurdu. Onlar; “Buna imkân yok” dediler. Îsâ aleyhisselâm; “O hâlde hayır söyleyin” dedi.

“Yalanı çok söyleyenin, güzelliği; insanlarla mücâdele edenin de mürüvveti gider. Meşgaleyi çoğaltanın vücûdu hastalanır. Ahlâkı kötü olanın da dâimâ canı sıkılır ve sıkıntı içinde kalır” Yahyâ aleyhisselâm, Îsâ aleyhisselâma; “En şiddetli şey nedir?” diye sordu. Îsâ aleyhisselâm; “Allah'ın gadabıdır” dedi. Yahyâ aleyhisselâm; “Allah'ın gadabına yakın olan hangisidir?” dedi. Îsâ aleyhisselâm; “Senin gadab etmen yâni insanların kızmasıdır” dedi. Yahyâ aleyhisselâm; “Gadabın kaynağı nedir?” diye sordu. Îsâ aleyhisselâm; “Böbürlenmek, bencillik, üstünlük iddiası ve kıskançlıktır” dedi.

Îsâ aleyhisselâm; “Dünyâyı kendinize efendi edinmeyin ki, o da sizi kendisine köle etmesin. Servetinizi kaybolmayacak yerde toplayın. Zirâ dünyâ hazînelerine sâhip olanların, muhtelif afet ve felaketlerle karşılaşmalarından korkulur. Ama, Allahü teâlânın hazînelerine sâhip olanlar için, böyle bir korku bahis mevzuu değildir” demiştir.

Yine Îsâ aleyhisselâm; “Yazıklar olsun o dünyâlık peşinde koşanlara, nasıl olup da o servetlerinden ayrılacaklardır. Halbuki onlar dünyâlığa bağlanmış, ona aldanmışlardır. Onlar ona bel bağlarken, o, onları rezil etmiştir. Yine yazıklar olsun o dünyâya mağrur olanlara, o dünyâ, nasıl onlara hoşlanmadıkları şeyi gösterecektir. Onları sevdiklerinden ayıracak ve mukadder akıbetlerine uğratacaktır. Düşüncesi dünyâlık, işi isyân olan kimseye yazıklar olsun. Nasıl olsa yarın günâhları ile rezil olacaktır” demiştir.

Îsâ aleyhisselâm; “Ateşin yiyemediği şeyi çoğaltın” dedi. Dinleyenler, “Bu nedir?” diye sordular. Îsâ aleyhisselâm; “İkramdır” diye cevap verdi.

“Ey kötü âlimler! Namaz kılar, oruç tutar ve sadaka verirsiniz. Fakat emrettiğinizi yapmaz, yapmadığınızı öğretirsiniz. Ne çirkin hüküm veriyorsunuz. Dil ve sözünüz ile tevbe ederken, nefsinizin istek ve arzularına göre hareket edersiniz. Kalbleriniz isyânla kirlenmiş ve kararmış olduğu hâlde, vücutlarınızı sabunla yıkamak size bir fayda sağlamaz. Size hakîkati söylüyorum; unu çıkarıp da kepeği içinde kalan elek gibi olmayın. Sizin yaptıklarınız böyledir. Ağızlarınızdan hükümleri savurursunuz, gıll-u gış yâni hîle ve gizli düşmanlık içinizde kalır. Ey dünyâ kulları! Rağbet ve şehvetini dünyâdan kesmeyenler, âhıreti nasıl bulabilir? Size hakîkati söylüyorum; kalpleriniz amellerinize ağlar. Çünkü dışınız içinize uymuyor. Dünyâyı dilinize doladınız. Ameli ve âhıreti ise ayağınızın altına aldınız. Size doğru söylüyorum; dünyâlığı mükemmel yapacağız diye, âhıretinizi kaybettiniz. Sizin için dünyâ düzeni âhıret düzeninden daha sevimli oldu. Sizden daha âdî kim olabilir? Bunu bir bilseydiniz. Yazıklar olsun size, ne vakte kadar bu karanlık içinde bocalayacak ve bu şaşkınlık içinde kalacaksınız. Sizin dâvetiniz dünyâlığadır. İstediğiniz şey; dünyâ halkı, sizin için dünyâlıktan feragat etsin ve bütün dünyâ, varlıkları ile size kalsın. Karanlıkta kalan evin damına ışık yakmakla, evin içine bir fayda olur mu? Oradan ışığın gelmesi mümkün mü? Siz de böylesiniz. Ağzınızdan ilim nûrları parlarken, kalbleriniz karanlık içinde kıvranıyor. Ey dünyâya tapanlar, dünyânın bir gün sizi kökünüzden koparıp yüz üstünde sürümesi yakındır. Sonra sizi burnunuzun üzerine sürter, günâhlarınızı boynunuza geçirir. Bir de ilminiz sizi arkanızdan iter, yalın ayak ve çıplak olarak, teker teker Allahü teâlânın huzûruna sevkeder. Orada, kötü amellerinizin cezâsını size çektirir” buyurdu.

Îsâ aleyhisselâm; “Dünyâda alçak gönüllü olanlara müjdeler olsun ki, kıyâmet günü onlar, kürsî sâhipleridir. Dünyâda ara bulup barıştıranlara müjdeler olsun. Çünkü, kıyâmette, Firdevs Cennet’ine onlar vâris olacaktır. Dünyâda kalbini temizleyenlere müjdeler olsun. Çünkü, kıyâmet günü, Allahü teâlânın cemâline onlar bakacaklardır” buyurdu.

Îsâ aleyhisselâm; “Mahsul; dağlarda, sert topraklarda değil, ovada, sulu ve yumuşak toprakta yetişir. Bunun gibi, hikmet de; kibirlilerin gönüllerinde değil, mütevazı olanların kalblerinde gelişir. Görmez misiniz? Başını tavanlara kaldıranların, başları tavana değer ve yaralanır, başını eğenlere ise tavan gölgelik yapar ve kendini korur” buyurdu.

Rivâyete göre Îsâ aleyhisselâm, cüzzam hastalığından etleri dökülen, kötürüm, gözleri kör, her tarafı perişân bir adam gördü. Adam; “Kullarından çoklarını müptela ettiği dertten beni koruyan Allah'a hamdederim” diyordu. Îsâ aleyhisselâm adama yaklaşarak; “Daha hangi belâ kaldı” diye kendisine sorunca, adam; “Ey Allah'ın peygamberi! Benim kalbime yerleştirdiği marifete sâhip olmayanlardan, ben çok daha iyiyim” dedi. Bunun üzerine Îsâ aleyhisselâm; “Doğru söylersin, elini ver” dedi. Elinden tutup duâ etti. Bütün hastalıkları geçti. Îsâ aleyhisselâma arkadaş olarak, uzun müddet ibâdetle meşgûl oldu.

Havârîler, Îsâ aleyhisselâma; “Amellerden hâlis olan hangisidir?” diye sorduklarında, Îsâ aleyhisselâm; “Hiç kimsenin övmesini sevip beklemeden, Allah için yapılan ameldir” buyurdu.

Îsâ aleyhisselâm; “Yarını düşünmeyin, eğer ömrünüz var da yarına ulaşacaksanız, rızkınız da beraberinizdedir. Eğer ulaşamayacaksanız, âlemin rızkı için uğraşıp durmayın” demiştir.

Havârîlere buyurdu ki: “Dünyâyı yüzüstü bıraktım. Zirâ benim, ne ölecek bir zevcem, ne de harâb olacak bir evim yoktur.”

Îsâ aleyhisselâm; “Başkaları ile birlikteyken de, yalnızken de Allahü teâlâdan hayâ ediniz!” buyurdu.

“Kim; “Lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke leh. Lehül mülkü ve lehül hamdü yuhyî ve yümît ve hüve hayyün lâ yemût bi-yedihil hayr. Ve hüve alâ külli şeyin kadîr” duâsını yüz defâ okursa, o gün yeryüzünde hiç kimsenin ondan üstün ameli olmaz. Kıyâmet günü de sevâbı, diğer ibâdetlerden çok olur.”

“Her kim; “Eşhedü en lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke leh. Ehaden sameden lem yelid ve lem yûled ve lem yekûn lehû küfüven ehad” duâsını yüz defâ okursa, milyonlarca sevap verilir ve o kadar günâhı defterinden silinir. Cennet’teki derecesi binlerce kat yükselir. Binlerce melek duâ ederler ve bu duâları okuyanlara mağfiret dilerler.”

“Her kim; “Eşhedü en lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke leh. Lehül mülkü ve lehül hamdü yuhyî ve yümît ve hüve hayyün lâ yemût bi yedihil hayr. Ve hüve ala külli şey’in kadîr” duâsını yüz defâ okursa, bir Melek o kulun duâsını, Melik, Celil ve Cebbâr olan Allahü teâlâya arzeder. Allahü teâlâ, bunu okuyan kuluna rahmet nazarı ile bakar. Allahü teâlânın rahmet nazarı ile baktığı kimse ise bedbaht olmaz.”

Hıristiyan iken müslüman olanlar:

Hıristiyan olarak doğup yetiştiği hâlde, İslâm dînini inceleyerek seve seve kabûl edenler, uzun uzadıya düşündükten ve İslâmiyeti dikkatle inceledikten sonra müslüman olmuşlardır. Başka dinden oldukları hâlde İslâmiyeti kabûl eden, çeşitli ırk, memleket, kavim, renk ve meslekten pek çok kimse, kendilerine sorulan; “Niçin müslüman oldunuz?” gibi suâllere samîmi olarak cevap vermişlerdir. Böyle müslüman olanlardan 42 zâtın, her biri vesika (belge) olan cevapları, çeşitli kitap ve mecmualardan alınıp tercüme edilerek, “Herkese Lâzım Olan Îmân” kitabının, Müslümanlık ve Hıristiyanlık kısmında neşredilmiştir. Bu kitapta; bu sözlerden alınacak çok dersler olduğu ve bunları okuyanların İslâmiyetin yüceliğini, yegane hak din olduğunu bir kere daha kalblerinde hissedecekleri bildirilmekte, 42 zâtın cevapları uzun uzun zikredilmektedir. Buradan bir kaç zâtın cevapları özetlenerek aşağı alınmıştır:

Bayan Âmina Mosler diyor ki: “Ne için müslüman oldum? Ben oğlumun bana sorduğu bir çok suâllere cevap veremiyordum. O bana; “Anne, Allah niçin üç tane?” diye soruyor, ben kendim de üç Allah'a inanamadığım için, ona inandırıcı bir cevap veremiyordum. Nihâyet 1346 (m.1928) senesinde, yaşı artık oldukça ilerlemiş olan oğlum, bir gün gözleri yaşlı olarak bana geldi; “Anne, ben müslümanlığı tetkik ettim. Onlar bir tek mâbuda

(yaratıcıya) inanıyorlar. Onların dîni, en doğru din. Ben de müslüman olmaya karar verdim. Sen de bana katıl!) diye yalvarmaya başladı. Onun ricâsı üzerine ben de İslâm dînini incelemeye başladım. Berlin Câmii'ne gittim. Câmi'nin imâmı bizi çok iyi karşıladı ve bana müslümanlığın esaslarını anlattı. O anlattıkça, sözlerinin ne kadar doğru, ne kadar mantıkî olduğunu görüyordum. Artık ben de, oğlum gibi İslâm dîninin tek doğru bir din olduğuna inanmaya başlamıştım. Her şeyden evvel, daha genç yaşta iken bile, bir türlü anlayamadığım, aklımın bir türlü kabûl etmediği üçlü tanrıyı müslümanlık red ediyordu. Müslümanlığı iyice inceledikten sonra, günâh çıkarmanın, papayı günâh işlemez masum bir varlık olarak tanımanın, vaftiz'in (günah affı) ve buna benzer bir çok merasimin ne kadar mânâsız olduğunu anladım ve bütün bunları red ederek seve seve müslüman oldum.

Bütün ecdadım koyu hıristiyandı. Ben bir katolik manastırında büyütüldüm. Tamamen dîni bir terbiye aldım. Fakat, emîn olunuz ki, aldığım bu dîni terbiye, beni hakîkî Allah'a götürecek dîni seçmeme yardım etti. Çünkü, bu terbiye esnâsında bana öğretilen bütün iyi şeyleri Hıristiyanlıkta değil, müslümanlıkta buldum. Müslümanlığı kabûl etmekliğim benim için büyük bir talih eseridir.

Bugün ben bir büyük anneyim. Torunum müslüman olarak doğduğundan dolayı bahtiyârım. Biliyorum ki, Allahü teâlâ, doğru yola koyduklarına dâimâ yardım eder.

Amerikalı, Muhammed Alexander Russel Webb diyor ki: “Bana, ahâlisinin pek çoğu hıristiyan olan Amerika'da doğan, büyüyünceye kadar mütemadiyen hıristiyan papazların yaptıkları vâzları, daha doğrusu saçmaları dinleyen benim gibi bir insanın, niçin dînini değiştirerek müslüman olduğunu soranlar çok oldu. Ben de onlara; müslümanlığı niçin hayat rehberi olarak seçtiğimi kısaca şöyle anlattım: Müslüman oldum! Çünkü, yaptığım incelemeler, araştırmalar, insanların rûhî ihtiyaçlarının ancak müslümanlığın koyduğu sağlam esaslarla te’min edileceğini gösterdi. Ben daha çocukken bile, hıristiyanlığa bir türlü iki elle sarılamamıştım. Yirmi yaşıma geldiğim ve artık reşit olduğum zaman, kilisenin her şeyi günâh sayan, garib (mistik) ve can sıkıcı terbiyesine tamâmen isyân

etmiştim. Yavaş yavaş kiliseden ayrıldım ve bir daha ona dönmedim. Benim, araştırıcı ve inceleyici bir ahlâkım (karakterim) vardı. Her şeyin sebebini ve maksadını arıyordum. Bunlar için mantıkî cevaplar bekliyordum. Halbuki râhiplerin ve diğer hıristiyan din adamlarının bana verdiği cevaplar, beni tatmin etmiyordu. Onlar çok kereler suâllerime tatmin edici cevaplar verecekleri yerde; "Bunları biz anlayamayız. Bunlar ilâhî sırlardır" diyorlar veya; "Bunu bizim aklımız kavramaz" gibi kaçamaklı bir cevap veriyorlardı. Bunun üzerine, bir yandan şark dinlerini, öbür taraftan meşhûr filozofların eserlerini incelemeye karar verdim.

Filozoflardan; Mill, Locke, Kant, Hegel, Fichte, Huxley ve diğerlerinin eserlerini okudum. Bu filozofların eserlerinde, hep protoplazmadan, atomlardan, moleküllerden, taneciklerden bahsolunuyor, fakat (insanın rûhu ne oluyor, öldükten sonra nereye gidiyor, bu dünyâda rûh nasıl terbiye ediliyor) hakkında bir fikir bulunmuyordu.

Halbuki İslâm dîni, insanın bedeni yanında, rûhu ile de meşgûl oluyor, bu husûslarda bizi aydınlatıyordu. İşte bunun içindir ki, ben, ne yolumu şaşırdığımdan, ne de hıristiyanlara kızdığımdan veya âni bir karara kapıldığımdan dolayı değil, tam aksine, İslâmiyeti inceden inceye araştırdıktan, büyüklüğünü, ulvîyetini, ciddiyetini, mükemmelliğini iyice anladıktan sonra müslüman oldum. İslâm'da esas; tek Allah'a inanmak, O'na kendini teslim etmek ve O'na ibâdet ederek lütûflarına şükür etmektir. İslâm, bütün insanlara kardeşliği, iyiliği, sevgiyi emreder. Onlardan rûh, beden, dil ve amel (iş) temizliği ister. İslâm dîni, şimdiye kadar insanların bildiği dinlerin muhakkak en mükemmeli, en üstünü ve sonuncusudur.

Amerikalı Selahaddîn Board diyor ki: 1338 (m. 1920) senesinde bir doktoru ziyâret için muayenehanesine gittiğim zaman, bekleme odasında, Londra'da çıkan "Ornient Review" ve "African Times" mecmualarını görmüştüm. Bu mecmuayı karıştırırken, okuduğum; "Ancak bir tek Allah vardır" cümlesi, benim üzerimde çok derin bir tesir yaptı. Çünkü hıristiyanlık dîninde, tam üç tane tanrı vardı ve aklımız yatmadığı hâlde, buna inanmak mecbûriyetindeydik. Bu, "Yalnız bir tek Allah vardır" ibaresi, bu târihten îtibâren aklımdan çıkmaz oldu. Bu kutsî ve ulvî îtikâd, müslümanların kalblerinde taşıdıkları, paha biçilmez bir hazînedir.

Artık İslâmiyete alâkam arttı. Bir müddet sonra müslüman olmaya karar vermiştim. Müslüman olduktan sonra, Selahaddîn ismini aldım. Müslümanlığın en doğru din olduğuna inanıyordum. Zirâ müslümanlık, Allahü teâlânın hiç bir ortağı olmadığını ve bir günâhın ancak Allah tarafından atfedilebileceğini esas olarak kabûl etmektedir. Bu îmân, tabîat kanunlarına ne kadar uygundur! Tarlada, çiftlikte, köyde, şehirde, okulda, hükümette, devlette kısaca her yerde, bir tek baş vardır. İkilik dâimâ ayrılığa sebep olmuştur...

Avusturyalı bayan Cecilla Cannolly diyor ki: “Niçin müslüman oldum? Size çok samîmi olarak söyleyebilirim ki, ben farkına varmadan müslüman olmuştum. Çünkü daha genç yaşta iken, bağlı olduğum hıristiyan dînine karşı zerre kadar itimadım kalmamış, hıristiyanlıktan soğumaya başlamıştım. Ben dinde bir çok şeyleri bilmek ve anlamak istiyordum. Bana öğretilmeye çalışılan dogma (yani îtikâd) ları, öyle körü körüne kabûl etmek taraftarı değildim. Neden üç tanrımız vardı? Neden dünyâya hepimiz günâhkâr olarak gelmiştik ve keffâret vermeye mecbûrduk? Neden ancak râhip vâsıtası ile Allah'a yalvarıyorduk? Sonra bize gösterilen türlü türlü işâretlerin, anlatılan türlü türlü mûcizelerin ne mânâsı vardı? Ben bunları ders veren râhiplere sorduğum zaman, onlar kızıyor; “Kilisenin sana öğrettiği şeylerin aslını sen soramazsın. Bunlar gizlidir. Sen yalnız inanmakla mükellefsin” diyorlardı, ama buna da benim aklım ermiyordu. İnsan, anlamadığı, aslını bilmediği bir şeye nasıl inanır? Fakat, o zamanlar ben, düşüncelerimi açıktan açığa söylemeye cesâret edemiyordum. Ben emînim ki, kendilerini hıristiyan sayan pek çok insan, tıpkı bizim gibi düşünmekte ve kendilerine verilen dîni bilgilerin çoğuna inanmamakta, fakat bunu açıklamaktan korkmaktadırlar.

Nihâyet daha yaşlanınca, bana üç tanrıya tapmağı emreden hıristiyan kilisesinden uzaklaşarak, tek bir Allah'a ibâdet etmeyi öğreten başka bir din var mıdır, diye aramaya başladım. Çünkü bütün vicdanım; mânevîyatım, ancak bir tek Allah'ın mevcût olabileceğini bildiriyordu. Sonra etrâfıma bakınca, papazların bize öğretmeye kalktıkları o anlaşılmaz mûcizelerin, kerâmetlerin, o azîzlerin başlarından geçtiğini söyledikleri garib hikayelerin ne kadar mânâsız olduğunu hâdiseler bana gösteriyordu. Çünkü hakîkî mûcize bu dünyâ idi. Dünyâdaki her şey; insanlar, hayvanlar, ormanlar,

dağlar, denizler, ağaçlar, çiçekler, bunları bir büyük hâlıkın (yaratıcının) yarattığını göstermiyor muydu. Yeni doğan bir bebek, bir mûcize değil miydi? Halbuki kilise, her yeni doğanın günâhla örtülü bir zavallı olduğunu telkîne çalışıyordu. Hayır, bu olamazdı. Bu yalandı. Her doğan çocuk, Allahü teâlânın günâhsız bir kulu, bir mahlûku idi. Bir mûcize idi ve ben ancak tek Allah'a, O'nun yarattığı mûcizelere inanıyordum.

Dünyâda hiç bir şey günâhla dolu, kirli ve çirkin değildi. Ben böyle düşünürken, bir gün kızım İslâmiyet hakkında yazılmış bir kitap getirdi. Ana kız oturup, bu kitabı büyük bir dikkat ile okuduk. Aman Allah'ım! Bu kitap tam bizim düşündüklerimiz gibi söylüyordu. İslâmiyet ancak bir tek Allah'ın bulunduğunu bildiriyor, insanların masum varlıklar olarak dünyâya geldiğine inanıyordu. Ben o zamana kadar İslâmiyet hakkında hiç bir şey bilmiyordum. Mektepte İslâmiyet bir alay mevzuu idi. Bize bu dînin yapma (uydurma), saçma ve uyuşturucu olduğu, müslümanların doğru Cehennem'e gidecekleri söylenirdi. Fakat bu kitabı okuduktan sonra, beni bir düşünce aldı. İslâmiyet hakkında biraz daha bilgi sâhibi olmak için, bulunduğum şehirde müslümanları aradım. Bulduğum müslümanlar, benim gözümü açtılar. Sorduğum suâllere o kadar mantıkî cevaplar verdiler ki, artık bu dînin bizim papazların dediği gibi uydurma bir din değil, Allahü teâlânın hakîkî dîni olduğuna inanmaya başladım. Kızımla beraber İslâmiyet hakkında yazılı daha bir çok eserleri de okuduktan sonra, onun ulvîyetine ve doğruluğuna tamamı ile inanarak, ikimiz birlikte müslüman olduk. Ben "Reşîde", kızım da "Mahmûde" isimlerini aldık.

İslâmiyette en çok beğendiğim şey, duâlardır. Çünkü, hıristiyanlarda duâlar, Allahü teâlâdan hazret-i Îsâ vâsıtasıyla, servet, mevki, îtibâr vesâir dünyâ varlıklarını istemek için yapılır. Halbuki müslümanlar duâ ederken, cenâb-ı Hakka şükranlarını arz ederler ve bilirler ki, onlar dinlerine ve Allahü teâlânın emirlerine riâyet ettikleri müddetçe, cenâb-ı Hak, onlara muhtâç oldukları her şeyi, onlar istemeden verecektir.

İngiliz bayan Maviş B. Joly diyor ki: Ben İngiltere'de hıristiyan olarak doğdum. Vaftiz edildim ve bu gün elimizde bulunan İncîl'de yazılı olanları öğrenerek büyüdüm. Çocukken kiliseye gittiğim zaman, muhtelif ışıklar, minberde yanan mumlar, müzik, günnük kokuları ve muhteşem elbiseler

giymiş râhipler, üzerimde büyük bir tesir yapıyordu. Manasını hiç anlayamadığım duâlar okunurken, bunların ahengi beni ürpertiyordu. Sanırım ki, bu çocukluk zamanımda, ben koyu bir hıristiyandım. Fakat, zaman geçtikçe ve benim tahsil derecem yükseldikçe, kafamda bâzı suâller hâsıl olmaya başladı. O zamana kadar tamâmen inandığım hıristiyanlık dîninde bâzı noksanları bulmaya başladım. Gün geçtikçe içimdeki şüphelerin arttığını görüyordum. Yavaş yavaş dinden çözülmeye başladım. Artık hiç bir şeye inanmıyordum. Kilisenin çocukken beni kendisine hayran eden o muhteşem manzarası, bir hayâl gibi gözümün önünden uçup gitmişti. Mektepten çıktığım zaman, tam mânâsı ile bir dinsiz (ateist) olmuştum. Fakat, bir müddet sonra, farkına vardım ki, hiç bir şeye inanmamak, insanın rûhunda derin bir yeis, zafiyet, boşluk bırakmaktadır. İnsanın muhakkak bir dayanağa ihtiyâcı vardır. İşte bunun için hıristiyanlıktan tamâmen soğuyan ben, şimdi başka dinleri tetkik etmeye başladım.

Evvela budistliği ele aldım. Onların “Sekiz Yol” adını verdikleri esasları iyice tetkik ettim. Bu “Sekiz Yol”da çok derin felsefe ve çok güzel nasîhatler vardı. Ama, insana ne doğru bir yol gösteriyor, ne de doğru yolu seçebilmek için lüzumlu bilgileri veriyordu.

Bu sefer mecûsîliği tetkike başladım. Ben üç tanrıdan kaçarken, bu dinde karşıma bir çok tanrı çıktığını gördüm. Sonra bu din, o kadar inanılmaz efsaneler, hurafelerle doldurulmuştu ki, böyle bir dîni kabûl etmeye imkân yoktu.

Bundan sonra yahudiliği incelemeye başladım. Yahudilik, benim için yeni bir din sayılmazdı. Çünkü, İncîl’in Ahd-i Atîk denilen eski kısmı, tamâmen yahudilerin Tevrât'ından alınmıştı. Fakat yahudilik de beni tatmin edemedi. Evet, yahudiler tek Allah'a inanıyorlardı ve ben bunu çok doğru buluyordum. Fakat ondan sonra her şeyi inkâr ediyorlar ve yahudi dîni, bir rehber olacak yerde türlü karışık ibâdet şekilleri ile dolu bir merasim hâline giriyordu.

Dostlarımdan biri, bana, ispiritizme ile meşgûl olmamı tavsiye etti. “Rûhlarla konuşmak, din yerine geçer!” diyordu. Bu beni hiç tatmin etmedi.

Çünkü, ispiritizmenin insanın kendi kendini hipnotize etmesinden ibâret olduğunu, rûhunu hiç bir zaman besleyemeyeceğini pek çabuk anlamıştım.

Bu arada ikinci cihân harbi sona ermişti. Ben bir ofiste çalışmaya başladım. Fakat, hâlâ rûhum bir din arıyordu. Bir gün, bir gazetede bir îlân gördüm. Hazret-i Îsâ'nın ulûhiyeti hakkında bir konferans verileceği ve bu konferansa her dinden adamların iştirak edebileceği yazılıydı.

Bu konferansı çok merâk ettim. Çünkü, orada hazret-i Îsâ'nın Allah'ın oğlu olup olmadığı münâkâşa edilecekti. Konferansa katıldım ve orada bir müslümanla tanıştım. Bu müslüman, kendisine sorduğum suâllere o kadar güzel, o kadar mantıkî cevaplar verdi ki, o zamana kadar hiç aklıma gelmediği hâlde, İslâmiyet ile meşgûl olmaya karar verdim. Müslümanların kutsî kitabı olan Kur'ân'ı okumaya başladım. Bu kitapta telkin edilen düşüncelerin, 20. asırdaki bir çok tanınmış devlet adamlarının düşüncelerinden çok daha yüksek olduğunu, büyük bir hayret ve takdir ile görüyordum. Bu sözleri hiç bir insan söyleyemezdi. Onun için, vakti ile bize öğrettikleri gibi, "İslâm dîni yalandır. Kur'ân uydurma bir kitaptır" sözüne artık inanmıyorum. Kur'ân-ı kerîm uydurma bir kitap olamazdı. Bu kadar mükemmel sözleri ancak insan üstü bir varlık söyleyebilirdi.

Ben hâlâ tereddüt ediyordum. İslâmiyeti kabûl etmiş ingiliz kadınları ile görüştüm. Onlardan yardım istedim. Bana kitaplar tavsiye ettiler. Bu kitaplar arasında hazret-i Muhammed (sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem) ile hazret-i Îsâ'yı mukayese eden "Mohammed and Christ" adlı kitapla, İslâm dînini izâh eden "The Religion of İslâm" adlı eserler vardı. "Hıristiyanlığın Kaynakları-The Sources of Christianity" isminde diğer bir kitapta ise, hıristiyanlıkta bulunan bir çok ibâdetlerin, ibtidâî insanların ibâdet usûllerinden alındığı ve hakîkatte şimdiki hıristiyanlığın bir "puta tapmak" dîni olduğu çok açık bir tarzda anlatılıyordu.

Kur'ân-ı kerîm insana yavaş yavaş tesir ve nüfûz eden bir kitap idi. Kur'ân'ı iyi anlamak ve ona bağlanmak için, onu bir çok defâlar okumak lâzımdır. Ben de, okudukça bu mukaddes kitaba bağlandım. O kadar ki, her gece, onu okumadan uyuyamıyordum. Benim üzerimde en büyük tesir yapan husûs, Kur'ân'ın insanlara mükemmel bir rehber oluşuydu. Kur'ân'da bir insanın

anlayamayacağı tek şey yoktu. Müslümanlar, peygamberlerini, kendileri gibi bir insan olarak kabûl ediyorlardı. Müslümanlarca, peygamberlerin diğer insanlardan farkı, bunların çok yüksek akıl ve ahlâk sâhibi, günâhsız ve kusursuz olmaları idi. Yoksa, onların ulûhiyet (ilah olmak ile) irtibatları, alakaları yoktu. İslâm, hazret-i Muhammed'den sonra artık hiç bir peygamber gelmeyeceğini söylüyordu. Ben; “Niçin başka bir peygamber gelmeyecek?” diye sordum. O zaman, müslüman refikim, bana bu husûsu şöyle izâh etti: “Kur'ân-ı kerîm, bir insana lâzım olan bütün iyi ahlâkı, dîni esasları, Allahü teâlânın rızâsına kavuşturan yolu, dünyâda ve âhırette huzûr ve selâmete vasıl olmak için lâzım olan husûsları insanlara öğretmektedir. Artık insanların başka bir rehbere, başka bir peygambere ihtiyaçları kalmamıştır.”

Bu sözlerin çok doğru olduğu şundan bellidir ki, aradan ondört asır geçtiği hâlde, Kur'ân-ı kerîmin esasları hiç değişmeden bu günkü hayat tarzına ve bu günkü ilim seviyesine tamâmen uymaktadır. Fakat ben hâlâ bir şeyi merâk ediyordum. Aradan 14 asır geçmişti. Biz şimdi 1954 senesinde bulunuyorduk. Acabâ 571 senesinde doğmuş olan Muhammed aleyhisselâmın bildirdiği İslâmiyetin içinde, bu günkü şartlara uymayan tek bir nokta yok muydu? Ben büyük bir titizlikle İslâmiyette böyle bir nokta bulunup bulunmadığını aramaya başladım. Bu hal, İslâmiyete tamâmen inandığım hâlde ve bu dînin elbette hak olduğu gözümün önünde canlandığı hâlde böyle bir arayış, muhakkak çocukken bize papazlar tarafından İslâmiyetin çok kusurlu, âdî, bâtıl bir din olduğu hakkında yapılan telkinlerden ileri geliyordu.

Evvela poligami (birkaç kadınla evlenme, teaddüt-i zevcât) bahsini buldum. İşte mühim bir husûs buldum diyordum. Nasıl olur da, bir erkek dört kadın ile evlenebilirdi? Yukarıda kendisinden bahsettiğim müslüman arkadaşım, bunu kendisine sorunca, bana izâh etti ki, İslâmiyet ilk intişâr ettiği yayıldığı zaman, Arabistan'da her erkek istediği kadar kadınla birlikte yaşıyor ve onlara karşı hiç bir mes’ûliyeti bulunmuyordu. İslâm dîni, kadının içtimâî mevkîini ıslâh etmek için, bir erkeğin alabileceği kadın miktarını çok azaltmış ve ona bu kadınlara bakmayı, aralarında adâleti te’min etmeyi, onlardan ayrılırsa, kendilerine tazmînat vermeyi emretmişti. Sonra kimsesiz kalan kadınlar, bu sayede bir âileye, o âilenin bir ferdi gibi

katılabiliyor, bir esir muâmelesi görmüyorlardı. Sonra, bir erkek için dört kadın almak bir emir değildi. Şartlarını yerine getirebilecekler için bir izin idi. Bu şartları yapamayacaklar için, birden fazla evlenmek haramdı. Bunun içindir ki, bir çok erkeğin ancak bir zevcesi vardı. Dörde kadar kadın almaya ancak müsamaha ediliyordu.

Halbuki, Amerika'daki Mormonlar, her erkeği birkaç kadın almak için zorluyorlardı. Müslüman arkadaşım; “Acabâ İngiltere'de İngiliz erkekleri tek kadınla mı yaşar?” diye sordu. Yüzüm kızararak îtirâf ettim ki, bu gün garplı erkekler, evlenmeden evvel, hattâ evlendikten sonra, bir çok kadınlarla düşüp kalkmaktadırlar. Sonra müslüman arkadaşımın söylediği sözler, meselâ kocasını iş kazalarında, harbde kaybetmiş ve kimsesiz kalmış zavallı bir genç kadının, bir erkeğin himâyesine girme ihtiyâcı beynimde bir ışık parlattı; ikinci cihân harbi bittiği zaman, İngiliz radyosunda (Dear Sir) adlı programda, bir zavallı ingiliz kadının feryâdı aklıma geldi. Bu zavallı genç kadın şöyle yalvarıyordu: “Genç bir kadınım. Kocamı harbde kaybettim. Şimdi kimsesiz kaldım. Korunmaya ihtiyâcım var. İyi huylu bir adamın ikinci karısı olmaya ve birinci karısını başımda taşımaya râzıyım. Elverir ki, bu yalnızlıktan kurtulayım.”

Bu da gösteriyor ki, İslâm’da teaddüt-i zevcât (poligami) bir ihtiyâcı karşılamak içindir. Bu bir emir değil, ancak bir izindir. Bu gün, esasen işsizlikten, fakirlikten, çok yerde kalmamış gibidir. O hâlde, bunu İslâm’ın bir kusuru olarak kabûl etmeme imkân kalmamıştı.

Şimdi başka bir kusur daha bulduğumu zannettim. Müslüman arkadaşıma; “Fakat günde beş defâ ibâdet etmek, bu günkü hayat tarzımıza nasıl uyar? Bu kadar ibâdet, fazla gelmez mi?” diye sordum. O gülümseyerek, bana şu suâli sordu: “Sizin piyano çaldığınızı duyuyorum. Mûsikîye merâklı mısınız?” “Hem de çok” diye cevap verdim. “Pek âla, her gün ekzersiz yapar mısınız?” “Tabii işten eve gelir gelmez her gün hiç olmazsa iki saat piyona çalarım” diye cevap verdim. Bunun üzerine, müslüman arkadaşım; “Beşi bir arada, nihâyet yarım saat veya 45 dakika sürecek olan bir ibâdet, size niçin çok geliyor? Siz nasıl piyano ekzersizlerini yapmazsanız, piyano çalmak kudretiniz azalırsa, Allahü teâlâyı düşünmek, O'na secde ederek lütûflarına şükretmek azaldıkça, O'na giden yoldan uzaklaşılır. Halbuki, her

gün yapılan ibâdet, Allahü teâlânın doğru yolunda adım adım ilerlemek demektir” diye cevap verdi. Ne kadar haklıydı!

Artık müslümanlığı kabûl etmeme bir mâni kalmamıştı. Ben İslâm dînini bütün rûhum, bütün mânevîyatım ile kabûl ettim. Gördüğünüz gibi, onu öyle ilk bakışta ve hiç düşünmeksizin seçmemiş, aksine, onu ancak iyice tetkikten, hattâ içinde anlayamadığım yerleri arayıp bunların cevâbını bulduktan ve bu dînin her bakımdan tam ve mükemmel olduğunu anladıktan sonra müslüman olmuştum. Şimdi, müslüman olmakla iftihar ediyorum.

Fransız Dr. Benosit diyor ki: Ben bir doktorum ve koyu katolik bir âileye mensubum. Fakat doktorluğu meslek olarak seçmekliğim ve pozitif, tecrübî, tabiî ilimlerle meşgûl olmaklığım, bende hıristiyanlığa karşı büyük bir nefret uyandırmıştı. Din husûsunda âile fertlerim ile aynı fikirde değildim. Evet, büyük bir Hâlık (yaratıcı) vardı ve ben de O'na yâni Allahü teâlâya inanıyordum. Fakat hıristiyanlığın, bilhassa katoliklerin bu büyük yaratıcı etrâfında meydana getirdikleri türlü türlü garib varlıklar, oğullar, rûh-ul-kudsler, hazret-i Îsâ'nın Allah'ın oğlu olduğu hakkında akıl almaz uydurmalar ve daha bir takım hurafeler, âyinler, merasimler, beni Allah'a yaklaştırmıyor, aksine O'ndan uzaklaştırıyordu.

Ben bir tek Allah'ın varlığına inandığımdan, hiç bir zaman teslisi (üç tanrıyı) kabûl etmedim ve hazret-i Îsâ'yı hiç bir zaman Allah'ın oğlu olarak tanımadım. Demek oluyor ki, ben daha İslâmiyeti tanımadan evvel, Kelime-i şehâdetin yarısı olan “Lâ ilâhe illallah” kısmını çoktan kabûl etmiştim. İslâm dîni ile meşgûl olmağa başladım ve Kur'ân-ı kerîmde rast geldiğim; “Söyle ki, Allahü teâlâ birdir, bir tek varlıktır, doğmamıştır ve doğurmaz ve O'na benzer hiç bir varlık yoktur” meâlindeki İhlâs sûresini okuduğum zaman; “Aman Allah'ım! Ben işte tamâmen buna inanıyorum” dedim ve içimde büyük bir ferahlık duydum. O hâlde İslâm'ı daha derinden tetkik etmenin çok lüzumlu olduğunu gördüm. İslâm’ı inceledikçe hayretler içinde kaldım. İslâmiyet, din adamlarını, hattâ peygamberleri (aleyhimüssalevat) bizim gibi insanlar olarak kabûl ediyor, onlara Allah'lık vasfını vermiyordu. Hele bir papanın günâhları affedebileceğini aslâ kabûl etmiyordu. İslâm dîninde hiç bir hurafe, akla uymayan bir kısım, anlaşılmayan bir bahis

yoktu. İslâm dîni, tam benim istediğim gibi, gerçek, hak bir dindi. Katolikler gibi insanların günâhkâr olarak dünyâya geldiklerini kabûl etmiyordu. İnsanlara, rûh ve beden temizliği emrediyordu. Tıbbın esâs kâidesi olan temizlik, İslâm dîninde, Allahü teâlânın bir emriydi. İbâdete temiz olarak gelmeyi emrediyordu ki, başka hiç bir dinde buna rastlamamıştım.

Hıristiyanlıkta, hıristiyan dînine girerken papazın, Îsâ'nın şahsiyetine güyâ karışabilmek için onun eti diye verdiği ekmeği yemek, kanı diye verdiği şarabı içmek gibi âdetlerin en kaba, puta tapan ibtidâî insanların bir âdeti olduğunu görüyor ve bunlardan nefret ediyordum. Benim pozitif ilimlerle inkişâf eden kafam, böyle çocukça ve hakîkî bir dîne yakışmayan saçma merasimleri şiddet ile red ediyordu. Diğer taraftan, İslâm'da bunların hiç biri yoktu, İslâmiyette yalnız hakîkat, sevgi ve temizlik vardı.

Artık kararımı vermiştim. Müslüman dostlarıma gittim ve müslüman olmak için ne yapmak lâzım geldiğini sordum. Bana, Kelime-i şehâdet söylemesini ve mânâsını öğrettiler. Ben yukarda da söylediğim gibi bunun yarısını yâni "Bir tek Allah vardır" kısmını müslüman olmadan evvel kabûl etmiştim. Geri kalan "Muhammed aleyhisselâm O'nun resûlüdür" kısmını da kabûl etmek hiç güç olmadı. Artık İslâm hakkında neşrolunmuş ciddî eserleri incelemeye başladım. Bunları okuduğum zaman, Kur'ân-ı kerîmin ne muazzam bir eser olduğunu hayret ve takdir ile gördüm. Bundan 14 asır önce indirilmiş bu Allah kitabında yazılı olanlar, bu günkü ilmî ve fennî araştırmaların netîcelerine tamamıyla uymaktadır. Hem ilim ve fen ve hem de içtimaî faaliyetler bakımından, Kur'ân-ı kerîm, yalnız bu günün değil, aynı zamanda yarının da kitabıdır.

Ali Selmân ismini aldım. Dinimi çok seviyorum. Çok bahtiyârım.

Malayalı İbrâhim Voo diyor ki: Ben müslüman olmadan evvel katoliktim. Misyonerler beni katolik yapmıştı. Fakat, bu dîne bir türlü ısınamıyordum. Çünkü, râhipler, üç Allah'a inanmamı istiyorlar ve sonra kutsî komünyonu (hazret-i Îsâ'nın etinin ekmek ve kanının şarap olduğunu temsil eden âyini) ve kutsî ekmeğe tapmak mecbûriyetini emrediyorlardı. Papanın, Allah gibi günâhsız olduğunu ve o ne derse yapmak icâb ettiğini ve buna benzer aklın

kabûl etmediği bir çok şeyleri öğretiyorlar, bunlara inanılmazsa, insanın mahv ve perişân olacağını söylüyorlardı. Râhiplerden, söyledikleri şeylerin ne demek olduğunu soruyor, onlardan aklımın kabûl edeceği bir izâh bekliyordum. Fakat hiç biri, bu husûsta tafsilat veremiyor; “Bunlar kutsî sırlardır. Kimsenin aklı ermez” demekle yetiniyorlardı. Evet, bir insan aklı ermediği bir şeyi nasıl kabûl ederdi?

Ben yavaş yavaş bu işte bir sakatlık olduğunu, hıristiyanlığın doğru bir din olmadığını düşünüyor ve ondan büsbütün nefret ediyordum. Hele râhiplere başka bir dinden, meselâ İslâmiyetten bahsedilse, hemen ifrit kesiliyorlar; “Yalnız Îsâ peygamberdir. Muhammed bir yalancıdır. İslâm uydurma bir dindir” diye barbar bağırıyorlardı. “Peki, bu din niçin yalancı bir dindir?” diye sorduğum zaman, buna da bir cevap veremiyorlar, kekeliyorlardı. Onların bu hâli, beni İslâm dînini yakından tetkik etmeye sevketti. Malaya'da bulunan müslümanlarla irtibat kurdum. Onlardan dinleri hakkında bilgi talep eyledim. Bunlar râhiplere hiç benzemiyordu. Bana İslâmiyet hakkında çok güzel malûmat verdiler.

Şunu da sözlerime ilave edeyim ki, başlangıçta kendileri ile adamakıllı münâkâşa ettim. Fakat onlar, benim bütün suâllerime o kadar inandırıcı cevaplar verdiler, bunları o kadar metanet ile ve sabırla karşıladılar ki, yavaş yavaş gözümün önünde bir perde açıldığını, içime büyük bir huzûr ve ferahlık geldiğini hissediyordum. Bir çok hurafelerle dolu olan Hıristiyanlığın tam aksine, bu dinde her şey akla uygun, mantıkî ve normaldi. Müslümanlar tek bir Hâlıka (yaratıcıya) inanıyorlardı. Bu büyük yaratıcı, insanların günâhkâr olduğunu söylemiyor, onlara nîmetini bol bol ihsân ediyordu. Verdiği emirler arasında, benim anlamadığım tek şey yoktu. İbâdetleri, sırf Allahü teâlâya hamd etmek içindi. Onlar muhtelif resimlere, işâretlere tapmıyorlardı. Kutsî kitapları olan Kur'ân-ı kerîmin her sözünü anlıyor, bunları rûhumda duyuyordum. İbâdet için muhakkak bir mabede gitmek mecbûriyeti yoktu. İnsan, evinde yahut her hangi bir yerde ibâdet edebilirdi. Bütün bunlar, o kadar güzel, doğru ve insanî şeylerdi ki, ben artık hakîkî Allah dîninin, müslümanlık olduğunu kabûl ettim ve seve seve müslüman oldum.

İlk defâ olarak, iki cezvit papazı, Çinlileri hıristiyanlığa inandırmak için, Kanton şehrine gelmişti. (Cezvit, 918 (m. 1512) senesinde papazların teşkil ettiği bir misyoner cemiyetidir.) Kanton valisinden hıristiyan dîni hakkında vâz vermek için müsâde istediler. Vali bunlara ehemmiyet vermedi ise de, cezvitler onu her gün gelip rahatsız ettiklerinden, nihâyet; "Ben bu mes'ele için Çin fağfurundan (sultânından) izin almaya mecbûrum. Kendisine haber vereceğim" dedi ve mes'eleyi Çin fağfuruna bildirdi. Gelen cevapta; "Bunları bana gönder. Ne istediklerini anlayayım" denilmekte olduğundan, cezvitler, Çin'in merkezi olan Pekin'e yolladı. Bu mes'eleden haber almış olan Budist râhipler, fenâ hâlde telâşa düştüler ve; "Bu adamları, hıristiyanlık adı altında zuhûr eden yeni bir dîni, bizim ahâliye telkîn etmeye çalışıyorlar. Bunlar, kutsî Buda'yı tanımıyorlar. Halkımızı yanlış bir yola sokacaklardır. Lütfen onları buradan kovun!" diye fağfura yalvardılar.

Fağfur; "Evvela ne söylediklerini bir anlayalım, ondan sonra, bu husûsta karar veririz" dedi. Memleketin sayılı devlet ve din adamlarından müteşekkil bir meclis tertip etti. Cezvitleri bu meclise dâvet ederek; "Yaymak istediğiniz dînin esasları nelerdir? Anlatın" dedi. Bunun üzerine, cezvitler şöyle anlattılar: "Semâyı ve arzı yaratan Allah birdir. Fakat, aynı zamanda üçtür. Allah'ın biricik oğlu ve rûh-ul-kuds de birer Allah'dır. İşte bu Allah, Âdem ve Havvâ'yı yaratıp, Cennet'e koydu. Onlara her türlü nîmeti verdi. Yalnız bir ağaçtan yememelerini emretti. Her nasılsa şeytan, Havvâ'yı aldattı. Havvâ da Âdem'i yanıltarak, Allah'ın emrine karşı geldiler ve o ağacın meyvesinden yediler. Bunun üzerine cenâb-ı Hak, onları Cennet'ten çıkardı ve dünyâya gönderdi. Burada, onların çocukları ve torunları zuhûr etti. Fakat bütün bunlar, büyük babalarının işlediği günâh ile kirlenmiştir. Hepsi günâhkârdır. Bu hâl, tam 6000 sene devam etti. Nihâyet cenâb-ı Hak, insanlara acıdı ve onların günâhını affettirmek için, kendi öz oğlunu onlara göndermekten ve bu biricik oğlunu, günâh kefâreti için, kurban etmekten başka çâre bulamadı. İşte, bizim inandığımız peygamber, Allah'ın oğlu olan Îsâ'dır. Arabistan'ın garbında Filistin denilen bir nahiye (bölge) ve orada Kudüs denilen bir şehir vardı. Kudüs'de Celîle denilen bir yer, Celîle'nin de Nâsıra isminde bir köyü vardır. İşte bu köyde, bundan bin sene önce Meryem isminde bir kız bulunuyordu. Bu kız Yûsuf ismindeki bir marangoz ile nişânlanmış ise de, henüz bâkire idi. Bu kız bir gün tenhâ bir yerde bulunurken, rûh-ül-kuds gelip, ona Allah'ın oğlunu ilkâ etti

(koydu). Yâni, kız bâkire iken hâmile oldu. Bundan sonra nişânlısı ile Kudüs'e giderlerken Beyt-i Lahm'da, bir ahır içinde çocuğu oldu. Allah'ın oğlunu ahırdaki yemlik içine koydular. Şarkta bulunan râhipler, onun doğduğunu, gökte birdenbire yeniden peydâ olan bir yıldızdan öğrenerek hediyelerle onu aramaya çıktılar ve nihâyet bu ahırda buldular. Ona secde ettiler. Îsâ denilen Allah'ın oğlu, 33 yaşına kadar Allah'ın melekûtu üzerine vâz etti. “Ben Allah'ın oğluyum. Bana inanın, sizi kurtarmaya geldim” dedi ve ölüleri diriltmek, âmâları tekrar basir (gören) yapmak, topalları yürütmek, cüzzamlıları tedavi etmek, denizde fırtınaları durdurmak, iki balıkla onbin kişiyi doyurmak, suyu şarap yapmak, kışın meyve vermediği için, bir incir ağacını bir işâret ile kurutmak gibi ve daha bir çok mûcizeler gösterdiyse de, çok az insan ona îmân etti (inandı). Nihâyet hâin yahudiler, onu Romalılara şikayet ettiler ve haça gerilmesine sebep oldular. Lâkin, Îsâ hacda öldükten üç gün sonra, tekrar dirilerek, ona inananlara göründü. Bundan sonra semâya çıkıp, babasının sağ tarafına oturdu. Babası da dünyânın bütün işlerini ona terk etti. Ve kendisi geri çekildi. İşte, bizim vâz edeceğimiz dînin esası budur. Buna inananlar, öteki dünyâda Cennet’e; inanmayanlar ise, Cehennem’e gideceklerdir.”

Onların bu sözlerini dinleyen Çin Fağfuru, papazlara; “Ben sizden bâzı şeyleri suâl edeceğim. Bunlara cevap verin” dedi ve sormaya başladı: “İlk suâlim şudur: Siz, Allah hem bir, hem de üçtür diyorsunuz. Bu, iki iki daha beş eder gibi mânâsız bir laftır. Bu işin aslını bana izâh edin!” Papazlar cevap veremedi. “Bu Allah'ın bir sırrıdır. İnsanların aklı buna ermez” dediler. Fağfur; “İkinci suâlim şudur: Yeri, göğü ve bütün âlemi yaratan çok kudretli Allah, kullarından birinin işlediği günâh için onu, bu işten haberi bile olmayan bütün sülalesini nasıl günâhkâr sayar? Bunların affı için nasıl olur da, kendi öz oğlunu kurban etmekten başka çâre bulamaz? Bu, onun büyüklüğüne yakışır mı? Buna ne dersiniz?” dedi. Papazlar yine cevap veremedi; “Bu da, Allah'ın bir sırrıdır” dediler. Fağfur; “Üçüncü suâlim de şudur: Îsâ, bir incir ağacından mevsimsiz meyve istemiş, ağaç vermeyince onu kurutmuş. Mevsimi olmadan meyve vermek, bir ağacın yapamayacağı bir şeydir. Böyle olduğu hâlde, Îsâ'nın buna kızıp ağacı kurutması, bir zulüm değil midir? Bir peygamber, zâlim olur mu?” dedi. Papazlar, buna da cevap veremedi. “Bu işler mânevî işlerdir. Allah'ın sırlarıdır. İnsanların akılları bunlara ermez” dediler. Bunun üzerine, Çin Fağfuru; “Ben size izin

ve müsâde veriyorum. Gidiniz, Çin'in, istediğiniz yerinde vâz veriniz" diye onlara müsâde etti. Onlar, fağfurun huzûrundan çıktıktan sonra, fağfur, mecliste bulunanlara dönüp; "Ben, Çin'de böyle saçmalıklara inanacak bir ahmak bulunacağını zannetmiyorum. Onun için bu adamların, bu hurafeleri vâz etmelerinde hiç bir mahzur görmedim. Ben emînim ki, bunları dinleyen vatandaşlarımız, dünyâda ne ahmak kavimler bulunduğunu görerek, kendi dinlerinin kıymetini daha iyi anlayacaklardır" dedi.

Ehl-i kitâbın (yahudi ve nasârânın) doğru yoldan ayrıldıklarını ve belli başlı özelliklerini Necmeddîn-i Gazzi, Hüsn-üt-tenebbüh de maddeler hâlinde anlatmıştır. Bunlardan bâzıları şunlardır:

1- Küfür: Onların en büyük kabahatleri budur. Bu her iki fırkanın da küfür üzere bulundukları, âyet-i kerîme ve tevatür derecesine ulaşmış Hadîs-i şerîflerle sabittir. İslâm âlimleri de, yahudiler ve hıristiyanların küfrü husûsunda, şüphe edenin îmânının gideceğini bildirmişlerdir.

Allahü teâlânın birliğine inanmadıkları, Muhammed aleyhisselâmın Allahü teâlâdan bildirdiklerini tasdik etmedikleri yâni Allahü teâlâ katında yegane hak din olan İslâmiyeti kabûl etmedikleri müddetçe küfürden kurtulamazlar. Küfürden kurtulamayınca da, hiç bir faydalı işleri âhırette kendilerini kurtarmaz.

2- Tecsîm ve teşbîh: Aslında bu da birinci maddeye dâhildir. Cismi ilâh ittihâz etmek ve Allahü teâlâyı cisme benzetmek mutlak küfürdür. Zâten "Tecsîm ve teşbîh" de bu demektir. Bu husûsta A'râf sûresinin 148. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki; "Mûsâ (aleyhisselâm) Tûr-i Sînâ'ya gittikten sonra, İsrâiloğulları ziynet eşyalarından yaptıkları, rûhu (canı) olmayan ceset şeklindeki bir buzağı heykelini ilâh edindiler ki, o cesedin sığır sesi gibi böğürmesi de vardı. Sâmirî'nin aldatıcı sözleriyle İsrâiloğulları onu ilâh edindiler. Onlar, buzağının kendileriyle, konuşamayacağını ve kendilerine hayırlı bir yol gösteremeyeceğini

görmediler mi ve bilmediler mi de onu mâbud edindiler ve böylece kendi nefslerine zulmeden zâlimlerden oldular.”

Hâkim-i Tirmizî, Nevadir-ul-usûl kitabında ve İbn-i Cerir, İbn-i Münzîr, İbn-i Ebî Hatim Mücâhid'den (rahmetullahi aleyhim) rivâyet ederek şöyle bildirdiler: Resûlullah efendimize (sallallahü aleyhi ve sellem) bir yahudi gelerek; “Bana Rabbinden haber ver. O hangi şeydendir. İnciden mi, yoksa yâkuttan mıdır?” diye sordu. Bu sırada bir şimşek gelerek o kâfiri yaktı. Bunun üzerine şu âyet-i kerîme nâzil oldu: “...Allahü teâlâ hakkında mücâdele edip duranlara, Allahü teâlâ yıldırımlar gönderip, kimi dilerse o yıldırımla çarpıp öldürür...” (Ra'd sûresi: 13)

İbn-i Cerir ve İbn-i Münzir (rahmetullahi aleyhima), Sa'îd bin Cübeyr'den (rahmetullahi aleyh) şöyle rivâyet etmişlerdir. Yahudilerden bir cemâat, Resûlullah efendimize (sallallahü aleyhi ve sellem) gelerek; “Allah mahlûkâtı yarattı, peki O'nu kim yarattı?” dediler. Peygamber efendimiz, buna pek çok gadablandı. Bu sırada Cebrâil aleyhisselâm gelerek, O'nu teskin etti ve yahudilerin suâllerine cevap olarak, İhlâs sûresini getirdi. Allahü teâlâ, bu sûrede meâlen buyurdu ki: “Ey Resûlüm! Allah'ın nasıl bir varlık olduğunu bize açıkla diyenlere) de ki: O Allah’dır, bir tekdir (eşi, ortağı yoktur.) Allahü teâlâ sameddir (zevâl bulmayan bâkidir. Mahlûkun doğrudan doğruya O'na muhtâç olduğu yegane varlıktır). O doğurmamıştır, doğurulmamıştır. Hiç bir şey de, O'na denk olmamıştır.” (İhlâs sûresi: 1-4)

Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem), İhlâs sûresini onlara okuyunca, onlar bu sefer de; “Bize Rabbini anlat! O'nun şekli, eni, boyu nasıl?” diye sordular. Bu suâl üzerine, Peygamber efendimiz öncekinden daha çok gadablandı. Yine Cebrâil aleyhisselâm gelerek, onların bu suâllerine cevap olarak, En’âm sûresinin 91. âyet-i kerîmesini getirdi. Allahü teâlâ bu âyet-i kerîmede de meâlen buyurdu ki: (Yahudiler) Allahü teâlânın kadrini, hakkıyla, O'na lâyık olacak bir sûrette tanıyamadılar...”

3- Allahü teâlâya zulüm, fakirlik ve cimrilik, isnat etmek de yahudilerin küfür olan hâllerindendir. Bu husûsta. Âl-i İmrân sûresinin 181. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: “Muhakkak ki, Allahü teâlâ; hakîkaten Allah fakir, bizler ise zenginleriz” diyen yahudilerin sözünü işitmiştir.

Onların o kelâmını ve haksız yere peygamberleri öldürmelerini (hafaza meleklerine emrederek) yazacağız ve onları ateşe sokup; Tadın yakıcı azâbı diyeceğiz.”

Mâide sûresinin 64. âyet-i kerîmesinde de meâlen; “Bir de yahudiler; Allah'ın eli bağlıdır (cömert değildir) dediler. Bu dedikleri söz sebebiyle, onların elleri hayır yapmak husûsunda bağlandı ve lânetlendiler.

Muhakkak ki, Allahü teâlânın kudret elleri açıktır, dilediği gibi ihsân eder...” buyrulmuştur.

Yahudi ve hıristiyanların kötü ahlâkından birisi de kaderi inkâr ve kader hakkında ileri geri konuşup, münâkâşa etmeleridir.

4- Yahudi ve hıristiyanların bozuk itikatlarından birisi de ircâdır. İrcâ, îmânın, sâdece “Lâ ilâhe illallah” demekten ibâret olduğunu kalb ile tasdik etmek ve âzâlarla amel yapmak lâzım olmadığına inanmak demektir. Yâhud sâdece “Lâ ilâhe illallah” demek ve bilmektir.

5- Sünneti (peygamberlerinin yolunu) azar azar terkedip; dinde bid’atler ortaya çıkarmak. Kutbuddîn İsfehânî (rahmetullahi aleyh) Et-Tergib adlı eserinde, Abdullah ibni Mes’ûd'dan (radıyallahü anh) şöyle rivâyet etmiştir: Ehl-i kitâbın yâni yahudi ve nasâranın ilk terkettiği, peygamberlerinin sünneti olmuştur. Son olarak da namazı terketmişlerdir.

6- Muhabbette ve buğzda aşırılık: Yahudiler, Üzeyir aleyhisselâma karşı sevgide çok ileri gidip; “O, Allahü teâlânın oğludur” dediler. Hazret-i Îsâ'ya da buğz edip haddi aştılar. Ayrıca onun, Üzeyir aleyhisselâmın oğlu olduğunu söylediler.

Hıristiyanlar ise Îsâ aleyhisselâma karşı sevgide çok ileri gidip, onun -haşa- Allahü teâlânın oğlu olduğunu söylediler. Bu husûsta Tevbe sûresinin 30. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: “Yahudiler, Üzeyir (aleyhisselâm) Allah'ın oğludur dediler. Hıristiyanlar da; Mesîh (Îsâ aleyhisselâm) Allah'ın oğludur dediler. Bu, onların ağızlarıyla uydurdukları sözleridir ki, daha önce küfredenlerin (melekler Allah’ın kızlarıdır diyenlerin) sözlerine benzemektedir. Allah onları kahretsin. Haktan bâtıla nasıl çevriliyorlar.”

7- Yahudiler ve hıristiyanlar öldükten sonra dirilmeye, İslâmiyetin bildirdiği şekilde inanmıyorlar.

8- Kendi görüşlerine tâbi olup, yalnız onu beğenmeleri: İmâm-ı Mücâhid (rahmetullahi aleyh); Yahudi ve hıristiyanlar, Allahü teâlâ tarafından kendilerine gönderilen ilâhî kitabı değiştirdiler buyurdu.

Hasen-i Basri (rahmetullahi aleyh); Onlar, Allahü teâlânın kitabını aralarında parçaladılar, onu tahrif ederek, değiştirdiler buyurdu.

9- Allahü teâlâyı sevdiklerini iddia ediyorlar, bir taraftan da günâh, isyân ve taşkınlık içinde bulunuyorlardı: Mâide sûresinin 18. âyet-i kerîmesinde bildirildiği gibi; "Yahudiler ve hıristiyanlar; "Biz Allahü teâlânın oğulları, sevgilileriyiz dediler..." Yine bu âyet-i kerîmede onlara cevap olarak; "...Hayır, bilakis siz, O'nun yarattığından (mahlukundan) bir beşersiniz..." buyruldu.

Yine bu husûsta, Âl-i İmrân sûresinin 31. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: "Ey sevgili Peygamberim! Onlara de ki: Eğer Allahü teâlâyı seviyorsanız ve Allahü teâlânın da sizi sevmesini istiyorsanız bana tâbi olunuz. Allahü teâlâ bana tâbi olanları sever."

10- Onlar, Allahü teâlânın, kendilerini sevdiğini, O'nun evliyâsı olduklarını, ebedî hayatın, Cennet'in kendileri için hazırlandığını iddia ederler; fakat, Evliyânın ve Cennet ehlinin yolunda bulunmazlar.

Bu husûsta Cumâ sûresinin 6. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: "(Ey Resûlüm) de ki: Ey yahudiler! Eğer siz, bütün insanları bir tarafa bırakarak, Allahü teâlânın dostları, hakîkaten yalnız kendiniz olduğunuzu iddia ediyorsanız ve bu iddiânızda da sâdık iseniz, haydi hemen ölümü temenni edin (Allahü teâlânın, dostları için hazırladığı iyilik yurduna sizi nakletmesini hemen isteyin). Bundan sonraki âyet-i kerîmede ise, onların ölümü kat'îyyen istemedikleri bildirilmektedir. Âyet-i kerîmelerde, onların, Allahü teâlâ ile karşılaşmaya yüzlerinin olmadığına işâret vardır. Çünkü, velî yâni Allahü teâlânın râzı olduğu, beğendiği kul, O'nun emirlerine dâimâ eksiksiz uymaktadır. Devamlı bu hâl üzere bulunduğu için O'na kavuşmayı istemektedir.

Allahü teâlânın emirlerine isyân ve muhâlefet üzere olan kimse, sözde, Allahü teâlânın velîsi olduğunu iddia etse de, O'na kavuşmaya yüzü olmaz. Dolayısıyla ölümü istemez.

11- Hatalarından biri de, insanları saptırmak, hak dinden vaz geçirmek, onlardan küfür ve fısk meydana gelmesine sebep olmaktır. Nitekim, Mâide sûresinin 77. âyet-i kerîmesinde, onların, hem kendileri sapmış, hem de bir çoğunu saptırmış oldukları bildirilmektedir.

Yine bu husûsta Âl-i İmrân sûresinin 99. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: "Ey ehl-i kitap! Kendiniz İslâmın hak din olduğunu bildiğiniz hâlde, neden îmân edenleri Allah yolundan çevirmeye çalışıyorsunuz. Muhakkak ki, Allah yaptıklarınızdan gâfil değildir."

12- Küfrü icâb ettiren hâllerinden biri de, namaz, ezân gibi ibâdetler ile alay etmeleridir. Âyet-i kerîmede mü'minlere, onlarla dost olmamaları emredilmiş, onlar bildirilirken de bu vasıfları ile tanıtılmıştır. Rivâyete göre, namaz vakti geldiğinde, müezzin namaza dâvet edince, mü'minler namaza kalkarlardı. Yahudiler ise; "İşte namaza kalktılar. Bir daha kalkamasınlar. Namaz kıldılar, bir daha kılamasınlar..." gibi, küstahça lâflar ederlerdi. Bunun üzerine, Mâide sûresinin 57. âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Bu âyet-i kerîmede meâlen buyruldu ki: "Ey îmân edenler! Ne sizden evvel kendilerine kitap verilenlerden dîninizi oyuncak ve eğlence yerine tutanları, ne de diğer kâfirleri dost edinmeyin. Eğer gerçek mü'minler iseniz Allahü teâlâdan korkun."

13- Ehl-i kitap yâni yahudi ve hıristiyanlar, kendilerine indirilmiş olan ilâhî kitapları tahrif etmişler, değiştirmişler, Allahü teâlâya iftirâ etmişlerdir. Kur'ân-ı kerîmde bunlar hakkında meâlen buyruluyor ki: "Ey mü'minler! Yahudilerin size inanacaklarını umar mısınız? Halbuki, onlardan bir zümre vardır ki, Allah'ın kelâmını (Tevrât'ı) dinlerler ve duyarlardı da, hakkı anladıktan sonra, onu bile bile değiştirirlerdi." (Bakara sûresi: 75) "Artık kendi elleriyle Tevrât'ı, (yalan yanlış) yazıp da, sonra onu az bir baha (karşılık) ile satabilmek için; Bu, Allah katındandır diyenlerin vay hâline! Ellerinin yazdıklarından başlarına geleceklere! Kazanmakta oldukları günâhlar yüzünden yazıklar olsun onlara." (Bakara sûresi: 79)

14- Nimete nankörlük ve inkâr etmek de ehl-i kitâbın bozuk ahlâkı arasında yer alır. Bu sebeple, Allahü teâlâ kendilerine ihsân olunan nîmetleri hatırlayıp, zikretmelerini emretmektedir. Bu husûsta Bakara sûresinin 47 ve 122. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: “Ey İsrâiloğulları! Sizlere ihsân ettiğim nîmetimi ve atalarınızı vaktiyle âlemdeki ümmetlerin üzerine mümtâz, üstün kıldığımı hatırlayın.”

15- Kendilerinde bulunan ilmi, bildikleri bir şeyi bile bile, kasdî olarak gizlemek de onların kötü ahlâkındandır. Nitekim, kendilerine gönderilmiş olan kitaplarda, peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmın geleceğini ve bütün vasıflarını gördükleri hâlde, bile bile O'nu inkâr ederlerdi. Bu husûsta âyet-i kerîmelerde meâlen buyruldu ki:

“Kendilerine kitap verdiklerimiz, O’nu (hazret-i Peygamberi) öz oğullarını tanır gibi tanırlar. Böyle iken içlerinden bir topluluk, hak ve hakîkati bile bile gizlerler.” (Bakara sûresi: 146)

“İndirdiğimiz apaçık hükümleri ve doğru yolu biz insanlara beyân ettikten sonra, gizleyenler var ya, şüphesiz Allahü teâlâ onlara lânet eder (onları rahmetinden kovar) ve bütün lânet edebilenler de onlara lânet okur.” (Bakara sûresi: 159)

“Allahü teâlânın indirdiği kitaptan (Tevrât’dan, hazret-i Peygamberin vasıflarına dâir olan) bir şeyi gizleyip de bununla biraz para alanlar var ya, yedikleri bu rüşvet, kıyâmet gününde, onların karınlarında ancak ateş olur. Kıyâmet günü Allahü teâlâ onlarla ne konuşur, nede onları temize çıkarır. Onlara yalnız acıklı bir azâb vardır.” (Bakara sûresi: 174)

“Vaktiyle Allahü teâlâ, kendilerine kitap verilenlerden şöyle ahd, te’minat, söz almıştı: “Celâlim hakkı için, kitabı muhakkak insanlara açıklayıp anlatacaksınız. Onu gizlemeyeceksiniz. Onlar ise bu söz ve te’minatı sırtlarının arkasına attılar. Böylece karşılığında biraz para, az bir menfaat satın aldılar. Bu yaptıkları, ne kötü bir alış-veriştir.” (Âl-i İmrân sûresi: 187)

16- Onların en bariz ve açık vasıflarından biri de yeryüzünde fesâd çıkarmaktır. İnsanların ahlâkını bozmak, böylece de onlara hâkim olmak ve bu husûsta her yola baş vurmak, onların önde gelen gayeleridir. Kur'ân-ı

kerîmde meâlen şöyle buyruldu: “Onlardan bir çoğunu görürsün ki, günâhta, düşmanlıkta, haram yemekte, birbirleriyle yarışırlar. Yapmakta oldukları şey ne kadar kötüdür.” (Mâide sûresi: 62)

17- Onlar; hakka bâtılı, doğruya yanlışı karıştırdılar. Hak teâlânın kelâmı olan Tevrât'a, kendi elleriyle yazdıkları bâtıl şeyleri soktular. Üstelik, bunların Hak kelâmı olduğunu iddia ettiler. Âyet-i kerîmelerde meâlen buyruldu ki: “Hakkı bâtıla karıştırıp da bile bile gizlemeyin.” (Bakara sûresi: 42)

“Ey ehl-i kitap (yahudiler ve hıristiyanlar!) Niçin hakkı bâtıl ile karıştırıp örtüyor ve bile bile gerçeği inkâr ediyorsunuz.” (Âl-i İmrân sûresi: 71)

Kur'ân-ı kerîmin her âyeti ve sûresi nâzil oldukça, onların buğz ve düşmanlığı, iftirâları ve azgınlıkları arttı. Hakkı kabûl etmeyip, küfürde ısrâr etmeleri sebebiyle, Allahü teâlâ ehl-i kitap arasında kıyâmete kadar düşmanlık koydu. Hiç bir zaman yahudiler hıristiyanlardan, onlar da yahudilerden emîn olmadılar. Küfürde olmaları, onları dâimâ ızdırap içinde bıraktı. Hakka karşı açtıkları harp ateşini, Allahü teâlâ dâimâ söndürdü. Fesat çıkarmak için uğraşmaları sebebiyle de hep ilâhî azâba uğradılar, hakîr ve zelîl kaldılar. Zengin bile olsalar, hâlleri fakirlik ve zillet oldu. Her ne zaman mühim bir işe girişseler, korkak ve mağlûb oldular. Gayretleri sebebiyle her ne kadar zengin de olsalar, kuvvet sâhibi olamadılar. Yeryüzünde dâimâ fesada ve câhilleri hak yoldan alıkoymaya çalıştılar, gizli hîlelere başvurdular. Fakat hep musîbete düştüler.

18- Allahü teâlâya itâatten ayrı ve uzak bulundukları hâlde, kendilerinin Cennet’e gireceklerine kat’î olarak inanıyorlar; günâh ve isyânda devamlı oldukları hâlde, Allahü teâlânın azâbından çekinmiyor, emîn görünüyorlardı. Halbuki, Cennet’e ancak mü’min olanlar girer. Mü’minler ise, Allahü teâlânın emirlerine sarılır, yasaklarından kaçınır. Bununla beraber, Hak teâlânın rahmetinden ümîdli, azâbından ise korkulu olarak bulunurlar. Bu husûsta Bakara sûresinin 111 ve 112. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: “Yahudiler; Cennet’e ancak yahudi olanlar girer (yahudilikten gayrı hakîkî din yoktur) dediler. Hıristiyanlar da aynı şekilde; “Cennet’e ancak hıristiyan olanlar girer (hıristiyanlıktan gayrı hakîkî din

yoktur) dediler. Bu onların kuruntuları, bâtıl arzularıdır (hakikat tarafı yoktur).

"Ey Habîbim onlara de ki: Eğer bu iddiânızda sâdık kimseler iseniz delilinizi getirin (davanızı ispat edin).

"Hayır, hüküm onların dedikleri gibi değildir. Her kim tâat ve amelinde muvahhîd bir mü'min olduğu hâlde, kendini tamâmen Allahü teâlâya teslim ederse, onun için, Rabbi katında amelinin mükâfatı olarak Cennet vardır. Onlara hiç bir korku yoktur ve onlar mahzûn da olmazlar."

19- Dinde mücâdele ve nefslerinin arzusuna uymalarından dolayı ihtilaf çıkarmaları. Âl-i İmrân sûresinin 105. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: "Ey mü'minler! Kendilerine açık deliller ve âyetler geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşen hıristiyan ve yahudiler gibi olmayın, işte onlar için çok büyük bir azâb vardır."

20- Hıristiyanların ve yahudilerin vasıflarından birisi de, şüpheden dolayı, şüpheye düşürmek için veya inâd ve imtihân için çok suâl sormalarıdır. Böyle suâl sormak, yasaklanmış hoş görülmemiştir. Râmûz-ül-ehadis deki bir hadîs-i şerîfte; "Sizden biri, oturup kardeşinden bir mes'ele sorduğunda, öğrenip anlamak için sorsun, onu taannüt (meşakkate sokmak ve imtihân) için sormasın."

21- Çeşitli ilimleri öğrenip öğretmek; sonra bunlarla amel etmeyip, amel etmekten başkalarını uzaklaştırmak ve öğrendikleri ilimlere muhâlefet etmek de yahudilerin bariz vasıflarındandır. Bu husûsta Cumâ sûresinin 5. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: "Kendilerine Tevrât'la amel etmeleri teklif edildikten sonra, onunla amel etmeyenlerin hâli, ciltlerle kitap taşıyan merkebin hâline benzer. Allahü teâlânın âyetlerini inkâr eden kavmin hâli ne çirkin. Allahü teâlâ zâlimler topluluğunu hidâyete erdirmez."

Yine yahudi rûhbanları (din adamları) ve hıristiyan râhipleri, dünyâlık ele geçirmek, baş olmak, üstün görünmek için ilimlerini vâsıta yaptılar. Bunun için girilecek her yere, girilecek her kılığa girdiler. Kur'ân-ı kerîmde onlar hakkında meâlen buyruldu ki: "Ey îmân edenler! Gerçekten yahudi

bilginlerinden ve hıristiyan râhiplerinden bir çoğu, (Tevrât ve İncîl hükümlerini, menfaatleri karşılığında bozmak, bilhassa, Peygamberimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) peygamberliğine âit kısımlarda değişiklikler yapmak gibi) bâtıl sebeplerle, insanların mallarını yerler ve onları Allah yolundan çevirirler...” (Tevbe sûresi: 34)

Onlar, ilimleriyle amel etmezlerdi. Âyet-i kerîmede bunlar hakkında buyruldu ki; “(Ey yahudi bilginleri!) İnsanlara iyiliği emredersiniz de kendinizi unutur musunuz? Halbuki, kitabı (Tevrât'ı) okursunuz. Hâlâ aklınızı başınıza toplamayacak, çirkin hareketinizi anlamayacak mısınız?” (Bakara sûresi: 44)

22- Bayram günlerinde oruç tutmak da yahudilerin âdetlerindendir. Dinimizde Ramazân bayramının birinci günü ve Kurban bayramının her dört gününde oruç tutmak haramdır.

23- İbâdet ve tâatı haftanın yalnız bir gününe has kılmak ve o günü tâzim etmek de onların bozuk âdetlerindendir.

İmâm-ı Beyhekî (rahmetullahi aleyh), Hasais-i yevm-ül-Cumâ isimli eserinde; “Yalnız Cumâ günü oruç tutmanın mekruh oluşundaki hikmet, yahudilere muhâlefettir. Çünkü onlar bayram günlerinde oruç tutuyorlar. Oruç tutmayı, yalnız o belli günlere tahsis ediyorlar. Bu sebeple, onlara benzemek yasak edildi. Aşure gününde de, bir gün önce veya sonra oruç tutulması sûretiyle onlara muhâlefet edilmektedir...” buyurmaktadır.

24- Allahü teâlânın düşmanlarını dost edinirlerdi. Âl-i İmrân sûresinin 28. âyet-i kerîmesinde meâlen, “Mü’minler, mü’minlerden ayrılıp kâfirleri dost edinmesin” buyruldu. Tefsîr-i Kebîr sâhibi Fahreddîn-i Razî hazretleri; “Bu âyet-i kerîme, kâfirleri dost edinmenin haram olduğu hakkında nâzil olmuştur” buyurmuştur. Bu meâlde başka âyet-i kerîmeler de vardır. Mücâdele sûresi 22, Mâide sûresi 51, Mümtehine sûresi 1 ve Tevbe sûresi 71 gibi. Muhammed Masum Fârûkî hazretleri, Mektûbât kitabının 3. cilt 55. mektubunda buyuruyor ki: “Mü’minin, kâfiri dost edinmesinde üç şekil vardır:

1- Kâfirin küfrüne râzı olarak, onu dost edinmek. Bu yasaklanmıştır. Çünkü böyle yapan kimse, onun küfrünü tasvip etmiş, beğenmiş olur. Bu ise küfürdür. Böyle yapan kimsenin mü'min kalması imkansızdır.

2- Kâfirlerle iyi geçinmek, onlara zâhiren hoş görünmek. Bu men edilmemiştir. Çünkü, onlara İslâmiyeti anlatabilmek ve müslümanları onların şerrinden, zararından korumak için böyle yapmak lâzımdır.

3- Bu ise, birinci ile ikinci şekil arasında bir haldir. Onların dinlerinin bâtıl ve yanlış olduğuna inanmakla beraber, akrabâlık gibi herhangi bir sebeple, kâfirlere meyletmek, onlara yardımcı olmak şeklinde bir dostluktur. Bu üçüncü şekil, küfre sebep olmasa da yine hoş değildir. Men edilmiştir. Çünkü bu mânâdaki bir dostluk, yakınlık, mü'mini, onların yolunu zamanla güzel görmeye, dinlerini beğenmeye kadar götürebilir. Hal böyle olunca, aradaki dostluk artık birinci şekle dönmüş olur.

Ancak, müslüman biri, kâfir bir topluluk içinde bulunur, canı ve malı hakkında onlardan korkarsa, onlara dili ile müdârâ yapar. Onlarla münâsebetini iyi tutar, yumuşak davranır, iyi geçinir. Onlara dili ile düşmanlığını izhar etmez. Hattâ, onlara sevgisi ve dostluğu olduğunu hissettirecek şekilde konuşması da câizdir. Fakat kalbde bunların sevgisi bulunmaması şarttır. Yâni bunların, kalben yapılmaması, zâhirde, görünüşte kalması lâzımdır.

Tefsîr-i Kebîr'de şöyle bildirildi: Hazret-i Ömer bin Hattâb'a denildi ki: "Burada Hireli bir hıristiyan var. Hafızası ondan daha kuvvetli, yazısı ondan daha güzel birisi bilinmiyor. Eğer bir kâtip edinmek istiyorsanız bu olabilir." Ömer (radıyallahü anh), bu hıristiyanı kâtip edinmekten kaçındı, kabûl etmedi. "O zaman, mü'min olmayan birisini dost, sırdaş edinmiş olurum" buyurdu.

İmâm-ı Ahmed bin Hanbel (rahmetullahi aleyh) sahih bir senetle Ebû Mûse'l-Eş'arî'nin (rahmetullahi aleyh) şöyle anlattığını nakletti: Hazret-i Ömer'e; "Benim hıristiyan bir kâtibim var" demiştim de o bana; "Sana ne oluyor ki, müslüman birisini kendine kâtip yapmıyorsun?" buyurdu. Sonra; "Ey îmân edenler! Yahudilerle hıristiyanları dost edinmeyin. Onlar

birbirlerinin dostlarıdır. İçinizden kim onları dost ve yardımcı edinirse, o da onlardandır. Allahü teâlâ, düşmana dostluk etmekle nefslerine zulmedenleri hak yoluna eriştirmez” meâlindeki Mâide sûresinin 51. âyet-i kerîmesini okuyup; “Allahü teâlâ böyle buyurmuyor mu?” dedi. Ben; “Ey mü’minlerin emîri! Dini onadır. Bana yazısı lâzımdır” dedim.

O zaman, Hazret-i Ömer bana buyurdu ki: “Mâdem ki, Allahü teâlâ onları aşağıladı, ben onlara ikrâm edemem, kıymet veremem. Mâdem ki, Allahü teâlâ onları zelîl, hor ve hakîr tuttu, ben onları azîz tutamam. Mâdem ki, Allahü teâlâ onları kendisinden uzak tuttu, ben onları yakın tutamam.” Bunun üzerine ben; “Fakat Basra'nın işi onunla yürüyor, o olmazsa yürümez” diye arzettim. Ben böyle söyleyince Hazret-i Ömer; “Yâ o hıristiyan ölürse, ondan sonra ne yapacaksın? İşte bundan dolayı şimdilik onu bir miktar çalıştır. Ancak seni, ona bırakmayacak birini yetiştir!” buyurdu.

Hazret-i Ömer, bununla şuna işâret buyurmuştur: Makâm ve mevki sâhibi birisi, gerek yazısı ve gerekse başka husûsiyetlerinden dolayı, gayr-i müslim birinden yardım isterse, bu, insanların o gayr-i müslime izzet ve ikrâmda bulunmasına, ona kıymet vermesine, onu kendilerine yakın tutmalarına sebep olur. Bu ise, gayr-i müslim birisini dost edinmenin tâ kendisidir.

25- Onlar dilleri ile Allahü teâlâyı anarlar, fakat kalbleri O'ndan gâfil olurdu. Başka şeylerle meşgûl olurlardı. Zalim kimseler idi. Ebû Nu'aym (rahmetullahi aleyh), Hilyet-ül-Evliyâ’da Mâlik bir Dinâr'dan (rahmetullahi aleyh) şöyle nakletti: İsrâiloğulları bir defâsında, içinde bulundukları sıkıntılı bir durumdan kendilerini kurtarması için, Allahü teâlâya yalvarmak üzere duâya çıkmışlardı. Bu sırada gâibden bir nidâ gelip, onlara şöyle denildi: “Siz dillerinizle duâ ediyorsunuz, fakat kalbleriniz benden gâfil ve uzaktır.”

26- Onlar temizliğe de riâyet etmezler. Meselâ, helada abdest bozduktan sonra, -güya- su ile temizlenirler. Fakat, bu suyun temiz olması ile olmaması arasında fark gözetmezler. Üstlerinin ve etrâflarının temizliğine, necasetten pâk olmasına ehemmiyet vermezler.

27- Ehl-i kitâbın ahlâkından biri de budur ki, namazı terkettiler. Meryem sûresinin 60. âyet-i kerîmesinde, onların namazı bıraktıkları, şehvetlerine tâbi oldukları, fakat azgınlıklarının cezâsına uğrayacakları bildirilmiştir. Bakara sûresinin 83. âyet'-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: “Hani bir vakit İsrâil oğullarından; Allahü teâlâdan başkasına ibâdet etmeyin. Anaya babaya, hısımlara, yetimlere, yoksullara iyilik yapın, insanlara güzellikle söyleyin, dosdoğru namaz kılın, zekât verin diye (emretmiş ve bu husûslarda) kendilerinden ahd, te’minatlı, kuvvetli, sağlam söz almıştık.

Sonra, pek azınız müstesna, verdiğiniz bu sağlam sözden yüz çevirdiniz ve hâlâ da sözünüzden dönmekte devamlısınız.”

28- Namaz vakitlerini bildirmek için boru çalmak yahudilerin, çan çalmak da hıristiyanların âdetlerindendir. Namaz vakitlerini ezân ile değil de bunları çalmak sûretiyle bildirmek müslümanlara lâyık değildir. Mevâhib-i ledünniyye’de bildirildiğine göre, hicretin birinci senesinde Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem), namaz vakitlerinin bildirilmesi husûsunda eshâbıyla istişâre ettiler. Kimisi, namaz vakitlerini bildirmek için hıristiyanlar gibi nâkûs yâni çan çalalım dedi. Kimisi, yahudiler gibi boru çalınsın dedi. Kimisi de namaz vakti ateş yakıp, yukarı kaldıralım dedi. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) bunların hiç birini kabûl etmedi. Abdullah bin Zeyd bin Sa’lebe ve Hazret-i Ömer (radıyallahü anhümâ) rüyâda ezân okumasını görüp söylediler. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) bunu beğenip, namaz vakitlerinde ezân okunmasını emir buyurdu.

29- Yahudilerin âdet ve ahlâkından birisi de ölülerinin yüzünü örtmemeleridir. Taberânî'nin İbn-i Abbâs'dan (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte; “Mevtâlarınızın yüzünü örtü ile örtünüz, yahudilere benzemeyiniz” buyruldu.

Ayrıca onlar, cenâzelerinin ardından micmere dedikleri, içinde ûd yanan buhurdanlıkla giderler. Muhammed aleyhisselâmın ümmeti ise bundan nehy ve men olunmuştur.

30- Ehl-i kitâbın yanlış ve bozuk amellerinden birisi de, cimrilik, cimriliği emretmek, zekâtı emredilen yerlere vermemek ve zekât alması câiz

olmayanların zekât almasıdır. Âyet-i kerîmelerde meâlen buyruldu ki:

“Onlar ki, hem kıskanır, cimrilik ederler, hem de herkese cimriliği tavsiye ederler. Ve Allahü teâlânın, fadlından kendilerine verdiği şeyleri saklarlar. Biz de böyle nîmetleri gizleyen nankörlere hor ve rüsvay edici bir azâb hazırladık.” (Nisâ sûresi: 37)

“Onlar o kimselerdir ki, hem cimrilik ederler, hem de insanlara cimriliği emrederler. Her kim (imandan, Allahü teâlânın emir ve nehiylerinden, malını Allah yolunda sarfetmekten) yüz çevirirse, bilsin ki, Allahü teâlâ ganîdir, (bütün mahlûklar her an O'na muhtâç oldukları hâlde O,) hiç bir şeye muhtâç değildir. O hamîddir, bütün hamdlere lâyık olanın tâ kendisidir.” (Hadid sûresi: 24)

31- Rivâyette gelmiştir ki, onların bâzıları, insanlara zekât ve sadaka vermelerini emrediyorlardı. İnsanlar da fakirlere, ihtiyaç sâhiplerine vermek üzere sadakalarını onlara veriyorlardı. Onlar da bu sadakaları biriktirip, kendileri için saklıyorlardı. Tevbe sûresinin 34. âyet-i kerîmesinin sonunda bunlar için; “...İşte bunları pek acıklı bir azâb ile müjdele!” buyrulmuştur.

Mal, mülk sâhiplerinden bir kısmı, zekât vermekte cimrilik etmektedir. Halbuki, verecekleri zekât miktarının kat kat fazlasını nefislerinin arzu ve istekleri için, hevâ ve hevesleri uğruna harcarlar da, zekât olarak az bir miktar olan malı ayırıp, yerine veremezler. Verecekleri zekât miktarı kendilerine çok görünür. Zekât miktarı malı, parayı fakire vermek, onlara, bütün servetini kaybetmek gibi gelir. Bazen, malı az iken zekât, sadaka verenler, malları çoğalıp, servetleri arttıkça cimriliğe başlarlar.

Bütün insanlar arasında, zekâtını vermemek husûsunda en ileride olan Kârûn idi. Mûsâ aleyhisselâmdan öğrendiği ilim sebebiyle, çok mal sâhibi olmuştu. Öyle ki, sâdece hazînelerinin anahtarlarını kırk katır taşıyabilirdi. Bu zenginliğe rağmen, Mûsâ aleyhisselâm zekât vermesini emredince; “Bu kadar malı zekât olarak vermek pek çoktur ey Mûsâ!” demişti.

32- Ehl-i kitâbın yaramaz hâllerinden birisi de azgınlık ve taşkınlık yapmaları, işlerinde haddi aşmalarıdır. Bunların fenâ akıbetleri de elbette sâhiplerinedir. Yûnus sûresinin 23. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki:

“...Ey insanlar! Sizin azgınlığınız ancak kendi aleyhinizedir. O kıymetsiz dünyâ hayatının biraz zevkini sürersiniz. Sonra döner bize gelirsiniz. Biz de bütün yaptıklarınızı size haber veririz.”

Enes'in (radıyallahü anh) rivâyet edip bildirdiği bir hadîs-i şerîfte, buğz (azgınlık), mekr (hîle) ve nakz (yemini bozmak, ahdinde durmamak, sözünden caymak) kimde bulunursa bu hasletlerin zararının sâhibine olacağı bildirilmiştir. Nitekim Yûnus sûresinin 23. âyet-i kerîmesinde; “...Buğzunuz (azgınlığınız) ancak kendi aleyhinizedir...” buyrularak bunun böyle olduğu bildirilmiştir. Mekr ve nakz ile alakalı olarak da âyet-i kerîmelerde meâlen buyruldu ki:

“Halbuki, hîle (kötü düzen, tuzak) ancak sâhibinin başına geçer...” (Fatır sûresi: 43)

“...Kim (ahdini bozar, verdiği sözden) cayarsa, ancak kendi aleyhine caymış olur (bunun cezâsı kendine aittir). Kim de Allahü teâlâya söz verdiği şeyde ahdine vefâ ederse, söz verdiği şeyi yerine getirirse, Allahü teâlâ da ona (yarın kıyâmet gününde) büyük bir mükâfat verecektir.” (Feth sûresi: 10)

33- Onların her hâlleri, başkalarına karşı büyüklük taslamak, şirin görünmek için idi. Bu sebeple, gösterişli elbise giyerler; erkekleri ipek kumaşlarla, altın ile süslenirlerdi. Bunların uygunsuzluğu ise ortadadır.

Yine onlar, mal ve evlatlarının çok olması ile övünürler, mal ve evlat çokluğunun, Allahü teâlâ katında yakınlık ve üstünlüğe delil olduğunu zannederlerdi. Bunu hakîkî bir fazîlet gibi görerek, câhilliklerini ortaya koyarlardı. Âyet-i kerîmelerde meâlen buyruldu ki:

“Mal ve çocuklar dünyâ hayatının süsleridir. Sonsuz kalıcı olan iyi işlerin sevapları, Rabbinin yanında daha iyidir.” (Kehf sûresi: 46)

“İyi biliniz ki, dünyâ hayatı elbette la'b yâni oyun, lehv yâni eğlence, zînet yâni süslenmek, tefâhur yâni öğünme ve malı, parayı, evlâdı çoğaltmaktır. (Nihâyet hepsi yok olup gider.) (Hadid sûresi: 20)

“Ne mallarınız, ne de çocuklarınız sizi bize yaklaştıracak değildir. Ancak îmân edip sâlih amel işleyen (malını hayra sarfeden ve çocuklarına dînin emirlerini öğretip, bunlarla amel etmeye sevkeden, evlâdını doğruluk üzere yetiştirip terbiye eden), bundan müstesnadır. (Böyle kimselerin mal ve evlâdı, onun bize yaklaşmasına vesile olur.) İşte bunlar için, yaptıklarına karşılık kat kat mükâfat vardır ve onlar Cennet’in yüksek makâmlarında emniyet içinde bulunurlar.” (Sebe’ sûresi: 37)

34- Yahudi ve hıristiyanların bariz vasıflarından, bozuk ahlâkından birisi de haseddir. Kârûn'un helâkine, serveti ve sarayı ile birlikte yere batmasına sebep, Hazret-i Mûsâ ve Hârûn aleyhisselâmı hased etmesidir.

Nitekim, yahudiler de, hıristiyanlar da birbirlerinden işite işite, büyüklerinden duya duya, âhır zamanda Ahmed (Muhammed aleyhisselâm) isminde büyük bir peygamberin geleceğini ve gelmesinin iyice yaklaştığını pekala biliyorlardı. Nihâyet iki cihân güneşi Muhammed aleyhisselâm, peygamber olarak tebliğe başlayınca, onlar beklenilen peygamberin bu zât olduğunu anladılar. Fakat, böyle yüce bir peygamberin, kendi aralarından değil de, Arabistan'dan, Arablar içinden çıkmasını kat’îyyen çekemediler. Hased ettiler. O'nu inkâr ettiler. Sırf bu hasedleri ve kuru kuruya inâdları sebebiyle, O yüce peygambere tâbi olup, bu vesile ile iki cihân saâdetine kavuşmak nîmetinden mahrûm kaldılar. Nitekim; (İnkar eden mahrûm kalır) sözü meşhûrdur.

Hadîs-i şerîflerde buyruldu ki: “Hased etmekten sakınınız. Biliniz ki, ateş odunu yok ettiği gibi, hased de hasenâtı (yani iyilikleri) yok eder.”

“Hased, nemime ve kehânet sâhipleri benden değildir.”

“Nimet sâhiplerinden ihtiyaçlarınızı, gizli olarak isteyiniz. Çünkü nîmet sâhiplerine hased edilir.”

“İnsan üç şeyden kurtulamaz: Su-i zan, tayare, hased. Su-i zan edince, buna uygun harekette bulunmayınız. Uğursuz zannettiğiniz şeyi, Allahü teâlâya tevekkül ederek yapınız. Hased ettiğiniz kimseyi, hiç incitmeyiniz.”

35- Allahü teâlânın lütûf ve ihsânından başka herhangi bir şey ile sevinmek, yapmadığı işle övünmeyi sevmek de yahudilerin ahlâkındandır.

Âl-i İmrân sûresinin 188. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki: “Ettikleri fenâlıklarla sevinen ve yapmadıkları şey ile de övülmeyi arzu edenler var ya, sakın, sen onları azâbdan kurtulmuş, (selâmet) bir yerde bulunacaklarını sanma. Onlar için, çok acıklı (elem verici, şiddetli) bir azâb vardır.” Tefsîr âlimleri, bu âyet-i kerîmenin yahudiler hakkında olduğunu bildirmektedirler. Çünkü onlar, insanların dalâletine, doğru saâdet yolundan ayrılmalarına seviniyorlar, ilimleriyle amel etmedikleri hâlde, kendilerine âlim denilmesinden, medholunmalarından da çok hoşlanıyorlardı.

Hadid sûresinin 22 ve 23. âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: “Dünyâda olacak her şey, dünyâ yaratılmadan evvel, ezelde levh-i mahfûza yazılmış, takdir edilmiştir. Bunu size bildiriyoruz ki, hayatta kaçırdığınız fırsatlar için üzülmeyesiniz ve kavuştuğunuz kazançlardan, Allah'ın gönderdiği nîmetlerden mağdur olmayasınız. Allahü teâlâ kibirlilerin, öğünüp kurulanların hiç birini sevmez.”

Âyet-i kerîmede, dünyâdan fevt olana yâni hayatta kaçırılan fırsatlara üzülmek, kavuşulan kazançlarla ve Allahü teâlânın gönderdiği nîmetlerle öğünmek yasaklanmıştır. Buradaki yasaklanan sevinme, nîmeti Allahü teâlânın gönderdiğinden O'na şükür şeklindeki sevinme değil; gelenin dünyâlık olması için sevinmektir. Yâni dünyâlık için olan sevinme ve övünme kötülenmiştir. Elinde bulunan dünyâlıkların, Hak teâlânın lütûf ve ihsânı olduğunu, bunun, kendi elinde emânet olarak bulunduğunu bilen kimse, o şeyin dünyâlık olması sebebiyle kat’îyyen sevinmez. İmâm-ı Ca’fer-i Sadık hazretleri buyurdu ki:

“Ey Âdemoğlu! Sana ne oluyor ki, kaybettiğine üzülüyorsun? Yine sana ne oluyor ki, elinde bulunan şey ile de seviniyorsun? Halbuki, ölüm onu sana bırakmayacaktır.”

36- Üzerlerine farz kılınan orucu terk ederlerdi. Bakara sûresinin 183. âyet-i kerîmesinde meâlen; “Ey mü’minler! Sizden öncekilere farz kılındığı gibi, sizin üzerinize de oruç farz kılındı...” buyruldu. Bu âyet-i kerîmede

bildirildiği gibi, oruç bu ümmete farz kılındığı gibi, bundan önceki ümmetlere de farz kılınmıştı. Fakat yahudi ve hıristiyanlar, herhangi bir özürleri olmadan, orucu terk ettiler. Oruç tuttukları zaman da sahur yemeğini terkederlerdi. Nitekim, İmâm-ı Ahmed, Müslim, Ebû Dâvûd, Tirmizî ve Nesâî'nin (rahmetullahi aleyhim), Amr bin Âs'dan (radıyallahü anh) rivâyet ettikleri bir hadîs-i şerîfte; "Bizim orucumuzla ehl-i-kitabın orucu arasındaki fark, sahuru yemektir" buyruldu.

Yine Nesâî'de bildirildiğine göre, Eshâb-ı kirâmdan birisi şöyle anlatmıştır: "Sahur yaparken, Resûlullah'ın (sallallahü aleyhi ve sellem) huzûruna girmiştim. Bana; "Sahur, Allahü teâlânın ihsân ettiği bir berekettir. Onu terk etmeyiniz" buyurdu."

Yine onlar iftar etmekte de uygunsuz idiler. Bazen iftarı yıldızlar görününceye kadar geciktirirler, bâzan güneş batmadan evvel iftar ederlerdi. Hattâ bâzan da ikindi vaktinde oruçlarını açarlardı.

37- İbâdethaneye girerken ve çıkarken, ellerini kaldırıp oraya buraya bakınarak, tuhaf bir hâlde duâ etmek de ehl-i kitâbın kerih olan âdetlerindendir.

38- Hırsızlık, gasp, fâiz ve rüşvet gibi çeşit çeşit hîlelerle ve bâtıl yollarla insanların mallarını yemek de, yahudilerin ve hıristiyanların işlerindendir. Mâide sûresinin 42. âyet-i kerîmesinde bunların, devamlı yalancılık için dinledikleri ve haram yedikleri bildirilmiştir.

Mâide sûresinin 62 ve 63. âyet-i kerîmelerinde, meâlen buyruldu ki: "Onlardan bir çoğunu görürsün ki, günâha girmekte, düşmanlık etmekte ve haram yemekte birbirleriyle yarışırlar. Yapmakta oldukları şey ne kadar kötü.

Ne olurdu, onların âlimleri, din bilginleri, günâh söylemelerinden ve haram yemelerinden kendilerini vaz geçirmeye çalışsalardı ya. İşledikleri bu san'at ne kadar kötü."

Tevbe sûresinin 34. âyet-i kerîmesinde de meâlen buyruldu ki: "Ey îmân edenler! Gerçekten yahudi bilginlerinden ve hıristiyan râhiplerinden çoğu,

insanların mallarını haksızlıkla yerler...”

Bunların ileri gelenleri, çeşit çeşit hîlelerle insanların mallarını toplayıp, bâzıları meliklerden bile zengin oldukları gibi, dünyâya düşkünlükleri sebebi ile, fazîleti, mal, mülk sâhibi olmaya bağlarlar; sâlih ve fakir kimseleri, fakirlik ve mallarının azlığı sebebiyle ayıplarlardı. Nitekim, İmâm-ı Maverdî (rahmetullahi aleyh), Edeb-üd-dünyâ ved-dîn isimli meşhûr eserinde, yahudilerin, Îsâ aleyhisselâmı, fakirlik sebebiyle ayıpladıklarını bildirmektedir.

Ebû Nu'aym'ın (rahmetullahi aleyh), Hilye kitabında ve Beyhekî'nin Şü'ab-ül-îman isimli eserinde bildirdikleri bir hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Dünyâda kendisine zühd ve az konuşma verilen kimseye yaklaşın. Çünkü o, hikmet konuşur.”

Ebü'l-Hasen bin Cehdân, (rahmetullahi aleyh), “Menâkıb-ül-ebrâr” kitabında, İbn-i Ata'dan (rahmetullahi aleyh) şöyle nakleder. Tevrât’da şöyle yazılıdır: “Ey Âdemoğlu! Sana dünyâlık verdim, sen o dünyâlığı muhâfaza etmekle meşgûl oldun. Sana dünyâlık vermedim, (vermediğimde) onu aramakla uğraşıp, vaktini böyle geçirdin (yani eline dünyâlık verdiğimde de, vermediğimde de sen hep dünyâlık ile meşgûl oldun). Kendini tamâmen bana ne zaman vereceksin?”

39- Kadınların, zînetlerini yabancı erkeklere göstermeleri, örtünmeye riâyet etmemeleri de ehl-i kitâbın bozuk hâllerindendir. Bu sebepledir ki, İsrâiloğulları arasında zina çok olmakta idi. Kadınların, yabancı erkeklere karşı örtünmeleri, süslenmemeleri, zînetlerini göstermemeleri, bakmak, dokunmak ve başka zinaya sevkeden sebepleri ortadan kaldırmakta, kadınların kendilerini sakınmamaları ise dâimâ tehlikeli olmaktadır.

40- Haramları açıkça ve fütursuzca işlemek, erkeklerin kadınlara, kadınların da erkeklere benzemesi ve zina da onların çirkin fillerindendir. Nisâ sûresinin 27. âyet-i kerîmesinde meâlen; “Allahü teâlâ sizin tevbelerinizi kabûl etmek ister. Halbuki, şehvetlerine tâbi olanlar, büyük bir meyil ile sizi doğru yoldan harama götürmek isterler” buyruldu. İbn-i Cerir ve Süddî, bu

âyet-i kerîmenin yahudiler ve hıristiyanlar hakkında olduğunu bildirmişlerdir.

41- Onlar uzun emel sâhibi idi, çok yaşamayı severlerdi. Bunları sevmekten kendini kurtarabilen kimse, pek azdır. Bu sebeple; "Hayatı sevmek, insanın tabîatında vardır" demişlerdir. Fakat mü'minler, sâlih ameller işlemek, âhıret hazırlığı yapmak, geçen ömründen kaçırdığı fırsatları telâfî edebilmek için uzun ömürlü olmayı severler. Fâsık ve kâfir olanlar ise, dünyânın gelip geçici lezzetlerinden ve nîmetlerinden daha fazla lezzet alabilmek, zevklenebilmek, daha fazla azgınlık ve taşkınlık yapabilmek için çok yaşamayı isterler. Bakara sûresinin 96. âyet-i kerîmesinde meâlen buyruldu ki; "Sen yahudileri, insanlardan ve hattâ müşriklerden de daha ziyâde hayata düşkün bulursun. Onlardan her biri arzu eder ki, kendisine bin yıl ömür verilsin. Halbuki, yaşamak, onu azâbdan uzaklaştıracak değildir. Allahü teâlâ, onların ne işlediğini hakkıyla görücüdür."

42- Onlar, Allahü teâlânın, rızıklara kefil olduğu husûsundaki vâdine güvenmez, daha sonraki zamanlar için aç kalırım endişesi ile mal biriktirirler. Bilmezler ki, biriktirdikleri bu malları yiyemeden, ölüp gidecekler, mallar da başkalarının olacaktır.

43- Ehl-i kitâbın yanlış hâllerinden birisi de, ana babaya karşı gelmek, onlarla alakayı kesmek, yetimleri aşağılamak, onların mallarını yemek, miskinleri, yoksulları yanlarından kovmaktır.

Onlar, Allahü teâlânın evliyâsına düşmanlık ederler, onlara eziyet verir, haklarını gözetmezlerdi. Onlar, kendilerine peygamber olarak gönderilen zâtlara bile eziyet ve sıkıntı verirlerdi.

Muhammed Masum-i Fârûkî es-Serhendî hazretlerinin, (Mektûbât) kitabının 2. cilt, 140. mektubunda bildirdiği bir hadis-i kutside; "Bir velî kuluma düşmanlık eden, benimle harb etmiş olur..." buyruldu.

Yine onlar, dînine bağlı hâlis mü'minlerden birine musîbet, belâ, sıkıntı ve fakirlik gibi bir şey gelse, bunun için îmân sâhiplerini ayıplarlar, habis rûhları bundan tad alırdı.

44- Selâmı terk etmek de yahudilerin âdetlerindendir. Selâm, Muhammed aleyhisselâmın ümmetinin husûsiyetlerindendir. Ayrıca onlar, yapılan duâya “amin” demeyi de hiç istemezler.

İmâm-ı Ahmed bin Hanbel ve İbn-i Mace'nin (rahmetullahi aleyhima) Âişe'den (radıyallahü anhâ) rivâyet ettikleri bir hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Yahudiler sizi selâm ve âmin demek husûsunda hased ettikleri kadar, hiç bir şeyde hased etmemiştir.”

Süleymâniye Kütüphânesi, Laleli kısmında 3653 sayılı kitabın başında, Ahmed ibni Kemâl Efendi (rahmetullahi aleyh), Kitab-ül-feraid’inde diyor ki: Ebû Ümâme'nin (radıyallahü anh) bildirdiği hadîs-i şerîfte; “Başkalarına benzeyenler bizden değildir. Yahudilere ve hıristiyanlara benzemeyiniz! Yahudiler parmakları ile işâret ederek, hıristiyanlar elleri ile işâret ederek, mecûsîler de eğilerek selâm verir” buyruldu.

45- Yahudilerin bariz vasıflarından biri de fitne çıkarmak ve dostlar arasında düşmanlık meydana getirmektir.

İbn-i İshak ve Ebü'ş-şeyh, Zeyd bin Eslem'den (rahmetullahi aleyhim) şöyle naklettiler: Bir gün Evs ve Hazrec kabîlelerinden bir grup müslüman, oturmuşlar sohbet ediyorlardı. Mirşâs bin Kays isminde bir yahudi oradan geçerken, onların hâlini gördü, önceden birbirine düşman olan bu iki kabîle mensuplarının, müslüman olduktan sonra böyle kaynaşmaları, aralarında bu kadar ileri derecede kardeşlik ve muhabbet meydana gelmiş olması, ona göre çok tuhaf idi.

Onları bu hâlde görmek, o yahudinin hoşuna gitmedi. Hattâ bu durum onu çok kızdırdı. İnsanları birbirine düşürmek, aralarında fitne çıkarmak gibi bozuk düşünceleri bir anda alevlendi. Yanında bulanan bir yahudi gencine, muhabbet eden o müslümanlar arasına gidip oturmasını ve Evs ile Hazrec kabîlelerinin müslüman olmalarından evvel aralarında vukû bulan Buas muhârebesini hatırlatmasını söyledi.

Yahudi genç, onun dediği gibi yaptı. Bunun üzerine orada devam eden sohbetin mevzuu bir anda değişip, eski hâdiselerden bahsolunmağa başlandı. İş uzayıp, iki kabîle mensupları birbirlerine sert söyleyecek

oldular. Resûlullah efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem), durumdan haberdâr olunca, hemen oraya gelerek, onlara nasîhatte bulundu. Her iki taraf da nasîhatleri dinleyip kabûl ettiler. O'na itâat ettiler. Bu husûs Kur'ân-ı kerîmde bildirilmekte ve Âl-i İmrân sûresinin 99-112. âyet-i kerîmelerinde meâlen şöyle buyrulmaktadır:

“Deki: Ey ehl-i kitap! İslâmın hak din olduğunu bildiğiniz hâlde neden, îmân edenleri, Allah yolundan çevirmeye çalışıyorsunuz? Allahü teâlâ yaptıklarınızdan gâfil değildir.

Ey îmân edenler! Eğer kendilerine kitap verilenlerden herhangi bir topluluğa uyarsanız, îmânınızdan sonra sizi çevirirler, kâfir yaparlar.

Halbuki siz, Allahü teâlâya nasıl küfreder (O’nu inkâr eder) siniz ki, karşınızda Allahü teâlânın âyetleri okunup durmakta, O'nun resûlü, peygamberi de içinizde bulunmaktadır. Kim Allahü teâlânın dînine sımsıkı sarılırsa, muhakkak ki, o doğru bir yola iletilmiştir.

Ey mü’minler! Allahü teâlânın yasak ettiği şeylerden tam olarak sakınınız ve ancak müslüman olarak can veriniz.

Elbirlik Allah'ın ipine (dinine) sımsıkı sarılınız. Birbirinizden ayrılıp dağıtmayınız. Allahü teâlânın üzerinizdeki (İslâm) nîmetini düşününüz. Hani siz câhiliyet devrinde birbirinize düşmanlar idiniz. Böyle iken O, (kalblerinizi İslâm'a ısındırıp) kalbleriniz arasında ülfet (yakınlık ve sıcaklık) meydana getirdi de O'nun sayesinde din kardeşleri oldunuz. Hem siz ateşten bir çukurun tam kenarında bulunuyordunuz da, Allahü teâlâ o ateşe düşmekten sizi kurtardı. İşte Allahü teâlâ, âyetlerini sizlere böylece açıklıyor ki, doğru yola eresiniz.

İçinizden, insanları hayra çağıracak, iyiliği emredecek, kötülükten alıkoyacak bir topluluk bulunsun. İşte onlar, kurtuluşa erenlerdir.

Ey mü’minler! Birbirlerinden ayrılanlar ve kendilerine açık âyetler, alâmetler geldiği hâlde parçalanıp ayrılığa düşen, çeşitli yollara sapan hıristiyanlar ve yahudiler gibi olmayınız. İşte onlar için çok büyük bir azâb vardır.

Kıyâmet gününde bir takım yüzler bembeyaz ve bir takım yüzler de simsiyah olacak. O vakit, yüzleri siyah olanlara; Îmânınızdan sonra küfrettiniz ha! İşte o küfrünüzün cezâsı olarak tadın azâbı denilecek.

Yüzleri bembeyaz olanlar ise, Allahü teâlânın rahmeti içinde (Cennet'te) dirler. Onlar orada, ebedî olarak kalacaklardır.

Bunlar, Allahü teâlânın ahkamını beyân eden âyetleridir ki, onları sana, hakkı yerine getirmek için vahiy vâsıtasıyla okuyoruz. Allahü teâlâ, âlemlere zulüm irâde (murad) etmez.

Göklerde ve yerde olan şeylerin hepsi, Allahü teâlânın mülkü ve mahlûkudur. Kulların bütün işleri, O'na döndürülür (O, her birine amelinin karşılığını verir.)

(Ey Muhammed aleyhisselâmın ümmeti!) Siz insanlar için meydana çıkarılmış en hayırlı bir ümmetsiniz. (ümmetlerin, din sâhiplerinin en hayırlısı, en iyisi, seçilmişisiniz.) İyi şeyleri emreder, fenâ şeyleri men edersiniz ve Allahü teâlâya îmânınızda devam edersiniz.

Eğer ehl-i kitap (yahudiler ve hıristiyanlar) da îmâna gelseydi, kendileri için elbette hayırlı olurdu. İçlerinden îmân edenler vardır, lâkin ekserisi (hak dinden çıkmış) fâsıklardır.

(Ey mü'minler!) Onlar size dil ile ezâ vermekten başka bir zarar yapamazlar. Eğer sizinle muhârebe etseler, hezîmete uğramış olarak arkalarını dönüp kaçarlar. Bundan sonra onlara, kimse tarafından yardım da olunmaz.

Onlar nerede bulunurlarsa bulunsunlar, boyunlarına zillet ve horluk takılmıştır. Meğer ki, cizye vermek sûreti ile Allahü teâlânın ve mü'minlerin bakış ve emniyeti altına girmiş olsunlar. Onlar, dönüp Allahü teâlânın gadabına uğradılar ve üzerlerine miskinlik damgası vuruldu. Bunun da sebebi şudur. Çünkü onlar, Allahü teâlânın âyetlerini inkâr ile kâfir olmuşlar, peygamberleri haksız yere öldürmüşlerdi. Çünkü onlar isyân etmişler ve aşırı gitmişlerdi."

Yine âyet-i kerîmelerde meâlen buyruldu ki: “Ey mü’minler! Yahudi ve hıristiyanların, sizi kendi dinlerine dâvetlerine karşı şöyle deyin: Biz, Allahü teâlâya ve bize indirilen Kur'ân-ı kerîme, İbrâhim, İsmâil, İshak, Ya’kûb (aleyhimüsselâm) ve torunlarına indirilenlere, Mûsâ'ya, Îsâ’ya aleyhimesselâm verilenlere (kitaplara) ve bütün peygamberlere, Rableri tarafından verilen kitaplara îmân ettik. Onların hiç birini diğerlerinden ayırt etmeyiz. Biz, ancak Allahü teâlâya boyun eğen müslümanlarız.

Artık yahudi ve hıristiyanlar, sizin bu îmânınız gibi îmân ederlerse, muhakkak hidâyet bulmuşlardır. Eğer yüz çevirirlerse, size karşı ayrılık ve düşmanlık üzeredirler.

Ey Habîbim! Sen onların düşmanlığından endişe etme. Muhakkak ki, Allahü teâlâ sana kâfidir. (Muhakkak ki, seni onların şerlerinden koruyacaktır.” Allahü teâlâ hakkıyla işiten ve hakkıyla bilendir.” (Bakara sûresi: 136-137)

İbn-i Cerir, İbn-i Ebî Hatim ve Ebüşşeyh (rahmetullahi aleyhim), bu âyet-i kerîmenin tefsîrini İbn-i Abbâs hazretlerinden şöyle naklettiler: Onlar her lisân ile lânetlendiler. Mûsâ aleyhisselâm zamanında Tevrât'la, Îsâ aleyhisselâm zamanında İncîl’le, Dâvûd aleyhisselâm zamanında Zebur ile, Muhammed aleyhisselâm zamanında da Kur'ân-ı kerîm ile lânetlendiler.

İmâm-ı Ahmed ve İmâm-ı Beyhekî (rahmetullahi aleyhima) Dürre binti Ebî Leheb'in (radıyallahü anhâ) şöyle anlattığını rivâyet etmişlerdir: “Yâ Resûlallah! insanların en hayırlısı kimdir?” dedim. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem), cevâben buyurdu ki: “Allahü teâlâdan en çok korkan (en çok takvâ sâhibi olan), en çok sıla-i rahîm yapan (akrabasını ziyâret eden) ve en çok emr-i maruf ve nehy-i münker yapandır.”

Muhammed aleyhisselâmın ümmeti, emr-i maruf ve nehy-i münker yapmaları sebebiyle, diğer ümmetlere üstün kılınmıştır.

46- Onların yanlış işlerinden, bozuk hâllerinden biri de, günâh işlemekte çok ileri gitmek, günâhta ısrarlı olmaktır. Onlar bir günâh işleyince, onu hafif ve küçük görürlerdi. Öyle ki, o günâhı yapa yapa artık âdet, huy hâline getirirlerdi. Netîcede günâhlar, onların gözünde ehemmiyetsiz bir şey

olurdu. Sonra bundan zulme intikal ederler, onlara zulmetmeye başlarlardı. Bunda da çok ileri giderler, daha büyüklerini yapmaya başlarlar, insanları öldürürlerdi. Taşkınlık ve azgınlık içinde idiler. Bu hâlleri, onları Allahü teâlânın âyetlerini inkâr etmeye, O'nun peygamberlerini şehîd etmeye kadar götürdü.

Onların bu kadar azgınlaşmalarına sebep, günâhlarda, kötülük işlemekte tam bir serbestlik, başıboşluk ve kayıtsızlık içinde bulunmaları idi. Peygamberlere îtirâz ve karşı çıkmak ve düşmanlık, onlar için bir alışkanlık, tabîat, huy hâline gelmişti.

Allahü teâlânın emirlerini hafife alan, aşağı tutan bir kavmi, Allahü teâlâ zelîl, hakîr ve hor eder.

47- Onlar istikamet üzere bulunmazlardı. Peygamberlerinin bildirdiği, tebliğ ettiği itikattan hemen yüz çevirirlerdi.

İstikamet; bâtıl söz ve işten uzak durmakla beraber, hak olan sözü ve işi yapmak ve vefât edinceye kadar bu hâl üzere devam etmektir.

Fussilet sûresinin 30-32 âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: “Gerçekten; Rabbimiz Allahü teâlâdır deyip, sonra istikamet üzere bulunanlar (sebat gösteren ve sâlih amel işleyenler) var ya, (ölüm ânında veya dehşet hâlinde;) onların üzerine melekler inecek (ve şöyle diyecekler; ölümden ve sonrasından) korkmayın, mahzûn olmayın. Vâd olunduğunuz Cennet’le neşelenin. Biz hem dünyâda, hem de âhırette sizin dostlarınızız. (Sizi dünyâda koruyacağımız gibi. âhırette de beraberinizde bulunacağız. Size şefâat ve ikrâm edeceğiz.)

Gafûr, Rahim olan Allahü teâlâdan, konukluk, ikrâm (yahut hazırlanmış bir rızık) olarak, burada canlarınız neyi çeker, neden hoşlanırsa hepsi sizindir. Hem burada size, ne isterseniz var.”

Ahkâf sûresinin 13 ve 14. âyet-i kerîmelerinde de meâlen buyruldu ki: “Gerçekten; Rabbimiz Allahü teâlâdır deyip, sonra istikamet üzere olanlar (dinin hükümlerine uyarak dosdoğru gidenler) var ya, onlara hiç bir korku yoktur ve onlar mahzûn da olmayacaklardır.

Onlar cennetliktirler. İşledikleri amellere mükâfat olarak orada ebedî kalacaklardır.”

Ebü'l-Kâsım İsfehânî'nin “Et-Tergib” isimli eserinde İbn-i Abbâs'dan (radıyallahü anh) şöyle nakledilmiştir: Cebrâil aleyhisselâm Resûlullah'a (sallallahü aleyhi ve sellem) gelerek; “Yâ Muhammed! (aleyhisselâm) Sana ve ümmetine Rabbinin katından bir hediye getirdim ki, onunla sevineceksin” dedi. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) “Beni, Ümmetim hakkında çok sevindirecek olan o şey nedir?” buyurunca, Cebrâil aleyhisselâm şöyle haber verdi:

Yahudiler; “Rabbimiz Allah’dır” derler, fakat bu sözlerinde istikamet üzere bulunmazlar. Çünkü; “Yahudiler; Allah'ın eli bağlıdır (cömert değildir) dediler.” (Mâide sûresi: 64) ve; “Yahudiler; Üzeyir (aleyhisselâm), Allahü teâlânın oğludur dediler...” (Tevbe sûresi: 30)

Hıristiyanlar da; “Rabbimiz Allah’dır” derler. Onlar da bu sözlerinde istikamet üzere bulunmazlar. Çünkü; “...Hıristiyanlar da, Mesîh (Îsâ aleyhisselâm) Allah'ın oğludur dediler...” (Tevbe sûresi; 30)

Senin ümmetin; “Rabbimiz Allah’dır” (Fussilet sûresi: 30) derler ve bu sözlerinde istikamet, doğruluk üzere bulunurlar. Bu sözlerine başka yanlış bir şey karıştırmazlar. Onlara melekler iner ve; “Üzerinde bulunduğunuz din, yahut geride bıraktığınız ehliniz, ıyâliniz hakkında korkmayın. Bu husûsta mahzûn olmayın. Çünkü Allahü teâlâ, geride bıraktıklarınız hakkında sizin vekilinizdir. Lâ ilâhe illallah demeniz sebebiyle, vâdolunduğunuz Cennet’i size müjdeleriz derler.

Cebrâil aleyhisselâm bunları anlatınca, Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) “Ey Cebrâil! Beni sevindirdin” buyurdu. O da; “Yâ Muhammed! Allahü teâlâ senin gözünü aydın etsin dedi.”

Onlar, insanlardan gasbettiklerini sadaka olarak verirlerdi. Mallarını ellerinden almak sûretiyle onlara zulmederler, sonra da, temiz olmayan kazançlarından sadaka vermeye kalkarlardı. Bu ise pek yanlıştır. Bakara sûresinin 267, 268 âyet-i kerîmelerinde meâlen buyruldu ki: “Ey îmân edenler! Kazandıklarınızın ve sizin için yerden çıkardığımız mahsullerin en

helâl ve en iyisinden, Allah yolunda harcayın. (Zekât ve sadaka verin.) Kendinizin, ancak göz yumarak, alabileceği, düşük ve bayağı şeyleri vermeye kalkışmayın. Biliniz ki, Allahü teâlâ vereceğiniz sadakalardan müstagnîdir. Hem de asıl lâyık olan O'dur.

Şeytan sizi, fakir olacaksınız diye korkutur. Size cimriliği ve sadaka vermemeyi emreder. Allahü teâlâ ise lütfundan size mağfiret ve bir bolluk vâdediyor. Allahü teâlânın kudreti, ihsânı geniştir ve her şeyi hakkıyla bilendir."

Âl-i İmrân sûresinin 92- âyet-i kerîmesinde de meâlen buyruldu ki; "Sevdiğiniz şeylerden sadaka vermedikçe, siz Cennet'e eremezsiniz. Allah yolunda her ne harcarsanız, muhakkak ki, Allahü teâlâ onu bilendir."

----

1) Tefsîr-i Beydâvî

2) Tefsîr-i Mazharî

3) Tefsîr-i Kebîr

4) Tefsîr-i Kurtubî

5) Tefsîr-i Rûh-ul-beyan

6) Tefsîr-i Nişâbûrî

7) Tefsîr-i Celâleyn

8) Hâşiyet-üs-Sâvî ale'l-Celâleyn

9) Hâşiyet-ül-Cemel ale'l-Celâleyn

10) Şeyhzâde (Beydâvi hâşiyesi)

11) Şihâb (Beydâvî hâşiyesi)

12) Tefsîr-i Tibyân

13) Tefsîr-i Mevâkib

14) Tefsîr-i Ebü'l-Leys (Osm. tercümesi)

15) Tefsîr i Hâzin

16) Tefsîr-i Taberî

17) Zad-ül-mesîr

18) Dürr-ül-mensûr fit-tefsir bil-me'sür

19) Sahîh-i Buhârî

20) Sahîh-i Müslim

21) Müsned-i Ahmed bin Hanbel

22) Feth-ül-bârî

23) İbn-i Mace

24) Râmûz-ül-ehâdis

25) Râmûz-ül-ehâdis şerhi

26) Sünen-i Tirmizî

27) Sünen-i Ebî Dâvûd

28) Mir'ât-ı Kâinat

29) Ahsen-ül-enbâ' fi ma'şer-il-enbiya; sh. 22

30) Bedâi'uz-zühûr; sh. 209

31) Et-Kâmil fit-tarih; cild-1, sh. 307

32) Et Tebsıra; cild-1, sh. 352

33) Hasais-ul-kübrâ; sh. 184

34) Şemâil-ür-rusûl; sh. 590

35) Muhâdarât-ül-ebrâr; cild-1, sh. 138

36) Mu'cızât-ül-enbiya (Osmanlıca)

37) Lugat-i târih ve Coğrafya; cild-5

38) Târih-ul-ümem vel-mülûk (Târih-i Taberî); cild-2, sh. 14

39) Kısas-ul-enbiya (İbni Neccâr); sh. 371

40) Ravdat-üs-safâ (târihi); sh. 257

41) Mevâhibi Ledünniyye

42) Huccet-ullahi alel'alemin; sh. 40

43) Kısas-ul-enbiya (Arais-ül mecâlis) sh. 404

44) İhyau ulümiddîn

45) Târih-ul-âlî (Künh-ül-ahbâr); cild-2, sh. 425

46) Alâmet-ül-Mehdî

47) Me'âric-ün-nübüvve

48) Medâric-ün nübüvve

49) Tam İlmihal Se'adet-i Ebediyye; sh. 1069, 1082, 1095

50) İslâm Ahlâkı

51) İslâm Âlimleri Ansiklopedisi

52) Rehber Ansiklopedisi

53) Cevâb Veremedi

54) Herkese Lâzım Olan Îmân

55) Faideli Bilgiler; sh. 8

56) Îzhâr-ul-Hak

ŞEM'ÛN (ŞEMSÛN) ALEYHİSSELÂM

İsrâiloğullarına gönderilen peygamberlerden olduğu rivâyet edilen mübârek bir zât. Hakkında fazla bilgi yoktur. Zeyn'ül-mecalis kitabında şöyle bildirilmiştir. Bâzı müfessirler demişlerdir ki; Resûl-i Ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem); "Geçmiş zamanda Şem'ûn (Şemsûn aleyhisselâm) adlı bir peygamber var idi. Allahü teâlânın rızâsı için, bin ay devamlı cihâd edip, silâhını omuzundan çıkarmadı" buyurdu. Eshâb-ı kirâm; "Keşke bizim ömrümüz de uzun olsaydı da, biz de din uğrunda Allah için cihâd etseydik" dediler. Bunun üzerine Kadir sûresi nâzil olup; "Size verilen Kadir gecesi, bin aydan daha hayırlıdır" (bu gecenin sevâbı, bin ay cihâd etmenin sevâbından çoktur) buyruldu.

Ravdat-us-safâ'da şöyle bildiriliyor. Îsâ aleyhisselâm ile Muhammed aleyhisselâm arasında, Arabistan'ın bir beldesinde Şem'ûn aleyhisselâm adlı; abid, zahid, gâzi ve mücâhid bir zât vardı. Bu zât, benzeri görülmemiş bir yiğit olup, kendisini hangi bağ ile bağlasalar o bağı kırıp kurtulurdu. Îmân etmeyenlere karşı, Allah yolunda dâimâ cihâd ederdi. Îmân etmeyenler, onun karşısında âciz ve çâresiz kalmışlardı. Bu hâlden kurtulmak için, bir hîle ve çâre arıyorlardı. Yaşadıkları şehrin hâkimi, Şem'ûn'un aleyhisselâm hanımına haber gönderip; "Eğer kocanı öldürmede bize yardımcı olursan, seni kendime alır, istediğin her şeye kavuştururum" dedi. Kadın dünyâya tamâh ederek, aldanıp, münâfıklık yaptı. "Size nasıl yardımcı olurum" dedi. "Şem'ûn uyurken, sağlam bir iple iyice bağla ve bize haber ver" dediler. Onlara aldanan bu hâin kadın, bir gece Şem'ûn aleyhisselâm uyurken, onu sağlam bir iple iyice bağladı. Şem'ûn aleyhisselâm uyanınca, bağlanmış olduğunun farkına varıp, hanımının bağladığı sağlam ipleri bir hamlede kopardı. Sonrada hanımına; "Niçin böyle yaptın?" dedi. Hanımı; "Senin kuvvetini denemek için yaptım" dedi. Sonra bu hâdiseyi şehrin hâkimine haber verdi. Bu sefer hâkim demir bir zincir gönderip, uyurken bu zincirlerle bağlamasını söyledi.

Şem'ûn aleyhisselâm uyurken, hanımı düşmanlarının gönderdikleri zincirle onu bağladı. Şem'ûn aleyhisselâm uyanınca, bu zinciri de bir hamlede

parçaladı. "Neden böyle yaptın?" deyince de, kadın; "Şem'ûn ne ile bağlanırsa bağlansın kırar, diye duymuştum. Bunu tecrübe etmek için bağladım" dedi. Şem'ûn aleyhisselâm; "Doğrudur. Fakat, beni, kendi saçımın teli ile bağlasalar kıramam" dedi. Kadın bunu öğrenince, yine Şem'ûn aleyhisselâm uyurken, saçından uzunca bir kaç tel alıp, ellerini veya ellerinin baş parmaklarını o saç ile bağladı. Şem'ûn aleyhisselâm uyanınca, ne hikmetse bu bağı koparamadı. Kadın bu durumu şehrin hâkimine ve adamlarına haber verdi. Şehrin hâkiminin adamları gelip, Şem'ûn'u aleyhisselâm yakalayıp hâkime götürdüler. Şehrin hâkimi, dört direk üzerine kurulmuş bir köşkte oturuyordu. Şehir halkını köşkünün önünde toplayıp, Şem'ûn'un aleyhisselâm orada asılmasını emretti. Bunun üzerine Şem'ûn, Allahü teâlâya yalvarıp; "Yâ Rabbî! Dünyâda yaşamayı, kâfirler ile senin yolunda cihâd etmek için isterim. Eğer bu isteğim kalbden ve samîmi ise beni kurtar" diyerek duâ etti. O anda bir melek gelip, bağı çözdü. Şem'ûn aleyhisselâm kurtulunca, şehrin hâkiminin köşkünün altındaki direkleri çekip, köşkü devirerek altını üstüne çevirdi. Köşk devrilince, şehrin hâkimi ve avânesi altında kalarak öldüler. Halk, ölüleri çıkarmakla meşgûl iken, Şem'ûn aleyhisselâm evine gidip, kendisine hâinlik eden hanımını boşayıp, cezâsını verdi.

Arâis-ül-mecâlis'de ise şöyle anlatılmaktadır: Vehb bin Münebbih'den şöyle rivâyet edilmiştir: Rum beldelerinden bir beldede, ismine Şem'ûn bin Mesûh denilen bir zât vardı. Bu zât, müslüman ve İncîl ehlinden idi. (Îsâ aleyhisselâma indirilen ve o zaman henüz aslı bozulmamış olan İncîl-i şerîfe göre amel ederdi) Annesi onu, Allah yolunda hizmet etmesi için nezretmişti. Kavmi putlara tapıyordu. Şem'ûn'un aleyhisselâm evi, şehirden uzak bir yerde idi. Şem'ûn aleyhisselâm Allahü teâlâyı inkâr eden ve putlara tapan sapık kavimle cihâd edip, onları Allahü teâlâya îmâna çağırıyordu. Tek başına yaptığı gazâlarda, çok ganîmet elde ediyordu, Cihâd ederken susadığı zaman, Allahü teâlâ onun için, bir taştan gâyet leziz bir su akıtırdı. Bu su, o içip kanıncaya kadar akardı. Kendisine büyük bir güç ve kuvvet verilmişti.

Kâdı Beydâvî tefsîrinde; "Allahü teâlâ îmân edenleri hem dünyâda hem de âhırette (kabirde) sabit söz olan şehâdet kelimesi "Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh" ile tespit eder; tevhide

bağlı kılar...” meâlindeki İbrâhim sûresinin 27. âyet-i kerîmesi tefsîr edilirken şöyle buyrulmaktadır: Bunlar, kâfirlerin elinde fitne ve belâlara düçâr olduklarında, dinlerinde sabit kalırlar. Zekeriyyâ, Yahyâ, Circîs, Şem’ûn (Şemsûn) aleyhimüsselâm ve Eshâb-ı Uhdüd'ün ateşe attıkları kimseler gibi...”

----

1) Tefsîr-i Beydâvî

2) Ravdat-üs-safâ; sh. 393

3) Kısas-ul enbiyâ (Arâis); sh. 435

4) Mir’ât-ı Kâinat; cild-1, sh. 206

5) Târih-i Taberî; cild-2, sh. 47

6) El Kâmil fit-Târih; cild-1, sh. 366

CİRCÎS ALEYHİSSELÂM

Îsâ aleyhisselâmdan sonra gönderilen, peygamber olduğu rivâyet edilen büyük bir zât. Vehb bin Münebbih'den rivâyet edildiğine göre, Îsâ aleyhisselâmın havârîlerinin talebesidir. Şam diyârında, Filistin'de yaşamıştır. Îsâ aleyhisselâmın dîninin hükümlerini bildirmiş ve pek çok kimse ona tâbi olmuştur.

Circîs aleyhisselâm, ticâret yapar ve ticâret için şehir şehir dolaşırdı. Her sene zekâtını verdiği gibi, bütün kazancını fakir mü'minlere sadaka olarak da dağıtırdı. Ticaretten maksadı bu idi. Yaşadıkları bölgeye, putperestler hâkimdi ve buranın Dâdı Veyh veya Dâdıyân adında zâlim bir kralı vardı. Bundan dolayı, emniyet içinde değillerdi. Circîs aleyhisselâm ve ona tâbi olan mü'minler, çevrede bulunan beylerin zararından emîn olmak için, kralın bulunduğu Musul şehrine gitmeye karar verdiler. Circîs aleyhisselâm, krala, kendilerini himâye etmesi için kıymetli hediyeler götürmüştü. Kralın yanına vardığı gün, kral, teb'asının ileri gelenlerini toplamış ve büyük bir ateş yaktırmıştı. Tapmakta oldukları eflûn adındaki putu da dışarı çıkarmışlardı. Kral, insanların puta secde etmesini emrediyor, secde etmeyeni ise ateşe attırıyordu.

Circîs aleyhisselâm bu korkunç durumu görünce, bunlarla mücâdele etmeye, Allahü teâlânın emir ve yasaklarını bildirmeye karar verdi. Mü'minlerin yanına dönüp, bütün malını onlara dağıttı. Sonra kralın yanına gelip; "Ey melik! Benim bir hak sözüm var! Bu sözümü dinle. Hiddet ve kızgınlığı bırakıp, insanlara zulmü terk et. Ben sana emîn bir nasîhat ediciyim. Ey melik! Sen de, senin zulmettiğin insanlar gibi, Allahü teâlânın âciz ve zavallı bir kulusun. Seni yoktan yaratan Allahü teâlâdır. Seni ve bütün mahlûkâtı O yarattı. İbâdet ve secde, ancak Allahü teâlâya yapılır. Her şeyi yaratan ve rızık veren O'dur. Bu puta niçin taparsın ve insanları ona secde etmeleri için niye zorlarsın. O put hiç bir fayda ve zarar veremez. Bunu bırak ve Allahü teâlâya îmân et; küfrü terkedip mü'min ol. Eflûn putunu kır!" dedi, Melik, Circîs aleyhisselâmın sözlerini şaşkınlık içinde dinledikten sonra; "Sen kimsin? Nereden geldin ve bana bu sözleri nasıl

söyleyebilirsin?” dedi. Circîs aleyhisselâm; “Ben, her şeyi yaratan ve her şeye gücü yeten Allahü teâlânın kuluyum. Beni, bir avuç topraktan ve bir damla sudan yarattı. Sonunda yine toprağa döneceğim, öleceğim. Bundan sonra da Rabbim beni yeniden diriltecek. (Her insanın hâli böyledir.) İsmim Circîs'dir. Diyâr-ı Rum'da, Filistin denilen memleketin sâkinlerindenim. Allahü teâlâ bana pek çok mal verdi. Ben onları, Allahü teâlânın rızâsı için muhtâç mü’minlere dağıttım. Allahü teâlâya îmân etmeyen zâlimlerin zararından kurtulmak için rahatça ibâdet ederek, ömrümü geçirmek üzere, emniyet ümidiyle buraya gelmiştim. Fakat senin sarayına gelince, puta taptığını gördüm. Günâhsız insanları ateşe atarak zulmediyorsun. Seni, Allahü teâlâya îmân etmeye çağırıyorum. Puta tapmayı bırak ve Allahü teâlâya îmân et” dedi.

Melik, Circîs aleyhisselâmın bu sözleri karşısında hiddetlenip; “Sana düşünmen için mühlet veriyorum. Bana tâbi olursan seni affederim. Yoksa ağır cezâlara çarptırırım. Eğer dediğin gibi olsaydı, Rabbin seni böyle muhtâç etmezdi. Hep; O'na ibâdet ve tâat ediyorum diyorsun, öyleyse niçin seni insanlar üzerine hâkim eylemedi?” dedi. Circîs aleyhisselâm, zâlim kralın bu mânâsız sözlerine karşı; “Benim, Rabbimin indinde kıymetim vardır. Ben zelîl ve hakîr değilim. Bu hâlim, tevekkülüm ve tevâzûum sebebiyledir. Rabbim bana, senin makâmından ve saltanatından daha ziyâde bir üstünlük ve izzet verdi. Bunların yanında senin ve saltanatının hiç kıymeti yoktur” dedi. Bu sözleri söylediği sırada, melikin yanında iki kişi vardı. Bunlar onun en yakın adamları idi. Circîs aleyhisselâm sözlerine devamla; “Ey melik! Senin taptığın şu put, gâyet zelîl ve bâtıl bir şeydir. O ne görür ne işitir. Ne bir fayda, ne de bir zarar verir. Yaratmaya ve rızık vermeye de kâdir değildir. Benim Rabbim her şeye kâdirdir.” Sonra bu melike, İdris aleyhisselâmdan ve Îsâ aleyhisselâmdan bahsederek, Allahü teâlânın kudretini anlatmak için şöyle dedi: “Benim Rabbim kullarından ve peygamberlerinden olan İdris aleyhisselâmı, diri olarak melekler arasına aldı. Yemeye içmeye muhtâç bir kul iken, onu semâda diri olarak bulundurmaktadır. Îsâ aleyhisselâm da Allahü teâlânın sevgili bir kuludur ki, onu babasız olarak yarattı ve ona peygamberlik verdi. Îsâ aleyhisselâmın duâsı ile ölüler hayat buldu. Âmâyı görür hâle getirdi ve baras hastalığını tedavi etti. Buna benzer daha nice mûcizeleri görüldü. Sonra Allahü teâlâ onu da semâya kaldırdı.”

Melik, Circîs aleyhisselâmı dinledikten sonra söylediklerine inanmayıp; “Eğer eflûn putuna secde edersen, affederim, böylece kurtulursun! Yoksa seni ateşe atarım!” dedi. Circîs aleyhisselâm, zâlim melikin bu teklifi karşısında; “Ben ancak her şeye kâdir olan; Seni, beni, yeri, göğü ve bütün varlıkları yaratan Allahü teâlâya secde ederim” dedi. Melik, bu sözler karşısında son derece kızıp, azgın bir hâlde; “Bundan sonra hiç bir özrün kalmadı. Sen, canının kıymetini bilmedin. Sana şiddetli işkence yapmak gerekti” dedi. Sonra bir ağaç direk diktirip, Circîs aleyhisselâmı bu direğe bağlattı ve soyup vücûdunu demir taraklarla tarattı. Demir taraklar ile taradıkça, etleri lime lime parçalandı. Circîs aleyhisselâm, Allahü teâlânın korumasıyla hiç acı duymadı. Vücûdunun etleri iplik iplik olduğu hâlde ölmedi. Bundan sonra kral, keskin sirke ve tuz getirilmesini emretti. Hemen getirdiler. Sirkeye tuz katıp, Circîs aleyhisselâmın iplik gibi baştan başa dilinmiş vücûduna döktüler. Yine ölmedi ve Allahü teâlânın ihsânı ile hiç acı duymadı. Bundan da netîce alamadıklarını görüp, kralın emri üzerine, başka bir işkence ile öldürmeyi düşündüler. Bu sefer, büyük bir demiri ateşte iyice kızartıp, Circîs aleyhisselâmın başı üzerine koydular. Kızarmış demir başını yakıp, beynini kaynattı ve beyni yüzüne aktı. Allahü teâlâ ona acı hissettirmedi ve tekrar eski hâle çevirip korudu. Bu sefer de ölmediğini gören kral ve adamları, şaşkınlık içinde ne yapacaklarını şaşırdılar. Düşünüp başka yollara baş vurdular. Yeniden harekete geçip, büyük bir kazan kurdular. Kazanın altına ateş yakıp içinde bakır erittiler. Circîs aleyhisselâmı bu kazanın içine atıp, kazanın ağzını kapattılar. Böylece öldürdüklerini zannettiler. Kazanın ağzını epey bir müddet kapalı tutup, kaynattılar. Sonunda açıp baktıklarında, Circîs aleyhisselâmın ölmediğini gördüler. Allahü teâlâ onu koruyordu. Circîs aleyhisselâm ise melike ve adamlarına şöyle diyordu: “Ben size, benim Rabbim her şeye kâdirdir, demedim mi? İşte Rabbim beni ölmekten koruyor.” Zalim kral bu mûcize karşısında endişeye düşüp, krallığının sona ereceğinden korkmaya başladı. Bunun üzerine, Circîs aleyhisselâmı zindana hapsetmelerini emretti. Orada çekeceği eziyet ve sıkıntı ile itâat edeceğini umuyordu. Circîs aleyhisselâm zindana hapsedilince, kralın yardımcılarından biri; “Bu, zindanda rahat durmaz, diğer mahkumları kendi dînine dâvet eder. Buna mâni olmak için, zindanda onu rahat bırakmayalım” dedi. Bunun üzerine kral, onun, zindanda el ve ayaklarından çivilenmesini emretti. Circîs aleyhisselâmın ellerini ve ayaklarını çivilediler. Sonra da yirmi kişinin zor kaldıracağı,

sütun hâlindeki bir mermer taşı üzerine yasladılar. Circîs aleyhisselâm, o gün akşama kadar bu hâl üzere kaldı. Sonra, Allahü teâlâ ona bir melek gönderdi. Melek, üzerindeki taşı kaldırıp el ve ayaklarımdaki çivilerden kurtardı. Onu zindandan dışarı çıkardı ve; “Ey Circîs! Allahü teâlâ sana selâm gönderdi. O kâfirin işkencesine sabredip, onu dîne dâvet etsin. O kâfir onu dört defâ öldürecektir. Ben onu yine dirilteceğim. Her diriltişimde yüksek mertebeler vereceğim. Dördüncüsünde bana kavuşacaktır” diye müjdeledi.

Circîs aleyhisselâm bu haberi alınca, çok sevinip, saâdete gark oldu. Sabahleyin zâlim kralın yanına gidip, karşısında ona şöyle dedi: “Ey kral! Gel Allahü teâlâya îmân et, müslüman ol.” Kral şaşırıp; “Seni zindandan kim çıkardı?” diye sordu. O da; “Beni Rabbim çıkardı” dedi. Kral şaşkın ve kızgın bir hâlde, Circîs aleyhisselâmı hemen yakalattı. Sonra bir ağacı ikiye yarıp, Circîs aleyhisselâmı arasına kıstırmalarını emretti. Söylediği gibi yaptılar. İyice bağladıktan sonra vücûdunu küçük parçalar hâlinde kesip, insan eti yiyen arslanların arasına attılar. Arslanlar onun etini yemediler. Allahü teâlâ bir melek gönderdi. Melek, Circîs aleyhisselâmın vücûdunun parçalarını bir araya topladı. Bundan sonra Allahü teâlâ, Circîs aleyhisselâmı yeniden diriltti. Zalim kral, Circîs aleyhisselâmı parça parça edip arslanlara attıktan sonra bir gün, avânesini toplayıp yiyip içiyordu. Bu sırada bâzan kendini, bâzan da putunu methediyordu ve; “Circîs (aleyhisselâm) ne oldu, hani beni Rabbinin azâbı ile korkutuyordu?” diyordu. Tam bu sırada, Circîs aleyhisselâm yanlarına geldi. Kralın avânesi birden bire şaşırdılar. Onun Circîs olduğuna ihtimâl vermediler. Çünkü o parça parça edilmişti. “Bu kişi Circîs'e (aleyhisselâm) ne kadar benziyor” dediler. Bunun üzerine Circîs aleyhisselâm; “Circîs benim. Beni böyle dirilten yüce Allah'a inanmamanız sapıklık değil midir?” dedi. Dinleyenler onu sihirbaz zannedip; “Circîs aleyhisselâm ne acâib bir sihirbaz imiş, kendini bâzan ölü, bâzan diri gösteriyor” dediler. Kral bu durum karşısında; “Bu kişinin elinden âciz olduk, buna bir çâre bulup, elinden nasıl kurtulacağımızı bilemiyorum” dedi. Yardımcıları ona; “Bu sihirbazdır. Senin memleketinde sihirbazların üstâdı çoktur. Onları topla, buna gâlip gelsinler. Böylece, sana karşı durmaktan vazgeçer” dediler.

Kral; “Benim memleketimde sihirbazların üstâdı kimse, getirin” dedi. En meşhûr sihirbazı bulup, krala getirdiler. Kral, bu sihirbaza Circîs aleyhisselâmdan bahsedip; “Onu öldürmeye bir çâre bilir misin” diye sordu. Sonra da; “Bana sihirlerinden göster” dedi. Bu sihirbaz acâib sihirler gösterdi. Kral bu sihirlerini görünce; “Şimdi Circîs'e (aleyhisselâm) yapacağını yap” dedi. Sihirbaz, bir kab içinde su istedi. O suya sihir ve büyü ile ilgili bâzı şeyler okudu. Sonra Circîs aleyhisselâma içirmeleri için verdi. Circîs aleyhisselâma verilince, suyu alıp; “Bismillâhirrahmânirrahîm” diyerek içti. Sihrinin ona tesir edeceğini ve mağlûb bir hâlde bırakacağını bekleyen sihirbaz, Circîs aleyhisselâma hiç bir şey olmadığını hayretle görüp; “Eğer bu, sihirbaz olsaydı, ben ona gâlip gelirdim. Bu iş her şeyin hâlıkı olan Allah'ın işidir. Ben Circîs'e aleyhisselâm bir şey yapamam” dedi ve Circîs aleyhisselâmın bildirdiklerine îmân etti. Kral, onun îmân etmesine çok kızıp; “Hayret ne çabuk aldandın” deyince, sihirbaz; “Ben aldanmadım, âlemlerin yaratıcısı olan Allahü teâlâya îmân ettim” cevâbını verdi. Kral, bu hâdiseden dolayı da halkın çoğu îmân eder korkusuyla, mü’min olan sihirbazın dilini kestirdi. Hâdise halk arasında duyulup yayıldı. Halktan dörtbin kişi îmân etti. Kral mü’minleri toplatıp, hepsini şehîd ettirdi. Sonra Circîs aleyhisselâma şöyle dedi; “Neden Rabbine duâ etmezsin ki bunları öldürmeme mâni olsun.” O da; “Senin öldürdüğün o mü’minler, şehîd olarak Cennet’in yüksek derecelerine kavuştular. Rabbim onlara nîmet ihsân etti” dedi. Bundan sonra zâlim kral ve avânesi, sonunda Circîs aleyhisselâmı şehîd ettiler.

----

1) Târih-ül ümem vel-müluk; cild-2, sh. 48

2) Arais-ül-mecâlis; sh. 428

3) Ravdat-üs-safa; sh. 388

4) El-Kâmil fit-tarih; cild-1, sh. 367

5) Mir’ât-ı Kâinat; cild-1, sh. 365

HÂLİD BİN SİNÂN ABESÎ ALEYHİSSELÂM

Îsâ aleyhisselâmdan sonra gönderilen peygamberlerden. Îsâ aleyhisselâm ile son peygamber Muhammed aleyhisselâm arasında geçen fetret devrinde, Aden beldesinde bulunan bir kavme gönderilmiştir. Bu kavmin Abes kavmi olduğu rivâyet edilmektedir.

Hâlid bin Sinan Abesî aleyhisselâmın peygamber olarak gönderilmesine yakın bir zamanda, kavmine bir ateş musallat olmuştu. Bir mağaradan çıkan bu ateş; uzak mesâfelere yayılıyor, tarlalardaki ekinleri ve hayvanları yakıyor, sonra tekrar geri çekiliyordu. Abes kavmi, bu durum karşısında çâresiz kalmıştı. Onlar bu hâlde iken, Hâlid bin Sinan Abesî aleyhisselâm, peygamber olarak gönderildi. Kavmi ona yalvarıp, başlarında bulunan ve büyük bir belâ olan ateşten kendilerini kurtarmasını istediler. Bunun üzerine, Hâlid bin Sinan Abesî aleyhisselâm; “Ben, elimdeki asâ ile ateşi, çıktığı mağaraya koşarak sürerim” buyurdu. Sonra, ateş çıkınca, ateşi döndürünceye kadar elindeki asâ ile ateşe vurdu. Evlâdına da şöyle vasiyet etti: “Ben, bu ateşi söndürünceye kadar arkasından gidip, çıktığı mağaraya girerim, Aradan üç gün geçtikten sonra, beni mağaradan çağırınız. Eğer üç günden önce çağırırsanız, çıkarım ve ölürüm! Üç gün sabrederseniz sağ salim çıkarım.” Bundan sonra, ateşi çıktığı mağaraya kadar kovup, peşinden kendisi de mağaraya girdi. Aradan iki gün geçti. Çocukları iki gün sabretti. Üçüncü gün onlara şeytan musallat oldu. Üç günün tamamlanmasını beklemeye sabredemediler. Endişeye kapılıp, babalarının mağarada helâk olduğunu zannettiler. Mağaranın ağzına gelip, çağırmaya başladılar. Bu çağırma sebebiyle, Hâlid bin Sinan aleyhisselâmın başında bir elem (ağrı) hâsıl olup, mağaradan dışarı çıktı ve çocuklarına; “Beni, kavmimi ve vasiyetimi zayi ettiniz!” dedi. Bundan sonra da yakın zamanda vefât edeceğini haber verdi.

Vefâtından sonra, cenâzesini defnetmelerini ve kabrini kırk gün gözetmelerini söyledi. “Kırk gün sonra, kabrimin yanına bir koyun sürüsü gelecek. Bu sürünün önünde, kuyruğu kesik, beyaz bir merkep bulunur. Bu sürü kabrimin hizasına ulaşınca, kabrimi açınız” diyerek tembih etti. Böyle

yapıldığı zaman, kabrinden çıkıp, kabir ehlini ve kabir hayatını gördüğü gibi aynen kendilerine bildireceğini söyledi. Vefâtından sonra kırk gün beklediler. Nihâyet, önünde kesik kuyruklu, beyaz merkebin bulunduğu bir koyun sürüsü gelip, mezârının yanında durdu. Bu alâmet tamam olunca, mü'minler, Hâlid bin Sinan aleyhisselâmın kabrini açmak üzere harekete geçtiler. Fakat; "Bize, öldükten sonra kabirden çıkan kimsenin çocukları derler" bahanesi ile çocukları, kabrin açılmasına mâni oldular. Böylece, câhillikleri büyük bir hıyânete sebep oldu. Dolayısıyla babaları olan bir peygamberi ve onun vasiyetini de zayi ettiler. Peygamberimiz Muhammed aleyhisselâm, peygamber olarak gönderildiğinde, Hâlid bin Sinan aleyhisselâmın kızı hayatta idi. Peygamberimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) huzûruna kavuşmakla şereflendi. Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem), ridâsını sererek üzerine oturttu ve taltif buyurarak; "Merhabâ, ey kavmi vücûdunun zâyi olmasına sebep olduğu peygamberin kızı!" buyurdu.

Hâlid bin Sinan aleyhisselâm, vefâtından önce; vefâtından kırk gün sonra kabrinin açılmasını söyleyip, berzah âleminden (yani ölümden sonra dirilinceye kadar geçen hâlden, dünyâ ile âhıret arasındaki âlemden) haber vereceğini açıkladı. Elem ve lezzeti, saâdet ve şekâveti, dünyâda bilinen şeylere benzetmek sûretiyle anlatarak, berzah âleminden haber vermek istemişti. Böylece bütün âleme, peygamberlerin (aleyhimüsselâm) cümlesinin hayatta iken haber verdikleri hâlleri, berzah âlemini ve âhıreti tasdik ettirerek inandırmayı, îmân ettirmeyi ve dolayısıyla bütün âleme rahmet olmayı diledi. Zirâ, Muhammed aleyhisselâmın gelmesinin yaklaştığı bir zamanda bulunmakla şereflenmişti. Allahü teâlânın, Muhammed aleyhisselâmı, âlemlere rahmet olarak göndereceğini biliyordu.

Hâlid bin Sinan aleyhisselâm, resûl değil nebî idi. Vefâtından önce tebliğ ile me'mûr değildi. Yaratılış ve berzah âleminin hâlleri hakkında ilimde kavî olmayı diledi. Kavmi onun emrini yerine getirmemekle, arzusunun hâsıl olmasına mâni oldu. Böylece onun zayi olmasına sebep oldular. Peygamberimiz Muhammed aleyhisselâm, kavmin zayi olduğunu haber vermedi. Çünkü Hâlid bin Sinan aleyhisselâm, tebliğ ile vazifeli değildi. Bu bakımdan kavminin, onun; "Kabrimi açınız" emrine uymaması, zayi olmalarını gerektirmez. Eğer tebliğ ile vazifeli olsaydı, bu sefer kavmi zâyi

olurdu Resûlullah efendimiz, o kavmi, nebîlerini zâyi etmekle vasıflandırdı. Zirâ Hâlid bin Sinan aleyhisselâm vasiyetlerinin zâyi edilmesi, yerine getirilmemesi sûretiyle murâdına ulaşamadı. Ancak talep edilen amelin ecrine nâil olduğunda şek ve şüphe yoktur. Bu durum, cemâate, gelip de başında yetişemeyen kimsenin cemâat sevâbına nâil olduğu gibidir. Zirâ namaza gelen, cemâatle namaz kılmadıkça, cemâat sevâbına kavuşamadığı açıktır. Fakir olup da zenginlerin yaptıkları hayırları yapmayı temenni eden bir kimse, ancak niyet sevâbına kavuşur. Bu hayır işleri yapmanın sevâbına nâil olmaz. Zengin olup da mal ve servetiyle hayır işler yapan kimse, hem niyet hem de amel sevâbına kavuşur. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem), her iki sevâba da nâil olur buyurmadı. Bir işi yapmak sevâbı ile niyet sevâbının müsavî olmadığı açıktır. Zirâ nispetleri bütünün parçaları gibidir. (Niyet, işin tamamından bir parçadır.)

Hâlid bin Sinan aleyhisselâm, berzahda da olsa tebliği temennî etti. Binaenaleyh, ameli temennî etmek ile amele başlamak işi birleşti. Temennî ecri ile amel yapma ecri, bir arada hâsıl olmadı.

----

1) Keşkül (Seyyid Abdülhakim Arvasî kuddise sirruh); sh. 79

2) El-Kâmil fit-tarih; cild-1, sh. 276

3) Muhâdarât-ül-ebrâr; cild-1, sh. 140

4) Mir’ât-ı Kâinat; cild-1, sh. 379

5) Ravdat-üs-safa; sh. 394

ESHAB-I KEHF

Din düşmanları her tarafı kapladığı bir zamanda, dinlerini korumak için her şeylerini terkedip, hicret eden, Tarsus'taki mağarada medfun bulunan yedi kişi ve Kıtmir adındaki köpekleridir. İsimleri; Yemlîha, Mekselînâ, Mislînâ, Mernûş, Debernûş, Şâzenuş, Kefeştatayyûş'tur. Kıssaları, Kur'ân-ı kerîmde Kehf sûresinde, bir ibret ve uyanıp kendine gelme vesilesi olarak zikredilmiştir.

Kehf sûresinin sebeb-i nüzulü ile ilgili olarak, İbn-i İshak'tan şöyle rivâyet edildi: Mekkeli müşrikler, Medîne yahudilerine adam gönderip, Resûlullah efendimizi (sallallahü aleyhi ve sellem) imtihân için malûmat istediler. Medîne yahudileri onlara; Eshâb-ı Kehf'i, yeryüzünün doğusuna ve batısına gidip fetheden Zülkarneyn'i ve rûhun mahiyetini sormalarını tavsiye ettiler. Sonra da; "Eğer bu üç şeyden haber verirse, peygamberdir. O'na uyun. Yok cevap veremezse, yalancının biridir, istediğinizi yapın" dediler. Yahudilerden bu bilgileri öğrenen Mekkeli müşrikler, Resûlullah efendimize (sallallahü aleyhi ve sellem) gelerek, bu soruları sordular. Allahü teâlâ Resûlüne, Kehf sûresini inzal buyurdu. Müslümanlar da böylece Eshâb-ı Kehf hakkındaki bilgilere sâhip oldular.

Eshâb-ı Kehf denilen îmânlı gençler, Efsûs (yani Tarsus) şehri ahâlisinden idiler. Bunlardan altısı sarayda vazifeli, hükümdâra yakın kimselerdi. Hükümdâr o târihte Roma imparatorlarından Dimityanus veya Dokyanus olup; rezil, zâlim bir kimse idi. Putlara tapardı. Sonra tanrılığını îlân etti. Putperestliği kabûl etmeyen az sayıdaki mü'minleri köşe bucak aratır, yakalananları parçalatıp, şehrin kapılarına astırırdı. Saraydaki bu îmânlı gençler, yapılan zulümden nefret duyarlar, çâresizlik içinde bir araya gelerek Allahü teâlâya yalvarır, duâ ve istiğfâr ederlerdi. Bir gece Dokyanus'un adamlarından biri, durumlarını fark edip yanlarına geldi ve ne yaptıklarını sordu. Onlar; "Eşi ve benzeri olmayan Rabbimize ibâdet ediyoruz. Sen de gel, Rabbimize îmân et. Böylece seâdet-i ebediyyeye kavuş" dediler. O da; "Baba ve dedelerimizi puthânede gördüm. Onların yolundan ayrılamam. Sonra siz hükümdârın emrine karşı geliyorsunuz"

dedi ve îmân etmedi. Ayrıca gördüklerini hükümdâra haber verdi. Kâfir olan baba ve dedelerini taklit ederek, küfürde ısrâr etti.

Zalim Dokyanus, ihbar üzerine, o gençleri huzûruna çağırıp tehdit etti. Onlar da îmân yolunda sebât gösterip, şirki, putperestliği kabûl etmediler ve ona; “Bizim Rabbimiz semâvâtın (göklerin) ve erdin (yerin) Rabbidir. O'ndan başkasına tapmayız. Zirâ O'ndan başka ibâdete lâyık kimse yoktur. Ey Dokyanus! Allahü teâlâya yemîn ederiz ki, senin putperestlik teklifini kabûl ederek, Allahü teâlâdan başkasına îtikâd edersek bu takdirde, muhakkak haddi aşıp, doğruluktan uzak, akıl dışı pek ziyâde zulüm ve câhilce bir iş yapmış oluruz” dediler. Dokyanus, onların rütbelerini söktü. Kavimlerinin işâretini taşıyan kıyafetlerini çıkarmalarını emretti. Sonra da; “Siz gençsiniz, üç gün mühlet veriyorum. Kurtulmayı mı yoksa ölmeyi mi tercih ediyorsunuz?” deyip, başka bir şehre gitti.

Hazin tefsîri’nde bildirildiğine göre; Eshâb-ı Kehf bu hak sözleri, zâlim Dokyanus'a sarayda, hazır olan bir topluluk içinde söylediler. Çünkü Dokyanus bunları, oradaki topluluk içinde putperestliğe çağırmıştı. Onlar da saray erkânı içinde, büyük bir vakârla; “Rabbimiz, göklerin ve yerin Rabbidir. Öyle fânî olan şeyler nasıl yaratıcı olabilir?” dediler. “Dokyanus'u yaratan da bizim Rabbimizdir” deyip, teklifini reddederek kavmi içinde onu rezil rüsva ettiler. Böylece Eshâb-ı Kehf, Dokyanus'a karşı hak sözü söylemeye cesâretle, Allahü teâlâdan başka bir mâbuda ibâdet etmeyeceklerini bildirdiler. Bunun yanında, putperestlerin îmânlarının bir delile dayanmadığını ve bozuk inanışla Allahü teâlâya iftirâ ettiklerini de açıklayıp, onların herkesten daha zâlim olduklarını söylemekten çekinmediler. Bu îmân ve cesâretleri, Kur'ân-ı kerîmde meâlen şöyle bildirilmektedir;

“(Ey Habîbim! Şimdi biz) sana o (Eshâb-ı Kehf’in) haberini (ibretli kıssasını) hakla, doğrulukla anlatalım. O yiğitler, Rablerine (Allahü teâlâya) îmân ettiler. Biz onların hidâyet (iman ve basiretlerini) ve sebâtlarını arttırdık.

“Şu bizim kavmimiz, O'ndan (Allahü teâlâdan) başka ilâh edindiler. Bunların üzerine bari açık bir bûrhân (delil) getirselerdi ya! Artık Allahü

teâlâya karşı yalan yere iftirâ edenlerden daha zâlim kimdir? dedikleri zaman, onların kalblerini (sabır ve sebât ile tamâmen Hakk'a) bağlamıştık. (Kehf sûresi: 13-15)

Dokyanus, onların eski günlerine dönmeleri için kendilerine belirli bir süre tâyin etmişti. Bu da Allahü teâlânın onlara bir lütfuydu. Çünkü, bu bekleme esnâsında istişâre ederek, hicret imkânını elde ettiler. Dinlerini korumak için fitneden uzaklaştılar. İnsanlar arasında fitne çıktığı zaman, kulun, dînini korumak için hicret etmesi meşru bir durumdur. Onların her biri, babalarının evinden bir miktar azık aldı. Bir kısmını tasadduk ederek, şehre yakın bir dağ cihetine doğru yola çıktılar. Yolda giderken, bir çobana rast geldiler. Çoban onlara yiyecek ikrâm etti. Sohbet esnâsında, onların hâlini anlayıp îmân etti ve onlara katıldı. Beraberce yola koyuldular. Çobanın köpeği de bunlara tâbi olup, arkalarından tâkip etti. Mâni olmak için bir hayli uğraştılar fakat geri çeviremediler. Zirâ ses çıkarıp, yerlerini haber vereceğinden çekiniyorlardı.

Nihâyet Allahü teâlâ, bu köpeği dile getirip; “Benden korkmayın. Ben, Allahü teâlânın ve sizin dostunuzum. Siz uykuda iken gözcülük ve bekçilik yaparım” dedi. Böylece sayıları sekiz oldu. Dağa yaklaştıklarında, çoban bunlara; “Ben bu dağda bir mağara biliyorum. Orada gizlenmek mümkündür” dedi. Söz birliği ile o mağaraya girdiler ve cenâb-ı Hakk'a yalvarıp; “Yâ Rabbî! Bize senin katından rahmet, (yani rızık, mağfiret, düşmandan emniyet) ver!” dediler. Büyükleri olan Yemlîha, arkadaşlarına; “Mâdem ki, siz onlardan ve Allahü teâlâdan başka tapmakta olduklarından ayrıldınız, o hâlde mağaraya çekilin ki, Rabbiniz size rahmetinden genişlik versin, işinizde kolaylık göstersin. O, düşmanlardan dîninizi muhâfaza için sizi korur ve lâzım gelen şeyleri de, onlardan istifâde edebilmeniz için sizlere ihsân eder. Maddî ve mânevî hayatınız emniyette olur. Biz kavmimiz putperest olduklarından, îmânımızı korumak için aralarından hicret ettik. Şimdi mağarayı mesken edinip, burada Allahü teâlâya ibâdet edelim. Rabbimiz iki cihânda rahmetini bize saçar, din ve dünyâ işlerimizi kolaylaştırır” dedi. Hepsi yorgun ve halsizdi. Bunun üzerine biraz uzandılar. Hakk'ın emriyle yavaş yavaş hepsi uyuyakaldılar.

Allahü teâlâ, Eshâb-ı Kehfin kendi aralarındaki bu konuşmalarını, Kur'ân-ı kerîmde meâlen şöyle bildirmektedir:

“(Birbirlerine şöyle demişlerdi:) Mâdem ki siz, onlardan ve Allah'tan başka tapmakta olduklarından ayrıldınız, o hâlde mağaraya (çekilip) sığının ki, Rabbiniz size rahmetinden genişlik versin, işinizde size bir fayda (kolaylık) hazırlasın.” (Kehf sûresi: 16)

“O zaman, o genç yiğitler mağaraya sığınmış (lar) dı da; Ey Rabbimiz! Bize tarafından bir rahmet (dinde hidâyet, günâhlarımızı da mağfiret et ve helâl rızık), düşmandan emniyet ver ve işimizden (dinimizi muhâfaza için kâfirlerden ayrılıp, mağaraya ilticâ ettiğimizden dolayı) bizim için bir muvaffakiyet hazırla. (O sayede rüşt ve hidâyete ermiş; böylece çok sevâba kavuşmuş olalım.) (Kehf sûresi: 10)

Onlar mağaraya girdiklerinde, Allahü teâlânın rahmet ve lütfunu dileyerek böyle dediler. Ahmed ibni Hanbel'in (rahmetullahi aleyh) Müsned’inde, Büsr ibni Ebî Ertâd, Resûlullah'ın şöyle duâ ettiğini bildirdi: “Yâ Rabbî! Bütün işlerimizde âkıbetimizi hayırlı (iyi) kıl. Bizi dünyâda rüsvay olmaktan ve âhırette azâbdan koru!”

Eshâb-ı Kehfin mağaraya geldikten sonra uykuya varmaları, Kehf sûresi 11. âyet-i kerîmesinde meâlen şöyle bildirilmektedir: “Bunun üzerine biz, nice yıllar mağarada onların kulaklarına (harici şeyleri işitmelerine mâni perde) vurduk (nice yıllar tam bir sükûn içinde uyuttuk).”

Dokyanus, Efsûs'a gelip, onları sordu. Kaçtıklarını bildirdiler. Bunun üzerine babalarını getirtti. Onları bulmaları için zorladı. Babaları; “Bizim malımızı alıp, dağa doğru gittiler” dediler. Dokyanus, adamları ile gidip o mağarayı buldu. Burada ölsünler diye, mağaranın ağzını iyice kapattırdı. O zaman Dokyanus'un yakınlarından iki mü’min, gençlerin isimlerini ve hâllerini iki kurşun levhaya yazıp, mağaranın duvarına koydular. Bu mağara, Betahlus Dağı’nın güney taralında idi. Güneş, doğarken ve batarken oraya vurduğundan, rutubet olmazdı. Eshâb-ı Kehf uyurken gözleri açık idi. Allahü teâlâ meleklerle, onları sağ ve sol taraflarına

döndürürdü. Köpekleri, dirseklerini kapının eşiğine uzatmıştı. Ölü değillerdi. Nefes alırlar, saçları tırnakları uzardı.

Allahü teâlâ kemâl-i kudreti ile cesed ve elbiselerini değiştirmedi. Eshâb-ı Kehf, üçyüzdokuz sene o mağarada uyuyup kaldılar. Allahü teâlâ kendilerini muhâfaza etti.

Eshâb-ı Kehfin uykularının keyfiyyeti hakkında Kur'ân-ı kerîmde meâlen buyruldu ki: "(Onların gözleri açık olmakla) sen onları uyanık zannedersin. Halbuki onlar uykudadır. Biz onları (meleklerle) sağına ve soluna döndürürüz (ki uzun zaman geçmekle bedenleri çürümesin). Onların köpekleri dirseklerini kapının eşiğine uzatmıştı (yaymıştı). Eğer sen onlara bakarak hâllerini görseydin, (korkudan) geri dönüp kaçardın. Kalbin onların korkusuyla dolardı (zira gözleri açık ve kılları, tırnakları uzamış ve yerleri karanlık ve korkulu idi)." (Kehf sûresi: 18)

İbn-i Cüreyc (rahmetullahi aleyh) dedi ki: "Köpek, kapıda onları bekliyordu. Bu, onun yaratılışı ve tabîatı gereğidir. O, mağara kapısı önünde, kendilerini bekliyormuş gibi duruyordu. Kıtmir adındaki bu hayvanın, Cennet'e gireceği tefsîrlerde bildirilmektedir.

Güneşin doğarken ve batarken mağaraya vurduğu da meâlen şöyle bildirilmektedir: "(Onlara baksaydın) görürdün ki, güneş doğduğu zaman, mağaranın sağ tarafına yönelir; battığı vakitte onların sol yanını kesip giderdi. Kendileri ise oranın (mağaranın) geniş bir yerinde idiler. İşte bu, (Eshâb-ı Kehf'in hâl ve şânı, onların mağaraya girişi yahut kıssalarını haber verişin) Allahü teâlânın âyetlerindendir. Allahü teâlâ kime hidâyet ederse, o, doğru yola erdirilmiştir; kimi de şaşırtırsa, artık onun için hiç bir zaman felaha götürücü bir mürşid bulamazsın." (Kehf sûresi: 17)

Eshâb-ı Kehfin uykularının müddeti de meâlen şöyle bildirilmektedir; "Onlar mağaralarında üçyüz sene eğleştiler. (Buna) dokuz (yıl) daha kattılar." (Kehf sûresi: 25)

"De ki: Allah ne kadar eğlendiklerini daha iyi bilendir. Göklerin ve yerin gaybı (nı bilmek) O'na mahsustur. O, ne güzel görendir. Ne güzel işitendir. (Bütün) bunların (yer ve gök ehlinin) O'ndan başka hiç bir yardımcısı

yoktur. O, hiç bir (kimseyi, hiç bir şeyi) hükmüne ortak da yapmaz.” (Kehf sûresi; 26)

Hazret-i Ali buyurdu ki: “Ehl-i kitap indinde Eshâb-ı Kehf, mağarada, şemsî yıl hesâbıyla üçyüzyıl kalmışlardır. Cenâb-ı Hak bu seneyi kamerî olarak beyân buyurdu. Aralarındaki farklılık, her yüz yılda üç senedir. Bu sûretle şemsî üçyüz sene, kamerî üçyüzdokuz seneye denktir.”

Cenâb-ı Hak. Eshâb-ı Kehf ve Rakîm'in üçyüzdokuz sene uykuda kalmalarının o kadar şaşılacak bir şey olmadığını da şöyle beyân buyurdu:

“(Ey Habîbim!) Sen, bizim âyetlerimiz içinde (yalnız) Kehf ve Rakîm eshâbının ibrete şayan olduklarını mı sandın?” (Kehf sûresi: 9)

Yâni; onların bu hâli, öldükten sonra dirilmenin olduğunu ispat edecek açık bir alâmettir. Fakat, göklerin ve yerin yaratılışı, gece ve gündüzün bir biri ardınca getirilişi, güneşin ve ayın emre müsahhar kılınışı, ayrıca buna benzer Allahü teâlânın kudretine delâlet eden muazzam hâdiseler daha büyük olup, bunların yanında Eshâb-ı Kehf hâdisesi, o kadar garip görülmemelidir. Eshâb-ı Kehf’in hâllerinden daha şaşılacak hâller bile Allahü teâlâyı âciz bırakamaz. Allahü teâlâ her dilediğini yapmağa muktedirdir. Nitekim İbn-i Cüreyc; Mücâhid rivâyetiyle bu âyet-i kerîme hakkında buyurdu ki: “Bizim âyetlerimizden bundan çok daha şaşılacak olanları vardır.” Avfî, İbn-i Abbâs'dan (radıyallahü anh) naklen bu âyet-i kerîmeye şöyle mânâ verdiğini bildirdi: “Sana verdiğim bilgi, sünnet ve kitap, mağara ve kitabe ehlinin durumlarından çok daha mühimdir.” Muhammed bin İshak ise; “Kullarıma karşı gösterdiğim hüccetler, mağara ve kitabe ehlinin durumundan çok daha şaşırtıcıdır” buyurdu.

Âyet-i kerîmede beyân buyrulan “Kehf; dağda bulunan geniş mağara demektir. Îmânlı gençler buraya sığındıklarından, bunlara Eshâb-ı Kehf dendi. Rakîm kelimesi hakkında buyruldu ki: Sa’îd bin Cübeyr (rahmetullahi aleyh); Eshâb-ı Kehfin isim ve kıssalarının üzerine yazılıp, mağara kapısına asıldığı kurşun veya taştan bir levhadır buyurdu. Bu husûsta başka rivâyetler de vardır.

Resûlullah zamanındaki müslümanlar ile ehli kitabın, Eshâb-ı Kehf hakkındaki ihtilaflarını, Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde meâlen şöyle buyurmaktadır: “(Resûl-i Ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) zamanındaki ehli kitaptan bâzıları, yahudiler veya necran hıristiyanlarından Yakubiyye tâifesinden biri; “(Sayıları) Üçtür, dördüncüleri köpekleridir diyecekler, (nasârâ ise;) “Beştir, altıncıları köpekleridir” diyecekler ve gayb için zanda bulunacaklar. “Yedidir, sekizincileri kelbleridir” diyecekler (bunlar mü’minlerdir). Şöyle ki; Rabbim onların sayısını daha iyi bilendir. Onları (insanların) birazından başkası bilemez. O hâlde bunlar hakkında zâhirî bir münâkâşadan (sana indirilen Kur'ân-ı kerîmde olandan) gayrı ile mücâdele etme. Bunlara dâir içlerinden hiç bir kimseden fetva da isteme.” (Kehf sûresi: 22)

İbn-i Abbâs (radıyallahü anhümâ), bu âyet-i kerîmenin tefsîrini yaparken, Eshâb-ı Kehf’in yedi zât olduğunu bildirdi.

Hâzin ve Kâdı Beydâvî'nin (rahmetullahi aleyhim) bildirdiğine göre; “Eshâb-ı Kehf’in sayısı üçtür, dördüncüleri kelpleridir” diyenler; Necrân hıristiyanları ve Îsâ aleyhisselâmın ulûhiyetine îtikâd eden Yakubiyye fırkasından biri ve onun tâbileridir. “Onların sayısı beştir, altıncısı kelpleridir” diyenler; hıristiyanlardan, Nâstûriyye fırkasından Âkıb adında birisi ve onun tâbileridir. Müslümanlar da; “Yedidir, sekizincisi kelbleridir” dediler. Bu konuşmalar, Resûlullah'ın (sallallahü aleyhi ve sellem) huzûr-ı şerîflerinde olmuştu. Üç-beş diyenlerin sözlerinin doğru olmadığına işâret için, Allahü teâlâ; “Gâibe taş atarlar” buyurdu. Onların sayısı yedi diyenlerin sözlerinin doğru olduğuna da; “Onların adedini az kimse bilir” buyurarak işâret etti.

Fahreddîn-i Razî (rahmetullahi aleyh) bildirdi ki: “Hazret-i Ali'nin rivâyetine göre, Eshâb-ı Kehf’in adedi yedidir. Bunların altısı hükümdârın yakınlarından olup, onun sağında ve solunda bulunurlardı. Sağındakiler; Yemlîha, Mekselînâ ve Mislînâ idi. Bunlara Eshâb-ı Yemîn denmiştir. Hükümdârın solunda bulunanlar ise; Mernûş, Debernûş ve Şâzenuş'tur. Bunlara da Eshâb-ı Yesâr denmiştir. Dokyanus, önemli işlerinde bunlarla istişâre ederdi. Yâni bunlar, hükümdârın müşavere heyetinden idiler.

Bunlar, Dokyanus'u îmâna dâvet ettiklerinde, o kabûl etmeyince, zulmünden korktuklarından îmânlarını korumak için, hicrete mecbûr oldular. Eshâb-ı Kehf'in yedincileri Kefeştetayyûş ismindeki çobandır. Sekizincisi ise çobanın kelbidir. Onun ismi de Kıtmîr idi."

Cenâb-ı Hak, Eshâb-ı Kehf'in mağarada uyku hâlinde ne kadar kaldıklarını, yahudi ve nasârâ ve başkalarının doğru olarak bilemeyeceklerini beyân ederek, onların haberini doğru ve vak'aya uygun olarak açık ve geniş olarak Habîbine (sallallahü aleyhi ve sellem) bildirdi.

"Sonra da onları uyandırdık. İki zümreden hangisi bekledikleri gayeyi daha iyi (zabt ve) hesap edicidir, ayırt edelim diye." (Kehf sûresi: 12)

Cenâb-ı Hak, bu uzun uykudan sonra Eshâb-ı Kehf'i uyandırdı. Onlar henüz yattıkları günde bulunduklarını sandılar. İçlerinden biri (Mekselînâ), arkadaşlarına; "Ne kadar zaman yatıp uydunuz?" dedi. Zirâ onlar güneş doğarken mağaraya girmişlerdi. Uyandıkları zaman güneş batmak üzere olduğundan, cevâbında; "Bir gün veya günün bir miktarını uyuduk" dediler. Sonra saç, sakal ve tırnaklarına bakıp birbirlerine; "Ne kadar uyuduğumuzu Rabbimiz bilir" dediler. Mekselînâ daha sonra; "Biriniz şu parayı alıp, Efsûs'a (Tarsus şehrine) gitsin, baksın. Hangi yiyecek helâl ve temiz ise, ondan satın alıp getirsin. Yiyecek almaya giden, burada kalanları şehirdekilere haber vermesin. Eğer Dokyanus'a tâbi olan ahâli, sizi bulurlarsa recm ederler (taşla öldürürler). Yâhutta zorla kendi bozuk dinlerine döndürürler. Onların dînine girince, artık sizin için sonsuz olarak kurtuluş yoktur" dedi. Bunların en olgun ve akıllıları olan Yemlîha, bu vasiyetleri kabûl ile yola çıktı. Şehre vardığında, durumu çok değişmiş gördü. Pazar, çarşı, mahalle ve insanların şekil ve renkleri değişmişti. Böylece o, bambaşka bir âlem gördü ve hayretler içinde kaldı.

Eshâb-ı Kehf'in uykudan kalkmaları, uyku müddeti hakkındaki konuşmaları ve içlerinden birini şehre göndermeleri, Kur'ân-ı kerîmde meâlen şöyle bildirilmektedir:

"Biz onları (uyuttuğumuz gibi, kemâl-i kudretimizle cesed ve elbiseleri bu uzun zamanda değişmeksizin) uyandırdık ki, hâllerini bilsinler.

“Birbirleriyle soruşup hâllerini ve Allahü teâlânın kendilerine ne yaptığını öğrensinler de, cenâb-ı Hakk'ın kemâl-i kudretine olan yakînleri artsın. Öldükten sonra dirilmenin ne olduğu numunesini görsünler, Allahü teâlânın kendilerine olan nîmetlerine şükretsinler diye.) Onlardan birisi (Mekselînâ) dedi ki: Ne kadar zaman (yatıp) eğleştiniz? (Zirâ onların mağaraya girmeleri güneş doğarken idi. Uyanmaları guruba yakın olmakla, cevapta bâzıları;) “Bir gün, yahut günden bir miktar uykuda kaldık” dediler. (Tekrar; kıllarına ve tırnaklarına bakıp yine) birbirlerine; Ne kadar eğlendiğimizi Rabbimiz daha iyi bilendir. Şimdi siz birinizi bu gümüş para ile şehre (Tarsus'a) gönderin de baksın, onun hangi yiyeceği daha temizse (daha helâl, daha güzel, daha bol; daha ucuz ise) ondan size bir rızık getirsin. Çok nâzik hareket etsin. Sizi hiç bir kimseye sakın hissettirmesin dediler.” (Kehf sûresi: 19)

Fahreddîn-i Razî (rahmetullahi aleyh); Bunların elindeki para, madrûb (basılı) olup, üzerinde Dokyanus'un ismi yazılı idi buyurdu. Bu âyet-i kerîmede insanın; rızkı için çalışması, yiyeceğin helâl ve temizini ve aldanmayıp ucuzunu arayıp alması, insanlarla muâmelede adâb-ı muaşerete (görgü kurallarına) dikkat etmesi, fitne zamanında düşmandan kendisini saklamaya çalışması gerektiğine dâir işâretlerin olduğu bildirilmektedir.

“Çünkü onlar size galebe ederlerse, sizi ya taşla öldürürler, yahut sizi (zorla) kendi dinlerine döndürürler. Bu takdirde ise ebedî felah bulamazsınız.” (Kehf sûresi: 20)

Fahreddîn-i Razî ve Kâdı Beydâvî'nin (rahmetullahi aleyhim) bildirdiklerine göre; Bunlar uykudan uyanınca, şehre gidip yiyecek getirecek kimsenin (Yemlîha'nın), elbise değiştirerek, hâlini kimseye bildirmeden gidip gelmesini uygun gördüler.

Nihâyet ekmekçi dükkanına girip, o parayı yâni Dokyanus zamanında, onun adına basılan sikkeyi (parayı) ekmekçiye verince, bunun bir hazîne bulduğunu sandı ve elden ele göstererek zaptiyeye vardı. Yemlîha'yı tutup; “Bulduğun hazîneyi ver” diye tehdit ettiler. Yemlîha; “Ben hazîne bulmadım. Dünkü gün bu altını evden aldım. Bugün çarşıya getirdim” dedi. Babasının ismini sordular. Söyledi. “Burada o isimde kimse yoktur” deyip;

“Yalan söylüyorsun” diye çıkıştılar. Çok daraldı. “Beni Dokyanus'a götürün, o benim işimi bilir.” dedi. Bu sözünü de alaya alıp; “Dokyanus öleli üçyüz seneye yakındır. Sen bize hikaye mi anlatıyorsun?” dediler. Yemlîha, nihâyet çâresiz kalıp, dünkü gün kaçıp mağaraya girdiklerini söyledi. “Bundan başka bir şey bilmiyorum” dedi.

Hâdise hükûmete aksetti. O zamanki hükümdâr Teodüs (Tendrus) isminde sâlih bir zât idi. Vaktinin insanlarının çoğu, öldükten sonra dirilmeyi inkâr ederlerdi. Hükümdâr onlara bu husûsta ne kadar nasîhat etse fayda vermezdi. Bir gün; “Yâ Rabbî! Bu kavme âhıret gününe, haşrın ve neşrin meydana geleceğine şehâdet edecek bir harikulade hâl göster” diye duâ ve niyazda bulundu. O zaman da Yemlîha'yı huzûruna getirdiler. Yemlîha başından geçenleri anlatınca; pâdişah, oğlu, eşrâfı ve yakın adamları ile birlikte mağaraya yollandılar. Yemlîha varıp, arkadaşlarına haber verdi. Hükümdâr ve yakınları, asırlardan beri mağarada yatıp kalmış gençleri gördüler. İsim ve hâlleri üzerine yazılan taşı getirip okudular. Dinlerini, îmânlarını korumak için hicret etmiş, her şeylerini geride bırakmış bu gençlerin hâlleri açıkça anlaşıldı. Hükümdâr, duâsının kabûl edildiğini anlayıp, cenâb-ı Hakk'a şükretti. Eshâb-ı Kehf'e selâm verip cevap aldı. Böylece onların dinlerini kayırmaları, kâfir ve zâlim bir hükümdârdan kaçarken, tam üçyüz yıl sonra sâlih ve dindar olan bir başka hükümdârın ayaklarına kadar gelmesine ve görünürde bile pek yüksek dereceye kavuşmalarına sebep oldu. Hükümdâr hepsinin boynuna sarılıp veda ederken, Eshâb-ı Kehf, tekrar eskisi gibi uykuya vardılar. Girdikleri mağara içinde medfun kaldılar. (Bir rivâyette Eshâb-ı Kehfin rûhları kabzolundu ve cesetleri halkın gözünden kayboldu.) Halk onların yanından dışarı çıkınca, kendilerini bir korku ve çekingenlik kapladı. Artık kimse onların yanına giremedi. Sonra mağaranın ağzında bir mescid inşâ edildi. Böylece orası, halk için ziyâretgâh oldu.

Kur'ân-ı kerîmde bu husûs, meâlen şöyle bildirilmektedir: “Böylece (kullarımızı ve mü’minleri) onların hâllerine muttalî kıldık ki, Allah'ın, (tekrar dirilteceğine dâir olan) vâdinin şüphesiz bir hak olduğunu, kıyâmetin vukuunda da hiç bir şüphe bulunmadığını bilmiş olsunlar. O sırada onlar, bunların işini aralarında nizâlaşıyorlardı. (Kimi; Yalnız rûhlar dirilecek, kimi; Hayır, rûhlar cesetlerle birlikte dirilecek diyordu.) Bunun

üzerine; Onların etrâfına bir binâ yapın (onları gizlesin) dediler. (Bunu diyen kâfirlerdi.) Rableri onları daha iyi bilendir. Onların işine gâlip (ve vâkıf) olanlar (Eshâb-ı Kehfin hâlini daha iyi takdir eden mü'minler) ise; "Mutlaka yanlarında bir mescid edineceğiz" dediler (ve namaz kılmak üzere o mağaranın kapısı önüne mescid yaptılar). (Kehf sûresi: 21)

Zamanla mağara ağzının önündeki mabedin enkazı üzerine, Osmanlı pâdişahları zamanında yapılan bir mescid, ikinci Abdülhamîd Han tarafından yeniden inşâ olunarak tek minareli bir câmi hâline getirildi. Sonra câmi yanına bir ilave yapılıp, husûsi bir imâm tâyin edildi. Kurban bayramlarında bu zât, İstanbul'a gelerek, ikinci Abdülhamîd Han'ın sarayındaki muâyedesine (bayramlaşmaya) iştirâk eder, senelik tahsisat ve ihsânını alırdı. Resûlullah (sallallahü aleyhi ve sellem) zamanında, Hazret-i Ebû Bekr ve Hazret-i Ali (radıyallahü anhümâ) kerâmeten oraya gitmişlerdir. Eshâb-ı Kehf yine uykudan uyanmışlar, görüşmüşler, Resûlullah'a (sallallahü aleyhi ve sellem) îmân ettiklerini bildirmişler, selâm yollamışlar, duâ istemişlerdir. Hazret-i Mehdî zamanında tekrar uyanacak, yanına gidip, askeri olacaklar ve ona yardım edeceklerdir.

Hadîs-i şerîfte buyruldu ki: "Eshâb-ı Kehf, (hazret-i) Mehdî'nin yardımcıları olacaktır ve Îsâ (aleyhisselâm) bunun zamanında gökten inecektir. Îsâ (aleyhisselâm), Deccal ile harb ederken, Mehdî onunla beraber olacaktır. Bunun hükümdârlığı zamanında, her zamankinin aksine ve hesapların tersine olarak, Ramazân-ı şerîfin 14. günü güneş ve birinci gecesinde ay tutulacaktır."

Mevlânâ Muhammed Osman Sâhib (rahmetullahi aleyh), Fevâid-i Osmâniye kitabında bildirdi ki: Tarlaya bereket gelmesi için, mahsulün uşrunu vermeli, sonra Eshâb-ı Kehfin isimlerini dört kağıda yazıp, ayrı ayrı sarıp, tarlanın ayak basmayan dört köşesine defnetmelidir. Sabah ve yatsı namazlarından sonra büyük âlimlerin isimlerini, sonra Fâtiha-i şerîfeyi okuyarak rûhlarına gönderip, onları vesile ederek yapılan duânın kabûl olduğu tecrübe edilmiştir. Rûh-ul-Beyân'da diyor ki: Eshâb-ı Kehf'in isimleri yazılı kağıdı evinde, üstünde bulundurmak da kazâ ve belâdan korur, bereket verir.

İmâm-ı Rabbânî Müceddîd-i elf-i sânî Ahmed Fârûkî Serhendî (rahmetullahi aleyh), Eshâb-ı Kehf'in îmânlarını korumak için yaptıkları hicretin, Allahü teâlâ katında çok kıymetli olduğunu, Mektûbât isimli kıymetli kitabının 44. mektubunda şöyle bildirmektedir: "Dünyânın bugünkü hâlinde, O'nun sünnet-i seniyyesine (yâni İslâmiyete) uymakla şereflendirilenler ne kadar bahtiyârdır. O'nun dînine inanan, O'na ümmet olanın az bir iyiliğine kat kat sevap verilir. Eshâb-ı Kehf (yani Tarsus'taki mağarada bulunan yedi kişi rahmetullahi aleyhim ecmaîn) bir güzel iş yapmakla, yüksek derecelere kavuştu. Bu işleri de, din düşmanları her tarafı kapladığı vakit, kalplerindeki îmânı korumak için, başka bir yere hicret etmeleri idi. Bugün, O'na îmân edip, az bir ibâdet yapmak, sanki düşman saldırıp, her tarafı kapladığı zamanda, askerin az bir hareketinin çok kıymetli olmasına benzer. Sulh zamanında, askerin bundan kat kat fazla çalışması böyle kıymetli olamaz."

85. mektubunda da şöyle buyurmaktadır: Allahü teâlâ, sizi, beğendiği işleri yapmağa kavuştursun! İnsana önce îtikâdını, îmânını düzeltmek lâzımdır. Bundan sonra, sâlih, yarar işleri yapmak gerekir. İbâdetlerin hepsini kendinde toplayan ve insanı Allahü teâlâya en çok yaklaştıran yarar şey, namazdır. Peygamberimiz aleyhissalâtü vesselâm; "Namaz dînin direğidir. Namaz kılan kimse, dînini kuvvetlendirir. Namaz kılmayan, elbette dînini yıkar" buyurdu. Namazı doğru dürüst kılmakla şereflenen bir kimse, çirkin, kötü şeyler yapmaktan korunmuş olur. Ankebût sûresinin 45. âyetinde meâlen; "Doğru kılınan namaz, insanı fahşâdan ve münkerden muhakkak uzaklaştırır" buyruldu. İnsanı kötülüklerden uzaklaştırmayan bir namaz, doğru namaz değildir. Görünüşte namazdır. Bununla beraber, doğrusunu yapıncaya kadar, görünüşü yapmayı elden bırakmamalıdır. Büyüklerimiz; "Bir şeyin hepsi yapılamazsa, hepsini de elden kaçırmamalıdır" buyurdu. Sonsuz ihsân sâhibi olan Rabbimiz, görünüşü hakîkat olarak kabûl edebilir. (Böyle bozuk namaz kılacağına, hiç kılma dememelidir. Bu sözü din düşmanları çıkarmıştır. Böyle bozuk kılacağına doğru kıl demelidir. Bu inceliği iyi anlamalıdır.)

Namazları cemâat ile ve huşû ve hudû ile kılmalıdır. Çünkü, insanı dünyâda ve âhırette felaketlerden, sıkıntılardan kurtaracak ancak namazdır. Allahü teâlâ, Mü'minun sûresinin başında meâlen; "Mü'minler mutlaka

kurtulacaktır. Onlar, namazlarını huşû ile kılanlardır" buyurdu. Tehlike; korku bulunan yerde yapılan ibâdetin kıymeti kat kat daha çok olur. Düşman saldırdığı zaman, askerin ufak bir iş görmesi, pek çok kıymetli olur. Gençlerin ibâdet etmeleri de, bunun için daha kıymetlidir. Çünkü, nefislerinin kötü isteklerini kırmakta ve ibâdet etmek istememesine karşı gelmektedirler. Eshâb-ı Kehf, bir hicret yaparak din düşmanları arasından çıktıkları için şerefli oldular. Peygamberimiz aleyhi ve ala âlihissalevatü vettehiyyat bir hadîs-i şerîfte; "Fitnenin, fesadın çoğaldığı zamanda ibâdet etmek, hicret ederek benim yanıma gelmek gibidir" buyurdu. Görülüyor ki, din düşmanlarının güçlük çıkarması, ibâdetlerin şerefini arttırmakta, sevâbı kat kat çoğaltmaktadır. Zarar yapmak istemeleri, müslümanlar için faydalı olmaktadır. Daha ne yazayım? Oğlumuz Şeyh Behâeddîn, Allah adamları ile görüşmekten sıkılıyor. Zenginlerle, dünyâya düşkün olanlarla bulunmak istiyor. Onlarla düşüp kalkmanın, insanı felakete götüreceğini, anlayamıyor. Onların yağlı, tatlı yemeklerinin, zehir gibi, gönlü öldüreceğini, ahlâkı bozacağını düşünemiyor. Âmân, âmân kötü arkadaşlardan kaçınız! İnsanın dînine, îmânına saldıran, tatlı dilli, güler yüzlü korkunç düşmanlara aldanmamak için, çok uyanık olunuz. Hadîs-i şerîfte; "Mal ve mevki sahihlerine, malı için, makâmı için alçalan kimsenin dîninin üçte ikisi gider" buyruldu. Mal için, mevki kazanmak için, İslâm düşmanlarına eğilenlere, dinlerinden, ibâdetlerinden vaz geçenlere yazıklar olsun! Sonsuz nîmetleri, saâdetleri, birkaç günlük eğlence için elden kaçırıyorlar.

----

1) Tefsîr-i Kebîr

2) Tefsîr-i Mazharî

3) Tefsîr-i Taberî

4) Rûh-ul-Beyân

5) Feth-ül-Bârî Şerh-ul-Buhârî; cild-6, sh. 366, 367

6) Târih-üt Taberî; cild-2, sh. 40

7) Bedayi-üz Zuhur; sh. 196

8) Ravdat-üs Safa; sh. 374

9) Arais-ül-Mecâlis; sh. 411

10) Tam İlmihal Seâdet-i Ebediyye; sh. 61, 354, 711, 1035

11) Rehber Ansiklopedisi; cild-5, sh. 205

12) İslâm Âlimleri Ansiklopedisi; cild-8, sh. 326, 337

13) Mir'ât-ı Kâinat; sh. 178

14) El-Kâmil fit-Târih; cild-1, sh. 355

15) Mektûbât-ı İmâm-ı Rabbânî; mektup. 44, 65, 85

16) Et-Tebsırâ; sh. 366

MUHAMMED ALEYHİSSELÂM

MEKKE DEVRİ

Allahü teâlânın habîbi, sevgilisi, yaratılmış bütün insanların, mahlûkâtın her bakımdan en üstünü, en güzeli, en şereflisi. Allahü teâlânın medhettiği ve bütün insanlara ve cinne peygamber olarak seçip gönderdiği, son ve en üstün peygamber. Âlemlere rahmet olarak gönderilmiş olup, her şey onun hürmetine yaratılmıştır. Mübârek ismi, pek çok, tekrar tekrar övülmüş, methedilmiş mânâsına gelen Muhammed aleyhisselâmdır. Ahmed, Mahmud, Mustafa gibi başka mübârek isimleri de vardır. Babasının ismi Abdullah olup, hicretten 53 sene önce Rebîul-evvel ayının onikisinde Pazartesi gecesi, sabaha karşı Mekke'de doğdu. Târihçiler, bu günün, miladî sene ile 571 senesinin Nisan ayının yirmisine rastladığını bildirmektedirler.

Doğmadan birkaç ay önce babası, altı yaşında iken de annesi vefât etti. Bu sebepten Peygamber efendimize Dürr-i Yetîm (Kâinat sedefinde bulunan tek büyük ve en kıymetli inci) lakabı da verilmiştir. Sekiz yaşına kadar dedesi Abdülmuttalîb'in; onun ölümü üzerine ise amcası Ebû Tâlib'in yanında kaldı. Yirmibeş yaşında Hadîce-tül-Kübrâ vâlidemiz ile evlendi. Bu hanımından doğan ilk oğlunun adı Kâsım idi. Bundan dolayı Peygamberimize Ebü'l Kâsım yâni Kâsım'ın babası da denildi. Araplarda böyle künye ile anılmak âdetti. Kırk yaşında iken, bütün insanlara ve cinne peygamber olduğu Allahü teâlâ tarafından bildirildi. Üç sene sonra herkesi îmâna çağırmaya başladı. Elliiki yaşında iken Mîrâc vukû buldu. Miladın 622 yılında 53 yaşında olduğu hâlde, Mekke'den Medîne'ye hicret etti. Yirmiyedi kere muhârebe yaptı. 11 (m. 632) senesinde Rebîul-evvel ayının onikisinde Pazartesi günü öğleden evvel 63 yaşında iken vefât etti.

Allahü teâlâ, bütün peygamberlerine ismi ile hitâb ettiği hâlde, O'na; "Habîbim" (Sevgilim) diye iltifât etmiştir. Âyet-i kerîmede meâlen; "Seni âlemlere rahmet olarak gönderdik" (Enbiyâ sûresi: 107) ve bir hadis-i kutside de; "Sen olmasaydın, sen olmasaydın, mahlûkâtı yaratmazdım" buyurdu. Her peygamber, kendi zamanında, kendi mekânında, kendi

kavminin hepsinden her bakımdan en üstünüdür. Peygamberimiz Muhammed aleyhisselâm ise, dünyâ yaratıldığı günden kıyâmet kopuncaya kadar, her zamanda, her memlekette, gelmiş ve gelecek bütün varlıkların her bakımdan en üstünü en fazîletlisidir. Hiç bir kimse hiç bir bakımdan O'nun üstünde değildir. Cenâb-ı Hak, O'nu öyle yaratmıştır.

Mübârek Nûrunun yaratılması:

Allahü teâlâ hiç bir şeyi yaratmadan, yâni her şeyden önce, sevgili peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmın mübârek nûrunu yarattı. Tefsîr ve hâdis âlimlerimizden çoğu bildirdiler ki: Cenâb-ı Hak, kendi nûrundan latîf ve büyük bir cevher yaratıp, ondan bütün kâinatı sıra ile vücûda getirdi. Bu cevhere Nur-ı Muhammedî denir. Bütün rûh ve cisimlerin başlangıcı ve menşei bu cevherdir. Eshâb-ı kirâmdan Câbir bin Abdullah, bir gün; “Yâ Resûlallah! Allahü teâlânın her şeyden evvel yarattığı şey nedir?” diye sorunca; “Her şeyden evvel senin Peygamberinin yâni benim nûrumu kendi nûrundan yarattı. O zaman; levh, kalem, Cennet, Cehennem, melek, semâ (gökler), arz (yeryüzü), güneş, ay, insan ve cinler yoktu” buyurdular.

Nûr-ı Muhammedî, Âdem aleyhisselâmın kalbi ve cesed-i şerîfi yaratılınca, onun iki kaşı arasına kondu. Âdem aleyhisselâm kendisine rûh verilince, alnında, zühre yıldızı gibi parlayan bir nûrun olduğunu fark etti.

Âdem aleyhisselâm yaratıldığında, cenâb-ı Hakk'ın kendisine; Ebû Muhammed yâni Muhammed'in babası diyerek hitâb ettiğini ilham ile anladı ve; “Ey Rabbim! Bana niçin Ebû Muhammed künyesini verdin?” diye suâl edince, Allahü teâlâ; “Ey Âdem! Başını kaldır!” dedi. Âdem aleyhisselâm, başını kaldırıp baktığında, Arş-ı âlâda sevgili Peygamberimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) nûrdan yazılmış Ahmed ismini gördü. O zaman; “Ey Rabbim! Bu kimdir?” diye suâl etti. Allahü teâlâ da, “Bu, senin zürriyetinden bir peygamberdir. O'nun ismi göklerde Ahmed, yerde ise Muhammed'dir. Eğer O olmasaydı, seni yaratmazdım. Yerleri ve gökleri de halk etmezdim” buyurdu.

Nûrunun temiz alınlardan geçmesi:

Âdem aleyhisselâm yaratılınca alnına, sevgili peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmın nûr-ı şerîfi kondu. O nûr alnında parlamaya başladı. Tefsîr-i Mazharî'de bildirildiği gibi; Âdem aleyhisselâmdan îtibâren temiz babalardan ve temiz analardan geçerek, Peygamber efendimize kadar geldi. Bunu Allahü teâlâ âyet-i kerîmede meâlen şöyle bildirmiştir; "Sen, yâni senin nûrun, hep secde edenlerden dolaştırılıp, sana ınkılâb etmiş, ulaşmıştır." (Şuarâ sûresi: 219) Hadîs-i şerîflerde ise; "Allahü teâlâ insanları yarattı. Beni insanların en iyi kısmından vücûda getirdi. Sonra, bu kısımlarından en iyisini (Arabistan'da) seçti. Beni bunlardan vücûda getirdi. Sonra evlerden, âilelerden en iyisini seçip, beni bunlardan meydana getirdi. O hâlde, benim rûhum ve cesedim mahlûkların en iyisidir. Benim silsilem, ecdadım en iyi insanlardır."

"Allahü teâlâ, her şeyi yoktan var etti. Her şey içinden insanları sevdi, kıymetlendirdi. İnsanlar içinden de seçtiklerini Arabistan'da yerleştirdi. Arabistan'daki seçilmişler arasından da, beni seçti. Beni, her zamanki insanların seçilmişlerinde, en iyilerinde bulundurdu. O hâlde, Arabistan'da bana bağlı olanları sevenler, benim için severler. Onlara düşmanlık edenler, bana düşmanlık etmiş olurlar" buyrulmuştur.

Yaratılan ilk insan olan Âdem aleyhisselâm, Muhammed aleyhisselâmın zerresini taşıdığı için, alnında O'nun nûru parlıyordu. Bu zerre hazret-i Havvâ'ya, ondan da Şît aleyhisselâma ve böylece temiz erkeklerden temiz kadınlara ve temiz kadınlardan temiz erkeklere geçti. Muhammed aleyhisselâmın nûru da zerre ile birlikte, alınlardan alınlara geçti. Melekler ne zaman Âdem aleyhisselâmın yüzüne baksalar, alnında Muhammed aleyhisselâmın nûrunu görürler ve O'na istiğfârda bulunurlardı. Âdem aleyhisselâm vefât edeceği zaman, oğlu Şit aleyhisselâma dedi ki: "Yavrum! Bu alnında parlayan nûr, son peygamber Muhammed aleyhisselâmın nûrudur. Bunu, mü'min, temiz ve afif hanımlara teslim et ve oğluna da böyle vasiyette bulun!" Muhammed aleyhisselâma gelinceye kadar, bütün babalar, oğullarına böyle vasiyet etti. Hepsi bu vasiyeti yerine getirip, en asîl ve en kibar kızlar ile evlendiler. Nur, kadın erkek, temiz alınlardan geçerek asıl sâhibine ulaştı. Resûlullah efendimizin dedelerinden birinin iki oğlu olsa yahut bir kabîle iki kola ayrılsa, peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmın nûru, en şerefli ve hayırlı olan tarafta

bulunurdu. Her asırda O'nun dedesi olan zât, yüzündeki nûrdan belli olurdu. O'nun nûrunu taşıyan seçilmiş bir soy vardı ki, her asırda bu soydan olan zâtın yüzü pek güzel ve çok nûrlu olurdu. Bu nûr ile kardeşleri arasında seçilir, içinde bulunduğu kabîle başka kabîlelerden daha üstün, daha şerefli olurdu. Nitekim Peygamber efendimiz bir Hadîs-i şerîflerinde buyurdular ki: “Benim dedelerimin hiç biri zinâ yapmadı. Allahü teâlâ, beni, tayyib, iyi babalardan, temiz analardan getirdi. Dedelerimden birinin iki oğlu olsaydı, ben bunların en hayırlısında, en iyisinde bulunurdum.”

Âdem aleyhisselâmdan beri, evladdan evlada geçerek gelen bu nûr, Târuh'a, ondan oğlu İbrâhim aleyhisselâma, sonra oğlu İsmâil aleyhisselâma geçmiştir. Onun da alnında güneş gibi parlayan nûr, evlatlarından Adnan'a ondan Me'add, ondan da Nizâr'a intikal etmiştir. Nizâr doğunca, babası Me'add, oğlunun alnında nûru görüp sevinmiş, büyük bir ziyâfet vererek; “Böyle oğul için, bu kadar ziyâfet az bir şey” dediği için, oğlunun adı Nizâr yâni az bir şey mânâsında kalmıştır. Bundan sonra da nûr, sıra ile intikal ederek asıl sâhibi olan sevgili peygamberimiz Muhammed aleyhisselâma ulaşmıştır. Peygamber efendimizin şerefli nesebi Adnan'a kadar şöyledir:

Resûlullah’ın babası Abdullah’tır. Abdullah’ın babaları sıra ile Abdülmuttalîb (Şeybe) ve Hâşim (Amr) ve Abdü-Menaf (Mugîre) ve Kuseyy (Zeyd) ve Kilâb ve Mürre ve Kâ'b ve Lüveyy ve Gâlib ve Fihr ve Mâlik ve Nadr ve Kinâne ve Huzeyme ve Müdrike (Âmir) ve İlyâs ve Mudar ve Nizâr ve Me'add ve Adnan.

Peygamber efendimiz bir hadîs-i şerîfte şöyle buyurdu: “Ben, Abdullah, Abdülmuttalîb, Hâşim, Abdü Menaf, Kuseyy, Kilâb, Mürre, Ka'b, Lüveyy, Galib, Fihr, Mâlik, Nadr, Kinâne, Huzeyme, Müdrike, İlyâs, Mudar, Nizâr, Me'add, Adnân oğlu Muhammed'im. Mensup olduğum topluluk, ne zaman, ikiye ayrılmış ise, Allahü teâlâ beni muhakkak onların en hayırlı olan tarafında bulundurmuştur...” Başka bir hadîs-i şerîfte de; “Allahü teâlâ, İbrâhim oğullarından İsmâil'i seçti. İsmâil oğullarından Kinâne oğullarını seçti. Kinâne oğullarından Kureyş'i seçti. Kureyş’ten Hâşim oğullarını seçti. Hâşim oğullarından Abdülmuttalîb oğullarını seçti. Abdülmuttalîb oğullarından da beni seçti” buyurdu.

Kıldı ol nûr, ânın alnında karar,

Kaldı ânın ile nice rûzigâr.

Sonra Havvâ alnına, nakl etdi bil,

Durdu anda dahî nice ay ve yıl.

Şis doğdu, ona nakl etdi bu nûr,

Anın alnında, tecelli kıldı nûr.

İrdi İbrâhim ve İsmâil'e hem,

Söz uzanır, ger kalanın der isem.

İş bu resm ile müselsel, muttasıl,

Tâ olunca Mustafa'ya müntekıl.

Geldi çün ol rahmeten-lil-âlemin,

Vardı nûr, anda karar kıldı hemin.

Dedesi Abdülmuttalîb:

Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) Kureyş kabîlesinin Hâşim oğulları kolundandır. Babası Abdullah’tır. Onun da babası Şeybe'dir. Peygamberimizin dedesi olan Şeybe, Medîne'de doğdu. Şeybe, babası Hâşim vefât ettiğinde, daha çocuktu. Bir gün Medîne'de, dayılarının evi önünde arkadaşlarıyla ok talimleri yapıyordu. Onları seyreden büyükler, Şeybe'nin alnında parlayan nûrdan, onun şerefli bir kimsenin oğlu olduğunu tahmin ederek hayran kaldılar. Ok atma sırası Şeybe'ye geldiğinde, yayını gerip hedefe okunu saldı. Ok, tam isabet edince, o heyecanla; “Ben Hâşim'in oğluyum. Elbette okum hedefini bulur!” dedi. Onun bu sözlerinden, Mekkeli Hâşim'in oğlu olduğunu anladılar. O sırada Hâşim ölmüştü. Abdü Menaf oğullarından biri Mekke'ye döndüğünde, Hâşim'in

kardeşi Muttalib'e; “Medîne'de bulunan yeğenin Şeybe çok akıllı bir çocuk. Alnında da herkesi hayran bırakan bir nûr parlıyor. Böyle kıymetli bir çocuğu yanınızdan ayırmanız doğru mu?” dedi. Bunun üzerine Muttalib, hemen Medîne'ye gitti ve yeğeni Şeybe'yi alarak Mekke'ye getirdi. Mekke sokaklarında; “Bu çocuk kimdir?” diye soranlara da; “kölemdir” derdi. Bundan sonra Şeybe'nin ismi, Muttalib'in kölesi anlamına gelen Abdülmuttalîb olarak kaldı.

Abdülmuttalîb, amcası Muttalib vefât edinceye kadar yanında kaldı. Abdülmuttalîb ki, mübârek bedeninden misk kokusu gelirdi. Alnında, Allahü teâlânın habîbi Muhammed aleyhisselâmın nûru parlar, etrâfına hayırlar, bereketler saçardı. Her ne zaman Mekke beldesine yağmur yağmayıp kıtlık olsa, Mekkeliler Abdülmuttalîb'in eline yapışıp kendisini Sebir Dağı’na çıkarırlar, duâ etmesi için ona yalvarırlardı. O da kimseyi kırmaz. Allahü teâlâya yağmur ihsân etmesi için duâ ederdi. Cenâb-ı Hak da, Abdülmuttalîb'in alnında parlayan sevgili Peygamberimizin nûru bereketine duâsını kabûl eder, bol bol yağmur gönderirdi. Böylece Abdülmuttalîb'in günden güne kıymet ve îtibârı çoğaldı. Mekkeliler onu başlarına reîs seçtiler. Ona karşı gelen olmaz, emri altına giren de rahat ve huzûr bulurdu. O devrin hükümdârları da, Abdülmuttalîb'in fazîletini ve büyüklüğünü tasdik ederlerdi. Sâdece İran kisrası çekemez, açık ve gizli olarak ona düşmanlık beslerdi. Abdülmuttalîb, Hanif dînine tâbi idi, yâni müslüman idi. Bu din, dedelerinden İbrâhim aleyhisselâmın dîni idi. Bu sebeple, hiç bir zaman puta tapmadı ve hattâ yanlarına bile yaklaşmadı. Kâbe'nin etrâfında Allahü teâlâya duâ eder, ibâdetini yapardı.

Zemzem:

Bir gün rüyâsında bir kimse; “Ey Abdülmuttalîb! Kalk Tayyibe'yi kaz!” diyerek kayboldu. Ertesi gün; “Kalk, Berre'yi kaz!” dedi. Üçüncü gün de aynı kimse; “Kalk, Mednûne'yi kaz!” emrini verdi. Rüyânın arkası kesilmiyordu. Dördüncü gün ise yine o kimse; “Ey Abdülmuttalîb! Kalk, zemzem kuyusunu kaz!” deyince, Abdülmuttalîb; “Zemzem nedir? Kuyu neredεdir?” diye sordu. O zât da; “Zemzem bir sudur ki, hiç eksilmez ve dibine erişilmez. Dünyânın dört bucağından gelen hacılara kifayet eder.

Cebrâil aleyhisselâmın kanadıyla vurduğu yerden çıkmıştır. Allahü teâlânın, İsmâil aleyhisselâm için yarattığı sudur. Susuzları kandırır. Açları doyurur. Hastalara şifâ olur. Yerini bildireyim. Kurban kestikleri zaman artıklarını bir yere dökerler. Sen orada iken kırmızı gagalı bir karga gelir. Gagasıyla yeri eşer. Karganın eştiği yerde, bir de karınca yuvası görürsün, işte orası zemzemin yeridir" dedi.

Abdülmuttalîb, sabahleyin yanına oğlu Hâris'i alarak Kâbe'ye gitti ve heyecanla beklemeye başladı. Bir ara rüyâda söylenildiği şekilde kırmızı gagalı karga gelip, oradaki bir çukura kondu ve gagası ile yere vurmaya başladı. Altından karınca yuvası çıktı. Abdülmuttalîb ile oğlu Hâris, derhal orayı kazmaya başladılar. Bir müddet kazdıktan sonra kuyunun ağzı göründü. Abdülmuttalîb, bunu görünce; "Allahü Ekber, Allahü Ekber!" diyerek tekbir getirmeye başladı. Başından beri, kuyunun kazılmasını dikkatle tâkip eden Kureyşliler, ona dönerek; "Ey Abdülmuttalîb! Bu, babamız İsmâil'in kuyusudur. Onda bizim de hakkımız vardır. Bizi bu işe ortak etmelisin!" dediler. Abdülmuttalîb ise, derhal karşı çıktı ve "Hayır! Bu iş, sâdece bana ihsân edilmiş bir vazifedir" diye cevap verdi. Bunun üzerine Kureyşliler; "Sen yalnızsın. Tek oğlundan başka kimsen de yok. Bu şekilde bize karşı koyman mümkün değil!" dediler. O zaman içi burkuldu. Çünkü kendisini kimsesizlikle ayıplıyorlardı. Ellerini semâya kaldırarak; "Yâ Rabbî! Bana on çocuk ihsân eyle. Eğer bu duâmı kabûl buyurursan, içlerinden birini Kâbe'de kurban edeceğim" diye yalvardı.

Abdülmuttalîb, kazı işinin tehlikeli bir hâl aldığını, netîcede şiddetli çarpışmaların olabileceğini düşündü. Sonunda kazmayı bırakarak anlaşma yoluna gitti. İşin bir hakem tarafından hâlledilmesini istedi. Sonunda, Şam'da oturan bir kâhinin buna çâre bulacağına karar verdiler. Kureyşin ileri gelenlerinden bir grup ile yola çıkıldı. Yolda susuzluktan ve sıcaktan ziyâdesiyle bunalan kervan, hareket edemez oldu. Artık bir damla suya can atacak hâle gelmişlerdi. Tek arzularının bu olmasına rağmen, kavurucu çölün ortasında su bulmak imkânsızdı. Herkesin ümidini kestiği bir anda, Abdülmuttalîb onlara; "Geliniz, geliniz! Toplanınız! Hem size, hem de hayvanlarınıza yetecek kadar su buldum!" diye bağırdı. Muhammed aleyhisselâmın mübârek nûrunu alnında taşıyan Abdülmuttalîb, su ararken, devesinin ayağı büyük bir taşa takılmış ve taş yerinden oynayınca altından

su çıkmıştı. Herkes koşarak geldi, kana kana su içerek yeniden hayat buldu. Abdülmuttalîb'in bu büyüklüğü karşısında mahcup olan Kureyşliler; “Ey Abdülmuttalîb! Artık sana diyecek bir sözümüz kalmadı. Zemzem kuyusunu kazmaya en lâyık olan sensin. Bu husûsta seninle bir daha münâkâşa etmeyeceğiz. Artık hakeme gitmeye de lüzum kalmadı, geri dönüyoruz” dediler ve Mekke'nin yolunu tuttular. Abdülmuttalîb, alnında parlayan nûrun hürmetine, zemzem kuyusunu kazıp suyu çıkarma şerefine kavuştu.

Yâ Resûlallah, Yâ Hayr-al-beşer müştâkınam.

Kim sepüpdür mûcizatın âlem-i esrâra su.

Kurbanlık oğul!:

Abdülmuttalîb'in, zemzem kuyusunu kazdıktan sonra şânı ve şöhreti daha çok arttı. Aradan yıllar geçti. Cenâb-ı Hak, gönlünün derinliklerinden koparak yaptığı duâyı kabûl edip Abdülmuttalîb'e, Hâris’ten başka on oğul ve altı kız çocuğu ihsân etti. Oğullarının ismi; Kusem, Ebû Leheb, Hacl, Mükavvim, Dirâr, Zübeyr, Ebû Tâlib, Abdullah, Hamza ve Abbâs'tır. Kızları ise; Safiyye, Âtike, Ümmü Hâkim Beydâ, Berre, Ümeyme ve Ervâ idi. Abdülmuttalîb, çocukları arasında en çok Abdullah'ı severdi. Çünkü alnındaki nûr, onda parlamaya başlamıştı.

Abdülmuttalîb'e, bir gün rüyâsında; “Ey Abdülmuttalîb! Adağını yerine getir!” denildi. Sabahleyin Abdülmuttalîb bir koç kurban etti. Gece rüyâsında; “Ondan daha büyüğünü kurban et!” emri verildi. Sabahleyin bir sığır kurban ettiği hâlde tekrar, rüyâsında; “Ondan daha büyüğünü kurban et!” emri üzerine; “Ondan daha büyüğü nedir?” diye sordu. O zaman; “Oğullarından birini kurban etmeyi adamıştın. Adağını yerine getir!” denildi. Ertesi günü Abdülmuttalîb çocuklarını toplayarak, seneler önce yaptığı duâyı söyledi. Sonra oğullarına, içlerinden birini kurban etmesi lâzım geldiğini bildirdi. Evlatlarından hiç bir muhâlefet görmedi. Üstelik onlar; “Ey babamız! Adağını yerine getir! İstediğini yapmakta serbestsin!” diye rızâ gösterdiler. Abdülmuttalîb, kur'a çekerek kurban olacak oğlunu

tespit etti. Kur'a, en çok sevdiği oğlu, alnında Allahü teâlânın habîbi Muhammed aleyhisselâmın nûrunu taşıyan Abdullah'a çıkmıştı. Abdülmuttalîb, bir an sendeledi, göz pınarları yaşla doldu. Allahü teâlâya verdiği sözü yerine getirmeliydi. Bir eline bıçağı, bir eline ciğerpâresi Abdullah'ı alarak, Rabbine verdiği sözü yerine getirmek için Kâbe'ye vardı. Gözü yaşlı baba, Abdullah'ı kurban etmek için bütün hazırlıklarını tamamladı. O esnada, Kureyş'in ileri gelenleri, hayret dolu bakışlarla hâdiseyi tâkip ediyorlardı. İçlerinden Abdullah'ın dayısı; "Ey Abdülmuttalîb! Dur! Biz senin bu oğlunu boğazlamana aslâ râzı değiliz. Eğer böyle bir iş yaparsan, bundan sonra Kureyş arasında âdet olur. Herkes oğlunu kurban için nezredip keser. Böyle şeye ön ayak olma! Sen, Rabbini başka bir şekilde râzı eyle!..." dedi. Sonra; "Bir kâhine sor da sana yol göstersin" diye teklifte bulundu. Abdülmuttalîb, bu söz üzerine, Hayber'de bulunan Kutbe (veya Secak) adındaki kâhine gitti ve durumu anlattı. Kâhin; "Sizde bir insanın diyeti ne kadardır?" diye sordu. "On devedir" diye cevap alınca; "On deve ve oğlunuz arasında kur'a çekiniz. Kur'a oğlunuza çıkarsa, on deve daha artırarak yeniden kur'a çekiniz. Kur'a develere çıkıncaya kadar böyle artırarak devam ediniz" dedi. Abdülmuttalîb, hemen Mekke'ye döndü ve kâhinin dediği gibi yaptı. On deve artırarak defâlarca kur'a çekti. Hep Abdullah'a çıktı. Ancak deve sayısı yüze çıkınca, kur'a develere isabet etti. İhtiyat olsun diye iki defâ daha çekti. Her iki kur'a da, develere çıktı. Abdülmuttalîb; "Allahü ekber Allahü ekber!" diyerek tekbirlerle develeri kurban etti. Etlerini kendisi ve oğullarından hiç biri almadı. Hepsini fakirlere dağıttı.

Âdem aleyhisselâmdan beri, bir de İsmâil aleyhisselâmın kurban edilme hâdisesi vardır. Peygamber efendimizin nesebi, İsmâil aleyhisselâma dayandığı için; "Ben, iki kurbanlığın oğluyum" buyurmuşlardır.

Babası hazret-i Abdullah:

İki cihânın efendisi olan peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmın nûrunu alnında taşıyan Abdullah, doğduğunda, kitap ehli birbirine; "Âhır zaman peygamberinin babası Mekke'de dünyâya geldi" diye haber verdiler. İsrâiloğullarının yanlarında yünden örülme bir cübbe var idi ki, bu cübbe

Yahyâ aleyhisselâmın olup, şehîd olduğu zaman üzerinde bulunuyordu ve mübârek kanı bu cübbeye bulaşmış idi. Kitaplarında da; "Ne zaman bu kan tazelenir damlamaya başlarsa, âhır zaman peygamberinin babası dünyâya gelir" yazıyordu. İşte ehl-i kitap bu alâmeti görerek, Abdullah'ın doğduğunu anladılar. Lâkin kıskanıp nice defâlar öldürmeye kastettilerse de, Allahü teâlâ Abdullah'ı alnındaki nûrun bereketiyle korudu. Abdullah büluğ çağına eriştiğinde, gerek güzel ahlâkı ile gerekse yakışıklılığı ile insanlar arasında mümtaz bir şahıs oldu.

Uzaktan yakından herkes, ona kızlarını vermek için yarışa girdiler. Nice hükümdârlar Abdülmuttalîb'e gelerek kızlarını oğluna alması için teklifte bulundular ve bunun için her fedâkârlığa katlanacaklarını bildirdiler. Fakat Abdülmuttalîb her birini uygun lisân ile red ederdi. Abdullah, onsekiz yaşına girdiğinde güzelliği dillere destan oldu. Alnındaki nûr, güneş gibi parlar, gören kızların ister istemez gönlü ona akardı. Güzelliği ve şöhreti Mısır'a kadar yayılmıştı. İki yüze yakın kız onunla evlenmek için Mekke'ye kadar gelip, evlenme teklif etmişlerdi. Abdülmuttalîb ise oğluna; zamanın en kibar, asîl, güzel, İbrâhim aleyhisselâmdan beri uydukları Hanif dînine bağlı müslüman bir kız arıyordu.

Kitaplarında bildirilen âhır zaman peygamberinin, kendi kavimlerinden olmayacağını anlayan İsrâiloğulları, çekememezlik yüzünden, Abdullah'ı öldürmeye and içtiler. Bu iş için silâhlı yetmiş kişiyi Mekke'ye gönderdiler. Bir fırsatını bulup, o anı beklemeye başladılar. Nihâyet Abdullah'ın kıra çıktığı bir gün, kimsenin görmediğini zannettikleri bir sırada kılıçlarını çekip, üzerine hücûm ettiler. O gün, hikmet-i ilâhî, Abdullah'ın akrabâlarından Vehb bin Abd-i Menaf da, bir kaç arkadaşı ile ava çıkmıştı. Bunlar, Abdullah'ın üzerine atılan İsrâiloğullarını gördüler. Akrabâlık gayretiyle Abdullah'ı kurtarmak için yardım etmeye karar verdiler. Fakat karşıdakiler çok kalabalıktı. Bu çarpışmada mağlûb olacakları belli idi. Nihâyet, nasîhat yolunu seçmeyi uygun buldular. Onlara doğru yaklaştıkları zaman, bu âlemde hiç kimseye benzemeyen, yağız atlara binmiş, eli kılıçlı pek çok kimsenin gaybdan yıldırım gibi yetiştiğini, tekbir sesleri ile İsrâiloğullarına saldırdığını ve hepsini kılıçtan geçirerek kaybolduğunu gördüler. Vehb, bu hâl karşısında şaştı ve Abdullah'ın nasıl korunduğunu ve Allahü teâlâ katındaki kıymetini anladı. Eve gelince, durumu hanımına

anlattı. Her ikisi de kızlarının dengi olan yiğidin, Abdullah olduğunu kabûl edip, Âmine'yi ona vermek için karara vardılar.

Abdülmuttalîb de, Benî Zühre kabîlesinin büyüğü Vehb'in kızı Âmine'nin hüsnü cemâlini, iffet ve hayâsını, dînine bağlılığını işitmişti. Soy bakımından da akrabâ idiler ve bir kaç bâtın yukarıda bileşiyorlardı. Oğlu Abdullah'a bu kızı almak için Vehb'in evine gitti. Abdülmuttalîb; Vehb'in kızını oğlu Abdullah'a isteyince, Vehb; "Ey amcaoğlu! Biz bu teklifi sizden önce aldık" dedi ve daha önce şâhid olduğu hâdiseyi anlattı. Sonra şunu da ilave etti. "Âmine'nin annesi bir rüyâ gördü. Anlattığına göre evimize bir nûr girmiş, aydınlığı yeri ve gökleri tutmuş. Ben de bu gece rüyâmda, dedemiz İbrâhim aleyhisselâmı gördüm. Bana; "Abdülmuttalîb'in oğlu Abdullah'la, kızın Âmine'nin nikâhlarını ben kıydım. Sen de onu kabûl et!" dedi. Bugün sabahtan beri bu rüyânın tesiri altındayım. Acabâ ne zaman gelecekler, diye merâk ediyordum." Bu sözleri duyan Abdülmuttalîb'in dilinden "Allahü ekber! Allahü ekber!" sesleri dökülmüştü. Nihâyet onsekiz yaşında bulunan oğlu Abdullah'ı, ondört yaşındaki Vehb'in kızı Âmine ile evlendirdi. Âmine ile Abdullah'ın evlenmeleri husûsunda başka rivâyetler de vardır.

Mübârek nûrunun annesine geçmesi:

Server-i Âlem (sallallahü aleyhi ve sellem) efendimizin, mübârek nûru, annesine geçtiği zaman kurtlar, kuşlar birbirlerine; "Kâinatın Efendisi'nin dünyâyı teşrîfleri yaklaştı. O, yeryüzünün emîni, zamanın güneşidir" diyerek müjde verdiler. O gece, Kâbe'deki bütün putlar yüz üstü düştü. O zamanlar Mekke-i mükerremede kıtlık vardı. Senelerdir yağmur yağmamıştı. Ağaçlarda yeşil bir yaprak yoktu, mahsulden eser görünmez olmuştu. İnsanlar sıkıntı içine düşmüş, ne yapacaklarını bilemez hâle gelmişlerdi. Sevgili Peygamberimizin mübârek nûru, hazret-i Abdullah'tan hazret-i Âmine'ye geçtikten sonra o kadar yağmur yağdı, o kadar mahsul oldu ki, o seneye bolluk senesi diye isim verdiler.

Âmine vâlidemiz hâmile iken, kocası Abdullah ticâret için Şam'a gitmişti. Dönüşünde hastalandı. Medîne'ye gelince dayıları Neccâroğullarının

yanında onsekiz veya yirmibeş yaşında iken vefât etti. Bu haber Mekke'de duyulunca koca şehir üzüntüye gark oldu. Eshâb-ı kirâmdan Abdullah ibni Abbâs (radıyallahü anh) şöyle bildirmiştir; Peygamber efendimizin babası Abdullah, oğlu doğmadan vefât edince melekler; “Ey Rabbimiz, Resûlün yetim kaldı” dediler. Allahü teâlâ; “O'nun koruyucusu ve yardımcısı benim” buyurdu.

Fil Vak’ası:

Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) efendimizin doğmasına iki ay kadar zaman vardı. Bu sırada Fil vak’ası meydana geldi. İnsanların her taraftan akın akın gelip Kâbe'yi ziyâret etmesine engel olmak isteyen Yemen valisi Ebrehe, Bizans İmparatorunun da yardımı ile San'a da büyük bir kilise yaptırdı. İnsanların bu kiliseyi ziyâret etmelerini istedi. Araplar ise eskiden beri Kâbe'yi ziyâret ettiklerinden, Ebrehe'nin yaptırdığı kiliseye hiç îtibâr etmediler. Hakaret gözüyle baktılar. Hattâ içlerinden biri kiliseyi kirletti. Bu hâdiseye kızan Ebrehe, Kâbe'yi yıkmaya karar verdi ve bu maksatla büyük bir ordu hazırlayıp Mekke üzerine yürüdü. Ebrehe'nin ordusu Mekke'ye yaklaşınca, Kureyş'in mallarını yağma etmeye başlamışlar, Abdülmuttalîb'e âit ikiyüz deveye de el koymuşlardı. Abdülmuttalîb, Ebrehe'ye gidip develerini istedi. Ebrehe; “Ben sizin mukaddes Kâbe'nizi yıkmaya geldim. Sen onu korumak istemiyorsun da develerini mi istiyorsun?” dedi. Abdülmuttalîb; “Ben develerin sâhibiyim. Kâbe'nin elbette sâhibi vardır. Onu, O korur” dedi. Ebrehe; “Bana karşı onu koruyacak yoktur!” dedi ve Abdülmuttalîb'e develerini verip gönderdi. Sonra Kâbe'ye doğru ordusuna hareket emrini verdi. Ebrehe'nin ordusunda, önde yürütülen ve böylece zafere kavuşulacağına inanılan “Mahmud” adında bir fil vardı. Ebrehe, Kâbe'ye yönelince, bu fil yere çöktü ve yürümez oldu. Hâlbuki Yemen'e çevrilince, koşarak gidiyordu. Böylece, Mekke'ye yaklaşıp hücûma gücü yetmeyen Ebrehe'nin ordusu, üzerine, Allahü teâlâ, Ebâbil yâni Dağ Kırlangıcı denilen kuşlardan bir sürü gönderdi. Bu kuşların her biri, biri ağzında ikisi de ayaklarında olmak üzere nohut veya mercimek büyüklüğünde üçer taş taşıyorlardı. Bunları Ebrehe'nin ordusu üzerine bıraktılar. Taşlar, askerleri, başlarından îtibâren dikine delip geçiyordu. Taşa hedef olan her asker, derhal ölüyordu. Âyet-i

kerîmede de bildirildiği gibi, ordu, yenilmiş ekin yaprağı gibi oldu. Bu durumu gören Ebrehe, telâşlanarak kaçmak istedi. Fakat kaçamadı. Taşlara asıl hedef o idi. Ve ona da isabet etmişti. Kaçtıkça, etleri parça parça dökülerek öldü. Bu vak'a, Kur'ân-ı kerîmin Fil sûresinde meâlen şöyle bildirilmiştir:

"(Ey Resûlüm! Kâbe'yi tahrip etmek isteyen) fil sâhiplerine (fillerle teçhiz edilmiş Ebrehe ordusuna), Rabbinin nasıl muâmele ettiğini görmedin mi? Onların (Kâbe-i muazzamayı tahrip etmek şeklindeki) hîlelerini, boşa çıkarmadı mı? Üzerlerine, sürüler hâlinde kuşlar gönderdi. O kuşların her biri onların üzerine, çamurdan yapılmış ve ateşte pişirilmiş taş atarlardı. Nihâyet Allahü teâlâ onları, güve yemiş ekin yaprağı gibi, yok ediverdi. (Kurtlar tarafından kemirilip, doğranan yenik ekin yaprakları hâline getiriverdi.)"

Müjde haberleri:

Sevgili peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmın geleceği, Âdem aleyhisselâmdan îtibâren her peygambere ve ümmetlerine bildirilmiş; doğması yaklaşınca, olacak hâdiselerden pek çoğu müjdelenmiştir.

Mûsâ aleyhisselâma gelen, sonradan tahrif edilen Tevrât'da, şöyle yazılıdır: "O, öyle bir mübârek zâttır ki, himmeti yüksek, yardımı ziyâdedir. Fakirlerin sevgilisi, zenginlerin tabibidir. O, güzellerin güzeli, temizlerin temizidir. Sohbet ederken yumuşak, taksim ederken adil, her muâmelede doğrudur. Kâfirlere karşı sert ve şiddetlidir. Yaşlılara hürmet, küçüklere şefkât ve rahmet eder. Az şeye şükreder. Esirlere acır. Hep güler yüzlüdür. Gülüşü tebessüm şeklindedir, kahkaha etmez. Ümmîdir; hiç bir şey okumadan ve yazmadan her şey O'na bildirilmiştir. O, Allahü teâlânın resûlüdür. Kötü huylu, katı kalbli değildir. Çarşı ve pazarlarda yüksek sesle bağırmaz. O'nun ümmeti iyi ahlâk sâhibidir. Yüksek yerlerde Allahü teâlânın ismini anarlar. Müezzinleri minarelerde halkı dâvet ederler. Abdest alarak namaz kılarlar. Namazda safları düzeltir, bir hizada dururlar. Geceleri onların tesbîh sesleri bal arısının sesi gibi duyulur. Mekke'de doğar. Medîne'den Şam'a kadar her yer O'nun idâresinde olur. İsmi Muhammed'dir

ki, O'na mütevekkil diye isim verdim. Bozuk dinleri kaldırıp doğru olan hak dîni yayıp yerleştirmedikçe, O'nu dünyâdan çıkarmam. O, halkı Hakk'a çağırır. O'nun bereketiyle görmeyen gözler açılır, görür, işitmeyen kulaklar işitir. Kalblerden gaflet gider...”

Dâvûd aleyhisselâma gelen, sonradan tahrif edilen Zebur'da; “O, öyle bir kimsedir ki, eli açıktır. Yâni cömerttir. Aslâ kızmaz. Çok yumuşaktır. Güzel yüzlü, tatlı sözlü, nûranî yüzlüdür. İnsanların tabibidir. Çok ağlar, az güler. Az uyur, çok düşünür. Yaratılışı hoş ve güzeldir. Sözleri gönülleri alır, rûhları cezbeder. Ey Habîbim! Himmet kılıcını sıyırıp, bütün kuvvetinle kahramanlık meydanında kâfirlerden intikâm alasın. Güzel bir lisân ile benim hamd ve senâmı her yere yayasın. Bütün kâfirlerin başları, senin kerâmetli ellerin önünde eğilecektir...” diye yazılıdır.

Îsâ aleyhisselâma gelen, sonradan tahrif edilen İncîl kitabında da; “O, çok yemez, cimri değildir. Hîle yapmaz, kimseyi kötülemez, hiç acele etmez. Kendi için intikâm almaz. Tembel değildir. Kimseyi gıybet etmez...” şeklinde bildiriliyor.

Yine İncîl’de şöyle yazılıdır: “Rab tarafından çıkıp gelecek olan O Münhamennâ, Rab tarafından çıkıp gelecek O Rûhul kuds gelmiş olsaydı, O, bana şehâdet ederdi. Siz de, şehâdet edersiniz. Çünkü öteden beri benimle birlikte bulunuyorsunuz. Ben bunları, size söyledim ki, şüpheye düşmeyesiniz ve sürçmeyesiniz.” Burada geçen Münhamennâ kelimesi Süryanîce Muhammed demektir.

Zulûmât ve âb-ı hayat:

Fahr-i kâinat efendimiz doğmadan önce, bütün âlem, mânevî yönden müthiş bir zulmet ve karanlık içinde idi. İnsanlar hadsiz, hudutsuz derecede azgınlaşmışlar, Allahü teâlânın gönderdiği dinler unutulmuş; ilâhî hükümler yerine, insan kafasından çıkan fikirler, düşünceler yer almıştı. Bütün mahlûklar, insanların vahşet ve zulmünden iyice bunalmıştı. Yeryüzünde bulunan bütün milletlerde Allahü teâlâ unutulmuş, huzûrun, saâdet ve sevincin kaynağı olan Tevhid inancı ortadan kalkmıştı. Küfür fırtınası,

kalblerden îmânı söküp atmış, gönüllerde Allahü teâlâya inanma yerine, putlara tapma fikri yerleşmişti. Mûsâ aleyhisselâmın getirdiği din unutulmuş, Tevrât bozulmuştu. İsrâiloğulları birbirlerine düşmüştü. Îsâ aleyhisselâmın getirdiği hıristiyanlık da büsbütün bozulmuş, din ile hiç bir alakası kalmamıştı. Teslis, yâni üçlü tanrı fikri kabûl edilmişti. İncîl'in aslı kaybolmuş, papazlar onu istedikleri gibi değiştirmişlerdi. Her iki kitap da, Allah kelâmı olmaktan çıkmıştı. Mısır'da, bozulmuş Tevrât'ın hükmü, Bizans'ta yine değiştirilmiş hıristiyanlık vardı. İran'da ateşe tapılıyor, ateşperestlerin ateşi tam bin senedir söndürülmüyordu. Çin'de Konfüçyüsizm, Hindistan'da Budizm gibi uydurma dinler hüküm sürüyordu.

Arabistan'ın insanları daha da şaşırmış ve sapıtmışlardı. Bunlar, Allahü teâlânın çok kıymet verdiği Kâbe-i muazzamaya, üçyüzaltmış adet put yerleştirmişlerdi. Kâbe-i muazzama ise, Arş'ta meleklerin ziyâret ettiği Beyt-i Mamûrun aynı büyüklükte bir numunesi idi. Kim Kâbe'ye hürmetsizlikte bulunmuşsa, cenâb-ı Hak onu, en kısa zamanda helâk eylemişti. Cürhüm kabîlesi de zina ve fuhuşta ileri gitmişti. Bu kabîlenin çok saygısız ve pek alçakça hareketlerini gören hükümdârları, onlara; "Ey Cürhümîler! Allahü teâlânın Harem-i şerîfini ve Harem'in emniyetini gözeterek kendinize geliniz. Sizden önce gelen Hûd, Sâlih ve Şuayb'ın (aleyhimüsselâm) ümmetlerinden her birinin başlarına gelen hâlleri ve nasıl helâk olduklarını biliyorsunuz. Birbirlerinize iyiliği emrediniz, kötülüklerden sakındırınız. Geçici kuvvetinize güvenerek aldanmayınız. Mekke'de, Hak'tan yüz çevirmekten ve zulümden sakınınız. Çünkü zulüm, insanların helâkine sebeb olur. Allahü teâlâya yemîn ederek söylüyorum ki, bir kimse bu bölgede otursun, zulüm yapsın, Hak'tan yüz çevirsin de Allahü teâlâ onların soylarını kesmemiş, köklerini kazımamış ve yerlerine başka bir kavmi getirmemiş olmasın. Azgınlığına devam eden ve Hak'tan yüz çeviren Mekke halkı için, burada devamlı kalmak yoktur. Sizden önce bu bölgede oturan, sizden daha uzun ömürlü, sizden daha kuvvetli, sizden daha kalabalık ve zengin olan Tasm, Cedis ve Amâlikalıların başına gelenleri biliyorsunuz. Onların, Harem-i şerîfi hafife almaları, Hak'tan yüz çevirerek zulme dalmaları, bu mübârek yerden çıkarılıp atılmalarına sebeb olmuştur. Allahü teâlânın, bâzılarına küçük karıncaları musallat ederek, kimini kıtlıkla, bâzılarını da kılınçla çıkardığını görmüş ve işitmişsinizdir!" diyerek

onlara nasîhat eyledi. Fakat onlar dinlemediler. Netîcede Allahü teâlâ onları da, bu azgınlıkları sebebiyle, perişân eyledi.

İşte böyle bir zamanda, yeryüzünün merkezi olan mübârek Mekke'de, küfür sel gibi akıyor, Beytullah'ın içine, Lat, Uzzâ, Menat gibi yüzlerce put dolduruluyordu. Zulüm son haddine varıyor, ahlâksızlık, iftihar vesilesi olarak kabûl ediliyordu. Arabistan, dîni, rûhî, içtimaî ve siyasî bakımlardan, yaygın bir karanlık, tam bir câhiliyet, taşkınlık, azgınlık ve sapıklık içerisinde idi. Câhiliyye devri denilen bu zamanda, insanlar genellikle göçebe hayatı yaşıyorlardı ve kabîlelere bölünmüşlerdi. Devamlı çekişme hâlinde olan Arab kabîleleri, baskın ve yağmacılığı, kendileri için bir geçim vâsıtası sayıyorlardı. Zulmün ve yağmacılığın yaygınlaştığı kabîlelerden meydana gelen Arabistan'da, siyasî bir nizâm, içtimaî bir düzen de mevcût değildi. Ayrıca içki, kumar, zina, hırsızlık, zulüm, yalan ve ahlâksızlık namına ne varsa alabildiğine yayılmıştı. Zulme, güçlünün güçsüze karşı kullandığı en amansız ve tüyleri ürpertici bir vâsıta olarak başvuruluyor; kadın, elde basit bir mal gibi alınıp satılıyordu. Bir kısmı da kız çocuklarının doğmasını bir felaket ve yüz karası sayıyorlardı. Bu korkunç telakkî o dereceye çıkmıştı ki, küçük kız çocuklarını, kumlar üzerinde açtıkları çukurlara diri diri yatırıp; "Babacığım! Babacığım" diyerek boyunlarına sarılmalarına ve acı acı feryâd etmelerine hiç kulak asmadan, üzerlerini toprakla kapatarak ölüme terkediyorlardı. Bu hareketlerinden dolayı vicdanları hiç sızlamıyor, hattâ bunu bir kahramanlık sayıyorlardı. Netîce îtibâriyle o zamanın insanları arasında şefkât, merhamet, iyilik ve adâlet gibi güzel hasletler yok olmuş gibiydi.

Ancak bu devirde Arablar arasında, dikkate değer bir husûs vardı. O da edebiyatın, belâgatin ve fesâhatin değer kazanıp zirveye çıkmasıydı. Şaire ve şiire çok önem verirler, bunu büyük bir iftihar vesilesi sayarlardı. Güçlü bir şâir, hem kendisi hem de kabîlesi için îtibâr sağlardı. Muayyen zamanlarda panayırlar kurulur. Şiir ve hitâbet yarışmaları yapılırdı. Birinci gelenlerin şiirleri veya hitâbeleri Kâbe duvarına asılırdı. Câhiliye devrindeki Kâbe duvarına asılan en meşhûr yedi şiire, Muallakât-us-Seb'a yâni yedi askı denilirdi.

O zaman Arabistan'da insanlar, inanç bakımından da, bölük bölüktü. Bir kısmı tamâmen inançsız ve dünyâ hayatından başka bir şey kabûl etmiyor. Bir kısmı ise Allahü teâlâya ve âhıret gününe inanıyor, fakat insandan bir peygamberin geleceğini kabûl etmiyordu. Bir kısmı da Allahü teâlâya inanıyor, âhırete inanmıyordu. Diğer büyük bir kısmı da, Allahü teâlâya şirk koşup putlara tapıyordu. Müşriklerin her birinin evinde bir put bulunuyordu. Bütün bunlardan başka, Hazret-i İbrâhim'in bildirdiği din üzere olan ve Hanifler denilen kimseler de vardı. Bunlar Allahü teâlâya inanır ve putlardan uzak dururlardı. Peygamber efendimizin babası Abdullah, dedesi Abdülmuttalîb, annesi ve bâzı kimseler, bu din üzere idiler. Haniflerden başka bütün gruplar bâtıl yolda olup, büyük bir zulmet ve karanlık içinde idiler.

Âlem, öylesine kararmış ve zulmet o şekilde kaplamıştı ki, insanlar her şeyin yaratıcısı olan Allahü teâlâya îmân ve ibâdet etmeyi bırakmışlardı. Şaşkınlıklarından kâinatta cereyan eden hâdiselere ve cenâb-ı Hakk'ın yarattığı eşyaya, bilhassa elleriyle yonttukları taştan ve tahtadan putlara ilâh diye tapınıyorlardı.

Âlem mahzûn, varlıklar mahzûn, gönüller mahzûndu ve yüzler gülmeyi unutmuştu. Allahü teâlânın, diğer mahlûklardan üstün olarak yarattığı insanların, Cehennem’den kurtulmalarına sebep olacak bir kahraman lâzımdı. Nitekim doğmasına çok az bir zaman kalmıştı. Âlem, Âdem aleyhisselâmdan bugüne kadar, temiz alınlardan temiz alınlara geçerek gelen nûrun sâhibini karşılamak için hazırlanıyordu. İnsanlara ve cinne ebedî saâdeti gösterecek eşsiz insan geliyordu!... Şefkât ve merhamet menbaı, Rabbinin ahlâkı ile ahlâklanmış yüksek insan geliyordu!...

Makâm-ı mahmûd sâhibi, şefâatçilerin baş tâcı geliyordu!... Kâinatın hocası, varlıkların özü, insanların efendisi geliyordu! Mahşer gününün imdada yetişicisi, peygamberlerin sultânı geliyordu!... Allahü teâlânın habîbi, sevgilisi, hürmetine yaratıldığımız, âlemlere rahmet olan sevgili Peygamberimiz geliyordu!... Sallallahü aleyhi ve sellem.

Bu gelen ilm-i ledün sultânıdır,

Bu gelen tevhidü irfân kânıdır.

Bu gelen aşkına, devr eyler felek,

Yüzüne müştâk durur insü melek.

Ve müjde:

Yedi kat yer, yedi kat gök; kısaca âlem büyük bir hürmet ve sevinç içinde Seyyid-il-Mürselîn, Hâtem-ül-enbiyâ, Habîb-i Huda olan efendisini beklemekte idi. Bütün mahlûkât hâl lisânı ile "Hoş geldin yâ Resûlallah!" demek için hazırlanmıştı. Hicretten 53 sene evvel Fil vaka'sından iki ay kadar sonra, Rebîul-evvel ayının onikinci Pazartesi gecesi sabaha karşı Mekke'nin Hâşimoğulları mahallesinde, Safâ tepesi yakınında bir evde hasretle beklenen, Allahü teâlânın nûru (Muhammed Mustafa sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem) doğdu. O'nun teşrîfiyle âlem, yeniden hayat buldu. Karanlıklar, birden "Nur" ile aydınlandı...

Bu gece, ol gecedir, kim ol şerîf,

Nur ile âlemleri eyler latîf.

Bu gece dünyâyı ol Cennet kılar,

Bu gece eşyaya Hak rahmet kılar.

Bu gece şâdân olur erbâb-ı dil,

Bu geceye cân verir eshâb-ı dil.

Rahmeten lil-alemindir Mustafa,

Hem şefî-ül-müznibîndir Mustafa,

Doğdu ol saatte ol Sultân-ı Dîn.

Nûra gark oldu semâvatü zemin.

Yaratılmış cümle oldı şâdımân

Gam gidip âlem yeniden buldu cân.

“Ümmetim!...Ümmetim!...”:

Medâric-ün-nübüvve kitabında buyruldu ki: Şereflerin en yücesine mazhar olan annelerin en bahtiyârı hazret-i Âmine, hâmileliğini şöyle anlatır; “O servere hâmile olduğum günlerde, hiç acı ve elem görmedim. Hamile olduğumu hissetmezdim!. Ancak altı aydan sonra bir gün, uyku ile uyanıklık arasında bir kimse bana; “Senin hâmile olduğun kimdir, bilir misin?” dedi. “Bilmiyorum” cevâbını verince; “Bilmiş ol ki, Peygamberlerin sonuncusuna hâmilesin!” haberini verdi. Doğum zamanı yaklaşınca, o kimse tekrar geldi, dedi ki: “Ey Âmine! Çocuk doğunca, ismini Muhammed” koy. Başka bir rivâyette de; “Ey Âmine! Çocuk doğunca, ismini Ahmed koy” şeklinde bildirilmiştir.” Hazret-i Âmine vâlidemiz, doğum anını da şöyle anlatır: “Doğum anı geldiğinde, heybetli bir ses işittim, ürpermeye başladım. Sonra beyaz bir kuş gördüm, gelip kanadı ile beni sıvazladı. Korku ve ürpertiden eser kalmadı. O anda susamış, sanki harâretten yanıyordum. Yanımda süt gibi beyaz, bir kâse şerbet gördüm. O şerbeti, içmem için bana verdiler. İçtim, baldan tatlı ve soğuk idi. Artık susuzluğum kalmamıştı. Sonra büyük bir nûr gördüm, evim o kadar nûrlandı ki, O nûrdan başka bir şey görmüyordum. O sırada etrâfımı sarıp, bana hizmet eden pek çok hanım gördüm. Boyları uzun, yüzleri güneş gibi parlıyordu. Bunlar, Abdü Menaf kabîlesinin kızlarına benzerlerdi. Bunların birden bire ortaya çıkmalarından hayret içinde idim.

Onlardan biri dedi ki: “Ben Fir’avn'un hanımı Âsiye'yim!” Diğeri de; “Ben de Meryem binti İmrân'ım. Bunlar da Cennet hûrileridir” dedi. Yine o esnada beyaz, uzun ve gökten yere kadar uzanmış ipek bir kumaş gördüm. “Onu insanların gözünden örtün” dediler. O anda bir bölük kuş peydâ oldu. Ağızları zümrütten, kanatları yâkuttandı. Korkudan terlemiştim, düşen ter damlalarından misk kokusu yayılıyordu. O hâlde iken gözümden perdeyi kaldırdılar. Bütün yeryüzünü doğudan batıya kadar gördüm. Etrâfımı melekler kuşatmıştı. Muhammed aleyhisselâm doğar doğmaz, mübârek başını secdeye koydu, şehâdet parmağını kaldırdı. Sonra gökten, onu

bürüyen, beyaz bir bulut parçası indi. Bir ses işittim; “O'nu mağripten meşrıka kadar her yerde gezdirin. Gezdirin ki cümle âlem O'nu ismiyle, cismiyle ve sıfatıyle görsünler. O'nun isminin Mâhî olduğunu yâni Allahü teâlâ, O'nunla şirk eserlerini yok ettiğini bilsinler” diyordu. O bulut da gözden kayboldu ve Muhammed'i (sallallahü aleyhi ve sellem) bir beyaz yünlü kumaş içinde sarılı gördüm. Yine o sırada, yüzleri güneş gibi parlayan üç kişi geldi. Birinin elinde gümüşten bir ibrik, birinin elinde zümrütten bir leğen, birinin elinde de bir ipek vardı. İbrikten sanki misk damlıyordu. Mübârek oğlumu leğenin içine koydular. Mübârek başını ve ayağını yıkayıp, ipeğe sardılar. Sonra mübârek başına güzel koku sürdüler, mübârek gözlerine sürme çektiler ve gözden kayboldular.

İndiler gökden melekler sâf sâf.

Kâbe gibi kıldılar evim tavâf.

Geldi hûrîler bölük bölük buğur,

Yüzleri nûrundan evim doldu nûr.

Hem hava üzre döşendi bir döşek,

Adı Sündüs döşeyen ânı melek.

Çün göründü bana bu işler ayân,

Hayret içre kalmış idim ben hemân.

Yarılıp divâr çıkdı nâgehân,

Üç bile hûrî bana oldu ayân.

Bâzıları der ki, ol üç dilberin,

Âsiye'ydi biri ol mâh-peykerin.

Biri Meryem Hâtun idi aşikâr,

Birisi hem hûrilerden bir nigâr.

Geldiler lûtf ile ol üç mâh-cebîn,

Verdiler bana selâm ol dem hemîn.

Çevre yanıma gelip oturdular,

Mustafa'yı birbirine muştular.

Dediler oğlun gibi hiç bir oğul,

Yaradılalı cihân gelmiş değül.

Bu senin oğlun gibi kadri cemil,

Bir anaya vermemişdir ol Celîl.

Ulu devlet buldun ey dildârı sen,

Doğacaktır senden ol hulkı hasen.

Muhammed aleyhisselâm doğduğu sırada, Hazret-i Âmine vâlidemizin yanında Abdurrahmân bin Avf'ın annesi, Şifâ Hâtun, Osman bin Ebil-Âs'ın annesi Fâtıma Hâtun ve Peygamberimizin halası Safiyye Hâtun vardı. Bunlar da gördükleri nûru ve diğer hâdiseleri haber verdiler. Şifâ Hâtun şöyle anlatıyor: Ben, o gece Âmine'nin yanında yardımcı olarak bulunuyordum. Muhammed aleyhisselâmın, doğar doğmaz duâ ve niyaz ettiğini işittim. Gâibden; "Yerhamüke Rabbüke" diye söylendi. Sonra bir nûr çıkıp o kadar ışık verdi ki, doğudan batıya kadar her yer göründü... Bundan başka birçok hâdiseye şâhid olan Şifâ Hâtun; "Ne zaman ki, O'na peygamberliği bildirildi, hiç tereddüt etmeden ilk îmân edenlerden biri de ben oldum" demiştir.

Cümle zerrât-ı cihân edip nidâ,

Çağrışarak dediler kim merhâbâ.

Merhabâ ey Âl-i sultân merhâbâ

Merhabâ ey Kân-ı irfân merhâbâ

Merhabâ ey sırr-ı Fürkan merhâbâ

Merhabâ ey derde derman merhâbâ

Merhabâ ey Bülbül-i bâğ-ı cemâl,

Merhabâ ey aşina-yi Zü'l-Celâl.

Merhabâ ey mâh u hurşîd-i Hudâ,

Merhabâ ey Hak'dan olmayan cüdâ,

Merhabâ ey âsî ümmet melcei,

Merhabâ ey çâresizler melcei.

Merhabâ ey cân-ı bakî merhâbâ,

Merhabâ uşşâka sâkî merhâbâ.

Merhabâ ey kurret-ül-ayn-ı Halîl,

Merhabâ ey hâs-ı mahbub-i Celîl.

Merhabâ ey rahmeten lil-âlemîn.

Merhabâ sensin şefî'ül-müznibîn.

Merhabâ ey pâdişah-ı dü cihân,

Senin için oldu kevn ile mekân.

Safiyye Hâtun da şöyle anlatmıştır: “Muhammed aleyhisselâm doğduğu sırada, her tarafı bir nûr kapladı. Doğar doğmaz secde etti, mübârek başını kaldırıp açık bir dil ile “Lâ ilâhe illallah, innî resûlullah” dedi. O'nu

yıkamak istediğimde, biz onu yıkanmış olarak gönderdik denildi. Göbeği kesilmiş ve sünnet edilmiş olarak görüldü. Doğar doğmaz secde etti. O sırada hafif sesle bir şeyler söylüyordu, kulağımı mübârek ağzına yaklaştırdım "Ümmetî, Ümmetî!" (Ümmetim, ümmetim) diyordu..."

Şöyle Beytullah'a karşı ol Resûl,

Yüz yere sürmüş ve secde kılmış ol.

Secdede başı dili tahmîd eder,

Hem getirmiş parmağın tevhid eder.

Der ki, ey Mevla yüzüm tutdum sana,

Yâ İlâhî ümmetim vergîl bana.

Hakk'a bağlayıp gönülden himmeti,

Der idi kim ümmeti vâ ümmetî.

Dedesi Abdülmuttalîb, sevgili Peygamberimiz doğduğu sırada Kâbe'de Allahü teâlâya yalvarıp duâ ediyordu. Bu zamanı müjde verdiler. Muhammed aleyhisselâmın doğduğu günde birçok hâdiseler gören Abdülmuttalîb, bu müjdeye çok sevinip; "Bu oğlumun şanı, şerefi çok yüce olacaktır" dedi.

Abdülmuttalîb, böylesine büyük bir mutluluğu kutlamak için, doğumun yedinci gününde Mekke halkına üç gün ziyâfet verdi. Ayrıca şehrin her mahallesinde develer keserek, insan ve hayvanların istifâdesine sundu. Ziyafet sırasında çocuğa hangi ismi koydun diyenlere; "MUHAMMED" (sallallahü aleyhi ve sellem) ismini verdim dedi. Neden atalarından birinin ismini vermedin diyenlere ise; "Allahü teâlânın ve insanların O'nu medhetmelerini, övmelerini istediğim için" cevâbını verdi. Başka bir rivâyette de "Muhammed" ismini koyanın Âmine Hâtun olduğu bildirilmiştir.

Ey cemâli gün yüzü bedr-i münîr,

Ey kamu düşmüşlere sen destegîr.

Ey gönüller derdinin dermanı sen,

Ey yaradılmışların sultânı sen.

Sensin ol Sultân-ı cümle enbiyâ,

Nûr-ı çeşm-i evliyâ vü asfiyâ.

Ey risalet tahtının sen hatemi,

Ey nübüvvet mührünün sen hâtemi.

Çünkü nûrun rûşen etdi âlemi,

Gül cemâlin gülsen etdi âlemi.

Oldu zail zulmet-i cehl ü dalâl,

Buldu bâğ'ı ma'rifet ayn-ı kemâl.

Yâ Habîballah bize imdad kıl,

Son nefes dîdârın ile şâd kıl.

Doğduğu Gece:

Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) efendimiz, doğmadan önce ve doğduğu sırada; O'nun dünyâyı teşrîf etmesine alâmet olarak birçok hâdiseler meydana gelmiştir. O zamanın meşhûr kimseleri, daha Peygamber efendimiz doğmadan önce rüyâlar görmüşlerdi. Rüyâlarını kâhinlere ve zamanın meşhûr âlimlerine tâbir ettirdiklerinde, bunların Muhammed aleyhisselâmın geleceğini gösterdiğini söylemişlerdir. Sevgili Peygamberimizin dedesi Abdülmuttalîb şöyle anlatmıştır; “Bir defâsında

uykuya dalmıştım. Gördüğüm rüyâdan büyük ürpertiyle uyandım. Hemen bir kâhine gidip, anlatıp, tâbir ettirmek istedim. Yanına vardığımda, yüzüme bakıp; “Ey Kureyş'in reîsi! Sana ne oldu? Yüzünde bambaşka bir hâl görülüyor. Yoksa seni bu hâle getiren mühim bir hâdise mi var?” dedi. “Evet, henüz hiç kimseye anlatmadığım dehşetli bir rüyâ gördüm” dedikten sonra, yanında oturup anlatmaya başladım. “Bu gece rüyâmda çok büyük bir ağaç vardı. Bir ucu semâya yükselmiş, dalları doğuya ve batıya yayılmıştı. O ağaçtan öyle bir nûr saçılıyordu ki, güneş yanında çok hafif kalır. Bazen gözüküyor, bâzan gözden kayboluyordu. İnsanlar ona yönelmişti. Her an nûru artıyordu. Kureyş kabîlesinden bâzıları o ağacın dallarına tutunuyor, diğer bir kısmı da ağacı kesmeye çalışıyordu. Bir genç de onu kesmek isteyenlere mâni oluyordu. Çok güzel bir yüzü vardı ve ben şimdiye kadar öyle bir yüz görmedim. Ayrıca vücûdundan etrâfa hoş kokular yayılıyordu. Ağacın bir dalını tutmak için elimi uzattım, fakat ulaşamadım” dedim. Rüyâmı bitirince, kâhinin yüzü değişti. Benzi sarardı. Sonra; “Ondan senin nasîbin yok!” demesi üzerine; “Kimin nasîbi var?” diye sordum. “O ağacın dalına tutunanların” dedi ve devam ederek; “Senin sulbünden bir peygamber gelecek, her tarafa malik olacak, insanlar O'nun dînine girecekler!” dedi. Sonra yanımda bulunan oğlum Ebû Tâlib'e dönerek; “Bu, herhâlde O'nun amcası olacak” dedi. Ebû Tâlib bu hâdiseyi Peygamber efendimize peygamberliğe bildirilince anlatmış ve “İşte o ağaç, Ebü'l-Kâsım, el-Emîn Muhammed aleyhisselâmdır” demiştir.

Sevgili peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmın dünyâya geldiği gece, bir yıldız doğdu. Bunu gören yahudi âlimleri, Muhammed aleyhisselâmın doğduğunu anlamışlardı. Eshâb-ı kirâmdan Hassân bin Sâbit (radıyallahü anh) anlatır: “Ben sekiz yaşında idim. Bir sabah vakti yahudinin biri; “Hey yahudiler!” diye çığlık atarak koşuyordu. Yahudiler; “Ne var, bu bağırman nedendir?” diyerek yanına toplanınca, o; “Haberiniz olsun, Ahmed'in yıldızı bu gece doğdu! Ahmed bu gece dünyâya geldi…” diye cevap verdi.

Resûl-i ekrem efendimizin doğduğu gece Kâbe'deki putların hepsi yüz üstü yere yıkıldı. Urvet-übn-ü Zübeyr rivâyet eder: “Kureyş'den bir cemâatin bir putu vardı. Yılda bir defâ onu tavâf ederler, develer kesip şarap içerlerdi. Yine öyle bir gün, putun yanına vardıklarında, onu yüzüstü yere yıkılmış buldular. Kaldırdılar, yine kapandı. Bu hâl üç defâ tekrarlandı. Bunun

üzerine etrâfına iyice destek verip diktikleri sırada, şöyle bir ses işitildi: “Bir kimse doğdu, yeryüzünde her yer harekete geldi. Ne kadar put varsa hepsi yıkıldı. Kralların korkudan kalbleri titredi!” Bu hâdise tam Muhammed aleyhisselâmın doğduğu geceye rastlıyordu.

Medâyin şehrindeki İran Kisrâsının sarayının ondört kulesi (burcu) yıkıldı. O gece gürültüyle ve dehşetle uyanan Kisrâ ve halkı; yine kendilerinden bâzı ileri gelenlerin gördükleri korkunç rüyâları tâbir ettirdiklerinde, bunun büyük bir şeye alâmet olduğunu anlamışlardı.

Yine o gece, mecûsî yâni ateşe tapanların bin seneden beri yanmakta olan kocaman ateş yığınları aniden sönüverdi. Ateşin söndüğü târihi kaydettiler, Kisrâ'nın sarayında burçların yıkıldığı geceye rastlıyordu.

O zaman mukaddes sayılan Sâve gölünün de o gece bir anda suyu çekilip kuruyuvermişti.

Şam tarafında bin yıldan beri suyu akmayan ve kurumuş olan Semâve nehri vâdisi, o gecede dolup taşarak akmaya başladı.

Muhammed aleyhisselâmın doğduğu geceden îtibâren, şeytan ve cinler artık Kureyş kâhinlerine hâdiselerden haber veremez oldu. Kehanet sona erdi...

Habîb-i ekrem efendimizin doğduğu gece ve daha sonra, o zamana kadar görülmemiş bu hâdiselerden başka, birçok hâdiseler vukû buldu. Bütün bunlar, son peygamber Muhammed aleyhisselâmın doğduğuna işâretti.

Sevinenler affolunur:

Peygamber efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) doğduğu geceye Mevlid Gecesi denir. Mevlid, doğum zamanı demektir. Kadir gecesinden sonra en kıymetli gecedir ve bu gecede sevgili Peygamberimiz doğduğu için sevinenler affolunur. Bu gece, Peygamber efendimizin doğduğu sırada görülen hâlleri, mûcizeleri okumak, dinlemek, öğrenmek çok sevâbdır. Sevgili Peygamberimiz kendi de anlatırdı. Eshâb-ı kirâm da bu gece bir yere toplanırlar, o günü yâd ederler, okurlar ve anlatırlardı. Dünyânın her

tarafındaki müslümanlar, her sene bu geceyi Mevlid kandili olarak kutlamaktadır. Her yerde Mevlid kasîdeleri okunarak, Kâinatın sultânı hatırlanılmaktadır. Her peygamberin ümmeti, kendi peygamberinin doğum gününü bayram yapmıştır. Bu gün de, müslümanların bayramı olup, neşe ve sevinç günüdür.

Süt anne:

Âmine vâlidemiz, nûrlu yavrusunu kucağına aldığında, kocası hazret-i Abdullah'ın vefât acısını unutur gibi oldu. Dokuz gün emzirdikten sonra da, Ebû Leheb'in câriyesi olan Süveybe Hâtun bir kaç gün süt annelik hizmetinde bulundu. Süveybe Hâtun daha önce de hazret-i Hamza'yı, sonra da Ebû Seleme'yi emzirmişti. Hâfız ibni Cezrî diyor ki: "Ebû Leheb rüyâda görülüp, ne hâlde olduğu sorulduktа, kabir azâbı çekiyorum. Ancak, her sene, Rebîul-evvel ayının onikinci geceleri, azâbım hafifliyor. İki parmağım arasından çıkan serin suyu emerek ferahlıyorum. Bu gece, Resûlullah dünyâya gelince, Süveybe ismindeki câriyem, bunu bana müjdelemişti. Ben de, sevincimden, bunu âzâd etmiş ve O'na sütannelik yapmasını emretmiştim. Bunun için, bu gecelerde azâbım hafifliyor dedi."

O zamanda Mekke halkı, âdet olarak, çocuklarını bir sütanneye verirlerdi. Havası iyi, suyu tatlı olan civar yerlerdeki yaylalara gönderilen çocuklar, bir müddet, verildikleri sütannelerinin yanında kalırlardı. Buna Mekke'nin sıcak havası sebep oluyordu. Her sene bu maksatla Mekke'ye pek çok hanım gelirdi. Bunlar emzirmek için birer çocuk alıp giderlerdi. Çocukları büyütüp teslim edince, pek çok ücret ve hediyeler alırlardı.

Peygamber efendimizin doğduğu sene de yaylalarda yaşayan Benî Sa'd kabîlesinden birçok hanım, süt anneliği niyeti ile Mekke'ye geldi. Her biri emzirmek üzere birer çocuk almıştı. Benî Sa'd kabîlesi, Mekke civarındaki kabîleler arasında; şerefte, cömertlikte, mertlik ve tevâzûda ve Arapçayı düzgün konuşmakta pek meşhûrdu. Kureyş kabîlesinin ileri gelenleri çocuklarının, daha çok bu kabîleye verilmesini isterlerdi. O sene Benî Sa'd kabîlesinin yurdunda şiddetli bir kuraklık ve kıtlık hüküm sürüyordu. Bu kabîleden Hâlime Hâtun bu durumu şöyle anlatır: "Ben o sene kırlarda

gezip ot toplar, bunu bulduğum için Allahü teâlâya şükrederdim. Bazen üç gün geçmesine rağmen ağzıma bir şey koymazdım. Bu hâlde iken bir çocuğum oldu. Bir taraftan açlık, diğer yandan da doğumun sıkıntısı vardı. Açlıktan yer ile göğü, gece ile gündüzü farkedemediğim anlar da olurdu. Bir gece sahrada uyuyakalmışım. Rüyâmda bir şahıs beni sütten ak bir suyun içine daldırdı ve "Bu sudan iç" dedi. Kanıncaya kadar içtim. Sonra içmem için yine zorladı. İçtikçe içtim, baldan tatlı idi. "Sütün çok olsun ey Hâlime! Beni tanıdın mı?" diye sordu. Tanımadığımı söyleyince: "Ben senin sıkıntılı hâlinde ettiğin hamd ve şükrünüm. Ey Hâlime! Mekke'ye git. Orada sana bir "Nur" arkadaş olur, bereketlerle dolarsın. Bu rüyâyı da kimseye söyleme!" dedi. Uyandığında göğüslerimi süt ile dolu bulduğum gibi, sıkıntı ve açlığın da beni terkettiğini gördüm."

Kıtlıktan dolayı, ücretle çocuk emzirip sıkıntılarını gidermek üzere, diğer senelere nispetle; daha çok sütannesi Mekke'ye gelmişti. Hepsi de zengin âilelerin çocuklarını almak telâşı içinde idi. Acele ile gelen kadınlar, birer çocuk almışlardı. Fakat Peygamber efendimiz yetim olduğu için, fazla ücret alamama düşüncesiyle, O'na istekli görünmemişlerdi. Bu kadınlar içinde; iffeti, temizliği, hilmi yâni yumuşaklığı, hayâsı ve güzel ahlâkıyla tanınmış Hâlime Hâtun da vardı. Bindikleri hayvan zayıf olduğu için Mekke'ye gelmekte geç kalmışlardı. Fakat bu gecikme onlara, aradıklarından daha fazlasına kavuşmaya sebeb olmuştu. Kocası ile Mekke'de dolaşarak zengin âilelerin çocuklarının alınmış olduğunu gördüler. Lâkin boş dönmek de istemiyorlardı. Bir çocukla dönmek tek arzuları olmuştu. Nihâyet hürmet celbeden ve simâsı çok sevimli olan bir zâtla karşılaştılar. Bu, Mekke'nin reîsi Abdülmuttalîb idi. İsteklerini öğrendikten sonra, torununu almalarını, bu sayede, büyük devlet ve saâdete kavuşacaklarını söyledi. Abdülmuttalîb'in muhabbeti ve yakınlığı onları kendisine çekiyordu. Teklifini hemen kabûl ettiler. Sonra yaşlı dede, Hâlime Hâtun'u hazret-i Âmine'nin evine götürdü.

Hâlime Hâtun şöyle anlatır: "Çocuğun başucuna vardığımda, kundağa sarılı, yeşil ipekten bir örtünün üstünde mışıl mışıl uyuyor, etrâfa misk kokusu yayılıyordu. Hayret içinde kalıp bir anda O'na öylesine ısındım ki, gönlüm uyandırmağa râzı olmadı. Elimi göğsüne koyunca, uyandı ve bana bakıp tebessüm etti. Bense bu tebessüme tutulup kendimden geçtim. Sonra,

annesi böylesine güzel ve mübârek çocuğu bana vermez düşüncesiyle yüzünü örtüp, hemen kucağıma aldım. Sağ mememi verdim, emmeğe başladı. Sol mememi verdim, emmedi. Abdülmuttalîb, bana dönerek; "Sana müjdeler olsun ki, hanımlar içinde senin gibi nîmete kavuşan olmadı" dedi. Âmine Hâtun da bana sevgili yavrusunu verdikten sonra; "Ey Hâlime, üç gün evvel; Senin oğluna süt verecek kadın, Benî Sa'd kabîlesinin Ebû Züeyb soyundandır diye bir ses işittim" dedi. Bunun üzerine; "Ben, Benî Sa'd kabîlesindenim ve babamın künyesi Ebû Züeyb'dir" cevâbını verdim." Hâlime Hâtun yine şöyle anlatmıştır: Âmine Hâtun bana daha nice vak'aları anlattı ve vasiyette bulundu. Ben de Mekke'ye gelmeden önce gördüğüm rüyâyı ve gelirken sağımdan solumdan; "Sana müjdeler olsun ey Hâlime! O gözler kamaştıran ve âlemleri aydınlatan nûru emzirmek sana nasip olacak" diye sesler geldiğini anlattım.

Hâlime Hâtun der ki: Muhammed aleyhisselâmı alıp hazret-i Âmine'nin evinden ayrıldım. Kocamın yanına geldim. O da kucağımdaki çocuğun yüzüne bakıp kendinden geçti ve "Ey Hâlime bugüne kadar böyle güzel yüz görmedim", O'nu yanımıza alır almaz kavuştuğumuz bereketleri görünce de; "Ey Hâlime! Bilmiş ol ki, sen çok mübârek ve kadri yüksek bir çocuk almışsın" dedi. Ben de; "Vallahi, zâten böyle dilerdim, istediğim oldu" diye mukabelede bulundum.

Hâlime Hâtun, kocası ile birlikte, Muhammed aleyhisselâmı alıp, Mekke'den yola çıktıkları andan îtibâren O'nun bereketine kavuşmaya başladılar. Çelimsiz ve hızlı gidemeyen merkepleri, artık küheylan kesilmişti. Beraber geldikleri kâfile, onlardan önce yola çıkıp çok uzaklaşmış olmasına rağmen, kâfileye yetişip onları geride bırakmıştı. Benî Sa'd yurduna vardıktan sonra görülmemiş bir bolluğa ve berekete kavuştular. Sütü az olan hayvanlarının memeleri dolup taşıyordu. Bunu gören komşuları hayret edip, bunun, emzirmek için aldıkları çocuk sebebiyle olduğunu açıkça anlamışlardı.

Kuraklık sebebiyle çok sıkıntıya düştüler ve bir ara yağmur duâsına çıktılar. Muhammed aleyhisselâmı yanlarında götürüp duâ ederek O'nun hürmetine bol yağmura ve berekete kavuştular.

Peygamber efendimiz, sütannesi Hâlime Hâtun'un sağ memesini emer, sol memesini emmezdi. Onu da sütkardeşine bırakırdı. İki aylık iken emekledi. Üç aylık olunca ayakta durur, dört aylık iken duvara tutunarak yürürdü. Beş aylık iken yürüdü, altı aylık iken çabuk yürümeye başladı. Yedi aylık iken her tarafa gider oldu. Sekiz aylık iken anlaşılacak şekilde, dokuz aylık iken gâyet açık konuşmaya başladı. On aylık iken ok atmaya başladı. Hâlime Hâtun şöyle anlatmıştır: İlk konuşmaya başladığında "Lâ ilâhe illallahü vallahü ekber. Velhamdülillahi rabbil âlemin" dedi. O günden sonra Allahü teâlânın ismini anmadan hiç bir şeye elini uzatmadı. Sol eli ile bir şey yemezdi. Yürümeye başladığında, çocukların oynadıkları yerden uzak durur ve onlara; "Biz, bunun için yaratılmadık" buyururdu. Her gün O'nu güneş ışığı gibi bir nûr kaplar ve yine açılırdı. Ay ile konuşur, ona işâret ettikçe hareket ederdi.

Hâlime Hâtun şöyle anlatır: "Muhammed aleyhisselâm, iki yaşına girince, O'nu sütten kestim. Sonra annesine vermek üzere kocamla Mekke'ye gittik. Fakat O'nun öyle bereketlerine kavuşmuştuk ki, O'ndan ayrılmak, mübârek yüzünü görmemek bize çok güç geliyordu. O'nun hâllerini annesine anlattım. Âmine Hâtun; "Benim oğlumun büyük şânı vardır" dedi. Ben; "Vallahi, bundan daha mübârek bir kimse görmedim" dedim. Sonra, Âmine Hâtun'a, birçok bahaneler bularak biraz daha yanımızda kalmasını istedim. Bizi kırmadı ve yanımızda kalması için izin verdi. O'nunla tekrar kabîlemize döndük. Bu sayede evimiz bereketle doldu, malımız, mülkümüz ve şânımız arttı. Sayısız nîmetlere kavuştuk."

Mübârek göğsünün yarılması:

Hâlime Hâtun anlattı: "Server-i âlem (sallallahü aleyhi ve sellem) bir gün; "Gündüzleri kardeşlerim görünmezler. Sebebi nedir?" diye sorunca; "Koyun gütmeye giderler. Eve, ancak gece gelirler" dedim. Bunun üzerine, "Beni de onlarla beraber gönder. Ben de koyun güdeyim" dedi. Bahaneler bulup nice özürler söyledim. Sonunda gönlünün râzı olması için; "Peki" dedim. Ertesi gün mübârek saçlarını taradım. Elbiselerini giydirip sütkardeşleriyle beraber gönderdim. Bir kaç gün gidip geldi. Bir gün süt kardeşi Şeymâ kırdan geldiğinde; "Gözümün nûru oğlum Muhammed

nerededir?” diye sordum. “Sahradadır” dedi. “Ciğerimin köşesi bu sıcağa nasıl dayanıyor?” diye sorduğumda, Şeymâ; “Ey anneciğim! O'na aslâ zarar gelmez. Zirâ mübârek başı üzerinde bir bulut, devamlı O'nunla hareket etmekte; böylece güneşin sıcağından korunmaktadır” cevâbını verdi. “Neler söylüyorsun? Bu söylediklerin hakîkaten doğru mudur?” dediğimde, yemîn etti. Ancak o zaman rahatladım. Yine bir öğle vakti sütkardeşi Abdullah bana gelip; “Anneciğim! Acele, koşun! Kureyşî karındaşımla beraber koyun güdüyorduk. Ansızın gökten yeşiller giymiş üç kimse geldi. Yanımızdan alıp dağın başına götürdüler. Arkası üzere yatırıp bıçak ile karnını yardılar. Haber vermek için geldiğimde oradaydılar. Kardeşimin sağ kalıp kalmadığını bilemiyorum” dedi.

O anda kan başımıza sıçradı. Süratle oraya geldik. O'nu gördük. Hemen mübârek yüzünü başını öpüp; “Ey gözümün nûru! Ey âlemlere rahmet oğlum! Bu nice haldir? Ve başına gelen nedir? Seni kim rahatsız etti?” diye sordum. O da; “Evden çıktıktan sonra yeşil elbiseli iki kimse gördüm. Birinin elinde gümüşten bir ibrik, birinin elinde yeşil zümrütten bir leğen vardı. Leğen, kardan beyaz bir şey ile dolu idi. Beni dağ başına götürdüler. Biri, arkam üzere yatırdı. Ben seyrederken göğsümü göbeğime kadar yardı. Hiç acı ve elem duymadım. Elini sokup içinde ne varsa çıkardılar. O beyaz şey ile yıkayıp yerine koydular. Biri diğerine; “Kalk, ben de hizmetimi yerine getireyim” dedi ve elini sokup yüreğimi çıkardı. İki parça etli ve içinden siyah bir şey çıkarıp attı. Ve; “Senin vücûdunda şeytanın nasîbi bu idi. Çıkarıp attık. Ey Allahü teâlânın sevgilisi! Seni vesveseden ve şeytanın hîlesinden emîn ettik” dedi. Sonra yüreğimi kendi yanlarında olan latîf ve yumuşak bir şey ile doldurdular. Nûrdan bir mühürle mühürlediler. Hâlen o mührün soğukluğu, bütün âzâlarımda mevcûttur. Onlardan biri, elini yarılan yere koyunca yaram iyileşti. Sonra beni ümmetimden on kişi ile tarttılar, ben ağır geldim. Bin kimse ile tarttılar yine ağır geldim. Bunun üzerine onlardan biri diğerine; “Artık onu tartmayı bırak. Vallahi O'nu bütün ümmetiyle bile tartacak olsan, ağır gelir” dedi. O zaman her biri elimi ve yüzümü öptüler ve beni burada koyup gittiler” dedi. Yarılan yer, mübârek göğsünde belli idi.

Sevgili Peygamberimizin başından geçen ve Kur'ân-ı kerîmin İnşirah sûresinin birinci âyet-i kerîmesinde bildirilen bu hâdiseye Şakk-ı sadr yâni

göğsünün yarılması denir.

Muhammed aleyhisselâma peygamberliği bildirildikten sonra Eshâb-ı kirâmdan bâzıları, “Yâ Resûlallah! Bize kendinizden bahseder misiniz?” deyince; “Ben, ceddim İbrâhim'in duâsıyım. Kardeşim Îsâ’nın müjdesiyim! Annemin ise rüyâsıyım. O bana hâmile iken Şam saraylarını aydınlatan bir nûrun kendisinden çıktığını görmüştü... Ben Sa'd bin Bekr oğulları yanında emzirilip büyütüldüm” buyurdu. Hâlime Hâtun, dört yaşından sonra O'nu Mekke'ye götürüp annesine verdi. Dedesi Abdülmuttalîb, Hâlime Hâtun'a çok büyük hediyeler verip ihsânda bulundu. Hâlime Hâtun O'nu Mekke'ye bırakınca, ayrılığının acısını; “Sanki canım ve gönlüm de O'nunla birlikte kaldı” sözleri ile dile getirmişti.

Muhterem annenin vefâtı:

Sevgili Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem), altı yaşına kadar da annesinin yanında büyüdü. Altı yaşında iken, annesi Ümmü Eymen adındaki câriye ile birlikte, akrabâlarını ve babası Abdullah'ın mezârını ziyâret etmek için Medîne'ye gittiler. Burada, bir ay kaldılar. Peygamber efendimiz Medîne'de Neccâroğullarına âit havuzda yüzmeyi öğrendi. Bu sırada bir yahudi bilgini O'ndaki nübüvvet alâmetlerini gördü. Yanına yaklaşıp ismini sordu. “Ahmed” deyince, o bilgin; “Bu çocuk, âhır zaman, peygamberi olacaktır!” diye bağırdı. Ayrıca oradaki yahudi âlimlerinden bâzıları da, O'ndaki peygamberlik alâmetini görmüşler, peygamber olacağını aralarında konuşup anlatmışlardı. Onların bu sözlerini duyan Ümmü Eymen, durumu hazret-i Âmine vâlidemize haber verince, mübârek anneleri bir zarar gelmesinden çekinerek, O'nu alıp Mekke'ye dönmek üzere yola çıktı. Ebvâ denilen yere geldiklerinde, hazret-i Âmine vâlidemiz hastalandı. Hastalığı artıp sık sık kendinden geçiyordu. Başında duran sevgili oğlu Muhammed aleyhisselâma bakarak; “Ey çekilen dehşetli ölüm okundan, Allahü teâlânın lütfu ve yardımı ile yüz deve karşılığında kurtulan zâtın oğlu! Allahü teâlâ seni, mübârek eylesin. Eğer rüyâda gördüklerim doğru çıkarsa, sen celâl ve bol ikrâm sâhibi olan Allahü teâlâ tarafından, Âdemoğullarına helâl ve haramı bildirmek üzere gönderileceksin. Cenâb-ı

Hak seni, milletlerle birlikte sürüp gelen putlardan ve putperestlikten muhâfaza edip koruyacaktır” dedi ve şu beyitleri söyledi:

Eskir yeni olan, ölür yaşayan,

Tükenir çok olan, var mı genç kalan.

Ben de öleceğim, tek farkım şudur:

Seni ben doğurdum, şerefim budur.

Geride bıraktım hayırlı evlat,

Gözümü kapadım, içim pek rahat.

Benim namım kalır daim dillerde,

Senin sevgin yaşar hep gönüllerde.

Sonra vefât etti. Orada defnedildi. Âmine vâlidemiz vefât ettiğinde yirmi yaşında idi. Ümmü Eymen, Âlemlerin efendisini yanına alıp, birkaç gün süren yolculuktan sonra Mekke'ye getirip dedesi Abdülmuttalîb'in yanına bıraktı.

Anne ve babası mü’min idi:

Habîb-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) efendimizin babası ve annesi İbrâhim aleyhisselâmın dîninde idi. Yâni mü’min idiler. İslâm âlimleri; onların İbrâhim aleyhisselâmın dîninde olduklarını ve Muhammed aleyhisselâma peygamberliği bildirildikten sonra da onun ümmetinden olmaları için diriltilip, Kelime-i şehâdeti işittiklerini, söylediklerini ve böylece bu ümmetten de olduklarını bildirmişlerdir.

Muhammed aleyhisselâm, sekiz yaşına kadar dedesinin yanında büyüdü. Dedesi Abdülmuttalîb, Mekke'de sevilen ve çeşitli işleri idâre eden bir zât olup, heybetli, sabırlı, ahlâklı, dürüst, mert ve cömert idi. Fakirleri doyurur,

hattâ aç ve susuz kalan hayvanlara bile yiyecek verirdi. Allahü teâlâya ve âhırete inanırdı. Kötülüklerden sakınır, câhiliye devrinin her türlü çirkin âdetlerinden uzak dururdu. Mekke'de zulme, haksızlığa engel olur ve gelen misâfirleri ağırlardı. Ramazân ayında Hira Dağı'nda inzivaya çekilmeyi âdet edinmişti. Çocukları seven ve şefkât sâhibi olan Abdülmuttalîb, sevgili torununu bağrına basıp gece-gündüz yanından ayırmazdı. O'na büyük bir sevgi ve şefkât gösterirdi. Kâbe'nin gölgesinde kendisine mahsus olan minderine O'nunla beraber oturur, mâni olmak isteyenlere; "Bırakın oğlumu, O'nun şânı yücedir" derdi. Peygamber efendimizin dadısı Ümmü Eymen'e, O'na iyi bakmasını ısrarla tembih eder; "Oğluma iyi bak. Ehl-i kitâb, benim oğlum hakkında bu ümmetin peygamberi olacak diyorlar" der idi. Ümmü Eymen demiştir ki: "O'nun çocukluğunda ne açlıktan, ne de susuzluktan şikâyet ettiğini gördüm."

Sabahleyin bir yudum zemzem içerdi. Kendisine yemek yedirmek istediğimizde; "İstemem, tokum" derdi. Abdülmuttalîb uyurken ve odasında yalnızken, O'ndan başkasının yanına girmesine müsâde etmezdi. O'nu şefkâtle bağrına basar, okşar, sözlerinden ve hareketlerinden son derece hoşlanırdı. Sofrada O'nu yanına alır, dizine oturtur, yemeğin en iyisini, en lezzetlisini O'na yedirir ve O gelmeden sofraya oturmazdı. O'nun hakkında nice rüyâlar görüp, birçok hâdiselere şâhid oldu. Bir defâsında, Mekke'de kuraklık ve kıtlık olmuştu. Abdülmuttalîb, gördüğü bir rüyâ üzerine Muhammed aleyhisselâmın elinden tutarak Ebû Kubeys Dağı'na çıkıp; "Allah'ım, bu çocuk hakkı için, bizi bereketli bir yağmur ile sevindir" diyerek duâ etti. Duâsı kabûl olundu ve bol yağmur yağdı. O zamanki şâirler bu hâdiseyi, şiirler yazarak dile getirmişlerdi.

Necrânlı râhip:

Abdülmuttalîb, bir gün Kâbe'nin yanında otururken, Necrânlı bir râhip yanına gelerek konuşmaya başlamıştı. Bir ara; "Biz İsmâiloğullarından en son gelecek olan peygamberin sıfatlarının kitaplarda yazılı olduğunu okuduk. Burası, yâni Mekke O'nun doğum yeridir. Sıfatları şöyle, şöyledir!" diyerek birer birer saymaya başladı. Bu sırada, sevgili Peygamberimiz yanlarına gelmişti. Necrânlı râhip, O'nu dikkatle seyretmeye başladı, sonra

da yaklaşıp gözlerine, sırtına, ayaklarına baktı ve heyecanla; “İşte, O budur. Bu çocuk senin neslinden midir?” dedi. Abdülmuttalîb; “Oğlumdur!” deyince, Necrânlı râhip; “Kitaplarda okuduğumuza göre O'nun babasının sağ olmaması lâzım!” dedi. Abdülmuttalîb; “O, oğlumun oğludur. Babası daha O doğmadan, annesi hâmile iken ölmüştü” deyince, râhip; “Şimdi doğru söyledin” dedi. Bunun üzerine Abdülmuttalîb, oğullarına; “Kardeşinizin oğlu hakkında söylenileni işitin de, O'nu görüp gözetin ve iyi koruyun” dedi.

Mübârek emânet:

Abdülmuttalîb vefât edeceğine yakın, oğullarını toplayıp; “Artık dünyâdan âhırete göç etme vaktim geldi. Tek düşüncem bu yetimdir. Keşke ömrüm uzun olaydı bu hizmeti severek devam ettirseydim. Fakat elden ne gelir? Ömür vefâ etmeyecek. Şimdi gönlüm ve dilim bu hasret ateşiyle yanıyor. Bu inci tanesini içinizden birine emânet etmeyi isterim. Acabâ hanginiz lâyıkı ile O'nun haklarını gözetir ve hizmetinde kusur etmez” dedi. Ebû Leheb dizleri üzerine çöküp; “Ey Arab'ın efendisi! Eğer bu emâneti teslim etmek için aklınızdan geçirdiğiniz biri varsa ne âlâ, yoksa bu hizmeti ben görürüm” dedi. Abdülmuttalîb ona; “Malın çoktur. Fakat sen katı kalblisin ve merhametin azdır. Yetim kalbi ise yaralı ve incedir. Hemen kırılır” dedi. Diğer çocuklardan bâzıları da aynı isteği tekrarladılar.

Abdülmuttalîb her birinin husûsiyetlerini söyleyerek kabûl etmedi. Sıra Ebû Tâlib'e gelince; “Ben, hepsinden çok bunu istiyorum. Fakat büyüklerim dururken, öne geçmek uygun olmazdı. Malım azdır, ama benim sadâkatim kardeşlerimden ziyâdedir” dedi. Abdülmuttalîb de; “Doğru söylersin. Bu hizmete lâyık olan sensin. Lâkin ben her işte O'na danışır ve isteği üzere hareket ederim. Her seferinde de doğru netîceye varırım. Bu husûsta kendisiyle meşveret edeyim. Hanginizi tercih ederse o, benim de kabûlümdür” dedi. Sonra sevgili Peygamberimize dönerek; “Ey gözlerimin nûru! Senin hasretinle âhırete yöneldim. Bu amcalarından hangisini tercih ediyorsun?” diye sordu. Peygamber efendimiz o an kalkıp, Ebû Tâlib'in boynuna sarıldı ve dizine oturdu. Abdülmuttalîb, o zaman çok ferahladı ve “Allahü teâlâya hamdolsun. Benim istediğim de bu idi” dedi ve Ebû Tâlib'e

dönerek; “Ey Ebû Tâlib! Bu inci danesi, ana-baba şefkâti görmemiştir. Ona göre bakıp üzerine titreyesin. Seni diğer çocuklarımdan daha üstün görürüm. Bu büyük ve pek kıymetli emâneti sana havâle ettim. Çünkü sen, O'nun babasıyla aynı anadansınız. O'nu kendi nefsin gibi koruyasın. Bu vasiyetimi kabûl ettin mi?” diye sordu. O da; “Kabûl ettim” deyince, Abdülmuttalîb sevgili Peygamberimizi kucakladı, mübârek başını, yüzünü öptü ve kokladı. Sonra; “Hepiniz şâhid olun ki, ben bundan daha güzel bir koku koklamadım ve bundan daha güzel bir yüz görmedim” dedi.

Sen çok hayırlısın...

Dedesinin vefâtından sonra, Kâinatın efendisi sallallahü aleyhi ve sellem, sekiz yaşından îtibâren amcası Ebû Tâlib'in yanında kalmaya başladı ve onun himâyesinde büyüdü. O zaman Ebû Tâlib de, babası Abdülmuttalîb gibi, Mekke'de Kureyş'in ileri gelenlerinden, sevilen, saygı gösterilen ve sözü dinlenilen bir zât idi. O da. Peygamber efendimize büyük bir sevgi ve şefkât gösterdi. O'nu kendi çocuklarından çok sever, yanına almadan uyumaz, bir yere gitmez ve “Sen çok hayırlısın, çok mübâreksin!” derdi. O, elini uzatmadan yemeğe başlamaz, önce O'nun başlamasını isterdi. Bazen da O'na ayrı sofra kurdururdu. Sabahları uyandığında yüzünün ay gibi parladığını, saçlarının tarandığını görürlerdi. Ebû Tâlib'in fazla malı yoktu, âilesi de kalabalıktı. Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) efendimizi himâyesine aldıktan sonra bolluğa ve berekete kavuştu. Mekke'de vukû bulan kuraklık sebebiyle halk sıkıntıya düştüklerinde, Ebû Tâlib O'nu Kâbe’nin yanına götürüp, duâ etti. O'nun bereketiyle bol yağmur yağdı. Kuraklıktan ve kıtlıktan kurtuldular.

İşte Âlemlerin efendisi!...

Sevgili Peygamberimiz oniki yaşlarında iken, bir gün Ebû Tâlib'in ticâret için sefer hazırlığı yaptığını gördü. Kendisini götürmek istemediğini anlayınca, Ebû Tâlib'e; “Bu şehirde beni kime bırakıp gidiyorsun? Ne babam var, ne de bir acıyanım!...” buyurdu. Bu söz Ebû Tâlib'e çok tesir etti. Yanında götürmeye karar verdi. Ticaret kervanı uzun bir yolculuktan

sonra, Busra'da hıristiyanlara mahsus bir manastırın yakınında konakladı. Bu manastırda Bahîra adında bir râhip kalıyordu. Önceden yahudi âlimlerinden iken, sonradan hıristiyan olan bu bilgili rahibin yanında, elden ele geçerek saklanan bir kitap vardı ve sorulanlara ondan cevap verirdi. Kureyş'in kervanı, daha önceki yıllarda buradan defâlarca gelip geçmesine rağmen hiç ilgilenmemişti. Her sabah manastırın damına çıkıp, kâfilelerin geldiği yöne bakar, arayış içinde merâkla bir şeyler beklerdi. Râhip Bahîra'ya bu defâ bir hâl olmuş ve heyecanla irkilip yerinden fırlamıştı. Çünkü Kureyş kervanı uzaktan görününce, üstünde bir bulutun da onlarla birlikte süzülüp geldiğini farketmişti. Bu bulut, Peygamber efendimizi gölgelemekteydi. Kervan konaklayınca, Bahîra, Habîb-i ekrem efendimizin altına oturduğu ağacın dallarının üzerine doğru eğildiğini de görerek iyice heyecanlanmıştı. Derhal sofralar kurdurdu. Sonra, adam göndererek, Kureyş kervanında bulunanların hepsini yemeğe dâvet etti.

Kervanda bulunanlar, sevgili Peygamberimizi, mallarının yanında bırakıp, rahibin yanına gittiler. Bahîra, gelenlere dikkatle bakıp; “Ey Kureyş topluluğu, içinizde yemeğe gelmeyen var mı?” diye sorunca; “Evet, bir kişi var” dediler. Çünkü Kureyşliler geldiği hâlde bulut hâlâ orada idi. Bunu görünce, kervanda birinin kaldığını anlamıştı. Râhip Bahîra, ısrarla O'nun da gelmesini istedi. Gelir gelmez O'na dikkatle bakmaya ve incelemeye başladı. Ebû Tâlib'e; “Bu çocuk senin neslinden midir?” dedi. Ebû Tâlib; “Oğlum” deyince, Bahîra; “Kitablarda bu çocuğun babasının sağ olmayacağı yazılı, O senin oğlun değildir” dedi. Bu sefer Ebû Tâlib; “O benim kardeşimin oğludur” diye cevap verdi. Bahîra'nın; “Babası ne oldu?” sorusuna da; “Babası, doğmasına yakın öldü” dedi. Bahîra; “Doğru söyledin, annesi ne oldu?” deyince; “O da öldü” diye cevap verdi. Bunlar karşısında; “Doğru söyledin” diyen Bahîra, Peygamber efendimize dönüp, putlar adına yemîn verdi. Sevgili Peygamberimiz, Bahîra'ya; “Putların ismiyle yemîn verme. Dünyâda bana onlardan büyük düşman yoktur. Ben, onlardan nefret ederim” buyurdu. Bahîra, bu sefer Allahü teâlâ adına yemîn verip; “Uyur musun?” dedi. “Gözlerim uyur fakat kalbim uyumaz” buyurdu. Bahîra, daha pek çok suâller sorup, cevaplarını aldı. Aldığı cevaplar, önceden okuduğu kitaplara aynen uyuyordu. Sonra sevgili Peygamberimizin mübârek gözlerine bakıp, Ebû Tâlib'e; “Bu kırmızılık, mübârek gözlerinde devamlı durur mu?” diye sordu. O da; “Evet, gittiğini

görmedik” dedi. Bahîra, bu alâmetin de uygunluğunu görünce, kalbinin yakîn hâsıl etmesi için, Mühr-i nübüvveti görmeyi istedi. Peygamber efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem, edeplerinden mübârek sırtını açmak islemediler. Ebû Tâlib; “Ey gözümün nûru! Bu arzusunu da yerine getir” deyince, mübârek sırtını açtı. Bahîra, “Mühr-i Nübüvveti” bütün güzelliği ile doya doya temaşa etti. Heyecanla öptü ve gözlerinden sel gibi yaşlar boşandı. Sonra da; “Ben şehâdet ederim ki, sen Allahü teâlânın resûlüsün” dedi. Sesini daha da yükselterek; “İşte Âlemlerin efendisi... İşte âlemlerin Rabbinin resûlü... İşte Allahü teâlânın âlemlere rahmet olarak gönderdiği büyük peygamber...” dedi. Orada bulunan Kureyşliler, hayret ederek; “Muhammed'in, bu râhip yanındaki kıymeti ne kadar fazla imiş” dediler.

Bahîra, Ebû Tâlib'e dönerek; “Bu, peygamberlerin sonuncusu ve en şereflisidir. Bunun dîni, bütün yeryüzüne yayılır ve eski dinleri nesh eder. Bu çocuğu Şam'a götürme. Zirâ İsrâiloğulları O'na düşmandır. Korkarım ki, mübârek bedenine bir zarar verirler. Bunun hakkında çok ahd ve mîsak olmuştur” dedi. Ebû Tâlib; “Bu ahd ve misak nedir?” diye sorunca; “Allahü teâlâ bütün peygamberlerden ve en son da Îsâ aleyhisselâmdan ümmetlerine, âhır zaman peygamberinin geleceğini bildirmeleri üzerine söz almıştır” dedi. Ebû Tâlib, Bahîra'nın bu sözleri üzerine Şam'a gitmekten vazgeçti. Mallarını Busra'da satıp Mekke'ye döndü. Bahîra'dan işittikleri, Ebû Tâlib'in ömrü boyunca kulaklarında çınladı. Peygamber efendimizi daha da çok sevdi. O'nu ölünceye kadar korudu ve her işinde yardımcı oldu. Her hâliyle fazîletler ve güzellikler sâhibi ve müstesna bir insan olan sevgili Peygamberimiz, büyümüş ve onyedi yaşına girmişti. Bu sırada Yemen'e ticâret için giden amcası Zübeyr, ticâretinin bereketli olması için O'nu da yanında götürdü. Bu seferde de nice harikulade hâlleri görüldü. Mekke'ye döndüklerinde, O'nun bu hâlleri anlatıldı ve Kureyş kabîlesi arasında; “Bunun şânı pek yüce olacak” diye söylenmeye başlandı...

Gençliği:

Her bakımdan insanların en üstünü olan Muhammed aleyhisselâm, daha gençlik yıllarında Mekke halkı arasında akranlarına göre çok beğenilmiştir. Güzel ahlâkı, insanlara görülmemiş bir şekilde iyi davranması, sâkinliği,

yumuşaklığı ve diğer üstün hâlleriyle sevilmiştir. İnsanlar bu hasletlerinden dolayı O'na hayran olmuştur. Mekke halkı, gördükleri şaşılacak derecedeki doğru sözlülük ve güvenilirlikten dolayı, O'na El-Emîn yâni kendisine her zaman güvenilir lakabını verdiler. Böylece gençliğinde bu isimle meşhûr oldu.

Peygamberimizin gençlik yıllarında, Araplar koyu bir câhiliyet devri yaşıyorlardı. Puta tapmak, içki, kumar, zina, fâiz ve daha birçok çirkin işler aralarında yaygınlaşmıştı. Muhammed aleyhisselâm onların bu bozuk hâllerinden son derece nefret eder, her kötülüklerinden dâimâ uzak dururdu. Bütün Mekke halkı, O'nun bu hâlini bilirler ve hayret ederlerdi. Putlardan şiddetle nefret ettiği için aslâ yanlarına yaklaşmazdı. Putlar için kesilen kurbanların etlerinden hiç yemedi. Çocukluğunda ve gençliğinde kendine âit koyunları, Ciyad Dağı ve civarında güder, geçimini böyle sağlardı. Bu şekilde pek çok bozulmuş olan cemiyetten, uzak dururdu. Bir defâsında Eshâb-ı kirâma; “Koyun gütmeyen hiç bir peygamber yoktur.” buyurmuştu. “Yâ Resûlallah! Sen de güttün mü?” dediklerinde; “Evet ben de güttüm.” buyurdu.

Sevgili Peygamberimiz yirmi yaşlarında bulunduğu sıralarda, Mekke'de asâyiş tamâmen bozulmuştu. Zülüm son derece yaygınlaşıp; mal, can ve nâmus emniyeti kalmamıştı. Mekke'nin yerli halkı, ticâret ve Kâbe'yi ziyâret için gelen yabancılara haksızlık ve zulmediyorlardı. Zulme uğrayan kimseler, haklarını almak için müracaat edecek bir yer bulamıyorlardı. Bu sırada ticâret maksadıyla Mekke'ye gelen Yemenli bir tüccarın malları, Âs bin Vâil adında bir Mekkeli tarafından zorla elinden alınıp gasp edilmişti. Bu hâdise üzerine Yemenli, Ebû Kubeys Dağı’na çıkıp feryâd ederek, hakkının alınması için kabîlelerden yardım istedi. Artık zulmün had safhaya ulaştığını dile getiren böyle hâdiseler üzerine, Hâşim ve Zühre oğulları ile diğer kabîlelerin ileri gelenleri Abdullah bin Cüd’ân'ın evinde toplandılar. Yerli, yabancı hiç kimseye zulüm ve haksızlık yapılmamasına, zulme mâni olmaya ve haksızlığa uğramış olanların haklarını almaya karar verdiler. Bu maksatla bir adâlet cemiyeti kurdular. Sevgili Peygamberimizin genç yaşta katıldığı ve kuruluşunda da çok tesirli olduğu bu cemiyete Hılf-ül-Füdûl denildi. Daha önce Fadl adında iki kişi ve Fudayl adında biri tarafından da böyle bir cemiyet kurulmuştu. Onların önceden kurdukları cemiyete

izafeten bu isim verilmişti. Bu cemiyet, zulmü önleyip, Mekke'de bozulmuş olan asâyişi yeniden kurdu. Tesiri uzun müddet devam etti. Resûlullah efendimize, peygamberlik bildirildikten sonra Eshâb-ı kirâma anlatıp; “Abdullah bin Cüd’ân'ın evince yapılan yemînleşmede ben de bulundum. Bana o yemînleşme, kırmızı tüylü develere (servete) sâhip olmaktan daha sevimlidir. Şimdi de böyle bir meclise çağrılsam icâbet ederim” buyurdu.

Kervan:

Mekkeliler öteden beri ticâretle uğraşarak geçimlerini bu yoldan sağlarlardı. Peygamber efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) amcası Ebû Tâlib de ticâretle uğraşırdı. Sevgili Peygamberimiz yirmibeş yaşlarında iken, Mekke'de geçim sıkıntısı iyice artmıştı. Bu sebeple Mekkeliler, Şam'a gitmek üzere büyük bir ticâret kervanı hazırladılar. Bu günlerde Ebû Tâlib, Resûlullah efendimize gelip; “Ey muhterem yeğenim! Fakirlik son haddine ulaştı. Kıtlık ve mücâdele ile geçirdiğimiz bu son yıllar elimizde, avucumuzda bir şey bırakmadı. İşte, Kureyş kervanı hazırlanmış, Şam'a hareket etmek üzeredir. Hadîce Hâtun da kervanla mal gönderecek. Mutlaka bu işi yapacak güvenilir kimseler arıyordur. Muhakkak ki, senin gibi emîn, temiz ve vefâkâr bir kimseye ihtiyâcı vardır. Gidip bir konuşsak da, senin vekil olarak gitmeni sağlasak iyi olacak. Şüphesiz seni, başkalarına tercih eder. Aslında ben senin Şam'a gitmeni istemiyorum. Zirâ oradaki yahudilerin sana bir zarar vermesinden korkuyorum. Fakat başka çâre de bulamıyorum” dedi. Peygamber efendimiz ona; “Sen nasıl istersen öyle yap” buyurdular.

Hazret-i Hadîce; güzelliği, malı, aklı, iffeti, hayâsı ve edebi ile Arabistan'da büyük şöhreti olan bir hanımefendi idi. Bu sebeple her taraftan kendisine tâlib olan ve rağbet eden pek çok kimse vardı. Fakat gördüğü bir rüyâ gereği o hiç kimseye iltifât etmemişti. Rüyâsında, gökten ay inip koynuna girmiş, ayın nûru koltuğundan çıkıp bütün âlemi aydınlatmıştı. Sabahleyin bu rüyâyı akrabâsından olan Varaka bin Nevfel'e anlattı. Varaka; “Âhır zaman Peygamberi vücûda gelmiştir. Seninle evlenir ve senin zamanında O'na vahiy nâzil olur. Dininin nûru âlemi doldurur. En önce îmân eden sen olursun. O Peygamber, Kureyş’ten ve Benî Hâşim'den olur” dedi. Hazret-i

Hadîce, bu cevâba çok sevindi ve o Peygamberin gelmesini beklemeye başladı.

Hazret-i Hadîce, ticâretle uğraşır, anlaştığı kimselerle ortaklık yapardı. Ebû Tâlib, hazret-i Hadîce vâlidemize durumu anlattı. Bunun üzerine Hadîce (radıyallahü anhâ), Resûlullah efendimizi görüp konuşmak üzere evine dâvet etti. Efendimiz teşrîf edince pek ziyâde tâzim ve hürmette bulundu. Peygamber efendimizin nezaketini, nezih ve pâk cemâlini görüp hayran kaldı. Resûlullah efendimize dedi ki: “Doğru sözlü, güvenilir, emniyetli ve güzel huylu olduğunuzu biliyorum. Bu iş için hiç kimseye vermediğim ücretin, kat kat fazlasını vereceğim...” Sonra bu hizmette lâzım olacak elbiseler vererek, kalb huzûru içinde teşyî eyledi.

Hazret-i Hadîce vâlidemiz, bilgili bir hıristiyan olan amcasının oğlu Varaka bin Nevfel'den peygamberlik alâmetlerini öğrenmişti. Resûlullah efendimizin bu ziyâretinde de peygamberlik vasıflarını üzerinde teşhis etmişti. Bu sebeple Meysere ismindeki kölesine; “Kervan Mekke'den ayrılacağı zaman, devenin yularını Muhammed aleyhisselâmın eline ver ki, Mekkeliler herhangi bir dedikodu yapmasınlar. Şehirden uzaklaşıp gözden kaybolunca bu kıymetli elbiseleri O'na giydir” dedi. Sonra develerinden en güzelini sultânlara lâyık bir şekilde donattı. Meysere'ye; “O'nu bu deveye büyük bir hürmet ile bindirip yularını eline al ve kendini o Hazretin hizmetkârı bil! O'ndan izinsiz bir iş yapma ve O'nu muhâfaza etmek, tehlikelerden korumak için canını esirgeme! Gittiğiniz yerlerde çok eğlenmeyiniz ve çabuk geliniz. Böylece Hâşimoğulları katında mahcup olmayalım. Eğer bu dediklerimi harfiyen yerine getirirsen, seni âzâd eder ve istediğin kadar da mal veririm” dedi.

Kervan hazırlandı, Mekkeliler yakınlarıyla vedalaşmak üzere büyük kalabalıklar hâlinde toplandılar. Sevgili Peygamberimizin akrabâsı, amcaları ve Hâşimoğullarının büyükleri de orada hazır oldular. Peygamberimizin halası, Allahü teâlânın Resûlünü sallallahü aleyhi ve sellem hizmetçi elbisesi ile ve devenin yularını eline almış görünce dizlerinin bağı çözüldü. Ağlayıp feryâd etti. Ah ve vah edip, gözlerinden yaşlar dökerek; “Ey Abdülmuttalîb! Ey Zemzem kuyusunu kazan büyük zât! Ey Abdullah! Kabirlerinizden kalkıp, başınızı bu tarafa çevirip de şu

mübareğin hâlini görün!” diyerek acılarını dile getirdi. Ebû Tâlib de aynı duygular ve aynı hâller içinde idi. Resûlullah efendimizin Hakk'ı gören mübârek gözlerinden inci gibi yaşlar döküldü ve “Beni sakın unutmayın. Gurbet elde gam ve keder çektiğimi yâd eyleyin” buyurdu. Bu sözleri işitenlerin hepsi ağlaştı. Gökteki melekler de bu hâle ortak oldular ve “Ey Rabbimiz! Bu, kendine habîb yaparak, en büyük makâmı ihsân eylediğin Muhammed aleyhisselâmdır. Bu hâlin hikmeti nedir?” dediler. Allahü teâlâ onlara; “Evet, O benim habîbimdir. Fakat siz muhabbet sırrını bilemezsiniz. Sevilen ve seven arasındaki sırlara vâkıf olamazsınız. Bu makâmı kimse bilmez. Bu gizli işten kimse bir şey anlamaz” buyurdu.

Nihâyet kervan yürüyüp, Mekke görünmez olunca, Meysere, aldığı emir üzerine, kıymetli elbiseleri, sevgili Peygamberimize giydirdi. Çeşitli kumaşla örtülmüş ve pek güzel süslenmiş deveye bindirdi. Yularını da kendi eline aldı.

Bu yolculukta kervandakiler, âlemlere rahmet olarak gönderilen sevgili Peygamberimizin üzerinde, O'nu gölgeleyen bir bulutun ve kuş şekline giren iki meleğin O'nunla birlikte, sefer bitinceye kadar hareket ettiğini gördüler. Yolda yürüyemeyecek derecede yorulup kervandan geri kalan iki devenin ayaklarını eliyle sığamasından sonra, develerin birden sür’atlenmesi gibi nice hâllerini görünce, O'nu son derece sevip, şânının çok yüce olacağını anladılar. Busra denilen yere vardıklarında, yine oradaki manastırın yakınında konaklamışlardı. Gördüğü birçok alâmetlerden, O'nun son peygamber olacağını anlayıp söyleyen râhip Bahîra ölmüş, yerine Nâstûra adında bir başkası geçmişti. Manastırın yakınına gelip konan Kureyş kervanını seyreden râhip Nâstûra, yakınında bulunan bir kuru ağacın altına birinin oturduğunu ve o anda yeşerdiğini görünce, Meysere'ye; “Şu ağacın altındaki zât kimdir?” diye sordu. Meysere; “Bu, Kureyş kabîlesinin Harem halkından bir zâttır” dedi. Râhip; “Şimdiye kadar bu ağacın altına peygamberden başkası oturmamıştır” dedi. Sonra da; “O'nun gözlerinde biraz kırmızılık var mı?” diye sordu. Meysere; “Evet vardır ve gözlerinden hiç ayrılmaz” dedi. Nâstûra; “Îsâ aleyhisselâma İncîl’i indiren Allahü teâlâ hakkı için bu zât son peygamber olacaktır. Ne olaydı ben O'nun peygamberlikle emrolunduğu zamana ulaşsaydım” dedi...

Muhammed aleyhisselâm, Busra pazarında Hadîce Hâtun'un mallarını satarken de, O'nunla pazarlık yapan bir yahudi inanmadığı için; “Lât ve Uzzâ” adındaki putlara yemîn et de, inanayım” deyince, Muhammed aleyhisselâm; “Ben o putlar adına aslâ yemîn etmem! Onların yanından geçerken yüzümü başka tarafa çeviririm” buyurdu. O'ndaki diğer alâmetleri de gören yahudi; “Söz, senin sözündür. Vallahi bu zât peygamber olacak bir kimsedir” dedi ve “Âlimlerimiz kitaplarda bunun vasfını bulmuşlardır” diyerek hayranlığını dile getirdi. Meysere, Resûlullah efendimizde gördüğü ve hakkında duyduğu her şeyi zihnine nakşediyor ve O'na olan hayranlığı git gide artıyordu. Meysere'nin kalbinde Âlemlerin efendisine karşı büyük bir muhabbet hâsıl olmuştu. Artık O'na zevkle ve hürmetle hizmet ediyor, en küçük bir işâretini büyük bir aşkla yerine getiriyordu.

Götürülen mallar satılmış. Peygamber efendimizin bereketiyle her zamankinden kat kat fazla kâr edilmişti. Kervan dönüşe geçti. Merr-uz-zahrân mevkîine geldikleri zaman Meysere, sevgili Peygamberimize, Mekke'ye müjde haberi götürmesini teklif etli. Efendimiz de kabûl buyurarak kervandan ayrılıp Mekke’ye doğru devesini sür’atlendirdi.

Nefise binti Müniyye Hâtun anlattı ki: “Kervanın gelme zamanı yaklaşmıştı. Hadîce Hâtun her gün hizmetçileriyle sarayının üzerine çıkıp kervanın yollarını beklerdi. Öyle bir gün Hadîce'nin yanında idim. Ansızın uzaktan deveye binmiş bir kimse göründü. Üzerinde bir bulut ve kuş şekline girmiş iki melek O'na gölge yapıyor, Peygamberimizin mübârek alnındaki nûr, ay gibi parlıyordu. Hadîce Hâtun gelenin kim olduğunu anlayıp gönlü ferahladı. Fakat bilmezlikten gelip; “Bu sıcak günde gelen kim olabilir?” diye sordu. Hizmetçiler; “Bu gelen Muhammed'e (aleyhisselâm) benzer” dediler ve gördüklerinden hayrete düştüler. Az sonra Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) efendimiz, Hadîce (radıyallahü anhâ) vâlidemizin konağına geldi ve durumu anlattı. Verdiği müjde ile onu çok sevindirdi.

Bir müddet sonra kervan Mekke'ye girdi. Meysere, hazret-i Hadîce vâlidemize, yolculuk esnâsında Peygamber efendimizin gölgelendirildiğini, râhip Nâstûra'nın söylediklerini, zayıf develerin nasıl sür’atlendirildiğini ve buna benzer gördüğü nice fevkalâde hâlleri tek tek anlattı. Peygamber

efendimizi dili döndüğü kadar medhetti. Hazret-i Hadîce, bunları biliyordu, fakat bu sözler onun yakînini arttırdı. Meysere'ye; “Bu gördüklerini kimseye söyleme!” diyerek tembih etti.

Hadîce vâlidemiz, bu işittiklerini haber vermek üzere Varaka bin Nevfel'e gitti. Olanları büyük bir hayranlıkla dinleyen Varaka; “Ey Hadîce, bu anlattıkların doğru ise, Muhammed aleyhisselâm, bu ümmetin peygamberi olacaktır” dedi. Peygamber efendimiz 12 yaşında iken amcası Ebû Tâlib ile ticâret için Busra'ya kadar, 17 yaşında iken amcası Zübeyr ile Yemen'e, 20 yaşında Şam'a ve 25 yaşında da hazret-i Hadîce'nin mallarını satmak üzere yine Şam'a olmak üzere tam dört defâ seyahate çıktı. Bu seyahatlerinden başka hiç bir yere seyahat yapmadı.

Evlenmesi:

Hazret-i Hadîce vâlidemiz, Varaka bin Nevfel'in verdiği müjdeyle ve sevgili Peygamberimizin güzel hasletlerini görünce, O'nun hanımı olup, hizmetiyle şereflenmeye meyletti. Nefise binti Müniyye, bu hâli sezip araya girdi. Bu niyetle Resûl-i ekremin yüksek huzûruna geldi ve “Yâ Muhammed! Zat-ı âlinizi evlenmeden alıkoyan nedir?” diye sordu. Peygamberimiz; “Evlenmek için yeterli para elimde mevcût değildir” buyurdu. Nefise Hâtun; “Yâ Muhammed! Eğer iffetli ve şerefli, mal ve cemâl sâhibi bir hâtunla evlenmek istersen hizmetine hazırım” dedi. Sevgili Peygamberimiz; “O hâtun kimdir?” buyurunca; “Hadîce binti Hüveylid'dir (radıyallahü anhâ)” dedi. Resûlullah efendimiz; “Bu işe kim vesile olur?” buyurunca da; “Bu işi ben yaparım” deyip huzûrlarından ayrıldı. Hazret-i Hadîce'ye varıp müjdeyi verdi. Hadîce (radıyallahü anhâ), akrabâsı Amr bin Esed ile Varaka bin Nevfel'i çağırıp durumu anlattı. Ayrıca Resûlullah efendimize haber gönderip belli bir saatte teşrîf etmesi için dâvet etti. Ebû Tâlib ve kardeşleri de hazırlıklarını yaptılar ve Peygamber efendimizle birlikte gittiler.

Hazret-i Hadîce vâlidemiz, evini donatıp süsledi. Bu günün şükrânesi olarak bütün zînetlerini hizmetçilerine hediye etti. Sonra onları hürriyetlerine kavuşturdu. Resûlullah efendimiz, Hadîce vâlidemizin evine amcaları ile teşrîf ettiler. Ebû Tâlib; “Yaratanımıza hamdolsun ki, bizi İbrâhim

aleyhisselâmın evlâdından ve İsmâil aleyhisselâmın neslinden eyledi. Bizi, Beytullah'ın muhâfızı kıldı. İnsanların kıblesi ve âlemlerin tavâf ettiği o mübârek hâneyi, her kötülükten koruduğu Harem-i şerîfi bize müyesser eyledi. Kardeşim Abdullah'ın oğlu Muhammed (sallallahü aleyhi ve sellem) öyle bir kimsedir ki, Kureyş'ten her kim ile kıyaslansa üstün gelir. Gerçi malı azdır, lâkin mala îtibâr olunmaz. Çünkü mal gölge gibidir. Elden ele geçerek gider. Yeğenimin şerefi, üstünlüğü hepinizin malûmudur. Şimdi Hadîce binti Huveylid'i helâllığa talep eder. Malımdan ne kadar mehr verilmesini istersiniz? Yemîn ederim ki, Muhammed'in mertebesi yüksek olsa gerektir" dedi. Varaka bin Nevfel, bu konuşmaları tasdik etti. Hadîce vâlidemizin amcası Amr bin Esed; "Şâhid olun ki, Hadîce binti Huveylid'i Muhammed aleyhisselâma hâtunluğa verdim" dedi. Böylece nikâh akdi tamam oldu. Bir rivâyete göre mihr; 400 miskal altın, bir rivâyete göre de beşyüz dirhem, başka bir rivâyete göre de 20 deve idi. Ebû Tâlib, düğün ziyâfeti için bir deve kesip, o güne kadar görülmedik bir yemek verdi. Evlilik vâki oldu.

Hazret-i Hadîce vâlidemiz bütün varlığını Peygamber efendimize hediye etti ve "Bu malların hepsi yüce şahsınıza aittir. Ben de sana muhtacım ve minnetin altındayım" dedi. Hazret-i Hadîce vâlidemiz, evlilik hayatı boyunca, peygamberimiz Muhammed aleyhisselâma dâimâ hizmet edip yardımcısı oldu. Peygamber efendimizin bu evliliği, Hadîce vâlidemizin vefâtına kadar yirmibeş sene sürdü. Bunun onbeş senesi bi'setten önce, on senesi bi'setten sonra idi. Peygamberimiz Muhammed aleyhisselâm, ilk zevcesi hazret-i Hadîce hayatta iken başkası ile hiç evlenmedi. İkisi erkek, dördü kız olmak üzere altı çocuğu oldu. Bunlar; Kâsım, Zeynep, Rukayye, Ümmü Gülsüm, Fâtıma ve Abdullah (Tayyib veya Tâhir) dir. Peygamberliği sırasında evlendiği hazret-i Mâriye'den de İbrâhim adında bir oğlu olmuştu. Diğer zevcelerinden çocuğu olmadı. Zeynep, kızlarının en büyüğü idi. En küçük kızı Fâtıma, babasının en sevgilisiydi. Hicretten onüç sene önce doğdu. Erkek evlatları küçük yaşta vefât ettikleri gibi, hazret-i Fâtıma'dan başka bütün kızları da O'ndan önce vefât ettiler. Fâtıma vâlidemiz de Peygamber efendimizden altı ay sonra vefât etti. Hazret-i Ali ile evlenmişti. Sevgili peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmın soyu, hazret-i Fâtıma'nın evlatları ile devam etti. Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem) efendimiz, Hadîce (radıyallahü anhâ) vâlidemizle evlendikten sonra

da ticâretle meşgûl oldu. Kazançlarıyla; misâfirleri ağırlarlar, yetimlere ve fakirlere yardım ederlerdi.

Zeyd bin Hârise:

Zeyd bin Hârise (radıyallahü anh) çocuk yaşlarında iken, annesi Su'da ile birlikte akrabâlarını ziyârete gitmişti. Bu sırada başka bir kabîlenin baskınına uğradılar. Zeyd'i esir aldılar. Mekke'ye Sûk-ı Ukaz denilen panayıra getirip satılığa çıkardılar. Hazret-i Hadîce'nin yeğeni Hâkim bin Hizâm, Zeyd'i 400 dirheme satın aldı. Hâkim bin Hizâm da, Zeyd bin Hârise'yi halası Hazret-i Hadîce'ye, o da Peygamber efendimize hediye etti. Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem), Hazret-i Hadîce ile evli bulunuyorlardı. Peygamber efendimiz onu derhal âzâd ederek yanında alıkoydu. Zirâ âzâd olan Zeyd bin Hârise'nin gidecek yeri olmadığı gibi, Resûlullah'tan daha iyi ona bakacak kimsesi de yoktu. O da seve seve Resûlullah'ın yanında kaldı.

Zeyd bin Hârise (radıyallahü anh), İslâmiyetten önce de, adâlet, insâf, merhamet, insan sevgisi, güler yüzlülük, kerem, cömertlik, ahde vefâ (sözünde durma), emânete riâyet, yardım severlik, fedâkârlık, güvenilirlik, mazlumu, düşkünü, fakiri koruma, çocuklara sevgi ve muhabbet gösterme, dürüstlük, doğru sözlülük, nezaket, tevâzû, itidal, insanları güzel sûrette idâre etme, cesâret ve şecâat gibi görünür-görünmez, bilinir-bilinmez her türlü güzel ahlâkı tamamlamak için yaratılmış, her bakımdan, gelmiş-gelecek bütün yaratılmışlardan üstün olan, herkesin itimadını kazanarak “El-Emîn” lakabını alan Peygamber efendimizden gördüğü güzel muâmeleden dolayı, babasından ve anasından daha çok seviyor, yanından hiç ayrılmak istemiyordu. Anne ve babası, oğullarının nereye götürüldüğünü, ne yapıldığını bilmiyorlardı. Babası Hârise, evlat ateşiyle yanıp tutuşuyor, diyâr diyâr dolaşarak oğlunu arıyordu. Yemen'den çeşitli ülkelere giden akrabâlarına ve tanıdıklarına sıkı sıkı tembih ederek, oğlu Zeyd'den bir haber getirmelerini istiyor, şiirler söyleyerek, gözyaşı döküyordu. Oğluna olan hasretini dile getiren bir şiiri şöyledir:

Ağladım Zeyd'ime bilmem ne yaptı?

Sağ mı yoksa ona ecel mi çarptı?

Sorma ey gönül beyhude onu!

Bilemezsin mezârı ya ova, ya sarptı.

Zeyd'im, yavrum! Gidenin geri döneceğini bilsem ah!

Senden başkasının dönmesini istemem vallah!

Anarım esince rüzgâr, nerde bir çocuk görsem; onu,

Ve doğarken güneş hatırlatıyor seni her sabah.

Feryâd, ciğer parem için binlerce feryâd,

Binerek hayvanıma ararım, hâlim olsa da berbâd.

Sen ve bineğim bilmeyiz ne usanmak ne bıkmak,

İhtimâlken oğlum bulunup karşıma çıkmak.

Ne kadar ümîd insanı aldatsa da o fânîdir nihâyet.

Oğullarım! Kays, Amr, Yezîd, Cebel; Zeyd'im size emânet.

Netîcede, İslâmiyetin gelmesinden önce Benî Kelb kabîlesinden Kâbe'yi ziyârete gelenlerden bâzıları, hazret-i Zeyd'i görerek tanımışlar, Hazret-i Zeyd onlara; “Âilemin benim için feryâd ü-figan edeceğini bilirim, şu beyitleri onlara ulaştırın” diyerek aşağıdaki şiiri söylemiştir.

Yanıyor yüreğim, uzağım ben yuvamdan,

Komşuyum Kâbe'ye, uzaksam da anam babamdan.

Üzüntünüz sakın kalbinizi yakmasın,

Benim için feryâdınız arşa kadar çıkmasın.

Hamdolsun Mevla’ya öyle bir yuvadayım,

Ki gördüğüm şeref ve hayırdan hep duâdayım.

Hârise bu haber üzerine çok sevindi. Hemen kardeşi Ka'b ile birlikte yanına fazla miktarda para alarak Mekke'ye geldi. Mekke’ye varınca, Peygamberimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) evini öğrenip huzûrlarına çıktı ve şöyle dedi: “Ey Kureyş kavminin efendisi, ey Abdülmuttalîb'in torunu, ey Benî Hâşim soyunun oğlu! Siz Harem-i şerîfin komşusunuz. Misâfirlere ikrâm, esirlere ihsân eder, onları esâretten kurtarırsınız. Köleniz bulunan oğlumuzun kurtulması için ne kadar para istersen onu verelim, serbest bırak, ne olur bu dileğimizi geri çevirme!” dedi. Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem); “Zeyd'i çağırıp kendisine durumu bildirelim. Onu serbest bırakalım. Şâyet size gelmeyi tercih ederse, siz herhangi bir para vermeden onu alıp götürebilirsiniz. Şâyet beni tercih eder, yanımda kalmayı isterse, Allah'a yemîn ederim ki, beni tercih edeni kimseye terk etmem, yanımda kalır” buyurdu.

Hârise ve kardeşi, Peygamber efendimizin bu cevâbına çok memnun oldular; “Sen bize çok adâletli ve insâflı davrandın” dediler. Bunun üzerine Peygamber efendimiz, Zeyd'i huzûruna çağırarak kendisine; “Bunları tanıyor musun?” buyurunca; “Evet biri babam, diğeri amcamdır” dedi. Bunun üzerine; “Ey Zeyd sen benim kim olduğumu öğrendin, sana olan şefkât ve merhametimi, davranışımı gördün. Bunlar seni almaya gelmişler. O hâlde, ya beni tercih et, yanımda kal veya onları tercih et, git” buyurdu. Babası ve amcası artık bizi tercih eder, Zeyd'i alıp götürürüz diye bekliyorlardı. Zeyd; “Ben hiç kimseyi size tercih etmem. Siz, benim hem amcam, hem de babam makâmındasınız. Sizin yanınızda kalmak istiyorum” dedi. Babası ve amcası hayretler içinde şaşırıp kaldılar. Babası, kızarak Zeyd'e; “Yazıklar olsun sana, demek ki, sen köleliği hürriyete, annene, babana ve amcana tercih ediyorsun!” dedi. Zeyd de babasına; “Babacığım ben bu zâttan öyle bir şefkât ve muâmele gördüm ki, O'na kimseyi tercih edemem” cevâbını verdi.

Peygamber efendimiz Zeyd'i çok severdi. Kendisine olan bu bağlılığını ve sevgisini görünce, onu Kâbe-i muazzamada Hicr'e götürüp, oradakilere

hitâb ederek; “Şâhid olunuz Zeyd benim oğlumdur. O bana varis, ben ona varisim” buyurdu. Babası ve amcası bu durumu görünce kızgınlıkları geçti. Sevinç içinde memleketlerine döndüler. Eshâb-ı kirâm bundan sonra Zeyd'e, Zeyd bin Muhammed (Muhammed'in oğlu Zeyd) demeye başladılar. Daha sonra Allahü teâlânın, Ahzâb sûresinin 5. ve 40. âyetlerindeki; “Evlatlarınızı babalarının ismiyle çağırın, böylesi Allah katında daha doğrudur.” “Muhammed (aleyhisselâm) sizden hiç bir erkeğin (Zeyd gibi) babası değildir” emirleri ile evlat edinmek de kaldırılınca, Hazret-i Zeyd babasının ismiyle, yâni Hârise'nin oğlu Zeyd (Zeyd bin Hârise) diye çağrılmaya başlandı.

Resûlullah efendimiz otuzbeş yaşında bulunduğu sırada, Kâbe hakemliği yaptı. O zaman, yağmur ve seller Kâbe'nin duvarlarını iyice yıpratmıştı. Ayrıca çıkan bir yangın, Kâbe’yi tahrib etmişti. Binayı yeniden yapmak lâzımdı. Bunun üzerine Kureyş kabîlesi, Kâbe’yi İbrâhim aleyhisselâmın yaptığı temele kadar yıkıp, yeniden yapmaya başladı. Her kabîleye bir bölümünü vererek duvarları yükselttiler. Bu işin büyük bir şeref olduğunu bilen kabîleler, Hacer-ül esved taşını yerine koyma husûsunda anlaşamadılar. Her kabîle, bu şerefe kavuşmak istediğinden, aralarında büyük bir anlaşmazlık çıktı. Abdüddâroğulları; “Bu işi bizden başkası yaparsa kan dökeriz” diyerek ahdettiler. Dört-beş gün süren bu anlaşmazlık sebebiyle, neredeyse kan akıtılacaktı. Bu sırada Abdülmuttalîb’in dayısı ve yaşlı bir zât olan Huzeyfe bin Mugîre; “Ey Kureyş topluluğu! Anlaşamadığınız iş hakkında hüküm vermek üzere, şu kapıdan ilk girecek zâtı aranızda hakem yapın” diyerek, Kâbe'ye açılan Benî Şeybe kapısını gösterdi. Orada bulunanlar bu teklifi kabûl ettiler ve Benî Şeybe kapısına bakarak, ilk girecek ve işin en nâzik ânında bu işi hâlledecek kimseyi beklemeye başladılar. Nihâyet kapıdan; doğruluğunu, üstün ahlâkını son derece takdir ettikleri ve El-Emîn yâni hep kendisine güvenilir dedikleri Muhammed aleyhisselâmın geldiğini gördüler. “İşte El-Emîn. O'nun hükmüne râzıyız” dediler. Durum, sevgili peygamberimiz Muhammed aleyhisselâma anlatılınca, bir örtü istedi. Onu yere sererek Hacer-ül esved'i örtünün üzerine koyup; “Her kabîleden bir kişi bir ucundan tutsun” buyurdu. Taşı, konulacağı yere kadar kaldırttı. Sonra kendisi taşı kucaklayıp yerine koydu. Böylece, çıkmak üzere olan büyük bir çarpışmanın önlendiğini gören kabîleler, bu hareketten memnun kaldılar. Duvarları,

kaldıkları yerden yaparak tamamladılar. Hacer-ül esved, Müslümanların tâzim gösterdikleri, Cennet'ten indirilmiş mukaddes bir taştır.

1. Bi'set (Nübüvvet) Yılı

Bi'seti (Peygamberliği):

Âlemlerin efendisi (sallallahü aleyhi ve sellem), otuzyedi yaşında iken, gâibden; “Yâ Muhammed!” diye kendisini çağıran sesler duyardı. Otuzsekiz yaşına girince, bir takım nûrlar görmeye başladı. Hallerini, sâdece hazret-i Hadîce vâlidemize anlatırlardı. Muhammed aleyhisselâma peygamberliğin bildirilmesi yaklaştığı sırada, zamanın meşhûr ediblerinden Kûs bin Saîde, Ukâz panayırında, deve üzerinde büyük bir kalabalığa karşı okuduğu hutbede, O'nun geleceğini müjdelemişti. Sevgili Peygamberimiz de bu hutbeyi dinleyenler arasında idi. Kûs bin Saîde, bu meşhûr hutbesinin bir bölümünde şöyle demiştir:

“Ey insanlar! Geliniz, dinleyiniz, bekleyiniz, ibret alınız! Yaşayan ölür, ölen fenâ bulur, olacak olur!... Kulak veriniz iyi dinleyiniz! Gökte haber var, yerde ibret olacak şeyler var!... Allah'ın indinde bir din!.. Ve Allah'ın gelecek olan bir peygamberi vardır. Gelmesi pek yakındır. Gölgesi başınızın üstüne düştü. O'nu dinleyen ve O'na îmân edenler, ne mübârektir. Vay O'na isyân ve muhâlefet eden bedbahta! Yazıklar olsun, ömürleri gaflet ile geçen ümmetlere!...”

Bu sırada, Arabistan'da, insanlar ilâhî ölçülerden uzaklaşmış, zengin-fakir, kuvvetli-zayıf, efendi-köle gibi sınıflara ayrılmıştı. Bir öncekiler, sonrakileri, tahakkümü altında eziyor, onları insan hesâbına katmıyordu. Zayıfların malları, zorla ellerinden alınıyor, buna mâni olacak bir yetkili bulunamıyordu. Allahü teâlâya îmân etmenin verdiği hayâ ve korkudan mahrûm, fazîletten iyice uzaklaşmışlardı. Her türlü ahlâksızlık, haysiyet ve nâmusu ayaklar altına almak gibi, adi hareketler serbestçe işleniyor; kumar, içki, zevk ve sefa âlemleri hiç yadırganmıyordu. Arkası kesilmeyen öldürmeler, zina ve baskın hadiseleri, ortalığı kasıp kavuruyor, masum insanların iniltileri ve acıklı bağırışları arşı çınlatıyordu. Ahlâkî cihetten tam bir düşkünlük hüküm sürüyor, insanlar cehalet denizinde boğuluyordu. Kadın, basit bir mal gibi alınıp satılıyor; kız çocukları, diri diri insâfsızca

toprağa gömülüyordu. Hepsinden kötüsü, katı kalpli, inâdçı ve merhametten uzak olan bu insanlar, kendi elleriyle yaptıkları fayda ve zararı dokunmayan putlara tapmayı, büyük bir şeref kabûl ediyorlardı.

Âdem aleyhisselâmdan beri, dünyâda böylesine bir vahşet, sapıklık, ahlâksızlık, inançsızlık ve sefâhet görülmemişti. İnsanlar adeta birer canavar hüviyetine bürünmüşlerdi. Herkes birbirine düşman, cemiyet her an patlamaya, hazır bir durumda idi. İnsanların huzûra kavuşmaları için, bu karanlıkta, bir saâdet güneşinin doğması gerekirdi. O doğunca; inançsızlığın yerini îmân, zulmün yerini adâlet, câhilliğin yerini ilim alacak ve insanlar ebedî saâdete kavuşacaklardı.

Nihâyet sevgili Peygamberimize, önce sâdık rüyâlar gösterilmeye başlandı. Hadîs-i şerîfte, vahyin ilk olarak sâdık rüyâ ile başladığı bildirilmiştir. Rüyâsında gördükleri aynen çıkıyordu. Bu hâl, altı ay devam etti. Vahiy gelmesi yaklaşınca; “Yâ Muhammed” diyen sesler çoğaldı. Bundan sonra yalnızlığı sevip, insanlardan uzaklaşarak, Hira Dağı’ndaki bir mağarada tefekküre dalmaya başladı. Bazen Mekke'ye gelir, Kâbe'yi tavâf eder ve saâdethânelerine giderdi. Hâne-i saâdette bir müddet kalıp, yanında biraz yiyecekle tekrar Hira Dağı’ndaki mağaraya döner; tefekkür ve ibâdetle meşgûl olurdu. Bazen günlerce kaldığı olurdu. O zaman da hazret-i Hadice yiyecek gönderir veya getirirdi.

Oku!...:

Peygamber efendimiz kırk yaşında iken, yine bir Ramazân ayında, Hira Dağı’ndaki mağaraya çekilmiş ve tefekküre dalmıştı. Ramazân'ın 17. Pazartesi gecesi, gece yarısından sonra, adını çağıran bir ses işitti. Başını kaldırıp etrâfa bakınca, ikinci defâ aynı sesi duydu ve her tarafı aniden bir nûrun kapladığını gördü. Arkasından Cebrâil aleyhisselâm karşısına geldi ve “Oku!” dedi. Efendimiz, ona; “Ben okumuş değilim” cevâbını verdi. O zaman melek, tutup tâkâti kesilinceye kadar sıktı ve “Oku!” dedi. Yine “Ben okumuş değilim” cevâbını verdi. Bir daha sıktı ve “Oku!" dedi. “Ben okumuş değilim” buyurunca, üçüncü defâ sıktı. Sonra bıraktı ve “(Ey Muhammed!) Yaratıcı Allah’ın adı ile oku! O, insanı pıhtılaşmış kandan (alâkdan) yarattı! Oku, Allah büyük kerem sâhibidir. O, kalemle öğretir,

bilmediklerini öğretir” meâlindeki Alâk sûresinin ilk beş âyet-i kerîmesini getirdi. Muhammed aleyhisselâm da onunla beraber okudu. İlk vahiy bu sûretle geldi ve bütün cihânı aydınlatan İslâm güneşi böyle doğdu.

Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem efendimiz, büyük bir ürperti ve heyecanla Hira Dağı’ndaki mağaradan çıkıp, aşağıya inmeye başladı. Dağın ortasına geldiği sırada bir ses duydu. Cebrâil aleyhisselâm; “Yâ Muhammed! Sen, Allahü teâlânın resûlüsün, ben de Cebrâil'im” dedi ve ökçesini yere vurdu. Vurduğu yerden su çıktı ve abdest almaya başladı. Peygamber efendimiz dikkatle onu seyrediyordu. Cebrâil aleyhisselâm abdestini bitirince, Peygamber efendimize, gördüğü gibi abdest almasını söyledi. Sevgili Peygamberimiz, abdestini bitirdikten sonra, Cebrâil aleyhisselâm imâm olup, iki rekât namaz kıldılar. Bundan sonra Cebrâil aleyhisselâm; “Yâ Muhammed! Rabbinin sana selâmı var” deyip, peşinden; “Sen benim, cin ve insanlara resûlümsün. O hâlde onları tevhide dâvet eyle” buyurduğunu söyledi ve ayrılıp göğe yükseldi. Sevgili Peygamberimiz; böylece Cebrâil aleyhisselâmı hem görmüş, hem de konuşmuş oldu.

Esselâmü aleyke yâ Resûlallah!...:

Peygamber efendimiz, hâne-i seâdetlerine gelinceye kadar, yanından geçtiği her taşın, her ağacın; “Esselâmü aleyke Yâ Resûlallah!” dediğini işitti. Evine gelip; “Beni örtünüz! Beni örtünüz!” buyurdu ve ürpermesi geçinceye kadar, istirâhat ettiler. Sonra gördüklerini hazret-i Hadîce vâlidemize anlattılar ve “Cebrâil (aleyhisselâm) gözümden gayb oldu. Lâkin onun heybet, şiddet ve korkusu üzerimden gitmedi. Bana mecnûn diyeceklerinden ve dil uzatıp kötüleyeceklerinden korktum” buyurdular. Bu hâlleri ve bu günleri bekleyen, buna hazır olan hazret-i Hadîce; “Allahü teâlâ korusun. Hak teâlâ sana hayır ihsân eder ve hayırdan başka bir şey dilemez. Allahü teâlânın hakkı için, bu ümmetin peygamberi olacağına inanıyorum. Zirâ sen, misâfiri seversin. Doğru söylersin ve emînsin. Âcizlere yardım eder, yetimleri korur, gariplere yardımda bulunursun. İyi huylusun, bu hasletlerin sâhibinde korku olmaz” dedi. Sonra, bu durumu sormak üzere, Varaka bin Nevfel'e gittiler. Varaka, Resûlullah efendimizin anlattıklarını dinledikten sonra; “Müjde ey Muhammed aleyhisselâm!

Allahü teâlâya yemîn ederim ki, sen, hazret-i Îsâ'nın haber verdiği son peygambersin. Sana görünen melek, senden evvel Mûsâ aleyhisselâma gelen Cebrâil aleyhisselâmdır. Ah! Keşki genç olsaydım. Seni Mekke'den çıkardıkları zamana yetişseydim de, yardımına koşsaydım. Çok yakın bir zamanda tebliğ ve cihâdla emrolunursun" dedi ve Peygamber efendimizin mübârek elini öptü. Çok geçmeden vefât etti.

Sevgili Peygamberimize, peygamberliğinin bildirildiği ilk vahiy böyle gelmişti. Sonra kesildi ve üç sene gelmedi. Bu arada İsrâfil aleyhisselâm ismindeki melek gelip, bâzı şeyler öğretti. Bunlar vahiy değildi. Bu zaman zarfında, ara sıra Resûlullah efendimiz çok muzdarip olurdu. Efendimiz üzüldükçe, Cebrâil aleyhisselâm görünerek; "Ey Habîbullah! Sen Allahü teâlânın peygamberisin" der ve üzüntüsünü yatıştırırdı. Peygamber efendimiz buyurdu ki: "Vahyin kesildiği zamanda idi. Hira Dağı'ndan aşağı inerken, ansızın gök tarafından bir ses işittim. Yukarı baktım. Cebrâil'i (aleyhisselâm) gördüm. Yer ile gök arasında, bir kürsî üzerinde oturmuş idi. Bana korku geldi. Eve vardım. Beni bir şey ile örtün, dedim. Hak teâlâ vahiy gönderdi; "Ey örtüye bürünen Peygamber! Kalk da (kavmini Allah'ın azâbı ile) korkut! (Îmân etmezlerse, azâba uğrayacaklarını kendilerine haber ver). Rabbini tekbîr et. Elbiseni de temiz tut" (mealindeki) Müddessir sûresinin ilk âyetlerini getirdi. Bundan sonra vahyin arkası kesilmedi."

Fahr-i kâinat aleyhi efdâlüs-salevat efendimiz, insanları İslâm'a dâvete, Allahü teâlânın emir ve yasaklarını tebliğe başladı.

Cebrâil aleyhisselâm, vahiy getirirken bâzan insan şekline girer ve Dıhye-i Kelbî'nin (radıyallahü anh) sûretinde gelirdi. Bazen Peygamber efendimizin kalbine ilkâ, telkîn ederdi. Resûlullah efendimiz, onu görmezdi. Bazen rüyâ ile bâzan da dehşet saçan bir uğultu ile gelirdi. Vahyin, Peygamber efendimize en ağır ve çetin geleni bu idi. Bu hâllerinde Resûlullah'ın en soğuk günde bile mübârek alınlarından terler dökülür, deve üzerinde iseler, vahyin ağırlığından deve yere çökerdi. Yanında bulunan sahâbîler de, vahyin ağırlığını hissederlerdi. Cebrâil aleyhisselâm, birkaç defâ kendi şekil ve sûretinde geldi. Allahü teâlâ, meleksiz ve perdesiz, yâni hiç bir vâsıta olmadan da Peygamber efendimize vahyetmiştir. Bu hâl mîrâc gecesinde vâki olmuştur. İlk vahyin gelmesiyle peygamberlik vazifesine başlayan

Muhammed Mustafa (sallallahü aleyhi ve sellem) efendimizin, İslâm'ı tebliği yirmiüç sene devam etti. Bu zamanın onüç senesi Mekke'de, on senesi de Medîne'de geçmiştir.

Kur'ân-ı kerîm 22 sene 2 ay 22 gün gibi bir zamanda vahyedilip tamamlanmıştır.

Muhammed aleyhisselâm ümmî idi. Yâni kitap okumamış, yazı yazmamış ve hiç kimseden ders görmemişti. Mekke'de doğup büyümüş, belli kimseler arasında yetişmişti. Böyle olduğu hâlde, Tevrât'da ve İncîl'de, Yunan ve Roma devirlerinde yazılmış kitaplarda bulunan bilgilerden, hâdiselerden haber verdi, İslâmiyeti bildirmek için, hicretin altıncı senesinde Rum, İran ve Habeş hükümdârlarına ve diğer Arab pâdişahlarına mektuplar gönderdi. Huzûruna altmıştan ziyâde yabancı elçi gelmiştir. Bu husûs, Kur'ân-ı kerîmde meâlen; "Sen, bu Kur'ân-ı kerîm gelmeden önce, bir kitap okumadın. Yazı yazmadın. Okur-yazar olsaydın, başkalarından öğrendin diyebilirlerdi" (Ankebût sûresi: 48) şeklinde bildirilmektedir. Hadîs-i şerîfte de; "Ben ümmî peygamber Muhammed'im. Benden sonra peygamber yoktur" buyruldu. Yine Kur'ân-ı kerîmde şöyle buyrulmaktadır: "O (Muhammed aleyhisselâm) kendiliğinden konuşmamaktadır. O'nun sözleri, O'na bir vahiy ile bildirilmekte, öğretilmektedir." (Necm sûresi: 3, 4)

İlk Müslümanlar:

Peygamber efendimize, ilk vahyin gelmesinden sonra, ilk îmân eden hazret-i Hadîce vâlidemizdir. Hiç tereddüt etmeden İslâmiyeti hemen kabûl edip, ilk müslüman olmakla şereflendi. Hazret-i Hadîce vâlidemize, Cebrâil aleyhisselâmın öğrettiği gibi abdest almasını öğretti. Sonra, Peygamber efendimiz imâm oldu, birlikte iki rekât namaz kıldılar. Hadîce (radıyallahü anhâ) vâlidemiz, sevgili Peygamberimizin her sözüne, her emrine, en mükemmel şekilde itâat etti. Böylece Allahü teâlânın katında pek yüksek derecelere kavuştu. Resûlullah efendimiz üzülse, inkâr edenlerin alay etmesiyle elem çekse, O'nu tesellî eder, kederini giderirdi. Derdi ki: "Yâ Resûlallah! Hiç üzülme, gam çekme. Sonunda dînimiz kuvvet bulup, müşrikler helâk olurlar. Kavmin sana itâat eder..." Hadîce vâlidemizin bu

yardımlarından ötürü bir gün, Cebrâil aleyhisselâm gelip; “Yâ Resûlallah! Hadîce’ye, Allahü teâlânın selâmını bildir” dedi. Peygamber efendimiz; “Ey Hadîce! İşte Cebrâil (aleyhisselâm), Allahü teâlânın sana selâmını bildiriyor” buyurdu. Peygamber efendimiz bir defâsında da; “Allahü teâlâ bana Cennet’te inciden bir ev ile Hadîce'ye müjde vermemi emretti. Orada hastalık, üzüntü ve baş ağrısı yoktur.”

Hazret-i Hadîce'den sonra yetişkinlerden ilk müslüman olan, Resûlullah efendimizin yakın arkadaşlarından hazret-i Ebû Bekr'dir. Hazret-i Ebû Bekr, yirmi sene önce bir rüyâ görmüştü: “Gökten dolunay inip, Kâbe-i muazzamaya gelmiş, parça parça olmuş, parçalardan her biri, Mekke evlerinden biri üzerine düşmüş, sonra bu parçalar bir araya gelerek gökyüzüne yükselmişti. Ebû Bekr'in (radıyallahü anh) evine düşen parça ise, gökyüzüne yükselmemişti. Hâdiseyi gören hazret-i Ebû Bekr, hemen evin kapısını kapamış, sanki bu ay parçasının gitmesine mâni olmuştu.”

Ebû Bekr (radıyallahü anh) heyecanla rüyâdan uyanmış, sabah olunca, hemen, yahudi âlimlerinden birisine koşup, rüyâsını anlatmıştı. O âlim cevâbında; “Bu karışık rüyâlardan biridir, onun için tabir edilmez” demişti. Fakat bu rüyâ, Ebû Bekr'in (radıyallahü anh) zihnini kurcalamaya devam etmiş, yahudinin cevâbı da onu tatmin etmemişti. Bir aralık ticâret için gittiklerinde, yolu râhip Bahîra'nın diyârına uğramıştı. Gördüğü rüyânın tabirini Bahîra'dan isteyince, Bahîra; “Sen neredensin?” dedi. Hazret-i Ebû Bekr; “Kureyş'tenim” diye cevap verince, Bahîra; “Orada bir peygamber çıkacak ve hidâyet nûru Mekke'nin her yerine ulaşacak. Sen, hayatında O'nun veziri, vefâtından sonra da, halîfesi olacaksın” dedi. Ebû Bekr (radıyallahü anh) bu cevâba çok hayret etmişti. Bu rüyâsını ve tabirlerini, Peygamber efendimiz, peygamberliğini açıklayıncaya kadar kimseye söylememişti.

Muhammed aleyhisselâm peygamberliğini açıklayınca, Ebû Bekr (radıyallahü anh) hemen Peygamber efendimize koşup; “Peygamberlerin, peygamberliklerine delilleri vardır, senin delilin nedir?” diye suâl etti. Peygamber efendimiz cevâbında; “Bu nübüvvetime delil, o rüyâdır ki, bir yahudi âlimden tabirini istedin. O âlim; Karışık rüyâdandır, tabir edilmez dedi. Sonra râhip Bahîra, doğru tabir etti” buyurarak, hazret-i Ebû Bekr'e

hitâben; “Ey Ebû Bekr! Seni, Allah'a ve Resûlüne dâvet ederim” buyurdu. Bunun üzerine hazret-i Ebû Bekr; “Şehâdet ederim ki, sen, Allahü teâlânın resûlüsün, senin peygamberliğin haktır ve cihânı aydınlatan bir nûrdur” diyerek müslüman oldu.

Diğer bir rivâyette ise hazret-i Ebû Bekr, Peygamber efendimize peygamberlik gelmeden önce, ticâret maksadıyla Yemen'e gitmişlerdi. Bu seferlerinde, Yemen'de bulunan, Ezd kabîlesinden, çok kitap okumuş bir ihtiyâra rastlamıştı. Bu ihtiyâr, Hazret-i Ebû Bekr'e bakıp; “Zannederim ki sen, Mekke halkındansın” deyince. Ebû Bekr (radıyallahü anh); “Evet, öyledir” demiş ve aralarında şu konuşma geçmişti. İhtiyâr: “Sen Kureyştenmisin” “Evet”, “Benî Temîm'den misin?” “Evet!”, “Bir alâmet daha kaldı.” “Nedir” diye sormuşlar. “Karnını aç, göreyim.” Hazret-i Ebû Bekr; “Bundan maksadın nedir, söyle?” diye sorunca: “Kitaplarda okudum ki, Mekke'de bir peygamber gelir. O'na, iki kimse yardımcı olur. Biri genç, diğeri ihtiyârdır. Genç olan, nice zorlukları kolaylığa çevirir Çok belâları giderir. O ihtiyâr kişi ise, beyaz benizli, ince belli olup, karnı üzerinde bir siyah ben vardır. Zannederim ki, o kimse sensin. Karnını aç, göreyim” dedi. Hazret-i Ebû Bekr açmış; göbeği üzerindeki siyah beni görünce; “Vallahi o kimse sensin” deyip, Ebû Bekr'e birçok vasiyetlerde bulunmuştu. Ebû Bekr (radıyallahü anh), işini bitirince, vedalaşmak için ihtiyârın huzûruna varmış, Peygamber efendimiz hakkında bir kaç beyit söylemesini ondan istemiş, bunun üzerine ihtiyâr, oniki beyit okumuş, Hazret-i Ebû Bekr bunları ezberlemişti.

Hazret-ı Ebû Bekr seferden Mekke-i mükerremeye dönünce, Ukbe ibni Ebî Mu'ayt, Şeybe, Ebû Cehl, Ebü'l-Bühterî gibi, Kureyşten ileri gelen kimseler, onu ziyârete evine gelmişlerdi. Ebû Bekr efendimiz onlara hitâben; “Aranızda hiç bir hâdise oldu mu?” buyurmuş. Cevaplarında; “Bundan daha garip bir hâdise olur mu ki, Ebû Tâlib'in yetimi, peygamberlik dâvâsı ediyor ve sizler, baba ve dedeleriniz, bâtıl dindensiniz diyor, Eğer hatırın olmasaydı, O'nu bu zamana kadar sağ bırakmazdık. Sen O'nun iyi dostusun, bu işi sen hallet” demişlerdi. Hazret-i Ebû Bekr onları başından savıp, Peygamber efendimizin, Hadîce’nin (radıyallahü anhâ) evinde olduğunu öğrendi. Gidip kapıyı çaldı. Peygamber efendimiz kendilerini karşılayınca; “Yâ Muhammed! Senin hakkında söylenilenler nedir?” dedi. Peygamber

efendimiz; “Ben Hak teâlânın peygamberiyim. Sana ve bütün Âdemoğullarına gönderildim. Îmân getir ki, Hak teâlânın rızâsına vasıl olasın ve canını Cehennem’den koruyasın” buyurdular. Ebû Bekr (radıyallahü anh); “Buna delil nedir” deyince, Resûl-i ekrem efendimiz; “O, Yemen'de gördüğün ihtiyârın hikâyesi delildir” buyurdular. Hazret-i Ebû Bekr; “Ben, Yemen'de pek çok ihtiyâr ve genç gördüm” dedi. Peygamber efendimiz cevâbında; “O ihtiyâr ki, sana, oniki beyit emânet verdi ve bana gönderdi” diyerek, o beyitlerin hepsini okudu. Ebû Bekr (radıyallahü anh); “Bunu sana kim haber verdi” deyince, cevâbında; “Benden evvelki peygamberlere gelen melek haber verdi” buyurdular. Bunu söyler söylemez, elini bana ver deyip, mübârek elini tutmuş; “Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh” diyerek müslüman olmuştur. Hayatında ilk defâ duyduğu yüksek bir sevinçle, evine müslüman olarak dönmüştür. Nitekim bir hadîs-i şerîfte; “Her kime îmânı arzettiysem, yüzünü buruşturur, tereddütle bakardı. Ancak Ebû Bekr-i Sıddîk (radıyallahü anh) îmânı kabûl etmekte hiç tereddüt ve duraklama etmedi” buyrulmuştur.

Peygamber efendimiz, bir gün hazret-i Hadîce vâlidemizle namaz kılarlarken, hazret-ı Ali onları gördü. O zaman on yaşında idi. Namazdan sonra: “Bu nedir?” diye sordu Resûl-i ekrem (sallallahü aleyhi ve sellem); “Bu, Allahü teâlânın dînidir. Seni bu dîne dâvet ederim. Allahü teâlâ birdir, ortağı yoktur. Seni bir olan, eşi, ortağı bulunmayan Allah'a îmâna dâvet ediyorum...” buyurdu. Ali (radıyallahü anh); “Önce babama danışayım” dedi. Resûlullah ona “İslâm'a gelmezsen, bunu kimseye söyleme.” buyurdular. Hazret-i Ali ertesi sabah, Resûlullah'ın huzûruna gelerek; “Yâ Resûlallah! Bana İslâm’ı öğret” dedi ve müslüman oldu. Hazret-ı Ali, müslüman olanların üçüncüsüdür. Resûl-ı ekrem efendimiz uğrunda gösterdiği fedâkârlık ve O'nu kendine tercih etmesi ise her türlü takdirin üstündedir.

Zeyd bin Hârise (radıyallahü anh) ilk îmân edenlerdendir. Hazret-i Hadîce, Hazret-i Ebû Bekr ve Hazret-i Ali’den sonra dördüncü, âzâd olmuş köleler içinde ise ilk müslüman olmakla şereflendi. Kendisiyle beraber, hanımı Ümmü Eymen de müslüman olmuştu. Hazret-ı Ebû Bekr, müslüman olunca, hemen çok sevdiği arkadaşlarına gitti. Onları da, müslüman

olmaları için ikna etti. Eshâb-ı kirâmın (radıyallahü anhüm) ileri gelenlerinden; Osman bin Affan, Talha bin Ubeydullah, Zübeyr bin Avvâm, Abdurrahmân bin Avf, Sa'd bin Ebî Vakkâs gibi kavminin ileri gelen yüksek şahsiyetleri bunların belli başlılarıdır. Hazret-i Hadîce vâlidemizden sonra müslüman olan bu sekiz kişiye Sâbıkûn-ı İslâm yâni ilk müslümanlar denir.

O'nun dîni ile âlem nûrlanır:

Hazret-i Osman, müslüman olmasını şöyle anlatır; Benim kâhin bir teyzem vardı. Bir gün onu ziyâret etmiştim. Bana; “Sana bir hanım nasip olur. Fakat ne sen ondan önce bir hâtun görmüş olursun, ne de o, senden önce bir erkek görmüş olur. O, güzel yüzlü, zahide bir hanım ve bir büyük peygamber kızı olsa gerek” dedi. Ben, teyzemin bu sözüne hayret ettim. Yine bana dedi ki: “Bir peygamber geldi. O'na gökten vahiy nâzil oldu.” Ben dedim ki: “Ey teyzem! Böyle bir sır, şehirde hiç duyulmadı. O hâlde bu sözü açık söyle.” O zaman teyzem; “Muhammed bin Abdullah'a peygamberlik geldi. Halkı dîne dâvet eder. Kısa zamanda O'nun dîni ile âlem nûrlanır ve karşı gelenlerin başı kesilir” dedi.

Teyzemin bu sözleri, bana çok tesir etti. Endişeye düştüm. Hazret-i Ebû Bekr ile aramızda büyük bir dostluk vardı. Birbirimizden hiç ayrılmazdık. Bu mes’eleyi görüşmek üzere, iki gün sonra Ebû Bekr'in (radıyallahü anh) yanına gittim. Teyzemin söylediklerini anlatınca, bana dedi ki: “Yâ Osman! Sen akıllı bir kimsesin. Hiç görmeyip, işitmeyen; bir şeye fayda ve zarar vermekten uzak olan bir kaç taş, tanrılığa nasıl lâyık olur?” Ben; “Doğru söylüyorsun, teyzemin sözü gerçektir” dedim.

Hazret-i Ebû Bekr, Osman'a (radıyallahü anh) İslâmiyeti anlattıktan sonra, onu, Resûlüs-sekaleyn yâni insan ve cinlerin peygamberi olan Efendimizin huzûruna götürdü. Sevgili Peygamberimiz, hazret-i Osman'a şöyle buyurdu: “Yâ Osman! Hak teâlâ, seni Cennet’e misâfirliğe dâvet eder. Sen de icâbet eyle (kabul et)! Ben, bütün insanlara hidâyet rehberi olarak gönderildim.” Hazret-i Osman, Resûlullah'ın yüksek hâlleri ve güler yüzle söylediği sözler karşısında kendinden geçip, büyük bir şevk ve teslimiyetle; “Eşhedü en lâ

ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh” deyip müslüman oldu.

Üç yıl gizli davet

Resûlullah efendimiz, peygamberliğinin ilk üç yılında, insanları gizlice İslâm'a dâvet etti. İnsanlar, yavaş yavaş, birer ikişer müslüman oluyorlardı. Bu zaman içinde müslümanların sayısı ancak otuza ulaşabildi. Onlar da, ibâdetlerini evlerinde yapıyorlar ve Kur'ân-ı kerîmin nâzil olan âyet-i kerîmelerini gizlice okuyup ezberliyorlardı.

4. Bi'set Yılı

Yakın akrabâyı dâvet:

Resûlullah efendimiz, Müddessir sûresinin nâzil olmasıyla, insanları İslâm dînine dâvete başlamıştı. Bu dâveti gizli olarak yapıyordu. Bir müddet sonrada; “Yakın akrabânı Allahü teâlânın azâbı ile korkutarak, onları hak dîne çağır” (Şuarâ sûresi: 214) meâlindeki âyet-i kerîme nâzil oldu. Bunun üzerine Muhammed aleyhisselâm, akrabâsını dîne dâvet etmek için hazret-i Ali'yi gönderdi ve hepsini Ebû Tâlib'in evine çağırdı. Önlerine bir kişiye yetecek kadar, bir tabak yemek ve bir tas süt koydu. Önce kendisi besmele ile başlayıp, gelen akrabâsına; “Buyurun” dedi. Gelenlerin sayısı kırk kişi idi. Ancak, konulan yemek hepsini doyurdu ve hiç eksilmedi. Gelenler bu mûcize karşısında şaşıp kaldılar. Yemekten sonra Peygamber efendimiz, akrabâlarını İslâm’a dâvet etmek için söze başlamak üzere idi. Amcası Ebû Leheb düşmanlık ederek; “Biz bu günkü gibi bir sihir görmedik. Akrabânız sizi bir sihirle büyüledi. Ey kardeşimin oğlu! Ben senin getirdiğin gibi şer ve kötülük getiren başka bir kimse görmedim” diyerek, sözlerine hakâretle devam etti. Peygamberimiz de, Ebû Leheb'e; “Kureyş ve bütün Arab kabîlelerinin yapamayacağı kötülüğü bana sen yaptın” buyurdu. Hiç biri müslüman olmadan dağıldılar.

Bu hâdiseden kısa bir müddet sonra, akrabâsını tekrar dâvet etti. Hazret-i Ali yine hepsini çağırdı. Önceki gibi önlerine yemek kondu. Peygamber efendimiz, yemekten sonra ayağa kalkıp; “Hamd, yalnız Allahü teâlâya mahsustur. Yardımı ancak O'ndan isterim. O'na inanır, O'na dayanırım. Şüphesiz bilir ve bildiririm ki, Allahü teâlâdan başka ilâh yoktur. O birdir. O'nun eşi ve ortağı yoktur” buyurduktan sonra, sözlerine şöyle devam etti; “Size aslâ yalan söylemiyorum ve doğruyu bildiriyorum. Sizi, bir olan ve O'ndan başka ilâh olmayan Allahü teâlâya îmân etmeye dâvet ediyorum. Ben, O'nun size ve bütün insanlığa gönderdiği peygamberiyim. Vallahi siz, uykuya daldığınız gibi, öleceksiniz, uykudan uyandığınız gibi de diriltileceksiniz ve bütün yaptıklarınızdan hesâba çekileceksiniz. İyiliklerinizin karşılığında mükâfat, kötülüklerinizin karşılığında da cezâ

göreceksiniz. Bunlar da, ya Cennet'te ebedî kalmak veya Cehennem'de ebedî kalmaktır. İnsanlardan, âhıret azâbı ile ilk korkuttuğum kimseler sizlersiniz." Ebû Tâlib, bu sözleri dinledikten sonra; "Ey muhterem yeğenim! Sana yardım etmekten daha kıymetli bir şey bilmiyorum. Nâsîhatlerini benimseyip kabûllendik, sözlerini de gönülden tasdik ettik. Şu anda, burada toplananlar, deden Abdülmuttalîb'in çocuklarıdır. Muhakkak ki, ben de onlardan biriyim. Senin istediğin şeye, içimizde en önce ben koşarım. Etrâfını kuşatıp, seni korumaktan bir an geri durmayacağıma söz veriyorum. Sen, emrolunduğun şeye devam et. Fakat eski dînimden ayrılmak husûsunda, nefsimi bana boyun eğer bulmadım" dedi. Ebû Leheb hariç, oradaki akrabâları ve amcaları yumuşak konuştular. Fakat Ebû Leheb; "Ey Abdülmuttalîb oğulları! Başkaları O'nun elini tutup mâni olmadan önce, siz mâni olun. Eğer bu gün O'nun dediklerini kabûl ederseniz, zillete, hakârete uğrarsınız. O'nu korumaya kalkarsanız hepiniz öldürülürsünüz..." diye tehditler savurdu. Ebû Leheb'e karşılık, Peygamber efendimizin halası; "Ey kardeşim! Kardeşimin oğlunu ve O'nun dînini yardımsız bırakmak sana yakışır mı? Vallahi bu gün yaşayan âlimler, Abdülmuttalîb'in soyundan bir peygamberin geleceğini bildiriyorlar. İşte, o peygamber budur" dedi. Ebû Leheb, bu sözler karşısında çirkin konuşmalarına devam etti.

Ebû Tâlib, Ebû Leheb'e kızarak; "Ey korkak! Vallahi biz sağ oldukça, O'nun yardımcısı ve koruyucusuyuz" dedi. Muhammed aleyhisselâma dönerek; "Ey kardeşimin oğlu! İnsanları Rabbine îmâna dâvet etmek istediğin zamanı bilelim; silâhlanıp seninle birlikte ortaya çıkarız" dedi. Sonra, Fahr-i kâinat efendimiz tekrar söze başlayıp; "Ey Abdülmuttalîb oğulları! Vallahî, Arablar içinde benim size getirdiğim, dünyâ ve âhıretiniz için hayırlı olan şeyden (yani bu dinden) daha üstününü ve daha hayırlısını kavmine getirmiş bir kimse yoktur. Ben sizi, dile kolay gelen, mîzânda ağır basan iki kelimeyi söylemeye dâvet ediyorum. O da; Allah'tan başka ilâh olmadığına ve benim O'nun kulu ve resûlü olduğuma şehâdet etmenizdir. Allahü teâlâ sizi buna dâvet etmemi emretti. O hâlde, hanginiz benim bu dâvetimi kabûl eder ve bu yolda yardımcım olur?" buyurdu. Kimseden ses çıkmadı, başlarını önlerine eğdiler. Peygamber efendimiz, bu sözlerini üç defâ tekrarladı. Her söyleyişinde hazret-i Ali ayağa kalkıyordu. Üçüncü defâsında; "Yâ Resûlallah! Her ne kadar bunların yaşça en küçüğü isem de,

sana ben yardımcı olurum" dedi. Bunun üzerine Resûlullah efendimiz, hazret-i Ali'nin elinden tuttu. Diğerleri hayret içinde dağıldılar.

Allahü teâlânın Habîbi (sallallahü aleyhi ve sellem), akrabâlarının bu tutumu karşısında çok üzüldüler. Fakat yılmadan, onların Cehennem'den kurtulması, saâdete kavuşması için dâvete devam ettiler.

Bi'setin dördüncü yılında Hicr sûresinin 94. âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Meâlen; "(Ey Habîbim!) Sana emir olunan şeyi (emir ve yasakları) açıkla, hak ile bâtılın arasını ayır. Müşriklerden yüz çevir! (Onların sözlerine iltifât etme)" ilâhî emri gelince, sevgili Peygamberimiz, Mekkelileri açıktan açığa İslâm'a dâvet etmeye başladı. Bir gün Safâ tepesine çıkıp; "Ey Kureyş halkı! Buraya toplanıp sözlerimi dinleyiniz!" buyurdu. Kabîleler toplandıktan sonra da: "Ey kavmim! Hiç benden yalan söz işittiniz mi?" buyurunca, hepsi birden; "Hayır işitmedik" dediler. Buyurdu ki: "Allahü teâlâ bana peygamberlik ihsân etti ve beni size peygamber olarak gönderdi." Sonra da; "(Ey Habîbim!) Onlara de ki: Ey insanlar! Ben sizin hepinize gelmiş, Allahü teâlânın resûlüyüm. O Allahü teâlâ ki, yerlerin ve göklerin sâhibi ve idârecisidir. O'ndan başka ibâdete müstehak yoktur. Her canlıyı öldüren ve dirilten O'dur..." meâlindeki A'râf sûresinin 158. âyet-i kerîmesini okudu. Dinleyenlerden, amcası Ebû Leheb kızarak; "Kardeşimin oğlu divane olmuş! Bizim putlarımıza tapmayanın, dînimizden ayrılanın sözünü dinlemeyiniz" diye küfürde direterek bağırdı. Orada bulunanlar dağıldı ve hiç kimse îmân etmedi. Peygamber efendimizin, doğru sözlü, yüksek ahlâklı olduğunu bildikleri hâlde, yüz çevirdiler ve düşman kesildiler.

Yine bir gün Allahü teâlânın; "Sana emrolunan şeyi (emir ve yasakları) açıkla" emrine uyarak, tekrar Safâ tepesine çıktı. Yüksek ve gür bir sesle; "Yâ sabâhâh! Buraya geliniz, toplanınız, size mühim bir haberim var" diye seslendi. Bu dâvet üzerine, kabîleler koşarak toplandılar. Hayret ve merâk içinde beklemeye başladılar. Gelmeyenler adamlarını göndererek, niçin toplanıldığını öğrenmek istediler. Gelenlerden bir grup; "Ey Muhammed-ül-emin! Bizi buraya niçin topladın, neyi haber vereceksin?" diye sormaya başladılar. O da, "Ey Kureyş kabîleleri!" hitâbıyla konuşmaya başladı. Herkes büyük bir dikkatle dinliyordu. "Benimle sizin hâliniz, düşmanı

görünce, âilesine haber vermek üzere koşan ve düşmanın kendisinden önce âilesine ulaşıp, zarar vermesinden korkarak; Yâ sabâhâh (düşman tarafından kuşatıldık, sarıldık! Sabah vakti gelip çattı. Hemen çarpışmaya hazırlanın) diye haykıran bir kimsenin hâline benzer. Ey Kureyş topluluğu, Ben size, şu dağın ardında bir düşman ordusu var, üzerinize hücûm etmek üzeredir desem, bana inanır mısınız?" buyurdular. Onlar; "Evet inanırız. Çünkü sende şimdiye kadar doğruluktan başka bir şeye şâhid olmadık. Senin yalan söylediğini hiç görmedik!..." dediler. Bunun üzerine bütün Kureyş kabîlelerinin ismini; "Ey Hâşim oğulları! Ey Abd-i Menaf oğulları! Ey Abdülmuttalîb oğulları! (şeklinde sayarak:) Ben size geleceği muhakkak olan şiddetli azâbın bildiricisiyim. Allahü teâlâ bana, en yakın akrabâlarımı âhıret azâbı ile korkutmamı emretti. Sizi, Lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke leh (Allah birdir, O'ndan başka ilâh yoktur) diyerek îmân etmeye dâvet ediyorum. Ben de O'nun kulu ve resûlüyüm. Eğer buna îmân ederseniz, Cennet'e gideceksiniz. Siz, Lâ ilâhe illallah demedikçe, ben size ne dünyâda bir fayda, ne de âhırette bir nasip sağlayabilirim?" buyurdu. Dinleyen kabîleler arasından, Ebû Leheb; "Bizi bunun için mi topladın?" diyerek, yerden aldığı taşı sevgili Peygamberimize fırlattı. Diğerlerinden böyle bir muhâlefet gelmedi. Aralarında konuşarak dağıldılar.

Güneşi sağ elime verseler!...

Sevgili Peygamberimiz, bu dâvetlerden sonra nerede bir kimse veya topluluk görse, onlara İslâm'ı anlattı. Hakîkî kurtuluşun; nefse uymaktan, zulümden, haksızlıktan ve her türlü kötü işlerden uzaklaşmakla ve Allahü teâlâya îmân etmekle mümkün olacağını bildirdi. Nefislerinin isteklerine, şehvetlerine uyanlar, zayıfları ezenler ve azgınlıkta aşırı gidenler buna şiddetle karşı çıktılar. Bütün bu bozuk işlerine son verileceğini görerek, Muhammed aleyhisselâmın bildirdiklerini inkâr ettiler. O'na ve inananlara düşman oldular.

Müşrikler, önce alay ediyorlardı. Sonra baskı ve işkencelerini arttırmaya karar verdiler. Mü'minleri sindirmek, İslâm davasını söndürmek istiyorlardı. Bunların başlarında; Ebû Cehil, Utbe, Şeybe, Ebû Leheb, Ukbe

bin Ebî Mu'ayt, Âs bin Vâil, Esved bin Muttalib, Esved bin Abdi Yagves, Velîd bin Mugîre… vardı.

Bir gün Utbe, Şeybe ve Ebû Cehil, Ebû Tâlib'e; “Sen bizim büyüğümüzsün. Biz, sana dâimâ saygı gösterir, hürmet ederiz. Şimdi kardeşin oğlu, yeni bir din kurdu. Putlarımıza sövüp bizi kâfirlikle itham ediyor. Kendisine nasîhat et. Bu işten vazgeçir. Şâyet vazgeçmezse, O'nun hakkından nasıl gelineceğini biz biliriz...” dediler. Ebû Tâlib, onları yatıştırarak geri gönderdi ve durumu Peygamberimiz üzülmesin diye, O'ndan sakladı. Müşrikler, bir müddet sonra tekrar toplanıp, Ebû Tâlib'e geldiler; “Bundan önce sana gelmiş, durumu bildirmiştik. Sözümüze iltifât etmedin. O, hâlâ putlarımızı kötülemeğe devam ediyor. Artık, tâkâtimiz kalmadı. Her ikinizle de kanımızın son damlasına kadar çarpışacağız. Mekke'de, ya O yahut da biz yok oluruz” dediler. Ebû Tâlib, onları yatıştırmaya çalıştı fakat inâdlarında ısrâr ettiler. Ebû Tâlib. Resûlullah efendimizin kırılmasını istemediği gibi kavmiyle aralarında herhangi bir düşmanlık çıkmasını da arzu etmiyordu. Peygamberimize gelip; “Ey Muhammed! Bütün kavim sana düşmanlıkta birleştiler ve bana şikâyete geldiler. Akrabâ arasında düşmanlık, iyi değildir. Onlar kendilerine kâfir dememeni ve bozuk yolda olduklarını söylemeyip kötülememeni isterler” dedi. Bunun üzerine Habîb-i ekrem efendimiz; “Ey amca! Şunu bil ki, güneşi sağ elime, ayı da sol elime verseler (her ne vâd ederlerse etsinler) ben aslâ bu dinden ve onu insanlara tebliğ etmekten, bildirmekten vazgeçmem. Yâ, Allahü teâlâ bu dîni bütün cihâna yayar, vazifem biter veya bu yolda canımı fedâ ederim” buyurdu ve ayağa kalktı. Mübârek gözlen yaş ile dolmuştu. Resûlullah efendimizin üzüldüğünü gören Ebû Tâlib, söylediklerine pişman oldu ve O'nun boynuna sarılarak; “Ey kardeşimin oğlu! Yoluna devam et, istediğini yap. Ben hayatta oldukça seni himâye edip, koruyacağım” dedi.

Müşriklerin ileri gelenlerinden on kişi, Ebû Tâlib'in, hazret-i Muhammed'i himâye ettiğini anlayınca, Umâre bin Velîd'i de yanlarına alarak Ebû Tâlib'e gittiler. Ona; “Ey Ebû Tâlib! Bilirsin ki, bu Umâre, Mekke gençlerinin en yakışıklısı, en güçlüsü, en ahlâklısıdır. Ayrıca şâirdir. Onu sana verelim, kendi işlerinde kullan. Umâre'nin karşılığında bize Muhammed'i ver, öldürelim. Sana adam karşılığında adam! Daha ne istersin!” diyerek, kabûlü mümkün olmayan bir teklifte bulundular. Ebû Tâlib, bu söze son derece

hiddetlendi ve “Siz, önce bana kendi oğullarınızı verin. Onları ben öldüreyim. Ondan sonra yeğenimi vereyim” deyince, müşrikler işin vahametini anlayıp; “Bizim çocuklarımız, O'nun yaptığını yapmıyor ki...” dediler. Ebû Tâlib; “Yemîn ederim ki, benim yeğenim sizin çocuklarınızın cümlesinden daha hayırlıdır. Demek, siz oğlunuzu bana verip besletecek, benim ciğerpâremi alıp öldüreceksiniz ha! Dişi deve bile yavrusundan başkasını özlemez ve esirgemez. Bu iş akıl ve mantıktan çok uzaktır. Artık iş çığırından çıkmıştır. Kim ciğerpârem Muhammed'in (aleyhisselâm) düşmanı ise, ben de onun düşmanıyım. Bunu böylece bilin ve elinizden ne gelirse yapın!” dedi. Müşrikler, hışımla yerlerinden kalkıp gittiler. Ebû Tâlib, hemen Hâşim oğullarını ve Abdülmuttalîb oğullarını topladı. Onlara durumu anlatıp, sevgili Peygamberimize (sallallahü aleyhi ve sellem) yardım etmeye ikna etti. Resûlullah'ı öldürmeye kalkan kollar kırılacaktı. Bu konuda müşriklere karşı birleştiler. Sâdece Ebû Leheb katılmadı. Ebû Tâlib onlara; “Ey yiğitler! Yarın her biriniz kılıçlarınızı belinize takın ve benim ardımdan gelin” dedi. Ertesi günü Ebû Tâlib, Peygamber efendimizin evine gitti. Hep beraber Harem-i şerîfe doğru yürüdüler. Hâşim oğullarının yiğitleri onları tâkip ediyorlardı. Kâbe'ye varıp müşriklerin karşılarına geçtiler. Ebû Tâlib, müşriklere; “Ey Kureyş topluluğu! Kardeşimin oğlunu öldürmeye karar aldığınızı duydum. Bu arkamdaki gençlerin, elleri kılıçlarında, sabırsızlıkla bir işâretimi beklediklerini biliyor musunuz? Yemîn ederim ki, Muhammed'i öldürecek olursanız, hiç birinizi sağ bırakmam!...” dedikten sonra, sevgili Peygamberimizi öven şiirler söylemeye başladı. Başta Ebû Cehil olmak üzere, orada bulunan müşrikler dağıldılar.

Kureyş'in ileri gelen müşrikleri, artık, Peygamber efendimizi yalnız gördükleri zaman, üzerine saldırırlar, hakâret etmeye, hattâ dövmeye kalkışırlardı. Eshâbına da işkence yapmaktan geri durmazlardı. Bir gün Kureyş'in ileri gelen müşrikleri, Kâbe-i şerîfin yanında oturuyorlardı. Peygamber efendimizden bahsetmeye başladılar ve “O'na tahammül ettiğimiz gibi hiç bir şeye tahammül etmedik. Bize sefihsiniz der, ilâhlarımızı tahkir edip kötüler, dînimizi ayıplar, cemâatimizi birbirinden ayırır, yine de sabredip bir şey demeyiz” şeklinde konuşuyorlardı. O anda Habîb-i ekrem, Kâbe'yi ziyârete geldi. Hacer-ül esvedi öpüp tavâfa başladı. Onların yanından geçerken, müşrikler, Peygamber efendimize hakâret dolu

sözler söylemeye başladılar. Resûlullah efendimiz buna çok üzüldüler, fakat bir şey demeyip tavâfa devam ettiler. Üçüncü defâ yanlarından geçerken durup; “Ey Kureyş! Beni dinleyin! Nefsim yed-i kudretinde bulunan Allahü teâlâya yemîn ederim ki, bana, sizin perişân olacağınız bildirildi...” buyurunca, oradaki müşrikler ne yapacaklarını şaşırarak dona kaldılar. Tek bir söz söyleyemediler. Sâdece Ebû Cehil, Resûlullah efendimizin huzûruna varıp; “Ey Ebü'l-Kâsım! Sen yabancı değilsin. Bizim kaba hareketimize bakma, ibâdetine devam et. Bize uyacak kadar câhil değilsin” diyerek yalvarmağa başladı. Bunun üzerine Muhammed aleyhisselâm oradan ayrıldı.

Eziyet, işkence ve zulüm...

Ertesi gün müşrikler, aynı yerde toplanmışlardı. Peygamber efendimizin aleyhinde atıp tutmaya başladılar. O sırada Resûlullah efendimiz orayı teşrîf etti. Müşrikler, hemen Allahü teâlânın Habîbinin üzerine saldırdılar. İçlerinde en bedbaht olanlardan Ukbe bin Mu'ayt, sevgili Peygamberimizin mübârek yakasına yapıştı. Mübârek boynunu nefes alamayacak kadar sıktı. O anda oraya gelen hazret-i Ebû Bekr; “Rabbim Allah’dır diyen bir kimseyi öldürecek misiniz? Size Rabb-il-âleminden âyet getirdi...” diye bağırarak, Resûlullah'ı korumak için aralarına daldı. Müşrikler, Habîbullah'ı bırakıp, Ebû Bekr-i Sıddîk'a (radıyallahü anh) saldırdılar. Mübârek başına yumruk ve tekme vuruyorlardı. Utbe bin Rebîa denilen bedbaht, hazret-i Ebû Bekr'in mübârek yüzüne ayakkabılarıyla vurdu ve kan içinde bıraktı. Tanınmayacak hâle getirdi. Teymoğulları yetişip ayırmasaydılar, öldürünceye kadar döveceklerdi. Kabîlesinden olanlar, bitkin ve perişân bir hâle gelen hazret-i Ebû Bekr'i, bir çarşafın içine koyarak evine götürdüler. Hemen geri dönüp Kâbe'ye geldiler; “Eğer Ebû Bekr ölecek olursa, yemîn olsun ki, biz de Utbe'yi gebertiriz!” dediler, sonra hazret-i Ebû Bekr'in yanına gittiler.

Ebû Bekr (radıyallahü anh), uzun bir süre kendine gelemedi. Babası ve Benî Teymliler, ayılması için çok uğraştılar. Ancak akşama doğru kendine gelebildi. Gözlerini açar açmaz ezik bir sesle; “Resûlullah ne yapıyor? O, ne hâldedir? O'na da dil uzatmışlar, hakâret etmişlerdi” diyebildi. Annesi

Ümm-ül-Hayr'a; “Sor bakalım, bir şey yer veya içer mi?” dediler. Ebû Bekr-i Sıddîk'ın (radıyallahü anh) hiç tâkâti yoktu. Bir şey yemek ve içmek de istemiyordu. Ev, tenhâlaşınca, annesi; “Ne yersin, ne içersin?” diye sorunca, gözlerini açtı ve “Resûlullah ne hâldedir, ne yapıyor?” dedi. Annesi; “Vallahi arkadaşın hakkında hiç bir bilgim yok!” diye cevap verdi. Ebû Bekr (radıyallahü anh) da; “Hattâb'ın kızı Ümmü Cemil'e git, Resûlullah'ı ondan sor!” dedi. Ümmü Cemil (radıyallahü anhâ) Hazret-i Ömer'in kız kardeşi olup, müslüman olmuştu. Annesi Ümm-ül-Hayr, kalkıp, Ümmü Cemil'in yanına gitti ve “Oğlum Ebû Bekr senden Muhammed aleyhisselâmı soruyor. Acabâ ne hâldedir?” dedi. Ümmü Cemil de; “Benim ne Muhammed aleyhisselâm ne de Ebû Bekr hakkında bir bilgim var! İstersen seninle birlikte gidelim?” dedi. Ümm-ül-Hayr; “Olur” deyince, kalktılar, hazret-i Ebû Bekr'in yanına geldiler. Ümmü Cemil, Ebû Bekr-i Sıddîk'ı (radıyallahü anh) böyle perişân bir vaziyette, yaralar ve bereler içinde görünce, kendisini tutamayarak çığlık kopardı ve; “Sana bunu yapan bir kavim, muhakkak azgın ve taşkındır. Allahü teâlâdan dileğim, yaptıklarının karşılığını bulmalarıdır” dedi.

Hazret-i Ebû Bekr, Ümmü Cemil'e; “Resûlullah ne yapıyor, ne hâldedir?” diye sordu. Ümmü Cemil, ona; “Burada annen var, söylediğimi işitir” deyince, hazret-i Ebû Bekr; “Ondan sana bir zarar gelmez, sırrını yaymaz” buyurdu. Ümmü Cemil; “Hayattadır, hâli iyidir” dedi. Tekrar; “Şimdi O nerededir?” diye sordu. Ümmü Cemil, “Erkam'ın evindedir” diye cevap verdi. Hazret-i Ebû Bekr; “Vallahi, Resûlullah'ı gidip görmedikçe, ne yemek yer, ne de bir şey içerim!” dedi. Annesi; “Sen, şimdi biraz bekle, herkes uykuya dalsın!” dedi. Herkes uyuyup, ortalık tenhâlaşınca, hazret-i Ebû Bekr, annesine ve Ümmü Cemil'e dayanarak, yavaş yavaş Resûlullah'ın yanına vardı. Sarılıp öptü. Müslüman kardeşleriyle kucaklaştı. Ebû Bekr'in (radıyallahü anh) bu hâli, Peygamber efendimizi çok üzdü. Hazret-i Ebû Bekr; “Yâ Resûlallah! Babam-anam sana fedâ olsun! O azgın adamın, yüzümü gözümü yerlere sürtüp, beni bilinmez hâle getirmesinden başka bir üzüntüm yok! Bu yanımdaki de, beni dünyâya getiren annem Selma’dır. Ona duâ buyurmanızı istirhâm ediyorum. Umulur ki, Allahü teâlâ, senin hürmetine onu Cehennem ateşinden kurtarır” diye arzetti. Bunun üzerine sevgili Peygamberimiz, Selma’nın müslüman olması için Allahü teâlâya yalvardı. Resûlullah efendimizin duâsı kabûl olmuştu. Böylece Ümm-ül-

Hayr da hidâyete kavuşup müslüman oldu ve ilk müslümanların arasında olmak şerefine kavuştu.

Peygamber efendimizin evi, Ebû Leheb ile Ukbe bin Mu'ayt denilen iki azılı müşrikin evleri arasında idi. Bunlar her fırsatta sevgili Peygamberimize eziyet etmeye çalışırlardı. Hattâ geceleri hayvan işkembelerini Resûlullah efendimizin kapısının önüne atarlardı. Amcası Ebû Leheb, bununla yetinmez, komşusu Adiy'in evinden, O'na taş atarak eziyet ederdi. Karısı Ümmü Cemil ondan aşağı kalmaz, topladığı dikenli ağaç dallarını Resûlullah'ın mübârek ayaklarına batması için geçeceği yollara dökerdi. Ebû Leheb bir gün, getirdiği pisliği, Peygamber efendimizin kapısı önüne dökerken, hazret-i Hamza gördü. Hemen koşup kardeşi Ebû Leheb'i yakaladı ve getirdiği pisliği başına döktü.

Ebû Leheb ve karısının bu eziyetlerinden sonra, onlar hakkında; “Ebû Leheb'in elleri kurusun, zâten kurudu...” diye başlayan Tebbet sûresi nâzil oldu.

Ebû Leheb'in karısı Ümmü Cemil, kendileri hakkında sûre indiğini işitince, Peygamber efendimizi aramaya başladı. Kâbe'de olduğunu öğrenince, eline koca bir taş alıp oraya gitti. Hazret-i Ebû Bekr, o anda Peygamberimizin sohbetiyle şerefleniyordu. Ümmü Cemil'i elinde taş olduğu hâlde görünce; “Yâ Resûlallah! Ümmü Cemil geliyor. Çok şerli bir kadın, size zarar vermesinden korkuyorum. Bir köşeye çekilseydiniz de eziyete maruz kalmasaydınız” dedi. Resûlullah efendimiz; “O beni göremez” buyurdu. Ümmü Cemil, hazret-i Ebû Bekr'in başına dikilip; “Ey Ebû Bekr! Çabuk söyle, o arkadaşın nerede! Beni ve kocamı hicvedip, kötülemiş. O şâirse ben de, kocam da şâiriz. İşte ben de O'nu hicvediyorum. Biz O'na isyân ediyor, peygamberliğini kabûl etmiyor ve dîninden de hoşlanmıyoruz. Yemîn ederim ki, eğer O'nu bir görseydim, şu taşı başına vuracaktım...” diyerek alçakça sözler söyledi. Ebû Bekr (radıyallahü anh); “Benim sâhibim şâir değildir ve seni hicvetmemiştir” buyurunca, Ümmü Cemil çekip gitti. Ebû Bekr (radıyallahü anh), Peygamber efendimize dönerek; “Yâ Resûlallah! O, sizi görmedi mi?” diye suâl edince; “Beni görmedi. Allahü teâlâ, onun gözünü, beni göremez hâle getirdi” buyurdu.

Peygamber efendimizin, mübârek kızlarından hazret-i Ümmü Gülsüm, Ebû Leheb'in oğlu Uteybe ile hazret-i Rukayye'de öteki oğlu Utbe ile nişânlı olup, henüz evlenmemişlerdi. Tebbet sûresi nâzil olunca, cehennemlik Ebû Leheb, karısı ve Kureyş'in ileri gelenleri, Utbe ve Uteybe'ye; “Onun kızlarını alıp, yükünü hafiflettiniz. Kızlarını boşayın ki, zahmete düşsün. Size Kureyş'ten istediğiniz kızı alalım” diye teklif ettiler. Onlar da; “Peki, boşadık” dediler. Uteybe denilen alçak, daha da ileri giderek, Peygamberimizin sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem huzûr-u şerîfine gelip; “Ey Muhammed! Ben, seni ve dînini tanımıyorum. Kızını da boşadım. Artık ne sen beni sev, ne de ben seni! Ne sen bana gel, ne de ben sana gelirim!...” diye hakâret etti. Sonra, sevgili Peygamberimize saldırıp, mübârek yakasına yapıştı. Gömleğini yırttı ve hakârette bulundu. Bunun üzerine sevgili Peygamberimiz; “Yâ Rabbî! Buna canavarlarından birini musallat et!” diye bedduâ buyurdular. Uteybe bedbahtı, babasına gidip olanları anlatınca, Ebû Leheb; “Muhammed'in, oğlum hakkındaki duâsından korkuyorum" dedi.

Bir kaç gün sonra Ebû Leheb, oğlu Uteybe’yi Şam'a ticâret için gönderdi. Kâfile Zerka denilen yerde yatmak üzere konaklamıştı. Bir aslan çevrede dolaşmaya başladı. Uteybe bu hâli görür görmez; "Eyvah! Yemîn ederim ki, Muhammed'in (aleyhisselâm) bedduâsı kabûl oldu. Bu aslan beni yiyecek! Kendisi Mekke'de olsa da benim kâtilimdir" dedi. Aslan biraz sonra kayboldu. Uteybe'yi, yüksekçe bir yere yatırdılar. Gece, aslan tekrar geldi. Kâfiledekileri birer birer koklayarak Uteybe'nin yanına vardı. Üzerine sıçrayıp karnını yardı, başını yakaladı ve feci bir şekilde ısırıp işini bitirdi. Uteybe can verirken; "Ben size, Muhammed, insanların en doğru sözlüsüdür, dememiş miydim?" diyerek feryâd ede, ede can verdi. Bir aslan tarafından oğlunun parçalandığını işiten Ebû Leheb; "Ben size, Muhammed'in, oğlum hakkındaki duâsından korkuyorum dememiş miydim?" diye ağladı. Sevgili Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) insanları ebedî saâdete çağırıyor, Allahü teâlânın varlığına, birliğine dâvet ederek, Cehennem’de yanmamaları için uğraşıyordu. Müşrikler ise; "Babalarımızın dîni budur" diyerek putperestliğe devam ediyorlardı. Peygamber efendimiz, onları insanca yaşamaya, haysiyetli ve şerefli olmaya, kıymetsizlikten kurtulup, yüksek ulvî makâmlara çıkarmaya dâvet ediyordu. Onlar ise inâdlarında diretiyorlardı. Ebû Leheb, hakâret ve eziyet

edenlerin başında geliyordu. Resûlullah'ı devamlı tâkib ediyor, insanları, O'nu dinlemekten vazgeçirmeye, zihinlerinde şüphe meydana getirmeye uğraşıyordu. Toplantı yerlerinde, panayırlarda, Resûlullah efendimiz; “Ey insanlar! Lâ ilâhe illallah, deyiniz ki kurtulasınız" buyurdukça, o hemen arkasından yetişip; "Ey insanlar! Bu konuşan benim yeğenimdir. Sakın O'nun sözüne inanmayın. O'ndan uzak durun!" diyordu.

Muhammed aleyhisselâm bir gün Kâbe-i şerîfde namaz kılıyordu. Kureyş'in ileri gelenlerinden Ebû Cehl, Şeybe bin Rebîa, Utbe bin Rebîa, Ukbe bin Ebî Mu'ayt'ın bulunduğu yedi kişilik bir müşrik topluluğu, gelip Resûlullah'a yakın bir yere oturdular. O civarda bir gün önce kesilmiş bir devenin işkembesi ve artıkları vardı. Alçak Ebû Cehl, yanındakilere döndü ve "İçinizden kim, şu deve işkembesini alıp, Muhammed secdeye varınca iki omuzu arasına kor" diye, çirkin bir teklifte bulundu. Oradakilerin en zâlimi, en gaddarı, en merhametsizi, en bedbahtı olan Ukbe bin Mu’ayt; "Ben yaparım" diyerek hemen kalktı. İşkembeyi içindekilerle birlikte, secdede iken Peygamberimizin mübârek omuzlarına koydu. Bunu seyreden müşrikler, katıla katıla gülmeye başladılar. Peygamber efendimiz, secdesini uzatıyor, mübârek başını kaldırmıyordu. O sırada Eshâb-ı kirâmdan Abdullah bin Mes’ûd (radıyallahü anh) vaziyeti gördü. O, bu hâdiseyi şöyle anlatmıştır: "Resûlullah'ı o hâlde görünce kan beynime sıçradı. Fakat, beni müşriklerin elinden koruyacak bir kavmim, kabîlem yoktu. Kimsesizdim, zayıftım. O anda konuşmaya bile gücüm yetmiyordu. Ayakta bekleyip duruyor, Resûlullah'ı büyük bir üzüntü içinde seyrediyordum. Ne olurdu, o zaman kendimi müşriklerden koruyabilecek bir gücüm veya koruyucum olsaydı da, Resûl aleyhisselâmın mübârek omuzuna koyduklarını kaldırıp atsaydım. Ben böyle beklerken, Resûlullah'ın kızı hazret-i Fâtıma’ya haber verdiler. O zaman Fâtıma (radıyallahü anhâ) küçüktü. Koşarak geldi, babasının üzerindekileri attı. Bunu yapanlara bedduâ etti, ağır sözler söyledi.

Resûlullah efendimiz, hiç bir şey olmamış gibi namazını tamamladıktan sonra üç defâ; “Allah'ım! Kureyş'ten şu topluluğu sana havâle ediyorum! Allah'ım! Ebû Cehl Amr bin Hişâm'ı sana havâle ediyorum! Allah'ım! Ukbe bin Rebîa'yı sana havâle ediyorum! Allah'ım! Şeybe bin Rebîa'yı sana havâle ediyorum! Allah'ım! Ukbe bin Mu'ayt'ı sana havâle ediyorum!

Allah'ım! Ümeyye bin Halef'i sana havâle ediyorum! Allah'ım! Velîd bin Utbe'yi sana havâle ediyorum! Allah'ım! Umare bin Velîd'i sana havâle ediyorum!" buyurdu. Bu bedduâyı işiten müşrikler, gülmeyi bıraktılar. Korkmaya başladılar. Çünkü Beytullah'da yapılan duânın kabûl olunacağına inanıyorlardı. Resûlullah efendimiz, Ebû Cehl'e; "Vallahi sen, ya bundan vazgeçersin, veya Allahü teâlâ başına bir felaket indirecektir" buyurdu. Allahü teâlâya yemîn ederim ki, Resûlullah'ın isimlerini söylediği bu kimselerin herbirinin, Bedr muhârebesinde öldürülüp yerlere serildiklerini, sıcaktan kokmuş bir leş hâlinde Bedr çukuruna doldurulduklarını gördüm.

Bir gün Ebû Cehl, Beytullah'da, Kureyşli müşriklere; "Ey Kureyş topluluğu! Görüyorsunuz ki, Muhammed, dînimizi ayıplamak, putlarımıza ve ona tapan babalarımıza dil uzatmak, bizlere akılsız gözüyle bakmaktan geri durmuyor. Huzûrunuzda yemîn ederek söylüyorum ki, yarın kolay kolay taşıyamıyacağım bir taşı, buraya gelip namaz kılarken secdeye kapandığında, başına hızla vuracağım. O zaman siz beni, Abdülmuttalib oğullarına karşı ister koruyun, ister korumayın. Ben O'nu öldürdükten sonra, akrabâları bana istediğini yapsın..." dedi. Orada bulunan müşrikler; "Yemîn ederiz ki, biz seni hem koruruz, hem de hiç kimseye teslim etmeyiz. Yeter ki, sen O'nu öldür!" diye kışkırttılar. Sabahleyin Ebû Cehl, elinde kocaman bir taş olduğu hâlde Kâbe'ye geldi. Müşriklerin yanına oturup beklemeye başladı. Sevgili Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) her zamanki gibi Beytullah'a gelip namaz kılmaya başladı. Ebû Cehl yerinden kalkıp elindeki kocaman taşı vurmak üzere Resûlullah'a doğru yürüdü. Bütün müşrikler hâdiseyi heyecanla tâkib ediyorlardı. Ebû Cehl, Resûlullah'ın yanına yaklaşınca, birden titremeye başladı. Koca taş elinden yere düştü, benzi kül gibi olup, büyük bir korku ile geri çekildi. Müşrikler hayretle Ebû Cehl'in yanına varıp; "Ey Amr bin Hişâm! Söyle, ne oldu?" diye sordular. Ebû Cehl de; "Tam O'nu öldürmek için taşı kaldırdığımda, önüme hırçın bir deve çıktı. Yemîn ederim ki, ömrümde; öyle yüksek ayaklı, keskin dişli, heybetli bir deve ne gördüm ne de işittim. Eğer biraz daha yaklaşsaydım, muhakkak beni öldürürdü" dedi.

Yine bir gün Ebû Cehl, müşrikleri toplayıp; "Abdullah'ın yetimi, burada namaz kılar ve yüzünü toprağa sürer mi?" diye sordu. Onlar da; "Evet" dediler. Zâten bu sözü bekleyen Ebû Cehl; "Eğer O'nu öyle görürsem,

başını ayağımla ezeceğim" dedi. Bir gün Peygamberlerin efendisi, Kâbe'de namaza durmuştu. Ebû Cehl de arkadaşları ile oturuyordu. Yerinden kalkarak, Resûlullah sallallahü aleyhi ve selleme doğru yürüdü. İyice yaklaştı. Fakat birden bire eliyle yüzünü silerek kaçmaya başladı. Müşrikler yanına gidip; "Ne oldu, nedir bu hâlin?" dediler. Ebû Cehl; "Aramızda bir ateş kuyusu meydana geldi. Bâzı kimselerin üzerime hücûm ettiğini görünce, geri döndüm" diye cevap verdi.

Velîd bin Mugîre, Ebû Cehl, Amr bin Hişâm, Esved bin Muttalib, Ümeyye bin Halef, Esved bin Abdiyagves, Âs bin Vâil, Hâris bin Kays gibi müşriklerin ileri gelenleri, Resûlullah'ı gördükçe; "Bu da peygamber olduğunu ve yanına Cebrâil'in geldiğini sanır" diyerek alay ederlerdi. Bunun üzerine Habîb-i ekremin çok üzüldüğü bir gün, Cebrâil aleyhisselâm geldi ve bâzı âyet-i kerîmeler getirdi. Meâlen; "And olsun ki (ey Resûlüm) senden önce gönderilen peygamberlerle de istihzâ edildi. Onları, peygamberleri istihzâ edenleri, istihzâlarının karşılığı olarak belâ ve azâb çepeçevre kuşatıverdi." (En'âm sûresi: 10) “Muhakkak ki biz, seninle alay edenlere karşı kâfiyiz. Onlar, o kimselerdir ki, Allahü teâlâ ile beraber başka bir ilâh tanırlar. Onlar, yakında (başlarına gelecek âkıbeti) bileceklerdir. Gerçekten biliriz ki, onların sözlerine, (şirk koşmalarına, Kur'ân-ı kerîme dil uzatmalarına ve sana karşı alaylı söz söylemelerine) göğsün daralıyor, için sıkılıyor" buyruldu. (Hicr sûresi: 95-97)

Kâinatın sultânı, bir gün Kâbe-i müazzamayı tavâf ederken, Cebrâil aleyhisselâm geldi ve; "Ben onların (alay edenlerin) hakkından gelmek üzere emir aldım" dedi. Biraz sonra Velîd bin Mugîre önlerinden geçti. Cebrâil aleyhisselâm; "Bu geçen nasıl bir kimsedir?" diye sordu. Peygamber efendimiz de; “O, Allahü teâlânın en kötü kullarından biridir" buyurdu. Cebrâil aleyhisselâm, Velîd'in bacağına işâret etti ve; "Hakkından geldim" dedi. Biraz sonra Âs bin Vâil geçiyordu. Onu da sorup aynı cevâbı alınca, karnına işâret etti ve; "Ona da haddini bildirdim" dedi. Esved bin Muttalib geçince, gözüne; Abdiyagves'i görünce, başına işâret etti. Hâris bin Kays geçerken de karnına işâret etti ve; "Yâ Muhammed! Allahü teâlâ bunların şerrinden seni kurtardı. Yakında bunların her biri bir belâya uğrar" dedi. Bunlardan Âs bin Vâil'in ayağına diken battı. Ne kadar ilaç yaptılarsa da derdine çâre bulamadılar. Nihâyet ayağı deve boynu gibi şişip;

"Muhammed'in Allah'ı beni öldürdü" diye feryâd ederek can verdi. Esved bin Muttalib'in gözleri kör oldu. Cebrâil aleyhisselâm, başını ağaca çarparak helâk etti. Esved bin Abdiyagves, Bâd-ı semûm denilen yerde iken, yüzü ve gövdesi simsiyah oldu. Evine gelince tanımadılar ve kapıdan kovdular. Kahrından başını evinin kapısına vura vura öldü. Hâris bin Kays da tuzlu balık yemişti. Harareti arttıkça arttı. Ne kadar su içtiyse kanmadı. Sonunda çatladı. Velîd bin Mugîre'nin de baldırına demir parçası battı. Yarası iyileşmedi, çok kan kaybetti ve; "Muhammed'in Allah'ı beni öldürdü" diye feryâd ederek can verdi. Böylece her biri yaptıklarının karşılığını görmüş oldu. Ayrıca müşriklerin, ebedî olarak Cehennem'de kalacakları, âyet-i kerîmelerle bildirildi.

Sevgili Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem, bir gün Ebü'l-Âs'a rastladı. Yanından ayrıldıktan sonra Hakem, Resûlullah efendimizin arkasından alay ederek; ağzını, yüzünü ve vücûdunu oynattı. Resûl-i ekrem sallallahü aleyhi ve sellem, Hakem'in yaptıklarını nübüvvet nûru ile gördü ve öyle kalması için duâ buyurunca, vücûdunu bir titreme aldı, ömrünün sonuna kadar öyle kaldı.

Eshâb-ı kirâma yapılan işkenceler:

Müşrikler sâdece Peygamber efendimize eziyet etmiyordu. O'nun şanlı Eshâbına da işkence yapıyorlardı. Bilhassa fakir, kimsesiz olanları tercih ediyor, ellerinden gelen, akla hayâle sığmayan baskı ve zulmü hiç çekinmeden yapıyorlardı. Bunlardan biri de Bilâl-i Habeşî idi (radıyallahü anh). Ümeyye bin Halef isminde bir müşrikin kölesi olan hazret-i Bilâl, Ebû Bekr-i Sıddîk'ın (radıyallahü anh) vâsıtası ile müslüman olmuştu. Ümeyye, oniki kölesinden en çok Bilâl'i sevdiği için, puthâneye bekçi yapmıştı. Hazret-i Bilâl, müslüman olunca, puthânedeki bütün putları secde vaziyetine getirdi. Bu haber Ümeyye'ye ulaşınca, büyük bir dehşete kapıldı. Çağırtıp; "Sen müslüman olmuşsun. Muhammed'in Rabbine secde ediyormuşsun, Öyle mi?" diye sordu. Hazret-i Bilâl de; "Evet. Büyük ve yüce olan Allahü teâlâya secde ederim" dedi. Ümeyye, hoşlanmadığı bu cevâbı alınca, derhal eziyet ve işkencelerine başladı. Öğle vakti güneş tam tepeye geldiğinde, onu soyar, sıcaktan kavrulmuş taşları, çıplak vücûduna

koyarak dağlardı. Ateş gibi yanan taşların bir kısmını arkasına, bâzısını da karnı üzerine yığdıktan sonra; "İslâm dîninden dön!.. Lât ve Uzzâ putlarına îmân et" der, Bilâl (radıyallahü anh) ise; "Allahü teâlâ birdir! Allahü teâlâ birdir!" diyerek îmânını bildirirdi. Ümeyye bin Halef, onun bu sabrını gördükçe deliye döner, dikenler üzerinde sürterek vücûdunu yaralar ve işkence ederdi. Hazret-ı Bilâl, vücûdundan oluk gibi akan kanlara aldırmadan; "Allah'ım! Senden gelene râzıyım. Allah'ım! Senden gelene râzıyım" der ve îmânında sebât gösterirdi.

Hazret-i Bilâl, bu hâlini şöyle anlatmıştır: "O habis Ümeyye, beni, günün sıcağında bağlayıp, gece de azâb ederdi. Sıcak bir gün idi. Her zamanki gibi yine işkenceye başladı. İslâm'dan döndürmek için; "Putlarımıza tap! Muhammed'in Allah'ını inkâr et, inkâr et, inkar et!" dedikçe; "Allah birdir! Allah birdir!" derdim. Hıncını almak için, o gün çok büyük bir kayayı göğsümün üzerine koydu. O anda bayılmışım. Ayıldığımda, üzerimdeki kayanın kalkmış ve güneşin buluta girmiş olduğunu gördüm. Allahü teâlâya şükrettim ve kendi kendime; "Ey Bilâl! Cenâb-ı Hak'dan gelen her şey güzeldir, hoştur" dedim."

Ümeyye bin Halef, yine bir gün Bilâl-i Habeşî'ye işkence yapmak için dışarı çıkarmıştı. Elbiselerini çıkarıp sâdece bir don ile yakıcı sıcakta kızgın kumlara yatırıp, üzerine taşlar yığmıştı. Müşrikler toplanıp ağır işkenceler yapıyorlar; "Dininden dönmezsen seni öldüreceğiz" diyorlardı. Bilâl-i Habeşî, bu dayanılmaz işkenceler altında; "Allah birdir! Allah birdir!" diyordu. Bu sırada sevgili Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) oradan geçiyordu. Hazret-i Bilâl-i Habeşî'nin bu hâlini görünce çok üzüldü; "Allahü teâlânın ismini söylemek seni kurtarır" buyurdu. Evine döndükten biraz sonra, yanına hazret-i Ebû Bekr geldi. Bilâl-i Habeşî'nin çektiği işkenceyi, Ebû Bekr-i Sıddîk'a (radıyallahü anh) anlatıp; "Çok üzüldüm" buyurdu. Hazret-i Ebû Bekr, hemen oraya gitti. Müşriklere; "Bilâl'e böyle yapmakla elinize ne geçer? Bunu bana satın" dedi. "Dünyâ dolusu altın versen satmayız. Fakat senin kölen Âmir ile değişiriz" dediler. Hazret-i Ebû Bekr'in kölesi Âmir, onun ticâret işlerini yapar ve çok para kazanırdı. Yanında şahsî malından başka, onbin altını vardı. Hazret-i Ebû Bekr'in yardımcısı olup, her işini yürütürdü. Fakat kâfir idi ve küfründe ısrâr ediyordu. Hazret-i Ebû Bekr; "Âmir'i bütün malı ve paraları ile Bilâl için

size verdim" buyurdu. Ümeyye bin Halef ve diğer müşrikler çok sevinip; "Ebû Bekr'i aldattık" dediler. Ebû Bekr (radıyallahü anh), hemen Bilal-i Habeşî'nin üzerindeki ağır taşları atıp ayağa kaldırdı. Bilâl-i Habeşî (radıyallahü anh), ağır işkenceler sebebiyle çok hâlsizleşmişti. Elinden tutup, doğruca sevgili Peygamberimizin huzûruna getirdi. "Yâ Resûlallah! Bilâl'i, bu gün Allah rızâsı için âzâd ettim" dedi. Resûlullah efendimiz, çok sevindi. Hazret-i Ebû Bekr'e çok duâ buyurdu. O sırada Cebrâil aleyhisselâm; Ebû Bekr'in Cehennem’den uzak olduğunu müjdeleyen, Leyl sûresinin 17 ve 18. âyet-i kerîmelerini getirdi. Âyet-i kerîmelerde meâlen; "(Hazret-i Ebû Bekr gibi) ziyâde takvâ sâhibi olup, (şirk ve günâhtan sakınıp) malını, Allahü teâlânın katında pâk olmak (ve va'd-i ilâhîye kavuşmak) için hayr yolunda harcayan kimse, ondan (Cehennem’den) uzaklaştırılmıştır" buyruldu.

Demirden gömlek...

Habbâb bin Eret hazretleri de dîninden döndürülmek için zulmedilenlerdendi. Habbâb (radıyallahü anh) kimsesizdi ve Ümmü Enmâr adlı müşrik bir kadının kölesi idi. Onu koruyacak bir akrabâsı olmadığı için, müşrikler toplanırlar, mübârek vücûdunu soyup, üzerini dikenlerle tararlardı. Bazen da çıplak vücûduna demirden gömlek giydirip, güneş altında bekletirlerdi. Güneşte veya ateşte ısıttıkları taşları çıplak vücûduna bastırırlar; "Dininden dön! Lât ve Uzzâ'ya tap!" derlerdi. Habbâb da îmânında ısrâr eder; "Lâ ilâhe illallah, Muhammedün resûlullah" diyerek onlara karşı koyardı. Müşrikler, bir gün toplanıp bir meydanda ateş yaktılar. Hazret-i Habbâb'ı bağlayıp, getirdiler. Soyarak, ateşin üzerine yatırdılar. Ya dîninden döndürecekler, veya ateşte yakacaklardı. Ateşin ortasına sırt üstü yatırılan hazret-i Habbâb; "Allah'ım! Hâlimi görüyor, durumumu biliyorsun. Kalbimdeki îmânı sabit et, büyük bir sabır ihsân eyle" diye duâ ediyordu. Müşriklerden biri ayağıyla Habbâb'ın (radıyallahü anh) göğsüne bastı. Fakat onlar, Allahü teâlânın inananları koruduğunu bilmiyorlardı. Yıllar sonra bu hâdiseyi Habbâb'a sorduklarında, sırtını açıp yanık izlerini göstererek; "Benim için bir ateş yaktılar, sonra sürükleyerek içine attılar. O ateşi ancak benim etim söndürmüştü" dedi.

Hazret-i Habbâb'a dışarda böyle işkence ederlerken, sâhibi Ümmü Enmâr da, dîninden döndürmek için ateşte demiri kızartır ve başına basarak dağlardı. O, dîni için bütün bu acılara katlanr, teklif ettiklerini yerine getirmez ve îmânından dönmezdi.

Bir gün hazret-i Habbâb, sevgili Peygamberimizin huzûrlarına çıktı ve; "Yâ Resûlallah! Müşrikler dışarda beni gördükleri yerde ateşte yakıyorlar. Evde, sâhibim Ümmü Enmâr da kızartılmış demirle başımı dağlıyor. Duânızı istirhâm ediyorum!" dedi. Sonra sırtındaki ve başındaki yanıkları gösterdi. Peygamberimiz bu hâline çok acıdı. Dininden dönmemek için çektiği ızdırâba, yapılan zulme dayanamadı ve "Yâ Rabbî! Habbâb'a yardım et" diyerek duâda bulundu. Cenâb-ı Hak, Resûlünün duâsını ânında kabûl buyurdu ve Ümmü Enmâr'ın başına şiddetli bir ağrı verdi. Ümmü Enmâr, başının ağrısından sabahlara kadar inlerdi. Çâre olarak ateşte kızdırılmış bir demirle başının dağlanmasını söylediler. Sonunda Habbâb'ı çağırarak, demir çubuğu ateşte kızartmasını ve başını dağlamasını emretti... Habbâb (radıyallahü anh) da demirle onun başını dağlardı...

İslâmın ilk günlerinde, müşrikler, Habbâb bin Eret'in (radıyallahü anh) durumuna pek aldırış etmiyorlardı. Fakat her geçen gün îmân edenlerin sayısı artıyordu. Sonunda, ister istemez bu işi ciddiye almaya mecbûr olmuşlardı. Nihâyet Habbâb'a (radıyallahü anh) olan işkencelerini artırdılar. Ziyâdesiyle vurdular, dövdüler, yaraladılar, işkence üstüne işkence yaptılar... Bütün bunlara rağmen, hazret-i Habbâb îmânından zerre kadar tâviz vermedi. Fakat eziyet ve işkenceler de dayanılmaz hâle gelmişti. Olup bitenleri Kâinatın efendisine arzedip; "Yâ Resûlallah! Çektiğimiz işkencelerden kurtulmamız için, duâ buyurur musunuz?" dedi. Bunun üzerine Resûlullah efendimiz: "Sizden önceki ümmetler içinde öyle kimseler vardı ki, demir tarakla derileri, etleri soyulup kazınırdı da, bu işkence yine onları dîninden döndüremezdi. Testere ile tepesinden ikiye bölünürdü de, yine bu işkenceler onları dinlerinden geri çeviremezdi. Allahü teâlâ elbette bu işi (İslâmiyeti) tamamlayacaktır. Bütün dinlerden üstün kılacaktır. Öyle ki, hayvanına binip, San'a'dan Hadramût'a kadar tek başına giden kimse, Allahü teâlâdan başkasından korkmayacak, koyunları hakkında da kurt saldırmasından başka bir endişe duymayacaktır. Fakat, siz

acele ediyorsunuz" buyurdular ve sırtını okşayıp duâ ettiler. Resûlullah'ın rûhlara gıda ve şifâ olan bu latîf sözleri, Habbâb'ın acılarını dindirmişti.

Hazret-i Habbâb'ın bilhassa azgın müşrik olan Âs bin Vâil'den epeyce alacağı vardı. Onu istemek için yanına gitti. Âs bin Vâil, Habbâb'a; "Muhammed'i inkâr etmedikçe sana alacağını vermem" deyince, Habbâb (radıyallahü anh); "Vallahi ben hayatımda olduğu gibi öldükten sonra kabrimden kalkınca da aslâ peygamberimi red ve inkâr edemem. Her şeyden vazgeçerim, yine bu inkârı yapamam" cevâbını verdi. Bunun üzerine Âs bin Vâil; "öldükten sonra dirilecek miyiz? Öyle bir şey varsa o zaman malım da, evlâdım da olacak. Borcumu, sana o gün öderim" dedi.

Âs bin Vâil'in bu sözleri üzerine, Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde Meryem sûresinin 77-79. âyet-i kerîmelerinde meâlen şöyle buyurdu: “(Ey Habîbim!) Şimdi şu âyetlerimizi inkâr eden ve; “Elbette bana (kıyâmet günü) mal ve evlat verilecektir" diyen adamı (Âs İbn-i Vâil'i) gördün mü?

O, gaybe muttalî mi olmuş, yoksa Rahmân'in huzûrunda bir söz mü almış? Hayır, öyle değil, biz onun dediğini yazacağız. (Kıyâmet günü onun üzerine hesâba çekeceğiz) ve azâbını da çoğalttıkça çoğaltacağız."

Bayılıncaya kadar işkence... Müşrikler işkencede kadın-erkek gözetmezlerdi. İlk müslümanlardan olan ve kimsesi bulunmayan Zinnîre Hâtun da (radıyallahü anhâ) bir köle idi. Müslüman olduğunu öğrenen müşrikler, ona da işkence yapmaktan hiç çekinmediler. Zinnîre Hâtun, Lât ve Uzzâ putlarına tapması için zorlanır, boğazı sıkılır, nefes alamayıp bayılıncaya kadar işkence yapılırdı. Buna rağmen dîninden aslâ dönmez, onların dediklerini tutmazdı. Bilhassa Ebû Cehl pek çok işkence ederdi. Bu yüzden Zinnîre'nin (radıyallahü anhâ) gözleri görmez olmuştu. Bir ara Ebû Cehl; "Gördün mü? Lât ve Uzzâ senin gözünü kör etti!" deyince, Zinnîre Hâtun, îmânının tezahürü olarak; "Ey Ebû Cehl! Vallahi o, senin dediğin gibi değildir. Lât ve Uzzâ dediğin putlar hiç bir işe yaramaz, kendilerine tapanlardan ve tapmayanlardan haberleri yoktur. Benim Rabbim, gözümün nûrunu vermeye ve beni eski hâlime döndürmeye elbette kâdirdir" dedi. Ebû Cehl, hazret-i Zinnîre'nin sarsılmaz îmânı karşısında şaşırıp kaldı. Allahü teâlâ, Zinnîre'nin (radıyallahü anhâ) duasını kabûl etmiş, gözü

eskisinden daha iyi görür olmuştu. Ebû Cehl ve Kureyş müşrikleri bu hâli gördükleri hâlde inâd edip, îmân etmediler. Üstelik; "Bu da, peygamberlerinin bir sihridir! Muhammed'in yolunda giden akılsızlara şaşmaz mısınız? Eğer onların gittiği yol hayırlı ve gerçek olsaydı, önce biz ona uyardık. Demek, bizden önce bir köle mi doğruyu buldu?" dediler Bunun üzerine Allahü teâlâ Ahkâf sûresinin 11. âyet-i kerîmesini nâzil etti. Meâlen; "O kâfirler, îmân edenler için; "Eğer onda (İslâmiyette) bir hayır olsaydı, bu husûsta onlar (fakirler, biçâreler) bizim önümüze geçemezler, bizden önce, ona koşamazlardı" dediler. Halbuki onlar, onunla (Kur'ân-ı kerîmle mü'minler gibi) hidâyete kavuşmadıkları için (Kur'ân-ı kerîmi inkâr etmek için); "Bu Kur'ân-ı kerîm (Muhammed'in ortaya çıkardığı) eski bir yalandır" diyeceklerdir" buyruldu.

Dâr-ül-Erkâm:

Sevgili Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem, müşriklerin, Eshâbına (radıyallahü anhüm) yaptıkları zulüm ve işkencelere çok üzülüyorlardı. İslâmiyetin yayılması ve öğrenilmesi için emniyetli bir yer lâzımdı. Efendimiz, bu mukaddes vazife için hazret-i Erkâm'ın evini seçti. Bu ev, Safâ tepesinin doğusunda, dar bir sokak içinde ve yüksekçe bir yerde idi. Buradan Kâbe-i muazzama rahatça görülürdü. Evin giriş ve çıkışı, gelip geçenleri kontrol etmek bakımından çok elverişli idi. Ayrıca hazret-i Erkâm, Mekke'nin ileri gelenlerinden, îtibârı yüksek bir zat idi. Habîb-i ekrem efendimiz, bu evde Eshâbına İslâmiyeti anlatıyordu. Yeni müslüman olacaklar buraya gelip İslâmiyetle şereflenirler, Resûlullah efendimizin gönüllere devâ olan mübârek sözlerini dinlemekle bereketlenirlerdi. Peygamber efendimizi, sanki başlarına kuş konmuş da konuşunca uçacakmış gibi nefes almaz bir şekilde dinlerlerdi. Mübârek sözlerini, adeta yutarcasına, hiç bir kelimesini kaçırmadan, ezberlerlerdi. Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem, gündüzlerini Erkâm'ın evine ayırıyor ve sabahtan akşama kadar Eshâbını yetiştirmekle meşgûl oluyorlardı. Burası müslümanların ilk karargâhı, "Dâr-ül İslâm" idi. İlk müslümanlar burada toplanırlar, böylece müşriklerin her türlü kötülüklerinden korunmuş olurlardı.

Ammâr bin Yâser (radıyallahü anhümâ) anlatıyor: "Dâr-ül-Erkâm'a gidip Resûlullah'ı görerek müslüman olmak istiyordum. Kapıda Süheyb'e (radıyallahü anh) rastladım. "Burada ne yapıyorsun!" diye sorduğumda, aynı suâli bana sordu. Ben de; "Hazret-i Muhammed'in huzûruna gidip, sözlerini dinleyip müslüman olmak istiyorum" dedim. O da; "Ben de bunun için gelmiştim" dedi. Beraberce yüksek ve şerefli huzûrlarına girdik. Bize İslâm'ı arzetti. Severek müslüman olduk."

Ammâr (radıyallahü anh) müslümanlığını açıklamaktan çekinmeyen mücâhidlerden biri idi. Dininden dönmemek için en ağır işkencelere katlanırdı. Müşrikler onu yalnız buldukları zaman, Ramda mevkîine, Mekke kayalıklarına götürürler, elbiselerini çıkarıp, demir gömlek giydirirlerdi. Bu şekilde yakıcı güneşin altında bekletilir ve işkence edilirdi. Bazen da sırtı ateşle dağlanr, bitmez tükenmez işkencelere uğrardı. Her defâsında; "İnkâr et!... İnkar et!... Lât ve Uzzâ'ya tap da kurtul!... derlerdi. Hazret-i Ammâr, bu dayanılmaz işkencelere büyük bir sabırla; "Rabbim Allah, peygamberim Muhammed aleyhisselâmdır" diyerek karşılık verirdi. Müşrikler buna daha çok sinirlenirler, göğsü üzerine, sıcaktan yanmış kayaları koyarlar, bâzan da kuyu içine atarak suda boğmaya çalışırlardı. Ammâr bin Yâser (radıyallahü anhümâ) bir gün sevgili Peygamberimizin huzûrlarıyla şereflendiğinde; "Yâ Resûlallah! Müşriklerin bize yaptığı işkenceler son haddine vardı" deyince, Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem), hazret-i Ammâr'ın hâline acıdılar ve; "Sabrediniz ey Yakzân'ın babası!" buyurduktan sonra; "Yâ Rabbî! Ammâr âilesinden hiç kimseye Cehennem azâbını tattırma" diye duâ ettiler.

İlk şehîd:

Hazret-i Ammâr'ın babası Yâser, annesi Sümeyye, kardeşi Abdullah (radıyallahü anhüm) âilece müslüman olmuşlardı. Müşrikler, hazret-i Ammâr'a yaptıkları işkencelerden daha fazlasını annesine, babasına ve kardeşine yaparlardı. İşkence sırasında, küfür olan sözlerini bunlara söyletmek isterler, onlar da; "Derimizi yüzseniz, etimizi dilim dilim doğrasanız, sizi dinlemeyiz" diye cevap verirler; "Lâ ilâhe illallah, Muhammedün Resûlullah" derlerdi. Yine bir gün Bathâ denilen yerde,

Yâser âilesine topluca işkence yapılırken, Peygamberimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) oradan geçiyordu. Eshâbının bu dayanılmaz işkencelerini görünce çok üzüldüler. Hazret-i Yâser; "Yâ Resûlallah! Zamanımız hep böyle işkence ile mi geçecek?" diye suâl edince, Efendimiz; “Sabrediniz ey Yaser âilesi! Sevininiz ey Ammâr âilesi! Hiç şüphesiz, sizin mükâfat yeriniz Cennet’tir." buyurdu.

Yine bir gün, Mekke müşrikleri, Ammâr'a ateşle eziyet ve işkence ediyorlardı. Resûlullah efendimiz orayı teşrîf ettiler; “Ey ateş! İbrâhim'e (aleyhisselâm) olduğun gibi, Ammâr'a da serin ve selâmet ol!" buyurdular. Daha sonra Ammâr sırtını açtığında ateşin izi görünüyordu. Bu iz, Resûlullah'ın duâsından önce idi.

Yine Yâser âilesini işkenceye tâbi tuttukları bir günde, hazret-i Yâser'i ve oğlu hazret-i Abdullah'ı okla şehîd ettiler. Ebû Cehl, hazret-i Sümeyye'nin mübârek ayaklarını iple bağlattı. İplerin uçlarına da iki deveye bağlatıp, ayrı istikametlerde sürerek hazret-i Sümeyye'yi parçalattı ve şehîd etti. Merhametsiz, gaddar, zâlim Ebû Cehl ve diğer müşriklerin, işkencelerle Yâser âilesini şehîd ettikleri haberini Peygamber efendimiz ve Eshâb-ı kirâm aleyhimürrıdvân duyduklarında, pek ziyâde üzüldüler. Bu hadise, Eshâbın birbirlerine daha çok bağlanmasına ve kenetlenmesine sebeb oldu.

Eshâb-ı kirâm (radıyallahü anhüm), namaz kılacakları zaman kimsenin bulunmadığı yerlere giderler, orada ibâdetlerini gizlice yaparlardı. Yine böyle bir gün; Sa'd bin Ebî Vakkâs, Sa’îd bin Zeyd, Abdullah bin Mes’ûd, Ammâr bin Yâser, Habbâb bin Eret (radıyallahü anhüm) Mekke vâdilerinden Ebû Düb denilen mevkîide namaz kılıyorlardı. O sırada, onları tâkip eden Ahnes bin Şerîk ve bâzı müşrikler yanlarına gelip ibâdetleriyle alay etmeye, kötülemeye başladılar. Buna dayanamayan hazret-i Sa'd bin Ebî Vakkâs ve arkadaşları, müşriklere hücûm ettiler. Hazret-i Sa'd, eline geçirdiği bir deve kemiğini, kâfirlerden birinin kafasına vurarak yardı. Müşrikler korkarak kaçtılar. Böylece müslümanlar ilk defâ, kâfir kanı akıtmış oldular.

Ebû Zerr-il-Gıfârî:

İnsanlar, birer-ikişer hidâyete kavuşuyor ve İslâmın nûru Mekke dışında da yayılarak âlemi aydınlatmaya başlıyordu.

İslâmın doğuş haberi ve yayılışı karşısında, müşrikler engelleme yollarına baş vuruyorlardı. Nihâyet bu haber, Benî Gıfâr kabîlesine de ulaştı. Ebû Zerr-il-Gıfârî bu haberi işitir işitmez kardeşi Üneys'i Mekke'ye gönderip, durumu araştırmasını istedi. Üneys, Mekke'ye gidip, Peygamber efendimizin meclisinde bulundu. Hayran kalarak geri döndü. Kardeşi Ebû Zer hazretleri; "Ne haber getirdin?" diye sorunca; "Efendimiz! Vallahi hep hayrı, iyiliği emreden ve kötülüklerden sakındıran pek yüce bir zât gördüm" dedi. Ebû Zerr-il-Gıfârî; "Peki, insanlar O'nun hakkında ne diyorlar?" deyince, zamanın meşhûr şâirlerinden olan kardeşi Üneys; "Şâir, kâhin, sihirbaz diyorlar. Fakat O'nun sözleri kâhinlerin, sihirbazların sözlerine benzemiyor. Ayrıca söylediklerini, şâirlerin her çeşit şiirleriyle karşılaştırdım. Onlara da benzemiyor. Benzeri olmayan bu sözler hiç kimsenin sözüyle de ölçülemez. Vallahi, o zât hakkı bildiriyor, doğruyu söylüyor. O'na inanmayanlar yalancı ve sapıklık içindedirler" diye cevap verdi.

Ebû Zerr-il-Gıfârî bu haber üzerine Mekke’ye gitmeye ve Peygamber efendimizi görüp müslüman olmaya karar verdi. Eline bir deynek ve biraz da azık alarak, şevkle Mekke'nin yolunu tuttu. Mekke'ye varınca, hâlini kimseye anlatmadı. Çünkü müşrikler, Peygamber efendimize ve yeni müslüman olanlara şiddetli düşmanlık yapıyorlar, eziyetlerini de git gide arttırıyorlardı. Bilhassa müslüman olup, kimsesiz ve garip kimselere pek fazla işkence yapıyorlardı. Ebû Zer (radıyallahü anh), Mekke'de kimseyi tanımıyordu. Garib ve yabancı idi. Bu bakımdan kimseye bir şey sormadı. Kâbe'nin yanında Resûlullah'ı görmek için fırsat kolluyor, nerede olduğunu öğrenmek için bir işâret arıyordu.

Tufeyl bin Amr:

Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem Mekke'de İslâmiyeti açıkça yaymaya başladığı yıllarda, gece-gündüz insanlara nasîhat veriyor, onları, İslâm dînine dâvet ediyordu. Mekkeli müşrikler, Resûlullah efendimizin bu

gayretlerini boşa çıkarmak için çabalıyorlardı. O'nun anlattıklarını kabûl edip îmân edenlere, her türlü yalan, iftirâ ve işkenceyi revâ görüyorlardı. Peygamber efendimizle görüşen, konuşan birini gördüler mi, hemen yanına varıyorlar, O'nu dinlememesi ve anlattıklarına inanmaması için her türlü hîleye, yalana başvuruyorlardı. Dışarıdan Mekke'ye gelenleri O'nunla görüştürmemek için, ellerinden geleni yapmaktan geri durmuyorlardı.

Müslümanların, sıkıntı içinde oldukları ve kâfirlerden eziyet çektikleri bir zamanda, Tufeyl bin Amr ed-Devsî, Mekke'ye gelmişti. Bunu gören müşriklerin önderleri, yanına giderek; "Ey Tufeyl! Sen, bizim memleketimize geldin. Aramızda ortaya çıkan Abdülmuttalîb'in yetiminin, şaşılacak bir çok hâlleri vardır. Söylediği sözler sihir gibidir. Oğlunu babasından, kardeşi kardeşten, kocayı karısından ayırıyor! Ortaya attığı fikirlerle, ortalığı karıştırıyor. Onun sözünü işiten oğul, babasına bakmıyor. O'na tâbi oluyor. Artık kimse birbirini dinlemeyip, müslüman oluyor. Korkarız ki, bizim başımıza gelen bu ayrılık belâsı, seninle kavminin başına da gelir. Sana nasîhatimiz olsun. Onunla sakın konuşma. Ne O'na bir söz söyle, ne de O’nun sözünü dinle. Anlattıklarına kulak asma! Çok dikkatli ol. Burada fazla da kalma. Hemen çekip git!" dediler.

Bundan sonrasını Tufeyl bin Amr (radıyallahü anh) şöyle anlatıyor. Yemîn ederek söylüyorum, bu sözü o kadar çok söylediler ki artık O’nunla konuşmamaya ve sözünü aslâ dinlememeye karar verdim hattâ Kâbe'ye girdiğim zaman, ne olur ne olmaz belki sözlerini duyarım endişesiyle kulaklarıma pamuk bile tıkamıştım. Ertesi gün sabahleyin Kâbe'ye gittim. Resûl aleyhisselâmın orada namaz kıldığını gördüm. O'na yakın bir yerde durdum. Cenâb-ı Hakkın hikmeti olarak, okuduklarından bâzısı kulağıma çarptı. İşittiğim sözler ne kadar güzeldi. Kendi kendime; "Ben, iyiyi kötüyü ayırd edemeyecek bir adam değilim. Hem de şâirim. Bunun söylediklerini ne diye dinlemiyeyim? Sözlerini güzel bulursam kabûl ederim, güzel gelmezse terk ederim" dedim. Ve bir tarafa gizlenip, Resûlullah namazını kılıp evine hareket edinceye kadar orada bekledim. Sonra peşinden gittim. Evine girince, ben de girdim ve; "Yâ Muhammed aleyhisselâm! Ben bu diyâra geldiğimde, senin kavmin bana şöyle şöyle dediler. Senden uzak durmamı istediler. Korkumdan sözünü işitmemek için kulaklarıma pamuk tıkadım. Ama Allahü teâlâ senin okuduklarından bir miktarını işittirdi.

Onları pek güzel buldum. Şimdi sen, bana ne söyleyeceksen bildir! Kabûl etmeye hazırım" dedim. Resûlullah efendimiz bana İslâmiyeti anlattı ve Kur'ân-ı kerîmden bir miktar okudu. Yemîn ederim ki, ömrümde bundan daha güzel söz işitmemiştim. Hemen Kelime-i şehâdet getirip müslüman oldum.

O anda dedim ki; "Yâ Resûlallah! Ben, kavmimde sözü dinlenen, îtibarlı bir kimseyim. Hiç biri sözümden dışarı çıkmaz. Gidip, onları da, İslâm dînine dâvet edeyim. Duâ ediniz de, Allahü teâlâ benim için bir alâmet, bir kerâmet buyursun! Böylece o alâmet, kavmimi İslâmiyete dâvet ederken bana bir kolaylık, bir yardım olsun!" Bu ricâm üzerine Resûlullah efendimiz; “Ey Allah'ım! Onun için bir âyet, alâmet yarat!" diye duâ buyurdu.

Bundan sonra kendi beldeme döndüm. Karanlık bir gecede, kavmimin oturduğu su başına bakan tepeye vardığım zaman, alnımda kandil gibi bir nûr peydâ oldu ve ışık vermeye başladı. O zaman duâ edip; "Ey Allah'ım! Bu nûru alnımdan başka bir yere naklet! Devs kabîlesinin câhilleri görüp de, dîninden döndüğü için, Allah, onun alnında ilâhî bir cezâ olarak bunu çıkardı sanmasınlar!" dedim. O nûr, hemen elimdeki kamçının ucuna gelip kandil gibi asıldı. Kabîlemin yurduna yaklaşıp da, yokuştan aşağıya inmeye başladığım sırada, orada bulunanlar, elimdeki kamçının başında kandil gibi parlayan nûru birbirlerine gösteriyorlardı. Bu vaziyette yokuştan aşağıya inip evime geldim. Yanıma ilk önce, babam gelip, beni bu hâlde gördü. Bana olan sevgisinden boynuma sarıldı. Babam çok yaşlıydı. Ona dedim ki: "Ey babacığım! Eğer evvelki hâlin üzere kalırsan, ne ben sendenim, ne de sen bendensin!" Bu sözümü işitince babam şaşırdı ve: "Sebebi ne ey oğlum!" diye sordu. Ona cevap olarak; "Ben artık Muhammed aleyhisselâmın dînine girip müslüman oldum" dedim. Bunun üzerine babam; "Oğlum, ben de senin girdiğin dîne girdim. Senin dînin benim de dînim olsun!" deyip, hemen Kelime-i şehâdet getirerek müslüman oldu. Bundan sonra İslâm dîninden bildiğimi ona öğrettim. Sonra, yıkanıp temiz, elbiseler giydi. Daha sonra yanıma hanımım geldi. Ona da aynı şeyleri söyledim. O da kabûl edip müslüman oldu. Sabah olunca, Devs kabîlesinin içine çıktım. Bütün Devslilere İslâmiyeti anlattım. Onları da dâvet ettim. Fakat kabûllenmede ağır davrandılar. Hattâ çok zaman muhâlefet ettiler.

Günâh ve kötülük olan işlerinden el çekmediler. Daha da ileri gidip göz, kaş hareketleri yaparak benimle alay ettiler; fâiz ve kumara düşkünlüklerinden sözlerimi dinlemediler. İslâmiyete uymaktan kaçındılar. Allah'a ve Peygamberine âsî oldular.

Bir müddet sonra Mekke'ye gelip, kavmimi Resûlullah'a şikayet ederek; "Yâ Resûlallah! Devs kabîlesi, Allahü teâlâya âsî oldular. İslâm'a girmeleri için yaptığım dâveti kabûl etmediler. Onlar için duâ buyurun!" dedim. Herkese şefkât ve merhameti çok olan sevgili Peygamberimiz, ellerini açıp kıbleye dönerek; “Yâ Rabbî! Devs halkına doğru yolu göster de, onları İslâm dînine getir!" diye duâ ettiler. Bana da; “Kavmine dön! Onları güler yüzle ve tatlı dille İslâmiyete, dâvet etmeye devam et! Kendilerine yumuşak davran!" buyurdular. Hemen memleketime geldim. Devs halkını İslâm'a dâvetten hiç boş kalmadım.

Kelâmı, bütün âleme gâliptir:

Her sene çeşitli şehirlerdeki insanlar, belli günlerde Kâbe-i muazzamayı ziyâret etmek için Mekke'ye gelirlerdi. Resûl-i ekrem sallallahü aleyhi ve sellem efendimiz de gelenleri karşılayıp, her gruba İslâmiyeti anlatır, Allahü teâlânın bir, kendisinin hak peygamber olduğunu ve kurtuluşun bunda bulunduğunu bildirirlerdi. Bir gün Velîd bin Mugîre, müşrikleri toplayıp; "Ey Kureyş cemâati! Yine Kâbe'yi ziyâret etme mevsimi geldi. Muhammed'in sesi, âleme yayılmıştır. Arab kabîleleri yanına gelip, tatlı sözlerine meylederler ve dînine girerler. Buna bir tedbir düşünmek lâzımdır. Hepimiz anlaşalım, O'nun hakkında bir şey söyleyerek birbirimizi yalancı çıkarmış olmayalım" dedi. Kureyşliler; "Ey Abdişems'in babası! İçimizde en ileri görüşlü olan sensin. Sen, ne söyleyelim dersen, biz de onu söyleriz" dediler. Velîd; "Hayır, siz söyleyin ben dinleyeyim" deyince, onlar; "Kâhin diyelim" dediler. Velîd derhal îtirâz etti ve; "Hayır! Yemîn ederim ki, O kâhin değildir. Biz, çok kâhin gördük. Doğruyu da yalanı da hiç çekinmeden söylerler. Muhammed'in okuduğu şeyler, kâhinlerin uydurduğu şeylere hiç benzemiyor. Sonra biz, şimdiye kadar Muhammed'den bir yalan da işitmedik. Eğer böyle söylersek kimse inanmaz" dedi. Bu defâ; "Mecnûndur, delidir diyelim" dediler. Velîd yine îtirâz ederek; "Hayır!

Yemîn ederim ki O, bir mecnûn ve deli de değildir. Biz deli ve mecnûnları biliriz, delilik alâmetlerinden de anlarız. O'nun ne boğulması, ne çırpınıp titremesi, ne de evhâmlanması vardır. Böyle söylersek bizi tekzîb edip yalanlarlar" dedi. Kureyşliler; "Şâirdir diyelim..." dediler. Velîd yine îtirâz etti ve; "O şâir de değildir! Biz, şiirin her çeşidini çok iyi biliriz. O'nun okudukları şiire hiç benzemez" dedi. Bu defâ; "O, sihirbazdır diyelim" dediler. Velîd; "O sihirbaz değildir. Biz, sihirbazları ve yaptıkları sihirleri gördük, onları da biliriz. O'nun sözlerinde sihirden eser yoktur. Muhammed'in kelâmı bütün âleme gâliptir. Bilinmeyen kimse de değildir. Halkı O'ndan ayırıp konuşmalarına mâni olamayız. Sonra fesâhat ve belâgatta, güzel ve mânâlı konuşmada akranlarından üstündür. Velhasıl O'nun hakkında her ne söylesek, halk bizim sözümüzün yalan olduğunu anlar" dedi. Kureyşliler, diyecek bir şey bulamayınca; "içimizde en yaşlı ve tecrübeli sensin, sen ne dersen biz ona râzıyız" dediler. Bunun üzerine Velîd bin Mugîre bir müddet düşündükten sonra; "Yine hepsinden iyisi, biz O'na sihirbaz, büyücü diyelim, akla en uygun geleni budur. Çünkü, sözleriyle halkı kavminden ve akrabâsından ayırıyor. Kardeşi kardeşten, iki dostu birbirinden soğutuyor" diyerek etrâfındakileri ifsâd etti. Kureyşliler hemen dağılıp, Mekke'de başlarına topladıkları insanlara; "Muhammed sihirbazdır!..." dediler ve halk arasına yaydılar. Kâbe'yi ziyâret için kabîleler gelmeye başlayınca, önüne çıkıp, Peygamber efendimizle görüşmekten sakındırmadıkları kimse bırakmadılar.

Müşriklerin bu hareketleri sebebiyle, İslâmiyet bütün Arab ülkelerinde îlân edildi ve zihinlerde putlara karşı büyük bir soru belirdi.

Allahü teâlâ, Velîd bin Mugîre kâfirine acı azâblar tattıracağı hakkında âyet-i kerîmeler indirdi. Müddessir sûresinin 11. âyet-i kerîmesinden îtibâren meâlen “(Ey Resûlüm!) O tek başına yarattığım şahsın (servetten mahrûm bir hâlde doğmuş olan Velîd bin Mugîre gibi bir kâfirin) işini (cezâsını) bana havâle et. (Ondan intikâm almaya ben kâfiyim. O münkiri yarattım) ve ona pek çok mal verdim. (O bir şeye mâlik olmayan nankör şahsı, sonradan pek çok nîmetlere kavuşturdum. Nice bağlar, bostanlar, mallar ihsân ettim.) Yanında hazır (kendisiyle beraber Mekke-i mükerremede yaşayan) oğullar verdim. (Hep beraber bolluk içinde yaşadılar.) Ömrünü ve makâmını yaydım. (Mekke'de yüksek bir riyâsete kavuştu. Mekke ile Tâif arasında

çeşit çeşit bağ ve bostanlara sâhip oldu. Kendisine, Reyhânet-ül-Arab lakabı verildi. Kendini, kavmine pek güzîde bir kimse olarak tanıtıyordu. Bütün bu nîmetlerin şükrünü îfâ etmesi lâzım gelmez miydi? Bu varlıkları kendisine ihsân etmiş olan Allahü teâlâyı tasdik edip, O'na inanması lâzım gelmez miydi?) Sonra (o harîs, nankör şahıs) verdiğimizi (malını ve evlâdını) daha da artırmamızı arzu ediyor, (nâil olduğu nîmetlerin kadrini bilip, şükrünü yapmaya çalışmıyor. Bu ne kadar büyük bir ihtiras, ne derece çirkin bir nankörlük?) Hayır! (O münkirin, o tamâhkârın arzusu yerine getirilmeyecektir. Onun malı ve evlâdı artırılmayacaktır). Çünkü o, bizim âyetlerimize (Kur'ân-ı kerîme) inâd etti, inkârda bulundu. (Resûlümün sâdık olduğunu, peygamber olduğunu kalben anlamış olduğu hâlde, inâdından dolayı inkâra cüret gösterdi. Ne büyük dalâlet!) O münkiri saûd azâbına düçâr edeceğim...(Bu âyet-i kerîmede geçen saûd ile ilgili hadîs-i şerîfte buyruldu ki: “Saûd, Cehennem’de bir dağdır. Ona, kâfir yetmiş yılda çıkabilir. Sonra oradan düşer. Bu böyle devam eder.") Sonra o inkârcı şahıs, (Resûlullah'tan işittiği Kur'ân-ı kerîme nasıl dil uzatacağını) düşündü. (Kendine göre) bir ölçü koydu (söyleyecek söz hazırladı). Ona lânet olsun ki, (Kur'ân-ı kerîm hakkında) nasıl tefekkür edip, ölçü koydu. Ona tekrar tekrar lânet olsun ki, nasıl ölçü koydu. Sonra, (kavminin yüzlerine veya Kur'ân-ı kerîm hakkında ne diyeceğine) baktı. Sonra (kızgınlığından ve Kur'ân-ı kerîme dil uzatacak bir şey bulamadığından) kaşlarını çattı, yüzünü buruşturdu. Sonra (Allahü teâlâya ve Resûlüne îmândan) yüz çevirip kibirlendi. “Bu (Muhammed'in söylediği) ancak sihirbazlardan öğrenilip nakledilen bir sihirdir. Muhakkak bu ancak insan sözüdür" dedi. (Halbuki o şahıs, Kur'ân-ı kerîmin, hârika bir kelâm olduğunu, insan ve cinnin sözlerine benzemediğini, evvelce kavmi arasında îtirâf etmişti. Sonra o inkârcı şahıs, kavmini memnun etmek için sözünü değiştirip, Kur'ân-ı kerîm hakkında, ona aslâ lâyık olmayan, iftirâlarda bulundu. Böylece kendisini ilâhî azâba müstehak kıldı. Allahü teâlâ buyurdu ki:) Ben, onu Sekar'a, Cehennem’e atacağım. Sekar'ın Cehennem’in ne olduğunu sana ne bildirdi? Hem o Cehennem bedeninden hiç bir eser bırakmaz (hepsini helâk eder), hem yine eski hâline getirip (aynı azâbı yapmaya) devam eder."

Müşriklerin ileri gelenleri çeşitli hîlelerle ve zulümle insanların îmân etmesine mâni oluyorlardı. Mekke halkını, Muhammed aleyhisselâmın okuduğu âyet-i kerîmeleri dinlemekten men ederlerdi. Kendileri ise,

geceleri gizlice, Muhammed aleyhisselâmın bulunduğu evin yanına gelerek bir köşeye saklanıp dinlerlerdi. Sabah olup ortalık aydınlanmaya başlayınca, birbirinden habersiz, gece Kur'ân-ı kerîmi dinlemeye geldiklerini gören müşriklerin ileri gelenleri, birbirilerini ayıplarlar, "Bir daha böyle yapmayalım" derlerdi. Ancak ertesi gece gene birbirlerinden habersiz, gidip bir köşeye saklanarak tekrar dinlerlerdi. Sabah olunca da birbirlerini görüp şaşırırlardı. Bir daha böyle yapmamak üzere yemîn ederek ayrılırlar, fakat bundan vazgeçemezlerdi. Ancak nefslerine uyup, üstünlük taslayarak, diğer müşriklerin kendilerini ayıplamalarından çekinerek ve daha bir çok boş düşüncelere kapılarak îmân etmediler. Başkalarına da mâni oldular. Üstelik sokaklarda: "Muhammed sihirbazdır" diye bağırdılar.

Bir akşam üzeri müşrikler Kâbe'nin etrâfında toplanıp; "Muhammed'i çağırtıp bu mes'eleyi görüşelim! Tâ ki sonunda bizi kınamasınlar ve mâzur görsünler" diyerek Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem efendimize haber gönderdiler. Bu dâvet üzerine Peygamber efendimiz Kâbe'ye gelip, müşriklerin karşısına oturdu. Müşrikler; "Ey Muhammed! Sana haber salmamızın sebebi, seninle anlaşmak içindir. Yemîn ederiz ki, Arablardan senin gibi kavminin başını derde sokan bir kimse görülmedi! Sen dînimizi ayıpladın! Tanrılarımıza dil uzattın! Akıllarımızı beğenmedin! Birliğimizi bölüp, bizi birbirimize düşürdün! Başımıza getirmediğin kötü iş kalmadı! Eğer sen, bu hareketlerinle ve sözlerinle zengin olmak istiyorsan, istediğinden fazla mal toplayalım. Şan ve şeref kazanmak istiyorsan, seni başımızda efendi kabûl edelim. Hükümdâr olmak istiyorsan, hükümdâr olduğunu îlân edip etrâfında toplanalım. Şâyet tesiri altında kaldığın bir şey varsa, seni ondan kurtaralım. Cinlerden meydana gelen bir hastalık ise, bütün varlığımızı dökerek şifâsını arıyalım!..." dediler.

Âlemlerin efendisi onları sabırla dinledikten sonra, şu muazzam cevâbı verdiler: "Ey Kureyş topluluğu! Bu söylediğiniz şeylerin hiç birisi bende yoktur. Ben size getirdiğim şeylerle, ne mallarınızı istemek, ne içinizde büyük şeref ve şan kazanmak, ne de üzerinize hükümdâr olmak için gelmiş değilim. Fakat Allahü teâlâ, beni size peygamber olarak gönderdi ve bana bir de Kitap indirdi. Sizin (kabul edenleriniz) için (Cennet'le) bir müjdeleyici ve (kabul etmeyenleriniz için de Cehennem'le) bir korkutucu

olmamı, bana emretti. Ben de, Rabbimin bu emrini size tebliğ ettim, size nasîhatta bulundum. Eğer getirdiğim şeyi kabûl ederseniz, O, size dünyâda ve âhırette nasîb ve azık olacaktır. Şâyet kabûl etmez de reddederseniz, Allahü teâlâ, benimle sizin aranızda hükmünü verinceye kadar, bana düşen, cenâb-ı Hakk'ın emrini yerine getirmek üzere her güçlüğe göğüs gerip katlanmaktır..."

Ebû Cehl, Ümeyye bin Halef ve diğer müşrikler dediler ki: "Yâ Muhammed! Geçim husûsunda bizden daha zor şartlar altında olan bir kimsenin olmadığını bilirsin. Mâdem ki peygambersin, Rabbinden dile de, bizi sıkan, geçimimizi zorlaştıran şu dağları ortadan kaldırıp uzaklaştırsın! Yurdumuzu genişletip, üzerinde Şam ve Irak ırmakları gibi nehirler akıtsın! Ayrıca başta Kusay bin Kilâb olmak üzere geçmiş dedelerimizden bâzılarını diriltsin! Kusay bin Kilâb ki, doğru sözlü ulu bir kimse idi. Söylediklerinin hak mı bâtıl mı olduğunu ona soralım! Eğer o, seni tasdik ederse ve bizim istediklerimizi yaparsan seni tasdik ederiz. Hem böylece senin Rabbin katındaki mevkîini de öğrenmiş oluruz. Eğer bizim için bunları yapmazsan, kendin için Rabbinden bir şeyler edin. Söylediklerini tasdik edecek, bizi, senin üzerinden geri çevirecek bir melek göndermesini iste! Ayrıca Rabbin sana bahçeler, köşkler, hazîneler versin de geçim sıkıntısından kurtul! Çünkü, sen de, bizim gibi çarşılarda dolaşıyor, geçim için uğraşıyorsun!..."

Fahr-i âlem efendimiz onlara; “Ben, size, bunlarla gönderilmedim. Allahü teâlâ, beni ne ile gönderdi ise, ben, ancak cenâb-ı Hak tarafından size onu getirdim. Size onu tebliğ ettim. Ben, (mal, mülk vermesi için) Rabbimden istekte bulunacak bir insan değilim... Allahü teâlâ beni (getirdiklerimi kabûl edenleriniz için Cennet’le) bir müjdeleyici ve (kabul etmeyip reddedenleriniz içinde Cehennem’le) bir korkutucu olarak gönderdi. Eğer, size getirdiğim şeyleri kabûl ederseniz o, dünyâda ve âhırette sizin nasîb ve azığınız olur. Onu kabûl etmez, reddedersiniz, Allahü teâlâ benimle sizin aranızda hükmünü verinceye kadar bana düşen, Rabbimin emrini yerine getirmek üzere her güçlüğe göğüs gerip katlanmaktır?" buyurdu.

Müşrikler bu defâ da; "Mâdem ki, Rabbin isterse her şeyi muhakkak yapar, iste bakalım, şu göğü parçalayıp üstümüze düşürsün!... Sen bunu yapmadıkça biz sana inanmayız!" dediler. Peygamber efendimiz; “Bu iş

Allahü teâlâya aittir. O, size bunu yapmak isterse elbette yapar." buyurdu. Bunun üzerine müşrikler daha da ileri giderek; "Ey Muhammed! Senin Rabbin, bizim, seninle oturacağımızı, sana soracaklarımızı, senden isteyeceklerimizi bilmiyor mu idi ki, sana daha önceden haber verip öğretmedi? Senin, bize tebliğ ettiklerini kabûl etmediğimiz takdirde, bize ne yapacağını niçin bildirmedi?... Sözlerinin doğruluğuna melekleri şâhid olarak bize getirmedikçe sana inanmayız... Artık sana karşı bir sorumluluğumuz kalmadı. ...Yemîn ederiz ki, artık senin yakanı bırakmayız? Ya biz seni yok ederiz, veya sen bizi..." dediler. Onların, kendisine yaklaşacakları yerde böyle büsbütün uzaklaştıklarını gören sevgili Peygamberimiz yanlarından ayrıldı.

Mekkeli müşriklerin, Kâinatın sultanını reddetmesi üzerine, Allahü teâlâ Cebrâil aleyhisselâm ile vahy göndererek onlara âyet-i kerîmelerle cevap verdi. Onların düşecekleri acı azâbları bildirdi. En'âm sûresinin 4. âyet-i kerîmesinden 11. âyet-i kerîmesine kadar meâlen şöyle buyruldu: "Onlara, Rablerinin âyetlerinden gelen hiç bir âyet (Kur'ân-ı kerîmin âyetlerinden bir âyet, delillerden bir delil veya mûcizelerden bir mûcize) yoktur ki, ondan yüz çevirmiş olmasınlar. İşte onlar, Hak (Kur'ân-ı kerîm) kendilerine geldiği vakit tekzîb ettiler, yalanladılar. Fakat yakında onlara, ne ile istihzâ, alay etmekte olduklarının haberi (cezâsı) gelecektir. (Mekke halkı), kendilerinden evvel, nice nesilleri helâk ettiğimizi görmediler mi? Yakînen bilmediler mi? Onlara, size vermediğimiz bütün imkânları vermiş idik. Gökten üzerlerine bol bol yağmurlar göndermiştik. (Bostanlarının, bahçelerinin ve köşklerinin) altından akan ırmaklar akıttık. Sonra onları (bu nîmetlere şükretmemeleri ve) günâhları sebebiyle helâk ettik. Onların yerine başka başka nesiller yarattık.

Eğer sana kâğıt hâlinde yazılı bir kitap indirseydik, kendileri de elleriyle onu tutmuş olsaydı, yine o kâfirler inâdlarından; "Bu apaçık bir sihirden başka bir şey değildir" diyeceklerdi. Ayrıca; "Ne olaydı O'na (Muhammed aleyhisselâma bizim de göreceğimiz) bir melek gönderileydi (de bize O'nun peygamber olduğunu söyleyeydi)" dediler. Eğer biz, bir melek göndermiş olsa idik (ve onlar da îmâna gelmeseydi), elbette iş bitirilmiş olurdu (hepsinin helâkına hüküm verilmiş olurdu). Sonra, kendilerine göz açıp-kapayıncaya kadar mühlet verilmez, nazar olunmazdı. Eğer O'nu

(Peygamberi) bir melek yapsaydık, elbette O'nu, yine bir erkek (sûretinde) gösterir ve onları yine düşmüş oldukları şüpheye düşürürdük. And olsun ki, senden önceki peygamberlerle de istihzâ, alay edildi de, istihzâ ettikleri şeyin cezâsı olan belâ ve azâb, onları çepeçevre kuşatıverdi. De ki: “Yeryüzünde dolaşınız, sonra da bakınız. Peygamberleri yalanlayanların sonu nasıl olmuştur?"

Furkân sûresinin 7 ve 10. âyet-i kerîmelerinde de meâlen; “Kâfirler; “Bu nasıl peygamberdir? Bizim gibi yiyip içiyor, sokaklarda geziyor. Peygamber olsaydı, kendisine melek gelirdi. Yardımcıları olur, bize onlar da haber verir, Cehennem ile korkuturlardı. Yâhud, Rabbi para hazîneleri gönderir, yâhud meyve bahçeleri, çiftlikleri olur, istediğini yerdi" dediler. O zâlimler birbirlerine dediler ki: “Eğer siz buna tâbi olursanız böyülenmiş bir adama tâbi olmuş olursunuz. (Ey Habîbim!) Nazar et ki, senin hakkında ne kötü misâller getirip, hak yoldan ayrıldılar, dalâlete düştüler. Artık dalâletten çıkıp hidâyete yol bulamazlar. Allahü teâlânın şânı ne yücedir ki, O, dilerse sana, (dünyâda) bunlardan daha hayırlı olmak üzere, altından ırmaklar akan bostanlar, bahçeler verir, senin için saraylar yapar!" buyruldu.

21. âyet-i kerîmede de meâlen; “Bize kavuşmayı ümîd etmeyenler dediler ki: “Ne olaydı bize melekler indirileydi (de Muhammed'in doğru söylediğini haber vereydi) veya Rabbimizi göreydik. And olsun ki, onlar nefslerinde bir büyüklük görmüşler ve büyük bir azgınlıkla haddi aşmışlardır..." buyruldu.

Sebe’ sûresinin 9. âyet-i kerîmesinde meâlen; “Eğer biz dilersek onları (açık âyetlerimizi görüp de yalanlamaları sebebiyle, Kârûn gibi) yere geçirirdik veya gökten üzerlerine ateş parçaları düşürürdük" buyruldu.

İsrâ sûresi 97. âyet-i kerîmesinde de meâlen; "...Biz, onları kıyâmet günü körler, dilsizler, sağırlar olarak yüzü koyun haşr edeceğiz! Onların varacağı yer, Cehennem’dir ki, ateşi yavaşladıkça, biz onun alevini artırırız!" buyruldu.

Onu Allahü teâlâ diriltecek: Müşrikler, kendileri hakkında gelen âyet-i kerîmeler karşısında düşmanlıklarını iyice arttırdılar. Bilhassa Übey bin

Halef ile kardeşi Ümeyye, Resûlullah efendimizi çok üzüyorlardı. Bahtsız Übey, çürümüş bir kemikle, Peygamberimizin yüksek huzûrlarına geldi. Sonra; "Ey Muhammed! Şu kemiği çürüdükten sonra, senin Allah'ın diriltecekmiş, öyle mi? Demek sen, çürüdükten sonra, bunu Rabbinin dirilteceğini sanıyorsun hâ!" dedi ve kemiği ufaladı. Sonra tozunu sevgili Peygamberimize doğru üfledi. Devam ederek; "Yâ Muhammed! Bunu böyle çürüdükten sonra, kim diriltebilecekmiş?" dedi. Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdular ki: "Evet. Allahü teâlâ seni de öldürecek, onu da... Sonra seni diriltecek ve Cehennem'e sokacaktır." Bu hâdise üzerine, cenâb-ı Hak şu âyet-i kerîmeleri indirdi. Meâlen, "O (inkârcı) insan, onu bir nutfeden yarattığımızı görmedi mi, yakînen bilmedi mi! Öyle iken âşikâr bir mücâdeleci kesiliverdi. Yaratılışını unutarak, bize; "Çürüyüp dağılmışken bu kemiği kim diriltir?" diye misâl getirdi. (Ey Resûlüm!) De ki: "Onları (yok iken) ilk defâ yaratan (Allahü teâlâ) diriltir ve O, her yaratılanı hakkıyla bilendir. O (Allahü teâlâ) ki, size yemyeşil bir ağaçtan ateş çıkarandır. Şimdi de siz ondan ateş yakarsınız. Gökleri ve yeri yaratanın onlar gibisini yaratmaya gücü yemez mi? Elbette buna gücü yeter. O, her şeyi yaratandır, her şeyi bilendir..." buyruldu. (Yâsîn sûresi: 77-81)

Ben şehâdet ederim ki...

İslâm'a dâvetin ilk zamanlarında Hâlid bin Sa'îd (radıyallahü anh) bir rüyâ görmüştü. Rüyâsında; Cehennem'in kenarında dururken, babası onu itip düşürmek istedi. Tam o sırada, Peygamberimizin, belinden yakalayıp, Cehennem'e düşmekten kendisini kurtardığını gördü. Feryâd ederek uyandı ve; "Vallahi bu rüyâ gerçektir" diye söylendi. Dışarı çıkınca, hazret-i Ebû Bekr'e rastlayıp rüyâsını anlattı. Ebû Bekr (radıyallahü anh), ona; "Rüyân hakdır, bu kimse, Allahü teâlânın peygamberidir. Hemen git, O'na tâbi ol! Sen, O'na uyacak, getirdiği dîne girecek ve beraber bulunacaksın. O da seni, rüyâda gördüğün gibi Cehennem'e düşmekten koruyacaktır. Baban ise Cehennem'de kalacaktır!" dedi. Hazret-i Hâlid bin Sa'îd, rüyânın tesiri altındaydı. Vakit kaybetmeden hemen, Ecyâd denilen yere, Muhammed aleyhisselâmın huzûruna gitti ve; "Yâ Muhammed! Sen, insanları neye dâvet ediyorsun?" diye suâl etti. Peygamber efendimiz, cevâbında; "Ben, insanı, eşi ve benzeri olmayan tek Allah'a ve Muhammed'in (aleyhisselâm)

de O'nun kulu ve peygamberi olduğuna inanmaya ve işitmeyen, görmeyen hiçbir zarar ve fayda vermeyen, kendisine tapınanları da, tapınmayanları da bilmeyen bir takım taş parçalarına tapınmaktan vazgeçmeye dâvet ediyorum" buyurdu. Bunun üzerine, Hâlid bin Sa'îd (radıyallahü anh), hemen; "Ben de, şehâdet ederim ki, Allahü teâlâdan başka tapılacak ilâh yoktur ve yine şehâdet ederim ki, Sen Allahü teâlânın peygamberisin" diyerek müslüman oldu. Onun müslüman olması Peygamberimizi çok sevindirdi. Arkasından hanımı Ümeyye de müslüman olmakla şereflendi.

Hazret-i Hâlid bin Sa'îd, kardeşlerinin de müslüman olmasını istiyor ve bunun için çalışıyordu. Onlardan Ömer bin Sa'îd de müslüman olmuştu. Şiddetli bir İslâm düşmanı olan babası Ebû Uhayha, Hâlid'in ve Ömer'in (radıyallahü anhümâ) müslüman olduğunu ve Mekke'nin tenhâ bir yerinde namaz kıldıklarını öğrenince, çocuklarından müslüman olmayanları gönderip, onları yanına getirtti. Sonra, yeni girdikleri dinden ayrılmalarını söyledi. Azarlayıp dövmeye başladı. Sonra Hâlid bin Sa'îd'e (radıyallahü anh); "Sen, Muhammed'e mi tâbi oldun? Halbuki sen, O'nun kavmine aykırı hareket ettiğini ve getirdiği şeyle putlarımıza ve atalarımıza hakârette bulunduğunu görüyorsun?" dedi. Hâlid bin Sa'îd hazretleri de; "Allah'a yemîn ederim ki, Muhammed aleyhisselâm doğru söylüyor. O'na tâbi oldum. Ölürüm de dînimden dönmem!" deyince, babasının kızgınlığı daha çok arttı. Kırılınncaya kadar sopayla vurduktan sonra; "Ey yaramaz oğlum! İstediğin yere git. Yemîn olsun ki, sana ekmek vermeyeceğim!" dedi. Hazret-i Hâlid; "Sen benim nafakamı kesersen, Allahü teâlâ elbette rızkımı ihsân eder" dedi. Babası, öteki çocuklarını; "Eğer sizden biriniz, onunla konuşacak olursa, ona yapmadığım şeyi size yaparım" diye tehdit etti. Hâlid'i de (radıyallahü anh) evin mahzenine hapsettirdi, üç gün onu Mekke'nin sıcağında aç, susuz bıraktı. Hâlid bin Sa'îd hazretleri bir kolayını bulup, babasının elinden kurtuldu. Babası şiddetli bir hastalığa yakalandı. Ebû Uhayha, hasta yattığı yerde İslâmiyete olan düşmanlığından; "Hastalıktan kurtulup ayağa kalkarsam, Mekke'de bulunan herkes putlarımıza tapacak. Hiç kimse onlardan başkasına ibâdet edemiyecektir?.." diyordu. Hazret-i Hâlid, babasının hak dîne olan düşmanlığının sona ermesi ve müslüman kardeşlerine bir zarar vermemesi için ellerini kaldırıp; "Ey âlemleri yaratan Allah'ım! Babamı bu hastalıktan kaldırma!" diyerek duâ

etti. Cenâb-ı Hak, duâsını kabûl buyurdu. Ebû Uhayha, hasta yatağından kalkamayıp öldü.

Mus'ab bin Umeyr (radıyallahü anh):

Kureyş'in asîl ve zengin bir âilesine mensuptu. Peygamberimizin mübârek sözlerini işitince, kalbinde büyük bir muhabbet hâsıl oldu. O'na kavuşmak arzusu ile yanıp tutuşuyordu. Sonunda Dâr-ül Erkâm'a gitti ve müslüman oldu. Bunu duyan anne ve babası, ona da işkence etmeye başladılar. Dininden döndürmek için, evlerindeki mahzene hapsedip, günlerce aç ve susuz bıraktılar. Arabistan'ın yakıcı güneşi karşısında, ağır ve tahammülü zor işkenceler yaptılar. Fakat Mus’ab bin Umeyr hazretleri, bu ağır ve acımasız işkencelere sabır göstererek İslâmiyetten dönmedi.

Hazret-i Mus’ab, müslüman olmadan önce âilesinin zenginliği sebebiyle, refâh ve bolluk içinde büyütülmüştü. Herkes ona imrenirdi. Müslüman olunca, âilesi her şeyden mahrûm bıraktı ve işkencelere tâbi tuttu. Her türlü sıkıntıya dîni için katlanan Mus’ab bin Umeyr (radıyallahü anh), bir gün Resûlullah efendimizin huzûruna gitti. Onun bu gelişini hazret-i Ali şöyle anlattı: "Resûlullah ile oturuyorduk. Bu sırada Mus’ab bin Umeyr geldi. Üzerinde, yamalı bir elbisesi vardı ve acınacak hâlde idi. Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, onun bu hâlini görünce, mübârek gözleri yaşla doldu. Mus'ab'ın çektiği bu işkence ve fakirliğe rağmen, dîninden dönmemesi üzerine; “Kalbini, Allahü teâlânın nûrlandırdığı şu kimseye bakın. Anne ve babasının onu, en iyi yiyecek ve içeceklerle beslediklerini gördüm. Allahü teâlâ ve Resûlünün sevgisi, onu gördüğünüz hâle getirmiştir" buyurdu.

Table of Contents